Prefata

Walter Schwimmer
Secretar General al Consiliului Europei

Obiectivul primordial al Consiliului Europei este realizarea unei unitati mai strânse între cele 45 de state membre în scopul salvgardarii libertatii individuale, libertatii politice si a statului de drept. Aceste principii constituie fundamentul oricarei democratii autentice si influenteaza viata tuturor europenilor în numeroase feluri. Toate statele membre ale Consiliului si-au asumat obligatia de a face din libertate, demnitatea umana si prosperitatea individului scopurile centrale ale actiunii guvernamentale. Astazi, Consiliul Europei întruchipeaza angajamentul comun al celor 800 de milioane de europeni în favoarea drepturilor omului, democratiei si a statului de drept.

De la crearea sa în 1949, Consiliul Europei a fost si ramâne o forta motrice în favoarea reconcilierii, pacii si cooperarii, ancorata în patrimoniul nostru comun cât si în valorile si principiile noastre comune din sfera drepturilor omului si democratie pluraliste. Dupa prabusirea Zidului Berlinului în 1989 si în conditiile raspândirii valorilor democratice în întreaga Europa, Organizatia a capatat o noua dimensiune politica. Într-adevar, extinderea Consiliului Europei este acum virtual încheiata.

Acest manual ofera o imagine cuprinzatoare asupra Consiliului Europei, a semnificatiei, principiilor si functionarii sale. El înfatiseaza rolul jucat de diversele sale mecanisme si prezinta o selectie de documente fundamentale care definesc însasi esenta si misiune istorica ale Consiliului Europei. Manualul explica, de asemenea, conlucrarea armonioasa dintre diferitele organe ale Consiliului în aspiratia lor comuna de a promova si consolida securitatea si democratia în noua Europa unica, ale carei societati sunt înca departe de a fi perfecte. Aceasta este o mare provocare pentru o organizatie al carei obiectiv central îl reprezinta unitatea prin diversitate a europenilor, uniti printr-un patrimoniu comun si egalitate în drepturi. Acum trebuie sa ne concentram eforturile asupra punerii în practica a valorilor democratice pe întregul continent.

Pentru mine, este un motiv de deosebita satisfactie sa recomand cu ocazia aniversarii a 10 ani de la admiterea României în Consiliul Europei acest Manual revizuit si adus la zi. El va oferi reprezentantilor guvernului, cât si ai autoritatilor locale si regionale, parlamentarilor, diplomatilor, academicienilor, studentilor, organizatiilor neguvernamentale si cetatenilor interesati informatii actuale pentru o mai buna cunoastere si întelegere a importantelor contributii ale Consiliului Europei la eforturile fara precedent de construire, împreuna cu alte organizatii europene si euro-atlantice, a unei Europe pasnice, democratice, prospere, fara linii de separare.

CUPRINS

PARTEA ÎNTÂI
STRUCTURA SI FUNCTIONAREA
CONSILIULUI EUROPEI

CAPITOLUL I

Consiliul Europei: origini, puncte de reper, orientari si preocupari actuale

1. Origini
2. Puncte de reper
3. Orientari si preocupari actuale

CAPITOLUL II

Scop, compozitie, structura functionala

1. Scop
2. Compozitie
3. Structura functionala

CAPITOLUL III

Comitetul Ministrilor – vocea guvernelor

1. Definitie, componenta, organizare
    a. Ministrii
    b. Delegatii ministrilor
    c. Secretariatul
2. Functii si competente statutare
3. Modul de lucru al Comitetului Ministrilor
4. Organisme subsidiare în cadrul Comitetului Ministrilor
5. Relatiile Comitetului Ministrilor în cadrul Consiliului Europei
6. Relatiile Consiliului Europei cu OSCE si Uniunea Europeana

CAPITOLUL IV

Adunarea Parlamentara– un for pentru întreaga Europa

1. Prevederi statutare si calitatea de membru
2. Reprezentarea parlamentara si secretariatul
3. Comisiile Adunarii
4. Sesiuni si sedinte
5. Documentele adoptate de Adunare
6. Documentare, informare si arhive
7. Contributia comisiilor la activitatile Adunarii Parlamentare
8. Presedintii Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei

CAPITOLUL V

Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa

1. Democratia la nivelele de baza
2. Carta europeana a autonomiei locale

3. Promovarea democratiei locale
4. Congresul si instantele sale
5. Realizari semnificative

CAPITOLUL VI

Curtea Europeana a Drepturilor Omului
1. Etapa initiala
2. Evolutia ulterioara
3. Noua Curte europeana a drepturilor omului
4. Anexa 1: titlurile articolelor Conventiei europene a drepturilor omului introduse de Protocolul nr. 11

CAPITOLUL VII

Secretariatul: organizare si functionare
1. Prevederi statutare
2. Secretarul General
3. Adjunctii Secretarului General
4. Structura functionala a Secretariatului
5. Secretarii Generali ai Consiliului Europei

CAPITOLUL VIII

Europa prin intermediul asociatiilor sale

CAPITOLUL IX

Drapelul, imnul si premiile Europei

PARTEA A DOUA
DOMENIILE PRINCIPALE DE ACTIVITATE ALE CONSILIULUI EUROPEI

CAPITOLUL I

Drepturile omului : protectie, promovare, prevenire
1. Conventia europeana a drepturilor omului
2. Carta sociala europeana
3. Conventia europeana pentru prevenirea torturii
4. Conventia cadru pentru protectia minoritatilor nationale
5. Egalitatea între femei si barbati
6. Combaterea rasismului si a intolerantei
7. Politia si drepturile omului
8. Cooperarea si sensibilizarea în materia drepturilor omului
9. Comisarul pentru drepturile omului

CAPITOLUL II

Media si democratia

CAPITOLUL III

Cooperare juridica

1. Dezvoltarea relatiilor juridice între state
    a. Conventiile: supremația dreptului
    b. Recomandarile: linii directoare
    c. Dreptul international public
    d. Combaterea terorismului
    e. Combaterea coruptiei si crimei organizate
    f. Lupta împotriva spalarii banilor
    g. Protectia copiilor
    h. Combaterea criminalitatii în spatiul cibernetic
    i. Prevenirea crimei
2. Reforma institutiilor bazata pe respectarea statului de drept
    a. Comisia europeana pentru democratie prin drept (Comisia de la Venetia)
    b. Reforme legislative
    c. Ameliorarea functionarii justitiei
    d. Formarea profesiunilor juridice
    e. Politia si securitatea interna
    f. Sistemul penitenciar
3. Relatiile între stat si cetateni
    a. Cetatenia
    b. Refugiatii si solicitantii de azil
    c. Societatea civila
    d. Justitia administrativa si autoritatile publice
    e. Democratia locala si regionala
4. Protectia drepturilor si libertatilor persoanelor
    a. Dreptul familiei
    b. Bioetica, xenotransplantarea, biotehnologia si securitatea alimentara
    c. Protectia animalelor
    d. Protectia mediului
    e. Psihiatria si drepturile omului
    f. Protectia datelor
    g. Tehnologiile de informare si dreptul

CAPITOLUL IV

Democratie locala si regionala

1. Comitetul director pentru democratia locala si regionala (CDLR)
2. Protectia diversitatii culturale si spirituale
3. Întarirea stabilitatii democratice
3. Conferintele ministrilor responsabili cu administratia locala
4. Cooperarea transfrontaliera
5. Democratia locala si cooperarea transfrontaliera în Europa de sud-est

6. Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa

CAPITOLUL V

Coeziune sociala

1. Accesul la drepturile sociale
2. Accesul la locurile de munca
3. Forumul pentru copii si familie
4. Securitatea sociala
5. Divizia de dezvoltare a coeziunii sociale
6. Integrarea persoanelor cu dizabilitati
7. Migratiile
8. Roma/Tiganii
9. Analiza strategica a Europei de sud-est
10. Populatia si dezvoltarea demografica
11. Solidaritatea
    a. Banca de Dezvoltarea a Consiliului Europei
    b. Centrul Nord-Sud

CAPITOLUL VI

Protectia sanatatii

1. Transfuzia de sânge
2. Rolul pacientilor si al cetatenilor
3. Dezvoltarea politicilor în domeniul sanatatii
4. Promovarea sanatatii
5. Transplantul de organe
6. Protectia consumatorului
7. Grupul Pompidou
8. Farmacopeea europeana

CAPITOLUL VII

Educatie

1. Securitatea democratica, coeziunea sociala si politicile educative
2. Educatia pentru cetatenia democratica
3. Educatia interculturala si dialogul interreligios
4. Învatamântul superior si cercetarea
5. Procesul de la Bolognia
6. Patrimoniul universitatilor europene
7. Recunoasterea calificarilor în Europa
8. Învatarea si predarea într-o societate a comunicarii
9. Politicile în domeniul limbilor
10. Ziua europeana a limbilor
11. Centrul european pentru limbi moderne
12. Predarea istoriei în scoli
13. Reforma predarii istoriei si pregatirea noilor manuale
14. Concursul "Europa în scoala"
15. Programul de formare continua a personalului educativ
16. Programul european al schimburilor de liceeni

CAPITOLUL VIII

Cultura si patrimoniu

1. Programul de politici culturale
2. Programul de actiuni culturale
3. Instruirea administratorilor culturali
4. Promovarea cinematografiei europene
5. Eurimages
6. Noile tehnologii de informare
7. Cartile si editarea electronica
8. Expozitiile de arta ale Consiliului Europei
9. Cultura si suburbiile
10. Dialogul intercultural si prevenirea conflictelor
11. Patrimoniul cultural
    a. Elaborarea si difuzarea normelor din domeniul patrimoniului
    b. Cooperarea tehnica si actiunea pe teren
    c. Provocarile digitalizarii
    d. Turismul cultural european
    e. Ziua patrimoniului european
    f. Pedagogia patrimoniului
    g. Reteaua europeana a patrimoniului (Proiectul HEREIN)
    h. Meserii si mestesuguri în domeniul patrimoniului

CAPITOLUL IX

Protectia mediului, protectia peisajului si dezvoltarea durabila

1. Strategia europeana din domeniul diversitatii biologice si peisagistice
2. Conventia privind conservarea vietii salbatice si a mediului natural european
3. Reteaua europeana a rezervatiilor biogenetice
4. Diploma europeana a zonelor protejate
5. Reteaua de agentii nationale si de corespondenti
6. Conferinta europeana a ministrilor responsabili de amenajarea teritoriului (CEMAT)
7. Acordul privind dezastrele majore EUR-OPA

CAPITOLUL X

Sport

1. Sportul pentru toti
2. Democratie prin intermediul si în cadrul sportului
3. EUROFIT
4. Dopajul
5. Siguranta spectatorilor
6. Toleranta prin intermediul sportului
7. Sportul si coeziunea sociala
8. Programul SPRINT – asistenta reciproca pentru noile state membre

CAPITOLUL XI

Tineret

1. Centrele pentru tineret
2. Fondul european pentru tineret
3. Instruirea tinerilor activisti europeni
4. Sesiunile de studii si cercetarea europeana
5. Cursurile interculturale pentru învatarea limbilor
6. Premiul "Tinerilor cetateni activi"
7. Fondul de solidaritate pentru mobilitatea tinerilor
8. Cardurile pentru tineret
9. Politicile în domeniul tineretului
10. Dezvoltarea si consolidarea stabilitatii democratice
11. Programul de conducere democratica
12. Programul de parteneriat pentru formarea tinerilor muncitori europeni

CAPITOLUL XII

România si Consiliul Europei

1. Admiterea în Organizatie
2. Campania "Europa un patrimoniu comun" inaugurata în România
3. Centrul de Informare si Documentare al Consiliului Europei la Bucuresti
4. România si instrumentele internationale ale Consiliului Europei
5. Anexe
    a. Tratate semnate si ratificate de România
    b. Tratate semnate deRomânia
    c. Acord între Guvernul României si Consiliul Europei privind înfiintarea si functionarea Biroului de Informare al Consiliului Europei la Bucuresti

PARTEA A TR EIA:
DOCUMENTE DE BAZA ALE CONSILIULUI EUROPEI

Statutul Consiliului Europei (STE. 1 – 1949[*])

Acordul general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei (STE nr. 2 – 1949

Protocolul aditional la Acordul general privind privilegiile si imunit atile Consiliului Europei (STE nr. 10 – 1952

Rezolutia statutara referitoare la înfiintarea Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa (1994)

Carta Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa (1994)

[*] Anul deschiderii spre semnare a tratatului.

Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale amendata de Protocolul nr. 11 (STE. 5 – 1950; STE. 155 – 1994)

Conventia europeana pentru prevenirea torturii si pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (STE. 126– 1987)

Carta sociala europeana (STE. 35 – 1961)

Carta sociala europeana revizuita (STE. 163 – 1996)

Carta europeana a autonomiei locale (STE. 122 – 1985)

Carta europeana a limbilor regionale sau minoritare (STE. 148 – 1992)

Conventia – cadru pentru protectia minoritatilor nationale (STE. 157 – 1995)

Conventia culturala europeana (STE. 18 – 1954)

Conventia – cadru europeana privind cooperarea transfrontaliera a colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale (STE. 106 – 1980)

Conventia europeana pentru reprimarea terorismului (STE. 90 – 1977)

Conventia penala privind coruptia (STE. 173 – 1999)

Conventia civila privind coruptia (STE. 174 – 1999)

Declaratia de la Viena (9 octombrie 1993)

Declaratia de la Strasbourg (11 octombrie 1997)

Declaratia de la Budapesta (7 mai 1999)

STATUTUL CONSILIUL EUROPEI (STE. 1– 1949)*

Guvernele Regatului Belgiei, Regatului Danemarcei, Republicii Franceze, Republicii Irlandei, Republicii Italiene, Marelui Ducat al Luxemburgului, Republicii Olandei, Regatului Norvegiei, Regatului Suediei si Regatului Marii Britanii si Irlandei de Nord,

Convinse ca edificarea pacii, bazata pe justitie si cooperare internationala, este de interes vital pentru pastrarea societatii umane si civilizatiei,

Reafirmând atasamentul lor pentru valorile spirituale si morale care sunt mostenirea comuna a popoarelor lor si sursa reala a libertatii individuale, libertatii politice si a statului de drept, principii care formeaza baza oricarei democratii autentice,

Convinse ca, pentru mentinerea si realizarea pe mai departe a acestor idealuri si interesul progresului economic si social, se impune o unitate mai strânsa între tarile europene care sunt animate de aceleasi sentimente,

Considerând ca, pentru a raspunde acestor necesitati si aspiratiilor manifestate în aceasta privinta de popoarele lor, este necesar a crea un organism care sa grupeze statele europene într-o asociatie mai strânsa,

Au decis, în consecinta, sa înfiinteze un Consiliu al Europei, compus dintr-un comitet al reprezentantilor guvernelor si o adunare consultativa si, în acest scop, au adoptat prezentul Statut.

CAPITOLUL I

SCOPUL CONSILIULUI EUROPEI

ARTICOLUL 1

a) Scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai mare unitate între membrii sai pentru salvgardarea si realizarea idealurilor si pricipiilo r care sunt mostenirea lor comuna si pentru facilitarea progresului lor economic si social.

b) Acest scop va fi promovat printre organele consiliului, prin discutarea chestiunilor de interes comun si prin încheierea de acorduri si adoptarea unor actiuni comune în domeniile economic, social, cultural, stiintific, juridic si administrativ, precum si prin salvgardarea si respectarea pe mai departe a drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului.

c) Participarea membrilor la lucrarile Consiliului Europei nu va afecta activitatea acestora în cadrul O.N.U. si a altor organizatii sau uniuni internationale la care ele sunt parti.

d) Chestiunile referitoare la apararea nationala nu tin de competenta Consiliului Europei.

---

* Semnat la Londra în 5 mai 1949. A intrat în vigoare la 3 august 1949. Textul reprodus cuprinde toate modificarile aduse Statutului în intervalul 22 mai 1951– 7 mai 1992.

România a aderat prin Legea nr. 64 din 4 octombrie 1993, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 238 din 4 octombrie 1993.

CAPITOLUL II

COMPONENTA

ARTICOLUL 2

Membrii Consiliului Europei sunt partile la acest Statut.

ARTICOLUL 3

Fiecare membru al Consilului Europei trebuie sa accepte principiile statului de drept si principiul în virtutea caruia fiecare persoana aflata sub jurisdictia sa trebuie sa se bucure de drepturile si libertatile fundamentale ale omului.

Fiecare membru se angajeaza sa colaboreze, în mod sincer si efectiv, la realizarea scopului consiliului conform definitiei acestuia din cap.I.

ARTICOLUL 4

Orice stat european, considerat ca fiind capabil de a se conforma prevederilor art.3 si având voinţa de a le realiza, poate fi invitat de catre Comitetul Ministrilor sa devina membru al Consiliului Europei. Orice stat astfel invitat va deveni membru în momentul depunerii, în numele sau, la Secretarul general, a unui instrument de aderare la prezentul Statut.

ARTICOLUL 5

a) In circumstante speciale, o tara europeana considerata ca fiind capabila a se conforma prevederilor art.3 si având dorinta de a le pune în practica poate fi invitata de catre Comitetul Ministrilor sa devina membru asociat al Consiliului Europei. Orice tara astfel invitata va deveni membru asociat la depunerea, în numele sau, la Secretarul general, a unui instrument de acceptare a prezentului Statut. Un membru asociat este îndreptatit sa fie reprezentat numai în cadrul Adunarii Consultative.

b) Termenul de *membru* folosit în acest Statut se refera si la membrii asociati, cu exceptia cazurilor când este folosit în legatura cu reprezentarea în Comitetul Ministrilor.

ARTICOLUL 6

Inainte de a adresa invitatiile conform art.4 si 5, Comitetul Ministrilor va stabili numarul de reprezentanti în Adunarea Consultativa la care are dreptul membrul propus si contributia financiara proportionala a acestuia.

ARTICOLUL 7

Orice membru al Consiliului Europei poate sa se retraga printr-o notificare oficiala adresata Secretarului general al consiliului în legatura cu intentia sa. Aceasta retragere va deveni efectiva la sfârsitul anului financiar în care s-a facut modificarea, daca anuntul este

facut în timpul primelor noua luni ale anului financiar. Daca notificarea este data în ultimele 3 luni ale anului financiar, ea devine efectiva la sfârsitul viitorului an financiar.

ARTICOLUL 8

Oricarui membru al Consiliului Europei, care a încalcat în mod grav art.3, îi pot fi suspendate drepturile sale de reprezentare si Comitetul Ministrilor îi poate cere sa se retraga în conformitate cu art.7. Daca membrul în cauza nu se conformeaza acestei cereri, comitetul poate sa decida încetarea calitatii de membru al consiliului de la data pe care comitetul o hotaraste.

ARTICOLUL 9

Comitetul Ministrilor poate sa suspende dreptul de reprezentare în comitet si în Adunarea Consultativa a unui membru pe perioada în care acesta nu-si îndeplineste obligatiile financiare.

CAPITOLUL III

DISPOZITII GENERALE

ARTICOLUL 10

Organele Consiliului Europei sunt:
I. Comitetul Ministrilor;
II. Adunarea Consultativa.
Aceste doua organe sunt asistate de catre Secretariatul Consiliului Europei.

ARTICOLUL 11

Sediul Consiliului Europei este la Strasbourg

ARTICOLUL 12

Limbile oficiale ale Consiliului Europei sunt franceza si engleza. Regulamentele interioare ale Comitetului Ministrilor si ale Adunarii Consultative vor decide asupra circumstantelor si conditiilor în care pot fi utilizate si alte limbi.

CAPITOLUL IV

COMITETUL MINISTRILOR

ARTICOLUL 13

Comitetul Ministrilor este organul competent sa actioneze în numele Consiliului Europei în conformitate cu art.15 si 16.

ARTICOLUL 14

Fiecare membru are câte un reprezentant în Comitetul Ministrilor si fiecare reprezentant dispune de un vot. Reprezentanii în Comitetul Ministrilor sunt ministrii afacerilor externe. Atunci când un ministru al afacerilor externe nu este în masura sa participe sau daca alte circumstante recomanda acest lucru, poate fi desemnat un supleant care sa actioneze în locul sau. Acesta va fi, în masura posibilului, un membru al guvernului tarii sale.

ARTICOLUL 15

a) Comitetul Ministrilor examineaza, la recomandarea Adunarii Consultative sau din proprie initiativa, masurile adecvate pentru realizarea scopului Consiliului Europei, inclusiv încheierea de conventii si acorduri si adoptarea de catre guverne a unei politici comune referitoare la chestiuni specifice.

b) Concluziile Comitetului Ministrilor pot fi formulate, daca este cazul, ca recomandari adresate guvernelor. Comitetul poate invita guvernele membrilor sai-i faca cunoscute masurile luate cu privire la o atare recomandare.

ARTICOLUL 16

Cu exceptia competentelor Adunarii Consultative, astfel cum sunt definite la art. 24, 28, 30, 32, 33 si 35, Comitetul Ministrilor va decide, cu efect obligatoriu, asupra tuturor chestiunilor referitoare la organizarea si la aranjamentele interne ale Consiliului Europei. In acest scop, Comitetul Ministrilor va adopta reglementarile financiare si administrative necesare.

ARTICOLUL 17

Comitetul Ministrilor poate sa înfiinteze, în orice scop pe care îl considera necesar, comitete sau comisii cu caracter consultativ sau tehnic.

ARTICOLUL 18

Comitetul Ministrilor adopta propriul regulament interior, care va stabili, în special:

I. cvorumul;
II. metoda numirii si durata mandatului presedintelui;
III. procedura pentru stabilirea ordinii de zi, inclusiv pentru depunerea propunerilor de rezolutii; si
IV. conditiile în care este notificata desemnarea supleantilor, efectuata conform art.14.

ARTICOLUL 19

La fiecare sesiune a Adunarii Consultative, Comitetul Ministrilor va prezenta rapoarte asupra activitatii sale, însotite de documentatia corespunzatoare.

ARTICOLUL 20

a) Rezolutiile Comitetului Ministrilor referitoare la chestiunile importante mentionate mai jos sunt luate cu unanimitatea voturilor exprimate sau cu votul majoritatii reprezentantilor din Comitetul Ministrilor:

I. recomandarile prevazute în art. 15 b);

II. chestiunile prevazute în art. 19;

III. chestiunile prevazute în art. 21 a) I si b);

IV. chestiunile prevazute în art. 33;

V. recomandarile pentru amendarea art. 1 d), 7, 15, 20 si 22; si

VI. orice alta chestiune pe care, datorita importantei ei, comitetul va decide sa o supuna regulii unanimitatii printr-o rezolutie adoptata în conditiile prevazute la paragraful d) de mai jos.

b) Chestiunile referitoare la regulamentul interior sau la reglementarile financiare si administrative pot fi decise prin votul majoritatii simple a reprezentantilor care au dreptul de a face parte din comitet.

c) Rezolutiile comitetului, luate în conformitate cu art.4 si 5, se adopta prin votul unei majoritati de doua treimi din reprezentantii care au dreptul de a face parte din comitet.

d) Toate celelalte rezolutii ale comitetului se adopta cu o majoritate de doua treimi din voturile exprimate si cu votul majoritatii reprezentantilor care au dreptul de a face parte din comitet. Acestea cuprind, în special, rezolutiile referitoare la adoptarea bugetului, la regulamentul interior, la reglementarile financiare si administrative, la recomandarile privind amendarea articolelor prezentului Statut, altele decât cele mentionate la paragraful a) V. de mai sus si la determinarea, în caz de dubiu, a paragrafului prezentului articol care sa fie aplicat.

ARTICOLUL 21

Afara de cazurile în care comitetul decide altfel, reuniunile Comitetului Ministrilor vor fi tinute:

I. cu usile închise; si

II. la sediul consiliului.

b) Comitetul decide ce informatii sa fie publicate în ceea ce priveste concluziile si discutiile din cadrul unei reuniuni desfasurate cu usile închise.

c) Comitetul se reuneste înainte de deschiderea sesiunilor Adunarii Consultative si la începutul acestor sesiuni; el se reuneste, de asemenea, ori de câte ori considera necesar.

CAPITOLUL V

ADUNAREA CONSULTATIVA

ARTICOLUL 22

Adunarea Consultativa este organul deliberativ al Consiliului Europei. Ea dezbate chestiuni care sunt de competenta sa conform prezentului Statut si prezinta concluziile sale Comitetului Ministrilor, sub forma de recomandari.

ARTICOLUL 23

a) Adunarea Consultativa poate sa delibereze si sa formuleze recomandari cu privire la orice chestiune legata de scopul Consiliului Europei, care intra în competenta acestuia, astfel cum este definita în cap. I. Ea poate, de asemenea, sa delibereze si sa faca recomandari cu privire la orice chestiune care îi este supusa spre avizare de catre Comitetul Ministrilor.

b) Adunarea Consultativa stabileste ordinea de zi conform prevederilor paragrafului a) de mai sus, tinând seama de activitatea altor organizatii europene interguvernamentale din care fac parte unii sau toti membrii Consiliului Europei.

c) Presedintele adunarii decide, în caz de dubiu, daca o chestiune care apare în timpul dezbaterilor sesiunii se încadreaza în ordinea de zi a adunarii.

ARTICOLUL 24

Adunarea Consultativa poate, respectând prevederile art.38 d), sa înfiinteze comitete sau comisii însarcinate sa examineze si sa raporteze acesteia cu privire la orice chestiuni care tin de competenta adunarii conform art.23, sa studieze punctele înscrise pe ordinea de zi si sa formuleze avize asupra tuturor chestiunilor de procedura.

ARTICOLUL 25

a) Adunarea Consultativa este compusa din reprezentanti ai fiecarui membru, alesi de catre Parlamentul sau dintre membrii acestuia sau desemnati dintre membrii Parlamentului, conform unei proceduri decise de acesta, sub rezerva, totusi, a dreptului fiecarui guvern membru de a face orice desemnari suplimentare necesare atunci când Parlamentul nu este în sesiune si nu a stabilit procedura în acest caz. Fiecare reprezentant trebuie sa aiba nationalitatea statului membru pe care îl reprezinta. El nu poate fi, în acelasi timp, membru al Comitetului Ministrilor.

Mandatul reprezentantilor astfel desemnati va începe de la deschiderea sesiunii ordinare ce urmeaza numirii lor si va expira la deschiderea urmatoarei sesiuni ordinare sau a unei sesiuni ordinare viitoare, cu exceptia situatiei în care au avut loc alegeri parlamentare, caz în care membrii au dreptul de a face noi nominalizari.

Daca un membru numeste noi reprezentanti pe locuri ramase vacante datorita decesului sau demisiei sau daca procedeaza la noi desemnari ca urmare a alegerilor parlamentare din tara sa, mandatul noilor reprezentanti va începe de la prima reuniune a adunarii ce urmeaza desemnarii.

b) Nici un reprezentant nu va fi lipsit de mandatul sau în cadrul unei sesiuni a adunarii fara acordul acesteia.

c) Fiecare reprezentant poate avea un supleant care, în absenta sa, are calitatea de a participa, de a lua cuvântul si de a vota în locul sau. Prevederile paragrafului a) de mai sus se aplica si în cazul desemnarii supleantilor.

ARTICOLUL 26

Membrii au dreptul la un numar de reprezentanti, dupa cum urmeaza:

Austria - 6	Finlanda - 5	Islanda - 3
Belgia - 7	Franta - 18	Irlanda - 4
Bulgaria - 6	Germania - 18	Elvetia - 6
Cipru - 3	Polonia - 12	Turcia - 12
Cehoslovacia - 8	Portugalia - 7	Regatul Unit al
Italia - 18	San Marino - 2	Marii Britanii
Liechtenstein- 2	Spania - 12	si Irlandei de
Luxemburg - 3	Olanda - 7	de Nord - 18
Suedia - 6	Grecia -7	Malta -3
Danemarca- 5	Ungaria - 7	Norvegia -5

ARTICOLUL 27

Conditiile conform carora Comitetul Ministrilor poate fi reprezentat, în mod colectiv, în dezbaterile Adunarii Consultative sau cele conform carora reprezentantii comitetului si supleantii lor pot, cu titlu individual, sa ia cuvântul în fata acesteia, vor fi determinate de prevederile corespunzatoare din regulamentul interior, hotarâte de comitet dupa consultarea adunarii.

ARTICOLUL 28

a) Adunarea Consultativa adopta regulamentul sau interior si alege dintre membrii sai presedintele, care ramâne în functie pâna la urmatoarea sesiune ordinara.

b) Presedintele conduce lucrarile, dar nu ia parte nici la dezbateri, nici la vot.

Supleantul presedintelui are calitatea de a lua parte la dezbateri, de a lua cuvântul si de a vota în locul acestuia.

c) Regulamentul interior stabileste, în special:

I. cvorumul;

II. procedura alegerii si durata functiilor presedintelui si a altor membri ai biroului;

III. procedura de stabilire a ordinii de zi si de comunicare a acesteia catre reprezentanti; si

IV. data si modul de notificare a numelor reprezentantilor si supleantilor.

ARTICOLUL 29

Sub rezerva prevederilor art.30, toate rezolutiile Adunarii Consultative, inclusiv cele care au ca obiect:

I. de a face recomandari Comitetului Ministrilor;

II. de a propune comitetului chestiunile de înscris pe ordinea de zi a adunarii;

III. de a înfiinta comitete si comisii;

IV. de a stabili data deschiderii sesiunilor;

V. de a determina majoritatea ceruta pentru rezolutiile necuprinse la pct. I-IV de mai sus sau care determina, în caz de dubiu, ce fel de majoritate este necesara, sunt luate cu o majoritate de doua treimi din voturile exprimate.

ARTICOLUL 30

Rezolutiile Adunarii Consultative, care se refera la chestiuni privind modul sau de functionare, în special alegerea membrilor biroului, desemnarea membrilor biroului, desemnarea membrilor comitetelor si comisiilor si adoptarea regulamentului interior sunt luate cu majoritatea care se va stabili de catre adunare prin aplicarea art. 29.V.

ARTICOLUL 31

Dezbaterile (cu privire la propunerile ce urmeaza a se face Comitetului Ministrilor) privind înscrierea unei chestiuni pe ordinea de zi a Adunarii Consultative nu trebuie sa se poarte, dupa definirea obiectului sau, decât asupra argumentelor pro si contra includerii ei pe ordinea de zi.

ARTICOLUL 32

Adunarea Consultativa se întruneste în sesiune ordinara o data pe an, data si durata acesteia fiind stabilite de catre adunare, astfel încât sa evite, pe cât posibil, suprapunerea cu sesiunile parlamentare ale ministrilor si cu sesiunile Adunarii Generale O.N.U.

Sesiunea ordinara nu va dura mai mult de o luna, cu exceptia cazului în care, de comun acord, Adunarea Consultativa si Comitetul Ministrilor decid altfel.

ARTICOLUL 33

Sesiunile ordinare ale Adunarii Consultative au loc la sediul consiliului, afara de cazul în care, de comun acord, Adunarea Consultativa si Comitetul Ministrilor decid ca acestea sa se tina în alt loc.

ARTICOLUL 34

Adunarea Consultativa poate fi convoacta în sesiune extraordinara la initiativa fie a Comitetului Ministrilor, fie a presedintelui adunarii, dupa ce se pun de acord, inclusiv asupra datei si locului sesiunii.

ARTICOLUL 35

Daca nu se decide altfel, dezbaterile Adunarii Consultative sunt publice.

CAPITOLUL VI

SECRETARIATUL

ARTICOLUL 36

a) Secretariatul este compus dintr-un Secretar general, un Secretar general adjunct si personalul necesar.

b) Secretarul general si Secretarul general adjunct sunt desemnati de Adunarea Consultativa, la recomandarea Comitetului Ministrilor.

c) Ceilalti membri ai Secretariatului sunt numiti de catre Secretarul general, conform regulamentului administrativ.

d) Nici un membru al Secretariatului nu poate detine o functie remunerata de catre un guvern, nu poate fi membru al Adunarii Consultative sau al unui parlament national sau nu poate îndeplini activitati incompatibile cu atributiile sale.

e) Fiecare membru al Secretariatului trebuie sa faca o declaratie solemna prin care sa-si afirme atasamentul fata de Consiliul Europei si hotarârea sa de a îndeplini atributiile sale, în mod constiincios, neinfluentat de vreun considerent de ordin national, de a nu solicita sau accepta instructiuni, în legatura cu exercitarea functiilor sale, de la nici un guvern sau o alta autoritate din afara consiliului, precum si de a se abtine de la orice act incompatibil cu statutul sau de functionar international raspunzator numai în fata consiliului. Secretarul general si Secretarul general adjunct vor face aceastadeclaratie în fata comitetului, iar ceilalti membri, în fata Secretarului general.

f) Fiecare membru trebuie sa respecte caracterul exclusiv international al functiilor Secretarului general si ale personalului Secretariatului si sa se abtina de a-i influenta în exercitarea functiilor lor.

ARTICOLUL 37

a) Secretariatul este situat la sediul consiliului.

b) Secretarul general raspunde de activitatea Secretariatului în fata Comitetului Ministrilor. El ofera, în special, Adunarii Consultative, sub rezerva art.38 d), serviciile administrative si alta asistenta de care aceasta ar avea nevoie.

CAPITOLUL VII

FINANTE

ARTICOLUL 38

a) Fiecare membru va suporta cheltuielile propriei reprezentari în Comitetul Ministrilor si în Adunarea Consultativa.

b) Cheltuielile Secretariatului si toate celelalte cheltuieli comune vor fi împartite între toti membrii în proportia care va fi stabilita de comitet, pe baza numarului populatiei fiecarui membru.

Contributia unui membru asociat va fi stabilita de catre comitet.

c) In conformitate cu reglementarile financiare, bugetul consiliului va fi supus anual spre adoptare comitetului, de catre Secretarul general.

d) Secretarul general va supune comitetului cererile adunarii de natura a antrena cheltuieli care depasesc sumele deja înscrise în buget pentru adunare si lucrarile sale.

e) Secretarul general va prezenta, de asemenea, Comitetului Ministrilor o evaluare a cheltuielilor necesare executarii fiecareia dintre recomandarile supuse comitetului. Orice

rezolutie a carei executare presupune cheltuieli suplimentare nu va fi considerata ca adoptata de Comitetul Ministrilor decât daca acesta a aprobat evaluarile unor astfel de cheltuieli suplimentare.

ARTICOLUL 39

Secretarul general notifica anual guvernului fiecarui membru suma cu care trebuie sa contribuie. Contributiile sunt exigibile din ziua notificarii; ele trebuie achitate Secretarului general în termen de maximum 6 luni.

CAPITOLUL VIII

PRIVILEGII SI IMUNITATI

ARTICOLUL 40

a) Consiliul Europei, reprezentantii membrilor si Secretariatul se bucura, pe teritoriul membrilor, de imunitatile si privilegiile necesare exercitarii functiilor lor. In virtutea acestor imunitati, reprezentantii în Adunarea Consultativa nu pot fi, în special, nici arestati si nici urmariti pe teritoriul tuturor membrilor pentru opiniile sau voturile exprimate în cursul dezbaterilor adunarii, comitetelor sau comisiilor.

b) Membrii se angajeaza sa încheie, cât mai curând posibil, un acord în scopul realizarii prevederilor paragrafului a) de mai sus. Pentru aceasta, Comitetul Ministrilor va recomanda guvernelor membrilor încheierea unui acord care sa defineasca privilegiile si imunitatile recunoscute pe teritoriul lor. De asemenea, un acord special va fi încheiat cu Guvernul Republicii Franceze, care va defini privilegiile si imunitatile de care trebuie sa se bucure consiliul la sediul sau.

CAPITOLUL IX

AMENDAMENTE

ARTICOLUL 41

a) Propunerile privind modificarea prezentului Statut pot fi facute în Comitetul Ministrilor sau, conform conditiilor prevazute în art.25, în Adunarea Consultativa.

b) Comitetul va recomanda si va include într-un protocol amendamentele pe care le considera adecvate.

c) Protocolul de modificare va intra în vigoare când va fi semnat si ratificat de catre doua treimi din membri.

d) Cu exceptia dispozitiilor paragrafelor precedente ale prezentului articol, amendamentele la art. 23-35, 38 si 39, care au fost aprobate de catre comitet si adunare, vor intra în vigoare la data procesului-verbal încheiat de Secretarul general si comunicat guvernelor membrilor, atestând aprobarea acestora. Dispozitiile prezentului paragraf nu se vor aplica pâna la încheierea celei de-a a doua sesiuni ordinare a adunarii.

CAPITOLUL X

DISPOZITII FINALE

ARTICOLUL 42

a) Prezentul Statut este supus ratificarii. Ratificarile vor fi depuse la Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii si Irlandei de Nord.

b) Prezentul Statut va intra în vigoare dupa depunerea a sapte instrumente de ratificare. Guvernul Regatului Unit va notifica tuturor guvernelor semnatare intrarea în vigoare a Statutului si numele membrilor Consiliului Europei la acea data.

c) Ca urmare, oricare alt stat semnatar va deveni parte la prezentul Statut la data depunerii instrumentului sau de ratificare.

REZOLUTIA STATUTARA (94) 3

REFERITOARE LA INFIINTAREA CONGRESULUI PUTERILOR LOCALE SI REGIONALE

(Adoptata de Comitetul Ministrilor la 14 ianuarie 1994, la cea de-a 506-a reuniune a Delegatilor Ministrilor [1])

Comitetul Ministrilor, în baza articolului 15.*a* si 16 al Statutului Consiliului Europei,

Având în vedere propunerile Adunarii Parlamentare referitoare la reformele institutionale din cadrul Consiliului Europei,

Tinând cont de propunerile prezentate de catre Conferinta permanenta a puterilor locale si regionale a Europei referitoare la refo rma Statutului,

Consultând organizatiile reprezentative ale puterilor locale si regionale din Europa, în special Adunarea regiunilor Europei si Consiliul comunelor si regiunilor Europei,

Considerând ca unul dintre elementele de baza ale unei societati democratice îl constituie existenta unei democratii locale si regionale solide si eficiente, în conformitate cu principiul subsidiaritatii inclus în Carta europeana a autonomiei locale potrivit caruia exercitarea responsabilitatilor publice revin în special autoritatilor celor mai apropiate de cetateni, tinând cont de amploarea si natura sarcinilor publice precum si de exigentele eficacitatii si economiei,

Dorind sa întareasca si sa dezvolte rolul colectivitatilor locale si regionale din cadrul institutional al Consiliului Europei,

Considerând ca înfiintarea unui organ consultativ care sa reprezinte cu adevarat atât puterile locale cât si cele regionale din Europa a fost deja aprobat în principiu de sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei la Summit-ul de la Viena,

Considerând ca prevederile enuntate mai jos nu sunt incompatibile cu Statutul Consiliului Europei,

Decide urmatoarele:

[1] In aceeasi zi Comitetul Ministrilor a adoptat Carta Congresului Puterilor Locale si Regionale din Europa care figureaza în anexa la prezenta rezolutie.

ARTICOLUL 1

Congresul Puterilor Locale si Regionale din Europa (denumit în continuare CPLRE) este organul de reprezentare al colectivitatilor locale si regionale. Componenta sa si atributiile sale sunt reglementate de prezentele articole, de carta care va fi adoptata de Comitetul Ministrilor si de regulamentul interior care va fi adoptat de CPLRE.

ARTICOLUL 2

1. CPLRE este un organ consultativ care are drept obiective:

a. sa asigure participarea colectivitatilor locale si regionale la realizarea idealului uniunii Europei asa cum a fost definita în articolul 1 al Statutului Consiliului Europei, precum si reprezentarea si angajareaîn activitatea Consiliului Europei;

b. sa supuna Comitetului de Ministri propuneri în vederea promovarii autonomiei locale si regionale;

c. sa promoveze cooperarea între colectivitati locale si regionale;

d. sa mentina, în domeniul competentelor sale, contacte cu organizatiile internationale, în cadrul politicii generale de relatii externe a Consiliului Europei;

e. sa lucreze în strânsa cooperare, pe de o parte, cu asociatiile democratice nationale ale colectivitatilor locale si regionale si, pe de alta parte, cu organizatiile europene reprezentative ale colectivitatilor locale si regionale ale statelor membre ale Consiliului Europei.

2. Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara vor consulta CPLRE în chestiunile care sunt susceptibile de a pune în cauza competentele si interesele fundamentale ale colectivitatilor locale si regionale pe care CPLRE le reprezinta.

3. Recomandarile si avizele CPLRE sunt adresate, dupa caz, Adunarii Parlamentare si/sau Comitetului Ministrilor. Rezolutiile si celelalte texte adoptate care nu presupun o eventuala actiune din partea Adunarii si/sau a Comitetului Ministrilor sunt comunicate acestora pentru informare.

ARTICOLUL 3

1. CPLRE este compus din reprezentanti care dispun de un mandat electoral în cadrul unei comunitati locale sau regionale, sau de un mandat de responsabil direct în fata unui organ local sau regional ales. Membrii sunt desemnati în conformitate cu anumite criterii si o anumita procedura stabilite prin carta care va fi adoptata de Comitetul Ministrilor, fiecare stat asigurând în special o reprezentare echitabila a diferitelor categorii ale colectivitatilor sale locale si regionale.

2. Fiecare stat membru are dreptul, în cadrul CPLRE, la un numar de locuri egal cu cel din Adunarea Parlamentara. Fiecare stat membru poate trimite un numar de

supleanti egal cu numarul reprezentantilor, desemnati conform acelorasi criterii si proceduri.

3. Reprezentantii si supleantii sunt trimisi pe durata a doua sesiuni extraordinare ale CPLRE si ramân în functie pâna la deschiderea sesiunii urmatoare.

ARTICOLUL 4

1. CPLRE tine în fiecare an o sesiune ordinara. Sesiunile ordinare se tin la sediul Consiliului Europei, cu exceptia cazurilor în care o decizie contrara este luata de comun acord de Congres si Comitetul Ministrilor.

2. CPLRE îsi exercita atributiile cu concursul a doua camere: una reprezentând autoritatile locale (denumita în continuare <Camera puterilor locale>), cealalta reprezentând autoritatile regionale (denumita în continuare <Camera regiunilor>). CPLRE poate infiinta urmatoarele organe: Biroul, Comisia permanenta si grupuri de lucru *ad hoc*, necesare îndeplinirii misiunii sale.

CARTA CONGRESULUI
PUTERILOR LOCALE SI REGIONALE DIN EUROPA (CPLRE)

(adoptata de Comitetul Ministrilor la 14 ianuarie 1994, în cadrul reuniunii Delegatilor Ministrilor)

ARTICOLUL 1

Obiectivele CPLRE sunt indicate în articolul 2 al Rezolutiei statutare (94) 3 referitoare la înfiintarea Congresului Puterilor Locale si Regionale din Europa.

ARTICOLUL 2

1. CPLRE este compus din reprezentanti care vor fi alesi din rândul persoanelor care au un mandat electoral în cadrul colectivitatilor locale sau regionale sau un mandat de responsabil direct în fata unui organ local sau regional ales.

2. Componenta delegatiei fiecarui stat membru al CPLRE va fi astfel încât sa asigure:

a. o repartitie geografica echilibrata a delegatilor pe teritori ul statului membru;

b. o reprezentare echitabila a diferitelor categorii de colectivitati locale si regionale existente în statul membru;

c. o reprezentare echitabila a diverselor curente politice existente în cadrul organelor colectivitatilor locale s i regionale ale statului membru;

d. o reprezentare echitabila a femeilor si a barbatilor în organele colectivitatilor locale si regionale ale statului membru.

3. Fiecare stat membru are dreptul, în cadrul CPLRE, la un numar de locuri egal cu cel din Adunarea Parlamentara. Fiecare stat membru poate trimite un numar de supleanti egal cu numarul reprezentantilor. Supleantii sunt membrii ai camerei cu acelasi titlu ca si reprezentantii.

4. Regulile si procedurile referitoare la alegerea reprezentantilor din cadrul CPLRE se aplica, de asemenea, supleantilor.

5. Reprezentantii si supleantii vor fi trimisi pentru o perioada de doua sesiuni ordinare si îsi vor mentine functiile pâna la deschiderea urmatoarei sesiuni. In cazul decesului sau demisiei unui reprezentant sau supleant sau a pierderii mandatului la care se face referire în paragraful 1 de mai sus, va fi ales un înlocuitor, în conformitate cu aceleasi reguli si proceduri, pentru restul mandatului predecesorului sau.

ARTICOLUL 3

1. Reprezentantii si supleantii în cadrul CPLRE vor fi numiti printr-o procedura oficiala specifica fiecarui stat membru. Fiecare guvern va face cunoscuta procedura

proprie Secretarului general al Consiliului Europei. O astfel de procedura va fi aprobata de CPLRE în conformitate cu principiile incluse în regulamentul sau interior.

2. Fiecare stat membru, prin notificarea componentei delegatiei sale facuta Secretarului general, indica acei reprezentanti si supleanti care sunt membri ai Camerei Puterilor Locale si Regionale si cei care sunt membri ai Camerei Regiunilor.

ARTICOLUL 4

1. Asociatiile internationale ale colectivitatilor locale si regionale care au un statut consultativ pe lânga Consiliului Europei vor detine statut de observator pe lânga CPLRE. Celelalte colectivitati si organizatii pot, la cerere, sa obtina statut de observator pe lânga CPLRE, prin decizia Comisiei permanente, sau pe lânga una din camerele sale în conformitate cu regulamentul sau interior.

2. CPLRE poate acorda, la cerere, statutul de invitat special delegatiilor autoritatilor locale si regionale din statele europene nemembre care detin acest statut pe lânga Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei. Biroul CPLRE va atribui fiecarui stat invitat special acelasi numar de locuri pe care îl au la Adunarea Parlamentara. Numirea delegatiilor invitate special se va baza pe aceleasi criterii stabilite în articolele 2 si 3.

3. Observatorii si membrii delegatiilor mentionate în paragraful 2 vor participa la lucrarile CPLRE si a camerelor sale, cu dreptul la replica, cu acordul presedintelui, dar neavând dreptul de a vota. Celelalte conditii de participare a lor la Comisia permanenta si la grupuri de lucru vor fi stabilite prin regulamentul interior al CPLRE.

ARTICOLUL 5

1. CPLRE se va întruni în sesiune ordinara o data pe an. Sesiunile ordinare se vor tine la sediul Consiliului Europei, cu exceptia cazului în care este luata o decizie contrara, de comun acord, de CPLRE sau de Comisia sa permanenta si Comitetul Ministrilor.

2. Sesiunile fiecareia dintre cele doua camere se vor tine fie imediat înainte si/sau dupa sesiunile CPLRE. La propunerea Biroului CPLRE ambele camere pot avea alte sesiuni cu acordul prealabil al Comitetului Ministrilor.

ARTICOLUL 6

1. CPLRE îsi va organiza lucrarile în cadrul celor doua camere: Camera Puterilor Locale si Camera Regiunilor. Fiecare Camera are la dispozitia sa un numar de locuri egal cu cel al Congresului.

2. Fiecare camera îsi va alege biroul format din presedintele camerei si sase membri, respectând, în masura posibilului, o repartitie geografica echilibrata a statelor membre.

ARTICOLUL 7

1. Comisia permanenta are raspunderea de a asigura continuitatea activitatii CPLRE si de a actiona în nume propriu între sesiuni. Ea va urmari, în special, diversele domenii ale activitatii interguvernamentale ale Consiliului Europei.

2. Comisia permanenta este compusa, pentru fiecare delegatie nationala, din doi reprezentanti. Membrii biroului CPLRE vor fi inclusi între acesti reprezentanti. Statele care sunt reprezentate doar într-o camera vor avea doar un loc în Comisia permanenta.

ARTICOLUL 8

1. Cele doua birouri reunite vor constitui Biroul CPLRE care va fi responsabil cu pregatirea sesiunii plenare a CPLRE si cu coordonarea lucrarilor celor doua camere, în special a distribuirii activitatii între cele doua camere, pregatirea bugetului si alocarea resurselor bugetare.

2. Biroul CPLRE va fi condus de catre presedintele Congresului care nu are dreptul sa voteze în cadrul Biroului.

ARTICOLUL 9

1. Dupa distribuirea problemelor între cele doua camere în conformitate cu articolul 8, biroul camerei de a carei competenta tine o anumita problema poate înfiinta un grup de lucru *ad hoc* cu un numar limitat de membri (maximum unsprezece), având un mandat precis (pregatirea rapoartelor, organizarea conferintelor, continuitatea proiectelor de cooperare sau a activitatilor interguvernamentale specifice ale Consiliului Europei). Organizarea activitatii acestor grupuri de lucru *ad hoc* va fi stabilita prin regulamentul interior.

2. Când o problema se dovedeste a fi de competenta ambelor camere, Biroul CPLRE poate înfinta un grup de lucru mixt al celor doua camere.

3. CPLRE si cele doua camere ale sale pot consulta, în conformitate cu prevederile din regulamentul lor interior, reprezentanti ai asociatiilor internationale ale colectivitatilor locale si regionale mentionate în Articolul 4 precum si asociatii nationale ale puterilor locale si regionale desemnate de catre delegatiile nationale. Cheltuielile de participare la aceste consultatii sunt suportate de organizatiile sau asociatiile respective.

ARTICOLUL 10

1. Toate recomandarile si avizele adresate Comitetului Ministrilor si/sau Adunarii Parlamentare precum si rezolutiile care sunt adresate ansamblului colectivitatilor locale si regionale sunt adoptate de catre CPLRE în sesiune plenara sau de catre Comisia permanenta.

2. Totodata, când o problema este considerata de CPLRE ca fiind exclusiv de competenta unei camere:

a. recomandarea si avizele privind aceste probleme care sunt adresate Comitetului Ministrilor si/sau Adunarii Parlamentare vor fi adoptate de catre Comisia permanenta, eventual dupa primirea avizului celeilalte camere, dar fara examinarea fondului problemei;

b. rezolutiile privind o anumita problema care sunt adresate colectivitatilor reprezentate de camera vor fi adoptate de Comisia permanenta fara examinarea fondului problemei.

ARTICOLUL 11

Conditiile în care Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara pot fi reprezentate în mod colectiv la dezbaterile CPLRE sau ale camerelor si cele în care reprezentantii lor pot lua cuvântul, în nume propriu, la acestea, vor fi stabilite de Comitetul Ministrilor dupa consultarea CPLRE si vor fi incluse în regulamentul interior al acestuia din urma.

ARTICOLUL 12

1. CPLRE si fiecare dintre camerele sale îsi vor adopta regulamentul interior. Fiecare regulament va stabili în special:

a. cvorumul;

b. problemele referitoare la dreptul la vot si majoritatile necesare, fiind înteles faptul ca recomandarile si opiniile adresate Comitetului Ministrilor si Adunarii Parlamentare vor fi adoptate cu o majoritate de doua treimi din membrii care sunt prezenti si iau parte la vot;

c. procedura pentru alegerea presedintelui, vice-presedintilor si a celorlalti membrii ai biroului;

d. procedura stabilirii ordinii de zi si comunicarea sa delegatilor;

e. organizarea lucrarilor grupurilor de lucru *ad hoc.*

2. De asemenea, regulamentul CPLRE fixeaza timpul limita si metoda de notificare a numelor reprezentantilor si a supleantilor lor, precum si procedura de verificare a puterilor acestora, tinând cont mai ales de articolele 2 si 6 al prezentei carte.

ARTICOLUL 13

1. Congresul îsi alege presedintele dintre membrii fiecarei camere. Mandatul presedintelui este valabil pe durata celor doua sesiuni ordinare.

2. Fiecare dintre camerele CPLRE îsi alege dintre membrii sai presedintele sau care ramâne în functie pentru doua sesiuni ordinare.

ARTICOLUL 14

Secretariatul CPLRE este asigurat de catre Secretarul general al Consiliului Europei.

Prevederi provizorii

1. Cu titlu intermediar, statele care nu au autoritati regionale, adica entitati plasate la nivelul imediat inferior statului si având competente proprii si organe alese, pot numi în Camera regiunilor reprezentanti ai organismelor plasate la acelasi nivel, si compuse pe o baza regionala, a reprezentantilor alesi de autoritatile locale sau a asociatiilor regionale a autoritatilor locale. Aceasta prevedere va fi reexaminata dupa o perioada de sase ani.

2. In pregatirea primei sesiuni plenare a CPLRE, procedurile prevazute în articolul 3, paragraful 1, vor fi adoptate de catre Comitetul Ministrilor.

3. Cu o luna înaintea primei sesiuni plenare a CPLRE, presedintele Comitetului Ministrilor va alege prin tragere la sorti camera care propune candidati pentru presedintia Congresului. Congresul îsi va alege apoi presedintele la prima sa sesiune plenara.

4. Cu titlu intermediar:

a. cheltuielile ocazionate de sesiunile CPLRE, de reuniunile celor doua camere si de organele sale, precum si orice alte cheltuieli referitoare la activitatile CPLRE vor fi suportate din bugetul Consiliului Europei. Doar cheltuielile de participare ale reprezentantilor sunt suportate din bugetul Consiliul Europei.

b. acele elemente ale cheltuielilor care pot fi specificate în mod clar pot intra într-o anumita sectiune a bugetului;

c. în scopul întocmirii bugetului anual, CPLRE îsi va face cunoscute nevoile Secretarului general care va informa Comitetul Ministrilor.

Aceasta prevedere va fi re-examinata dupa o perioada de trei ani.

REZOLUTIA STATUTARA (94) 3

REFERITOARE LA INFIINTAREA CONGRESULUI PUTERILOR LOCALE SI REGIONALE

(Adoptata de Comitetul Ministrilor la 14 ianuarie 1994, la cea de-a 506-a reuniune a Delegatilor Ministrilor [1])

Comitetul Ministrilor, în baza articolului 15.*a* si 16 al Statutului Consiliului Europei,

Având în vedere propunerile Adunarii Parlamentare referitoare la reformele institutionale din cadrul Consiliului Europei,

Tinând cont de propunerile prezentate de catre Conferinta permanenta a puterilor locale si regionale a Europei referitoare la refo rma Statutului,

Consultând organizatiile reprezentative ale puterilor locale si regionale din Europa, în special Adunarea regiunilor Europei si Consiliul comunelor si regiunilor Europei,

Considerând ca unul dintre elementele de baza ale unei societati democratice îl constituie existenta unei democratii locale si regionale solide si eficiente, în conformitate cu principiul subsidiaritatii inclus în Carta europeana a autonomiei locale potrivit caruia exercitarea responsabilitatilor publice revin în special autoritatilor celor mai apropiate de cetateni, tinând cont de amploarea si natura sarcinilor publice precum si de exigentele eficacitatii si economiei,

Dorind sa întareasca si sa dezvolte rolul colectivitatilor locale si regionale din cadrul institutional al Consiliului Europei,

Considerând ca înfiintarea unui organ consultativ care sa reprezinte cu adevarat atât puterile locale cât si cele regionale din Europa a fost deja aprobat în principiu de sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei la Summit-ul de la Viena,

Considerând ca prevederile enuntate mai jos nu sunt incompatibile cu Statutul Consiliului Europei,

Decide urmatoarele:

[1] In aceeasi zi Comitetul Ministrilor a adoptat Carta Congresului Puterilor Locale si Regionale din Europa care figureaza în anexa la prezenta rezolutie.

ARTICOLUL 1

Congresul Puterilor Locale si Regionale din Europa (denumit în continuare CPLRE) este organul de reprezentare al colectivitatilor locale si regionale. Componenta sa si atributiile sale sunt reglementate de prezentele articole, de carta care va fi adoptata de Comitetul Ministrilor si de regulamentul interior care va fi adoptat de CPLRE.

ARTICOLUL 2

1. CPLRE este un organ consultativ care are drept obiective:

a. sa asigure participarea colectivitatilor locale si regionale la realizarea idealului uniunii Europei asa cum a fost definita în articolul 1 al Statutului Consiliului Europei, precum si reprezentarea si angajareaîn activitatea Consiliului Europei;

b. sa supuna Comitetului de Ministri propuneri în vederea promovarii autonomiei locale si regionale;

c. sa promoveze cooperarea între colectivitati locale si regionale;

d. sa mentina, în domeniul competentelor sale, contacte cu organizatiile internationale, în cadrul politicii generale de relatii externe a Consiliului Europei;

e. sa lucreze în strânsa cooperare, pe de o parte, cu asociatiile democratice nationale ale colectivitatilor locale si regionale si, pe de alta parte, cu organizatiile europene reprezentative ale colectivitatilor locale si regionale ale statelor membre ale Consiliului Europei.

2. Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara vor consulta CPLRE în chestiunile care sunt susceptibile de a pune în cauza competentele si interesele fundamentale ale colectivitatilor locale si regionale pe care CPLRE le reprezinta.

3. Recomandarile si avizele CPLRE sunt adresate, dupa caz, Adunarii Parlamentare si/sau Comitetului Ministrilor. Rezolutiile si celelalte texte adoptate care nu presupun o eventuala actiune din partea Adunarii si/sau a Comitetului Ministrilor sunt comunicate acestora pentru informare.

ARTICOLUL 3

1. CPLRE este compus din reprezentanti care dispun de un mandat electoral în cadrul unei comunitati locale sau regionale, sau de un mandat de responsabil direct în fata unui organ local sau regional ales. Membrii sunt desemnati în conformitate cu anumite criterii si o anumita procedura stabilite prin carta care va fi adoptata de Comitetul Ministrilor, fiecare stat asigurând în special o reprezentare echitabila a diferitelor categorii ale colectivitatilor sale locale si regionale.

2. Fiecare stat membru are dreptul, în cadrul CPLRE, la un numar de locuri egal cu cel din Adunarea Parlamentara. Fiecare stat membru poate trimite un numar de

supleanti egal cu numarul reprezentantilor, desemnati conform acelorasi criterii si proceduri.

3. Reprezentantii si supleantii sunt trimisi pe durata a doua sesiuni extraordinare ale CPLRE si ramân în functie pâna la deschiderea sesiunii urmatoare.

ARTICOLUL 4

1. CPLRE tine în fiecare an o sesiune ordinara. Sesiunile ordinare se tin la sediul Consiliului Europei, cu exceptia cazurilor în care o decizie contrara este luata de comun acord de Congres si Comitetul Ministrilor.

2. CPLRE îsi exercita atributiile cu concursul a doua camere: una reprezentând autoritatile locale (denumita în continuare <Camera puterilor locale>), cealalta reprezentând autoritatile regionale (denumita în continuare <Camera regiunilor>). CPLRE poate infiinta urmatoarele organe: Biroul, Comisia permanenta si grupuri de lucru *ad hoc*, necesare îndeplinirii misiunii sale.

CARTA CONGRESULUI
PUTERILOR LOCALE SI REGIONALE DIN EUROPA (CPLRE)

(adoptata de Comitetul Ministrilor la 14 ianuarie 1994, în cadrul reuniunii Delegatilor Ministrilor)

ARTICOLUL 1

Obiectivele CPLRE sunt indicate în articolul 2 al Rezolutiei statutare (94) 3 referitoare la înfiintarea Congresului Puterilor Locale si Regionale din Europa.

ARTICOLUL 2

1. CPLRE este compus din reprezentanti care vor fi alesi din rândul persoanelor care au un mandat electoral în cadrul colectivitatilor locale sau regionale sau un mandat de responsabil direct în fata unui organ local sau regional ales.

2. Componenta delegatiei fiecarui stat membru al CPLRE va fi astfel încât sa asigure:

a. o repartitie geografica echilibrata a delegatilor pe teritori ul statului membru;

b. o reprezentare echitabila a diferitelor categorii de colectivitati locale si regionale existente în statul membru;

c. o reprezentare echitabila a diverselor curente politice existente în cadrul organelor colectivitatilor locale s i regionale ale statului membru;

d. o reprezentare echitabila a femeilor si a barbatilor în organele colectivitatilor locale si regionale ale statului membru.

3. Fiecare stat membru are dreptul, în cadrul CPLRE, la un numar de locuri egal cu cel din Adunarea Parlamentara. Fiecare stat membru poate trimite un numar de supleanti egal cu numarul reprezentantilor. Supleantii sunt membrii ai camerei cu acelasi titlu ca si reprezentantii.

4. Regulile si procedurile referitoare la alegerea reprezentantilor din cadrul CPLRE se aplica, de asemenea, supleantilor.

5. Reprezentantii si supleantii vor fi trimisi pentru o perioada de doua sesiuni ordinare si îsi vor mentine functiile pâna la deschiderea urmatoarei sesiuni. In cazul decesului sau demisiei unui reprezentant sau supleant sau a pierderii mandatului la care se face referire în paragraful 1 de mai sus, va fi ales un înlocuitor, în conformitate cu aceleasi reguli si proceduri, pentru restul mandatului predecesorului sau.

ARTICOLUL 3

1. Reprezentantii si supleantii în cadrul CPLRE vor fi numiti printr-o procedura oficiala specifica fiecarui stat membru. Fiecare guvern va face cunoscuta procedura

proprie Secretarului general al Consiliului Europei. O astfel de procedura va fi aprobata de CPLRE în conformitate cu principiile incluse în regulamentul sau interior.

2. Fiecare stat membru, prin notificarea componentei delegatiei sale facuta Secretarului general, indica acei reprezentanti si supleanti care sunt membri ai Camerei Puterilor Locale si Regionale si cei care sunt membri ai Camerei Regiunilor.

ARTICOLUL 4

1. Asociatiile internationale ale colectivitatilor locale si regionale care au un statut consultativ pe lânga Consiliului Europei vor detine statut de observator pe lânga CPLRE. Celelalte colectivitati si organizatii pot, la cerere, sa obtina statut de observator pe lânga CPLRE, prin decizia Comisiei permanente, sau pe lânga una din camerele sale în conformitate cu regulamentul sau interior.

2. CPLRE poate acorda, la cerere, statutul de invitat special delegatiilor autoritatilor locale si regionale din statele europene nemembre care detin acest statut pe lânga Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei. Biroul CPLRE va atribui fiecarui stat invitat special acelasi numar de locuri pe care îl au la Adunarea Parlamentara. Numirea delegatiilor invitate special se va baza pe aceleasi criterii stabilite în articolele 2 si 3.

3. Observatorii si membrii delegatiilor mentionate în paragraful 2 vor participa la lucrarile CPLRE si a camerelor sale, cu dreptul la replica, cu acordul presedintelui, dar neavând dreptul de a vota. Celelalte conditii de participare a lor la Comisia permanenta si la grupuri de lucru vor fi stabilite prin regulamentul interior al CPLRE.

ARTICOLUL 5

1. CPLRE se va întruni în sesiune ordinara o data pe an. Sesiunile ordinare se vor tine la sediul Consiliului Europei, cu exceptia cazului în care este luata o decizie contrara, de comun acord, de CPLRE sau de Comisia sa permanenta si Comitetul Ministrilor.

2. Sesiunile fiecareia dintre cele doua camere se vor tine fie imediat înainte si/sau dupa sesiunile CPLRE. La propunerea Biroului CPLRE ambele camere pot avea alte sesiuni cu acordul prealabil al Comitetului Ministrilor.

ARTICOLUL 6

1. CPLRE îsi va organiza lucrarile în cadrul celor doua camere: Camera Puterilor Locale si Camera Regiunilor. Fiecare Camera are la dispozitia sa un numar de locuri egal cu cel al Congresului.

2. Fiecare camera îsi va alege biroul format din presedintele camerei si sase membri, respectând, în masura posibilului, o repartitie geografica echilibrata a statelor membre.

ARTICOLUL 7

1. Comisia permanenta are raspunderea de a asigura continuitatea activitatii CPLRE si de a actiona în nume propriu între sesiuni. Ea va urmari, în special, diversele domenii ale activitatii interguvernamentale ale Consiliului Europei.

2. Comisia permanenta este compusa, pentru fiecare delegatie nationala, din doi reprezentanti. Membrii biroului CPLRE vor fi inclusi între acesti reprezentanti. Statele care sunt reprezentate doar într-o camera vor avea doar un loc în Comisia permanenta.

ARTICOLUL 8

1. Cele doua birouri reunite vor constitui Biroul CPLRE care va fi responsabil cu pregatirea sesiunii plenare a CPLRE si cu coordonarea lucrarilor celor doua camere, în special a distribuirii activitatii între cele doua camere, pregatirea bugetului si alocarea resurselor bugetare.

2. Biroul CPLRE va fi condus de catre presedintele Congresului care nu are dreptul sa voteze în cadrul Biroului.

ARTICOLUL 9

1. Dupa distribuirea problemelor între cele doua camere în conformitate cu articolul 8, biroul camerei de a carei competenta tine o anumita problema poate înfiinta un grup de lucru *ad hoc* cu un numar limitat de membri (maximum unsprezece), având un mandat precis (pregatirea rapoartelor, organizarea conferintelor, continuitatea proiectelor de cooperare sau a activitatilor interguvernamentale specifice ale Consiliului Europei). Organizarea activitatii acestor grupuri de lucru *ad hoc* va fi stabilita prin regulamentul interior.

2. Când o problema se dovedeste a fi de competenta ambelor camere, Biroul CPLRE poate înfinta un grup de lucru mixt al celor doua camere.

3. CPLRE si cele doua camere ale sale pot consulta, în conformitate cu prevederile din regulamentul lor interior, reprezentanti ai asociatiilor internationale ale colectivitatilor locale si regionale mentionate în Articolul 4 precum si asociatii nationale ale puterilor locale si regionale desemnate de catre delegatiile nationale. Cheltuielile de participare la aceste consultatii sunt suportate de organizatiile sau asociatiile respective.

ARTICOLUL 10

1. Toate recomandarile si avizele adresate Comitetului Ministrilor si/sau Adunarii Parlamentare precum si rezolutiile care sunt adresate ansamblului colectivitatilor locale si regionale sunt adoptate de catre CPLRE în sesiune plenara sau de catre Comisia permanenta.

2. Totodata, când o problema este considerata de CPLRE ca fiind exclusiv de competenta unei camere:

a. recomandarea si avizele privind aceste probleme care sunt adresate Comitetului Ministrilor si/sau Adunarii Parlamentare vor fi adoptate de catre Comisia permanenta, eventual dupa primirea avizului celeilalte camere, dar fara examinarea fondului problemei;

b. rezolutiile privind o anumita problema care sunt adresate colectivitatilor reprezentate de camera vor fi adoptate de Comisia permanenta fara examinarea fondului problemei.

ARTICOLUL 11

Conditiile în care Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara pot fi reprezentate în mod colectiv la dezbaterile CPLRE sau ale camerelor si cele în care reprezentantii lor pot lua cuvântul, în nume propriu, la acestea, vor fi stabilite de Comitetul Ministrilor dupa consultarea CPLRE si vor fi incluse în regulamentul interior al acestuia din urma.

ARTICOLUL 12

1. CPLRE si fiecare dintre camerele sale îsi vor adopta regulamentul interior. Fiecare regulament va stabili în special:

a. cvorumul;

b. problemele referitoare la dreptul la vot si majoritatile necesare, fiind înteles faptul ca recomandarile si opiniile adresate Comitetului Ministrilor si Adunarii Parlamentare vor fi adoptate cu o majoritate de doua treimi din membrii care sunt prezenti si iau parte la vot;

c. procedura pentru alegerea presedintelui, vice-presedintilor si a celorlalti membrii ai biroului;

d. procedura stabilirii ordinii de zi si comunicarea sa delegatilor;

e. organizarea lucrarilor grupurilor de lucru *ad hoc.*

2. De asemenea, regulamentul CPLRE fixeaza timpul limita si metoda de notificare a numelor reprezentantilor si a supleantilor lor, precum si procedura de verificare a puterilor acestora, tinând cont mai ales de articolele 2 si 6 al prezentei carte.

ARTICOLUL 13

1. Congresul îsi alege presedintele dintre membrii fiecarei camere. Mandatul presedintelui este valabil pe durata celor doua sesiuni ordinare.

2. Fiecare dintre camerele CPLRE îsi alege dintre membrii sai presedintele sau care ramâne în functie pentru doua sesiuni ordinare.

ARTICOLUL 14

Secretariatul CPLRE este asigurat de catre Secretarul general al Consiliului Europei.

Prevederi provizorii

1. Cu titlu intermediar, statele care nu au autoritati regionale, adica entitati plasate la nivelul imediat inferior statului si având competente proprii si organe alese, pot numi în Camera regiunilor reprezentanti ai organismelor plasate la acelasi nivel, si compuse pe o baza regionala, a reprezentantilor alesi de autoritatile locale sau a asociatiilor regionale a autoritatilor locale. Aceasta prevedere va fi reexaminata dupa o perioada de sase ani.

2. In pregatirea primei sesiuni plenare a CPLRE, procedurile prevazute în articolul 3, paragraful 1, vor fi adoptate de catre Comitetul Ministrilor.

3. Cu o luna înaintea primei sesiuni plenare a CPLRE, presedintele Comitetului Ministrilor va alege prin tragere la sorti camera care propune candidati pentru presedintia Congresului. Congresul îsi va alege apoi presedintele la prima sa sesiune plenara.

4. Cu titlu intermediar:

a. cheltuielile ocazionate de sesiunile CPLRE, de reuniunile celor doua camere si de organele sale, precum si orice alte cheltuieli referitoare la activitatile CPLRE vor fi suportate din bugetul Consiliului Europei. Doar cheltuielile de participare ale reprezentantilor sunt suportate din bugetul Consiliul Europei.

b. acele elemente ale cheltuielilor care pot fi specificate în mod clar pot intra într-o anumita sectiune a bugetului;

c. în scopul întocmirii bugetului anual, CPLRE îsi va face cunoscute nevoile Secretarului general care va informa Comitetul Ministrilor.

Aceasta prevedere va fi re-examinata dupa o perioada de trei ani.

ACORD GENERAL
PRIVIND PRIVILEGIILE SI IMUNITATILE CONSILIULUI EUROPEI
(STE. 2 – 1994)[x]

Guvernele Regatului Belgiei, Regatului Danemarcei, Republicii Franceze, Regatului Greciei, Republicii Irlandeze, Republicii Italiene, Marelui Ducat al Luxemburgului, Regatului Tarilor de Jos, Regatului Norvegiei, Regatului Suediei, Republicii Turce si Regatului Unit al Marii Britanii si Irlandei de Nord,

Considerând ca, potrivit art. 40, paragraful a) din Statutul Consiliului Europei, Consiliul Europei, reprezentantii membrilor si secretariatul se bucura pe teritoriile membrilor de imunitatile si privilegiile necesare exercitarii functiilor lor,

Considerând ca, potrivit paragrafului b) al articolului mentionat, membrii consiliului s-au angajat sa încheie un acord care sa confere deplin efect dispozitiilor paragrafului respectiv,

Având în vedere decizia Comitetului Ministrilor de a recomanda guvernelor membrilor adoptarea dispozitiilor de mai jos,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

TITLUL I

PERSONALITATE - CAPACITATE

ARTICOLUL 1

Consiliul Europei are personalitate juridica. El are capacitatea sa contracteze, sa dobândeasca si sa înstraineze bunuri mobiliare si imobiliare si sa fie parte în justitie.

Secretarul general ia, în numele consiliului, masurile necesare în acest scop.

ARTICOLUL 2

Secretarul general colaboreaza, întotdeauna, cu autoritatile competente ale membrilor pentru a înlesni buna administrare a justitiei, a asigura respectarea observarii reglementarilor de politie si a evita orice folosire abuziva a privilegiilor, imunitatilor, scutirilor si înlesnirilor enumerate în prezentul Acord.

TITLUL II

BUNURI, FONDURI SI ACTIVE

ARTICOLUL 3

Consiliul, bunurile si activele sale, oriunde se afla acestea si oricine este detinatorul lor, se bucura de imunitate de jurisdictie, cu exceptia cazului în care Comitetul Ministrilor a renuntat în mod expres la aceasta, pentru fiecare caz în parte. Se întelege totusi ca renuntarea nu se poate extinde la masuri de constrângere si de executare.

---

[x] Adoptat la Paris în 2 septembrie 1949. A intrat în vigoare la 10 septembrie 1952.
România a aderat prin Legea nr. 43 din 30 iunie 1994, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 176, din 12 iulie 1994.

ARTICOLUL 4

Localurile si cladirile consiliului sunt inviolabile. Bunurile si activele sale, oriunde se afla acestea si oricare este detinatorul lor, sunt exceptate de la perchezitie, rechizitie, confiscare, expropriere sau orice alta forma de constrângere administrativa sau judiciara.

ARTICOLUL 5

Arhivele consiliului si, în general, toate documentele care îi apartin sau pe care le detine sunt inviolabile, oriunde se gasesc.

ARTICOLUL 6

Fara a fi supus nici unor controale, reglementari sau moratorii financiare:

a) consiliul poate detine orice devize si sa aiba conturi în orice moneda;

b) consiliul poate transfera în mod liber fondurile sale dintr-o tara într-alta sau în interiorul unei tari si sa converteasca orice devize detinute în orice alta moneda;

c) în exercitarea drepturilor care îi sunt acordate conform lit. a) si b) de mai sus, Consiliul Europei va tine seama de orice sesizari care ar fi facute de guvernul oricarui membru în masura în care va considera ca poate sa-i dea curs fara a-si prejudicia propriile interese.

ARTICOLUL 7

Consiliul, activele, veniturile si alte bunuri ale sale sunt scutite:

a) de orice impozit direct; totusi, consiliul nu va cere scutirea de impozite, taxe sau drepturi care nu constituie decât simpla remunerare a unor servicii de utilitate publica;

b) de orice taxe vamale, prohibitii si restrictii la import si export, cu privire la articolele destinate folosintei sale oficiale; articolele astfel importate, cu scutire vamala, nu vor fi vândute pe teritoriul tarii în care au fost introduse, afara de conditiile agreate de guvernul acestei tari;

c) de orice taxe vamale, prohibitii si restrictii la import si export cu privire la publicatiile sale.

TITLUL III

COMUNICATII

ARTICOLUL 8

Comitetul Ministrilor si Secretarul general beneficiaza pe teritoriul fiecarui membru, pentru comunicarile lor oficiale, de un tratament cel putin la fel de favorabil ca acela acordat de acest membru misiunii diplomatice a oricarui alt stat.

Corespondenta oficiala si celelalte comunicari oficiale ale Comitetului ministrilor si ale Secretariatului nu vor putea fi cenzurate.

TITLUL IV

REPREZENTANTII ÎN COMITETUL MINISTRILOR

ARTICOLUL 9

Reprezentantii în Comitetul Ministrilor se bucura, pe durata exercitarii functiilor lor si în decursul calatoriilor lor catre sau de la locul reuniunii, de urmatoarele privilegii si imunitati:

a) imunitatea de arestare sau de detentie si de retinere a bagajelor lor personale si imunitatea de orice jurisdictie în ceea ce priveste actele îndeplinite în calitatea lor oficiala, inclusiv cuvântul si înscrisurile lor;

b) inviolabilitatea tuturor actelor si documentelor;

c) dreptul de a folosi coduri si de a primi documente sau corespondenta prin curieri sau valize sigilate;

d) exceptarea pentru ei însisi si pentru sotiile lor de la orice masuri restrictive în legatura cu imigrarea si de la orice formalitate de înregistrare a strainilor, în tarile vizitate sau traversate în exercitarea functiilor lor;

e) aceleasi înlesniri cu privire la restrictiile monetare sau de schimb ca acelea acordate membrilor misiunilor diplomatice de rang comparabil;

f) aceleasi imunitati si înlesniri în ceea ce priveste bagajele lor personale ca acelea acordate membrilor misiunilor diplomatice de rang comparabil.

ARTICOLUL 10

Pentru a asigura reprezentantilor Comitetului Ministrilor o libertate completa a cuvântului si o deplina independenta în îndeplinirea functiilor lor, imunitatea de jurisdictie în ceea ce priveste cuvântul sau înscrisurile sau actele emanând de la ei, în îndeplinirea functiilor lor, va continua sa le fie acordata chiar dupa ce mandatul acestor persoane va lua sfârsit.

ARTICOLUL 11

Privilegiile si imunitatile sunt acordate reprezentantilor membrilor nu în beneficiul lor personal, ci în scopul de a asigura exercitarea functiilor lor în deplina independenta în ceea ce priveste Comitetul Ministrilor. În consecinta, un membru are nu numai dreptul dar si îndatorirea sa ridice imunitatea reprezentantului sau în toate cazurile în care, dupa parerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justitiei si în care imunitatea poate fi ridicata fara sa prejudicieze scopului pentru care este acordata.

ARTICOLUL 12

a) dispozitiile art. 9, 10 si 11 de mai sus nu sunt opozabile autoritatilor statului al carui cetatean este persoana sau al carui reprezentant este sau a fost;

b) în întelesul art. 9, 10, 11 si 12 a), de mai sus, termenul *reprezentant* este considerat ca incluzând toti reprezentantii, reprezentantii adjuncti, consilierii, expertii tehnici si secretarii de delegatii.

TITLUL V

REPREZENTANTII ÎN ADUNAREA CONSULTATIVA

ARTICOLUL 13

Nici o restrictie de ordin administrativ sau de alta natura nu se va aduce liberei deplasari a reprezentantilor în Adunarea Consultativa si supleantilor lor care se duc sau se înapoiaza de la locul întrunirii adunarii.

Reprezentantilor si supleantilor lor li se acorda, în materie vamala si de control al schimburilor valutare:

a) de catre guvernul propriu, aceleasi înlesniri ca acelea recunoscute înaltilor functionari care se deplaseaza în strainatate în misiune oficiala temporara;

b) de catre guvernele celorlalti membri, aceleasi înlesniri ca acelea recunoscute reprezentantilor guvernelor straine în misiune oficiala temporara.

ARTICOLUL 14

Reprezentantii în Adunarea Consultativa si supleantii lor nu pot fi cercetati, detinuti sau urmariti pentru opiniile sau voturile emise în exercitarea functiilor lor.

ARTICOLUL 15

Pe durata sesiunilor Adunarii Consultative, reprezentantii în adunare si supleantii lor, fie ca sunt sau nu parlamentari, beneficiaza:

a) pe teritoriul lor national, de imunitatile recunoscute membrilor parlamentului tarii lor;

b) pe teritoriul oricarui alt stat membru, de scutirea de orice masura de detentie si orice urmarire judiciara.

Imunitatea li se aplica de asemenea când se deplaseaza sau se înapoiaza de la locul de întrunire al Adunarii Consultative. Ea nu poate fi invocata în caz de flagrant delict si nici nu poate împiedica dreptul adunarii de a ridica imunitatea unui reprezentant sau supleant.

TITLUL V I

OFICIALI AI CONSILIULUI

ARTICOLUL 16

Pe lânga privilegiile si imunitatile prevazute la articolul 18 de mai jos, Secretarul general si Secretarul general adjunct, atât în ceea ce îi priveste cât si în ceea ce priveste pe sotiile si copiii lor minori, se bucura de privilegiile, imunitatile, scutirile si înlesnirile acordate, potrivit dreptului international, reprezentantilor diplomatici.

ARTICOLUL 17

Secretarul general va stabili categoriile de oficiali carora li se aplica, total sau în parte, dispozitiile art. 18 de mai jos. El le va comunica guvernelor tuturor membrilor. Numele oficialilor inclusi în aceste categorii vor fi comunicate periodic guvernelor membrilor.

ARTICOLUL 18

Oficialii Consiliului Europei:

a) se bucura de imunitate de jurisdictie pentru actele îndeplinite de ei, inclusiv cuvântul si înscrisurile, în calitatea lor oficiala si în limitele atributiilor lor;

b) sunt scutiti de orice impozite pe retributii si venituri primite de la Consiliul Europei;

c) nu sunt supusi nici ei, nici sotiile si nici membrii de familie aflati în întretinerea lor, dispozitiilor care limiteaza imigrarea si formalitatilor de înregistrare a strainilor;

d) se bucura, în ceea ce priveste înlesnirile de schimb valutar, de aceleasi privilegii ca si functionarii de rang comparabil apartinând misiunilor diplomatice acreditate pe lânga guvernul respectiv;

e) se bucura, împreuna cu sotiile si membrii de familie aflati în întretinerea lor, de aceleasi înlesniri de repatriere în caz de criza internationala ca si reprezentantii diplomatici;

f) se bucura de dreptul de a importa, cu scutire de taxe vamale, mobilierul si efectele lor, cu prilejul intrarii în functie în tara respectiva, si de a le reexporta, cu scutire de taxe vamale, spre tara lor de domiciliu, la încetarea functiilor.

ARTICOLUL 19

Privilegiile, imunitatile si înlesnirile sunt acordate oficialilor în interesul consiliului si nu în avantajul lor personal. Secretarul general poate si trebuie sa ridice imunitatea acordata unui oficial în toate cazurile în care, dupa parerea sa, aceasta imunitate ar împiedica exercitarea normala a unei actiuni în justitie si ar putea fi ridicata fara ca aceasta masura sa prejudicieze interesele consiliului. Fata de Secretarul general si de Secretarul general adjunct, Comitetul Ministrilor are calitatea sa pronunte ridicarea imunitatilor.

TITLUL VII

ACORDURI COMPLEMENTARE

ARTICOLUL 20

Consiliul va putea încheia cu unul sau mai multi membri acorduri complementare modificând, cu privire la acest membru sau la acesti membri, prevederile prezentului Acord general.

TITLUL VIII

DIFERENDE

ARTICOLUL 21

Orice diferend între consiliu si particulari în legatura cu servicii, lucrari sau tranzactii imobiliare, efectuate în contul consiliului, este supus unui arbitraj administrativ ale carui modalitati se stabilesc prin hotarâre a secretarului general, aprobata de Comitetul Ministrilor.

TITLUL IX

DISPOZITII FINALE

ARTICOLUL 22

Prezentul Acord va fi ratificat. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei. Acordul va intra în vigoare de îndata ce sapte semnatari vor fi depus instrumentele lor de ratificare.

Totusi, în asteptarea intrarii în vigoare a Acordului în conditiile prevazute la paragraful precedent, semnatarii sunt de acord, pentru a evita orice întârziere în buna functionare a consiliului, sa-l puna în aplicare cu titlu provizoriu din momentul semnarii, potrivit regulilor lor constitutionale.

Drept pentru care, plenipotentiarii subsemnati, împuterniciti corespunzator în acest scop, au semnat prezentul Acord general.

Încheiat la Paris, la 2 septembrie 1949, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va ramâne în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va comunica copii certificate tuturor semnatarilor.

PROTOCOL ADITIONAL LA ACORDUL GENERAL PRIVIND PRIVILEGIILE SI IMUNITATILE CONSILIULUI EUROPEI (STE 10 – 1952)[x]

Guvernele semnatare ale Acordului general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei, semnat la Paris la 2 septembrie 1949, denumit în cele ce urmeaza Acordul,

În dorinta de a completa dispozitiile Acordului,

Au convenit urmatoarele:

ARTICOLUL 1

Orice membru prezent sau viitor al Consiliului Europei care nu este semnatar al Acordului poate adera la acesta si la prezentul Protocol depunând instrumentul sau de aderare la aceste doua acte la Secretarul general al Consiliului Europei care notifica aceasta depunere membrilor consiliului.

ARTICOLUL 2

a) Dispozitiile titlului IV al Acordului se aplica reprezentantilor care participa la reuniunile delegatiilor ministrilor.

b) Dispozitiile titlului IV al Acordului se aplica reprezentantilor, altii decât reprezentantii în Adunarea Consultativa, care iau parte la reuniuni convocate de Consiliul Europei si care se tin în afara perioadelor sesiunilor Comitetului Ministrilor

[x] Adoptat la Strasbourg în 6 noiembrie 1952. A intrat în vigoare la 11 iulie 1956.
România a aderat prin Legea nr. 43 din 30 iunie 1994, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 176 din 12 iulie 1994.

si ale delegatiilor ministrilor; reprezentantii care iau parte la aceste reuniuni nu vor putea totusi sa opuna aceasta imunitate unei arestari sau urmariri judiciare în caz de flagrant delict.

ARTICOLUL 3

Dispozitiile articolului 15 al Acordului se aplica reprezentantilor în adunare si supleantilor lor, atunci când acestia participa la o reuniune a unei comisii sau subcomisii a adunarii, se deplaseaza la sau se înapoiaza de la locul reuniunii, indiferent daca Adunarea Consultativa se afla sau nu în sesiune.

ARTICOLUL 4

Reprezentantii permanenti ai membrilor pe lânga Consiliul Europei se bucura, pe durata exercitarii functiilor lor si în cursul calatoriei înspre sau de la locul reuniunilor, de privilegiile, imunitatile si înlesnirile de care beneficiaza agentii diplomatici de rang comparabil.

ARTICOLUL 5

Aceste privilegii, imunitati si înlesniri sunt acordate reprezentantilor membrilor, nu în folosul lor personal, ci în scopul de a se asigura în deplina independenta exercitarea functiilor lor în raport cu Consiliul Europei. În consecinta, un membru nu numai ca are dreptul, dar si îndatorirea sa ridice imunitatea reprezentantului sau în toate cazurile în care, dupa parerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justitiei si în care ea poate fi ridicata fara a prejudicia scopului pentru care este acordata.

ARTICOLUL 6

Dispozitiile art. 4 nu sunt opozabile autoritatilor statului al carui cetatean este reprezentantul sau membrului al carui reprezentant este sau a fost persoana respectiva.

ARTICOLUL 7

a) Prezentul Protocol este deschis semnarii membrilor care au semnat acordul. Protocolul va fi ratificat o data cu Acordul sau dupa ratificarea acestuia. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

b) Prezentul Protocol va intra în vigoare în ziua în care va fi fost ratificat de catre toti semnatarii care, la acea data, vor fi ratificat Acordul si cu conditia ca numarul semnatarilor care vor fi ratificat Acordul si Protocolul sa nu fie mai mic de sapte.

c) Pentru semnatarii care îl vor ratifica ulterior, Protocolul va intra în vigoare odata cu depunerea instrumentului de ratificare.

d) Pentru membrii care vor fi aderat la Acord si Protocol potrivit art. 1, intrarea în vigoare a Acordului si Protocolului va avea loc:

(i) la data mentionata la paragraful b) de mai sus în cazul în care instrumentul de aderare va fi fost depus anterior acestei date, sau

(ii) odata cu depunerea instrumentului de aderare în cazul în care aceasta depunere ar interveni la o data ulterioara celei mentionate la paragraful b) de mai sus.

Drept pentru care, subsemnatii, împuterniciti corespunzator în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg, la 6 noiembrie 1952, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va ramâne depus în arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general va transmite o copie certificata de pe acesta, fiecaruia dintre guvernele semnatare sau cele care adera.

.

DECLARATIA DE LA VIENA[x]

Noi, sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei, reuniti pentru prima oara în istoria Organizatiei noastre, cu ocazia acestei conferinte la vârf de la Viena, declaram solemn cele ce urmeaza:

Sfârsitul divizarii Europei ne ofera o sansa istorica de a întari pacea si stabilitatea pe acest continent. Toate tarile noastre sunt devotate democratiei pluraliste si parlamentare, indivizibilitatii si universalitatii drepturilor omului, suprematiei legii, unui patrimoniu cultural comun îmbogatit prin diversitatea sa.

Aceasta Europa este purtatoarea unei imense sperante care nu trebuie sa fie distrusa cu nici un pret de ambitiile teritoriale, de renasterea nationalismului agresiv, de perpetuarea zonelor de influenta, de intoleranta sau de ideologii totalitare.

Noi condamnam toate aceste rataciri. Ele cufunda popoarele fostei Iugoslavii în ura si razboi si ameninta alte regiuni. Facem apel la conducatorii acestor popoare sa puna capat conflictelor lor. Invitam aceste popoare sa ni se alature pentru a construi si consolida noua Europa.

Suntem constienti ca protectia minoritatilor nationale este esentiala pentru stabilitatea si securitatea democratica a continentului nostru.

Consiliul Europei este prin excelenta institutia politica europeana care este în masura sa primeasca, pe picior de egalitate si în cadrul unor structuri permanente, democratiile Europei eliberate de opresiunea comunista. Tocmai de aceea aderarea lor la Consiliul Europei este un element central al constructiei europene fondate pe valorile Organizatiei noastre.

Aderarea presupune ca statul sa-si fi pus institutiile si ordinea sa juridica în conformitate cu principiile de baza ale statului democratic supus suprematiei legii si respectului drepturilor omului. Reprezentantii poporului trebuie sa fi fost alesi pe calea alegerilor libere si cinstite, prin sufragiu universal. Garantia libertatii de expresie, în special a mijloacelor de comunicare în masa, protectia minoritatilor nationale si respectarea principiilor dreptului international trebuie sa ramâna, potrivit opiniei noastre, elemente determinante în aprecierea oricarei candidaturi. Angajamentul de a semna Conventia europeana a drepturilor omului si de a accepta în scurt termen ansamblul dispozitiilor sale de control este în egala masura fundamental. Suntem hotarâti sa asiguram în sânul Consiliului Europei respectarea deplina a angajamentelor asumate de catre toate statele membre.

Ne afirmam vointa de a promova integrarea noilor state membre si de a proceda la reformele necesare ale Organizatiei, tinând seama de propunerile Adunarii Parlamentare si de preocuparile colectivitatilor locale si regionale, care sunt esentiale pentru exprimarea democratica a popoarelor.

[x] Adoptata la Viena, la 9 octombrie 1993.

Confirmam politica de deschidere si cooperare fata de toate tarile Europei Centrale si de Est care aleg democratia. Programele elaborate de Consiliul Europei pentru a sprijini tranzitia democratica trebuie sa fie dezvoltate si adaptate constant la nevoile noilor parteneri.

Întelegem sa facem din Consiliul Europei o institutie pe deplin capabila sa contribuie la securitatea democratica, sa faca fata sfidarilor societatii secolului 21, transpunând în domeniul juridic valorile care definesc identitatea noastra europeana si sa favorizeze îmbunatatirea calitatii vietii.

Atingerea acestor obiective necesita o coordonare întarita a actiunilor Consiliului Europei cu cele ale celorlalte institutii care contribuie la constructia unei Europe democratice si sigure, satisfacând exigentele complementaritatii si ale unei mai bune folosiri a resurselor.

În acest sens salutam cooperarea stabilita, în primul rând pe baza aranjamentului din 1987, cu Comunitatea europeana, în deosebi în organizarea unor activitati comune, în special pentru tarile din Europa Centrala si de Est. Consideram ca un asemenea parteneriat în domenii de activitate din ce în ce mai variate reflecta legatura institutionala specifica si evolutiva care caracterizeaza relatiile dintre cele doua institutii.

Suntem, de asemenea, favorabili aprofundarii relatiilor de cooperare institutionala în domeniul dimensiunii umane între Consiliul Europei si OSCE, în vederea promovarii securitatii democratice. Ar fi util sa se ajunga la aranjamente cu OSCE, inclusiv cu Biroul sau pentru institutii democratice si drepturile omului si Înaltul Comisariat pentru minoritati nationale.

* * *

Suntem hotarâti sa folosim forumul politic Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara pentru a favoriza, în functie de competente si în conformitate cu vocatia Organizatiei, întarirea securitatii democratice în Europa. Dialogul politic în interiorul Organizatiei va contribui deosebit de mult la stabilitatea pe continentul nostru. Vom reusi cu atât mai mult daca vom fi în masura sa angajam acest dialog politic cu toate statele europene care si-au manifestat vointa de a respecta principiile Consiliului Europei.

Convinsi ca stabilirea structurilor juridice corespunzatoare si formarea cadrelor sunt conditii esentiale pentru reusita tranzitiei economice si politice în Europa Centrala si de Est, noi acordam cea mai mare importanta dezvoltarii si coordonarii unor programe de asistenta în acest scop, în legatura cu Comunitatea europeana.

Crearea unei Europe tolerante si prospere nu depinde numai de cooperarea între state. Ea presupune, de asemenea, o cooperare transfrontaliera între colectivitati locale si regionale, fara a se prejudicia constitutia si integritatea teritoriala a fiecarui stat. Chemam Organizatia sa-si continue activitatea în acest domeniu si s-o extinda la cooperarea între regiuni care nu se învecineaza.

Ne exprimam convingerea ca dezvoltarea cooperarii culturale este esentiala pentru coeziunea Europei, în conditiile respectarii diversitatii sale. Consiliul Europei – prin intermediul educatiei, mijloacelor de informare în masa, actiunilor culturale, protectiei si valorificarii patrimoniului cultural, participarii tinerilor – detine un loc privilegiat în acest domeniu. Guvernele noastre se angajeaza sa aiba în vedere, în cooperarea lor bilaterala si multilaterala, prioritatile si orientarile aprobate de Consiliul Europei.

Cu scopul de a contribui la coeziunea societatilor noaste, subliniem importanta angajamentelor înscrise în Carta Sociala a Consiliului Europei si în Codul european de securitate sociala pentru a asigura o protectie sociala adecvata în tarile membre.

Recunoastem valoarea cooperarii realizate în cadrul Consiliului Europei pentru protectia mediului natural si îmbunatatirea mediului construit de societate.

Vom continua eforturile vizând facilitarea integrarii sociale a imigrantilor stabiliti în mod legal si îmbunatatirea gestiunii si controlului fluxurilor migratoare, cu respectarea libertatii de deplasare în interiorul Europei. În aceasa privinta îndemnam "Grupul de la Viena" sa-si continue lucrarile, contribuind astfel, împreuna cu alte organisme competente, la o abordare globala a problemelor puse de migratii.

Sprijinindu-ne pe legaturile de prietenie cu state care, în afara Europei, împartasesc aceleasi valori, dorim ca împreuna cu ele sa continuam eforturile comune în favoarea pacii si democratiei.

Afirmam, de asemenea, ca aprofundarea cooperarii în contextul noii conjuncturi europene nu ar trebui în nici un fel sa ne distraga atentia de la responsabilitatea pe care o avem pentru interdependenta si solidaritatea Nord-Sud.

* * *

În conformitate cu perspectiva politica astfel trasata, noi, sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei, hotarâm:

- sa îmbunatatim eficacitatea Conventiei europene a drepturilor omului, prin înfiintarea unei Curti unice pentru a controla îndeplinirea angajamentelor asumate (cf. hotarârea din Anexa I);

- sa acceptam angajamente politice si juridice referitoare la protectia minoritatilor nationale în Europa si sa dam mandat Comitetului Ministrilor sa elaboreze instrumentele juridice internationale corespunzatoare (cf. hotarârea din Anexa II);

- sa angajam o politica de lupta împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei, si sa adoptam în acest scop o Declaratie si un Plan de actiune (cf. hotarârea din Anexa III);

- sa aprobam în principiu crearea unui organism consultativ, reprezentând efectiv atât colectivitatile locale cât si colectivitatile regionale din Europa;

- sa invitam Consiliul Europei sa studieze elaborarea unor instrumente corespunzatoare pentru stimularea dezvoltarii unor actiuni culturale de parteneriat european asociind autoritatile publice si societatea civila;

- sa însarcinam Comitetul Ministrilor sa aduca Statutului Organizatiei îmbunatatirile necesare functionarii sale, luând în considerare propunerile formulate de Adunarea Parlamentara.

Anexa I
Reforma mecanismului de control al Conventiei europene a drepturilor omului

Noi, sefii de stat si de guvern ai tarilor membre ale Consiliului Europei, am convenit asupra celor ce urmeaza în privinta reformei mecanismului de control al Conventiei europene a drepturilor omului:

Prin adoptarea Conventiei pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, care a intrat în vigoare acum 40 de ani, Consiliul Europei a creat un sistem international de protectie a drepturilor omului unic în felul sau. Principala caracteristica a acestui sistem consta în obligatia statelor contractante de a proteja în mod efectiv drepturile omului continute în Convention si de a accepta un control international al respectarii acestor drepturi. Pâna în prezent, aceasta responsabilitate a fost asumata de catre Comisia si Curtea europeana a drepturilor omului.

De la intrarea în vigoare a Conventiei în 1953, numarul statelor contractante aproape s-a triplat si mai exista si alte state care vor adera la ea dupa ce vor fi devenit membre ale Consiliului Europei. Suntem de parere ca adaptarea mecanismului de control actual la aceasta dezvoltare a devenit o chestiune urgenta pentru mentinerea pe viitor a protectiei internationale a drepturilor omului. Obiectivul acestei reforme este sporirea eficientei mijloacelor de protectie, reducerea duratei procedurilor si mentinerea nivelului ridicat actual a l protectiei drepturilor omului.

În acest scop, am hotarât sa constituim, ca parte integranta a Conventiei, o Curte a drepturilor omului unica care va înlocui organele de control existente.

Mandatam Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei sa finalizeze proiectul protocolului de amendare a Conventiei pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, care a înregistrat progrese substantiale, în vederea adoptarii textului si a deschiderii sale spre semnare cu ocazia reuniunii ministeriale din mai 1994. Vom veghea mai apoi ca protocolul sa fie supus ratificarii în cel mai scurt timp posibil.

Anexa II
Minoritatile nationale

Noi, sefii de stat si de guvern ai tarilor membre ale Consiliului Europei, am convenit asupra celor ce urmeaza în privinta protectiei minoritatilor nationale:

Minoritatile nationale, pe care împrejurarile istorice le-au stabilit în Europa, trebuie sa fie protejate si respectate, pentru ca astfel sa se contribuie la stabilitate si pace.

În aceasta Europa, pe caredorim sa o construim, trebuie sa raspundem unei provocari: aceea de a asigura protectia drepturilor persoanelor apartinând minoritatilor nationale în cadrul statului de drept, cu respectarea integritatii teritoriale si a suveranitatii nationale a statelor. În aceste conditii, minoritatile vor aduce o pretioasa contributie în viata societatilor noastre.

Crearea unui climat de toleranta si dialog este necesara participarii tuturor la viata politica. În aceasta privinta, o contributie importanta va trebui sa fie aceea a colectivitatilor regionale si locale.

În actiunile lor, statele trebuie sa asigure respectarea principiilor care se gasesc la baza traditiei noastre europene: egalitatea în fata legii, nediscriminarea, egalitatea sanselor, libertatea de asociere si de întrunire, precum si participarea activa la viata politica.

Statele ar trebui sa creeze conditii de natura sa permita persoanelor apartinând minoritatilor nationale sa-si dezvolte cultura, pastrându-si totodata religia, traditiile si obiceiurile. Acestea trebuie sa-si poata folosi limba în viata particulara ca si în public si ar trebui sa o poata face, în anumite conditii, si în relatiile cu autoritatile publice.

Subliniem importanta pe care o pot avea, pentru stabilitatea si pacea în Europa, acordurile bilaterale între state vizând sa asigure protectia minoritatilor nationale respective.

Confirmam hotarârea noastra de a pune pe deplin în practica angajamentele cu privire la protectia minoritatilor nationale continute în Documentul de la Copenhaga si în alte documente ale CSCE.

Consideram necesara implicarea Consiliului Europei în transformarea pe o scara cât mai larga a acestor declaratii politice în instrumente juridice.

Tinând seama de vocatia sa fundamentala, Consiliul Europei este foarte bine plasat pentru a contribui la reglementarea problemelor minoritatilor nationale. Din acest punct de vedere, întelegem sa continuam strânsa cooperare dintre Consiliul Europei si Înaltul Comisar al CSCE pentru minoritatile nationale.

În consecinta, hotarâm sa însarcinam Comitetul Ministrilor:

- sa elaboreze masuri de încredere de natura sa duca la cresterea tolerantei si întelegerii între popoare;

- sa raspunda cererilor de asistenta solicitate pentu negocierea si aplicarea tratatelor asupra problemelor privind minoritatile nationale cât si a acordurilor de cooperare transfrontaliera;

- sa redacteze în termen scurt o conventie-cadru precizând principiile pe care statele contractante se angajeaza sa le respecte pentru a asigura protectia minoritatilor nationale. Acest instrument va fi deschis spre semnare si statelor nemembre.

- sa înceapa lucrarile de redactare a unui protocol pentru completarea Conventiei europene a drepturilor omului în domeniul cultural prin dispozitii garantând drepturi individuale, mai ales persoanelor apartinând minoritatilor nationale.

Anexa III

Declaratie si Plan de actiune
referitor la
lupta împotriva rasismului,
xenofobiei, antisemitismului si intolerantei

Noi, sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei,

Convinsi ca diversitatea de traditii si de culturi constituie de secole una din bogatiile Europei si ca principiul tolerantei este garantia mentinerii în Europa a unei societati deschise, care respecta diversitatea culturala, de care suntem legati,

Convinsi ca realizarea unei societati democratice si pluraliste, care respecta demnitatea egala a tuturor fiintelor umane, ramâne unul din obiectivele principale ale constructiei europene,

Alarmati de renasterea actuala a fenomenelor de rasism, de xenofobie si de antisemitism, de dezvoltarea unui climat de intoleranta, de înmultirea actelor de violenta, în special fata de migranti si de persoanele provenite din imigratie, înmultirea tratamentelor degradante si a practicilor discriminatorii care le însotesc,

Alarmati, de asemenea, de renasterea fenomenelor de nationalism agresiv si de etnocentrism care constituie noile expresii ale xenofobiei,

Îngrijorati de degradarea conditiilor economice care ameninta coeziunea societatilor europene prin generarea unor forme de excludere susceptibile sa favorizeze tensiuni sociale si manifestarile xenofobe,

Convinsi ca aceste fenomene de intoleranta ameninta societatile democratice si valorile lor fundamentale si ca ele submineaza bazele constructiei europene,

Confirmând Declaratia din 14 mai 1981 a Comitetului Ministrilor prin care a condamnat deja, în mod solemn, toate formele de intoleranta precum si actele de violenta pe care ele le produc,

Reafirmând valorile solidaritatii care trebuie sa-i inspire pe toti membrii societatii pentru a reduce marginalizarea si excluderea sociala,

Convinsi, totodata, ca viitorul Europei cere din partea indivizilor si grupurilor, în afara de toleranta, vointa de a actiona împreuna, combinând diversele lor contributii.

- Condamnam în modul cel mai ferm rasismul în toate formele sale, xenofobia, antisemitismul cât si intoleranta si toate formele de discriminare religioasa;
- Încurajam statele membre sa-si continue eforturile deja depuse în vederea eliminarii acestor fenomene si ne angajam sa întarim legile nationale si instrumentele internationale precum si sa adoptam masuri corespunzatoare pe plan national si european;
- Ne angajam sa actionam împotriva tuturor ideologiilor, politicilor si practicilor care incita la ura rasiala, la violenta si la discriminare, cât si împotriva oricarui act sau limbaj de natura sa întareasca temerile si tensiunile între grupuri de diferite apartenente rasiale, etnice, nationale, religioase sau sociale;
- Lansam un apel insistent popoarelor, grupurilor, cetatenilor europeni si în special tinerilor pentru a se angaja cu hotarâre în lupta împotriva oricaror forme de intoleranta si pentru a participa activ la constructia unei societati europene democratice, tolerante si solidare, pe baza valorilor comune.

În acest scop, însarcinam Comitetul Ministrilor sa dezvolte si sa puna în aplicare în cel mai scurt timp urmatorul Plan de actiune si sa mobilizeze resursele necesare.

Plan de actiune

1. Lansarea unei vaste campanii europene de tineret, vizând mobilizarea publicului în favoarea unei societati de toleranta, fondate pe demnitatea egala a tuturor membrilor sai, si împotriva manifestarilor de rasism, de xenofobie, de antisemitism si intoleranta.

Aceasta campanie, coordonata de Consiliul Europei în cooperare cu organizatiile europene de tineret, va avea o dimensiune nationala si locala prin intermediul înfiintarii unor comitete nationale.

Ea va viza în special stimularea unor proiecte-pilot care vor implica toate sectoarele societatii.

2. Invitarea statelor membre sa întareasca garantiile împotriva oricaror forme de discriminare având la baza rasa, originea nationala sau etnica sau religia si în acest scop:

- sa reexamineze fara întârziere legislatia si reglementarile în vederea eliminarii dispozitiilor susceptibile sa genereze discriminari bazate pe unul din aceste motive sau susceptibile sa întretina prejudecati;

- sa asigure punerea în practica efectiva a legislatiilor vizând combaterea rasismului si discriminarii;

- sa întareasca si sa puna în practica masuri de prevenire vizând combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei, acordând o atentie speciala masurilor destinate sa întareasca constientizarea acestor fenomene si sa instaureze încrederea.

3. Crearea unui comitet de experti guvernamentali având ca mandat:

- sa examineze legislatiile, politicile si celelalte masuri luate de statele membre vizând combaterea rasisimului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei, cât si eficacitatea lor;

- sa stimuleze actiunea în domeniu la nivel local, national si european;

- sa formuleze recomandari de politica generala adresate statelor membre;

- sa studieze instrumentele juridice internationale aplicabile în materie, în vederea întaririi lor daca este necesar.

Comitetul de experti va raporta cu regularitate Comitetului Ministrilor, care va solicita avizele Comisiilor permanente interesate.

Comitetul Ministrilor va trebui sa stabileasca modalitati complementare pentru functionarea acestui nou mecanism.

4. Întarirea întelegerii reciproce si a încrederii între popoare prin intermediul programelor de cooperare si de asistenta ale Consiliului Europei. Lucrarile în acest domeniu vor trebui sa se axeze în special pe:

- studiul cauzelor profunde ale intolerantei si a modalitatilor de remediere, în special prin organizarea unui seminar si prin sprijinirea unor programe de cercetare;

- dezvoltarea educatiei în domeniul drepturilor omului si a respectului diversitatilor culturale;

- întarirea programelor vizând eliminarea prejudecatilor prin predarea istoriei cu punerea în evidenta a influentelor reciproce pozitive între diferite tari, religii si idei pe parcursul dezvoltarii istorice a Europei;

- încurajarea cooperarii transfrontaliere între colectivitati locale, cu scopul de a întari încrederea;

- intensificarea cooperarii în sfera relatiilor intercomunitare si a egalitatii sanselor;

- elaborarea unor politici de lupta împotriva excluderii sociale si a marii saracii.

5. Cererea adresata profesionistilor din mijloacele de comunicare în masade a-si prezenta reportajele si comentariile despre actele de rasism si intoleranta într-o maniera factuala si responsabila si de a urmari elaborarea unor coduri de deontologie profesionala care sa reflecte aceste exigente.

În executarea acestui Plan, Consiliul Europei va tine cont în mod corespunzator de lucrarile UNESCO în domeniul tolerantei, în special în pregatirea unui "An al tolerantei" în 1995. Un prim raport cu privire la punerea în aplicare a Planului de actiune va fi prezentat Comitetului Ministrilor cu ocazia celei de a 94-a sesiuni a sa, în luna mai 1994.

DECLARATIA DE LA STRASBOURG[x]
A DOUA CONFERINTA LA VÂRF A CONSILIULUI EUROPEI

Noi, sefii de stat si de guvern ai tarilor membre ale Consiliului Europei, reuniti la Strasbourg pe 10 si 11 octombrie 1997 pentru cea de a doua Conferinta la vârf a Organizatiei noastre,

Convinsi ca profundele schimbari petrecute în Europa si marile sfidari care confrunta societatile noastre necesita o cooperare sporita între toate democratiile europene,

Încurajati de largirea semnificativa a Organizatiei noastre, care a creat bazele unui spatiu vast de securitate democratica pe continentul nostru,

Examinând felul în care s-au desfasurat evenimentele de la Prima noastra Întâlnire la vârf tinuta la Viena în 1993, ca si îndeplinirea hotarârilor noastre luate atunci privind crearea unei Curti europene unice a drepturilor omului, protectia minoritatilor nationale si lupta împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei,

Salutând rezultatele obtinute de catre Consiliul Europei în pregatirea candidatilor la adeziune si în asigurarea deplinei lor integrari în familia europeana largita, si subliniind contributia Adunarii Parlamentare, ca si aceea a Congresului Puterilor Locale si Regionale, la sustinerea evolutiei democratice în statele membre,

- reafirmam în mod solemn atasamentul nostru fata de *principiile fundamentale ale Consiliului Europei* – democratia pluralista, respectarea drepturilor omului, supremația legii – ca si angajamentul guvernelor noastre de a se conforma pe deplin exigentelor si responsabilitatilor care decurg din apartenenta la Organizatia noastra,

- subliniem rolul esential al Consiliului Europei în *elaborarea de norme* în materie de drepturile omului, ca si contributia sa la dezvoltarea dreptului international prin intermediul conventiilor europene, si afirmam hotarârea noastra de a asigura deplina punere în practica a acestor norme si conventii, mai ales prin întarirea programelor de cooperare pentru consolidarea democratiei în Europa,

- confirmam scopul nostru de a realiza o unitate mai strânsa între statele noastre membre în vederea construirii unei *societati europene mai libere, mai tolerante si mai juste*, bazata pe valori comune, cum sunt libertatea de expresie si de informare, diversitatea culturala si demnitatea egala a tuturor persoanelor,

- hotarâm, în consecinta, sa dam un nou elan activitatilor Consiliului Europei care au drept scop sustinerea eforturilor statelor membre pentru a face fata *schimbarilor petrecute în societate* în pragul unui nou secol,

[x] Adoptata la Strasbourg, la 11 octombrie 1997.

- acordam sprijinul nostru deplin Consiliului Europei pentru intensificarea contributiei sale la *coeziunea, stabilitatea si securitatea Europei,* si salutam dezvoltarea relatiilor sale de cooperare cu celelalte organizatii europene si transatlantice, îndeosebi cu Uniunea Europeana si Organizatia pentru Securitate si Cooperare în Europa,

si, pe acest temei, declaram cele ce urmeaza:

Convinsi ca promovarea drepturilor omului si întarirea democratiei pluraliste sunt tot atâtea contributii la stabilitatea în Europa:

- hotarâm sa întarim *protectia drepturilor o mului* veghind ca institutiile noastre sa fie în masura sa asigure apararea efectiva a drepturilor persoanelor la scara continentala,

- facem un apel pentru *abolirea universala a pedepsei cu moartea* si insistam sa se mentina, între timp, moratoriile existente asupra executiilor în Europa,

- ne manifestam hotarârea de a întari mijloacele de prevenire si combatere a *torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante* ,

- facem apel la intensificarea luptei împotriva *rasismului, xenofobiei, antisemiti smului si intolerantei,*

- subliniem importanta unei reprezentari mai echilibrate a barbatilor si femeilor în toate sectoarele societatii, inclusiv în viata politica, si îndemnam la avansarea în directia obtinerii unei reale *egalitati a sanselor între barbati si femei,*

- ne declaram hotarârea de a intensifica cooperarea în ceea ce priveste protectia tuturor persoanelor apartinând *minoritatilor nationale,*

- recunoastem rolul fundamental al institutiilor *democratiei locale* în pastrarea stabilitatii în Europa,

- ne angajam sa continuam sa sustinem în mod activ *evolutia democratica* în toate statele membre si sa ne întarim eforturile pentru promovarea unui spatiu de norme juridice comune în Europa.

Recunoscând coeziunea sociala drept una din exigentele primordiale al e Europei largite si ca acest obiectiv trebuie urmarit ca un complement indispensabil al promovarii drepturilor omului si demnitatii umane:

- hotarâm sa promovam si sa aplicam pe deplin instrumentele de referinta si de actiune pe care le reprezinta, mai ales pentru state si pentru partenerii sociali, *Carta sociala europeana,* în domeniul juridic, si *Fondul de dezvoltare sociala* , în domeniul financiar,

- convenim sa reexaminam *legislatiile noastre sociale* în vederea luptei împotriva oricarei forme de excludere si pentru asigurarea unei mai bune protectii a celor mai slabi,

- subliniem importanta unei abordari comune si echitabile, bazata pe solidaritatea internationala, a problemelor legate de *refugiati si solicitantii de azil*, si, în aceasta privinta, atragem atentia asupra obligatiei statului de origine de a reprimi aceste persoane pe teritoriul sau, în conformitate cu prevederile dreptului international,

- reamintim protectia datorata *victimelor conflictelor*, ca si importanta respectarii dreptului international umanitar si a cunoasterii regulilor sale pe plan national, în special în cadrul fortelor armate si de politie,

- ne afirmam hotarârea de a proteja drepturile muncitorilor migranti având statut legal si de a facilita integrarea lor în societatile în care tra iesc.

Împartasind preocuparile cetatenilor fata de amploarea crescânda a amenintarilor la adresa securitatii lor si de pericolele pe care acestea le reprezinta fata de democratie:

- reafirmam ferma noastra condamnare a *terorismului* si hotarârea noastra de a folosi din plin mijloacele existente pentru a lupta împotriva tuturor manifestarilor sale, cu respectarea legalitatii si a drepturilor omului,

- hotarâm sa cautam raspunsuri comune sfidarilor reprezentate de extinderea *coruptiei*, a *criminalitatii organiza te* si a *traficului de droguri* la scara continentala,

- afirmam hotarârea noastra de a combate *violenta contra femeilor* si a oricarei forme de exploatare sexuala a femeilor,

- sprijinim actiunea Consiliului Europei si a autoritatilor locale, regionale si nationale vizând îmbunatatirea *calitatii vietii* în zonele urbane defavorizate si industrializate.

Consti enti de dimensiunea educativa si culturala a marilor sfidari la adresa Europei de mâine ca si de rolul esential al culturii si educatiei în întarirea întel egerii reciproce si a încrederii între popoarele noastre:

- ne exprimam vointa de a dezvolta *educatia în spiritul cetateniei democratice* bazata pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor, si participarea tinerilor la societatea civila,

- reafirmam importanta pe care o acordam *protectiei patrimoniului cultural si natural european* si promovarii constientizarii acestui patrimoniu,

- ne angajam sa cautam raspunsuri comune dezvoltarii *noilor tehnologii ale informatiei,* pe baza normelor si valorilor Consiliului Europei si asigurând

un echilibru adecvat între dreptul la informatie si respectarea vietii particulare,

- recunoastem rolul sportului ca mijloc de a favoriza integrarea sociala, mai ales în rândul tineretului,

- încurajam *întelegerea dintre cetatenii din N ord si din Sud,* în special prin informarea si prin formarea civica a tinerilor, precum si prin initiative vizând sa promoveze respectul reciproc si solidaritatea între popoare.

Având în vedere necesitatea de a redefini prioritatile noastre si de a adapta misiunile Organizatiei noastre noului context european, am stabilit un *Plan de actiune*. Acest document, alaturat prezentei *Declaratii,* îsi propune sa defineasca sarcinile principale ale Consiliului Europei în urmatorii ani, mai ales din perspectiva celei de-a 50-a aniversari.

Plan de actiune

Sefii de stat si de guvern, reuniti la Strasbourg pe 10 si 11 octombrie 1997, au trasat liniile principale ale unui Plan de actiune pentru întarirea *stabilitatii democratice* în statele membre si au definit, în acest scop, patru mari domenii în care sunt posibile progrese imediate si masuri concrete, precum si un al cincilea sector care priveste reformele de structura.

I. Democratia si drepturile omului

1. *Curtea unica a drepturilor omului:* sefii de stat si de guvern saluta ratificarea Protocolului nr. 11 la Conventia europeana a drepturilor omului de catre toate partile contractante, ceea ce face posibila stabilirea noii Curti unice a drepturilor omului, si însarcineaza Comitetul Ministrilor sa ia masurile necesare pentru instalarea ei la 1 noiembrie 1998.

2. *Comisia pentru drepturile omului:* sefii de stat si de guvern primesc cu satisfactie propunerea de a crea un post de Comisar pentru drepturile omului pentru a promova respectarea drepturilor omului în statele membre si însarcineaza Comitetul Ministrilor sa examineze posibilitatile de realizare a acestui obiectiv, respectând totodata competentele Curtii unice.

3. *Respectarea angajamentelor de catre statele membre:* sefii de stat si de guvern hotarasc sa vegheze la respectarea angajamentelor luate de catre statele membre, pe baza unui dialog confidential, constructiv si nediscriminatoriu dus în cadrul Comitetului Ministrilor si tinând seama de procedurile de monitorizare ale Adunarii Parlamentare; ei reitereaza vointa lor de a conlucra pentru rezolvarea problemelor cu care se confrunta statele membre si considera ca aceasta procedura de monitorizare trebuie însotita, acolo unde este nevoie, de o asistenta practica oferita de Consiliul Europei.

4. *Interzicerea clonarii fiintelor umane*: sefii de stat si de guvern îsi iau angajamentul de a interzice orice folosire a tehnicilor de clonare având drept scop crearea unei fiinte umane identice din punct de vedere genetic alteia si dau mandat

Comitetului Ministrilor sa adopte, în acest scop, cât mai curând posibil, un protocol aditional la Conventia de la Oviedo asupra drepturilor omului si biomedicinei.

5. *Lupta împotriva rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei:* sefii de stat si de guvern saluta actiunile întreprinse de Consiliul Europei în acest domeniu dupa întâlnirea la vârf de la Viena si hotarasc ca în acest scop sa întareasca activitatile Comisiei europene împotriva rasismului si intolerantei, subliniind importanta unei cooperari strânse cu Uniunea Europeana.

6. *Protectia minoritatilor nationale:* sefii de stat si de guvern, luând în considerare iminenta intrare în vigoare a Conventiei-cadru pentru protectia minoritatilor nationale, decid sa completeze experienta în acest domeniu normativ al Consiliului Europei prin initiative practice cum ar fi adoptarea unor masuri pentru întarirea încrederii si întarirea cooperarii, implicând în egala masura guvernele si societatea civila.

II. Coeziunea sociala

1. *Promovarea drepturilor sociale:* sefii de stat si de guvern se angajeaza sa promoveze normele sociale asa cum rezulta ele din Carta sociala si din alte instrumente ale Consiliului Europei, si fac apel pentru o adeziune cât mai larga la acestea; ei hotarasc sa îmbunatateasca schimburile de practici bune si de informatii între statele membre si sa-si intensifice cooperarea în acest domeniu.

2. *Noua strategie de coeziune sociala:* sefii de stat si de guvern însarcineaza Comitetul Ministrilor sa defineasca o strategie de coeziune sociala în stare sa raspunda sfidarilor din cadrul societatii si sa procedeze la restructurarile corespunzatoare în cadrul Consiliului Europei, mai ales prin crearea unei unitati specializate în observarea, compararea si abordarea problemelor legate de domeniul coeziunii sociale.

3. *Programul în domeniul copiilor:* sefii de stat si de guvern încurajeaza adoptarea unui program pentru promovarea intereselor copilului, în parteneriat cu organizatiile internationale si nonguvernamentale de resort.

4. *Fondul de dezvoltare sociala:* sefii de stat si de guvern hotarasc sa întareasca activitatile Fondului de dezvoltare sociala, îl invita sa participe activ la actiunile Consiliului Europei în domeniul coeziunii sociale si îi cer cu staruinta sa -si sporeasca eforturile de a investi în domeniul social si în crearea de locuri de munca.

III. Siguranta cetatenilor

1. *Lupta împotriva terorismului:* sefii de stat si de guvern cer adoptarea unor masuri complementare pentru prevenirea terorismului si pentru întarirea cooperarii internationale în domeniul luptei împotriva terorismului, în spiritul respectarii dispozitiilor pertinente ale dreptului international, inclusiv cele referitoare la protectia drepturilor omului, si în lumina recomandarilor conferintei ministeriale asupra terorismului, tinuta la Paris pe 30 iulie 1996; ei iau nota cu interes de viitoarea conferinta parlamentara în scopul studierii fenomenului terorismului din cadrul societatilor democratice.

2. *Lupta împotriva coruptiei si a crimei organizate:* în scopul promovarii cooperarii între statele membre în lupta împotriva coruptiei, inclusiv a legaturilor acesteia cu crima organizata si cu operatiile de spalare a banilor, sefii de stat si de guvern însarcineaza Comitetul Ministrilor:

- sa adopte, înainte de sfârsitul anului, principiile directoare care trebuie sa fie aplicate în dezvoltarea legislatiilor si a practicilor nationale;

- sa încheie rapid lucrarile de elaborare a instrumentelor juridice internationale, în conformitate cu Programul de actiune al Consiliului Europei împotriva coruptiei;

- sa stabileasca fara întârziere un mecanism potrivit si eficient pentru a veghea la respectarea principiilor directoare si la punerea în aplicare a instrumentelor juridice mentionate.

Ei cheama toate statele sa ratifice Conventia privind spalarea, depistarea, sechestrarea si confiscarea produselor crimei.

3. *Lupta împotriva toxicomaniei:* sefii de stat si de guvern hotarasc sa-si întareasca cooperarea, prin intermediul Grupului Pompidou, în vederea tratarii problemelor tinând de consumul si de traficul ilicit de droguri; ei îsi exprima aprobarea fata de noul program de lucru al grupului si saluta în mod special activitatile destinate sa previna abuzul de droguri în rândul tinerilor si sa usureze reintegrarea sociala a toxicomanilor si a consumatorilor de droguri.

4. *Protectia copilului:* sefii de stat si de guvern hotarasc sa procedeze la reexaminarea legislatiilor nationale în vederea adoptarii de norme comune pentru protectia copiilor victime sau amenintati cu tratamente inumane; ei sunt de acord sa dezvolte cooperarea, în cadrul Consiliului Europei, pentru prevenirea oricarei forme de exploatare a copiilor, inclusiv prin productia, vânzarea, comercializarea si detinerea de materiale pornografice implicând copii.

IV. Valori democratice si diversitate culturala

1. *Educatia în domeniu cetateniei democratice:* sefii de stat si de guvern hotarasc lansarea unei actiuni pentru educarea în spiritul cetateniei democratice pentru a promova constientizarea de catre cetateni a drepturilor si responsabilitatilor lor în cadrul unei societati democratice, mobilizând retelele existente, si incluzând un nou program de schimburi de tineret.

2. *Punerea în valoare a patrimoniului european:* sefii de stat si de guvern hotarasc sa lanseze în 1999 o campanie pe tema "Europa, un patrimoniu comun", cu respectarea diversitatii culturale, bazându-se pe parteneriatele existente sau care ar urma sa fie create între administratie, institutiile cu rol educativ si cultural si industrie.

3. *Noile tehnologii ale informatiei:* sefii de stat si de guvern hotarasc sa dezvolte o politica europeana în scopul aplicarii noilor tehnologii ale informatiei, pentru asigurarea respectarii drepturilor omului si a diversitatii culturale, pentru promovarea libertatii de expresie si de informare si pentru valorificarea potentialului

educativ si cultural; ei invita Consiliul Europei sa caute în acest sens parteneriate adecvate.

V. Structuri si mod de lucru

1. *Reforma structurilor*: sefii de stat si de guvern, în perspectiva celei de a 50-a aniversari a Consiliului Europei în 1999, însarcineaza Comitetul Ministrilor sa întreprinda reformele structurale necesare pentru adaptarea Organizatiei la noile sale misiuni si la componenta ei largita, si pentru îmbunatatirea procesului sau decizional.

2. *Îndeplinirea Planului de actiune:* sefii de stat si de guvern însarcineaza Comitetul Ministrilor sa ia masurile adecvate pentru a se asigura ca acest Plan de actiune va fi pus în mod rapid în aplicare de catre diversele organe ale Consiliului Europei, în cooperare cu organizatiile europene si alte organizatii internationale.

DECLARATIA DE LA BUDAPESTA

Pentru o Europa extinsa fara linii de separare

(adoptata de Comitetul Ministrilor la data de 7 mai 1999,
la a 104-a Sesiune a sa)

La o jumatate de secol de la înfiintarea Consiliului Europei, care a ridicat democratia, drepturile omului si statul de drept la rang de prioritati permanente ale Europei postbelice,

La un deceniu de la marile transformari politice care au deschis calea spre reunificarea continentului nostru, pe baza idealurilor si principiil or care reprezinta mostenirea comuna a tuturor statelor europene,

Într-un moment în care valorile pe care se întemeiaza Consiliului Europei sunt negate si nesocotite în inima continentului,

NOI, MINISTRII AFACERILOR EXTERNE AI STATEOR MEMBRE ALE CONSILIULUI EUROPEI, REUNITI LA BUDAPESTA PENTRU CEA DE-A 104 SESIUNE:

NE REAFIRMAM HOTARÂREA DE A UTILIZA INTERESUL POTENTIAL AL CONSILIULUI EUROPEI, ca institutie politica prin excelenta capabila sa reuneasca, pe picior de egalitate si în cadrul unor structuri permanente, toate tarile Marii Europe;

NE ANGAJAM SA CONSTRUIM ACEASTA MARE EUROPA FARA LINII DE SEPARARE, si în acest scop:

1. vom continua sa consolidam stabilitatea continentului nostru bazat pe institutii democratice.

- prin respectarea tuturor angajamentelor pe care ni le-am luat unii fata de ceilalti, fata de Consiliul E uropei si fata de cetatenii nostri;

- prin participarea activa în cadrul mecanismelor pe care le-am înfiintat în vederea asigurarii respectarii acestor angajamente;

- prin sporirea ajutorului acordat statelor membre angajate în consolidarea institutiilor democratice, în definirea orientarilor politice si efectuarea reformei juridice, în vederea atingerii unor standarde comune ale dezvoltarii democratice pe întregul continent;

- prin continuarea luptei împotriva terorismului, nationalismului agresiv si a amenintarilor la adresa integritatii teritoriale a statelor;

2. vom cauta sa întarim coeziunea politica, juridica, sociala si culturala a Marii Europe:

- prin dezvoltarea spatiului juridic comun al statelor membre ale Consiliului Europei, care cuprinde deja 173 de conventii si mai mult de o mie de recomandari facute guvernelor;

- prin lupta împotriva factorilor de divizare pe care îi reprezinta rasismul si xenofobia, intoleranta – fie ea de natura politica, culturala sau religioasa – si discriminarea fata de minoritati;

- prin punerea în valoare a comunitatii culturale pe care o formeaza Europa, bogata în diversitatea sa si valorile sale, constienta de identitatea sa si deschisa spre lume;

- prin elaborarea unor raspunsuri comune la sfidarile cu care se confrunta societatea moderna, cum sunt dezvoltarea noilor tehnologii ale informatiei pentru care liniile directoare ale unei politici europene sunt prevazute în Declaratia cuprinsa în Anexa I;

3. reafirmam suprematia fiintei umane în cadrul politicilor noastre:

- prin garantarea efectiva a drepturilor fundamentale recunoasterea persoanelor care locuiesc în statele noastre membre prin Conventia europeana a drepturilor omului, sub supravegherea Curtii Europene a Drepturilor Omului;

- prin promovarea acestor drepturi, si a celor recunoscute în alte instrumente fundamentale ale Consiliului Europei, în special prin actiunea Comisarului pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei, post înfiintat prin Rezolutia cuprinsa în Anexa II;

- prin opozitia hotarâta fata de orice abordare care ar putea duce la stabilirea se standarde duble cu privire la problemele drepturilor omului sub toate aspectele;

- prin dezvoltarea unei abordari educationale noi a cetateniei democratice, bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor, asa cum sunt stabilite în Declaratia si Programul cuprinse în Anexa III;

4. vom continua sa promovam angajamentul nostru comun în sprijinul democratiei si a statului de drept prin dezvoltarea parteneriatului existent între:

- guvernele statelor membre ale Consiliului Europei, cu respectarea principiului egalitatii între state si în speranta ca toate tarile europene vor fi în curând, în masura sa adere la principiile care stau la baza Organizatiei;

- guvernele si parlamentele nationale, reprezentate în Comitetului Ministrilor si în Adunarea Parlamentara, organe statutare ale Consiliului Europei; autoritatile locale si regionale, reprezentate în Consiliul Europei de Congresul Puterilor Locale si Regionale ale Europei; si structurile care fac posibila

asocierea organizatiilor neguvernamentale si a societatii civile la cooperarea interguvernamentala;

Suntem hotarâti sa continuam sa ne adâncim, în secolul 21, contributia noastra la consolidarea stabilitatii democratice si cooperarii în Europa. În acest scop, ne angajam:

- sa ducem la bun sfârsit reforma structurilor si activitatilor Consiliului Europei si sa le adaptam sfidarilor viitoare;

- sa gasim solutii politice si juridice susceptibile sa transceada frontierele statelor si sa favorizam coexistenta pasnica si armonioasa între natiuni, minoritati si comunitati culturale, lingvistice sau religioase care împreuna formeaza continentul nostru; în acest spirit, vom sprijini contributia Consiliului Europei la programul pentru stabilirea Europei de Sud-Est si vom actiona pentru pace respectarea deplina a drepturilor omului si a statului de drept în întreaga Europa.

ANEXA I

DECLARATIA COMITETULUI MINISTRILOR CU PRIVIRE LA O POLITICA EUROPEANA PENTRU NOI TEHNOLOGII ALE INFORMATIEI

Comitetul Ministrilor,

Cu ocazia celei de-a 50-a aniversari a Consiliului Europei,

Ca raspuns la hotarârea adoptata de cel de-al doilea Summit al Consiliului Europei de a dezvolta o politica europeana pentru aplicarea noilor tehnologii ale informatiei în vederea asigurarii respectarii drepturilor omului, si a diversitatii culturale, promovarii libertatii de expresie si informare si valorificarii potentialul ui educational si cultural al acestor tehnologii,

Luând în considerare toate textele internationale relevante în domeniu, inclusiv cele care au aparut dupa cel de-al doilea Summit, în special textele politice adoptate la Salonic de catre cea de-a 5-a Conferinta europeana ministeriala asupra politicii mass media (decembrie 1997) si Rezolutia 53/70 a Adunarii Generale a Natiunilor Unite (decembrie 1998),

Constient de schimbarile profunde aduse de digitalizare, convergenta si continua globalizare a retelelor informationale,

Salutând posibilitatile oferite de noile tehnologii informationale de a promova libertatea de expresie si informare, pluralismul politic si diversitatea culturala, si de a contribui la dezvoltarea unei societati informationale mai democratice si mai durabile,

Recunoscând aportul noilor tehnologii informationale la cresterea deschiderii, transparentei si eficientei la toate nivelurile – national, regional si local – ale guvernarii, administratiei si sistemelor juridice ale statelor membre, precum si la consolidarea stabilitatii democratice,

Constient de riscurile potentiale generate de utilizarea acestor tehnologii atât pentru indivizi cât si pentru societatile democratice,

Convins de faptul ca un cadru de reglementare clar va contribui la folosirea acestor posibilitati si la evitarea acestor riscuri ,

Recunoscând rolul important al sectorului privat in domeniul creatiei, dezvoltarii si utilizarii noilor tehnologii info rmationale si dorind sa încurajeze parteneriatele dintre sectorul public si cel privat pentru a spori beneficiile aduse societatii de catre aceste tehnologii,

Convins ca o societate democratica informationala autentica, care se bazeaza pe valorile fundamentale ale Consiliului Europei, poate fi construita printr-o politica cadru care încurajeaza accesul si participarea, competenta si expertiza, creativitatea, diversitatea si asigurarea protectiei,

Cheama guvernele statelor membre sa actioneze, unde este cazul cu parteneri publici si privati :

(i) în ceea ce priveste accesul si participarea la noile tehnologii ale informatiei pentru:

- a promova accesul cel mai larg al tuturor la noile servicii informationale si de comunicatii, de exemplu prin dezvoltarea larga a punctelor de acces în locuri publice;

- a permite tuturor persoanelor sa joace un rol mai activ în viata publica, la nivel national, regional si local, prin folosirea noilor tehnologii informationale cu scopul de a:

  - facilita accesul imediat la informatii despre serviciile administrative si judiciare nationale, regionale si locale;

  - face accesibile textele oficiale de legi si reglementari locale, regionale si nationale, ale acordurilor internationale si ale jurisprudentei nationale si internationale;

- a încuraja libera circulatie a informatiei, opiniilor si ideilor prin folosirea noilor tehnologii informationale;

- a încuraja dezvoltarea, productia si distribuirea materialelor culturale si educationale si larga lor difuzare;

- a încuraja o cooperare internationala efectiva care sa permita beneficii sporite de pe urma progresului realizat în materie de acces si transparenta;

- a contribui la asigurarea unor posibilitati egale pentru toate statele europene de a folosi noile tehnologii.

(ii) în ceea ce priveste competenta si expertiza în domeniul noilor tehnologii informationale

- a promova o buna cunoastere a noilor tehnologii informationale si a potentialului lor în toate sectoarele societatii;

- a ajuta indivizii sa-si dezvolte competente în folosirea noilor tehnologii informationale;

  - prin pregatirea la toate nivelurile sistemului educational, formal si informal, si în cadrul educatiei permanente,

  - prin definirea unor noi profiluri profesionale si programe de pregatire;

- a permite indivizilor sa utilizeze aceste tehnologii în mod activ, critic si cu discernamânt;

- a promova o mai buna si mai larga utilizare a noilor tehnologii informationale în procesul de predare si învatare, acordând o atentie speciala problemelor legate de egalitatea dintre sexe;

- a încuraja folosirea retelelor informationale în domeniul educatiei pentru promovarea întelegerii mutuale dintre oameni, la nivel individual si institutional deopotriva.

(iii) în ceea ce priveste creativitatea indivizilor si a industriilor cultu rale

- a încuraja folosirea noilor tehnologii informationale ca o forma a expresiei artistice si literare precum si ca un mijloc de a crea parteneriate creative, în special între arte, stiinte si industrii;

- a stimula creativitatea proprie fiecarui individ prin intermediul alfabetizarii în domeniul mass-media si al dezvoltarii programelor educationale care utilizeaza noile tehnologii informationale;

- a conlucra, în contextul globalizarii convergente si continue a retelelor informationale, cu industriile cultu rile, astfel încât dezvoltarea lor sa sporeasca creativitatea;

- a încuraja industriile culturale europene sa coopereze pentru a-si potenta creativitatea si a furniza astfel o mare varietate, odata cu asigurarea calitatii produselor si serviciilor în retele le informationale.

(iv) în ceea ce priveste diversitatea continutului si a limbilor

- a încuraja dezvoltarea unor largi retele de mijloace de comunicare si informare, precum si diversitatea de continut si limba, în vederea promovarii pluralismului politic, diversitatii culturale si a dezvoltarii durabile ;

- a promova deplina folosire de catre toti cetatenii, inclusiv cei apartinând minoritatilor, a posibilitatilor de a face schimb de opinii si de a se exprima liber oferite de noile tehnologii informationale;

- a recunoaste capacitatea acestor tehnologii de a ajuta toate tarile si regiunile europene sa-si exprime identitatea culturala;

- a încuraja furnizarea de produse si servicii culturale, educationale si de alta natura, într-o varietate corespunzatoare de limbi, si a promova cea mai mare diversitate posibila de produse si servicii de acest gen;

- a asigura, pe cât posibil, ca sistemele informationale, în domeniile administrativ si juridic, sa ofere materiale care iau în considerare criteriile regionale si lingvistice si care raspund nevoilor minoritatilor interesate.

(iv) în ceea ce priveste protectia drepturilor si libertatilor

- a asigura respectarea drepturilor omului si a demnitatii umane, în special a libertatii de expresie, precum si protectia minorilor, protectia vietii private si a datelor personale, protectia individului împotriva acestei forme de discriminare rasiala în folosirea si dezvoltarea noilor tehnologii informationale, prin intermediul reglementarilor si autoreglementarilor, si prin dezvoltarea standardelor si sistemelor tehnice, a codurilor de conduita si a altor masuri;

- a adopta masuri la nivel national si international pentru investigarea eficienta si pedepsirea infractiunilor în domeniul tehnologiilor informationale si combaterea existentei unor refugii pentru cei care comit aceste infractiuni;

- a asigura protectia eficienta a celor care detin drepturi în domeniu si ale caror creatii sunt difuzate prin intermediul serviciilor informationale si de comunicatii;

- a încuraja elaborarea, la nivel intern stabilirea de norme si masuri de protectie internationale esentiale pentru garantarea autenticitatii documentelor transmise electronic si a acordurilor cu caracter juridic obligatoriu;

- a întari acest cadru de protectie, inclusiv prin adoptarea unor coduri de conduita enuntând principiile etice pentru utilizarea noilor tehnologii informationale.

ANEXA II

REZOLUTIA (99) 50

RELATIVA LA COMISARUL PENTRU DREPTURILE OMULUI

AL CONSILIULUI EUROPEI

(adoptata de Comitetul Ministrilor la data de 7 mai 1999

la cea de-a 104-a Sesiune a sa, Budapesta)

Comitetul Ministrilor,

Considerând ca scopul Consiliului Europei este realizarea unei unitati mai strânse între membrii sai si ca una dintre metode de a atinge acest scop este salvgardarea si dezvoltarea drepturilor omului si libertatilor fundamentale;

Având în vedere deciziile luate de sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei la cel de-al doilea Summit (Strasbourg, 10-11 octombrie 1997);

Considerând, de asemenea, ca cea de-a 50-a aniversare a Consiliului Europei ofera ocazia de a întari în continuare activitatea desfasurata de la înfiintarea sa,

Hotaraste înfiintarea postului de Comisar al Drepturilor Omului al Consiliului Europei ("Comisarul") având urmatorul mandat:

Articolul 1

1. Comisarul va fi o institutie fara caracter juridic de promovare a educatiei si a sensibilizarii pentru respectarea drepturilor omului, asa cum sunt prevazute în instrumentele Consiliului Europei.

2. Comisarul va respecta competenta organelor de control înfiintate prin Conventia europeana a drepturilor omului sau prin alte instrumente ale Consiliului Europei relative la drepturile omului si va îndeplini alte functii decât cele executate de organele existente. Comisarul nu va primi plângeri individuale.

Articolul 2

Comisarul îsi va exercita functiile în mod independent si impartial.

Articolul 3

Comisarul va:

a. promova educatia si sensibilizarea în domeniul drepturilor omului în statele membre;

b. contribui la promovarea respectarii efective si a exercitarii depline a drepturilor omului în statele membre;

c. furniza consultatii si informatii cu privire la protectia d repturilor omului si la prevenirea violarii drepturilor omului. În relatiile cu publicul, Comisarul va trebui, de fiecare data când este necesar, sa faca uz de si sa coopereze cu structurile în domeniul drepturilor omului din statele membre. Acolo unde asemenea structuri nu exista, Comisarul va încuraja înfiintarea lor;

d. facilita activitatile Avocatului Poporului sau ale institutiilor similare în domeniul drepturilor omului;

e. identifica eventualele imperfectiuni ale legislatiei si ale practicii stat elor membre în ceea ce priveste respectarea drepturilor omului, asa cum sunt prevazute în instrumentele Consiliului Europei, va promova aplicarea efectiva a acestor norme de catre statele membre si le va oferi asistenta, cu acordul acestora, în eforturile lor de a remedia aceste imperfectiuni;

f. adresa, de fiecare data când Comisarul considera ca este oportun, un raport referitor la orice problema specifica Comitetului Ministrilor sau Adunarii Parlamentare si Comitetului Ministrilor;

g. raspunde, în maniera în care Comisarul o considera corespunzatoare, cererilor formulate de Comitetul Ministrilor sau de Adunarea Parlamentara, atunci când acestea actioneaza în îndeplinirea sarcinii lor de a veghea la respectarea normelor Consiliului Europei privi nd drepturile omului;

h. supun Comitetului Ministrilor si Adunarii Parlamentare un raport anual;

i. coopera cu alte institutii internationale pentru promovarea si protectia drepturilor omului, evitând dublarea inutila a activitatilor.

Articolul 4

Comisarul va lua în considerare punctele de vedere referitoare la activitatile sale exprimate de Comitetul Ministrilor si de Adunare ale Parlamentara a Consiliului Europei.

Articolul 5

1. Comisarul poate actiona pe baza oricarei informatii relevante pentru functiile sale. Aceasta va include în special informatii adresate Comisarului de catre guverne, parlamente nationale, avocati ai poporului sau alte institutii similare din domeniul drepturilor omului, de catre persoane fizice sau organizatii.

2. Strângerea de informatii necesare pentru exercitarea functiilor Comisarului nu trebuie sa genereze nici un sistem general de raportare pentru statele membre.

Articolul 6

1. Statele membre vor facilita îndeplinirea independenta si efectiva a functiilor Comisarului. Ele vor facilita în special contactele Comisarului în cadrul misiunii sale, inclusiv deplasarile sale, si vor furniza în timp util informatiile solicitate de catre Comisar.

2. Comisarul se bucura, pe perioada exercitarii functiilor sale, de privilegiile si imunitatile prevazute în articolul 40 din Statutul Consiliului Europei si în acordurile încheiate în virtutea acestui articol.

Articolul 7

Comisarul poate contacta direct guvernele statelor membre ale Consiliului Europei.

Articolul 8

1. Comisarul poate formula recomandari, avize si rapoarte.

2. Comitetul Ministrilor poate autoriza publicarea oricarei recomandari, aviz sau raport care îi sunt adresate.

Articolul 9

1. Comisarul va fi ales de Adunarea Parlamentara prin majoritate de voturi dintr-o lista de trei candidati întocmita de Comitetul Ministrilor.

2. Statele membre pot propune candidaturi printr-o scrisoare adresata Secretarului General. Candidatii trebuie sa fie cetateni ai unui stat membru al Consiliului Europei.

Articolul 10

Candidatii trebuie sa fie personalitati europene eminente, de o înalta probitate morala, având o competenta recunoscuta în domeniul drepturilor omului, cunoscuti pentru atasamentul lor la valorile Consiliului Europei, si investiti cu autoritatea personala necesara îndeplinirii efective a functiilor Comisarului. Pe durata mandatului sau, Comisarul nu se va angaja în nici o activitate incompatibila cu exigentele de disponibilitate pe care le presupune activitatea exercitata cu o norma întreaga.

Articolul 11

Comisarul va fi ales pentru un mandat nereînnoibil de 6 ani.

Articolul 12

1. Un Birou al Comisarului pentru Drepturile Omului va fi înfiintat în cadrul Secretariatului General al Consiliului Europei.

2. Cheltuielile de functionare a Comisarului si a Biroul sau vor fi suportate de Consiliul Europei.

ANEXA III

DECLARATIA SI PROGRAMUL ASUPRA

EDUCATIEI ÎN SPIRITUL CETATENIE I DEMOCRATICE,

BAZATE PE DREPTURILE SI RESPONSABILITATILE

CETATENILOR

Comitetul Ministrilor

1. Cu ocazia celei de a 50-a aniversari a Consiliului Europei;

2. Amintind misiunea Consiliului Europei de a construi o societate mai libera, mai toleranta si mai dreapta, bazata pe solidaritate, valori comune si un patrimoniu cultural bogat prin diversitatea sa;

3. Reafirmând atasamentul sau pentru valorile spirituale si morale care reprezinta adevarata sursa a libertatii individuale, a pluralismului politic si a suprematiei legii, principii care formeaza baza tuturor democratiilor autentice;

4. Subliniind rolul primordial al Conventiei europene a drepturilor omului si al altor instrumente fundamentale ale Consiliului Europei si ale Natiunilor Unite care garanteaza cetatenilor exercitarea drepturilor lor inalienabile;

5. Având în vedere Declaratia Finala si Planul de Actiune adoptate de cel de-al doilea Summit al sefilor de stat si guvern ai Consiliului Europei, care subliniaza necesitatea dezvoltarii educatiei pentru cetatenie democratica bazata pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor;

6. Insistând asupra necesitatii întaririi constiintei si întelegerii de catre indivizi a drepturilor si responsabilitatilor lor în scopul dezvoltarii capacitatii de exercitare a acestor drepturi si de respectare a drepturilor celorlalti;

7. Subliniind rolul fundamental al educatiei în promovarea participarii active a tuturor cetatenilor la viata democratica la toate nivelurile: local, regional si national;

8. Recunoscând actiunea Consiliului Europei în toate sectoarele care au legatura cu promovarea unei cetatenii responsabile într-o societate democratica;

9. Preocupat de cresterea violentei, xenofobiei, rasismului, nationalismului agresiv si intolerantei religioase care constituie o amenintare majora la adresa întaririi pacii si democratiei, atât la nivel national cât si international;

10. Constient de responsabilitatile fata de generatiile prezente si viitoare de a prezerva un mediu natural si creat de om sanatos si de buna calitate;

11. DECLARA CA EDUCATIA ÎN SPIRITUL CETATENIEI DEMOCRATICE BAZATE PE DREPTURILE SI RESPONSABILITATILE CETATENILOR:

i. constituie o experienta ce se învata pe parcursul întregii vieti si un proces participativ care se dezvolta în diverse contexte: în familie, în institutiile de învatamânt, la locul de munca, în organizatiile profesionale, politice si neguvernamentale, în comunitatile locale, în cadrul activitatilor recreative si culturale si în media, precum si în activitatile de protejare si îmbunatatire a mediului natural si creat de om;

ii. confera femeilor si barbatilor capacitatea de a juca un rol activ în viata publica si de modele de o maniera responsabila destinul propriu si pe cel al societatii lor;

iii. urmareste insuflarea unei culturi a drepturilor omului care sa asigure respectul deplin al acestor drepturi si întelegerea responsabilitatilor ce decurg din acestea;

iv. pregateste populatia pentru a trai într-o societate multiculturala si a face fata diferentei în chip informat rezonabil, tolerant si morala;

v. trebuie sa includa toate grupurile de vârsta si sectoarele sociale;

12. SUBLINIAZA importanta activitatilor curente referitoare la educatia în spiritul cetateniei democratice ca parte a Planului de Actiune a Summitului de la Strasbourg;

13. CONSIDERA ca este necesara o actiune suplimentara pentru realizarea educatiei în spiritul cetateniei democratice (pe o baza durabila) la toate nivelurile si în toate domeniile;

14. INVITA statele membre:

- sa promoveze cetatenia democratica bazata pe apararea si dezvoltarea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale;

- sa faca din educatia în spiritul cetateniei democratice pebaza drepturilor si responsabilitatilor cetatenilor o componenta esentiala a tuturor politicilor si practicilor în domeniul educatiei, culturii si formarii tineretului.

15. DECIDE sa:

- sa acorde o prioritate maxima educatiei în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor în cadrul programului de lucru al Consiliului Europei;

- sa adopte Programul anexat prezentei Declaratii si sa fie de acord cu realizarea lui coordonata de catre sectoarele pertinente ale Consiliului Europei;

- sa adopte, înainte de sfârsitul anului 2000, în lumina propunerilor facute de conferintele ministrilor specializate în domenii, principii directoare si recomandari adresate statelor membre.

PROGRAMUL

ASUPRA EDUCATIEI ÎN SPIRITUL CETATENIE I

DEMOCRATICE BAZATE PE DREPTURILE SI

RESPONSABILITATILE CETATENILOR

1. INTRODUCERE

Sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei, reuniti la Strasbourg pentru cel de-al doilea Summit, si-au exprimat "dorinta lor de a dezvolta educatia în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor si pe participarea tinerilor în cadrul societatii civile" (Declaratia Finala).

2. OBIECTIVE

Programul are ca scop îndeplinirea Declaratiei Finale prin crearea unui cadru european în scopul întaririi educatiei în spiritul cetateniei democratice la toate nivelurile. Bazându-se pe activitatile trecute si recente, Consiliul Europei îsi va intensifica eforturile în urmatorii ani asupra mijloacelor si metodelor în vederea:

2.1 identificarii si dezvoltarii de strategii, mijloace si metode inovatoare si eficiente pentru întarirea caracterului democratic al societatii;

2.2 explorarii principalelor problemele ale educatiei în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor;

2.3 schimbului si difuzarii cunostintelor, experientelor si practicilor pozitive pe tot cuprinsul Europei;

2.4 acordarii de asistenta realizarii reformelor din domeniul educatiei si altor politici pertinente în materie;

2.5 dezvoltarii unei platforme pentru crearea de retele si parteneriate;

2.6 promovarii constientizarii de catre indivizi a drepturilor si responsabilitatilor lor.

3. PROBLEME ESENTIALE

În cadrul Programului se va acorda atentie urmatoarelor probleme esentiale:

3.1 conceptul evolutiv de cetatenie democratica în dimensiunea sa politica, juridica, culturala si sociala;

3.2 drepturile omului, inclusiv dimensiunea lor sociala si obligatia fiecarei persoane de a respecta drepturile celorlalti;

3.3 relatiile între drepturi si responsabilitati, precum si responsabilitatile comune de a combate excluderea sociala, marginalizarea, apatia civica, intoleranta si violenta;

3.4 competentele esentiale pentru cetatenie democratica bazata pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor;

3.5 dezvoltarea unei cetatenii active prin diferite metode novatoare de învatare activa si participativa în perspectiva învatarii pe parcursul întregii vieti;

3.6 învatarea democratiei în viata scolara si universitara, inclusiv participarea la luarea deciziilor si structurile as ociative de elevi, studenti si profesori;

3.7 parteneriate între institutii de învatamânt, comunitati locale, organizatii neguvernamentale si autoritati politice;

3.8 natura diverselor abordari ale educatiei în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor cum ar fi: educatia în spiritul drepturilor omului, educatia civica, educatia interculturala, predarea istoriei, pregatirea conducerii democratice, rezolvarea conflictelor si masurile de încredere precum si legaturile dintre aceste abordari specifice;

3.9 rolul media si a noilor tehnologii informationale în domeniul educatiei, în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor;

3.10 evolutia structurilor de lucru si incidenta acestora asupra procedurilor de socializare;

3.11 formele de lucru si de participare benevola la societatea civila, în special la nivel local:

3.12 stilurile de viata ale tinerilor si diferitele forme de implicare a lor în societate.

ACTIVITATI

Principalele activitati ale programului vor fi:

4.1. Elaborarea politicilor:

4.1.1 Elaborarea principiilor directoare si recomandarilor privind educatia în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor, în vederea prezentarii lor Conferintei ministrilor europeni ai educatiei (Cracovia, 2000) si altor conferinte ale ministrilor specializati în domeniu;

4.1.2 Acordarea de asistenta în elaborarea planurilor nationale pentru educatia în spiritul drepturilor omului, ca parte a Deceniului Natiunilor Unite pentru învatarea drepturilor omului;

4.1.3 Încurajarea elaborarii de planuri nationale pentru educatia în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor în statele membre;

4.1.4 Acordarea de asistenta statelor membre pentru realizarea reformelor educatiei si sistemelor de formare (de programe si manuale, pregatirea profesorilor) astfel încât educatia în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor sa fie incluse în programe la toate nivelurile;

4.1.5 Examinarea chestiunii privind adoptarea instrumentelor pentru recunoasterea participarii voluntare în cadrul societatii si a perioadelor informale de pregatire ca mijloace de promovare a educatiei în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor.

4.2. Cercetarea si colectarea de date

4.2.1 Studierea problemelor esentiale prezentate mai sus în cadrul seminarelor, si colocviilor si predarea prin intermediul actiunilor de cercetare;

4.2.2 Examinarea în diferite tari, a dezvoltarilor intervenite în domeniul educatiei în spiritul cetateniei democratice la nivel national în strânsa cooperare cu organizatiile neguvernamentale si societatea civila;

4.2.3 Furnizarea de expertiza si informatii privind resursele si proiectele existente în cadrul si în afara Consiliului Europei;

4.2.4 Colectarea si evaluarea exemplelor pozitive.

4.3 Pregatire si sensibilizare

4.3.1 instrumentelor pedagogice si de educare prin folosirea în special a mijloacelor audio-vizuale si a noilor tehnologii;

4.3.2 Înfiintarea unui forum al practicantilor prin intermediul Internetului;

4.3.3 Extinderea organizarii si sprijinirea seminariilor si atelierelor de informare si pregatire la nivel national, regional si local;

4.3.4 Corelarea programelor de pregatire existente ale Consiliului Europei cu problemele majore mentionate mai sus;

4.3.5 Elaborarea de materiale de sensibilizare practice si active;

4.3.6 Planificarea punerii în practica a unei campanii europene pentru educarea în spiritul cetateniei democratice bazate pe drepturile si responsabilitatile cetatenilor.

3 METODE DE LUCRU

Activitatile trebuie:

5.1. sa fie atât exploratorii cât si operationale, concentrându-se asupra inovatiei, pregatirii si sensibilizarii si asupra transferului de cunostinte si de "know-how";

5.2 sa fie puse în practica printr-o coordonare intersectoriala si multidisciplinara deopotriva în cadrul Consiliului Europei si în statele membre;

5.3 sa urmareasca o strânsa cooperare si realizarea unor proiecte comune cu alte organizatii internationale active în domeniul educatiei în spiritul cetateniei democratice, cum ar fi Uniunea Europeana, Natiunile Unite, UNESCO si OSCE, precum si cu organizatii neguvernamentale si sectorul privat;

5.4 sa se bazeze pe o retea interactiva de "puncte focale" ce ar trebui înfiintate în statele membre;

5.5. sa dezvolte oricând este posibil, un proces de cercetare în statele membre pentru a asigura participarea persoanelor interesate precum si implicarea celor care actioneaza în teren în utilizarea rezultatelor cercetarilor.

CONVENTIA-CADRU EUROPEANA PRIVIND COOPERAREA TRANSFRONTALIERA A COLECTIVITATILOR SAU AUTORITATILOR TERITORIALE (STE. 106 – 1980)[x]

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Conventii,

Considerând ca scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsa între membrii sai si de a promova cooperarea între acestia;

Considerând ca în termenii articolului 1 din Statutul Consiliului Europei, acest scop va fi urmarit în special prin încheierea unor acorduri în domeniul administrativ;

Considerând ca Consiliul Europei tinde sa asigure participarea colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale ale Europei la realizarea scopului sau;

Considerând importanta pe care o poate avea pentru urmarirea acestui obiectiv cooperarea colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale frontaliere în probleme cum sunt dezvoltarea regionala, urbana si rurala, protectia mediului înconjurator, ameliorarea infrastructurilor si serviciilor oferite cetatenilor si întrajutorarea în caz de calamitati;

Considerând ca experienta dobândita atesta faptul ca cooperarea puterilor locale si regionale ale Europei este de natura sa permita o mai buna îndeplinire a misiunii lor, ca ea este susceptibila mai ales sa contribuie la punerea în valoare (valorificarea) si la dezvoltarea regiunilor frontaliere;

Hotarâte sa favorizeze pe cât posibil aceasta cooperare si sa contribuie astfel la progresul economic si social al regiunilor frontaliere si la solidaritatea care uneste popoarele europene,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

ARTICOLUL 1

Fiecare Parte contractanta se angajeaza sa faciliteze si sa promoveze cooperarea transfrontaliera între colectivitatile sau autoritatile teritoriale aflate sub jurisdictia sa si colectivitatile sau autoritatile teritoriale care depind de competenta altor Parti contractante. Ea se va stradui sa promoveze încheierea de acorduri si aranjamente care se vor dovedi

---

[x] Adoptata la Madrid la 21 mai 1980. A intrat în vigoare la 22.12.1981. România a semnat Conventia-cadru la 27 februarie 1996 si a ratificat-o prin Legea nr. 78 din 11 mai 1999 prin care s-a aprobat Ordonanta Guvernului nr. 120 din 28 august 1998. Textul conventiei-cadru este publicat în "Monitorul Oficial" nr. 329 din 31 august 1998.

Depunerea instrumentelor de ratificare a fost însotita de urmatoarele declaratii:

a) România declara ca aplicarea Conventiei-cadru europene privind cooperarea transfrontaliera a colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale, mentionata la art. 1, se subordoneaza încheierii unor acorduri interstatale, iar zona de aplicare a prevederilor privind cooperarea trasfrontaliera se poate extinde pâna la 25 km de la frontiera româna, afara de cazurile în care este vorba de judetele limitrofe;

b) România declara ca, în sensul prevederilor art. 2 paragraful 2 din Conventia-cadru europeana privind cooperarea transfrontaliera a colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale, colectivitatile sau autoritatile teritoriale desemnate sa exercite functiile regionale sunt, potrivit legislatiei sale în vigoare, judetele, respectiv consiliile judetene.

necesare în acest scop cu respectarea dispozitiilor constitutionale proprii fiecarei Parti contractante.

ARTICOLUL 2

1. Este considerata ca fiind cooperare transfrontaliera, în sensul prezentei Conventii, orice concertare care vizeaza întarirea si dezvoltarea raporturilor de vecinatate între colectivitati sau autoritati teritoriale ce depind de doua sau mai multe Parti contractante, precum si încheierea de acorduri si întelegeri utile în acest scop. Cooperarea transfrontaliera se va exercita în cadrul competentelor sau autoritatilor teritoriale, asa cum sunt ele definite de dreptul intern. Sfera si natura acestor competente nu sunt afectate de prezenta Conventie.
2. In sensul prezentei Conventii, prin expresia "colectivitati sau autoritati teritoriale" se întelege colectivitatile, autoritatile sau organismele care exercita functii locale si regionale si sunt considerate ca atare în dreptul intern al fiecarui Stat. Totusi, fiecare Parte contractanta poate, în momentul semnarii prezentei Conventii sau pe calea unei comunicari ulterioare Secretarului general al Consiliului Europei, sa desemneze colectivitatile autoritatile sau organismele, obiectele si formele la care ea întelege sa limiteze câmpul de aplicare sau pe care întelege sa le excluda din câmpul de aplicare al prezentei Conventii.

ARTICOLUL 3

1. Conform prezentei Conventii, Partile contractante vor favoriza, sub rezerva dispozitiilor articolului 2, paragraful 2, initiativele colectivitatilor si autoritatilor teritoriale inspirate de initiativele si întelegerile cadru între colectivitati si autoritati teritoriale, elaborate în cadrul Consiliului Europei. Ele vor putea, în cazul încare considera necesar, sa ia în considerare modelele de acorduri interstatale, bilaterale sau multilaterale, schitate în cadrul Consiliului Europei si destinate sa faciliteze cooperarea între colectivitatile si autoritatile teritoriale.

Aranjamentele si acordurile ce urmeaza a fi încheiate vor putea sa se inspire mai ales din modelele si schemele de acorduri, de statute si de contracte anexate la prezenta Conventie numerotate de la 1.1 - 1.5 si 2.1 - 2.6, cu adaptarile pe care le impune situatia speciala proprie fiecarei Parti contractante. Aceste modele si scheme de acorduri, de statute si de contracte, fiind de natura indicativa, nu au valoare conventionala.

2. In cazul în care Partile contractante considera necesar sa încheie acorduri interstatale, aceste acorduri pot, în special, sa fixeze cadrul, formele si limitele în care au posibilitatea de a actiona colectivitatile si autoritatile teritoriale la care se refera cooperarea transfrontaliera. De asemenea, fiecare acord poate desemna colectivitatile sau organismele asupra carora acesta li se aplica.

3. Dispozitiile de mai sus nu afecteaza posibilitatea Partilor contractante de a recurge de comun acord la alte forme de cooperare transfrontaliera. De asemenea, dispozitiile

prezentei Conventii n-ar putea fi interpretate ca facând caduce acordurile de cooperare deja existente.

4. Acordurile si întelegerile vor fi încheiate cu respectarea competentelor prevazute de dreptul intern al fiecarei Parti contractante în materie de relatii internationale si de orientare politica generala, precum si cu respectarea regulilor de control sau de tutela la care sunt supuse colectivitatile sau autoritatile teritoriale.

5. In acest scop, fiecare Parte contractanta poate, în momentul semnarii prezentei Conventii sau pe calea unei comunicari ulterioare Secretarului general al Consiliului Europei, sa indice autoritatile care, conform dreptului sau intern, sunt competente sa exercite controlul sau tutela fata de colectivitatile si autoritatile teritoriale respective.

ARTICOLUL 4

Fiecare Parte contractanta se va stradui sa rezolve dificultatile de ordin juridic, administrativ sau tehnic de natura sa împiedice dezvoltarea si buna functionare a cooperarii transfrontaliere si se va consulta la nevoie, cu Partea sau Partile contractante interesate.

ARTICOLUL 5

In cazul unei cooperari transfrontaliere întreprinse conform dispozitiilor prezentei Conventii, Partile contractante vor analiza oportunitatea de a acorda colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale participante acelea si facilitati ca si în cazul în care cooperarea s-ar exercita pe plan intern.

ARTICOLUL 6

Orice Parte contractanta va furniza, în masura posibilului, informatiile cei vor fi cerute de o alta Parte contractanta, cu scopul de a facilita realizarea de catre aceasta a obligatiilor care îi incumba în virtutea prevederilor prezentei Conventii.

ARTICOLUL 7

Fiecare parte contractanta va veghea ca atât colectivitatile cât si autoritatile teritoriale respective sa fie informate asupra mijloacelor de actiune care le sunt oferite de prezenta Conventie.

ARTICOLUL 8

1. Partile contractante vor transmite Secretarului General al Consiliului Europei orice informatie relevanta privind acordurile si întelegerile vizate la articolul 3.

2. Orice propunere facuta de una sau mai multe Parti contractante pentru a completa sau a dezvolta Conventia sau modelele de acorduri si de aranjamente va fi transmisa Secretarului general al Consiliului Europei. Acesta o va supune Comitetului Ministrilor al Consiliului Europei, care va decide asupra rezolvarii sale.

ARTICOLUL 9

1. Prezenta Conventie este deschisa spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificata, acceptata sau aprobata. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse pe lânga Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Conventia va intra în vigoare dupa trei luni de la depunerea celui de al patrulea instrument de ratificare, acceptare sau aprobare, cu conditia ca cel putin doua dintre statele care au îndeplinit aceasta formalitate sa aiba o frontiera comuna.

3. Ea va intra în vigoare fata de orice stat semnatar care o va ratifica, accepta sau aproba ulterior, dupa trei luni de la data depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 10

1. Dupa intrarea în vigoare a prezentei Conventii, Comitetul Ministrilor va putea hotarî, prin unanimitatea voturilor exprimate, invitarea oricarui stat european nemembru sa adere la prezenta Conventie. Aceasta invitatie va trebui sa primeasca acordul expres al fiecaruia dintre statele care au ratificat Conventia.

2. Aderarea se va efectua prin depunerea, pe lânga Secretarul general al Consiliului Europei a unui instrument de adeziune care va avea efect dupa trei luni de la data depunerii sale.

ARTICOLUL 11

1. Orice Parte contractanta va putea, în ceea ce o priveste, sa denunte prezenta Conventie printr-o notificare adresata Secretarului General al Consiliului Europei.

2. Denuntarea va avea efect dupa sase luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 12

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei si oricarui stat care a aderat la prezenta Conventie:

a. orice semnatura;

b. depunerea oricarui instrument de ratificare, acceptare, aprobare sau de aderare;

c. orice data de intrare în vigoare a prezentei Conventii, conform dispozitiilor articolului 9;

d. orice declaratie primita conform dispozitiilor paragrafului 2 al articolului 2 sau ale paragrafului 5 al articolului 3;

e. orice notificare primita conform dispozitiilor articolului 11 si data la care denuntarea va avea efect.

Întocmita la Madrid la 21 mai 1980, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate de conformitate fiecaruia din statele membre ale Consiliului Europei si oricarui stat invitat sa adere la prezenta Convention.

ANEXA[1]

Modele si scheme de acorduri, statute si contracte în materie de cooperare transfrontaliera a colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale

Acest sistem gradual de acorduri-model a fost conceput distingându-se doua categorii principale, definite în functie de nivelul încheierii acordului:

- modele de acorduri interstatale privind cooperarea transfrontaliera la nivel regional si local;

- scheme de acorduri, contracte si statute care pot servi ca baza a cooperarii transfrontaliere între autoritati sau colectivitati teritoriale.

Asa cum reiese din tabloul de mai jos, doar cele doua modele de acorduri interstatale privind promovarea cooperarii transfrontaliere si concertarea regionala transfrontaliera sunt exclusiv de competenta statelor.

Celelalte acorduri interstatale nu fac decât sa fixeze cadrul juridic care permite realizarea de acorduri sau de contracte între autoritati sau colectivitati teritoriale, ale caror scheme respective sunt situate în cea de-a doua categorie.

1. MODELE DE ACORDURI INTERSTATALE	2. SCHEME DE ACORDURI, STATUTE SI CONTRACTE DE ÎNCHEIAT ÎNTRE AUTORITATI LOCALE
Clauze generale pentru acordurile interstatale	
1.1 Model de acord interstatal privind promovarea cooperarii transfrontaliere;	2.1 Schema de acord pentru crearea unui grup de concertare între autoritati locale;
1.2 Model de acord interstatal privind	2.2 Schema de acord pentru coordonarea

[1] Dupa cum s-a indicat la articolul 3 paragraful 1 alineatul al doilea al Conventiei, modelele si schemele de acorduri, statute si contracte fiind de natura indicativa, ele nu au valoare conventionala.

concertarea regionala transfrontaliera;

1.3 Model de acord interstatal privind concertarea locala transfrontaliera;

1.4 Model de acord interstatal privind cooperarea contractuala transfrontaliera între autoritati locale;

1.5 Model de acord interstatal privind organismele de cooperare transfrontaliera între autoritati locale.

în gestiunea de afaceri publice locale transfrontaliera;

2.3 Schema de acord pentru crearea de asociatii transfrontaliere de drept privat;

2.4 Schema de contract de furnizare sau prestare de servicii între colectivitati locale frontaliere (de tip "drept privat");

2.5 Schema de contract de furnizare sau prestare de servicii între colectivitati locale frontaliere (de tip "drept public");

2.6 Schema de acord pentru crearea de organisme de cooperare intercomunala transfrontaliera.

1. MODELE DE ACORDURI INTERSTATALE

Nota introductiva: Sistemul de acorduri interstatale are drept scop, în special, de a fixa în mod precis cadrul, formele si limitele în care statele doresc sa vada actionând colectivitatile teritoriale, precum si de a elimina incertitudinile juridice de natura sa genereze probleme (definirea dreptului aplicabil, jurisdictii competente, recursuri posibile etc.).

Pe de alta parte, încheierea de acorduri interstatale între statele interesate, care favorizeaza dezvoltarea cooperarii transfrontaliere între autoritati locale, ar avea fara îndoiala consecinte favorabile pe urmatoarele planuri:

- consacrarea oficiala a legitimitatii acestor procedee de cooperare si încurajare a autoritatilor locale de a recurge la ele;
- rolul si conditiile de interventie a autoritatilor de tutela, de supraveghere sau de control;
- misiunea de informare reciproca a statelor;
- legaturile susceptibile de a fi create între aceste forme de cooperare si alte procedee de actiuni concertate la nivelul frontierelor;
- modificarea unor reguli juridice sau unor interpretari ale acestora, care constituie obstacole pentru cooperarea transfrontaliera etc.

Sistemul de modele de acord cu "sertare", descris la schema ce figureaza mai sus, permite guvernelor sa plaseze cooperarea transfrontaliera în cadrul care se convine cel mai

mult, pornind de la un minim constituit de acordul referitor la promovarea cooperarii transfrontaliere (1.1) si deschizând "sertarele" pe care le-au admis (modele de acord de la 1.2 - 1.5). Deschiderea unui singur "sertar", ca si cea a mai multor "sertare", chiar a tuturor "sertarelor", se poate concepe perfect în acelasi timp sau în perioade succesive. Este evident ca în cazul unor acorduri între state care au deja sisteme de drept foarte apropiate, de exemplu statele scandinave, recurgerea la acorduri atât de precise ar putea sa nu se impuna.

Clauze generale pentru modelele de acord 1.1 - 1.5

Articolul a

1. Sunt considerate "autoritati locale", în sensul prezentului acord, autoritatile, colectivitatile sau organismele care exercita functii locale potrivit dreptului intern al fiecarui stat.

2. Sunt considerate "autoritati regionale", în sensul prezentului acord, autoritatile, colectivitatile sau organismele care exercita functii regionale potrivit dreptului intern al fiecarui stat[2].

Articolul b

Prezentul acord nu aduce atingere modurilor de cooperare transfrontaliera care exista, sub diverse forme, în statele parti, si mai ales cele care au fost stabilite pe baza unui acord international.

Articolul c

Partile vor informa autoritatile regionale si locale despre mijloacele de actiune care le sunt oferite si le vor încuraja sa recurga la acestea.

Articolul d

Termenii "autoritati superioare" în prezentul acord se refera la autoritatile guvernamentale, de tutela, de control, de supraveghere, asa cum sunt ele determinate de fiecare Parte.

Articolul e

[2] Acest paragraf 2 este suprimat pentru modelele de acord 1.3, 1.4 si 1.5.

Sfera si natura competentelor autoritatilor locale asa cum sunt ele definite de catre dreptul intern al statelor-parti, nu sunt în nici un fel modificate prin prezentul acord.

Articolul f

Fiecare stat poate, în orice moment, sa desemneze zonele de pe teritoriul sau, obiectele si formele de cooperare care sunt excluse de la aplicarea prezentului acord.

Totusi aceasta desemnare nu poate aduce atingere drepturilor dobândite în cadrul cooperarilor deja realizate.

Articolul g

Partile îl vor informa pe Secretarul general al Consiliului Europei asupra activitatilor comisiilor, comitetelor si a altor organe investite cu o misiune de aplicare a prezentului acord.

Articolul h

Partile vor putea aduce prezentului acord, printr-un simplu schimb de note, modificari de mica importanta, a caror aplicare în practica se recomanda ca oportune.

Articolul i

1. Fiecare dintre Parti va notifica celeilalte parti îndeplinirea procedurilor cerute de dreptul sau intern pentru intrarea în vigoare a prezentului acord, care va avea efect la data ultimei notificari.

2. Prezentul acord este încheiat pe o durata de cinci ani de la data intrarii sale în vigoare. Daca nu va fi denuntat cu sase luni înaintea expirarii sale, acordul va fi reînnoit prin tacita reconductiune si în aceleasi conditii pe o perioada de cinci ani si asa mai departe.

3. Partea care notifica denuntarea acordului îi poate limita acest act la unele articole expres desemnate, la anumite regiuni geografice sau la anumite domenii de activitate. În acest caz, acordul ramâne partial în vigoare, cu exceptia denuntarii de catre cealalta sau celelalte Parti, în termen de patru luni dupa notificarea prin care li se va anunta denuntarea partiala.

4. Partile pot conveni în orice moment sa suspende aplicarea prezentului acord pe o durata nedeterminata. Ele pot, de asemenea, hotarî ca activitatea unei Comisii sau a unui Comitet sa fie suspendata sau întrerupta.

1.1. Model de acord interstatal privind cooperarea transfrontaliera

Nota introductiva: Este vorba de un model de acord interstatal continând dispozitii generale de baza si susceptibil de a fi încheiat de sine statator, fie împreuna cu unul sau cu mai multe modele de acorduri interstatale care figureaza mai jos.

Guvernele……

si ale……...

constiente de avantajele cooperarii transfrontaliere asa cum sunt definite în Conventia - cadru Europeana privind Cooperarea Transfrontaliera a Colectivitatilor sau Autoritatilor Teritoriale, au convenit asupra dispozitiilor urmatoare:

ARTICOLUL 1

Partile se angajeaza sa caute si sa promoveze mijloacele unei cooperari transfrontaliere atât la nivel regional, cât si local.

Prin "cooperare transfrontaliera" ele înteleg orice masuri concertate cu caracter administrativ, tehnic, economic, social sau cultural, apte sa întareasca si sa dezvolte raporturile de vecinatate în zone situate de fiecare parte a frontierei, precum si încheierea de acorduri adecvate în vederea rezolvarii problemelor ce pot aparea în acest domeniu.

Aceste masuri vor putea tinde în special la ameliorarea conditiilor dezvoltarii regionale si urbane, protectiei bogatiilor naturale, a întrajutorarii în caz de dezastru si de calamitate, precum si la ameliorarea serviciilor acordate populatiei.

ARTICOLUL 2

Partile fac eforturi, prin consultare reciproca, de a asigura autoritatilor regionale care tin de resortul lor mijloacele corespunzatoare care sa le permita stabilirea între ele a unor legaturi de colaborare.

ARTICOLUL 3

Ele vor face eforturi, de asemenea, pentru favorizarea initiativelor autoritatilor locale în vederea stabilirii si dezvoltarii colaborarii transfrontaliere.

ARTICOLUL 4

În cazul unei cooperari transfrontaliere întreprinse conform prezentului acord, autoritatile si colectivitatile locale si regionale care participa vor beneficia de aceleasi facilitati si de aceeasi protectie ca si în cazul în care cooperarea s-ar exercita pe plan intern.

Autoritatile competente ale fiecarei Parti vor veghea ca sa fie prevazute creditele necesare acoperirii cheltuielilor de functionare a organelor însarcinate sa promoveze cooperarea transfrontaliera vizata în prezentul acord.

ARTICOLUL 5

Fiecare Parte va însarcina un anumit organ, comisie sau institutie pe care o va desemna sa examineze legislatia si reglementarea nationala în vigoare, pentru a propune

modificarea dispozitiilor susceptibile sa împiedice dezvoltarea cooperarii locale transfrontaliere. Aceste organe vor studia în special ameliorarea dispozitiilor fiscale si vamale, regulile în materie de schimb si de transfer de capitaluri, precum si procedurile ce reglementeaza interventia autoritatilor superioare, îndeosebi în materie de tutela sau de control.

Înainte de a lua masurile vizate la alineatul precedent, Partile interesate se vor pune de acord, daca va fi cazul, si îsi vor comunica informatiile necesare.

ARTICOLUL 6

Partile vor veghea la gasirea, pe cale de arbitraj sau în alt mod, a unei solutii pentru probleme litigioase de importanta locala a caror reglementare prealabila ar fi necesara pentru reusita actiunilor de colaborare transfrontaliera.

1.2. Model de acord interstatal privind concertarea regionala transfrontaliera

Nota introductiva: Acest acord poate fi încheiat fie individual, fie împreuna cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatale (textele 1.1 - 1.5).

ARTICOLUL 1

In vederea promovarii concertarii transfrontaliere în regiunea definita în anexa la prezentul acord, Partile vor constitui o comisie mixta, denumita în continuare "Comisie", având, daca este cazul, unul sau mai multe Comitete regionale denumite în continuare "Comitete", însarcinate cu tratarea problemelor relative la concertarea transfrontaliera.

ARTICOLUL 2

1. Comisia si Comitetul vor fi formate din delegatii compuse la initiativa fiecareia dintre Parti.

2. Delegatiile Comisiei vor fi compuse din maximum 8 membri, dintre care cel putin trei reprezinta autoritatile regionale. Presedintii delegatiilor în Comitete sau reprezentantii lor vor participa, cu vot consultativ, la lucrarile Comisiei.[3]

3. Comitetele, formate din…delegatii de…membri, sunt constituite la initiativa Comisiei si în întelegere cu autoritatile regionale si locale a zonelor frontaliere vizate prin prezentul acord. Delegatiile în Comitete vor fi compuse din reprezentanti ai acestor autoritati sau ai organismelor regionale sau locale. În plus, un delegat va fi desemnat de

[3] Cifrele relative la numarul membrilor Comisiei n-au decât un caracter indicativ si vor trebui adaptate la situatiile concrete, ca de altfel ansamblul dispozitiilor acestui model de acord. Autorii modelelor de acord au vrut sa sublinieze prin aceste cifre necesitatea de a crea Comisii compuse dintr-un numar limitat de membri, capabili sa lucreze cu eficacitate. Pe de alta parte acesta au vrut, de asemenea, sa dea indicatii privind proportia , pe de o parte, între reprezentantii autoritatilor centrale, si, pe de alta parte, reprezentantii autoritatilor regionale.

autoritatile centrale. Acesta din urma va fi, daca este cazul, ales din organele care reprezinta autoritatile centrale în zonele frontaliere care intra în competenta Comitetelor.

4. Comisia se reuneste cel putin o data pe an. Comitetele se întrunesc oricât de des va fi nevoie, dar cel putin de doua ori pe an.

5. Comisia si Comitetele stabilesc regulamentul lor interior.

ARTICOLUL 3

Fiecare din Parti suporta cheltuielile delegatiei sale în Comisie.

Cheltuielile delegatiilor în Comitete vor fi suportate de autoritatile care au constituit aceste delegatii.

ARTICOLUL 4

Pentru a se asigura coordonarea si continuitatea lucrarilor Comisiei si a Comitetelor, Partile vor crea, ori de câte ori va fi nevoie, un secretariat a carui componenta, sedii, modalitati de functionare si finantare sunt stabilite printr-un aranjament *ad-hoc* între Parti la propunerea Comisiei sau, în lipsa acestuia, de Comisia însasi.

ARTICOLUL 5

Zonele frontaliere la care se extinde aplicarea prezentului acord vor fi determinate într-o anexa la acord, anexa a carui continut va putea fi modificat prin simplu schimb de note.

ARTICOLUL 6

1. Chestiunile care fac obiectul concertarii transfrontaliere sunt cele care se pun în urmatoarele domenii[4]:

- Dezvoltarea urbana si regionala;
- Transporturi si comunicatii (transporturi în comun, drumuri si autostrazi, aeroporturi comune, cai fluviale, porturi maritime, etc.);
- Energia (centrale pentru producere de energie, furnizari de gaz, electricitate, apa, etc.);
- Protectia naturii (situri ce trebuie protejate, zone de recreere, parcuri naturale etc);
- Protectia apelor (lupta contra poluarii, construirea de statii de epurare);

[4] Aceasta lista nu are decât o valoare indicativa si va trebui adaptata la fiecare caz de cooperare. Ea nu poate fi interpretata ca modificând competentele diferitelor autoritati teritoriale potrivit dreptului intern. Într-adevar, în cadrul Comisiei sunt reprezentate atât autoritatile centrale cât si cele regionale.

- Protectia aerului (poluare atmosferica, lupta împotriva zgomotului, zone de liniste etc.);
- Învatamânt, formare profesionala si cercetare;
- Sanatatea publica (de exemplu, utilizarea unui centru de sanatate situat într-una din zone, de catre locuitorii celeilalte zone);
- Cultura, timpul liber si sportul (teatre, orchestre, centre sportive, colonii de vacanta, case ale tinerilor etc.);
- Întrajutorarea în caz de catastrofa (incendii, inundatii, epidemii, accidente de avion, cutremure de pamânt, accidente la munte etc.);
- Turismul (realizari comune pentru promovarea turismului);
- Probleme legate de muncitorii frontalieri (facilitati de transport, de cazare, securitate sociala, chestiuni fiscale, probleme de angajare si de somaj etc.);
- Proiecte de activitati economice (proiecte de implementare industriala etc.);
- Proiecte diverse (uzina de tratare a deseurilor, construire de canale de scurgere etc.);
- Ameliorarea structurii agrare;
- Infrastructura sociala.

2. Partile vor putea hotarî, printr-un simplu schimb de note, modificarea acestei liste.

ARTICOLUL 7

1. Cu exceptia unor dispozitii speciale, Comisia este însarcinata sa trateze problemele generale si chestiunile de principiu, cum sunt elaborarea programelor pentru Comitete, coordonarea si contactele cu administratiile centrale interesate, precum si cu comisiile mixte create înainte de intrarea în vigoare a prezentului acord.

2. Comisia are, în special, sarcina de a sesiza, daca este cazul, guvernele respective asupra recomandarilor sale si asupra celor ale comitetelor sale, precum si asupra unor eventuale proiecte vizând încheierea de acorduri internationale.

3. Comisia poate face apel la experti pentru studiul unor chestiuni deosebite.

ARTICOLUL 8

1. Comitetele au în principiu sarcina de a studia problemele care se pun în domeniile vizate de articolul 6 si de a face propuneri si recomandari în legatura cu acestea. Ele pot fi sesizate de Comisie, de autoritatile centrale, regionale sau locale ale Partilor, precum si de institutii, asociatii sau alte organisme de drept public sauprivat. Ele pot, de asemenea, sa se sesizeze din proprieinitiativa.

2. Comitetele pot constitui, pentru studierea acestor probleme, grupe de lucru. Ele pot, de asemenea, sa faca apel la experti si sa ceara avize legale sau rapoarte tehnice.

Comitetele trebuie sa procedeze în asa fel încât o consultare cât mai larga cu putinta sa conduca la rezultate care sa corespunda intereselor populatiilor respective.

ARTICOLUL 9

1. Comitetele informeaza Comisia asupra problemelor supuse examinarii lor, precum si asupra concluziilor la care au ajuns.

2. Daca concluziile necesita decizii la nivelul Comisiei sau al guvernelor respective, comitetele vor formula recomandari în acest sens adresate Comisiei.

ARTICOLUL 10

1. Atât Comisia, cât si Comitetele sunt abilitate sa regleze, cu acordul membrilor lor, chestiunile de interes comun, în masura în care membrii lor au competenta potrivit legislatiei respective a Partilor.

2. Comisia si Comitetele se vor informa reciproc asupra deciziilor luate în legatura cu aceasta.

ARTICOLUL 11

1. Delegatiile din cadrul Comisiei sau comitetelor se vor informa reciproc asupra masurilor luate de autoritatile competente ca urmare a recomandarilor formulate sau a proiectelor de acorduri elaborate conform articolului 7.2 si 9.2.

2. Comisia si Comitetele vor examina actiunea ce ar trebui întreprinsa ca urmare a dispozitiilor luate de autoritatile competente vizate în primul alineat.

1.3. Model de acord interstatal cu privire la concertarea locala transfrontaliera

Nota introductiva: Acest acord poate fi încheiat fie individual, fie împreuna cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatale (textele 1.1- 1.5).

ARTICOLUL 1

În vederea unei mai bune informari reciproce si a dezvoltarii concertarii între autoritatile locale de o parte si de cealalta a frontierelor, Partile invita aceste autoritati sa examineze împreuna problemele locale de interes comun în cadrul grupurilor de concertare.

ARTICOLUL 2

Regulile de functionare a acestor grupuri sunt definite prin acord între membrii lor. Autoritatile superioare sunt asociate la lucrarile lor sau informate asupra acestora.

Grupurile de concertare sunt asociate la lucrarile comisiilor regionale de concertare transfrontaliera în conditiile definite de acestea din urma, daca astfel de comisii au fost create în regiunea luata în considerare. In mod reciproc aceste comisii contribuie la lucrarile grupurilor.

Ele pot, de asemenea, interveni ca grupuri de consultare în cadrul aplicarii unor acorduri interstatale cu obiect particular încheiate în domeniul cooperarii transfrontaliere.

ARTICOLUL 3

Vocatia grupurilor de concertare este de a asigura schimbul de informatii, consultarea reciproca, studiul unor chestiuni de interes comun, definirea unor obiective identice.

Activitatea lor se efectueaza cu respectarea responsabilitatilor proprii membrilor lor si nu implica nici un transfer de competenta.

Totusi, în cadrul unor acorduri de cooperare, membrii acestor grupuri pot defini în comun, în mod valabil, masurile sau restrictiile care calauzesc actiunile lor respective sau procedurile de consultari prealabile pe care înteleg sa le urmeze.

ARTICOLUL 4 (varianta)

În vederea facilitarii activitatii acestor grupuri de concertare, autoritatile locale interesate pot crea, în limitele puterilor care sunt atribuite de dreptul intern, asociatii destinate sa furnizeze un suport juridic cooperarii lor.

Aceste asociatii vor fi constituite pe baza dreptului civil al asociatiilor sau al dreptului comercial al unuia din statele respective. Pentru aplicarea regimului juridic adoptat se face daca este cazul, abstractie de conditiile, formalitatile sau autorizatiile speciale legate de nationalitatea membrilor acestor asociatii.

Informatiile transmise autoritatilor superioare, conform articolului 2, vor contine orice informatie privind activitatile asociatiilor vizate în prezentul articol.

1.4. Model de acord interstatal privind cooperarea transfrontaliera contractuala între autoritati locale

Nota introductiva: Acest acord poate fi încheiat fie individual, fie în legatura cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatale (textele 1.1 - 1.5).

ARTICOLUL 1

Cooperarea transfrontaliera între autoritatile locale este realizata, în special, prin intermediul contractelor care au un obiect administrativ, economic sau tehnic.

ARTICOLUL 2

Contractele de cooperare transfrontaliera sunt încheiate de catre autoritatile locale în limitele competentei lor, asa cum aceasta rezulta din dreptul intern.

Ele se refera mai ales la furnizarea de prestatii sau de servicii, la realizarea unor actiuni comune, la crearea de asociatii constituite pe baza dreptului civil sau comercial al unuia dintre statele-parti sau la participarea la astfel de asociatii[5].

[5] Coerenta acordului ar subzista chiar daca acest alineat nu ar fi inclus aici.

ARTICOLUL 3

Cocontractantii definesc dreptul aplicabil la contractele mentionate, prin referire la dreptul contractelor (public si privat) al unuia din statele parti la prezentul acord.

Ei determina, de asemenea, în masura în care pe cât este necesar, derogarile ce pot fi aduse la dispozitiile neconstrângatoare ale acestui drept.

În absenta unei stipulatii relevante în contract, dreptul aplicabil este cel al Statului de care depinde autoritatea locala, care, în virtutea acordului, este însarcinata cu executarea celei mai importante prestatii în natura, sau, în lipsa, autoritatea locala al carei angajament financiar este cel mai important.

În orice situatie, cetatenii fiecareia dintre autoritatile locale care sunt parti la contract pastreaza împotriva acestora orice drept de actiune si de recurs de care ar fi beneficiat fata de autoritatile mentionate, daca acestea ar fi pastrat fata de ele sarcina de a efectua prestari, furnizari sau servicii. Autoritatile locale care fac obiectul unei astfel de actiuni sau recurs dispun de dreptul de a face recurs contra autoritatilor locale care si-au asumat sarcina prestarilor, furnizarilor sau serviciilor.

ARTICOLUL 4

Proiectele de încheiere sau de modificare de contracte sunt supuse simultan, în fiecare stat, regulilor ordinare care reglementeaza interventia autoritatilor superioare. Totusi nici o aprobare nu este ceruta din partea autoritatilor care sunt parti la contract. Orice hotarâre a unei autoritati superioare, care tinde sa împiedice încheierea sau aplicarea ori sa provoace rezilierea unui contract de cooperare transfrontaliera implica o concertare prealabila cu autoritati superioare omoloage ale altor state interesate.

ARTICOLUL 5

În caz de litigiu, dreptul aplicabil defineste jurisdictia competenta. Totusi, contractele de cooperare transfrontaliera pot prevedea clauze de arbitraj. Persoanele beneficiare si tertii îsi pastreaza totusi posibilitatile de recurs existente împotriva autoritatilor locale ale statului de care depind, aceste autoritati având sarcina de a se întoarce împotriva cocontractantului în culpa.

Autoritatile superioare vor lua toate masurile ce le stau în putere pentru a asigura o prompta executare a sentintelor judiciare, indiferent de nationalitatea tribunalului care le-a pronuntat.

ARTICOLUL 6

Contractele încheiate în cadrul prezentului acord îsi mentin valabilitatea si dupa denuntarea sa. Totusi, contractele vor contine o clauza care va autoriza partile sa le rezilieze prin respectarea unui preaviz de cel putin cinci ani în cazul în care prezentul acord va fi fost el însusi denuntat. Statele parti vor avea facilitatea de a asigura aplicarea acestei clauze.

1.5. Model de acord interstatal privind organismele de cooperare transfrontaliera între autoritati locale

Nota introductiva: Acest acord poate fi încheiat fie individual, fie împreuna cu unul sau mai multe modele de acorduri interstatale (textele 1.1 1.5).

ARTICOLUL 1

Pentru scopurile care, în virtutea dreptului intern, pot fi realizate în cadrul unei asociatii sau al unui sindicat, colectivitatile locale si alte persoane de drept public pot participa la asociatii sau sindicate de puteri locale, constituite pe teritoriul unei alte Parti, conform dreptului intern al acesteia.

ARTICOLUL 2

În limitele atributiilor membrilor lor, asociatiile sau sindicatele vizate la articolul 1 au dreptul de a-si exercita activitatile ce decurg din scopul lor social pe teritoriul fiecareia din Partile interesate. Acestea sunt supuse regulilor stabilite de acest stat, cu exceptia derogarilor admise de acesta.

ARTICOLUL 3

1. Actul constitutiv al asociatiei sau al sindicatului si statutele, precum si modificarile acestor acte sunt supuse aprobarii autoritatilor superioare ale tuturor colectivitatilor locale participante. Acelasi lucru este valabil în ceea ce priveste intrarea într-o asociatie sau într-un sindicat deja existent.

2. Aceste acte si aprobarea lor vor fi aduse la cunostinta tuturor populatiilor interesate, potrivit modalitatilor de asigurare a publicitatii aplicate în fiecare stat. Acelasi lucru este valabil pentru orice schimbare a sediului social, precum si pentru orice decizie privind persoanele apte sa angajeze asociatia sau sindicatul si limitele competentelor lor.

3. Actele de mai sus vor fi întocmite în limbile oficiale folosite în fiecare dintre statele în care acestea vor trebui sa aiba efect. Diversele texte vor avea aceeasi valabilitate.

ARTICOLUL 4

1. Statutele reglementeaza raporturile de drept ale asociatiei sau ale sindicatului. Ele cuprind domeniile cerute de legislatia relevanta, conform articolului 1. În toate cazurile ele desemneaza membrii, numele si sediul. Ele definesc misiunea asociatiei sau a sindicatului si eventual functiile si locul de stabilire a structurilor chemate sa le realizeze. Ele reglementeaza conditiile în care organele de gestiune si de administratie sunt desemnate, dimensiunile obligatiilor celor asociati si a contributiei lor la sarcinile comune. Organele de gestiune trebuie sa aiba cel putin un reprezentant al colectivitatilor locale

membre ale fiecarei tari. Ele fixeaza componenta si modul de deliberare al Adunarii generale, forma proceselor verbale de sedinta, modalitatile de dizolvare si de lichidare, precum si regulile aplicabile în materie de bugete si conturi.

2. Statutele trebuie sa includa, de asemenea, o dispozitie care sa permita asociatilor sa se retraga din asociatie, cu respectarea unui termen a carui durata va fi fixata de ei, precum si dupa lichidarea eventualelor datorii fata de asociatie si achitarea compensatiei fata de aceasta, astfel cum va fi evaluata de experti, pentru investitiile si cheltuielile efectuate de asociatie pentru sau în profitul asociatilor respectivi. Statutele stabilesc, de asemenea, conditiile de demitere sau de excludere a unui asociat din motive de neexecutare a angajamentelor sale.

ARTICOLUL 5

Partile se angajeaza sa acorde autorizatiile necesare pentru îndeplinirea pe teritoriul lor, prin intermediul asociatiei sau al sindicatului, a misiunii ce revine acestora, sub rezerva exigentelor respectarii ordinii sau securitatii publice.

ARTICOLUL 6

În cazul în care, conform dreptului intern, asociatia sau sindicatul nu va putea dispune pe teritoriul unui stat de anumite puteri, drepturi sau avantaje necesare bunei îndepliniri a misiunii sale în folosul colectivitatilor locale membre care depind de acest stat, acestea din urma vor avea dreptul si datoria de a interveni în locul asociatiei sau al sindicatului, în vederea exercitarii sau obtinerii acestor puteri, drepturi sau avantaje.

ARTICOLUL 7

1. Competentele de tutela sau de control asupra asociatiei sau sindicatului sunt exercitate, conform dreptului intern, de autoritatile competente ale statului unde ele îsi au sediul. Aceste autoritati vegheaza, de asemenea, la salvgardarea intereselor colectivitatilor locale ce depind de alte state.

2. Autoritatile competente ale celorlalte tari au un drept de informare privind activitatile si deciziile asociatiei sau ale sindicatului si actele adoptate în exercitarea tutelei sau controlului. Ele primesc, în special, la cererea lor, textele adoptate si procesele verbale ale reuniunilor organelor asociatiei sau ale sindicatului, bilanturile anuale, precum si proiectul de buget daca exista, atunci când dreptul intern prevede comunicarea lor catre autoritatile de tutela sau de control. Ele pot comunica direct cu organele asociatiei sau ale sindicatului, precum si cu autoritatile de tutela sau de control, pot sa le adreseze observatii si sa le ceara sa fie consultate direct în anumite cazuri si asupra unor probleme determinate.

3. Autoritatile competente ale celorlalte state vor avea, de asemenea, dreptul de a notifica asociatiei sau sindicatului ca se vor opune ca acele colectivitati care tin de competenta lor sa continue sa participe la asociatie sau la sindicat. Aceasta notificare

motivata în mod corespunzator va fi considerata o cauza de excludere si specificata ca atare în statute. Autoritatile vizate la paragrafele 1 si 2 din prezentul articol au, de asemenea, dreptul de a fi reprezentate de catre un delegat pe lânga organele de gestiune ale asociatiei sau ale sindicatului, acest delegat având competenta de a asista la toate reuniunile organelor sus mentionate si de a primi agendele reuniunilor si procesele lor verbale.

ARTICOLUL 8

Prestatiile sau serviciile cu care asociatia sau sindicatul vor fi însarcinate pe teritoriul membrilor lor, în conformitate cu statutele respective, vor fi efectuate sub responsabilitatea lor si cu exonerarea completa de raspundere a membrilor lor. Asociatia sau sindicatul va fi raspunzator fata de beneficiari si terti. Totusi acestia vor conserva fata de autoritatile locale, în locurile în care au fost efectuate prestarile sau furnizarile, toate drepturile, actiunile si recursurile de care ar beneficia fata de autoritatile mentionate daca acestea ar fi pastrat, în ceea ce le priveste, sarcina de a efectua prestari sau furnizari. Autoritatile care vor fi facut obiectul unor astfel de actiuni sau recursuri vor putea face ele însele recurs împotriva asociatiei sau sindicatului.

ARTICOLUL 9

1. În lipsa concilierii, contestatiile referitoare la functionarea asociatiei sau a sindicatului, si cele ce îl opun pe acesta membrilor sai, sau care opun doi sau mai multi membri între ei, sunt aduse în fata autoritatilor administrative si judiciare ale statului în care asociatia sau sindicatul îsi are sediul.

2. Orice alte litigii în afara celor prevazute la paragraful 1 sunt aduse în fata autoritatilor administrative si judiciare competente conform regulilor obsinuite aplicabile pe teritoriul statelor-parti contractante, în afara cazului în care cei interesati nu convin sa încredinteze solutionarea litigiului unei instante arbitrare desemnate de ele.

3. Statele parti vor lua masurile necesare pentru a asigura pe teritoriul lor executarea hotarârilor si sentintelor relative la dispozitiile de mai sus.

ARTICOLUL 10

Sindicatele si asociatiile constituite conform prezentului acord subzista si dupa denuntarea lui, fara sa prejudicieze totusi dispozitiile articolului 7, paragraful 3.

2. SCHEME DE ACORDURI, DE STATUTE SI DE CONTRACTE DE ÎNCHEIAT ÎNTRE AUTORITATILE LOCALE

Nota introductiva: Schemele de acorduri, contracte si statute destinate autoritatilor locale

La fel ca si pentru state, colectivitatile locale ar trebui sa dispuna de o culegere de acorduri si contracte, selectie care exista deja astazi într-un anumit numar de state, asa cum o demonstreaza documentatia destul de numeroasa în materia acordurilor.

Sistemul propus comporta sase scheme, de acorduri, de contracte si statute, ce corespund unor grade si formule diferite de cooperare transfrontaliera locala. Aceste scheme sunt, dupa obiectul si situatia legislatiilor nationale, fie susceptibile de o utilizare imediata, fie subordonate adoptarii unui acord interstatal care reglementeaza utilizarea lor.

De o maniera generala, încheierea de acorduri interstatale, chiar acolo unde ea nu pare absolut indispensabila, ar putea contribui la precizarea conditiilor de recurgere la aceste acorduri din partea colectivitatilor locale. Încheierea de acorduri interstatale pare sa se impuna, în orice caz, pentru recurgerea la acordul vizat la pct. 2.6 (organe de cooperare transfrontaliera).

Sistemul acestor scheme de acorduri destinate colectivitatilor locale corespunde modelelor de acorduri interstatale. Se va face referinta la acordurile interstatale în notele introductive care preced fiecare schema.

Este, de asemenea, posibil sa se integreze acordurile si organismele create la nivel local si structurile de concertare transfrontaliera, care ar fi stabilite la nivel regional sau national. Astfel, grupurile locale de concertare (schema 2.1) ar putea sa se integreze în structura Comisiilor, Comitetelor si grupurilor de lucru prevazute în modelul de acord interstatal privind cooperarea regionala transfrontaliera (modelul 1.2).

Este cazul totodata sa se mentioneze ca aceste modele au fost concepute pe o baza schematica deoarece nu este posibil sa se imagineze ansamblul de probleme care se pot pune în fiecare caz aparte. Aceste scheme constituie un îndrumar pretios, dar ele vor putea fi modificate în functie de necesitatile întâlnite de colectivitatile locale care le-ar putea folosi.

Tot colectivitatile locale vor avea rolul de a determina modul în care ele înteleg sa-i faca pe cetateni sa participe la cooperarea transfrontaliera, în special în domeniul sociocultural. O asemenea participare ar contribui, fara nici o îndoiala, la eliminarea anumitor obstacole în calea cooperarii transfrontaliere. Concertarea sprijinita pe interesul cetatenilor ar beneficia astfel de o baza solida. Unul dintre mijloacele de a instaura participarea publicului ar putea fi acela de a recurge la o asociatie. În acest fel, una din schemele de acorduri (vezi 2.3) se refera la crearea unei asociatii de drept privat.

2.1 Schema de acord pentru crearea unui grup de concertare între autoritatile locale.

Nota introductiva: În mod normal este posibil sa se creeze acest tip de grup fara a se fi recurs la acorduri interstatale. Numeroasele exemple probeaza aceasta posibilitate. Totusi, daca persista incertitudini cu caracter juridic sau de alta natura, ar trebui fixate conditiile de recurgere la acest gen de concertare printr-un acord interstatal (modelul 1.3).

Scopul si sediul grupului de concertare

ARTICOLUL 1

Autoritatile locale (Partile) se angajeaza sa se concerteze în urmatoarele domenii care tin de competenta lor (a se specifica domeniul sau domeniile de competenta, sau, eventual, a se face referire la "problemele locale de vecinatate"). În acest scop ele vor institui un grup de concertare denumit, mai jos "grup", al carui sediu va fi la….

Misiunea grupului este de a asigura schimbul de informatii, concertarea si consultarea între membrii sai în domeniile definite la alineatul precedent. Autoritatile membre se angajeaza sa-i transmita toate informatiile necesare îndeplinirii misiunii sale si sa se consulte, în prealabil, în cadrul sau, la adoptarea hotarârilor sau masurilor ce intereseaza domeniile sus-mentionate.

Membrii grupului

ARTICOLUL 2

Fiecare autoritate locala Parte este reprezentata în grup printr-o delegatie de…membri delegati de catre ea. Fiecare delegatie poate, de acord cu grupul, sa fie însotita de reprezentanti ai organismelor socioeconomice particulare si de experti (aceasta varianta exclude participarea cu titlu de membri ai altor entitati decât autoritatile locale, ceea ce ar diferentia aceasta formula de asociatia de drept prevazuta la 2.3).

Varianta posibila: numarul membrilor fiecarei delegatii poate varia. Pot deveni membri ai grupului autoritatile locale si regionale, grupurile socioeconomice si persoanele fizice care vor subscrie la prezentul acord. Grupul este acela care hotaraste admiterea de noi membri. Fiecare delegatie poate, de comun acord cu grupul, sa fie însotita de reprezentanti ai unor organisme private sau de experti.

Atributiile grupului

ARTICOLUL 3

Grupul poate delibera referitor la toate chestiunile indicate la articolul 1. Procesul-verbal va înregistra toate problemele în legatura cu care s-a desprins un consens, precum si recomandarile asupra carora s-a convenit sa fie adresate autoritatilor sau gruparilor interesate.

Grupul este abilitat sa procedeze la studii si la anchete privind problemele de competenta sa.

ARTICOLUL 4

Membrii grupului pot conveni sa încredinteze acestuia executarea unor sarcini de ordin practic bine delimitate. De asemenea, grupul poate îndeplini toate misiunile care îi sunt încredintate de alte institutii.

Functionarea grupului

ARTICOLUL 5

Grupul adopta regulamentul sau interior.

ARTICOLUL 6

Ca regula generala, grupul este convocat de doua ori pe an sau la cererea unei treimi dintre membrii sai, care propun înscrierea unui punct pe ordinea de zi.

Convocarea si trimiterea ordinii de zi trebuie sa intervina cu cel putin 15 zile înainte, pentru a permite pregatirea deliberarilor în cadrul fiecarei institutii reprezentate.

ARTICOLUL 7

Grupul desemneaza din rândul membrilor sai un birou permanent, caruia îi determina atributiile si componenta.

Presedintia este exercitata conform regulamentului interior si, în lipsa acestuia, de catre decanul de vârsta.

Relatiile cu persoanele terte si autoritatile superioare

ARTICOLUL 8

În raporturile sale cu persoanele terte, grupul este reprezentat de catre Presedintele sau în afara cazului în care dispozitiile regulamentului interior prevad altfel. Autoritatile superioare de care depind membriigrupului pot obtine de la acesta, la cererea lor, orice informatie privind lucrarile grupului si sunt abilitate sa trimita acolo un observator.

Secretariat si finantare

ARTICOLUL 9

Secretariatul este asigurat de una din institutiile membre (cu sau faraun sistem de reînnoire, în fiecare an).

Fiecare colectivitate este obligata sa contribuie la cheltuielile de secretariat dupa modalitatile fixate mai jos:

……

În principiu, expedierea informatiilor si a documentatiei se face în limba statului din care provin.

Adeziuni si retrageri

ARTICOLUL 10

Pot deveni membri ai grupului autoritatile locale si regionale care vor subscrie la prezentul acord. Grupul hotaraste asupra admiterii de noi membri.

ARTICOLUL 11

Orice membru se poate retrage din grup prin simpla notificare a hotarârii sale de catre Presedinte. Retragerea unui membru nu afecteaza functionarea grupului cu exceptia cazului în care grupul decide altfel.

ARTICOLUL 12

Partile vor informa Secretarul general al Consiliului Europei despre încheierea acestui acord si îi vor transmite textul acestuia.

2.2 Schema de acord pentru coordonarea în gestiunea afacerilor publice locale transfrontaliere

Nota introductiva: În mai multe state acest tip de acord de coordonare transfrontaliera este deja posibil. Daca acest lucru nu se întâmpla, conditiile de recurgere la acest tip de acord ar trebui fixate în cadrul unui aranjament interstatal prealabil (modelul 1.3).

Scopul acordului

ARTICOLUL 1

Articolul 1 defineste scopul si obiectul acordului (de exemplu, dezvoltarea armonioasa a regiunii frontaliere), precum si domeniile aferente.

Teritoriul vizat de acord

ARTICOLUL 2

Este cazul sa se precizeze, la articolul 2, teritoriile vizate de comun acord de ambele (sau cele trei) parti de frontiera.

Angajament

ARTICOLUL 3

Acest articol defineste conditiile care permit realizarea scopurilor acordului (articolul 1). În functie de obiectul concret al acordului, urmatoarele angajamentele pot fi prevazute:

- Partile se angajeaza sa se supuna unei proceduri de consultare prealabila înaintea luarii unor decizii pentru un anumit numar de masuri pe care trebuie sa le ia în limitele atributiilor lor si al teritoriului pe care îl administreaza;

- Partile se angajeaza sa întreprinda, pe teritoriul lor si în limitele atributiilor lor, masurile necesare realizarii obiectivelor vizate în acord;

- Partile se angajeaza sa nu îndeplineasca nici o actiune care ar putea fi contrara obiectivelor comune vizate de prezentul acord.

Coordonare

ARTICOLUL 4

Articolul 4 ar trebui sa precizeze, potrivit circumstantelor si necesitatilor specifice fiecarui acord, conditiile în care decurge coordonarea:

- fie desemnând drept grup de concertare grupul având competenta generala, vizat de schema de acord 2.1;

- fie prevazând crearea unui grup de consultare specific pentru obiectivul acestui acord;

- fie pe calea unor simple contacte bilaterale la nivelul autoritatilor interesate.

Conciliere

ARTICOLUL 5

Fiecare membru al grupului de concertare (fiecare Parte daca nu exista un grup) poate sesiza grupul (cealalta Parte, daca nu exista un grup) ori de câte ori considera ca acordul n-a fost aplicat:

- fie ca n-a avut loc consultarea prealabila;
- fie ca masurile luate nu sunt conforme cu acordul;
- fie ca masurile necesare realizarii obiectivului stabilit prin acord n-au fost luate.

Daca Partile nu consimt la un acord, ele pot recurge la o comisie de conciliere mandatata sa controleze respectarea angajamentelor.

Instanta de control

ARTICOLUL 6

Partile pot conveni crearea unei instante specifice pentru controlul respectarii angajamentelor asumate, compusa dintr-un numar egal de experti desemnati de cele doua parti si dintr-un expert neutru, a carui desemnare sau mod de desemnare este dinainte prevazut.

Instanta de control exprima avizul sau cu privire la respectarea sau nerespectarea acordului. Ea este abilitata sa faca public avizul sau.

ARTICOLUL 7

Partile îl vor informa pe Secretarul General al Consiliului Europei despre încheierea acestui acord si îi vor transmite textul.

2.3. Schema pentru crearea de asociatii transfrontaliere de drept privat

Nota informativa: Se presupune ca participarea unei colectivitati locale a unui stat la o asociatie de drept privat a unui alt stat este posibila potrivit acelorasi reguli si acelorasi conditii care se aplica participarii acelei colectivitati locale la o asociatie de drept privat în propriul sau stat. Daca lucrurile nu stau asa, aceasta posibilitate ar trebui sa fie prevazuta în mod expres în cadrul unui aranjament international între statele interesate (modelele de acorduri interstatale 1.3 si 1.4).

În mod normal, asociatiile de drept privat trebuie sa se supuna regulilor prevazute de legea tarii în care asociatia îsi are sediul. Lista care urmeaza indica dispozitiile pe care statutul lor ar trebui sa le fixeze în masura în care legea aplicabila nu le prevede. Dispozitiile relative la grupul de concertare (vezi schema 2.1) pot fi, de asemenea, aplicate, **mutatis mutandis,** acestui tip de asociatii.

Statutele determina, în special:

1. membrii fondatori ai asociatiei si conditiile de adeziune a noi membri;
2. numele, sediul si forma juridica a asociatiei (cu referire la legea nationala);
3. obiectul asociatiei, conditiile de realizare a obiectivelor sale si mijloacele pe care ea le are la dispozitie;
4. organele asociatiei si în special functiile si modul de functionare a adunarii generale (modalitati de reprezentare si vot);
5. desemnarea administratorilor sau girantilor si puterile lor;
6. dimensiunea angajamentelor asociatilor fata de terti;
7. conditiile de modificare a statutelor si de dizolvare a asociatiei;
8. angajamentul Partilor de a informa Secretarul general al Consiliului Europei despre crearea unei asociatii transfrontaliere si de a-i comunica statutele acesteia.

2.4. Schema de contract de furnizare sau prestare de servicii între colectivitatile locale frontaliere (de tip "drept privat")

Nota introductiva: Se presupune ca aceste colectivitati locale sunt abilitate sa încheie un astfel de tip de contract cu autoritatile locale din alte tari. Daca nu este cazul, aceasta posibilitate ar trebui prevazuta în cadrul unui acord interstatal (modelul 1.4).

Este vorba de un tip de contract la care pot recurge colectivitatile locale pentru vânzare, închiriere piata muncii, furnizarea de bunuri sau de prestatii, cesiunea de drepturi de exploatare etc. Recurgerea colectivitatilor locale la contracte de tip "drept privat" este mai mult sau mai putin admisa conform legislatiilor si practicilor nationale, iar distinctia între contracte de tipul "drept privat" si de tipul "drept public" este dificil de trasat. Se admite totusi ca acest tip de contract poate fi utilizat ori de câte ori, conform interpretarii

ce prevaleaza în fiecare tara, este vorba de o operatie de tip comercial sau economic pe care o persoana fizica sau juridica de drept privat ar fi putut, de asemenea, sa o încheie. Pentru orice operatie care comporta interventia colectivitatilor locale care exercita atributii ce nu pot fi rezervate decât puterii publice, este cazul sa se ia în considerare, în plus fata de dispozitiile evocate mai jos, regulile suplimentare dezvoltate în contractul model de tip "drept public" (schema 2.5).

Partile

Articolul 1 desemneaza Partile si precizeaza daca acordul este deschis sau nu altor colectivitati locale.

Articolul 2 precizeaza problemele legate de facultatea generala de a contracta în mod deosebit beneficiarii si, de asemenea, modalitatile si conditiile. Daca este cazul, el specifica, de asemenea, rezervele necesare referitoare la acordarea autorizarii de catre autoritatile superioare, în masura în care acestea afecteaza aplicabilitatea contractului.

Obiectul contractului

Articolul 3 fixeaza obiectul contractului cu referire la:

- materii determinate;
- zone geografice;
- persoane (comune, organisme nationale cucompetenta locala etc.);
- forme juridice determinate.

Articolul 4 stipuleaza durata contractului, conditiile de reînnoire si termenele eventuale de realizare.

Regimul juridic si economic al contractului

Articolul 5 indica locul de semnare si executare al contractului si precizeaza regimul juridic al contractului (drept international privat) si dreptul aplicabil.

Articolul 6 trateaza daca este necesar, chestiunile legate de regimul monetar (moneda în care trebuie efectuate platile, precum si modul de reevaluare pentru prestatiile de lunga durata) si problemele de asigurare.

Procedura de arbitraj

Articolul 7 prevede, dupa caz, o procedura de conciliere si o procedura de arbitraj.

În aceasta ultima eventualitate comisia de arbitraj este compusa dupa cum urmeaza:

- fiecare Parte cu un interes opus desemneaza (varianta: presedintii instantelor competente în materie administrativa, de care depinde fiecare dintre Parti) o persoana ca membru al comisiei de arbitraj si Partile împreuna procedeaza la desemnarea a unui sau a doi membri independenti, înasa fel încât sa se ajunga la un numar impar de membri;

- în caz de numar par al membrilor comisiei de arbitraj si de partajare a voturilor, votul membrului independent este preponderent.

Modificarea si rezilierea contractului

Articolul 8 fixeaza regulile care se aplica în caz de modificare sau de reziliere a contractului.

Articolul 9 prevede ca partile vor informa pe Secretarul general al Consiliului Europei despre încheierea acestui acord si îi vor transmitetextul lui.

2.5. Schema de contract de furnizare sau de prestare de servicii între colectivitatile locale frontaliere (de tipul "drept public")

Nota introductiva: Aceasta categorie de contracte se apropie de cea prevazuta la schema 2.4 (contracte încheiate într-un scop determinat). Aceasta categorie vizeaza, în special, concesionarea unor servicii publice sau lucrari publice (sau în orice caz considerate ca "publice" de una din tarile în cauza), sau acordarea unui concurs financiar[6], de la o comuna la alta sau catre un alt organism de cealalta parte a frontierei. Concesionarea unor astfel de prestatii cu caracter public comporta responsabilitati si riscuri deosebite legate de serviciile publice, care necesita, în consecinta, introducerea în contract a unor dispozitii suplimentare fata de cele prevazute prin contractul de tip "drept privat".

Contractele "transfrontaliere" de acest tip nu sunt neaparat admise de toate tarile si, drept urmare, o asemenea posibilitate si determinarea conditiilor de recurgere la astfel de contracte ar trebui adeseori sa fie reglementate în prealabil într-un acord interstatal (a se vedea modelul de acord 1.4).

Recurgerea la un asemenea contract, care este destul de simplu de conceput si de realizat, ar putea în anumite cazuri sa evite crearea unui organism comun de tipul "Sindicat intercomunal transfrontalier" (schema 2.6) care pune alte probleme juridice.

Dispozitii contractuale care urmeaza a fi prevazute

În cazul în care contractul implica, cel putin într-una din tari, stabilirea sau gestiunea domeniului public, a unui serviciu public sau a unei lucrari publice apartinând unei colectivitati locale, este necesar sa se prevada garantii contractuale conform regulilor în vigoare în tara sau tarile interesate.

Daca va fi nevoie, contractul va face, de asemenea, referire la urmatoarele conditii deosebite:

1. regulamentul care fixeaza conditiile de stabilire sau functionare a lucrarii sau serviciului considerat (de exemplu orare, tarif, conditii de utilizare etc.);

[6] Aceasta formula ar putea aduce servicii colectivitatilor frontaliere, în special în materie de poluare: o colectivitate ar putea oferi un concurs financiar alteia pentru ca aceasta din urma sa realizeze anumite lucrari ce tin de competenta sa, dar prezentând un anumit interes pentru prima.

2. conditiile deosebite ale realizarii întreprinderii sau exploatarii, de exemplu abilitari si autorizatii cerute, procedura etc.;
3. caietul de sarcini al întreprinderii sau exploatarii;
4. procedurile de ajustare a contractului în curs de executare care decurg din exigentele interesului public si compensatiile financiare care rezulta din aceasta;
5. relatiile pe care le implica întreprinderea sau din exploatarea respectiva, pe de o parte între utilizatorii lucrarii sau serviciilor si, pe de alta parte, cel care exploateaza (de exemplu conditii de acces, redevente etc.);
6. modalitatile de retragere, rascumparare sau denuntare a contractului.

În afara acestor conditii deosebite, dispozitiile evocate pentru schema de contract (tip "drept privat") 2.4.

2.6 Schema de acord pentru crearea de organisme de cooperare intercomunala transfrontaliera

Nota introductiva: Se presupune ca mai multe autoritati locale sunt admise sa creeze împreuna un organism dotat cu personalitate juridica în vederea crearii si exploatarii unei lucrari sau a unui echipament sau serviciu public.

Crearea si functionarea acestei asociatii sau a acestui sindicat vor depinde, în mod esential, de legislatia aplicabila si de eventualele precizari pe care le va aduce un acord interstatal prealabil care autorizeaza aceasta forma de cooperare (modelul 1.5). Mai jos figureaza lista dispozitiilor pe care statutele ar trebui sa le fixeze, în masura în care legea aplicabila nu le prevede.

Statutele vor determina în special:

1. membrii fondatori ai asociatiei si conditiile de aderare de noi membri;
2. numele, sediul, durata si forma juridica a asociatiei (cu referire la legea care-i confera personalitate juridica);
3. obiectul asociatie, conditiile de realizare a acestuia si mijloacele de care ea dispune;
4. maniera în care este format capitalul social;
5. valoarea angajamentelor asociatiilor si limitele lor;
6. modul de numire si de revocare a administratorilor sau a girantilor asociatiei, precum si puterile lor;
7. raporturile asociatiei cu membrii sai, tertii si autoritatile superioare, în special în ceea ce priveste comunicarea bugetelor, bilanturilor si conturilor;
8. persoanele care sunt însarcinate sa exercite controalele tehnice si financiare cu privire la activitatea asociatiei si comunicarile pe care le antreneaza verificarile lor;
9. conditiile de modificare a statutelor si de dizolvare;
10. regulile aplicabile în materie de personal;
11. regulile aplicabile în materie de limba.

CONVETIA-CADRU
PENTRU PROTECTIA MINORITATILOR NATIONALE
(STE. 157 – 1995) *

Statele membre ale Consiliului Europei si celelalte state semnatare ale prezentei Convenii-cadru,

Considerând ca scopul Consiliului Europei îl constituie realizarea unei unitati mai strânse între membrii sai în vederea salvgardarii si promovarii idealurilor si principiil or care reprezinta patrimoniullor comun,

Considerând ca unul dintre mijloacele pentru atingerea acestui obiectiv consta în salvgardarea si dezvoltarea drepturilor omuluisi a libertatilor fundamentale,

Dorind sa dea curs Declaratiei sefilor de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei, adoptata la Vienala 9 octombrie 1993,

Fiind hotarâte ca pe teritoriile lor respective sa protejeze existenta minoritatilor nationale,

Considerând ca bulversarile istoriei europene au aratat ca protectia minoritatilor nationale este esentiala pentru stabilitatea, securitatea, securitatea democratica si pacea Continentului,

Considerând ca o societate pluralista si cu adevarat democratica trebuie nu numai sa respecte identitatea etnica, culturala, lingvistica si religioasa a fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale, dar si, deopotriva, sa creeze conditii corespunzatoare care sa le permita sa-si exprime, sa pastreze si sa dezvolte aceasta identitate,

Considerând ca realizarea unui climat de toleranta si dialog este necesara pentru a permite diversitatii culturale sa reprezinte o sursa, dar si un factor, nu de divizare, ci de îmbogatire a fiecarei societati,

Considerând ca realizarea unei Europe tolerante si prospere nu depinde numai de cooperarea dintre state, ci necesita si cooperarea transfrontaliera între autoritati locale si regionale, cu respectarea Constitutiei si a integritatii teritoriale a fiecarui stat,

Tinând seama de Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale si de Protocoalele sale,

Tinând seama de angajamentele privind protectia minoritatilor nationale continute în conventiile si declaratiile Natiunilor Unite, precum si în documentele Conferintei pentru Securitate si Cooperare în Europa, în special cel de la Copenhaga din 29 iunie 1990,

Fiind hotarâte sa defineasca principiile care trebuie respectate si obligatiile care decurg din acestea, pentru a asigura, în statele membre si în celelalte state carepot deveni parti la prezentul instrument, protectia efectiva a minoritatilor nationale si a drepturilor persoanelor apartinând acestora, în cadrul statului de drept, cu respectarea integritatii teritoriale si a suveranitatii nationale,

---

*Adoptata la Strasbourg la 1 februarie 1995. Va intra în vigoare dupa ratificarea de catre 12 state membre. A intrat în vigoare la 1.02.1998. România a ratificat Convenia cadru prin Legea nr. 33 din 29 aprilie 1995, publicata în "Monitorul Oficial", Partea I, nr. 82 din 4 mai 1995. Conventia a mai fost ratificata de Armenia, Austria, Bulgaria, Croatia, Cipru, Cehoslovacia, Danemarca, Elvetia, Estonia, Finlanda, Germania, Irlanda, Italia, Liechtenstein, Malta, Marea Britanie, Moldova, Norvegia, Rusia, San Marino, Slovacia, Slovenia, Spania, fosta Republica a Iogoslaviei, Ucraina, Ungaria.

Fiind hotarâte sa aplice principiile enuntate în prezenta Convenie-cadru prin legislatia nationala si politici guvernamentale corespunzatoare,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

TITLUL I

ARTICOLUL 1

Protectia minoritatilor nationale si a drepturilor si libertatilor persoanelor apartinând acestora face parte integranta din protectia internationala a drepturilor omului si, ca atare, constituie domeniu de cooperare internationala.

ARTICOLUL 2

Dispozitiile prezentei Convenii-cadru vor fi aplicate cu buna-credinta, într-un spirit de întelegere, toleranta si cu respectarea principiilor bunei vecinatati, relatiilor prietenesti si cooperarii între state.

ARTICOLUL 3

1. Orice persoana apartinând unei minoritati nationale are dreptul sa aleaga liber daca sa fie tratata sau nu ca atare si nici un dezavantaj nu poate rezulta dintr-o asemenea alegere ori din exercitiul drepturilor legate de aceasta.

2. Persoanele apartinând minoritatilor nationale pot exercita drepturile si libertatile ce decurg din principiile enuntate în prezenta Convenie-cadru, individual sau în comun cu altii.

TITLUL II

ARTICOLUL 4

1. Partile se angajeaza sa garanteze fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul la egalitate în fata legii si la egala protectie a legii. În aceasta privinta, orice discriminare bazata pe apartenenta la o minoritate nationala este interzisa.

2. Partile se angajeaza sa adopte, daca este cazul, masuri adecvate pentru a promova, în toate domeniile vietii economice, sociale, politice si culturale, egalitatea deplina si efectiva între persoanele apartinând unei minoritati nationale si cele apartinând majoritatii. Ele vor tine seama în mod corespunzator, în aceasta privinta, de conditiile specifice în care se afla persoanele apartinând minoritatilor nationale.

3. Masurile adoptate în conformitate cu paragraful 2 nu vor fi considerate acte de discriminare.

ARTICOLUL 5

1. Partile se angajeaza sa promoveze conditiile de natura sa permita persoanelor apartinând minoritatilor nationale sa-si mentina si sa-si dezvolte cultura, precum si sa-si

pastreze elementele esentiale ale identitatii lor, respectiv religia, limba, traditiile si patrimoniul lor cultural.

2. Fara a se aduce atingere masurilor luate în cadrul politicii lor generale de integrare, partile se vor abtine de la orice politica ori practica având drept scop asimilarea persoanelor apartinând minoritatilor nationale împotriva vointei acestora si vor proteja aceste persoane împotriva oricarei actiuni vizând o astfel de asimilare.

ARTICOLUL 6

1. Partile vor încuraja spiritul de toleranta si dialogul intercultural si vor lua masuri efective pentru promovarea respectului reciproc,întelegerii si cooperarii dintre toate persoanele care traiesc pe teritoriul lor, indiferent de identitatea etnica, culturala lingvistica ori religioasa a acestora, îndeosebi în domeniile educatiei, culturii si al mijloacelor de informare.

2. Partile se angajeaza sa ia masuri corespunzatoare pentru a proteja persoanele care ar putea fi victime ale amenintarilor sau actelor de discriminare, ostilitate sau violenta, datorita identitatii lor etnice, culturale, lingvistice sau religioase.

ARTICOLUL 7

Partile vor asigura respectarea drepturilor fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale la libertatea de întrunire pasnica si la libertatea de asociere, la libertatea de expresie si la libertatea de gândire, constiinta si religie.

ARTICOLUL 8

Partile se angajeaza sa recunoasca fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul de a-si manifesta religia sau credinta sa si dreptul de a înfiinta institutii, organizatii si asociatii religioase.

ARTICOLUL 9

1. Partile de angajeaza sa recunoasca faptul ca dreptul la libertatea de expresie a fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale include libertatea de opinie si libertatea de a primi si a comunica informatii sau idei în limba minoritara, fara ingerinte ale autoritatilor publice si independent de frontiere. Partile vor veghea ca, în cadrul sistemelor lor legislative, persoanele apartinând unei minoritati nationale sa nu fie discriminate în accesul la mijloacele de informare.

2. Paragraful 1 nu împiedica partile sa utilizeze un regim de autorizare, nediscriminatoriu si fondat pe criterii obiective, pentru societatile de radio sonor, televiziune si cinema.

3. Partile nu vor crea obstacole în calea înfiintarii si utilizarii mijloacelor de informare scrisa de catre persoanele apartinând minoritatilor nationale. În cadrul legal organizat pentru radioul sonor si televiziune, le vor veghea ca, în masura posibilului si tinând seama de prevederile paragrafului 1, persoanele apartinând minoritatilor nationale sa le fie acordata posibilitatea de a-si crea si utiliza propriile mijloace de informare.

4. În cadrul sistemului legislatiei lor, partile vor adopta masuri adecvate pentru facilitarea accesului persoanelor apartinând minoritatilor nationale la mijloacele de informare, pentru promovarea tolerantei si pentru a permite pluralismul cultural.

ARTICOLUL 10

1. Partile se angajeaza sa recunoasca oricarei persoane apartinând uneiminoritati nationale dreptul de a folosi liber si fara ingerinta limba sa minoritara, în privat si în public, oral si în scris.

2. În ariile locuite traditional sau în numar substantial de persoane apartinând minoritatilor nationale, daca aceste persoane solicita acest lucru si acolo unde aceasta cerere corespunde unei nevoi reale, partile se vor stradui sa asigure, în masura posibilului, conditii care sa permita folosirea limbii minoritare în raporturile dintre aceste persoane si autoritatile administrative.

3. Partile se angajeaza sa garanteze dreptul oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale de a fi informata cu promptitudine, într-o limba pe care o întelege, cu privire la motivele arestarii sale, la natura si la cauza acuzatiei aduse împotriva sa, si sa se apere în aceasta limba, daca este necesar cu asistenta gratuita a unui interpret.

ARTICOLUL 11

1. Partile se angajeaza sa recunoasca oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul de a folosi numele (patronimul) si prenumele sau în limba minoritara, precum si dreptul la recunoasterea oficiala a acestora, în conformitate cu modalitatile prevazute în sistemul lor legal.

2. Partile se angajeaza sa recunoasca oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul de a expune în limba sa minoritara însemne, inscriptii si alte informatii cu caracter privat, vizibile pentru public.

3. În ariile locuite în mod traditional de un numar substantial de persoane apartinând unei minoritati nationale, partile vor depune eforturi, în cadrul sistemului lor legal, inclusiv, atunci când este cazul, în cadrul acordurilor încheiate cu alte state, si tinând seama de conditiile lor specifice, pentru expunerea denumirilor locale tradiionale, a denumirilor strazilor si a altor indicatii topografice destinate publicului, deopotriva în limba minoritara, acolo unde exista o cerere suficienta pentru astfel de indicatii.

ARTICOLUL 12

1. Partile, daca este necesar, vor lua masuri în domeniul educatiei si al cercetarii, pentru a încuraja cunoasterea culturii, istoriei, limbii si religiei atât ale minoritatilor lor nationale, cât si ale majoritatii.

2. În acest context, partile vor asigura, între altele, posibilitati corespunzatoare pentru pregatirea profesorilor, accesul la manuale si vor facilita contactele dintre elevi si profesori ai diferitelor comunitati.

3. Partile se angajeaza sa promoveze sanse egale de acces la educatia de toate nivelurile pentru persoanele apartinând minoritatilornationale.

ARTICOLUL 13

1. În cadrul sistemului lor educational, partile vor recunoaste dreptul persoanelor apartinând unei minoritati nationale de a înfiinta si a administra propriile institutii private de educatie si formare.

2. Exercitiul acestui drept nu implica nici o obligatie financiara pentru parti.

ARTICOLUL 14

1. Partile se angajeaza sa recunoasca dreptul oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale de a învata limba sa minoritara.

2. În ariile locuite traditional sau în numar substantial de persoane apartinând minoritatilor nationale, daca exista o cerere suficienta, partile vor depune eforturi pentru a asigura, în masura posibilului si în cadrul sistemului lor educational, ca persoanele apartinând acestor minoritati sa beneficieze de posibilitati corespunzatoare de învatare a limbii lor minoritare ori de a primi o educatie în aceasta limba.

3. Paragraful 2 al acestui articol se va aplica fara a se aduce atingere învatarii limbii oficiale ori predarii în aceasta limba.

ARTICOLUL 15

Partile vor crea conditiile necesare pentru participarea efectiva a persoanelor apartinând minoritatilor nationale la viata culturala, sociala si economica si la treburile publice, în special acelea care le privesc direct.

ARTICOLUL 16

Partile se vor abtine sa ia masuri care, modificând proportiile populatiei din arii locuite de persoane apartinând minoritatilor nationale, sunt îndreptate împotriva drepturilor si libertatilor decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenţie-cadru.

ARTICOLUL 17

1. Partile se angajeaza sa nu aduca atingere dreptului persoanelor apartinând minoritatilor nationale de a stabili si a mentine contacte libere si pasnice peste frontiere cu persoane care se afla în mod legal în alte state, îndeosebi cu acelea care au în comun identitatea etnica, culturala, lingvistica sau religioasa, ori patrimoniul cultural.

2. Partile se angajeaza sa nu aduca atingere dreptului persoanelor apartinând minoritatilor nationale de a participa la activitatile organizatiilor neguvernamentale, atât la nivel national, cât si international.

ARTICOLUL 18

1. Partile vor depune eforturi pentru a încheia, daca este necesar, acorduri bilaterale si multilaterale cu alte state, îndeosebi cu statele vecine, pentru a asigura protectia persoanelor apartinând minoritatilor nationale respective.

2. Daca este cazul, partile vor lua masuri pentru încurajarea cooperarii transfrontaliere.

ARTICOLUL 19

Partile se angajeaza sa respecte si sa aplice principiile înscrise în prezenta Conventie-cadru, aducându-le, daca este necesar, numai acele limitari, restrictii si derogari prevazute în instrumentele juridice internationale, în special în Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, în masura în care acestea sunt relevante pentru drepturile si libertatile decurgând din principiile mentionate.

TITLUL III

ARTICOLUL 20

În exercitarea drepturilor si libertatilor decurgând din principiile înscrise în prezenta Conventie-cadru, orice persoana apartinând unei minoritati nationale va respecta legislatia nationala si drepturile celorlalti, în special ale persoanelor apartinând majoritatii sau altor minoritati nationale.

ARTICOLUL 21

Nici o dispozitie din prezenta Conventie-cadru nu va fi interpretata ca implicând vreun drept de a întreprinde vreo activitate ori vreun act contrar principiilor fundamentale ale dreptului international, în special celor ale egalitatii suverane, integritatii teritoriale si independentei politice a statelor.

ARTICOLUL 22

Nici o dispozitie din prezenta Conventie-cadru nu va fi interpretata ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului si libertatilor fundamentale care pot fi recunoscute în conformitate cu legile oricarei parti contractante sau cu orice alta conventie la care respectiva parte contractanta este parte.

ARTICOLUL 23

Drepturile si libertatile decurgând din principiile înscrise în prezenta Conventie-cadru, în masura în care acestea fac obiectul unei prevederi corespondente din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale sau din Protocoalele aditionale la aceasta, vor fi întelese în conformitate cu aceste din urma prevederi.

TITLUL IV

ARTICOLUL 24

1. Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei este însarcinat sa vegheze la aplicarea prezentei Convenții-cadru de catre partile contractante.

2. Partile care nu sunt membre ale Consiliului Europei vor participa la mecanismul de supraveghere a punerii în aplicare, potrivit unor modalitati care urmeaza a fi determinate.

ARTICOLUL 25

1. Într-un interval de un an de la data intrarii în vigoare a prezentei Convenții-cadru cu privire la respectiva parte contractanta, aceasta va transmite Secretarului general al Consiliului Europei informatii complete asupra masurilor legislative si de alta natura, adoptate în aplicarea angajamentelor enuntate în prezenta Convenție-cadru.

2. Ulterior, fiecare parte contractanta va transmite Secretarului general, periodic si ori de câte ori Comitetul Ministrilor solicita, orice informatii suplimentare, relevante pentru aplicarea prezentei Convenții-cadru.

3. Secretarul general va înainta Comitetului Ministrilor informatiile transmise în conformitate cu prevederile prezentului articol.

ARTICOLUL 26

1. În evaluarea adecvarii masurilor adoptate de parti pentru punerea în aplicare a principiilor enuntate în prezenta Convenție-cadru, Comitetul Ministrilor va fi asistat de un Comitet consultativ, ai carui membri vor avea experienta recunoscuta în domeniul protectiei minoritatilor nationale.

2. Compunerea Comitetului consultativ si procedura acestuia vor fi fixate de catre Comitetul Ministrilor într-un interval de un an de la data intrarii în vigoare a prezentei Convenții-cadru.

TITLUL V

ARTICOLUL 27

Prezenta Convenție-cadru va fi deschisa spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Pâna la data intrarii sale în vigoare, ea va fi, de asemenea, deschisa spre semnare oricarui alt stat invitat în acest sens de catre Comitetul Ministrilor. Ea va fi supusa ratificarii, acceptarii sau aprobarii. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 28

1. Prezenta Convenție-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data la care douasprezece state membre ale

Consiliului Europei îsi vor fi exprimat consimtamântul de a fi legate de Convenţia-cadru conform dispozitiilor art. 27.

2. Pentru oricare stat membru care îsi exprima ulterior consimtamântul de a fi legat de Convenţia-cadru, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 29

1. Dupa intrarea în vigoare a prezentei Convenţii-cadru si dupa consultarea statelor contractante, Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei va putea invita sa adere la Convenţie, printr-o decizie luata cu majoritatea prevazuta în art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei, oricare state care nu sunt membre ale Consiliului Europei care, fiind invitate sa semneze conform dispozitiilorart. 27, nu au facut-o înca, sau oricare alt stat care nu este membru.

2. Pentru oricare statcare adera, Convenţia-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 30

1. Oricare stat poate, în momentul semnarii sau al depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sa specifice teritoriul (teritoriile) pentru care acesta asigura relatiile internationale, caruia (carora) i (li) se va aplica prezenta Convenţie-cadru.

2. Oricare stat poate, la orice data ulterioara, printr-o declaratie adresata Secretarului general al Consiliului Europei, sa extinda aplicarea prezentei Convenţii-cadru la oricare alt teritoriu specificat în declaratie. Cu privire la acest teritoriu, Convenţia-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data primirii declaratiei de catre Secretarul general.

3. Orice declaratie facuta în virtutea celor doua paragrafe precedente va putea fi retrasa, în ce priveste oricare teritoriu specificat printr-o astfel de declaratie, prin notificare adresata Secretarului general. Retragerea devine efectiva în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 31

1. Oricare parte poate, în orice moment, sa denunte prezenta Convenţie-cadru printr-o notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denuntarea devine efectiva în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 6 luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 32

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei, celorlalte state semnatare si oricarui stat care a aderat la prezenta Conventie-cadru:

a) orice semnare;

b) depunerea oricarui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare:

c) orice data de intrare în vigoare a prezentei Convenii-cadru, în conformitate cu art. 28, 29 si 30;

Drept pentru care, subsemnatii, având depline puteri în acest sens, au semnat prezenta Convenie-cadru.

Încheiata la Strasbourg la 1 februarie 1995, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificata fiecaruia dintre statele membre ale Consiliului Europei si fiecarui stat invitat sa semneze sau sa adere la prezenta Convenie-cadru.

CONVETIA-CADRU
PENTRU PROTECTIA MINORITATILOR NATIONALE
(STE. 157 – 1995) *

Statele membre ale Consiliului Europei si celelalte state semnatare ale prezentei Convenii-cadru,

Considerând ca scopul Consiliului Europei îl constituie realizarea unei uniti mai strânse între membrii sai în vederea salvgardarii si promovarii idealurilor si principiilor care reprezinta patrimoniul lor comun,

Considerând ca unul dintre mijloacele pentru atingerea acestui obiectiv consta în salvgardarea si dezvoltarea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale,

Dorind sa dea curs Declaratiei sefilor de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei, adoptata la Viena la 9 octombrie 1993,

Fiind hotarâte ca pe teritoriile lor respective sa protejeze existenta minoritatilor nationale,

Considerând ca bulversarile istoriei europene au aratat ca protectia minoritatilor nationale este esentiala pentru stabilitatea, securitatea, securitatea democratica si pacea Continentului,

Considerând ca o societate pluralista si cu adevarat democratica trebuie nu numai sa respecte identitatea etnica, culturala, lingvistica si religioasa a fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale, dar si, deopotriva, sa creeze conditii corespunzatoare care sa le permita sa-si exprime, sa pastreze si sa dezvolte aceasta identitate,

Considerând ca realizarea unui climat de toleranta si dialog este necesara pentru a permite diversitatii culturale sa reprezinte o sursa, dar si un factor, nu de divizare, ci de îmbogatire a fiecarei societati,

Considerând ca realizarea unei Europe tolerante si prospere nu depinde numai de cooperarea dintre state, ci necesita si cooperarea transfrontaliera între autoritati locale si regionale, cu respectarea Constitutiei si a integritatii teritoriale a fiecarui stat,

Tinând seama de Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale si de Protocoalele sale,

Tinând seama de angajamentele privind protectia minoritatilor nationale continute în conventiile si declaratiile Natiunilor Unite, precum si în documentele Conferintei pentru Securitate si Cooperare în Europa, în special cel de la Copenhaga din 29 iunie 1990,

Fiind hotarâte sa defineasca principiile care trebuie respectate si obligatiile care decurg din acestea, pentru a asigura, în statele membre si în celelalte state care pot deveni parti la prezentul instrument, protectia efectiva a minoritatilor nationale si a drepturilor persoanelor apartinând acestora, în cadrul statului de drept, cu respectarea integritatii teritoriale si a suveranitatii nationale,

---

*Adoptata la Strasbourg la 1 februarie 1995. Va intra în vigoare dupa ratificarea de catre 12 state membre. A intrat în vigoare la 1.02.1998. România a ratificat Convenia-cadru prin Legea nr.33 din 29 aprilie 1995, publicata în "Monitorul Oficial", Partea I, nr.82 din 4 mai 1995. Conventia a mai fost ratificata de Armenia, Austria, Bulgaria, Croatia, Cipru, Cehoslovacia, Danemarca, Elvetia, Estonia, Finlanda, Germania, Irlanda, Italia, Liechtenstein, Malta, Marea Britanie, Moldova, Norvegia, Rusia, San-Marino, Slovacia, Slovenia, Spania, fosta Republica a Iogoslaviei, Ucraina, Ungaria.

Fiind hotarâte sa aplice principiile enuntate în prezenta Conventie-cadru prin legislatia nationala si politici guvernamentale corespunzatoare,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

TITLUL I

ARTICOLUL 1

Protectia minoritatilor nationale si a drepturilor si libertatilor persoanelor apartinând acestora face parte integranta din protectia internationala a drepturilor omului si, ca atare, constituie domeniu de cooperare internationala.

ARTICOLUL 2

Dispozitiile prezentei Conventii-cadru vor fi aplicate cu buna-credinta, într-un spirit de întelegere, toleranta si cu respectarea principiilor bunei vecinatati, relatiilor prietenesti si cooperarii între state.

ARTICOLUL 3

1. Orice persoana apartinând unei minoritati nationale are dreptul sa aleaga liber daca sa fie tratata sau nu ca atare si nici un dezavantaj nu poate rezulta dintr-o asemenea alegere ori din exercitiul drepturilor legate de aceasta.

2. Persoanele apartinând minoritatilor nationale pot exercita drepturile si libertatile ce decurg din principiile enuntate în prezenta Conventie-cadru, individual sau în comun cu altii.

TITLUL II

ARTICOLUL 4

1. Partile se angajeaza sa garanteze fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul la egalitate în fata legii si la egala protectie a legii. În aceasta privinta, orice discriminare bazata pe apartenenta la o minoritate nationala este interzisa.

2. Partile se angajeaza sa adopte, daca este cazul, masuri adecvate pentru a promova, în toate domeniile vietii economice, sociale, politice si culturale, egalitatea deplina si efectiva între persoanele apartinând unei minoritati nationale si cele apartinând majoritatii. Ele vor tine seama în mod corespunzator, în aceasta privinta, de conditiile specifice în care se afla persoanele apartinând minoritatilor nationale.

3. Masurile adoptate în conformitate cu paragraful 2 nu vor fi considerate acte de discriminare.

ARTICOLUL 5

1. Partile se angajeaza sa promoveze conditiile de natura sa permita persoanelor apartinând minoritatilor nationale sa-si mentina si sa-si dezvolte cultura, precum si sa-si

pastreze elementele esentiale ale identitatii lor, respectiv religia, limba, traditiile si patrimoniul lor cultural.

2. Fara a se aduce atingere masurilor luate în cadrul politicii lor generale de integrare, partile se vor abtine de la orice politica ori practica având drept scop asimilarea persoanelor apartinând minoritatilor nationale împotriva vointei acestora si vor proteja aceste persoane împotriva oricarei actiuni vizând o astfel de asimilare.

ARTICOLUL 6

1. Partile vor încuraja spiritul de toleranta si dialogul intercultural si vor lua masuri efective pentru promovarea respectului reciproc, întelegerii si cooperarii dintre toate persoanele care traiesc pe teritoriul lor, indiferent de identitatea etnica, culturala lingvistica ori religioasa a acestora, îndeosebi în domeniile educatiei, culturii si al mijloacelor de informare.

2. Partile se angajeaza sa ia masuri corespunzatoare pentru a proteja persoanele care ar putea fi victime ale amenintarilor sau actelor de discriminare, ostilitate sau viloenta, datorita identitatii lor etnice, culturale, lingvistice sau religioase.

ARTICOLUL 7

Partile vor asigura respectarea drepturilor fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale la libertatea de întrunire pasnica si la libertatea de asociere, la libertatea de expresie si la libertatea de gândire, constiinta si religie.

ARTICOLUL 8

Partile se angajeaza sa recunoasca fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul de a-si manifesta religia sau credinta sa si dreptul de a înfiinta institutii, organizatii si asociatii religioase.

ARTICOLUL 9

1. Partile de angajeaza sa recunoasca faptul ca dreptul la libertatea de expresie a fiecarei persoane apartinând unei minoritati nationale include libertatea de opinie si libertatea de a primi si a comunica informatii sau idei în limba minoritara, fara ingerinte ale autoritatilor publice si independent de frontiere. Partile vor veghea ca, în cadrul sistemelor lor legislative, persoanele apartinând unei minoritati nationale sa nu fie discriminate în accesul la mijloacele de informare.

2. Paragraful 1 nu împiedica partile sa utilizeze un regim de autorizare, nediscriminatoriu si fondat pe criterii obiective, pentru societatile de radio sonor, televiziune si cinema.

3. Partile nu vor crea obstacole în calea înfiintarii si utilizarii mijloacelor de informare scrisa de catre persoanele apartinând minoritatilor nationale. În cadrul legal organizat pentru radioul sonor si televiziune, ele vor veghea ca, în masura posibilului si tinând seama de prevederile paragrafului 1, persoanele apartinând minoritatilor nationale sa le fie acordata posibilitatea de a-si crea si utiliza propriile mijloace de informare.

4. În cadrul sistemului legislatiei lor, partile vor adopta masuri adecvate pentru facilitarea accesului persoanelor apartinând minoritatilor nationale la mijloacele de informare, pentru promovarea tolerantei si pentru a permite pluralismul cultural.

ARTICOLUL 10

1. Partile se angajeaza sa recunoasca oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul de a folosi liber si fara ingerinta limba sa minoritara, în privat si în public, oral si în scris.

2. În ariile locuite traditional sau în numar substantial de persoane apartinând minoritatilor nationale, daca aceste persoane solicita acest lucru si acolo unde aceasta cerere corespunde unei nevoi reale, partile se vor stradui sa asigure, în masura posibilului, conditii care sa permita folosirea limbii minoritare în raporturile dintre aceste persoane si autoritatile administrative.

3. Partile se angajeaza sa garanteze dreptul oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale de a fi informata cu promptitudine, într-o limba pe care o întelege, cu privire la motivele arestarii sale, la natura si la cauza acuzatiei aduse împotriva sa, si sa se apere în aceasta limba, daca este necesar cu asistenta gratuita a unui interpret.

ARTICOLUL 11

1. Partile se angajeaza sa recunoasca oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul de a folosi numele (patronimul) si prenumele sau în limba minoritara, precum si dreptul la recunoasterea oficiala a acestora, în conformitate cu modalitatile prevazute în sistemul lor legal.

2. Partile se angajeaza sa recunoasca oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul de a expune în limba sa minoritara însemne, inscriptii si alte informatii cu caracter privat, vizibile pentru public.

3. În ariile locuite în mod traditional de un numar substantial de persoane apartinând unei minoritati nationale, partile vor depune eforturi, în cadrul sistemului lor legal, inclusiv, atunci când este cazul, în cadrul acordurilor încheiate cu alte state, si tinând seama de conditiile lor specifice, pentru expunerea denumirilor locale traditionale, a denumirilor strazilor si a altor indicatii topografice destinate publicului, deopotriva în limba minoritara, acolo unde exista o cerere suficienta pentru astfel de indicatii.

ARTICOLUL 12

1. Partile, daca este necesar, vor lua masuri în domeniul educatiei si al cercetarii, pentru a încuraja cunoasterea culturii, istoriei, limbii si religiei atât ale minoritatilor lor nationale, cât si ale majoritatii.

2. În acest context, partile vor asigura, între altele, posibilitati corespunzatoare pentru pregatirea profesorilor, accesul la manuale si vor facilita contactele dintre elevi si profesori ai diferitelor comunitati.

3. Partile se angajeaza sa promoveze sanse egale de acces la educatia de toate nivelurile pentru persoanele apartinând minoritatilor nationale.

ARTICOLUL 13

1. În cadrul sistemului lor educational, partile vor recunoaste dreptul persoanelor apartinând unei minoritati nationale de a înfiinta si a administra propriile institutii private de educatie si formare.

2. Exercitiul acestui drept nu implica nici o obligatie financiara pentru parti.

ARTICOLUL 14

1. Partile se angajeaza sa recunoasca dreptul oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale de a învata limba sa minoritara.

2. În ariile locuite traditional sau în numar substantial de persoane apartinând minoritatilor nationale, daca exista o cerere suficienta, partile vor depune eforturi pentru a asigura, în masura posibilului si în cadrul sistemului lor educational, ca persoanele apartinând acestor minoritati sa beneficieze de posibilitati corespunzatoare de învatare a limbii lor minoritare ori de a primi o educatie în aceasta limba.

3. Paragraful 2 al acestui articol se va aplica fara a se aduce atingere învatarii limbii oficiale ori predarii în aceasta limb a.

ARTICOLUL 15

Partile vor crea conditiile necesare pentru participarea efectiva a persoanelor apartinând minoritatilor nationale la viata culturala, sociala si economica si la treburile publice, în special acelea care le privesc direct.

ARTICOLUL 16

Partile se vor abtine sa ia masuri care, modificând proportiile populatiei din arii locuite de persoane apartinând minoritatilor nationale, sunt îndreptate împotriva drepturilor si libertatilor decurgând din principiile înscrise în prezenta Conventie-cadru.

ARTICOLUL 17

1. Partile se angajeaza sa nu aduca atingere dreptului persoanelor apartinând minoritatilor nationale de a stabili si a mentine contacte libere si pasnice peste frontiere cu persoane care se afla în mod legal în alte state, îndeosebi cu acelea care au în comun identitatea etnica, culturala, lingvistica sau religioasa, ori patrimoniul cultural.

2. Partile se angajeaza sa nu aduca atingere dreptului persoanelor apartinând minoritatilor nationale de a participa la activitatile organizatiilor neguvernamentale, atât la nivel national, cât si international.

ARTICOLUL 18

1. Partile vor depune eforturi pentru a încheia, daca este necesar, acorduri bilaterale si multilaterale cu alte state, îndeosebi cu statele vecine, pentru a asigura protectia persoanelor apartinând minoritatilor nationale respective.

2. Daca este cazul, partile vor lua masuri pentru încurajarea cooperarii transfrontaliere.

ARTICOLUL 19

Partile se angajeaza sa respecte si sa aplice principiile înscrise în prezenta Convenie-cadru, aducându-le, daca este necesar, numai acele limitari, restrictii si derogari prevazute în instrumentele juridice internationale, în special în Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, în masura în care acestea sunt relevante pentru drepturile si libertatile decurgând din principiile mentionate.

TITLUL III

ARTICOLUL 20

În exercitarea drepturilor si libertatilor decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenie-cadru, orice persoana apartinând unei minoritati nationale va respecta legislatia nationala si drepturile celorlalti, în special ale persoanelor apartinând majoritatii sau altor minoritati nationale.

ARTICOLUL 21

Nici o dispozitie din prezenta Convenie-cadru nu va fi interpretata ca implicând vreun drept de a întreprinde vreo activitate ori vreun act contrar principiilor fundamentale ale dreptului international, în special celor ale egalitatii suverane, integritatii teritoriale si independentei politice a statelor.

ARTICOLUL 22

Nici o dispozitie din prezenta Convenie-cadru nu va fi interpretata ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului si libertatilor fundamentale care pot fi recunoscute în conformitate cu legile oricarei parti contractante sau cu orice alta convenie la care respectiva parte contractanta este parte.

ARTICOLUL 23

Drepturile si libertatile decurgând din principiile înscrise în prezenta Convenie-cadru, în masura în care acestea fac obiectul unei prevederi corespondente din Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale sau din Protocoalele aditionale la aceasta, vor fi întelese în conformitate cu aceste din urma prevederi.

TITLUL IV

ARTICOLUL 24

1. Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei este însarcinat sa vegheze la aplicarea prezentei Convenţii-cadru de catre partile contractante.

2. Partile care nu sunt membre ale Consiliului Europei vor participa la mecanismul de supraveghere a punerii în aplicare, potrivit unor modalităţi care urmeaza a fi determinate.

ARTICOLUL 25

1.Într-un interval de un an de la data intrarii în vigoare a prezentei Convenţii cadru cu privire la respectiva parte contractanta, aceasta va transmite Secretarului general al Consiliului Europei informatii complete asupra masurilor legislative si de alta natura, adoptate în aplicarea angajamentelor enuntate în prezenta Convenţie-cadru.

2. Ulterior, fiecare parte contractanta va transmite Secretarului general, periodic si ori de câte ori Comitetul Ministrilor solicita, orice informatii suplimentare, relevante pentru aplicarea prezentei Convenţii-cadru.

3. Secretarul general va înainta Comitetului Ministrilor informatiile transmise în conformitate cu prevederile prezentului articol.

ARTICOLUL 26

1. În evaluarea adecvarii masurilor adoptate de parti pentru punerea în aplicare a principiilor enuntate în prezenta Convenţie-cadru, Comitetul Ministrilor va fi asistat de un Comitet consultativ, ai carui membri vor avea experienta recunoscuta în domeniul protectiei minoritatilor nationale.

2. Compunerea Comitetului consultativ si procedura acestuia vor fi fixate de catre Comitetul Ministrilor într-un interval de un an de la data intrarii în vigoare a prezentei Convenţii-cadru.

TITLUL V

ARTICOLUL 27

Prezenta Convenţie-cadru va fi deschisa spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Pâna la data intrarii sale în vigoare, ea va fi, de asemenea, deschisa spre semnare oricarui alt stat invitat în acest sens de catre Comitetul Ministrilor. Ea va fi supusa ratificarii, acceptarii sau aprobarii. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 28

1. Prezenta Convenţie-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data la care douasprezece state membre ale

Consiliului Europei îsi vor fi exprimat consimtamântul de a fi legate de Convenţia-cadru conform dispozitiilor art. 27.

2. Pentru oricare stat membru care îsi va exprima ulterior consimtamântul de a fi legat de Convenţia-cadru, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 29

1. Dupa intrarea în vigoare a prezentei Convenţii-cadru si dupa consultarea statelor contractante, Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei va putea invita sa adere la Convenţie, printr-o decizie luata cu majoritatea prevazuta în art. 20 d) din Statutul Consiliului Europei, oricare state care nu sunt membre ale Consiliului Europei care, fiind invitate sa semneze conform dispozitiilor art.27, nu au facut-o înca, sau oricare alt stat care nu este membru.

2. Pentru oricare stat care adera, Convenţia-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 30

1. Oricare stat poate, în momentul semnarii sau al depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sa specifice teritoriul (teritoriile) pentru care acesta asigura relatiile internationale, caruia (carora) i (li) se va aplica prezenta Convenţie-cadru.

2. Oricare stat poate, la orice data ulterioara, printr-o declaratie adresata Secretarului general al Consiliului Europei, sa extinda aplicarea prezentei Convenţii-cadru la oricare alt teritoriu specificat în declaratie. Cu privire la acest teritoriu, Convenţia-cadru va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data primirii declaratiei de catre Secretarul general.

3. Orice declaratie facuta în virtutea celor doua paragrafe precedente va putea fi retrasa, în ce priveste oricare teritoriu specificat printr-o astfel de declaratie, prin notificare adresata Secretarului general. Retragerea devine efectiva în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 31

1. Oricare parte poate, în orice moment, sa denunte prezenta Convenţie-cadru printr-o notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denuntarea devine efectiva în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 6 luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 32

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Euopei, celorlalte state semnatare si oricarui stat care a aderat la prezenta Conventie-cadru:

a) orice semnare;

b) depunerea oricarui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare:

c) orice data de intrare în vigoare a prezentei Convenii-cadru, în conformitate cu art. 28, 29 si 30;

Drept pentru care, subsemnatii, având depline puteri în acest sens, au semnat prezenta Convenie-cadru.

Încheiata la Strasbourg la 1 februarie 1995, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificata fiecaruia dintre statele membre ale Consiliului Europei si fiecarui stat invitat sa semneze sau sa adere la prezenta Convenie-cadru.

RAPORT EXPLICATIV

Istoric

1. Consiliul Europei a examinat situatia minoritatilor nationale, în mai multe rânduri, într-o perioada întinsa pe mai mult de 40 de ani. Înca din primul sau an de existenta (1949), Adunarea Parlamentara a recunoscut, într-un raport al Comitetului sau pentru Probleme Juridice si Administrative, importanta "problemei unei mai largi protectii a drepturilor minoritatilor nationale". În 1961, Adunarea Parlamentara a recomandat includerea, într-un al doilea protocol aditional, a unui articol care sa garanteze minoritatilor nationale anumite drepturi necuprinse în Conventia Europeana a Drepturilor Omului (C.E.D.O.). Aceasta din urma nu se refera decât la apartenenta la o minoritate nationala în cadrul clauzei de nediscriminare prevazuta în art. 14. Recomandarea nr. 285 (1961) a propus urmatoarea formulare pentru proiectul de articol privind protectia m inoritatilor nationale:

"Persoanelor apartinând unei minoritati nationale nu li se va refuza dreptul, în comun cu ceilalti membri ai grupului lor si în masura în care acesta este compatibil cu ordinea publica, de a beneficia de propria cultura, de a folosi propria limba, de a si înfiinta scoli si de a li se preda în limba pentru care opteaza, ori de a profesa si practica propria religie."

2. Comitetul de Experti, care fusese instructat sa examineze daca este posibila si dezirabila elaborarea unui astfel de protocol, si-a suspendat activitatile pâna când sa ajuns la o decizie finala în cazurile lingvistice belgiene, privitoare la limba utilizata în educatie (Hotarârea Curtii Europene a Drepturilor Omului din 27 iulie 1968, Seria A, nr.6). În 1973, comitetul a concluzionat ca, din punct de vedere juridic, nu exista o necesitate anume de a face din drepturile minoritatilor un nou protocol la C.E.D.O. Cu toate acestea, expertii au opinat ca nu exista vreun obstacol juridic major în calea

adoptarii unui astfel de protocol, daca acesta ar fi considerat recomandabil din alte ratiuni.

3. Mai recent, Adunarea Parlamentara a recomandat Comitetului Ministrilor o serie de masuri politice si juridice, în special redactarea unui protocol sau a unei conventii asupra drepturilor minoritatilor nationale. Recomandarea nr. 1134 (1990) contine o lista de principii pe care Adunarea Parlamentara le-a considerat necesare protectiei minoritatilor nationale. În octombrie 1991, Comitetul Director pentru Drepturile Omului (C.D.D.O.) a fost însarcinat sa examineze, deopotriva din punct de vedere juridic si politic, conditiile în care Consiliul Europei ar putea întreprinde o activitate în directia protectiei minoritatilor nationale, tinând seama de lucrarile efecuate în cadrul Conferintei pentru Securitate si Cooperare în Europa (C.S.C.E.) si al Natiunilor Unite, precum si de reflectiile dezvoltate în cadrul Consiliului Europei.

4. În mai 1992, Comitetul Ministrilor a instructat C.D.D.O. sa examineze posibilitatea formularii unor standarde juridice specifice privitoare la protectia minoritatilor nationale. În acest scop, C.D.D.O. a creat un comitet de experti (DH-MIN) caruia i s-a cerut, în cadrul noului mandat stabilit în martie 1993, sa propuna standarde juridice specifice în acest domeniu, tinând seama de principiile complementaritatii activitatii Consiliului Europei si, respectiv, a C.S.C.E., C.D.D.O si DH-MIN au luat în considerare diverse texte, în special propunerea de conventie europeana pentru protectia minoritatilor nationale, elaborata de Comisia Europeana pentru Democratie prin Drept (asa-numita Comisie de la Venetia), propunerea Austriei pentru un protocol aditional la C.E.D.O., proiectul protocolului aditional la C.E.D.O. inclus în Recomandarea nr. 1201 (1993) a Adunarii Parlamentare si alte propuneri. Aceasta examinare s-a finalizat în raportul C.D.D.O. catre Comitetul Ministrilor din 8 septembrie 1993, care a inclus diverse standarde juridice care puteau fi adoptate în acest domeniu si instrumente juridice în care acestea puteau fi prevazute. În acest context, C.D.D.O. a luat act de inexistenta consensului asupra interpretarii termenului de *minoritati nationale*.

5. Pasul decisiv a fost realizat la întâlnirea sefilor de stat si de guvern din statele membre ale Consiliului Europei (Summit-ul de la Viena din 8 si 9 octombrie 1993). Cu acest prilej s-a convenit ca minoritatile nationale, pe care bulversarile istoriei le-au stabilit în Europa, trebuie protejate si respectate, ca o contributie la pace si stabilitate. În mod special, sefii de stat si de guvern au hotarât elaborarea de angajamente juridice privind protectia minoritatilor nationale. Anexa nr. II la Declaratia de la Viena contine urmatoarele instructiuni pentru Comitetul Ministrilor:

- sa elaboreze, în timp cât mai scurt, o Conventie-cadru care sa specifice principiile pe care statele contractante se angajeaza sa le respecte în vederea asigurarii protectiei minoritatilor nationale. Acest instrument sa fie, de asemenea, deschis spre semnare statelor care nu sunt membre;

- sa înceapa activitatea de elaborare a unui protocol care sa completeze Conventia Europeana a Drepturilor Omului în domeniul cultural, prin dispozitii care sa garanteze drepturi individuale, în special pentru persoanele apartinând minoritatilor nationale.

6. La 4 noiembrie 1993, Comitetul Ministrilor a creat un Comitet Ad-Hoc pentru Protectia Minoritatilor Nationale (CAHMIN). Mandatul sau reflecta deciziile adoptate la Viena. Comitetul, alcatuit din experti din statele membre ale Consiliului Europei, si-a început activitatea la sfârsitul lunii ianuarie 1994, cu participarea reprezentantilor C.D.D.O., ai Consiliului pentru Cooperare Culturala (C.D.C.C.), ai Comitetului Director

pentru Mass-Media (C.D.M.M.) si ai Comisiei Europene pentru Democratie prin Drept. Au participat, de asemenea, ca observatori, Înaltul Comisar C.S.C.E. pentru Minoritati Nationale si Comisia Comunitatilor Europene.

7. La 15 aprilie 1994, CAHMIN a înaintat un raport interimar Comitetului Ministrilor, care a fost, apoi, comunicat Adunarii Parlamentare (Doc. 7109). La cea de-a 94-a sesiune din luna mai 1994, Comitetul Ministrilor si-a exprimat satisfactia pentru progresul obtinut potrivit mandatului decurgând din Declaratia de la Viena.

8. Un anumit numar de prevederi ale Conventiei-cadru, necesitând un arbitraj politic, precum si cele referitoare la monitorizarea aplicarii au fost redactate de Comitetul Ministrilor (sedinta nr. 517 bis a Delegatilor ministrilor din 7 octombrie 1994).

9. La reuniunea sa din 10-14 octombrie 1994, CAHMIN a decis sa înainteze proiectul conventiei-cadru Comitetului Ministrilor, care a adoptat textul la a 95-a sesiune ministeriala din 10 noiembrie 1994. Conventia-cadru a fost deschisa spre semnare de catre statele membre ale Consiliului Europei.

CONSIDERATII GENERALE

Obiectivele Conventiei-cadru

10. Conventia-cadru reprezinta primul instrument multilateral obligatoriu juridic consacrat protectiei minoritatilor nationale în general. Obiectivul sau este acela de a specifica principiile juridice pe care statele se angajeaza sa le respecte în vederea asigurarii protectiei minoritatilor nationale. Consiliul Europei a raspuns, prin aceasta, apelului din Declaratia de la Viena (anexa nr.II) pentru transformarea, în cea mai larga masura posibila, a angajamentelor politice, adoptate de Conferinta pentru Securitate si Cooperare în Europa (C.S.C.E.), în obligatii juridice.

Abordari si concepte fundamentale

10. Datorita gamei de situatii si probleme diferite care se cer solutionate, s-a optat pentru o Conventie-cadru, continând mai ales prevederi de tip programatic, fixând obiective pe care partile se angajeaza sa le urmareasca. Aceste prevederi, care nu vor fi direct aplicabile, lasa statelor interesate o anumita masura discretionara în implementarea obiectivelor pe care acestea s-au angajat sa le atinga, permitându-le astfel sa ia în considerare conditiile specifice.

12. Trebuie, deopotriva, semnalat faptul ca nici o definitie a notiunii de *minoritate nationala* nu este continuta în Conventia-cadru. S-a decis sa se adopte o abordare pragmatica, bazata pe recunoasterea faptului ca, în acest stadiu, este imposibil sa se ajunga la o definitie apta sa întruneasca sprijinul general al tuturor statelor membre ale Consiliului Europei.

13. Implementarea principiilor enuntate în prezenta Convenie-cadru se va face prin legislatia nationala si politici guvernamentale corespunzatoare. Ea nu implica recunoasterea drepturilor colective. Accentul este pus pe protectia persoanelor apartinând minoritatilor nationale, care îsi pot exercita drepturile în mod individual si în comun cu

altii (vezi art.3 paragraful 2). În aceasta privinta, Conventia-cadru urmeaza abordarea textelor adoptate de alte organizatii internationale.

Structura Conventiei-cadru

14. În afara preambulului, conventia-cadru contine o parte operativa împartita în cinci titluri.

15. Titlul I contine prevederi care stipuleaza, de o maniera generala, anumite principii fundamentale, care pot servi la elucidarea celorlalte dispozitii substantiale din Conventia-cadru.

16. Titlul II contine un catalog de principii specifice.

17. Titlul III contine prevederi referitoare la monitorizarea implementarii Conventiei-cadru.

18. Titlul IV contine diverse prevederi referitoare la interpretarea si aplicarea Conventiei-cadru.

19. Titlul V contine clauzele finale, bazate pe clauzele finale-model pentru Conventiile si acordurile încheiate în cadrul Consiliului Europei.

Comentariu asupra prevederilor Conventiei-cadru

PREAMBUL

20. Preambulul enunta ratiunile pentru elaborarea prezentei Convenții-cadru si explica unele preocupari de baza ale autorilor sai. Cuvintele introductive indica deja ca acest instrument poate fi semnat si ratificat de statele care nu sunt membre ale Consiliului Europei (vezi art. 27).

21. Preambulul se refera la obiectivul statutar al Consiliului Europei si la una din metodele prin care acest obiectiv trebuie urmarit: salvgardarea si dezvoltarea drepturilor omului si libertatilor fundamentale.

22. Se face, de asemenea, referire la Declaratia de la Viena a sefilor de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei, document care a pus bazele prezentei Conventii-cadru (vezi si paragraful 5 de mai sus). În fapt, textul preambulului se inspira, într-o larga masura, din declaratie, în special din anexa nr. II. Acelasi lucru este valabil si în privinta optiunii privind angajamentele incuse în titlurile I si II ale Conventiei-cadru.

23. Preambulul mentioneaza, de o maniera neexhaustiva, trei alte surse de inspiratie pentru continutul conventiei-cadru: Conventia Europeana a Drepturilor Omului (C.E.D.O.) si instrumentele Natiunilor Unite si ale C.S.C.E., care contin angajamente referitoare la protectia minoritatilor nationale.

24. Preambulul reflecta preocuparea Consiliului Europei si a statelor membre ale acestuia fata de punerea în pericol a existentei minoritatilor nationale si se inspira din art. 1 paragraful 1 al Declaratiei Natiunilor Unite asupra drepturilor persoanelor apartinând minoritatilor nationale sau etnice, religioase si lingvistice (Rezolutia nr. 47/135 adoptata de Adunarea Generala la 18 decembrie 1992).

25. Deoarece Conventia-cadru este deopotriva deschisa statelor care nu sunt membre ale Consiliului Europei si în vederea asigurarii unei abordari complete, s-a decis includerea anumitor principii din care decurg drepturi si libertati deja garantate în

C.E.D.O. si în protocoalele sale aditionale (vezi, de asemenea, în legatura cu acest, art.23 din Conventia-cadru).

26. Referirea la conventiile si declaratiile Natiunilor Unite reaminteste lucrarile întreprinse pe plan universal, de pilda în cadrul Pactului referitor la drepturile civile si politice (art.27) si în Declaratia asupra drepturilor persoanelor apartinând minoritatilor nationale sau etnice, religioase si lingvistice. Cu toate acestea, respectiva referinta nu se extinde cu privire la vreo definitie a unei minoritati nationale, care ar putea fi continuta în aceste texte.

27. Referirea la angajamentele C.S.C.E. pertinente reflecta dorinta exprimata în anexa nr. II la Declaratia de la Viena de a determina Consiliul Europei sa se angajeze sa transforme, în masura cea mai larga posibila, aceste angajamente politice în obligatii juridice. Documentul de la Copenhaga, în special, a furnizat orientari pentru redactarea Conventiei-cadru.

28. Penultimul paragraf din preambul enunta principalul obiectiv al Conventiei cadru: asigurarea protectiei efective a minoritatilor nationale si adrepturilor persoanelor apartinând acestor minoritati. El subliniaza, de asemenea, faptul ca protectia efectiva trebuie asigurata în cadrul statului de drept, respectându-se integritatea teritoriala si suveranitatea nationala a statelor.

29. Scopul paragrafului ultim este de a indica faptul ca dispozitiile prezentei conventii-cadru nu sunt direct aplicabile. Acesta nu vizeaza dreptul si practica partilor în materie de încorporare a tratatelor internationale în ordinea juridica interna.

TITLUL I

ARTICOLUL 1

30. Scopul principal al art. 1 este acela de a specifica ca protectia minoritatilor nationale, care formeaza o parte integranta a protectiei drepturilor omului, nu intra în domeniul rezervat al statelor. Precizarea ca aceasta protectie "face parte integranta din protectia internationala a drepturilor omului" nu confera în nici un fel vreo competenta de interpretare a prezentei Conventii-cadru organelor instituite prin C.E.D.O.

31. Articolul se refera la protectia minoritatilor nationale ca atare si la drepturile si libertatile persoanelor apartinând unor astfel de minoritati. Aceasta distinctie si diferenta în formulare indica în mod clar faptul ca nu se are în vedere recunoasterea de drepturi colective minoritatilor nationale (vezi, de asemenea, comentariul la art.3). Partile recunosc, totusi, faptul ca protectia unei minoritati nationale poate fi obtinuta prin protectia drepturilor persoanelor apartinând unei astfel de minoritati.

ARTICOLUL 2

32. Acest articol enunta un set de principii guvernând aplicarea Conventiei-cadru. El se inspira, între altele, din Declaratia Natiunilor Unite asupra principiilor de drept international privind relatiile amicale si cooperarea dintre state, conform Cartei Natiunilor Unite (Rezolutia Adunarii Generale nr. 2625 (XXV) din 24 octombrie 1970). Principiile mentionate în aceasta prevedere au o natura generala, dar au relevanta aparte pentru domeniul acoperit de Conventia-cadru.

ARTICOLUL 3

Acest articol contine doua principii distincte, dar legate între ele, prevazute în doua paragrafe distincte.

Paragraful 1

34. Paragraful 1 garanteaza, în primul rând, oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale libertatea sa aleaga daca sa fie tratata sau nu ca atare. Aceasta dispozitie lasa fiecarei asemenea persoane optiunea de a decide daca doreste sau nu sa beneficieze de protectia decurgând din principiile Conventiei-cadru.

35. Acest paragraf nu implica dreptul vreunui individ de a alege arbitrar sa apartina oricarei minoritati nationale. Alegerea subiectiva a individului este inseparabil legata de criterii obiective, relevante pentru identitatea persoanei.

36. Paragraful 1 prevede, în plus, ca nici un dezavantaj nu trebuie sa rezulte din libera optiune pe care o garanteaza, ori din exercitiul drepturilor legate de aceasta. Aceasta prevedere are drept obiectiv sa asigure ca beneficiul libertatii de alegere nu va face obiectul unor atingeri indirecte.

Paragraful 2

37. Paragraful 2 prevede ca drepturile si libertatile decurgând din principiile Conventiei-cadru pot fi exercitate individual sau în comun cu altii. El recunoaste, astfel, posibilitatea exercitarii în comun a acelor drepturi si libertati, ceea ce este distinct de notiunea de *drepturi colective*. Termenul *altii* trebuie înteles în cel mai larg sens posibil, incluzând persoane apartinând aceleiasi minoritati nationale, altei minoritati nationale ori majoritatii.

TITLUL II

ARICOLUL 4

38. Scopul acestui articol este sa asigure aplicabilitatea principiilor egalitatii si nediscriminarii pentru persoanele apartinând minoritatilor nationale. Dispozitiile acestui articol trebuie interpretate în contextul prezentei Conventii-cadru.

Paragrafele 1 si 2

39. Paragraful 1 exprima de maniera clasica cele doua principii. Paragraful 2 subliniaza ca promovarea egalitatii depline si efective între persoanele apartinând unei minoritati nationale si cele apartinând majoritatii poate impune adoptarea, de catre parti, de masuri speciale, care tin seama de conditiile specifice persoanelor respective. Astfel de masuri trebuie sa fie *adecvate*, adica sa fie în conformitate cu principiul proportionalitatii, pentru a evita încalcarea drepturilor altora, precum si discriminarea altora. Acest principiu impune, printre alte lucruri, ca aceste masuri sa nu fie extinse, în timp si sfera de aplicare, dincolo de ceea ce este necesar în vederea realizarii obiectivului egalitatii depline si efective.

40. Nici o prevedere distincta, care sa trateze în mod special principiul sanselor egale, nu a fost inclusa în Conventia-cadru. O astfel de includere nu a fost considerata necesara, din moment ce principiul este deja implicat în paragraful 2 al acestui articol. Dat fiind principiul nediscriminarii enuntat în paragraful 1, aceeasi abordare a fost considerata valabila si pentru libertatea de miscare.

Paragraful 3

41. Scopul paragrafului 3 este acela de a exprima clar faptul ca masurile la care se face referire în paragraful 2 nu trebuie considerate ca aducând atingere principiilor egalitatii si nediscriminarii. Obiectivul sau este de a asigura persoanelor apartinând minoritatilor nationale egalitatea efectiva cu persoanele apartinând majoritatii.

ARTICOLUL 5

42. Acest articol vizeaza, în esenta, sa asigure ca persoanele apartinând minoritatilor nationale pot sa-si mentina si sa-si dezvolte cultura lor si ca pot sa-si pastreze identitatea.

Paragraful 1

43. Paragraful 1 contine o obligatie de a promova conditiile necesare în aceasta privinta. El enumera elemente esentiale pentru identitatea unei minoritati nationale. Aceasta dispozitie nu implica faptul ca orice diferenta etnica, culturala, lingvistica ori religioasa conduce în mod necesar la crearea de minoritati nationale (vezi, sub acest aspect, Raportul întâlnirii la nivel de experti de la Geneva, din 1991, sectiunea a II-a, paragraful 4).

44. Referirea la *traditii* nu implica aprobarea sau acceptarea unor practici contrare dreptului national sau standardelor internationale. Practicile traditionale îsi gasesc limitele în exigentele ordinii publice.

Paragraful 2

45. Scopul paragrafului 2 este acela de a proteja persoanele apartinând minoritatilor nationale împotriva asimilarii contrare vointei lor. Acesta nu interzice asimilarea voluntara.

46. Paragraful 2 nu împiedica partile sa adopte masuri în cadrul politicii lor generale de integrare. El recunoaste, astfel, importanta coeziunii sociale si reflecta dorinta, exprimata în preambul, de a vedea în diversitatea culturala o sursa, ca si un factor, nu de divizare, ci de îmbogatire a fiecarei societati.

ARTICOLUL 6

47. Acest articol este expresia preocuparilor afirmate în anexa nr. III la Declaratia de la Viena (Declaratia si planul de Actiune asupra combaterii rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei).

Paragraful 1

48. Paragraful 1 subliniaza spiritul de toleranta si dialogul intercultural si indica importanta promovarii, de catre parti, a respectului reciproc, întelegerii si cooperarii între toti cei care traiesc pe teritoriul lor. Domeniile educatiei, culturii si mediilor de informare sunt mentionate în mod special, întrucât sunt relevante, în mod particular, pentru atingerea acestor obiective.

49. În vederea întaririi coeziunii sociale, obiectivul acestui paragraf consta, între altele, în promovarea tolerantei si a dialogului intercultural, prin eliminarea barierelor dintre persoanele apartinând grupurilor etnice, culturale, lingvistice si religioase, încurajându-se organizatiile si miscarile interculturale, care cauta sa promoveze respectul si întelegerea reciproca si sa integreze aceste persoane în societate, în conditiile pastrarii identitatii lor.

Paragraful 2

50. Aceasta dispozitie se inspira din paragraful 40.2 al Documentului C.S.C.E. de la Copenhaga. Obligatia respectiva vizeaza protejarea tuturor persoanelor care pot fi victime ale amenintarilor ori actelor de discriminare, ale ostilitatii sau violentei, indiferent de sursa unor astfel de amenintari sau acte.

ARTICOLUL 7

51. Scopul acestui articol este sa garanteze respectul pentru dreptul oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale la libertatile fundamentale acolo mentionate. Aceste libertati au, desigur, natura universala, adica ele se aplica tuturor persoanelor, indiferent daca apartin unei minoritati nationale sau nu (vezi, de exemplu, dispozitiile corespondente ale art. 9, 10 si 11 din C.E.D.O.), dar ele sunt în mod particular pertinente protectiei minoritatilor nationale. Pentru notiunile mai sus mentionate în comentariul asupra preambulului, s-a decis includerea anumitor angajamente care figureaza deja în C.E.D.O.

52. Aceasta prevedere poate implica pentru parti anumite obligatii pozitive pentru protejarea libertatilor mentionate împotriva unor încalcari care nu rezulta din actiuni ale statului. Posibilitatea ca astfel de obligatii pozitive sa decurga din C.E.D.O. a fost recunoscuta de Curtea Europeana a Drepturilor Omului.

53. Anumite libertati consacrate în art. 7 sunt dezvoltate în art. 8 si 9.

ARTICOLUL 8

54. Acest articol contine reguli mai detaliate pentru protectia libertatii religioase decât art. 7. El combina mai multe elemente din paragrafele 32.2, 32.3 si 32.6 ale Documentului C.S.C.E. de la Copenhaga într-o singura dispozitie. Desigur, aceasta libertate se aplica tuturor persoanelor si de care trebuie sa beneficieze si persoanele apartinând unei minoritati nationale, conform art.4. Data fiind importanta acestei libertati în prezentul context, a parut în mod special oportun sa i se dea o atentie aparte.

ARTICOLUL 9

55. Acest articol contine reguli mai detaliate pentru protectia libertatii de expresie decât art. 7.

Paragraful 1

56. Prima propozitie a acestui paragraf are drept model cea de-a doua propozitie a art. 10 paragraful 1 din C.E.D.O. Desi propozitia se refera în special la libertatea de a primi si a comunica informatii si idei în limba minoritara, ea implica totodata libertatea de a primi si de a comunica informatii si idei în limba majoritatii sau altele.

57. A doua propozitie a acestui paragraf contine anganjamentul de a asigura ca, în accesul la mijloacele de informare, nu se vor produce discriminari. Expresia *în cadrul sistemului lor legal* a fost inserata în vederea respectarii dispozitiilor constitutionale care pot limita masura în care o parte poate reglementa accesul la mijloacele de informare.

Paragraful 2

58. Acest paragraf are drept model cea de-a treia propozitie a art. 10 paragraful 1 din C.E.D.O.

59. Regimul de autorizare a întreprinderilor de radio sonor, televiziune sau cinema trebuie sa fie nediscriminatoriu si sa fie bazat pe criterii obiective. Includerea acestor conditii, care nu sunt expres mentionate în cea de-a treia propozitie a art. 10 paragraful 1 din C.E.D.O., a fost considerata importanta pentru un instrument destinat sa protejeze persoanele apartinând minoritatilor nationale.

60. Cuvintele *radio sonor*, care apar deopotriva în paragraful 3 al acestui articol, nu figureaza în fraza corespondenta din art. 10 paragraful 1 din C.E.D.O. Acestea nu fac decât sa reflecte terminologia moderna si nu implica nici o diferenta de substanta fata de art. 10 din C.E.D.O.

Paragraful 3

61. Prima fraza a acestui paragraf, care trateaza înfiintarea si utilizarea mijloacelor de informare scrisa, contine un angajament esentialmente negativ, în timp ce fraza a doua, formulata de o maniera mai flexibila, pune accentul asupra unei obligatii pozitive în domeniul radioului sonor si al televiziunii (de exemplu, atribuirea de frecvente). Aceasta distinctie tine de relativa penurie a frecventelor disponibile si de necesitatea reglementarii în domeniul radiodifuziunii. Nu a fost operata o referinta explicita la dreptul persoanelor apartinând unei minoritati nationale de a cauta fonduri pentru crearea de mijloace de informare, întrucât acest drept a fost considerat de la sine înteles.

Paragraful 4

62. Acest paragraf subliniaza necesitatea masurilor speciale, destinate atât facilitarii accesului persoanelor apartinând minoritatilor nationale la mijloacele de informare, cât si promovarii tolerantei si pluralismul cultural. Expresia *masuri adecvate*

a fost utilizata pentru ratiunile indicate în comentariul art.4 paragraful 2 (vezi paragraful 39), unde aceasta este, de asemenea, întrebuintata. Acest paragraf completeaza angajamentul care figureaza în ultima fraza a art. 9 paragraful 1. Masurile vizate prin acest paragraf ar putea consta, de pilda, în alocarea de fonduri pentru difuzarea de emisiuni sau producerea de programe tratând probleme care intereseaza minoritatile si/sau de natura sa permita dialogul între grupuri, ori sa încurajeze, sub rezerva principiului independentei editoriale, editorii si radiodifuzorii sa permita minoritatilor nationale accesul la mijloacele lor de informare.

ARTICOLUL 10

Paragraful 1

63. Recunoasterea dreptului oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale de a folosi liber si fara ingerinta limba sa minoritara este deosebit de importanta. Într-adevar, folosirea limbii minoritare constituie pentru aceste persoane unul dintre mijloacele principale pentru afirmarea si pastrarea identitatii. Ea este deopotriva un mijloc de exercitare a libertatii de expresie pentru aceste persoane. *În public* semnifica, de exemplu, într-un loc public, în exterior, în prezenta altor persoane, dar nu vizeaza, în nici un caz, relatiile cu autoritatile publice, care fac obiectul paragrafului 2 al acestei prevederi.

Paragraful 2

64. Aceasta prevedere nu reglementeaza toate relatiile dintre indivizii apartinând unei minoritati nationale si autoritatile publice. Într-adevar, nu sunt vizate decât autoritatile administrative. Acest din urma termen trebuie totusi înteles în sens larg, ca înglobând, de pilda, institutia ombudsmanului. Tinând seama de posibilele dificultati de ordin financiar, administrativ, îndeosebi în domeniul militar si tehnic, legate de folosirea limbii minoritare în raporturile dintre persoanele apartinând minoritatilor nationale si autoritatile administrative, aceasta prevedere a fost formulata de o maniera foarte flexibila, lasând partilor o importanta marja de apreciere.

65. O data întrunite cele doua conditii din paragraful 2, partile vor depune eforturi pentru asigurarea, în masura posibilului, a folosirii unei limbi minoritare în raporturile cu autoritatile administrative. Existenta unei "nevoi reale" se evalueaza de catre respectivul stat, pe baza unor criterii obiective. Desi statele contractante trebuie sa depuna toate eforturile în vederea aplicarii acestui principiu, formularea *în masura posibilului* indica faptul ca diversi factori, îndeosebi resursele financiare ale partii respective, pot fi luati în considerare.

66. Obligatiile partilor referitoare la folosirea limbilor minoritare nu afecteaza, în nici un fel, statutul limbii sau limbilor oficiale ale tarii respective. Mai mult, Conventia cadru, în mod deliberat, nu defineste *ariile locuite traditional sau în numar mare de persoanele apartinând minoritatilor nationale*. S-a considerat preferabila adoptarea unei formulari mai flexibile, care sa îngaduie luarea în considerare a conditiilor particulare fiecarei parti. Termenul *locuite…traditional* nu se refera la minoritati istorice, ci numai la acelea care înca traiesc în aceeasi arie geografica (vezi, de asemenea, art. 11 paragraful 3 si art. 14 paragraful 2).

Paragraful 3

67. Acest paragraf se bazeaza pe anumite prevederi continute în art 5 si 6 ale C.E.D.O. El nu depaseste garantiile continute în aceste articole.

ARTICOLUL 11

Paragraful 1

68. Tinând seama de implicatiile practice ale acestei obligatii, prevederea este formulata în asa fel încât sa permita partilor sa o aplice în lumina propriilor circumstante particulare. De exemplu, partile pot folosi alfabetul limbilor oficiale pentru scrierea numelui lor unei persoane apartinând unei minoritati nationale în forma sa fonetica. Persoanele care au fost fortate sa renunte la numele lor originar(e) ori al(e) caror nume au fost schimbat(e) prin forta ar trebui sa aiba posibilitatea de a reveni la acesta (acestea),desigur sub rezerva abuzului de drept si schimbarilor de nume în scopuri frauduloase. Se întelege ca sistemele juridice ale partilor vor respecta, înaceasta privinta, principiile internationale referitoare la protectia minoritatilor nationale.

Paragraful 2

69.Obligatia din acest paragraf priveste dreptul individului de a expune "în limba sa minoritara însemne, inscriptii si alte informatii cu caracter privat, vizibile pentru public". Aceasta nu exclude, desigur, posibilitatea de a se cere persoanelor apartinând minoritatilor nationale sa utilizeze deopotriva limba oficiala si/sau alte limbi minoritare. Expresia *cu caracter privat* se refera la tot ceea ce nu are caracter oficial.

Paragraful 3

70. Acest articol vizeaza sa încurajeze posibilitatea utilizarii si a limbii minoritare pentru denumirile locale, pentru denumirile strazilor si alte indicatii topografice destinate publicului. Statelevor putea aplica aceasta dispozitie tinând seama de conditiile lor specifice si de sistemul lor juridic, inclusiv, atunci când este cazul, de acordurile cu alte state. În domeniul acoperit de aceasta prevedere, se întelege faptul ca partile nu sunt supuse nici unui fel de obligatie de a încheia acorduri cu alte state. Pe de alta parte, posibilitatea încheierii unor astfel de acorduri nu este exclusa. Este, de asemenea, înteles ca natura juridica obligatorie a acordurilor existente ramâne neschimbata. Aceasta prevedere nu implica nici o recunoastere oficiala a denumirilor locale în limbile minoritare.

ARTICOLUL 12

71. Acest angajament vizeaza sa promoveze, într-o perspectiva interculturala (vezi art. 6 paragraful 1), cunoasterea culturii, a istoriei, a limbii si a religiei, deopotriva ale minoritatilor nationale si ale majoritatii. Obiectivul este acela de a crea un climat de toleranta si de dialog, astfel dupa cum se mentioneaza în preambulul Conventiei-cadru si

în anexa nr. II la Declaratia de la Viena a sefilor de stat si de guvern. Lista continuta în cel de-al doilea paragraf nu este exhaustiva, iar cuvintele *acces la manualele scolare* includ publicarea de manuale scolare si achizitionarea lor din alte tari. Angajamentul de promovare a egalitatii de sanse în accesul la educatie, la toate nivelurile, pentru persoanele apartinând minoritatilor nationale reflecta o preocupare exprimata în Declaratia de la Viena.

ARTICOLUL 13

Paragraful 1

72. Angajamentul partilor de a recunoaste persoanelor apartinând minoritatilor nationale dreptul de a crea si de a administra propriile institutii private de învatamânt si de formare este formulat sub rezerva sistemului lor educativ, în special a reglementarii din materia învatamântului obligatoriu. Institutiile vizate în acest paragraf vor putea fi supuse acelorasi controale ca si celelalte institutii, în special în ceea ce priveste calitatea învatamântului. Conditiile de învatamânt odata îndeplinite, este important ca diplomele acordate sa fie recunoscute oficial. Legislatia nationala relevanta trebuie sa se bazeze pe criterii obiective si sa respecte principiul nediscriminarii.

Paragraful 2

73. Exercitiul dreptului vizat prin paragraful 1 nu implica nici o obligatie financiara în sarcina partii respective, dar nici nu exclude posibilitatea unei astfel de contributii.

ARTICOLUL 14

Paragraful 1

74. Angajamentul partilor de a recunoaste oricarei persoane apartinând unei minoritati nationale dreptul de a învata limba sa minoritara priveste unul dintre principalele mijloace prin care aceste persoane îsi pot afirma si pastra identitatea. Acest drept nu comporta nici un fel de exceptie. Fara a se aduce atingere principiilor mentionate în paragraful 2, acest paragraf nu implica nici o obligatie pozitiva, în special de natura financiara, pentru stat.

Paragraful 2

75. Aceasta dispozitie se refera la învatarea limbii minoritare si la învatamântul în aceasta limba. Recunoscând posibilele dificultati financiare, administrative si tehnice, legate de învatarea ori educatia în limbile minoritare, aceasta prevedere a fost formulata foarte flexibil, lasând partilor o marja importanta de apreciere. Obligatia de a face eforturi pentru a asigura învatarea ori educatia în limbile minoritare este supusa mai multor conditii; în special, trebuie sa existe o "cerere suficienta" din partea persoanelor apartinând respectivelor minoritati nationale. Formularea *în masura posibilului* indica faptul ca o astfel de educatie depinde de resursele de care dispune partea interesata.

76. Textul evita în mod deliberat sa defineasca termenul de *cerere suficienta*, ceea ce reprezinta o formulare flexibila, permitând partilor sa tina seama de conditiile particulare ale tarilor lor. Partile au latitudinea de a alege mijloacele si aranjamentele pentru asigurarea unei astfel de educatii, tinând seama de particularitatile sistemului lor educational.

77. Alternativele la care se refera acest paragraf "…posibilitati corespunzatoare de învatare a limbii lor minoritare ori de a primi o educatie în aceasta limba" nu se exclud reciproc. Chiar daca art.14 paragraful 2 nu obliga statele sa le înfaptuiasca pe ambele, formularea nu împiedica statele parti sa asigure atât învatarea limbii minoritare, cât si educatia în limba minoritara. Educatia bilingva poate reprezenta unul din mijloacele de realizare a obiectivului urmarit prin aceasta prevedere. Obligatia decurgând din aceasta dispozitie ar putea fi extinsa la educatia prescolara.

Paragraful 3

78. Posibilitatile de predare a limbii minoritare sau de primire a unei educatii în aceasta limba nu aduc atingere învatarii limbii oficiale, ori educatiei în aceasta limba. Într-adevar, cunoasterea limbii oficiale constituie un factor al coeziunii si al integrarii sociale.

79. Statele în care exista mai mult decât o limba oficiala vor reglementa problemele specifice pe care aplicarea acestei dispozitii le va antrena.

ARTICOLUL 15

80. Acest articol solicita partilor sa creeze conditiile necesare efectivei participari a persoanelor apartinând minoritatilor nationale la viata culturala, sociala si economica si la treburile publice, în special la acelea care le privesc direct. El are drept obiectiv primordial sa încurajeze egalitatea reala între persoanele apartinând minoritatilor nationale si cele care fac parte din majoritate. În vederea crearii conditiilor necesare unei astfel de participari a persoanelor apartinând minoritatilor nationale, partile ar putea promova - în cadrul sistemului lor constitutional - între altele, urmatoarele masuri:

- consultarea cu aceste persoane, prin intermediul unor proceduri corespunzatoare, si în special, prin intermediul institutiilor reprezentative ale acestora, atunci când partile au în vedere adoptarea de masuri legislative ori administrative care le-ar putea afecta direct;
- implicarea acestor persoane în pregatirea, aplicarea si evaluarea planurilor si a programelor de dezvoltare nationale si regionale, care le-ar putea afecta direct;
- elaborarea de studii, în cooperare cu aceste persoane, pentru evaluarea posibilului impact al activitatilor de dezvoltare proiectate asupra lor;
- participarea efectiva a persoanelor apartinând minoritatilor nationale la procesele de luare a deciziilor si la organele alese, la nivel national si local;
- forme descentralizate si locale de administratie.

ARTICOLUL 16

81. Scopul acestui articol este acela de a oferi o protectie împotriva masurilor care modifica proportiile populatiei din ariile locuite de persoane apartinând minoritatilor

nationale si care vizeaza restrângerea drepturilor si libertatilor decurgând din prezenta Conventie-cadru. Exemple de astfel de masuri ar putea fi exproprierea, evacuarea si expulzarile, ori redesenarea delimitarilor administrative în vederea restrângerii unor astfel de drepturi si libertati ("gerrymandering").

82. Articolul interzice numai masurile care vizeaza restrângerea drepturilor si libertatilor decurgând din prezenta Conventie-cadru. S-a considerat imposibila extinderea interdictiei pentru masuri care au drept efect restrângerea unor astfel de drepturi si libertati, din moment ce, uneori, asfel de masuri pot fi pe deplin justificate si legitime. Un exemplu îl poate constitui mutarea locuitorilor unei asezari în vederea construirii unui baraj.

ARTICOLUL 17

83. Acest articol cuprinde doua angajamente importante pentru mentinerea si dezvoltarea culturii persoanelor apartinând unei minoritati nationale si pentru pastrarea identitatii lor (vezi, de asemenea, art.5 paragraful 1). Primul paragraf trateaza dreptul de a stabili si a mentine contacte libere si pasnice peste frontiere, în timp ce al doilea paragraf protejeaza dreptul de a participa la activitatile organizatiilor neguvernamentale (vezi, de asemenea, în aceasta privinta, prevederile referitoare la libertatea de întrunire si asociere din art. 7).

84. Prevederile acestui articol se bazeaza, în buna masura, pe paragrafele 32.4 si 32.6 din Documentul C.S.C.E. de la Copenhaga. Nu a fost considerata necesara includerea unei prevederi explicite asupra dreptului de a stabili si a mentine contacte înauntrul teritoriului unui stat, apreciindu-se ca aspectul este corespunzator acoperit prin alte dispozitii din Conventia-cadru, îndeosebi de art. 7, în ceea ce priveste libertatea de întrunire si de asociere.

ARTICOLUL 18

85. Acest articol încurajeaza partile sa încheie, în afara de instrumentele internationale deja existente, acolo unde conditiile specifice o justifica, acorduri bilaterale si multilaterale pentru protectia minoritatilor nationale. Articolul stimuleaza, de asemenea, cooperarea transfrontaliera. Dupacum se subliniaza în Declaratia de la Viena si în anexa nr. II la aceasta, astfel de acorduri si cooperarea respectiva sunt importante pentru promovarea tolerantei, prosperitatii, stabilitatii si pacii.

Paragraful 1

86. Acordurile bilaterale si multilaterale vizate prin acest paragraf ar putea fi încheiate, de exemplu, în domeniile culturii, educatiei si informatiei.

Paragraful 2

87. Acest paragraf indica importanta cooperarii transfrontaliere. Schimbul de informatii între state constituie un important instrument pentru promovarea întelegerii si încrederii reciproce. În special, cooperarea transfrontaliera prezinta avantajul de a permite adaptarea aranjamentelor la dorintele si trebuintele respectivelor persoane.

ARTICOLUL 19

88. Acest articol prevede posibilitatea limitarilor, restrictiilor sau a derogarilor. Atunci când angajamentele incluse în prezenta Convenţie-cadru au un echivalent în alte instrumente juridice internationale, îndeosebi în C.E.D.O., sunt permise numai limitarile, restrictiile ori derogarile prevazute în acele instrumente. Atunci când angajamentele enuntate în prezenta Convenţie-cadru nu au un echivalent în alte instrumente juridice internationale (cum ar fi C.E.D.O.), sunt pertinente respectivelor angajamente.

TITLUL III

ARTICOLUL 20

Persoanelor apartinând minoritatilor nationale li se cere sa respecte Constitutia nationala si legislatia nationala. Cu toate acestea, în mod cert, respectiva referire la legislatia nationala nu îndreptateste partile sa ignore prevederile Convenţiei-cadru. Persoanele apartinând minoritatilor nationale trebuie, de asemenea, sa respecte drepturile altora. În aceasta privinta, se poate face referire la situatiile în care persoanele apartinând minoritatilor nationale reprezinta o minoritate la nivel national, dar alcatuiesc majoritatea într-o anumita zona a statului.

ARTICOLUL 21

90. Aceasta dispozitie subliniaza importanta principiilor fundamentale ale dreptului international si specifica faptul ca protectia persoanelor apartinând minoritatilor nationale trebuie sa fie conforma acestor principii.

ARTICOLUL 22

91. Aceasta prevedere, bazata pe art. 60 din C.E.D.O., enunta un principiu bine cunoscut. Obiectivul consta în a asigura persoanelor apartinând minoritatilor nationale beneficiul oricarei legislatii relevante din domeniul drepturilor omului, nationale ori internationale, care le este mai favorabila.

ARTICOLUL 23

92. Aceasta dispozitie trateaza despre raportul dintre Convenţia-cadru si Convenţia Europeana a Drepturilor Omului, la care se face referire si în preambul. Convenţia-cadru nu poate, în nici o circumstanta, sa modifice drepturile si libertatile garantate prin Convenţia Europeana a Drepturilor Omului. Pe de alta parte, drepturile si libertatile enuntate în Convenţia-cadru, care fac obiectul unei prevederi corespondente din Convenţia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, trebuie interpretate în conformitate cu aceasta din urma.

TITLUL IV

ARTICOLELE 24-26

93. În vederea urmaririi aplicarii Conventiei-cadru, Comitetul Ministrilor este însarcinat sa vegheze la transpunerea în practica a acesteia de catre partile contractante. Comitetul Ministrilor va fixa modalitatile de participare la mecanismul de supraveghere a aplicarii de catre partile care nu sunt membre ale Consiliului Europei.

94. Fiecare parte va transmite Secretarului general, pe o baza periodica, si ori de câte ori Comitetul Ministrilor o solicita, informatii relevante pentru aplicarea prezentei Conventii-cadru. Secretarul general va transmite aceste informatii Comitetului Ministrilor. Totusi, primul raport, al carui scop este de a furniza informatii complete asupra masurilor legislative si de alta natura adoptate de catre parti pentru a pune în aplicare angajamentele enuntate în Conventia-cadru, trebuie depuse într-un interval de un an de la data intrarii în vigoare a Conventiei-cadru în privinta respectivelor parti. Scopul rapoartelor ulterioare va fi acela de completare a informatiilor cuprinse în primul raport.

95. În vederea asigurarii eficientei urmaririi aplicarii Conventiei-cadru, se prevede crearea unui comitet consultativ. Sarcina acestui comitet consultativ va fi aceea de a asista Comitetul Ministrilor în evaluarea adecvarii masurilor adoptate de catre o parte pentru a pune în aplicare principiile enuntate în Conventia-cadru.

96. Comitetul Ministrilor este cel care va fixa, într-un interval de un an de la intrarea în vigoare a Conventiei-cadru, compunerea si procedurile comitetului consultativ, ai carui membri trebuie sa aiba o experienta recunoscuta în domeniul protectiei minoritatilor nationale.

97. Urmarirea aplicarii prezentei Conventii-cadru se va face, în masura posibilului, în conditii de transparenta. În aceasta privinta, ar fi recomandabila luarea în considerare a posibilitatii de publicare a rapoartelor si a altor texte rezultate din aceasta monitorizare.

TITLUL V

98. Dispozitiile finale continute în art. 27-32 sunt fondate pe clauzele finale model pentru conventiile si acordurile încheiate în cadrul Consiliului Europei. Nu a fost inclus nici un articol privind rezervele; rezerve pot fi formulate în masura în care acestea sunt permise de dreptul international. Cu exceptia art. 27 si 29, articolele din acest titlu nu necesita vreun comentariu deosebit.

ARTICOLELE 27 SI 29

99. Convenia-cadru este deschisa pentru semnare de catre statele membre ale Consiliul Europei si, la invitatia Comitetului Ministrilor, de catre alte state. Aceste prevederi tin seama de Declaratia de la Viena, potrivit careia Convenia-cadru trebuie sa fie deschisa spre semnare deopotriva statelor care nu sunt membre (vezi anexa nr.II la Declaratia de la Viena a Întâlnirii la nivel înalt a Consiliului Europei).

CONVENTIA EUROPEAN A PENTRU REPRIMAREA TERORISMULUI (STE. 90 - 1977)[*]

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Conventii,

Considerând ca scopul Consiliului Europei este sa realizeze o uniune mai strânsa între membrii sai,

Constiente de nelinistea crescânda cauzata de înmultirea actelor de terorism,

Dorind sa ia masuri eficace pentru ca autorii unor astfel de acte sa nu scape de urmarire si de pedeapsa,

Convinse ca extradarea este un mijloc deosebit de eficace pentru a ajunge la acest rezultat,

Au convenit dupa cum urmeaza:

Articolul 1[1]

Pentru cerintele extradarii între statele contractante, nici o infractiune mentionata mai jos nu va fi considerata ca o infractiune politica, ca o infractiune conexa la o infractiune politica sau ca o infractiune inspirata de scopuri politice:

a) infractiunile cuprinse în câmpul de aplicare a Conventiei pentru reprimarea capturarii ilicite de aeronave, semnata la Haga la 16 decembrie 1970;

b) infractiunile cuprinse în câmpul de aplicare a Conventiei pentru reprimarea de acte ilicite îndreptate contra sigurantei aviatiei civile, semnata la Montreal la 23 septembrie 1971;

c) infractiunile grave constând într-un atac împotriva vietii, integritatii corporale sau libertatii persoanelor care se bucura de protectie internationala, inclusiv a agentilor diplomatici;

d) infractiunile care au ca obiect rapirea, luarea ca ostatici sau sechestrarea ilegala;

e) infractiunile care au ca obiect folosirea de bombe, grenade, rachete, arme de foc automate ori scrisori sau colete-bomba, în masura în care aceasta folosire prezinta un pericol pentru persoane;

f) tentativa la savârsirea infractiunilor precitate ori participarea în calitate de coautor sau de complice al unei persoane care savârseste ori încearca sa savârseasca o astfel de infractiune.

---

[*] Adoptata la Strasbourg la 27 ianuarie 1977. A intrat în vigoare la 4 august 1978.
România a ratificat Conventia europeana pentru reprimarea terorismului prin Legea nr. 19 din 28 februarie 1997, publicata în Monitorul Oficial nr. 34 din 4 martie 1997.

[1] România, în temeiul art. 13 par. 1 al Conventiei europene pentru reprimarea terorismului, declara ca îsi rezerva dreptul de a refuza extradarea în legatura cu orice infractiune enumerata în art. 1, pe care o considera ca o infractiune conexa la o infractiune politica sau ca o infractiune determinata de scopuri politice si se angajeaza ca va lua în considerare, în mod corespunzator, în momentul calificarii infractiunii, gravitatea deosebita a acesteia, mai ales daca:
a) a creat un pericol colectiv pentru viata, integritatea corporala sau libertatea persoanelor; sau
b) a adus atingere unor persoane straine de mobilurile care au determinat-o; ori
c) s-au folosit mijloace crude sau perfide pentru comiterea ei.

Articolul 2

1. Pentru cerintele extradarii între statele contractante, un stat contractant poate sa nu considere ca infractiune politica sau ca infractiune conexa la o asemenea infractiune ori ca infractiune inspirata de mobiluri politice orice act grav de violenta la care nu se refera art. 1 si care este îndreptat contra vietii, integritatii corporale sau libertatii persoanelor.

2. Se va proceda tot astfel în ceea ce priveste orice act grav îndreptat contra bunurilor, altul decât cele la care se refera art. 1, daca acesta a cauzat un pericol colectiv pentru persoane.

3. Se va proceda tot astfel în ceea ce priveste tentativa la savârsirea uneia dintre infractiunile precitate ori participarea în calitate de coautor sau de complice al unei persoane care savârseste ori încearca sa savârseasca o astfel de infractiune.

Articolul 3

Dispozitiile tuturor tratatelor si acordurilor de extradare aplicabile între statele contractante, inclusiv Conventia europeana de extradare, se modifica, în privinta relatiilor dintre statele contractante, în masura în care sunt incompatibile cu prezenta Conventie.

Articolul 4

Pentru cerintele prezentei Conventii si în masura în care vreuna dintre infractiunile la care se refera art. 1 sau 2 nu figureaza pe lista cazurilor de extradare într-un tratat sau într-o conventie de extradare în vigoare între statele contractante, aceasta se considera ca fiind inclusa pe lista.

Articolul 5

Nici o dispozitie din prezenta Conventie nu trebuie sa fie interpretata ca implicând o obligatie de extradare, daca statul solicitat are temeiuri serioase sa creada ca cererea de extradare, motivata printr-o infractiune la care se refera art. 1 sau 2, a fost facuta în scopul de a urmari sau de a pedepsi o persoana pentru considerente de rasa, religie, nationalitate sau opinii politice ori ca situatia acestei persoane risca sa fie agravata datorita uneia sau alteia dintre aceste considerente.

Articolul 6

1. Orice stat contractant ia masurile necesare pentru a-si stabili competenta de a urmari vreuna dintre infractiunile la care se refera art. 1, în cazul în care autorul banuit de infractiune se gaseste pe teritoriul sau si daca statul nu îl extradeaza dupa ce a primit o cerere de extradare de la un stat contractant a carui competenta de urmarire se întemeiaza pe o regula de competenta care exista deopotriva în legislatia statului solicitat.

2. Prezenta Convention nu exclude nici o competenta exercitata în conformitate cu legile nationale.

Articolul 7

Un stat contractant pe al carui teritoriu a fost descoperit autorul banuit de vreuna dintre infractiunile la care se refera art. 1 si care a primit o cerere de extradare în conditiile mentionate la paragraful 1 al art. 6, daca nu îl extradeaza pe autorul banuit de infractiune, supune cauza fara nici o exceptie si fara întârziere nejustificata autoritatilor sale competente sa exercite actiunea penala. Aceste autoritati hotarasc în aceleasi conditii ca si pentru orice infractiune cu caracter grav potrivit legilor acestui stat.

Articolul 8

1. Statele contractante îsi acorda întrajutorarea judiciara cea mai larga posibil în materie penala în orice procedura referitoare la infractiunile vizate la art. 1 sau 2. În toate cazurile, legea aplicabila în ceea ce priveste asistenta mutuala în materie penala este aceea a statului solicitat. Totusi, întrajutorarea judiciara nu va putea fi refuzata pentru singurul motiv ca se refera la o infractiune politica sau la o infractiune conexa, la o asemenea infractiune ori la o infractiune inspirata de mobiluri politice.

2. Nici o dispozitie din prezenta Conventie nu trebuie sa fie interpretata ca implicând o obligatie de acordare a întrajutorarii judiciare, daca statul solicitat are temeiuri serioase sa creada ca cererea de asistenta, motivata printr-o infractiune la care se refera art. 1 sau 2, a fost prezentata în scopul de a urmari sau de a pedepsi o persoana pentru considerente de rasa, religie, nationalitate sau opinii politice ori ca situatia acestei persoane risca sa fie agravata datorita unuia sau altuia dintre aceste considerente.

3. Dispozitiile tuturor tratatelor si acordurilor de asistenta judiciara în materie penala, aplicabile între statele contractante, inclusiv Conventia europeana de asistenta judiciara în materie penala, se modifica, în privinta relatiilor dintre statele contractante, în masura în care sunt incompatibile cu prezenta Conventie.

Articolul 9

1. Comitetul European pentru Problemele Criminale al Consiliului Europei urmareste executarea prevederilor prezentei Conventii.

2. El înlesneste, daca este necesar, reglementarea amiabila a oricarei dificultati care s-ar ivi în executarea Conventiei.

Articolul 10

1. Orice diferend între statele contractante, referitor la interpretarea sau aplicarea prezentei Conventii, care nu a fost rezolvat în cadrul paragrafului 2 al art. 9, va fi supus arbitrajului, la cererea uneia dintre partile în diferend. Fiecare dintre parti va desemna câte un arbitru, iar cei doi arbitri vor desemna un al treilea arbitru. Daca, în termen de 3 luni de la cererea de arbitraj, una dintre parti nu a procedat la desemnarea unui arbitru, acesta va fi desemnat, la cererea celeilalte parti, de catre presedintele Curtii Europene a Drepturilor Omului. Daca presedintele Curtii Europene a Drepturilor Omului este resortisant al uneia dintre partile în diferend, desemnarea arbitrului va fi de competenta vicepresedintelui Curtii sau, daca vicepresedintele este resortisant al uneia dintre partile în diferend, celui mai vechi dintre membrii Curtii care nu este resortisant al uneia dintre partile în diferend. Aceeasi procedura se va aplica în cazul în care cei doi arbitri nu se vor putea pune de acord asupra alegerii celui de-al treilea arbitru.

2. Tribunalul arbitral va hotarî dupa procedura sa. Hotarârile sale vor fi luate cu majoritate de voturi. Sentinta sa va fi definitiva.

Articolul 11

1. Prezenta Conventie este deschisa semnarii statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi ratificata, acceptata sau aprobata. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Conventia va intra în vigoare dupa 3 luni de la data depunerii celui de-al treilea instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

3. Conventia va intra în vigoare, fata de orice stat care o va ratifica, o va accepta sau o va aproba ulterior, dupa 3 luni de la data depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare ori de aprobare.

Articolul 12

1. Orice stat poate, în momentul semnarii sau în momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare ori de aprobare, sa desemneze teritoriul sau teritoriile carora li se va aplica prezenta Conventie.

2. Orice stat poate, în momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare ori de aprobare sau în orice alt moment urmator, sa extinda aplicarea prezentei Conventii, prin declaratie adresata Secretarului general al Consiliului Europei, la orice alt teritoriu desemnat în declaratie si pentru care asigura relatiile internationale sau este abilitat sa stipuleze.

3. Orice declaratie facuta în virtutea paragrafului precedent va putea fi retrasa, în ceea ce priveste orice teritoriu desemnat în aceasta declaratie, prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va avea efect imediat sau la o data ulterioara precizata în notificare.

Articolul 13

1. Orice stat poate, în momentul semnarii sau în momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare sau de aprobare, sa declare ca îsi rezerva dreptul de a refuza extradarea în legatura cu orice infractiune enumerata în art. 1, pe care o considera ca o infractiune politica, ca o infractiune conexa la o infractiune politica sau ca o infractiune inspirata de scopuri politice, cu conditia ca el sa se angajeze ca va lua în considerare în mod corespunzator, în momentul calificarii infractiunii, gravitatea deosebita a acesteia, mai ales daca:

a) a creat un pericol colectiv pentru viata, integritatea corporala sau libertatea persoanelor; sau

b) a adus atingere unor persoane straine de mobilurile care au determinat-o; ori

c) s-au folosit mijloace crude sau perfide pentru comiterea ei.

2. Orice stat poate sa retraga, în total sau în parte, o rezerva pe care a formulat-o în temeiul paragrafului precedent, prin mijlocirea unei declaratii adresate Secretarului general al Consiliului Europei si care va avea efect de la data primirii ei.

3. Orice stat care a formulat o rezerva în temeiul paragrafului 1 al acestui articol nu poate sa pretinda aplicarea art. 1 de catre un alt stat; totusi el poate, daca rezerva este partiala si sub conditie, sa pretinda aplicarea acestui articol în masura în care a acceptat-o si el însusi.

Articolul 14

Orice stat contractant va putea sa denunte prezenta Conventie, adresând o notificare scrisa Secretarului general al Consiliului Europei. O asemenea denuntare va produce efect imediat sau la o data ulterioara precizata în notificare.

Articolul 15

Conventia înceteaza sa produca efecte fata de orice stat contractant care se retrage din Consiliul Europei sau care înceteaza sa-i mai apartina.

Articolul 16

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului;

a) orice semnatura;

b) depunerea oricarui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

c) orice data de intrare în vigoare a prezentei Conventii potrivit art. 11 al acesteia;

d) orice declaratie sau notificare primita în aplicarea dispozitiilor art. 12;

e) orice rezerva formulata în aplicarea paragrafului 1 al art. 13;

f) retragerea oricarei rezerve facute în aplicarea paragrafului 2 al art. 13;

g) orice notificare primita în aplicarea art. 14 si data când denuntarea va produce efecte;

h) orice încetare a efectelor Conventiei în aplicarea art. 15.

Drept pentru care, subsemnatii, legal autorizati în acest scop, au semnat prezenta Conventie.

Încheiata la Strasbourg, la 27 ianuarie 1977, în limbile franceza si engleza, ambele texte având aceeasi valabilitate, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica fiecarui stat semnatar câte o copie certificata pentru conformitate de pe acesta.

CONVENTIA CULTURALA EUROPEANA
(STE. 18 – 1954)[x]

Guvernele semnatare ale prezentei Conventii, membre ale Consiliului Europei,

Considerând ca scopul Consiliului Europei este realizarea unei unitati mai strânse între membrii sai, si anume, pentru apararea si promovarea idealurilor si principiilor care constituie patrimoniul lor comun,

Considerând ca dezvoltarea întelegerii reciproce între popoarele Europei ar permite înaintarea spre acest obiectiv,

Considerând ca în acest scop este de dorit atât încheierea unor conventii culturale bilaterale între membrii consiliului, cât si adoptarea unei politici de actiune comuna pentru apararea culturii europene si încurajarea dezvoltarii ei,

Hotarând încheierea unei Conventii culturale europene generale în vederea înlesnirii studierii limbilor, istoriei si civilizatiei celorlalte parti contractante, precum si studierii civilizatiei lor comune, în rândul cetatenilor tuturor partilor reprezentate de membrii consiliului, ca si în rândul cetatenilor altor state europene care ar adera la aceasta convention,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

ARTICOLUL 1

Fiecare parte contractanta va lua masurile necesare în vederea apararii contributiei sale la patrimoniul cultural comun al Europei si încurajarea sporirii acestei contributii.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte contractanta, pe cât posibil:

a) va încuraja în rândurile cetatenilor sai studierea limbilor, a istoriei si a civilizatiei celorlalte parti contractante si va oferi acestora unele înlesniri în vederea realizarii unor studii asemanatoare, si

b) se va stradui sa dezvolte studierea limbii sau a limbilor sale, a istoriei si a civilizatiei pe teritoriul celorlalte parti contractante si sa ofere conationalilor acestora din urma posibilitatea continuarii unor studii asemanatoare pe teritoriul sau.

ARTICOLUL 3

Partile contractante se vor consulta în cadrul Consiliului Europei în scopul pregatirii actiunii lor comune în vederea dezvoltarii activitatilor culturale de interes european.

ARTICOLUL 4

Fiecare parte contractanta va trebui, în masura posibilului, sa faciliteze circulatia si schimbul de persoane, ca si de obiecte de valoare culturala, în scopul aplicarii art. 2 si 3.

---

[x] Adoptata la Paris la 19 decembrie 1954. A intrat în vigoare la 5 mai 1955.
România a aderat la Convention prin Legea nr. 77 din decembrie 1991, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 258 din 20 decembrie 1991.

ARTICOLUL 5

Fiecare parte contractanta va considera obiectele care au o valoare culturala europeana si care sunt sub controlul sau, ca facând parte integranta din patrimoniul cultural comun al Europei si va lua masurile necesare pentru salvarea lor si pentru a facilita accesul la ele.

ARTICOLUL 6

1. Propunerile cu privire la aplicarea dispozitiilor prezentei Conventii si întrebarile cu privire la interpretarea ei vor fi examinate cu ocazia întrunirilor Comitetului de experti culturali ai Consiliului Europei.

2. Orice stat care nu este membru al Consiliului Europei si care a aderat la prezenta Conventie conform dispozitiilor din paragraful 4 al art. 9 va putea sa delege unul sau mai multi reprezentanti la reuniunile prevazute la paragraful precedent.

3. Concluziile adoptate în cursul reuniunilor prevazute în primul paragraf al prezentului articol vor fi supuse sub forma de recomandari Comitetului Ministrilor al Consiliului Europei, cu conditia sa nu fie vorba de hotarâri care sunt de competenta Comitetului de experti culturali referitoare la domenii cu caracter administrativ, care presupun cheltuieli suplimentare.

4. Secretarul general al Consiliului Europei va comunica membrilor consiliului, ca si Guvernului oricarui stat care a aderat la prezenta Conventie, orice hotarâre cu privire la aceasta ce ar putea fi luata de catre Comitetul Ministrilor sau de Comitetul de experti culturali.

5. Fiecare parte contractanta va notifica, în timp util, Secretarului general al Consiliului Europei, orice masura pe care ar putea sa o ia cu privire la aplicarea dispozitiilor prezentei Conventii, ca urmare a hotarârilor Comitetului de Ministri sau ale Comitetului de experti culturali.

6. In cazul în care propunerile cu privire la aplicarea prezentei Conventii ar interesa doar un numar limitat din partile contractante, examinarea acestor propuneri ar putea fi continuata conform dispozitiilor art. 7, cu conditia ca realizarea lor sa nu implice cheltuieli din partea Consiliului Europei.

ARTICOLUL 7

Daca, în vederea atingerii scopurilor prezentei Conventii, doua sau mai multe parti contractante doresc sa organizeze în sediul Consiliului Europei alte întâlniri fata de cele prevazute la primul paragraf al art. 6, Secretarul general al consiliului le va acorda tot sprijinul administrativ necesar.

ARTICOLUL 8

Nici o dispozitie a prezentei Conventii nu va trebui considerata ca susceptibila sa afecteze:

a) dispozitiile oricarei conventii culturale bilaterale la care una dintre partile contractante ar fi deja semnatara sau sa împiedice încheierea ulterioara a unei asemenea conventii de catre una dintre partile contractante, sau

b) îndatorirea fiecarei persoane de a se supune legilor si reglementarilor în vigoare pe teritoriul uneia dintre partile contractante, în ceea ce priveste intrarea, sederea si plecarea strainilor.

ARTICOLUL 9

1. Prezenta Conventie este deschisa semnarii membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificata. Instrumentele de ratificare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Din momentul în care trei guverne semnatare îsi vor fi depus instrumentul de ratificare, pentru aceste guverne prezenta Convention va intra în vigoare.

3. Pentru orice guvern semnatar care o va ratifica ulterior, prezenta convention va intra în vigoare din momentul depunerii instrumentului de ratificare.

4. Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei va putea decide în unanimitate, conform modalitatilor pe care le va considera oportune, sa invite sa adere la prezenta Convention orice stat european care nu este membru al consiliului. Orice stat care a primit aceasta invitatie va putea adera, depunându-si instrumentul sau de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei; aderarea va fi valabila din momentul primirii numitului instrument.

5. Secretariatul General al Consiliului Europei va notifica tuturor membrilor consiliului, ca si statelor aderente, depunerea tuturor instrumentelor de ratificare sau de aderare.

ARTICOLUL 10

Fiecare parte contractanta va putea specifica teritoriile asupra carora se vor aplica dispozitiile prezentei Conventii, adresând Secretarului general al Consiliului Europei o declaratie care va fi comunicata de catre un consiliu tuturor celorlalte parti contractante.

ARTICOLUL 11

1. Dupa 5 ani de la data intrarii în vigoare, prezenta Conventie va putea fi denuntata, în orice moment, de oricare parte contractanta. Denuntarea se va face prin notificare scrisa adresata Secretarului general al Consiliului Europei, care va anunta celelalte parti contractante.

2. Pentru partea contractanta interesata, aceasta denuntare va intra în vigoare dupa 6 luni de la data primirii sale de catre Secretarul general al Consiliului Europei.

In considerarea celor de mai sus, subsemnatii, având depline puteri în acest scop, au semnat prezenta Carta.

Încheiata la Paris, la 19 decembrie 1954, în franceza si în engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General va transmite copie certificata fiecaruia dintre statele membre ale Consiliului Europei si oricarui stat invitat sa adere la prezenta Carta.

CONVENTIA PENALA PRIVIND CORUPTIA [*]
(STE. 173 - 1999)[**]

Preambul

Statele membre ale Consiliului Europei si celelalte state semnatare ale prezentei Conventii,

Considerând ca scopul Consiliului Europei îl constituie realizarea unei unitati mai strânse între membrii sai,

Recunoscând importanta consolidarii cooperarii cu celelalte state semnatare ale prezentei Conventii,

Fiind convinse de necesitatea continuarii, în mod prioritar, a unei politici penale comune în vederea protectiei societatii împotriva coruptiei, inclusiv prin adoptarea unei legislatii potrivite si a unor masuri preventive adecvate,

Subliniind ca, coruptia constituie o amenintare la adresa principiilor statului de drept, democratiei si drepturilor omului, submineaza principiile bunei administrari, echitatii si justitiei sociale, denatureaza concurenta, împiedica dezvoltarea economica si pericliteaza stabilitatea institutiilor democratice si fundamentul moral al societatii;

Fiind convinse ca eficacitatea luptei împotriva coruptiei necesita o cooperare penala internationala intensiva, rapida si adaptata în materie penala;

Apreciind dezvoltarea recenta, care contribuie la ameliorarea constientizarii si cooperarii la nivel international în lupta împotriva coruptiei, inclusiv prin actiunile întreprinse de catre Natiunile Unite, Banca Mondiala, Fondul Monetar International, Organizatia Mondiala a Comertului, Organizatia Statelor Americane, OCDE si Uniunea Europeana;

Tinând cont de Programul de actiune împotriva coruptiei, adoptat de catre Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei în noiembrie 1996, care rezulta din recomandarile celei de-a 19-a Conferinte a ministrilor europeni ai justitiei (La Valetta, 1994);

Mentionând în acest context importanta participarii statelor nemembre la activitatile împotriva coruptiei ale Consiliului Europei si apreciind contributia lor pretioasa la aplicarea Programului de actiune împotriva coruptiei;

Mentionând în plus ca Rezolutia nr. 1 adoptata de catre ministrii europeni ai justitiei în cadrul celei de-a 21-a Conferinte (Praga, 1997) apeleaza la punerea rapida în aplicare a Programului de actiune împotriva coruptiei si recomanda, în special, elaborarea unei conventii penale privind coruptia, care sa prevada incriminarea coordonata a infractiunilor de coruptie, o cooperare intensa în urmarirea unor astfel de infractiuni si un mecanism eficient de supraveghere deschis în mod egal statelor membre si statelor nemembre;

Cunoscând ca sefii de stat si de guvern ai Consiliului Europei au decis, în cadrul celui de-al 2-lea Summit care s-a desfasurat la Strasbourg în 10 si 11 octombrie 1997, sa caute raspunsuri comune împotriva provocarilor aparute ca urmare a extinderii coruptiei si au adoptat un Plan de actiune care, vizând sa promoveze cooperarea în lupta împotriva coruptiei, incluzând legaturile sale cu crima organizata si spalarea banilor, împuterniceste în special Comitetul Ministrilor sa finalizeze rapid

---

[*] Adoptata la Strasbourg la 27 ianuarie 1999. A intrat în vigoare la 1 iulie 2002.
România a ratificat Conventia penala privind coruptia prin Legea nr. 27 din 16 ianuarie 2002, publicata în Monitorul Oficial nr. 65 din 30 ianuarie 2002.

[**] Text reprodus dupa publicatia *"Consiliul Europei si lupta împotriva coruptiei"*, Bucuresti 2001.

lucrarile de elaborare a instrumentelor juridice internationale, conform Programului de actiune împotriva coruptiei;

Considerând pe lânga aceasta ca Rezolutia (97) 24 referitoare la cele 20 de principii directoare în lupta împotriva coruptiei, adoptata la 6 noiembrie 1997 de catre Comitetul Ministrilor cu ocazia celei de-a 101-a sesiuni, subliniaza necesitatea finalizarii rapide a elaborarii instrumentelor juridice internationale, în aplicarea Programului de actiune împotriva coruptiei,

Având în vedere adoptarea în cadrul celei de-a 102-a sesiuni a Comitetului Ministrilor, la 4 mai 1998, a Rezolutiei (98) 7 cu privire la autorizarea crearii Acordului partial largit care stabileste "Grupul de state împotriva coruptiei – GRECO", institutie care are ca scop ameliorarea capacitatii membrilor sai de a lupta împotriva coruptiei prin supravegherea punerii în aplicare a angajamentelor lor în acest domeniu,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

Capitolul I
Terminologie

Articolul 1
Terminologie

Pentru scopul prezentei Conventii:

a) expresia "agent public" este interpretata cu referire la definitia de "functionar", "ofiter public", "primar", "ministru" sau "judecator" din dreptul national al statului în care persoana în cauza exercita aceasta functie asa cum este ea aplicata în dreptul sau penal;

b) termenul "judecator" care figureaza în alineatul a mai sus-mentionat cuprinde membrii procuraturii si persoanele care exercita functii judiciare;

c) în cazul urmaririlor care implica un agent public al altui stat, statul care realizeaza urmarirea nu poate aplica definitia de agent public decât în masura în care aceasta definitie este compatibila cu dreptul sau national;

d) "persoana juridica" cuprinde orice entitate care are acest statut în virtutea dreptului national aplicabil, exceptie facând statele sau alte entitati publice în exercitiul prerogativelor lor de putere publica si de organizatii internationale publice.

Capitolul II
Masuri care pot fi luate la nivel national

Articolul 2
Coruptia activa a agentilor publici nationali

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala conform dreptului sau intern, în cazul când actul a fost comis intentionat, faptul de a propune, oferi sau de a da, direct

sau indirect, orice avantaj necuvenit unuia dintre agentii sai publici, pentru el însusi sau pentru altcineva, pentru ca el sa efectueze sau sa se abtina de la efectuarea unui act în exercitiul functiunilor lui.

Articolul 3
Coruptia pasiva a agentilor publici nationali

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, în cazul când actul a fost comis intentionat, faptul unuia dintre agentii sai publici de a solicita sau primi, direct sau indirect, orice avantaj necuvenit pentru el însusi sau pentru oricine altcineva, sau de a accepta o oferta sau o promisiune a unui avantaj pentru a efectua sau a se abtine de la efectuarea unui act în exercitiul functiunilor lui.

Articolul 4
Coruptia membrilor adunarilor publice nationale

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, actele vizate în articolele 2 si 3 atunci când ele implica orice persoana membra a oricarei adunari publice nationale care exercita puteri legislative sau administrative.

Articolul 5
Coruptia agentilor publici straini

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, actele vizate în articolele 2 si 3, atunci când ele implica un agent public al oricarui alt stat.

Articolul 6
Coruptia membrilor adunarilor publice straine

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, actele vizate în articolul 2 si 3, atunci când ele implica orice persoana membra a oricarei adunari publice care exercita puteri legislative sau administrative a oricarui alt stat.

Articolul 7
Coruptia activa în sectorul privat

Fiecare parte adopta masurile legislative sau alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, în cazul când actul a fost comis intentionat, în cadrul unei activitati comerciale, faptul de a promite, de a oferi sau de a da, direct sau indirect, orice avantaj necuvenit oricarei persoane care conduce sau lucreaza în cadrul unei entitati din sectorul privat, pentru ea însasi sau pentru altcineva, pentru ca persoana sa efectueze sau sa se abtina de la efectuarea unui act, încalcând îndatoririle sale.

Articolul 8
Coruptia pasiva în sectorul privat

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, atunci când actul a fost comis intentionat, în cadrul unei activitati comerciale, actiunea oricarei persoane care conduce sau lucreaza în cadrul unei entitati din sectorul privat de a solicita sau primi, direct sau prin intermediul unui tert, un avantaj necuvenit sau de a accepta oferirea sau promisiunea unui asemenea avantaj, pentru ea însasi sau pentru oricine altcineva, pentru ca persoana sa efectueze sau sa se abtina de la efectuarea unui act, încalcând îndatoririle sale.

Articolul 9
Coruptia functionarilor internationali

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala, în conformitate cu dreptul sau intern, actele mentionate în articolele 2 si 3, atunci când ele implica orice persoana care are calitatea de functionar sau agent contractual, în sensul statutului agentilor oricarei organizatii publice internationale sau supranationale la care partea este membra, cât si orice persoana, fie ea detasata sau nu la o astfel de organizatie, care exercita functii ce corespund celor îndeplinite de astfel de functionari sau agenti.

Articolul 10
Coruptia membrilor adunarilor parlamentare internationale

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, actele vizate în articolul 4, atunci când ele implica orice persoana membra a unei adunari parlamentare a unei organizatii internationale sau supranationale la care partea este membra.

Articolul 11
Coruptia judecatorilor si agentilor curtilor internationale

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, actele mentionate în articolele 2 si 3, atunci când ele implica orice persoana care exercita functii judiciare în cadrul unei curti internationale a carei competenta este acceptata de catre parte sau, orice functionar din grefa unei astfel de curti.

Articolul 12
Traficul de influenta

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, atunci când actul a fost comis intentionat, faptul de a propune, de a oferi sau de a da, direct sau indirect, orice avantaj necuvenit ca remunerare oricui afirma sau confirma ca este capabil sa exercite o influenta asupra luarii deciziei de catre oricare persoana vizata în articolele 2, de la 4 la 6 si de la 9 la 11, fie ca avantajul necuvenit este pentru

el însusi sau pentru altcineva, cât si faptul de a solicita, de a primi sau de a accepta oferta sau promisiunea sub forma de remunerare pentru asa-numita influenta, indiferent ca influenta este sau nu exercitata sau ca influenta presupusa produce sau nu rezultatul scontat.

Articolul 13
Spalarea banilor rezultati din delictele de coruptie

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, actele mentionate în Conventia Consiliului Europei cu privire la spalarea, depistarea, sechestrarea si confiscarea produselor crimei (STE nr. 141), art. 6, paragraful 1 si 2, în conditiile prevazute de ea, atunci când infractiunea principala este constituita din una din infractiunile stabilite în virtutea articolelor de la 2 la 12 ale prezentei Conventii, în masura în care partea nu a formulat rezerve sau declaratii cu privire la aceste infractiuni sau nu considera aceste infractiuni ca infractiuni grave în raport cu legislatia referitoare la spalarea banilor.

Articolul 14
Infractiunile contabile

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune pasibila de sanctiuni penale sau alte tipuri de sanctiuni, în conformitate cu dreptul sau intern, atunci când ele sunt comise intentionat, actele sau omisiunile urmatoare, destinate sa comita disimulat sau deghizat infractiuni vizate în articolele de la 2 la 12, în masura în care partea nu a formulat rezervele sau declaratiile:

de a stabili sau de a utiliza o factura sau oricare alt document sau înscris contabil care contine informatii false sau incomplete;

de a omite, în mod ilicit, contabilizarea unei plati.

Articolul 15
Actele de participare

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a stabili drept infractiune penala în conformitate cu dreptul sau intern, orice act de complicitate la una dintre infractiunile penale stabilite în virtutea prezentei Conventii.

Articolul 16
Imunitatea

Dispozitiile prezentei Conventii nu aduc prejudicii dispozitiilor nici unui tratat, protocol sau statut si nici textelor lor de aplicare, în ceea ce priveste ridicarea imunitatii.

Articolul 17
Jurisdictia

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a-si stabili jurisdictia fata de o infractiune penala stabilita în virtutea articolelor de la 2 la 14 ale prezentei Conventii, atunci când:

infractiunea este comisa în întregime sau partial pe teritoriul sau;

autorul infractiunii este unul din cetatenii sai, unul dintre agentii sai publici sau unul dintre membrii adunarilor publice nationale;

infractiunea implica unul dintre agentii sai publici sau dintre membrii adunarilor sale publice nationale sau orice persoana vizata în articolele de la 9 la 11, care este în acelasi timp unul din cetatenii sai.

La momentul semnarii sau depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, fiecare stat poate adresa Secretarului General al Consiliului Europei o declaratie, prin care sa precizeze ca el îsi asuma dreptul sa nu aplice, sau sa nu aplice decât în cazuri sau conditii specifice, regulile de jurisdictie definite în paragrafele 1 b) si c) ale prezentului articol sau în oarecare parte a acestor paragrafe.

Atunci când o parte a folosit posibilitatea de rezerva prevazuta în paragraful 2 al prezentului articol, ea adopta masurile necesare pentru a-si stabili jurisdictia fata de infractiunile penale, stabilite în virtutea prezentei Conventii, în cazul când autorul presupus al infractiunii este prezent pe teritoriul sau si nu poate fi extradat catre o alta parte numai pe baza nationalitatii sale, dupa o cerere de extradare.

Prezenta Convention nu exclude exercitarea de catre o parte a oricarei jurisdictii penale stabilite în conformitate cu dreptul sau intern.

Articolul 18
Raspunderea persoanelor juridice

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a se asigura ca persoanele juridice pot fi facute responsabile pentru infractiunile de coruptie activa, de trafic de influenta si pentru spalarea banilor stabilite în virtutea prezentei Conventii, atunci când ele sunt comise în beneficiul lor de catre orice persoana fizica, care activeaza fie individual, fie în calitate de membru al unui organ al persoanei juridice, care exercita o functie de raspundere în cadrul ei, în baza:

unei puteri de reprezentare a persoanei juridice; sau

unei autoritati pentru a lua decizii în numele persoanei juridice; sau

unei autoritati pentru a exercita un control în cadrul persoanei juridice;

cât si pentru participarea unei astfel de persoane fizice în calitate de complice sau de instigatoare la comiterea infractiunilor mentionate mai sus.

Facând abstractie de cazurile deja prevazute în paragraful 1, fiecare parte ia masurile necesare pentru a se asigura ca o persoana juridica poate fi trasa la raspundere atunci când lipsa de supraveghere sau de control din partea unei persoane fizice vizate în paragraful 1 a facut posibila comiterea infractiunilor mentionate în paragraful 1 în contul asa-numitei persoane juridice de catre o persoana fizica aflata sub autoritatea sa.

Raspunderea persoanei juridice în virtutea paragrafului 1 si 2 nu exclude urmaririle penale împotriva persoanelor fizice autoare, instigatoare sau complice la infractiunile mentionate în paragraful 1.

Articolul 19
Sanctiuni si masuri

Tinând cont de gravitatea infractiunilor penale stabilite în virtutea prezentei Conventii, fiecare parte prevede, referitor la infractiunile stabilite conform articolelor de la 2 la 14, sanctiuni si masuri eficiente, proportionale si de prevenire, incluzând, în cazurile când ele sunt comise de catre persoane fizice, sanctiuni privative de libertate care pot duce la extradare.

Fiecare parte se asigura ca în caz de responsabilitate stabilita în virtutea articolului 18, paragrafele 1 si 2, persoanele juridice sa fie pasibile de sanctiuni eficiente, proportionale si de prevenire de natura penala sau nepenala, inclusiv de sanctiuni pecuniare.

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare care sa-i permita confiscarea sau alt mod de privare de instrumente si produse ale infractiunilor penale stabilite în virtutea prezentei Conventii, sau de bunuri a caror valoare corespunde acestor produse.

Articolul 20
Autoritati specializate

Fiecare parte adopta masurile care se dovedesc necesare pentru ca persoanele sau entitatile sa se specializeze în lupta împotriva coruptiei. Ele vor dispune de independenta necesara, în cadrul principiilor fundamentale ale sistemului juridic al partii, pentru a putea exercita functiunile lor eficient si liber de orice presiune ilicita. partile supravegheaza ca personalul asa-numitor entitati sa dispuna de o pregatire si de resurse financiare adaptate functiilor pe care le exercita.

Articolul 21
Cooperarea între autoritatile nationale

Fiecare parte adopta masurile corespunzatoare care se dovedesc necesare pentru a se asigura ca autoritatile publice precum si orice agent public coopereaza, în conformitate cu dreptul national, cu autoritatile responsabile de cercetarea si urmarirea infractiunilor penale:

informând autoritatile în cauza, la initiativa lor proprie, atunci când exista motive rezonabile pentru a considera ca una din infractiunile penale stabilite în virtutea articolelor de la 2 la 14 a fost comisa; sau furnizând, la cerere, autoritatilor în cauza toate informatiile necesare.

Articolul 22
Protectia colaboratorilor justitiei si a martorilor

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a asigura o protectie eficienta si convenabila:

persoanelor care furnizeaza informatii referitoare la infractiunile penale stabilite în virtutea articolelor de la 2 la 14 sau care colaboreaza într-un alt mod cu autoritatile responsabile cu cercetarea sau urmarirea;

martorilor care fac o depozitie referitoare la astfel de infractiuni.

Articolul 23
Masuri care vizeaza facilitarea strângerii dovezilor si a confiscarii produselor

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri, inclusiv cele care permit utilizarea tehnicilor speciale de investigare conform legislatiei nationale, care se dovedesc necesare pentru a facilita strângerea dovezilor cu privire la infractiunile penale stabilite în virtutea articolelor de la 2 la 14 si pentru a le permite sa identifice, sa cerceteze, sa înghete si sa sechestreze instrumentele si produsele coruptiei sau a bunurilor a caror valoare corespunde acestor produse, susceptibile de a face obiectul masurilor stipulate în paragraful 3 al articolului 19 al prezentei Conventii.

Fiecare parte adopta masurile legislative si alte masuri care se dovedesc necesare pentru a conferi tribunalelor sale sau altor autoritati competente, dreptul de a ordona comunicarea sau sechestrarea dosarelor bancare, financiare sau comerciale pentru a pune în aplicare masurile vizate în paragraful 1 al prezentului articol.

Secretul bancar nu constituie un obstacol pentru masurile definite în paragraful 1 si 2 al prezentului articol.

Capitolul III
Monitorizarea aplicarii

Articolul 24
Monitorizarea

Grupul de state împotriva coruptiei (GRECO) asigura punerea în aplicare a prezentei Conventii de catre parti.

Capitolul IV
Cooperarea internationala

Articolul 25
Principiile generale si masurile de cooperare internationala

Partile coopereaza unele cu altele, în conformitate cu dispozitiile instrumentelor internationale adecvate privind cooperarea internationala în materie penala sau cu aranjamentele stabilite pe baza legislatiilor identice sau reciproce si a dreptului lor national, într-o masura cât mai larg posibila, în scopul cercetarilor si procedurilor referitoare la infractiunile penale stabilite în conformitate cu prezenta Conventie.

În cazul când nici un instrument international sau un aranjament dintre cele vizate în paragraful 1 de mai sus nu este în vigoare între parti, se aplica articolele de la 26 la 31 ale prezentului capitol.

Articolele de la 23 la 31 ale prezentului capitol se aplica, de asemenea, atunci când ele sunt mai favorabile decât dispozitiile instrumentelor internationale sau aranjamentelor vizate în paragraful 1 de mai sus.

Articolul 26
Asistenta reciproca

Partile îsi acorda asistenta reciproca cea mai larga posibila pentru a examina fara întârziere cererile parvenite din partea autoritatilor care sunt abilitate, în virtutea legilor lor nationale sa ancheteze sau sa urmareasca infractiunile penale stabilite în concordanta cu prezenta Conventie.

Asistenta reciproca, în sensul paragrafului 1 al prezentului articol, poate fi refuzata daca partea reclamata considera ca satisfacerea cererii ar aduce atingere intereselor sale fundamentale, suveranitatii nationale, securitatii nationale sau ordinii publice.

Partile nu ar putea invoca secretul bancar pentru a justifica refuzul lor de cooperare în virtutea prezentului capitol. Atunci când dreptul sau intern o cere, o parte poate solicita ca o cerere de cooperare care ar implica ridicarea secretului bancar sa fie autorizata fie de catre un judecator, fie de catre o alta autoritate judiciara, inclusiv procuratura, aceste autoritati actionând în materie de infractiuni penale.

Articolul 27
Extradarea

Infractiunile penale stabilite în concordanta cu prezenta Conventie sunt considerate incluse în orice tratat de extradare în vigoare între parti drept infractiuni ce permit extradarea. Partile se angajeaza sa includa aceste infractiuni ce permit extradarea în orice tratat de extradare pe care ele îl vor încheia.

Daca o parte care conditioneaza extradarea de existenta unui tratat primeste o cerere de extradare de la o parte cu care ea nu a încheiat un asemenea tratat, ea poate considera prezenta Conventie ca baza legala de extradare pentru toate infractiunile stabilite conform prezentei Conventii.

Partile care nu conditioneaza extradarea de existenta unui tratat recunosc infractiunile stabilite în conformitate cu prezenta Conventie drept infractiuni ce permit extradarea.

Extradarea este conditionata de prevederile dreptului intern al partii reclamate sau de tratatele de extradare aplicabile, inclusiv de motivele pentru care partea reclamata poate refuza extradarea.

Daca extradarea ceruta pe motivul unei infractiuni stabilite conform prezentei Conventii este refuzata numai pe baza nationalitatii persoanei care constituie obiectul cererii sau pentru ca partea reclamata se considera competenta în speta, partea reclamata prezinta procesul autoritatilor sale competente în scopul de urmarire, cu conditia ca alte dispozitii sa fi fost convenite cu partea reclamanta si sa o informeze în timp util de rezultatul definitiv.

Articolul 28
Informatiile spontane

Fara a prejudicia propriile sale investigatii sau proceduri, o parte poate, fara cerere prealabila, sa comunice unei alte parti informatii factologice atunci când ea considera ca divulgarea asa-numitor informatii ar fi susceptibila sa ajute partii beneficiare sa înceapa sau sa efectueze investigatii sau urmariri referitoare la infractiunile stabilite în virtutea prezentei Conventii sau ar fi susceptibila sa înainteze o plângere din partea acestei parti în sensul prezentului capitol.

Articolul 29
Autoritatea centrala

Partile desemneaza o autoritate centrala sau, în caz de necesitate, mai multe autoritati centrale împuternicite sa expedieze cererile formulate în virtutea prezentului capitol, sa le raspunda, sa le execute sau sa le transmita autoritatilor de competenta carora tine executarea lor.

Fiecare parte comunica Secretarului General al Consiliului Europei denumirea si adresa autoritatilor desemnate pentru aplicarea paragrafului 1 al prezentului articol, la momentul semnarii sau la momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare.

Articolul 30
Comunicarea directa

Autoritatile centrale comunica direct între ele.

În caz de urgenta, cererile de ajutor judiciar reciproc sau comunicarile cu privire la acesta pot fie trimise direct de catre autoritatile judiciare ale partii

reclamante, inclusiv procuratura, autoritatilor partii reclamate. În astfel de cazuri, o copie trebuie sa fie trimisa simultan autoritatii centrale a partii reclamate prin intermediul autoritatii centrale a partii reclamante.

Orice cerere sau comunicare formulata în aplicarea paragrafelor 1 si 2 ale prezentului articol poate fi prezentata prin intermediul Organizatiei internationale a politiei criminale (Interpol).

În cazul când o cerere este prezentata în virtutea paragrafului 2 al prezentului articol iar autoritatea sesizata nu este competenta sa-i dea curs, ea o transmite autoritatii competente din tara sa si informeaza direct partea reclamanta.

Autoritatea competenta a partii reclamante poate transmite direct autoritatii competente a partii reclamate cererile sau comunicarile prezentate în virtutea paragrafului 2 al prezentului capitol, care nu implica masuri coercitive.

Fiecare stat poate, la momentul semnarii sau depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare sa informeze Secretarul General al Consiliului Europei ca, pentru eficienta, cererile formulate în aplicarea acestui capitol trebuie sa fie adresate autoritatii sale centrale.

Articolul 31
Informarea

Partea reclamata informeaza fara întârziere partea reclamanta de actiunea întreprinsa ca urmare a cererii formulate în virtutea prezentului capitol si de rezultatul definitiv al actiunii. Partea reclamata informeaza, de asemenea, fara întârziere partea reclamanta de orice circumstante care fac imposibila executarea masurilor solicitate sau care risca sa o întârzie în mod considerabil.

Capitolul V
Dispozitii finale

Articolul 32
Semnarea si intrarea în vigoare

Prezenta Convention este deschisa spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei si statelor nemembre care au participat la elaborarea sa. Aceste state îsi pot exprima consimtamântul de a fi legate prin:

a Semnare fara rezerva de ratificare, de acceptare sau de aprobare; sau

b Semnare sub rezerva ratificarii, acceptarii sau aprobarii, urmata de ratificare, acceptare sau aprobare.

Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare sunt depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

Prezenta Conventie va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmeaza expirarii unei perioade de trei luni de la data la care patrusprezece state îsi vor fi exprimat consimtamântul de a fi legate prin Conventie, în conformitate cu dispozitiile paragrafului 1. Un asemenea stat care nu este membru al Grupului de state împotriva coruptiei (GRECO) la momentul ratificarii va deveni membru în mod automat în ziua intrarii în vigoare a prezentei Conventii.

Pentru fiecare stat semnatar care-si va exprima ulterior consimtamântul de a fi obligat prin Conventie, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmeaza expirarii unei perioade de trei luni de la data exprimarii consimtamântului sau de a fi obligat prin Conventie conform dispozitiilor paragrafului 1. În momentul ratificarii, un stat semnatar nemembru al Grupului de state împotriva coruptiei (GRECO) va deveni membru în mod automat în ziua întrarii în vigoare a prezentei Conventii în privinta sa.

Articolul 33
Aderarea la Conventie

Dupa intrarea în vigoare a prezentei Conventii, Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei va putea, dupa consultarea statelor contractante ale Conventiei, sa invite Comunitatea Europeana precum si orice stat nemembru al Consiliului Europei care nu a participat la elaborarea ei, sa adere la prezenta Conventie printr-o decizie adoptata cu majoritatea prevazuta în articolul 20.d al statutului Consiliului Europei si în unanimitatea reprezentantilor statelor contractante ce au dreptul sa faca parte din Comitetul Ministrilor.

Pentru Comunitatea europeana si pentru orice stat aderent, Conventia va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmeaza expirarii unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul General al Consiliului Europei. Comunitatea europeana si orice stat aderent vor deveni automat membri ai GRECO, în cazul când nu sunt deja membri în momentul aderarii, în ziua intrarii în vigoare a prezentei Conventii în privinta sa.

Articolul 34
Aplicarea teritoriala

Orice stat va putea desemna, în momentul semnarii sau în momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, teritoriul sau teritoriile carora li se va aplica prezenta Conventie.

Orice parte va putea extinde aplicarea prezentei Conventii la orice alt teritoriu desemnat în declaratie, la orice data ulterioara, printr-o declaratie adresata Secretarului General al Consiliului Europei. Conventia va intra în vigoare în privinta acestui teritoriu în prima zi a lunii ce urmeaza expirarii unei perioade de trei luni de la data primirii declaratiei respective de catre Secretarul General.

Orice declaratie facuta în virtutea celor doua paragrafe precedente va putea fi retrasa, în ceea ce priveste orice teritoriu specificat în aceasta declaratie, printr-o notificare adresata Secretarului General al Consiliului Europei. Retragerea va intra în

vigoare din prima zi a lunii ce urmeaza expirarii unei perioade de trei luni de la data primirii notificarii respective de catre Secretarul General.

Articolul 35
Relatiile cu alte conventii si acorduri

Prezenta Conventie nu aduce atingere drepturilor si obligatiilor care decurg din conventiile internationale multilaterale referitoare la probleme speciale.

Partile la Conventie vor putea încheia între ele acorduri bilaterale sau multilaterale relative la problemele reglementate prin prezenta Conventie, în scopul completarii sau consolidarii dispozitiilor acesteia sau pentru facilitarea aplicarii principiilor consacrate de ea.

Atunci când doua sau mai multe parti au încheiat deja un acord sau un tratat asupra unui subiect acoperit de prezenta Conventie, sau daca ele au stabilit într-un alt mod relatiile lor privind acest subiect, ele pot aplica acel acord, tratat sau aranjament în locul prezentei Conventii, daca acesta faciliteaza cooperarea internationala.

Articolul 36
Declaratii

Orice stat poate la momentul semnarii sau la momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare sa declare ca el va stabili în cadrul infractiunilor penale coruptia activa si pasiva a agentilor publici straini în sensul articolului 5, a functionarilor internationali în sensul articolului 9 sau a judecatorilor si agentilor curtilor internationale în sensul articolului 11, numai în cazul când agentul public sau judecatorul va efectua sau se va abtine de la efectuarea unui act, încalcând obligatiile sale oficiale.

Articolul 37
Rezerve

Orice stat poate, la momentul semnarii sau la momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sa declare ca el nu va stabili drept infractiuni penale în conformitate cu dreptul sau intern, în întregime sau partial, actele vizate în articolele 4, de la 6 la 8, 10 si 12 sau infractiunile de coruptie pasiva vizate în articolul 5.

Orice stat poate la momentul semnarii sau la momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sa declare utilizarea rezervei mentionate în articolul 17, paragraful 2.

Orice stat poate la momentul semnarii sau la momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sa declare ca poate refuza cererea de ajutor judiciar reciproc în virtutea articolului 26, paragraful 1, daca aceasta cererea se refera la o infractiune pe care partea reclamata o considera drept infractiune politica.

Un stat nu poate, în aplicarea paragrafelor 1, 2 si 3 ale prezentului articol, sa faca mai mult de cinci rezerve la dispozitiile mentionate în asa-numitele paragrafe. Nu se admite nici o alta rezerva. Rezervele de aceeasi natura relative la articolele 4, 6 si 10 vor fi considerate ca o singura rezerva.

Articolul 38
Validarea si examinarea declaratiilor si rezervelor

Declaratiile prevazute în articolul 36 si rezervele prevazute în articolul 37 sunt valabile trei ani începând cu prima zi din momentul intrarii în vigoare a Conventiei pentru statul interesat. Totodata, aceste rezerve pot fi reînnoite pentru perioade cu aceeasi durata.

Cu douasprezece luni înaintea expirarii declaratiei sau rezervei, Secretarul General al Consiliului Europei informeaza statul interesat de aceasta expirare. Cu trei luni înainte de data expirarii, statul notifica Secretarului General intentia sa de a mentine, de a modifica sau de a retrage declaratia sau rezerva. În caz contrar, Secretarul General informeaza acest stat ca declaratia sa sau rezerva este prelungita în mod automat pentru o perioada de sase luni. Daca statul interesat nu notifica decizia sa de a mentine sau modifica aceste rezerve înainte de expirarea acestei perioade, aceste rezerve sau rezerva înceteaza.

Atunci când partea formuleaza o declaratie sau o rezerva în conformitate cu articolele 36 si 37, ea furnizeaza, înaintea reînnoirii sau la cerere, explicatii GRECO privind motivele care justifica pastrarea ei.

Articolul 39
Amendamente

Fiecare parte poate propune amendamente la prezenta Conventie si toate propunerile vor fi comunicate prin intermediul Secretarului General al Consiliului Europei statelor membre ale Consiliului Europei si fiecarui stat nemembru care a aderat sau a fost invitat sa adere la prezenta Conventie în conformitate cu dispozitiile articolului 33.

Orice amendament propus de catre o parte este comunicat Comitetului european pentru problemele privind criminalitatea (CDPC), care supune Comitetului Ministrilor avizul sau asupra amendamentului propus.

Comitetul Ministrilor examineaza amendamentul propus si avizul CDPC si, dupa consultarea statelor nemembre parti la prezenta Conventie, poate adopta amendamentul.

Textul oricarui amendament adoptat de catre Comitetul de Ministri în conformitate cu paragraful 3 al prezentului articol este transmis partilor pentru acceptare.

Orice amendament adoptat în conformitate cu paragraful 3 al prezentului articol va intra în vigoare în cea de a treizecea zi dupa ce toate partile îl vor fi informat pe Secretarul General ca ele le-au acceptat.

Articolul 40
Rezolvarea diferendelor

Comitetul european pentru problemele privind criminalitatea al Consiliului Europei va fi informat asupra interpretarii si aplicarii prezentei Conventii.

În caz de diferend între parti asupra interpretarii sau aplicarii prezentei Conventii, partile vor depune eforturi de rezolvare a diferendului prin negociere sau prin orice alt mijloc pasnic la alegerea lor, inclusiv prezentarea diferendului Comitetului european pentru problemele privind criminalitatea, unui tribunal de arbitraj care va lua decizii obligatorii pentru partile la diferend sau Curtii internationale de justitie, conform unui acord comun între partile în cauza.

Articolul 41
Denuntarea

Orice parte poate, în orice moment, sa denunte prezenta Conventie adresând o notificare Secretarului General al Consiliului Europei.

Denuntarea va deveni efectiva din prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de trei luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul General.

Articolul 42
Notificarea

Secretarul General al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei si oricarui stat care a aderat la prezenta Conventie:

orice semnare;

depunerea oricarui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;

orice data de intrare în vigoare a prezentei Conventii în conformitate cu articolele 32 si 33;

orice declaratie sau rezerva în virtutea articolului 36 sau a articolului 37;

orice alt act, notificare sau comunicare care se refera la prezenta Conventie.

Drept care, subsemnatii, având depline puteri în acest scop, au semnat prezenta Conventie.

Întocmita la Strasbourg, la 27 ianuarie 1999, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul General al Consiliului Europei va transmite copie certificata fiecaruia dintre statele membre ale Consiliului Europei, statelor nemembre care au participat la elaborarea Conventiei si oricarui stat invitat sa adere.

CONVENTIA EUROPEANA PENTRU PREVENIREA TORTURII SI A PEDEPSELOR SAU TRATAMENTELOR INUMANE SAU DEGRADANTE (STE. 126 -1987)*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Conventii,

Având în vedere dispozitiile Conventiei pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale,

Reamintind ca în întelesul art. 3 al aceleiasi Conventii "nimeni nu poate fi supus torturii si nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante",

Constatând ca persoanele care se considera victime ale încalcarii prevederilor art. 3 se pot prevala de mecanismul prevazut de aceasta Conventie,

Convinse ca protectia persoanelor private de libertate împotriva torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante ar putea fi întarita printr-un mecanism extrajudiciar, cu caracter preventiv, bazat pe vizite,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

CAPITOLUL I

ARTICOLUL 1

Se instituie un Comitet european pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (denumit în continuare *Comitetul*). Prin intermediul vizitelor, Comitetul examineaza tratamentul persoanelor private de libertate în vederea întaririi, daca este cazul, a protectiei lor împotriva torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

ARTICOLUL 2

Fiecare parte autorizeaza vizitarea, conform prezentei Conventii, a oricarui loc, aflat sub jurisdictia sa, în care persoanele sunt private de libertate de catre o autoritate publica.

ARTICOLUL 3

Comitetul si autoritatile nationale competente ale partii interesate coopereaza în vederea aplicarii prezentei Conventii.

CAPITOLUL II

ARTICOLUL 4

1. Comitetul se compune dintr-un numar de membri egal cu cel al partilor.

2. Membrii Comitetului sunt alesi dintre personalitatile cu o înalta moralitate, recunoscute pentru competenta lor în domeniul drepturilor omului sau care au experienta profesionala în domeniile pe care le trateaza prezenta Conventie.

---

* Adoptata la Strasbourg în 26 noiembrie 1987. A intrat în vigoare la 1 februarie 1989. România a ratificat Conventia prin Legea nr. 80 din 30 septembrie 1994, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 285 din 7 octombrie 1994.

3. Comitetul nu poate cuprinde decât un singur cetatean din partea aceluiasi stat.

4. Membrii activeaza cu titlu individual, sunt independenti si impartiali în exercitarea mandatelor lor si sunt disponibili pentru îndeplinirea functiilor lor de o maniera efectiva.

ARTICOLUL 5

1. Membrii Comitetului sunt alesi de catre Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei cu majoritate absoluta de voturi de pe o lista de nume întocmita de catre Biroul Adunarii Consultative a Consiliului Europei; delegatia nationala a fiecarei parti în Adunarea Consultativa prezinta trei candidati, dintre care cel putin doi au cetatenia statului respectiv.

2. Aceeasi procedura este urmata pentru ocuparea locurilor devenite vacante.

3. Membrii Comitetului sunt alesi pentru o perioada de 4 ani. Ei nu pot fi realesi decât o singura data. Totusi, în ceea ce priveste membrii desemnati la prima alegere, functiile a trei dintre ei vor lua sfârsit la încheierea unei perioade de 2 ani. Membrii ale caror functii iau sfârsit la expirarea termenului initial de 2 ani sunt desemnati prin tragere la sorti efectuata de Secretarul general al Consiliului Europei, imediat dupa ce se va fi procedat la prima alegere.

ARTICOLUL 6

1. Comitetul îsi desfasoara lucrarile cu usile închise. Cvorumul este constituit din majoritatea membrilor sai. Deciziile Comitetului sunt luate cu majoritatea membrilor prezenti, sub rezerva dispozitiilor art. 10 paragraful 2.

2. Comitetul stabileste regulamentul sau interior.

3. Secretariatul Comitetului este asigurat de Secretarul general al Consiliului Europei.

CAPITOLUL III

ARTICOLUL 7

1. Comitetul organizeaza vizitarea locurilor vizate în art. 2. In afara vizitelor periodice, Comitetul poate organiza orice alta vizita care i se pare a fi ceruta de circumstante.

2. Vizitele sunt efectuate, ca regula generala, de catre cel putin doi membri ai Comitetului. Acesta din urma poate, daca apreciaza ca necesar, sa fie asistat de experti si interpreti.

ARTICOLUL 8

1. Comitetul notifica guvernului partii interesate intentia sa de a efectua o vizita. Ca urmare a unei asemenea notificari, Comitetul are dreptul sa viziteze în orice moment locurile vizate la art. 2.

2. Partea trebuie sa acorde Comitetului urmatoarele facilitati pentru îndeplinirea sarcinilor sale:

a) accesul în teritoriul sau si dreptul de a se deplasa în interiorul acestuia fara restrictii;

b) orice informatie asupra locurilor în care se gasesc persoanele private de libertate;

c) posibilitatea de a se deplasa potrivit vointei sale spre orice loc în care se gasesc persoane private de libertate, inclusiv dreptul de a se deplasa fara piedici în interiorul acestor locuri;

d) orice alta informatie de care dispune partea si care este necesara Comitetului pentru îndeplinirea însarcinarii sale. In obtinerea acestei informatii, Comitetul va tine seama de regulile de drept si deontologice aplicabile la nivel national.

3. Comitetul se poate întretine, fara martori, cu persoane private de libertate.

4. Comitetul poate intra în contact în mod liber cu orice persoana pe care o apreciaza ca fiind capabila sa-i furnizeze informatii utile.

5. Daca este cazul, Comitetul comunica pe loc observatiile sale autoritatilor competente ale partii interesate.

ARTICOLUL 9

1. In circumstante exceptionale, autoritatile competente ale parti interesate pot face cunoscute Comitetului obiectiile lor fata de momentul avut în vedere de Comitet pentru efectuarea vizitei sau fata de locul ales de Comitet cu intentia de a-l vizita. Asemenea obiectii nu pot fi facute decât din motive de aparare nationala sau de siguranta publica, sau datorita unor tulburari grave în locurile în care persoanele sunt private de libertate, starii de sanatate a unei persoane sau unui interogatoriu urgent, într-o ancheta în curs, în legatura cu o infractiune penala grava.

2. Ca urmare a unor asemenea obiectii, Comitetul si partea se consulta imediat în scopul de a clarifica situatia si pentru a ajunge la un acord asupra masurilor care sa permita Comitetului sa-si exercite functiile cât mai repede posibil. Aceste masuri pot cuprinde transferarea într-un alt loc a oricarei persoane pe care Comitetul intentioneaza sa o viziteze. Asteptând ca vizita sa poata avea loc, partea furnizeaza Comitetului informatii cu privire la orice persoana vizata.

ARTICOLUL 10

1. Dupa fiecare vizita, Comitetul întocmeste un raport cu privire la faptele constatate cu ocazia acesteia, tinând seama de toate observatiile prezentate eventual de catre partea interesata. El transmite partii raportul sau, care contine recomandarile pe care le apreciaza ca necesare. Comitetul se poate consulta cu partea în intentia de a-i sugera, daca este cazul, ameliorari în ceea ce priveste protectia persoanelor private de libertate.

2. Daca partea nu coopereaza sau refuza sa amelioreze situatia în sensul recomandarilor Comitetului, acesta poate sa decida, cu majoritatea de doua treimi din membri sai, dupa ce partea va fi avut posibilitatea sa se explice, formularea unei declaratii publice în aceasta privinta.

ARTICOLUL 11

1. Informatiile culese de Comitet cu ocazia efectuarii unei vizite, raportul sau si consultarile cu partea interesata sunt confidentiale.

2. Comitetul publica raportul sau, ca si orice comentariu al partii interesate, daca aceasta o solicita.

3. Totusi, nici o data cu caracter personal nu poate fi facuta publica fara consimtamântul expres al persoanei vizitate.

ARTICOLUL 12

Anual Comitetul înainteaza Comitetului Ministrilor, tinând seama de regulile de confidentialitate prevazute la art. 11, un raport general referitor la activitatile sale, care este transmis Adunarii Consultative si facut public.

ARTICOLUL 13

Membrii Comitetului, expertii si celelalte persoane care îl asista sunt supusi, pe durata mandatului lor si dupa expirarea acestuia, obligatiei de a pastra secrete faptele sau informatiile despre care au luat cunostinta în îndeplinirea functiilor lor.

ARTICOLUL 14

1. Numele persoanelor care asista comitetul sunt indicate în notificarea facuta în temeiul art. 8 paragraful 1.

2. Expertii activeaza în baza instructiunilor si sub responsabilitatea Comitetului. Ei trebuie sa posede o competenta si o experienta proprii în domeniile ce tin de prezenta Convention si au aceleasi obligatii de independenta, impartialitate si disponibilitate ca si membrii Comitetului.

3. In mod exceptional o parte poate declara ca un expert sau o alta persoana care asista Comitetul nu poate fi admisa sa participe la vizitarea unui loc aflat sub jurisdictia sa.

CAPITOLUL IV

ARTICOLUL 15

Fiecare parte comunica Comitetului numele si adresa autoritatilor competente sa primeasca notificarile adresate guvernului sau, ca si cele ale oricarui agent de legatura pe care ea îl poate desemna.

ARTICOLUL 16

Comitetul, membrii sai si expertii mentionati la art. 7 paragraful 2, se bucura de privilegiile si imunitatile prevazute în anexa la prezenta Convention.

ARTICOLUL 17

1. Prezenta Convention nu aduce atingere dispozitiilor de drept intern sau acordurilor internationale care asigura o mai mare protectie persoanelor private de libertate.

2. Nici o dispozitie a prezentei Conventii nu poate fi interpretata ca o limitare sau ca o derogare de la competentele organelor Conventiei europene a drepturilor omului sau de la obligatiile asumate de catre parti în virtutea acestei Conventii.

3. Comitetul nu va vizita locurile pe care reprezentantii sau delegatii puterilor protectoare sau ai Comitetului international al Crucii Rosii le viziteaza efectiv si

regulat în baza Conventiilor de la Geneva din 12 august 1949 si a Protocoalelor lor aditionale din 8 iunie 1977.

CAPITOLUL V

ARTICOLUL 18

Prezenta Convention este deschisa semnarii statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusa ratificarii, acceptarii sau aprobarii. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 19

1. Prezenta Convention va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care sapte state membre ale Consiliului Europei îsi vor fi exprimat consimtamântul la Convention potrivit dispozitiilor art. 18.

2. Pentru fiecare stat membru care îsi exprima ulterior consimtamântul la Convention, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmeaza dupa expirarea unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 20

1. Orice stat poate, în momentul semnarii sau în momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare sau de aprobare, sa desemneze teritoriul sau teritoriile în care se va aplica prezenta Convention.

2. Orice stat poate, în orice moment ulterior, sa extinda, printr-o declaratie adresata Secretarului general al Consiliului Europei, aplicarea prezentei Conventii la orice alt teritoriu desemnat în declaratie. Conventia va intra în vigoare, în ceea ce priveste acest teritoriu, în prima zi a lunii ce urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii declaratiei de catre Secretarul general.

3. Orice declaratie facuta în baza celor doua paragrafe precedente poate fi retrasa, în ceea ce priveste orice teritoriu desemnat în aceasta declaratie, printr-o notificare adresata Secretarului general. Retragerea va produce efect în prima zi a lunii ce urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 21

Nu este admisa nici o rezerva la dispozitiile prezentei Conventii.

ARTICOLUL 22

1. Orice parte poate, în orice moment, sa denunte prezenta Convention adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denuntarea va produce efecte în prima zi a lunii ce urmeaza dupa expirarea unei perioade de 12 luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 23

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

a) orice semnare;

b) depunerea fiecarui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

c) fiecare data de intrare în vigoare a prezentei Conventii în conformitate cu art.19 si 20;

d) orice alt act, notificare sau comunicare în legatura cu prezenta Conventie, cu exceptia masurilor prevazute la art. 8 si 10.

In constatarea celor de mai sus, subsemnatii, având depline împuterniciri în acest scop, au semnat prezenta Conventie.

Încheiata la Strasbourg la 26 noiembrie 1987, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificata fiecarui stat membru al Consiliului Europei.

ANEXA

Privilegii siimunitati

(articolul 16)

1. In întelesul prezentei anexe, referirile la membrii Comitetului includ expertii mentionati la art. 7 paragraful 2.

2. Membrii Comitetului beneficiaza, în timpul exercitarii functiilor lor, ca si în timpul calatoriilor întreprinse în exercitarea functiilor lor de urmatoarele privileg ii si imunitati:

a) imunitatea de arestare sau de detentie si de retinere a bagajelor lor personale si imunitatea de orice jurisdictie în ceea ce priveste actele îndeplinite de ei în calitatea lor oficiala, inclusiv cuvântul si înscrisurile lor;

b) exceptarea de la orice masuri restrictive referitoare la libertatea lor de miscare: iesirea din si reîntoarcerea în tara lor de rezidenta si intrarea în si iesirea din tara în care îsi exercita functiile, ca si de la orice formalitati de înregistrare a strainilor în tarile vizitate sau traversate în exercitarea functiilor lor.

3. In cursul calatoriilor efectuate în exercitarea functiilor lor, membrilor Comitetului le sunt acordate, în materie vamala si de control al schimburilor valutare:

a) de catre guvernul propriu, aceleasi înlesniri ca acelea recunoscute înaltilor functionari care se deplaseaza în strainatate în misiune oficiala temporara.

4. Documentele si actele Comitetului sunt inviolabile, în masura în care privesc activitatea Comitetului.

Corespondenta oficiala si alte comunicari oficiale ale Comitetului nu pot fi retinute sau cenzurate.

5. Pentru a asigura membrilor Comitetului o libertate completa a cuvântului si o deplina independenta în îndeplinirea functiilor lor, imunitatea de jurisdictie în ceea ce priveste cuvântul sau înscrisurile sau actele emanând de la ei în îndeplinirea functiilor lor va continua sa le fie acordata chiar dupa ce mandatul acestor persoane va lua sfârsit.

6. Privilegiile si imunitatile sunt acordate membrilor Comitetului n u în beneficiul lor personal, ci în scopul de a asigura exercitarea functiilor lor în deplina independenta. Comitetul este singurul care are calitatea de a pronunta ridicarea imunitatilor; el are nu numai dreptul, dar si îndatorirea de a ridica imunitatea unuia

dintre membrii sai, în toate cazurile în care, dupa parerea sa, imunitatea ar împiedica realizarea justitiei si în care imunitatea poate fi ridicata fara a prejudicia scopul pentru care este acordata.

PROTOCOLUL NR. 1
LA CONVENTIA EUROPEANA PENTRU PREVENIREA TORTURII SI A PEDEPSELOR SAU TRATAMENTELOR INUMANE SAU DEGRADANTE
(STE. 151 – 1993)*

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentului Protocol la Conventia europeana pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, semnata la Strasbourg la 26 noiembrie 1987 (denumita în continuare *Conventia*),

Considerând ca este oportun sa se permita statelor nemembre ale Consiliului Europei sa adere la Conventie, la invitatia Comitetului Ministrilor,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

ARTICOLUL 1

Paragraful 1 al articolului 5 al Conventiei se completeaza cu un alineat, dupa cum urmeaza:

"In cazul alegerii unui membru al Comitetului în numele unui stat nemembru al Consiliului Europei, Biroul Adunarii Consultative invita Parlamentul statului interesat sa prezinte trei candidati, dintre care cel putin doi au cetatenia acestuia. Alegerea de catre Comitetul Ministrilor va avea loc dupa consultarea partii interesate."

ARTICOLUL 2

Articolul 12 al Conventiei se citeste dupa cum urmeaza:

"Anual, Comitetul înainteaza Comitetului Ministrilor, tinând seama de regulile de confidentialitate prevazute la art. 11, un raport general referitor la activitatile sale, care este transmis Adunarii Consultative, cât si oricarui stat nemembru al Consiliului Europei parte la Conventie, si facut public."

ARTICOLUL 3

Textul articolului 18 al Conventiei devine paragraful 1 al aceluiasi articol si se completeaza cu un paragraf 2, redactat astfel:

"2. Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei poate invita orice stat nemembru al Consiliului Europei sa adere la Conventie."

---

* Adoptat la Strasbourg în 4 noiembrie 1993. Va intra în vigoare dupa notificarea de catre statele parti la Tratatul STE 126.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 80 din 30 septembrie 1994, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 285 din 7 octombrie 1994.

ARTICOLUL 4

La paragraful 2 al articolului 19 al Conventiei, cuvântul *membru* este suprimat, iar cuvintele *sau aprobare* sunt înlocuite cu cuvintele *aprobare sau aderare*.

ARTICOLUL 5

La paragraful 1 al articolului 20 al Conventiei, cuvintele *sau aprobare* sunt înlocuite cu cuvintele *aprobare sau aderare* .

ARTICOLUL 6

1. Fraza introductiva a articolului 23 al Conventiei se citeste dupa cum urmeaza:

"Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre, cât si oricarui stat nemembru al Consiliului Europei parte la Conventie."

2. La litera b) a articolului 23 al Conventiei, cuvintele *sau aprobare* sunt înlocuite cu cuvintele *aprobare sau aderare* .

ARTICOLUL 7

Prezentul Protocol este deschis spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei semnatare ale Conventiei, care pot sa-si exprime consimtamântul prin:

a) semnare fara rezerva ratificarii, a acceptarii sau a aprobarii; sau

b) semnare sub rezerva ratificarii, a acceptarii sau a aprobarii, urmata de ratificare, acceptare sau aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 8

Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care toate partile la Conventie îsi vor fi exprimat consimtamântul la Protocol, potrivit dispozitiilor art. 7.

ARTICOLUL 9

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

a) orice semnare;

b) depunerea fiecarui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

c) data intrarii în vigoare a prezentului Protocol, potrivit art. 8;

d) orice alt act, notificare sau comunicare în legatura cu prezentul Protocol.

In constatarea celor de mai sus, subsemnatii, având depline împuterniciri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 4 noiembrie 1993, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificata fiecarui stat membru al Consiliului Europei.

PROTOCOLUL NR. 2
LA CONVENTIA EUROPEANA PENTRU PREVENIREA TORTURII SI A PEDEPSELOR SAU TRATAMENTELOR INUMANE SAU DEGRADANTE
(STE. 152 – 1993)[*]

Statele semnatare ale prezentului Protocol la Conventia europeana pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, semnata la Strasbourg la 26 noiembrie 1993 (denumita în continuare *Conventia*),

Convinse de oportunitatea de a permite membrilor Comitetului european pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante (denumit în continuare *Comitetul*) de a fi reeligibil de doua ori,

Luând în considerare, pe lânga aceasta, necesitatea de a garanta o înnoire echilibrata a membrilor Comitetului,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

ARTICOLUL 1

1. A doua fraza a paragrafului 3 al articolului 5 al Conventiei se citeste dupa cum urmeaza:

"Ei sunt reeligibili de doua ori."

2. Articolul 5 se completeaza cu paragrafele 4 si 5, dupa cum urmeaza:

"4. Pentru a asigura, în masura posibilului, înnoirea unei jumatati din membrii Comitetului la fiecare 2 ani, Comitetul Ministrilor poate, înainte de a proceda la orice alegere, sa decida ca unul sau mai multe mandate ale membrilor ce urmeaza a fi alesi sa aiba o durata alta decât 4 ani, fara ca aceasta durata, totusi, sa poata depasi 4 ani sau sa fie mai mica de doi ani.

5. In cazul în care sunt vizate mai multe mandate, iar Comitetul Ministrilor aplica paragraful precedent, repartizarea mandatelor se realizeaza printr-o tragere la sorti efectuata de Secretarul general imediat dupa alegere."

ARTICOLUL 2

1. Prezentul protocol este deschis spre semnare statelor semnatare ale Conventiei sau care adera la aceasta, ce pot sa-si exprime consimtamântul prin:

a) semnare fara rezerva ratificarii, a acceptarii sau a aprobarii, sau

b) semnare sub rezerva ratificarii, a acceptarii sau a aprobarii, urmata de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

2. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

[*] Adoptat la Strasbourg în 4 noiembrie 1993. Va intra în vigoare dupa ratificarea de catre statele parti la tratatul STE 126.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 80 din 30 septembrie 1994, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 285 din 7 octombrie 1994.

ARTICOLUL 3

Prezentul Protocol va intra în vigoare în prima zi a lunii ce urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care toate partile la Conventie îsi vor fi exprimat consimtamântul la Protocol, potrivit dispozitiil or art. 2.

ARTICOLUL 4

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

a) orice semnare;

b) depunerea fiecarui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;

c) data intrarii în vigoare a prezentului Protocol, potrivit art. 3.

d) orice alt act, notificare sau comunicare în legatura cu prezentul Protocol.

In constatarea celor de mai sus, subsemnatii, având depline împuterniciri în acest scop, au semnat prezentul Protocol.

Încheiat la Strasbourg la 4 noiembrie 1993, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copie certificata fiecarui stat membru al Consiliului Europei.

CONVENTIA
PENTRU APARAREA DREPTURILOR OMULUI
SI LIBERTATILOR FUNDAMENTALE (STE. 5 – 1950)*
AMENDATA PRIN PROTOCOLUL NR. 11 (STE.155 – 1994)**

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Luând în considerare Declaratia Universala a Drepturilor Omului, proclamata de Adunarea generala a Natiunilor Unite la 10 decembrie 1948,

Considerând ca aceasta declaratie urmareste sa asigure recunoasterea si aplicarea universala si efectiva a drepturilor pe care ea le enunta,

Considerând ca scopul Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune cât mai strânsa între membrii sai si ca unul dintre mijloacele pentru a atinge acest scop este apararea si dezvoltarea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale,

Reafirmând atasamentul lor profund fata de aceste libertati fundamentale care constituie temelia însesi a justitiei si a pacii în lume si a caror mentinere se bazeaza în mod esential, pe de o parte, pe un regim politic cu adevarat democratic, iar pe de alta parte, pe o conceptie comuna si un respect comun al drepturilor omului din care acestea decurg,

Hotarâte, în calitatea lor de guverne ale statelor europene animate de acelasi spirit si având un patrimoniu comun de idealuri si de traditii politice, de respect al libertatii si de preeminenta a drepturilor, sa ia primele masuri menite sa asigure garantarea colectiva a anumitor drepturi enuntate în Declaratia Universala,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

ARTICOLUL 1

Obligatia de a respec ta drepturile omului

Înaltele parti contractante recunosc oricarei persoane aflate sub jurisdictia lor drepturile si libertatile definite în titlul I al prezentei Conventii.

TITLUL I

Drepturi si libertati

ARTICOLUL 2

Dreptul la viata

1. Dreptul la viata al oricarei persoane este protejat prin lege. Moartea nu poate fi cauzata cuiva în mod intentionat, decât în executarea unei sentinte capitale

---

* Adoptata la Roma în 4 noiembrie 1950. A intrat în vigoare la 3 septembrie 1953.
România a ratificat Conventia prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 135 din 31 mai 1994.

** Text revizuit în conformitate cu prevederile Protocolului nr. 3, intrat în vigoare la 21 septembrie 1970, ale Protocolului nr. 5, intrat în vigoare la 20 septembrie 1971, si ale Protocolului nr. 8, intrat în vigoare la 1 ianuarie 1990 si cuprinzând, în afara de acestea, textul Protocolului nr. 2 care, în conformitate cu art. 5 paragraful 3, face parte integranta din Conventie odata cu intrarea în vigoare la 21 septembrie 1970.

pronuntate de un tribunal în cazul în care infractiunea este sanctionata cu aceasta pedeapsa prin lege.

2. Moartea nu este considerata ca fiind cauzata prin încalcarea acestui articol în cazurile în care aceasta ar rezulta dintr-o recurgere absolut necesara la forta;

a) pentru a asigura apararea oricarei perosane împotriva violentei ilegale;

b) pentru a efectua o arestare legala sau pentru a împiedica evadarea unei persoane legal detinute;

c) pentru a reprima, conform legii, tulburari violente sau o insurectie.

ARTICOLUL 3

Interzicerea torturii

Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.

ARTICOLUL 4

Interzicerea sclaviei si a muncii fortate

1. Nimeni nu poate fi tinut în sclavie sau în conditii de aservire.

2. Nimeni nu poate fi constrâns sa execute o munca fortata sau obligatorie.

3. Nu se considera *munca fortata sau obligatorie* în sensul prezentului articol:

a) orice munca impusa în mod normal unei persoane supuse detentiei în conditiile prevazute de art. 5 din prezenta conventie sau în timpul în care se afla în libertate conditionata;

b) orice serviciu cu caracter militar sau, în cazul celor care refuza sa satisfaca serviciul militar din motive de constiinta, în tarile în care acest lucru este recunoscut ca legitim, un alt serviciu, în locul serviciului militar obligatoriu;

c) orice serviciu impus în situatii de criza sau de calamitati care ameninta viata sau bunastarea comunitatii;

d) orice munca sau serviciu care face parte din obligatiile civile normale.

ARTICOLUL 5 [1]

Dreptul la libertate si la siguranta

1. Orice persoana are dreptul la libertate si la siguranta. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu exceptia urmatoarelor cazuri si potrivit cailor legale:

a) daca este retinut legal pe baza condamnarii pronuntate de un tribunal competent;

b) daca a facut obiectul unei arestari sau al unei detineri legale pentru nesupunerea la o hotarâre pronuntata, conform legii, de catre un tribunal ori în vederea garantarii executarii unei obligatii prevazute de lege;

---

[1] Conform art. 4 alin. 1 din Legea nr. 30/1990, România are urmatoarea rezerva:

Art. 5 din Conventie nu va împiedica aplicarea de catre România a dispozitiilor art. 1 al Decretului nr. 976 din 23 octombrie 1968, care reglementeaza sistemul disciplinar militar, cu conditia ca durata privarii de libertate sa nu depaseasca termenele prevazute de legislatia în vigoare.

Art. 1 al Decretului nr. 976 din 23 octombrie 1968 prevede: "Pentru abaterile de la disciplina militara, prevazute de regulamentele militare, comandantii sau sefii pot aplica militarilor sanctiunea disciplinara cu arest pâna la 15 zile".

c) daca a fost arestat sau retinut în vederea aducerii sale în fata autoritatii judiciare competente, sau când exista motive verosimile de a banui ca a savârsit o infractiune sau când exista motive temeinice de a crede în necesitatea de a-l împiedica sa savârseasca o infractiune sau sa fuga dupa savârsirea acesteia;

d) daca este vorba de detentia legala a unui minor, hotarâta pentru educatia sa sub supraveghere sau despre detentia sa legala, în scopul aducerii sale în fata autoritatii competente;

e) daca este vorba despre detentie legala a unei persoane susceptibile sa transmita o boala contagioasa, a unui alienat, a unui alcoolic, a unui toxicoman sau a unui vagabond;

f) daca este vorba despre arestarea sau detentia legala a unei persoane pentru a o împiedica sa patrunda în mod ilegal pe teritoriu sau împotriva careia se afla în curs o procedura de expulzare ori de extradare.

2. Orice persoana arestata trebuie sa fie informata, în termenul cel mai scurt si într-o limba pe care o întelege, asupra motivelor arestarii sale si asupra oricarei acuzatii aduse împotriva sa.

3. Orice persoana arestata sau detinuta, în conditiile prevazute de paragraful 1 lit. c) din prezentul articol, trebuie adusa de îndata înaintea unui judecator sau a altui magistrat împuternicit prin lege cu exercitarea atributiilor judiciare si are dreptul de a fi judecata într-un termen rezonabil sau eliberata în cursul procedurii. Punerea în libertate poate fi subordonata unei garantii care sa asigure prezentarea persoanei în cauza la audiere.

4. Orice persoana lipsita de libertatea sa prin arestare sau detinere are dreptul sa introduca un recurs în fata unui tribunal, pentru ca acesta sa statueze într-un termen scurt asupra legalitatii detinerii sale si sa dispuna eliberarea sa daca detinerea este ilegala.

5. Orice persoana care este victima unei arestari sau a unei detineri în conditii contrare dispozitiilor acestui articol are dreptul la reparatii.

ARTICOLUL 6

Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoana are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public si într-un termen rezonabil a cauzei sale, de catre o instanta independenta si impartiala, instituita de lege, care va hotarî fie asupra încalcarii drepturilor si obligatiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricarei acuzatii în materie penala îndreptate împotriva sa. Hotarârea trebuie sa fie pronuntata în mod public, dar accesul în sala de sedinta poate fi interzis presei si publicului pe întreaga durata a procesului sau a unei parti a acestuia în interesul moralitatii, al ordinii publice, ori al securitatii nationale într-o societate democratica, atunci când interesele minore sau protectia vietii private a partilor la proces o impun, sau în masura considerata absolut necesara de catre instanta atunci când, în împrejurari speciale, publicitatea ar fi de natura sa aduca atingere intereselor justitiei.

2. Orice persoana acuzata de o infractiune este prezumata nevinovata pâna ce vinovatia sa va fi legal stabilita.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) sa fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limba pe care o întelege si în mod amanuntit, asupra naturii si cauzei acuzatiei aduse împotriva sa;

b) sa dispuna de timpul si de înlesnirile necesare pregatirii apararii sale;

c) sa se apere el însusi sau sa fie asistat de un aparator ales de el si, daca nu dispune de mijloacele necesare pentru a plati un aparator, sa poata fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justitiei o cer;

d) sa întrebe sau sa solicite audierea martorilor acuzarii sa obtina citarea si audierea martorilor apararii în aceleasi conditii ca si martorii acuzarii;

e) sa fie asistat în mod gratuit de un interpret, daca nu întelege sau nu vorbeste limba folosita la audiere.

ARTICOLUL 7

Nici o pedeapsa fara lege

1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o actiune sau o omisiune care, în momentul în care a fost savârsita nu constituia o infractiune, potrivit dreptului national sau international. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsa mai severa decât aceea care era aplicata în momentul savârsirii infractiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecarii si pedepsirii unei persoane vinovate de o actiune sau de o omisiune care, în momentul savârsirii sale, ar considerata infractiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de natiunile civilizate.

ARTICOLUL 8

Dreptul la respectarea vietii private si de familie

1. Orice persoana are dreptul la respectarea vietii sale private si de familie, a domiciliului sau si a corespondentei sale.

2. Nu este admis amestecul unei autoritati publice în exercitarea acestui drept decât în masura în care acest amestec este prevazut de lege si daca constituie o masura care, într-o societate democratica, este necesara pentru securitatea nationala, siguranta publica, bunastarea economica a tarii, apararea ordinii si prevenirea faptelor penale, protejarea sanatatii si a moralei, ori protejarea drepturilor si libertatilor altora.

ARTICOLUL 9

Libertatea de gândire, de constiinta si de religie

1. Orice presoana are dreptul la libertatea de gândire, de constiinta si de religie; acest drept include libertatea de a-si schimba religia sau convingerea, precum si libertatea de a-si manifesta religia sau convingerea în mod individual sau în colectiv, în public sau în particular, prin cult, învatamânt, practici si îndeplinirea ritualurilor.

2. Libertatea de a-si manifesta religia sau convingerile nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevazute de lege, constituie masuri necesare, într-o societate democratica, pentru siguranta publica, protectia ordinii, a sanatatii sau a moralei publice ori pentru protejarea drepturilor si a libertatilor altora.

ARTICOLUL 10

Libertatea de exprimare

1. Orice persoana are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie si libertatea de a primi sau de a comunica informatii ori idei fara amestecul autoritatilor publice si fara a tine seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedica statele sa supuna societatile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

2. Exercitarea acestor libertati ce comporta îndatoriri si responsabilitati poate fi supusa unor formalitati, conditii, restrângeri sau sanctiuni prevazute de lege, care constituie masuri necesare, într-o societate democratica, pentru securitatea nationala, integritatea teritoriala sau siguranta publica, apararea oridinii si prevenirea infractiunilor, protectia sanatatii sau a moralei, protectia reputatiei sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informatii confidentiale sau pentru a garanta autoritatea si impartialitatea puterii judecatoresti.

ARTICOLUL 11

Libertatea de întrunire si de asociere

1. Orice persoana are dreptul la libertatea de întrunire pasnica si la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu altii sindicate si de a se afilia la sindicate pentru apararea intereselor sale.

2. Exercitarea acestor drepturi nu poate face obiectul altor restrângeri decât acelea care, prevazute de lege, constituie masuri necesare, într-o societate democratica, pentru securitatea nationala, siguranta publica, apararea ordinii si prevenirea infractiunilor, protejarea sanatatii sau a moralei ori pentru protectia drepturilor si a libertatilor altora. Prezentul articol nu interzice ca restrângeri legale sa fie impuse exercitarii acestor drepturi de catre membrii fortelor armate, ai politiei sau ai adminstratiei de stat.

ARTICOLUL 12

Dreptul la casatorie

Începând cu vârsta stabilita prin lege, barbatul si femeia au dreptul de a se casatori si de a întemeia o familie conform legislatiei nationale ce reglementeaza exercitarea acestui drept.

ARTICOLUL 13

Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoana, ale carei drepturi si libertati recunoscute de prezenta Conventie au fost încalcate, are dreptul sa se adreseze efectiv unei instante nationale, chiar si atunci când încalcarea s-ar datora unor persoane care au actionat în exercitarea atributiilor lor oficiale.

ARTICOLUL 14

Interzicerea discriminarii

Exercitarea drepturilor si libertatilor recunoscute de prezenta Conventie trebuie sa fie asigurata fara nici o deosebire bazata, în special, pe sex, rasa, culoare,

limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, apartenenta la o mionoritate nationala, avere, nastere sau orice alta situatie.

ARTICOLUL 15

Derogare în caz de stare de urgenta

1. În caz de razboi sau de alt pericol public ce ameninta viata natiunii, orice înalta parte contractanta poate lua masuri care deroga de la obligatiile prevazute de prezenta Conventie, în masura stricta în care situatia o cere si cu conditia ca aceste masuri sa nu fie în contradictie cu alte obligatii care decurg din dreptul international.

2. Dispozitia precedenta nu îngaduie nici o derogare de la art. 2, cu exceptia cazului de deces rezultând din acte licite de razboi, si nici de la art. 3, art. 4 paragraful 1 si art. 7.

3. Orice înalta parte contractanta ce exercita acest drept de derogare îl informeaza pe deplin pe Secretarul general al Consiliului Europei cu privire la masurile luate si la motivele care le-au determinat. Aceasta trebuie, de asemenea, sa informeze pe Secretarul general al Consiliului Europei si asupra datei la care aceste masuri au încetat a fi în vigoare si de la care dispozitiile Conventiei devin din nou aplicabile.

ARTICOLUL 16

Restrictii ale activitatii politice a strainilor

Nici o dispozitie a art. 10, 11 si 14 nu poate fi considerata ca interzicând înaltelor parti contractante sa impuna restrângeri activitatii politice a strainilor.

ARTICOLUL 17

Interzicerea abuzului de drept

Nici o dispozitie din prezenta conventie nu poate fi interpretata ca implicând, pentru un stat, un grup sau un individ, un drept oarecare de a desfasura o activitate sau a îndeplini un act ce urmareste distrugerea drepturilor sau a libertatilor recunoscute de prezenta Conventie sau a aduce limitari mai ample acestor drepturi si libertati decât cele prevazute de aceasta Conventie.

ARTICOLUL 18

Limitarea folosirii restrângerii drepturilor

Restrângerile care, în termenii prezentei Conventii, sunt aduse respectivelor drepturi si libertati nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevazute.

TITLUL II

CURTEA EUROPEANA A DREPTURILOR OMULUI

ARTICOLUL 19

Înfiintarea Curtii

Pentru a asigura respectarea angajamentelor care decurg pentru înaltele parti contractante din prezenta Conventie si din Protocoalele sale, se înfiinteaza o Curte Europeana a Drepturilor Omului, numita în continuare *Curtea*. Aceasta va functiona permanent.

ARTICOLUL 20

Numarul judecatorilor

Curtea se compune dintr-un numar de judecatori egal cu cel al înaltelor parti contractante.

ARTICOLUL 21

Conditii de exercitare a functiilor

1. Judecatorii trebuie sa se bucure de cea mai înalta reputatie morala si sa întruneasca conditiile cerute pentru exercitarea unor înalte functiuni judiciare sau care sa fie juristi având o competenta recunoscuta.

2. Judecatorii îsi exercita mandatul cu titlu individual.

3. În cursul mandatului lor, judecatorii nu pot exercita nici o activitate incompatibila cu cerintele de independenta, de impartialitate sau de disponibilitate impuse de o activitate cu caracter pemanent; orice problema ridicata în aplicare acestui paragraf este rezolvata de catre Curte.

ARTICOLUL 22

Alegerea judecatorilor

1. Judecatorii sunt alesi de Adunarea Parlamentara în numele fiecarei înalte parti contractante, cu majoritatea voturilor exprimate, de pe o lista de trei candidati prezentati de înalta parte contractanta.

2. Aceeasi procedura este urmata pentru a completa Curtea în cazul aderarii de noi înalte parti contractante si pentru a se ocupa locurile devenite vacante.

ARTICOLUL 23

Durata mandatului

1. Judecatorii sunt alesi pentru o durata de 6 ani. Ei pot fi realesi. Totusi, mandatele unei jumatati din numarul judecatorilor desemnati la prima alegere se vor încheia la împlinirea a 3 ani.

2. Judecatorii al caror manadat se va încheia la împlinirea perioadei initiale de 3 ani sunt desemnati prin tragere la sorti, efectuata de catre Secretarul general al Consiliului Europei, imediat dupa alegerea lor.

3. Pentru a asigura, în masura posibilului, reînnoirea mandatelor unei jumatati din numarul judecatorilor la fiecare 3 ani, Adunarea Parlamentara poate, înainte de a proceda la orice alegere ulterioara, sa decida ca unul sau mai multe mandate ale judecatorilor ce urmeaza sa fie alesi sa aiba o alta durata decât cea de 6 ani, fara ca totusi ea sa poata depasi 9 ani sau sa fie mai mica de 3 ani.

4. În cazul în care trebuie atribuite mai multe mandate si Adunarea Parlamentara aplica paragraful precedent, repartizarea se face prin tragere la sorti , efectuata de catre Secretarul general al Consiliului Europei, imediat dupa alegere.

5. Judecatorul ales în locul unui judecator al carui mandat nu a expirat va duce la sfârsit mandatul predecesorului sau.

6. Mandatul judecatorilor se încheie atunci când ei împlinesc vârsta de 70 de ani.

7. Judecatorii ramân în functie pâna la înlocuirea lor. Ei continua totusi sa se ocupe de cauzele cu care au fost deja sesizati.

ARTICOLUL 24

Revocare

Un judecator nu poate fi revocat din functiile sale decât daca ceilalti judecatori decid, cu majoritate de doua treimi, ca el a încetat sa corespunda conditiilor necesare.

ARTICOLUL 25

Grefa si secretari juridici

Curtea dispune de o Grefa ale carei sarcini si organizare sunt stabilite prin regulamentul Curtii. Ea este asistata de secretari juridici.

ARTICOLUL 26

Adunarea plenara a Curtii

Curtea reunita în Adunarea plenara:

a) alege, pentru o durata de 3 ani, pe presedintele sau si pe unul sau doi vicepresedinti; ei pot fi realesi;

b) constituie Camere pentru o perioada determinata;

c) alege presedintii camerelor Curtii, care pot fi realesi;

d) adopta regulamentul Curtii;

e) alege grefierul si unul sau mai multi grefieri adjuncti.

ARTICOLUL 27

Comitete, Camere si Marea Camera

1. Pentru examinarea cauzelor aduse înaintea sa, Curtea îsi desfasoara activitatea în Comitete de trei judecatori, în Camere de sapte judecatori si într-o Mare Camera se saptesprezece judecatori. Camerele Curtii constitue comitete pentru o perioada determinata.

2. Judecatorul ales în numele unui stat-parte la litigiu este membru de drept al Camerei si al Marii Camere; în cazul absentei acestui judecator sau atunci când el nu-si poate desfasura activitatea, acest stat-parte desemneaza o persoana care sa activeze în calitate de judecator.

3. Fac, de asemenea, parte din Marea Camera presedintele Curtii, vicepresedintii, presedintii Camerelor si alti judecatori desemnati conform

regulamentului Curtii. Când cauza este deferita Marii Camere în virtutea art. 43, nici un judecator al Camerei care a emis hotarârea nu poate face parte din aceasta, cu exceptia presedintelui Camerei si a judecatorului ales în numele statului-parte interesat.

ARTICOLUL 28

Declaratii ale Comitetelor privind inadmisibilitatea

Un Comitet poate, prin vot unanim, sa declare inadmisibila sau sa scoata de pe rol o cerere individuala, introdusa în virtutea art. 34, atunci când o astfel de decizie poate fi luata fara o examinare complementara. Decizia este definitiva.

ARTICOLUL 29

Decizii ale Camerelor asupra adm isibilitatii si fondului

1. Daca nici o decizie nu a fost luata în virtutea art. 28, o Camera se poate pronunta asupra admisibilitatii si a fondului cererilor individuale introduse în virtutea art. 34.

2. O Camera se pronunta asupra admisibilitatii si a fondului cererilor introduse de state în virtutea art. 33.

3. În afara unei decizii contrare a Curtii în cazuri exceptionale, decizia asupra admisibilitatii este luata în mod separat.

ARTICOLUL 30

Desesizarea în favoarea Marii Camere

În cazul în care cauza adusa înaintea unei Camere ridica o problema grava privitoare la interpretarea Conventiei sau a Protocoalelor sale, sau daca solutionarea unei probleme poate conduce la o contradictie cu o hotarâre pronuntata anterior de Curte, Camera poate, atât timp cât nu a pronuntat hotarârea sa, sa se desesizeze în favoarea Marii Camere, în afara cazului în care una dintre parti se opune la aceasta.

ARTICOLUL 31

Atributii ale Marii Camere

Marea Camera:

1. se pronunta asupra cererilor introduse în virtutea art. 33 sau a art. 34, atunci când cauza i-a fost deferita de Camera în virtutea art. 30 sau când cauza i-a fost deferita în virtutea art. 43; si

2. examineaza cererile de aviz consultativ introduse în virtutea art. 47.

ARTICOLUL 32

Competenta Curtii

1. Competenta Curtii acopera toate problemele privind interpretarea si aplicarea Conventiei si a Protocoalelor sale, care îi sunt supuse în conditiile prevazute în art. 33, 34 si 47.

2. În caz de contestare a competentei sale, Curtea hotaraste.

ARTICOLUL 33

Cauze interstatele

Orice înalta parte contractanta poate sesiza Curtea asupra oricarei pretinse încalcari a prevederilor Conventiei si ale Protocoalelor sale de catre o alta parte contractanta.

ARTICOLUL 34

Cereri individuale

Curtea poate fi sesizata printr-o cerere de catre orice persoana fizica, orice organizatie neguvernamentala sau de orice grup de particulari care se pretinde victima a unei încalcari de catre una dintre înaltele parti contractante a drepturilor recunoscute în Conventie sau în Protocoalele sale. Înaltele parti contractante se angajeaza sa nu împiedice prin nici o masura exercitiul eficace al acestui drept.

ARTICOLUL 35

Conditii de admisibilitate

1. Curtea nu poate fi sesizata decât dupa epuizarea cailor de recurs interne, asa cum se întelege din principiile de drept international general recunoscute, si într-un termen de 6 luni, începând cu data deciziei interne definitive.

2. Curtea nu retine nici o cerere individuala introdusa în aplicarea art. 34, daca:

a) ea este anonima; sau

b) ea este în mod esential aceeasi cu o cerere examinata anterior de catre Curte sau deja supusa unei alte instante internationale de ancheta sau de reglementare si daca ea nu contine fapte noi.

3. Curtea declara inadmisibila orice cerere individuala introdusa în aplicarea art. 34, atunci când ea considera cererea incompatibila cu dispozitiile Conventiei sau ale Protocoalelor sale, în mod vadit nefondata sau abuziva.

4. Curtea respinge orice cerere pe care o considera inadmisibila în aplicarea prezentului articol. Ea poate proceda astfel în orice stadiu al procedurii.

ARTICOLUL 36

Interventia tertilor

1. În orice cauza aflata în fata unei Camere sau a Marii Camere, o înalta parte contractanta, al carei cetatean este reclamantul, are dreptul de a prezenta observatii scrise si de a lua parte la audieri.

2. În interesul bunei administrari a justitiei, presedintele Curtii poate invita orice înalta parte contractanta care nu este parte în cauza sau orice persoana interesata, alta decât reclamantul, sa prezinte observatii scrise sau sa ia parte la audiere.

ARTICOLUL 37

Scoaterea de pe rol

1. În orice stadiu al procedurii, Curtea poate hotarî scoaterea de pe rol a unei cereri atunci când circumstantele permit sa se traga concluzia ca:

a) solicitantul nu doreste sa o mai mentina; sau

b) litigiul a fost rezolvat; sau

c) pentru orice alt motiv, constatat de Curte, continuarea examinarii cererii nu se mai justifica.

Totusi Curtea continua examinarea cererii daca respectarea drepturilor omului garantate prin Conventie si prin Protocoalele sale o cere.

2. Curtea pote hotarî repunerea pe rol a unei cereri atunci când ea considera ca împrejurarile o jusitifica.

ARTICOLUL 38

Examinarea cauzei în conditii de contradictorialitate si procedura de rezolvare pe cale amiabila

1. În cazul în care Curtea declara o cerere admisibila ea:

a) procedeaza la examinarea cauzei în conditii de contradictorialitate, împreuna cu reprezentantii partilor, si, daca este cazul, la o ancheta, pentru a carei desfasurare eficienta statele interesate vor furniza toate facilitatile necesare;

b) se pune la dispozitia celor interesati, în scopul de a se ajunge la rezolvarea cauzei pe cale amiabila, pe baza respectarii drepturilor omului, astfel cum acestea sunt recunoscute în Conventie si în Protocoalele sale.

2. Procedura descrisa la paragraful 1 b) este confidentiala.

ARTICOLUL 39

Rezolvarea pe cale amiabila

În cazul rezolvarii pe cale amiabila, Curtea scoate cauza de pe rol printr-o decizie care se limiteaza la o scurta expunere a faptelor si a solutiei adoptate.

ARTICOLUL 40

Audiere publica si acces la documente

1. Audierea este publica, în afara cazului în care Curtea nu decide altfel, motivat de circumstante exceptionale.

2. Documentele depuse la Grefa sunt accesibile publicului, în afara cazului în care presedintele Curtii nu decide altfel.

ARTICOLUL 41

Reparatie echitabila

În cazul în care Curtea declara ca a avut loc o încalcare a Conventiei sau a Protocoalelor sale si daca dreptul intern al înaltei parti contractante nu permite decât o înlaturare incompleta a consecintelor acestei încalcari, Curtea acorda partii lezate, daca este cazul, o reparatie echitabila.

ARTICOLUL 42

Hotarârile Camerelor

Hotarârile Camerelor devin definitive conform dispozitiilor art. 44 paragraful 2.

ARTICOLUL 43

Retrimiterea în fata Marii Camere

1. Într-un termen de 3 luni de la data hotarârii unei Camere, orice parte în cauza poate, în cazuri exceptionale, sa ceara retrimiterea cauzei în fata Marii Camere.

2. Un Colegiu de cinci judecatori ai Marii Camere accepta cererea în cazul în care cauza ridica o problema grava referitoare la interpretarea sau la aplicarea Conventiei sau a Protocoalelor sale, sau o alta problema grava cu caracter general.

3. În cazul în care Colegiul accepta cererea, Marea Camera se pronunta asupra cauzei printr-o hotarâre.

ARTICOLUL 44

Hotarâri definitive

1. Hotarârea Marii Camere este definitiva.

2. Hotarârea unei Camere devine definitiva;

a) atunci când partile declara ca ele nu vor cere retrimiterea cauzei în fata Marii Camere; sau

b) la 3 luni de la data hotarârii, daca retrimiterea cauzei în fata Marii Camere nu a fost ceruta; sau

c) atunci când Colegiul Marii Camere respinge cererea de retrimitere formulata potrivit art. 43.

3. Hotarârea definitiva se publica.

ARTICOLUL 45

Motivarea hotarârilor si deciziilor

1. Hotarârile, precum si deciziile care declara cererile admisibile sau inadmisibile sunt motivate.

2. Daca hotarârea nu exprima în totalitate sau în parte opinia unanima a judecatorilor, oricare judecator are dreptul sa adauge acesteia expunerea opiniei sale separate.

ARTICOLUL 46

Forta obligatorie si executarea hotarârilor

1. Înaltele parti contractante se angajeaza sa se conformeze hotarârilor definitive ale Curtii în litigiile în care ele sunt parti.

2. Hotarârea definitiva a Curtii este transmisa Comitetului Ministrilor, care supravegheaza executarea ei.

ARTICOLUL 47

Avize consultative

1. Curtea poate, la cererea Comitetului Ministrilor, sa dea avize consultative asupra problemelor juridice privind interpretarea Conventiei si a Protocoalelor sale.

2. Aceste avize nu se pot referi la probleme legate de continutul sau de întinderea drepturilor si a libertatilor definite în titlul I al Conventiei si în Protocoalele sale, nici asupra altor probleme de care Curtea sau Comitetul Ministrilor ar putea sa ia cunostinta ca urmare a introducerii unui recurs prevazut în Conventie.

3. Decizia Comitetului Ministrilor de a cere un aviz Curtii este luata prin votul majoritatii reprezentantilor care au dreptul de a face parte din acesta.

ARTICOLUL 48

Competenta consultativa a Curtii

Curtea decide daca cererea de aviz consultativ prezentata de Comitetul Ministrilor este de competenta sa, asa cum aceasta este definita de art. 47.

ARTICOLUL 49

Motivarea avizelor consultative

1. Avizul Curtii trebuie motivat.

2. Daca avizul nu exprima în tot sau în parte opinia unanima a judecatorilor, oricare judecator are dreptul sa alature acestuia expunerea opiniei sale separate.

3. Avizul Curtii este transmis Comitetului Ministrilor.

ARTICOLUL 50

Cheltuieli de functionare a Curtii

Cheltuielile de functionare a Curtii sunt în sarcina Consiliului Europei.

ARTICOLUL 51

Privilegii si imunitati ale judecatorilor

Judecatorii se bucura, pe timpul exercitarii functiilor lor, de privilegiile si imunitatile prevazute la art. 40 din Statutul Consiliului Europei si de acordurile încheiate în virtutea acestui articol.

TITLUL III

Dispozitii diverse

ARTICOLUL 52

Anchetele Secretarului general

Oricare înalta parte contractanta va furniza, la solicitarea Secretarului general al Consiliului Europei, explicatiile cerute asupra felului în care dreptul sau intern asigura aplicarea efectiva a tuturor dispozitiilor acestei Conventii.

ARTICOLUL 53

Apararea drepturilor omului recunoscute

Nici o dispozitie din prezenta Conventie nu va fi interpretata ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului si libertatilor fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricarei parti contractante sau oricarei alte Conventii la care aceasta parte contractanta este parte.

ARTICOLUL 54

Competentele Comitetului Ministrilor

Nici o dispozitie a prezentei Conventii nu aduce atingere competentelor conferite Comitetului Ministrilor prin Statutul Consiliului Europei.

ARTICOLUL 55

Renuntarea la alte mijloace de reglementare a diferendelor

Înaltele parti contractante renunta reciproc, în afara unei întelegeri speciale, sa se prevaleze de tratatele, conventiile sau de declaratiile care exista între ele, în vederea supunerii, pe calea unei cereri, a unui diferend aparut din interpretarea sau aplicarea prezentei Conventii unui alt mod de reglementare decât cele prevazute de numita Conventie.

ARTICOLUL 56

Aplicarea teritoriala

1. Orice stat poate, în momentul ratificarii, sau în orice alt moment ulterior sa declare, prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei, ca prezenta Conventie se va aplica, sub rezerva paragrafului 4 al prezentului articol, tuturor sau unuia dintre teritoriile ale caror relatii internationale el le asigura.

2. Conventia se aplica teritoriului sau teritoriilor desemnate în notificare începând cu a 30-a zi socotita de la data la care Secretarul general al Consiliului Europei va fi primit aceasta notificare.

3. În respectivele teritorii, dispozitiile prezentei Conventii vor fi aplicate tinând seama de necesitatile locale.

4. Orice stat care a facut o declaratie conform primului paragraf din acest articol poate ulterior, în orice moment, sa declare relativ la unul sau mai multe teritorii vizate în aceasta declaratie ca accepta competentele Curtii de a lua cunostinta de cererile persoanelor fizice, organizatiilor neguvernamentale sau ale grupurilor de persoane particulare, conform art. 34 din Conventie.

ARTICOLUL 57

Rezerve

1. Orice stat poate, în momentul semnarii prezentei Conventii sau al depunerii instrumentului sau de ratificare, sa formuleze o rezerva în legatura cu o dispozitie anume a Conventiei, în masura în care o lege atunci în vigoare pe teritoriul sau nu este conforma cu aceasta dispozitie. Rezervele cu caracter general nu sunt autorizate în termenii prezentului articol.

2. Orice rezerva emisa conform prezentului articol necesita o scurta expunere privind legea în cauza.

ARTICOLUL 58

Denuntare

1. Orice înalta parte contractanta nu poate denunta prezenta Conventie decât dupa expirarea unui termen de 5 ani începând cu data intrarii în vigoare a Conventiei în ceea ce o priveste si prin intermediul unui preaviz de 6 luni, dat printr-o notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei, care informeaza despre aceasta celelalte parti contractante.

2. Aceasta denuntare nu poate avea drept efect sa dezlege înalta parte contractanta interesata de obligatiile continute în prezenta Conventie în ceea ce priveste orice fapt care, putând constitui o încalcare a acestor obligatii, ar fi fost comis de ea anterior datei la care denuntarea îsi produce efectele.

3. Sub aceeasi rezerva ar înceta de a mai fi parte la prezenta Conventie orice parte contractanta care ar înceta de a mai fi membru al Consiliului Europei.

4. Conventia poate fi denuntata conform dispozitiilor paragrafelor precedente în ceea ce priveste teritoriul pentru care ea a fost declarata aplicabila potrivit art. 56.

ARTICOLUL 59

Semnare si ratificare

1. Prezenta Conventie este deschisa spre semnare membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificata. Ratificarile vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Conventie va intra în vigoare dupa depunerea a zece instrumente de ratificare.

3. Pentru orice semnatar care o va ratifica ulterior, Conventia va intra în vigoare din momentul depunerii instrumentului de ratificare.

4. Secretarul general al Consiliului Europei va notifica tuturor membrilor Consiliului Europei intrarea în vigoare a Conventiei, numele înaltelor parti contractante care au ratificat-o, precum si depunerea oricarui instrument de ratificare intervenita ulterior.

Încheiata la Roma, la 4 noiembrie 1950, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus la arhivele Consiliului Europei.

Secretarul general va transmite copie certificata tuturor semnatarilor.

CARTA SOCIALA EUROPEANA[?]
(STE. 35 – 1961)

PREAMBUL

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Considerând ca obiectivul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsa între membrii sai, cu scopul de a proteja si promova idealurle si principiile care sunt patrimoniul lor comun, si de a favoriza progresul lor economic si social, în special prin apararea si dezvoltarea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale;

Considerând ca prin Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, semnata la Roma la 4 noiembrie 1950, si a Protocolului aditional la aceasta, semnat la Paris la 20 martie 1952, statele membre ale Consiliului Europei au convenit sa asigure populatiilor lor drepturile civile si politice si libertatile specificate în aceste instrumente;

Considerând ca folosinta drepturilor sociale trebuie sa fie asigurata fara discriminare de rasa, culoare, sex, religie, opinie politica, origine nationala sau sociala;

Hotarâte, sa faca împreuna orice efort în vederea ameliorarii nivelului de viata si promovarii bunastarii tuturor categoriilor de populatie ale lor, atât rurale cât si urbane, prin institutii si realizari corespunzatoare;

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

PARTEA I

Partile contractante recunosc ca obiectiv al politicii lor, a carui realizare o vor urmari, prin toate mijloacele utile, pe plan national si international, atingerea conditiilor specifice asigurarii exercitarii efective a urmatoarelor drepturi si principii:

1. Orice persoana trebuie sa aiba posibilitatea de a-si câstiga existenta printr-o munca liber întreprinsa;

2. Toti cei care lucreaza au dreptul la conditii de munca echitabile;

3. Toti lucratorii au dreptul la securitate si igiena în munca;

4. Toti lucratorii au dreptul la o salarizare echitabila, care sa le asigure lor, precum si familiilor lor, un nivel de viata satisfacator;

5. Toti lucratorii si patronii au dreptul de a se asocia liber în organizatii nationale sau internationale pentru protectia intereselor lor economice si sociale;

6. Toti lucratorii si patronii au dreptul de a negocia împreuna;

7. Copiii si adolescentii au dreptul la o protectie speciala împotriva pericolelor fizice si morale la care sunt expusi;

8. Lucratoarele, în caz de maternitate, au dreptul la o protectie speciala;

9. Orice persoana are dreptul la mijloace corespunzatoare de orientare profesionala, în vederea sprijinirii sale în alegerea unei profesii adecvate intereselor si aptitudinilor sale profesionale;

10. Orice persoana are dreptul la mijloace corespunzatoare de formare profesionala;

[?] Adoptata la Torino în 18 octombrie 1961. A intrat în vigoare la 26 februarie 1965. România a semnat Carta la 4 octombrie 1994.

11. Orice persoana are dreptul de a beneficia de toate masurile care îi permit sa se bucure de cea mai buna stare de sanatate pe care o poate atinge;

12. Toti lucratorii si persoanele afl ate în întretinerea acestora au dreptul la securitate sociala;

13. Orice persoana lipsita de resurse suficiente are dreptul la asistenta sociala si medicala;

14. Orice persoana are dreptul de a beneficia de servicii sociale calificate;

15. Orice persoana invalida are dreptul la formare profesionala si la readaptare profesionala si sociala oricare ar fi originea si natura invaliditatii sale;

16. Familia, în calitate de celula fundamentala a societatii, are dreptul la o protectie sociala, juridica si economica corespunzatoare în vederea asigurarii deplinei sale dezvoltari;

17. Mama si copilul, independent de situatia matrimoniala si de raporturile familiale, au dreptul la o protectie sociala si economica corespunzatoare;

18. Cetatenii uneia din partile contractante au dreptul de a exercita orice activitate lucrativa pe teritoriul unei alte parti contractante, pe picior de egalitate cu cetatenii acesteia din urma, sub rezerva restrictiilor motivate de ratiuni serioase cu caracter economic sau social;

19. Lucratorii migranti cetateni ai uneia din partile contractante si familiile lor au dreptul la protectie si asistenta pe teritoriul oricarei alte parti contractante.

PARTEA a II-a

Partile contractante se angajeaza sa se considere ca fiind legate, conform dispozitiilor partii a III-a, prin obligatiile ce rezulta din articolele si paragrafele urmatoare.

ARTICOLUL 1

Dreptul la munca

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la munca, partile contractante se angajeaza:

1. sa recunoasca drept unul dintre principalele obiective si responsabilitati, realizarea si mentinerea nivelului cel mai ridicat si cel mai stabil posibil al locului de munca, în vederea realizarii depline a acestuia;

2. sa protejeze de o maniera eficienta dreptul lucratorului de a-si câstiga existenta printr-o munca liber întreprinsa;

3. sa stabileasca sau sa mentina servicii gratuite de angajare pentru toti lucratorii;

4. sa asigure sau sa favorizeze o orientare, formare si readaptare profesionala corespunzatoare.

ARTICOLUL 2

Dreptul la conditii de munca echitabile

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la conditii de munca echitabile, partile contractante se angajeaza:

1. sa fixeze o durata rezonabila a timpului de munca zilnic si saptamânal, saptamâna de lucru trebuind sa fie redusa progresiv în masura în care cresterea productivitatii si ceilalti factori relevanti o permit;

2. sa prevada zile de sarbatoare platite;

3. sa asigure dreptul la un concediu anual platit de minimum 2 saptamâni;

4. sa asigure lucratorilor folositi în ocupatii periculoase sau insalubre, fie o reducere a duratei muncii, fie concedii platite, suplimentare;

5. sa asigure un repaus saptamânal care sa coincida, în masura în care este posibil, cu ziua saptamânii recunoscuta ca zi de repaus prin traditia sau uzantele tarii sau regiunii.

ARTICOLUL 3

Dreptul la securitate si la igiena muncii

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la securitate si igiena a muncii, partile contractante se angajeaza:

1. sa publice regulamente de securitate si igiena a muncii;

2. sa publice masuri de control al aplicarii acestor regulamente;

3. sa consulte când este cazul, organizatiile de patroni si lucratori asupra masurilor ce tind sa amelioreze securitatea si igiena muncii.

ARTICOLUL 4

Dreptul la o remuneratie echitabila

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la o remuneratie echitabila, partile contractante se angajeaza:

1. sa recunoasca dreptul lucratorilor la o remuneratie suficienta care sa le asigure acestora, precum si familiilor acestora, un nivel de viata decent;

2. sa recunoasca dreptul lucratorilor la un nivel de remuneratie majorat pentru orele suplimentare de munca cu exceptia unor cazuri particulare;

3. sa recunoasca dreptul lucratorilor si lucratoarelor la o remunerare egala pentru o munca de valoare egala;

4. sa recunoasca dreptul tuturor lucratorilor la o perioada de preaviz rezonabila în cazul încetarii angajarii;

5. sa nu autorizeze retinerile din salarii decât în conditiile si în limitele prescrise de legislatia sau reglementarea nationala ori fixate prin conventii colective sau sentinte de arbitraj.

Exercitarea acestor drepturi trebuie sa fie asigurata fie prin intermediul conventiilor colective încheiate în mod liber, fie prin metode legale de fixare a salariilor, fie prin orice alta modalitate adecvata conditiilor nationale.

ARTICOLUL 5

Dreptul sindical

In vederea garantarii sau promovarii libertatii lucratorilor si patronilor de a constitui organizatii locale, nationale sau internationale pentru protejarea intereselor

lor economice si sociale si de a adera la aceste organizatii, partile contractante se angajeaza ca legislatia nationala sa nu aduca atingere acestei libertati. Masura în care garantiile prevazute în prezentul articol se vor aplica politiei va fi determinata de legislatia sau reglementarea nationala. Principiul de aplicare a acestor garantii membrilor fortelor armate si masura în care ele se vor aplica acestei categorii de persoane sunt în mod egal determinatede legislatia sau reglementarea nationala.

ARTICOLUL 6

Dreptul la negociere colectiva

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului de negociere colectiva, partile contractante se angajeaza:

1. sa favorizeze consultarea în mod egal între lucratori si patroni;

2. sa promoveze, atunci când aceasta este necesara si utila, instituirea procedurilor de negociere voluntara între patroni sau organizatiile patronale, pe de o parte, si organizatiile lucratorilor, pe de alta parte, în vederea reglementarii conditiilor de munca prin conventii colective;

3. sa favorizeze instituirea si utilizarea procedurilor corespunzatoare de conciliere si arbitraj voluntar pentru reglementarea conflictelor de munca;

si recunosc:

4. dreptul lucratorilor si patronilor la actiuni colective în caz de conflict de interese, inclusiv dreptul la greva, sub rezerva obligatiilor care ar putea rezulta din conventiile colective în vigoare.

ARTICOLUL 7

Dreptul copiilor si tinerilor la protectie

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului copiilor si tinerilor la protectie, partile contractante se angajeaza:

1. sa fixeze la 15 ani vârsta minima de încadrare în munca, derogari fiind totusi admise pentru copiii angajati în munci usoare care nu risca sa aduca atingere sanatatii, moralitatii sau educatiei acestora;

2. sa fixeze o vârsta minima, mai ridicata de încadrare în munca pentru anumite ocupatii determinate, considerate ca periculoase sau insalubre;

3. sa interzica ca acei copii înca supusi învatamântului obligatoriu, sa fie folositi la lucrari care îi priveaza de beneficierea din plin a acestei instructii;

4. sa limiteze durata timpului de munca a lucratorilor mai mici de 16 ani pentru ca aceasta sa corespunda exigentelor dezvoltarii lor si în mod deosebit nevoilor lor de formare profesionala;

5. sa recunoasca dreptul tinerilor lucratori si ucenici la o remunerare echitabila sau la o alocatie corespunzatoare;

6. sa prevada ca orele pe care tinerii le consacra formarii profesionale pe durata timpului normal de munca cu consimtamântul patronului sa fie considerate ca fiind incluse în ziua de munca;

7. sa fixeze la cel putin 3 saptamâni durata concediului platit anual lucratorilor sub 18 ani;

8. sa interzica folosirea lucratorilor sub 18 ani la lucrari de noapte, cu exceptia anumitor munci determinate prin legislatia sau reglementareanationala;

9. sa prevada ca lucratorii sub 18 ani angajati în locuri de munca determinate prin legislatia sau reglementarea nationala sa fie supusi unui control medical periodic;

10. sa asigure o protectie speciala împotriva pericolelor fizice si morale la care copiii si tinerii sunt expusi si în special împotriva celor care rezulta de o maniera directa sau indirecta din munca lor.

ARTICOLUL 8

Dreptul lucratoarelor la protectia maternitatii

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratoarelor la protectia maternitatii, partile contractante se angajeaza:

1. sa asigure femeilor, înainte si dupa nastere, un timp de odihna cu o durata de minimum 12 saptamâni, fie prin concediu platit, fie prin prestatii corespunzatoare de securitate sociala sau prin fonduri publice;

2. sa considere ilegal ca un patron sa anunte concedierea unei femei în timpul cât aceasta se afla în concediu de maternitate sau la o data la care termenul de preaviz expira în cursul acestei perioade;

3. sa asigure mamelor care îsi alapteaza copiii pauze suficiente în acest scop;

4. sa reglementeze folosirea mâinii de lucru feminine pentru munca de noapte în întreprinderi industriale;

5. sa interzica orice folosire a mâinii de lucru feminine la lucrari subterane în mine si, daca este cazul, la orice lucrari care nu convin acestei forte de munca din cauza caracterului lor periculos, insalubru sau greu.

ARTICOLUL 9

Dreptul la orientare profesionala

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la orientare profesionala, partile contractante se angajeaza sa procure sau sa promoveze, în functie de necesitati, un serviciu care va ajuta toate persoanele, inclusiv pe cele handicapate, sarezolve problemele referitoare la alegerea unei profesii sau la promovarea profesionala, tinând cont de carateristicile celui interesat si de relatia dintre acestea si posibilitatile pietei locurilor de munca; acest ajutor trebuie sa fie asigurat gratuit atât tinerilor, inclusiv copiilor de vârsta scolara, cât si adultilor.

ARTICOLUL 10

Dreptul la formare profesionala

In vederea exercitarii efective a dreptului la formare profesionala, partile contractante se angajeaza:

1. sa asigure sau sa favorizeze, în functie de necesitati, formarea tehnica si profesionala a tuturor persoanelor, inclusiv a celor handicapate, în consultare cu organizatiile profesionale ale lucratorilor si patronilor, si sa acorde mijloacele care sa

permita accesul la învatamântul tehnic superior si la învatamântul universitar numai în conformitate cu singurul criteriul al aptitudinii individuale;

2. sa asigure sau sa favorizeze un sistem de ucenicie si alte sisteme de formare a tinerilor baieti si fete, în diverse locuri de munca;

3. sa asigure sau sa favorizeze, în functie de necesitati:

a) masuri corespunzatoare si usor accesibile în vederea formarii lucratorilor adulti;

b) masuri speciale în vederea recalificarii profesionale a lucratorilor adulti, necesare ca urmare a evolutiei tehnice sau a unei noi orientari a pietei de munca;

4. sa încurajeze deplina utilizare a mijloacelor prevazute prin dispozitii corespunzatoare, cum ar fi:

a) reducerea sau desfiintarea unor drepturi sau sarcini de serviciu;

b) acordarea unei asistente financiare în cazurile adecvate;

c) includerea, în orele normale de lucru a timpului consacrat cursurilor suplimentare de formare, urmate de lucratori în timpul serviciului la cererea patronului sau;

d) garantarea, printr-un control corespunzator, în consultare cu organizatiile profesionale ale lucratorilor si patronilor, eficientei sistemului de ucenicie si a oricarui alt sistem de formare pentru tinerii lucratori si, de o maniera generala, a unei protectii adecvate a tinerilor lucratori.

ARTICOLUL 11

Dreptul la protectia sanatatii

In vederea exercitarii efective a dreptului la protectia sanatatii, partile contractante se angajeaza sa ia, fie direct, fie în cooperare cu organizatiile publice si private, masuri corespunzatoare, care vizeaza în special:

1. sa elimine, în masura în care este posibil, cauzele unei sanatati deficitare;

2. sa prevada servicii de consultare si de educare pentru ameliorarea sanatatii si dezvoltarea simtului responsabilitatii individuale în materie de sanatate;

3. sa previna, în masura în care este posibil, bolile epidemice, endemice si altele.

ARTICOLUL 12

Dreptul la securitate sociala

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la securitate sociala, partile contractante se angajeaza:

1. sa stabileasca sau sa mentina un regim de securitate sociala;

2. sa mentina regimul de securitate sociala la un nivel satisfacator, cel putin egal celui necesar pentru ratificarea Conventiei Internationale a Muncii (nr. 102) privind norma minima a securitatii sociala;

3. sa depuna eforturi pentru a aduce în mod progresiv regimul de securitate sociala la un nivel mai ridicat;

4. sa ia masuri, prin încheierea de acorduri bilaterale sau multilaterale corespunzatoare sau prin alte mijloace si sub rezerva conditiilor stipulate în aceste acorduri, pentru a asigura:

a) egalitatea de tratament între cetatenii fiecarei parti contractante si cetatenii celorlalte parti în ceea ce priveste drepturile la securitate sociala, inclusiv pastrarea avantajelor acordate de legislatiile de securitate sociala, oricâte ar fi deplasarile pe care persoanele protejate le-ar putea efectua între teritoriile partilor contractante;

b) acordarea, mentinerea si restabilirea drepturilor la securitate sociala prin astfel de mijloace încât totalizarea perioadelor de asigurare sau de serviciu sa fie îndeplinite conform legislatiei fiecareia dintre partile contractante.

ARTICOLUL 13

Dreptul la asistenta sociala si medicala

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la asistenta sociala si medicala, partile contractante se angajeaza:

1. sa vegheze ca orice persoana care nu dispune de resurse suficiente si care nu este în masura sa si le procure prin propriile sale mijloace sau sa le primeasca dintr-o alta sursa, în special prin prestatii rezultate dintr-un regim de securitate sociala, sa poata beneficia de o asistenta corespunzatoare si, în caz de boala, de îngrijirile impuse de starea sa;

2. sa vegheze ca persoanele care beneficiaza de o astfel de asistenta sa nu sufere, pentru acest motiv, o diminuare a drepturilor lor politice sau sociale;

3. sa prevada ca fiecare sa poata obtine, prin servicii competente cu caracter public sau privat, orice sfat si orice ajutor personal necesar pentru a preveni, îndeparta sau atenua necesitatile de ordin personal si familial;

4. sa aplice dispozitiile paragrafelor 1, 2 si 3 ale prezentului articol, pe picior de egalitate cu conationalii lor, cu cetatenii celorlalte parti contractante, care se afla în mod legal pe teritoriul lor, în conformitate cu obligatiile pe care partile si le asuma în virtutea Conventiei europene a asistentei sociale si medicale, semnata la Paris la 11 decembrie 1953.

ARTICOLUL 14

Dreptul de a beneficia de servicii sociale

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului de a beneficia de servicii sociale, partile contractante se angajeaza:

1. sa încurajeze sau sa organizeze servicii folosind metode specifice serviciului social si care contribuie la bunastarea si la dezvoltarea indivizilor si grupurilor în cadrul comunitatii, precum si la adaptarea lor la mediul social;

2. sa încurajeze participarea indivizilor si organizatiilor benevole sau altor organizatii la crearea sau la mentinerea acestor servicii.

ARTICOLUL 15

Dreptul persoanelor defavorizate fizic sau mental la formare profesionala si la readaptare profesionala si sociala

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului persoanelor defavorizate fizic sau mental la formare profesionala si la readaptarea profesionala si sociala, partile contractante se angajeaza:

1. sa ia masuri corespunzatoare pentru a pune la dispozitia celor interesati mijloace de formare profesionala, inclusiv, daca este cazul, institutii specializate cu caracter public sau privat;

2. sa ia masuri corespunzatoare pentru plasarea în serviciu a persoanelor defavorizate fizic, îndeosebi cu ajutorul serviciilor speciale de plasare, posibilitati de angajare protejate si masuri care sa încurajeze patronii sa angajeze persoane defavorizate fizic.

ARTICOLUL 16

Dreptul familiei la protectie sociala, juridica si economica

In vederea realizarii conditiilor de viata indispensabile dezvoltarii depline a familiei, celula fundamentala a societatii, partile contractante se angajeaza sa promoveze protectia economica, juridica si sociala a vietii de familie, în special prin intermediul prestatiilor sociale si familiale, al dispozitiilor fiscale, al încurajarii constructiei de locuinte adaptate nevoilor familiale, al ajutoarelor acordate tinerelor familii sau prin orice alte masuri corespunzatoare.

ARTICOLUL 17

Dreptul mamei si copilului la protectie sociala si economica

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului mamei si copilului la o protectie sociala si economica, partile contractante vor lua toate masurile necesare si adecvate acestui scop, inclusiv crearea sau mentinerea de institutii sau servicii corespunzatoare.

ARTICOLUL 18

Dreptul la exercitarea unei activitati lucrative pe teritoriul altor parti contractante

In vederea asigurarii efective a dreptului la exercitarea unei activitati lucrative pe teritoriul oricarei alte parti contractante, partile contractante se angajeaza:

1. sa aplice regulamentele existente într-un spirit liberal;

2. sa simplifice formalitatile în vigoare si sa reduca sau sa desfiinteze taxele consulare si alte taxe platibile de catre lucratorii straini sau de catre patronii lor;

3. sa flexibilizeze, în mod individual sau colectiv, reglementarile care guverneaza angajarea lucratorilor straini;

si recunosc:

4. dreptul de iesire al conationalilor lor care doresc sa exercite o activitate lucrativa pe teritoriul celorlalte parti contractante.

ARTICOLUL 19

Dreptul lucratorilor migranti si al familiilor lor la protectie si asistenta

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratorilor migranti si al familiilor lor la protectie si asistenta pe teritoriul oricarei alte parti contractante, partile contractante se angajeaza:

1. sa mentina sau sa se asigure ca exista servicii gratuite corespunzatoare care sa îi sprijine pe acesti lucratori si, în special, sa le furnizeze informatii exacte si sa ia orice masuri utile, pe care le permit legislatia si reglementarile nationale, împotriva oricarei propagande înselatoare privind emigrarea si imigrarea;

2. sa adopte, în limitele jurisdictiei lor, masuri corespunzatoare pentru a facilita plecarea, transportul si primirea acestor lucratori si a familiilor lor si pentru a le asigura în timpul calatoriei, în limitele jurisdictiei lor, servicii sanitare si medicale necesare, precum si conditii bune de igiena;

3. sa promoveze colaborarea, între serviciile sociale, publice sau private, dupa caz, din tarile de emigrare sau de imigrare;

4. sa garanteze lucratorilor care se gasesc în mod legal pe teritoriul lor, un tratament nu mai putin favorabil decât cel acordat conationalilor lor în ceea ce priveste urmatoarele chestiuni, în masura în care aceste chestiuni sunt reglementate prin legislatie sau alte reglementari ori sunt supuse controlului autoritatilor administrative:

a) remunerarea si celelalte conditii de angajare si de munca;

b) afilierea la organizatiile sindicale si beneficiul avantajelor oferite de contractele colective de munca;

c) locuinta;

5. sa asigure lucratorilor care se gasesc în mod legal pe teritoriul lor un tratament nu mai putin favorabil decât cel acordat propriilor conationali în ceea ce priveste impozitele, taxele si contributiile aferente muncii, percepute în numele lucratorului;

6. sa faciliteze, pe cât posibil, reîntregirea familiei lucratorului migrant autorizat sa se stabileasca el însusi pe teritoriul respectiv;

7. sa asigure lucratorilor, care se gasesc în mod legal pe teritoriul lor, un tratament nu mai putin favorabil decât cel acordat conationalilor lor pentru actiunile în justitie referitoare la chestiunile mentionate în prezentul articol;

8. sa garanteze acestor lucratori care locuiesc în mod legal pe teritoriul lor ca nu vor putea fi expulzati decât daca ameninta securitatea statului sau contravin ordinei publice sau bunelor moravuri;

9. sa permita, în cadrul limitelor fixate de legislatie, transferul oricarei parti din câstigurile si din economiile lucratorilor migranti, pe care acestia doresc sa o transfere;

10. sa extinda protectia si asistenta prevazute de prezentul articol asupra lucratorilor migranti care lucreaza pe cont propriu, cu atât mai mult cu cât masurile respective sunt aplicabile acestei categorii.

PARTEA a III-a

ARTICOLUL 20

Angajamente

1. Fiecare din partile contractante se angajeaza:

a) sa considere Partea I-a a prezentei Carte ca o declaratie determinând obiectivele a caror realizare ea le va urmari prin toate mijloacele utile, conform dispozitiilor paragrafului introductiv din numita parte;

b) sa se considere legata prin cel putin cinci din urmatoarele sapte articole ale Partii a II-a a Cartei: 1,5,6,12,13,16 si 19;

c) sa se considere legata printr-un numar suplimentar de articole sau paragrafe numerotate ale Partii a II-a a Cartei, pe care ea le va alege, cu conditia ca numarul total al articolelor si paragrafelor numerotate care o leaga sa nu fie mai mic de 10 articole sau 45 paragrafe numerotate;

2. Articolele sau paragrafele alese conform dispozitiilor alineatelor a) si b) ale paragrafului 1 al prezentului articol vor fi notificate Secretarului general al Consiliului Europei de catre partea contractanta în momentul depunerii instrumentului sau de ratificare sau de aprobare;

3. Fiecare din partile contractante va putea, în orice moment ulterior, sa declare, prin notificare adresata Secretarului general, ca ea se considera legata prin orice alt articol sau paragraf numerotat care figureaza în Partea a II-a a Cartei si pe care înca nu îl acceptase conform dispozitiilor paragrafului 1 al prezentului articol. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integranta a ratificarii sau aprobarii si vor produce aceleasi efecte începând din a treizecea zi urmatoare datei notificarii;

4. Secretarul general va comunica tuturor guvernelor semnatare si directorului general al Biroului International al Muncii orice notificare primita de el în conformitate cu prezenta parte a Cartei;

5. Fiecare parte contractanta va dispune de un sistem de inspectie a muncii adecvat conditiilor sale nationale.

PARTEA a IV-a

ARTICOLUL 21

Rapoarte referitoare la dispozitiile acceptate

Partile contractante vor prezenta Secretarului general al Consiliului Europei, într-o forma ce se va stabili de Comitetul Ministrilor, un raport bienal, referitor la aplicarea dispozitiilor Partii a II-a a Cartei pe care ele au acceptat-o.

ARTICOLUL 22

Rapoarte referitoare la dispozitiile care nu au fost acceptate

Partile contractante vor prezenta Secretarului general al Consiliului Europei, la intervale corespunzatoare si la cererea Comitetului Ministrilor, rapoarte referitoare la

dispozitiile Partii a II-a a Cartei pe care ele nu le-au acceptat în momentul ratificarii sau aprobarii, nici printr-o notificare ulterioara. Comitetul Ministrilor va stabili, la intervale regulate, dispozitiile referitor la care vor fi cerute rapoarte precum si care va fi forma lor.

ARTICOLUL 23

Transmiterea de copii

1. Fiecare din partile contractante va transmite copii ale rapoartelor vizate în articolele 21 si 22 acelora dintre organizatiile sale nationale care sunt afiliate la organizatiile internationale de patroni si lucratori care vor fi invitate, conform articolului 27, paragraful 2, sa fie reprezentate la reuniunile Sub-comitetului Comitetului Social guvernamental;

2. Partile contractante vor transmite Secretarului general orice observatie asupra numitelor rapoarte primite din partea acestor organizatii nationale, daca acestea o cer.

ARTICOLUL 24

Examinarea rapoartelor

Rapoartele prezentate Secretarului general în aplicarea articolelor 21 si 22 vor fi examinate de un comitet de experti, care va fi, de asemenea, în posesia tuturor observatiilor transmise Secretarului general conform paragrafului 2 al articolului 23.

ARTICOLUL 25

Comitetul de experti

1. Comitetul de experti va fi compus din cel mult sapte membri desemnati de Comitetul Ministrilor de pe o lista de experti independentide cea mai înalta integritate si de o competenta recunoscuta în materie de probleme sociale internationale, care vor fi propusi de catre partile contractante;

2. Membrii comitetului vor fi numiti pentru o perioada de sase ani; mandatul lor va putea fi reînnoit. Totusi, mandatele a doi din membrii desemnati la prima numire vor lua sfârsit la capatul unei perioade de patru ani;

3. Membrii al caror mandat va lua sfârsit la termenul perioadei initiale de patru ani vor fi desemnati prin tragere la sorti de Comitetul Ministrilor imediat dupa prima numire;

4. Un membru al comitetului de experti numit în locul unui membru al carui mandat nu a expirat va încheia activitatea la termenulmandatului predecesorului sau.

ARTICOLUL 26

Participarea Organizatiei Internationale a Muncii

Organizatia Internationala a Muncii va fi invitata sa desemneze un reprezentant în vederea participarii, cu titlu consultativ, la deliberarile comitetului de experti.

ARTICOLUL 27

Sub-comitetul Comitetului Social guvernamental

1. Rapoartele partilor contractante, ca si concluziile comitetului de experti, vor fi supuse spre examinare unui sub-comitet al Comitetului Social guvernamental al Consiliului Europei;

2. Acest sub-comitet va fi compus din câte un reprezentant al fiecarei parti contractante. El va invita doua organizatii internationale de lucratori, cel mult, sa trimita observatori, cu titlu consultativ, la reuniunile sale. Va putea, în plus, sa cheme pentru consultare cel mult doi reprezentanti ai organizatiilor internationale neguvernamentale dotate cu statut consultativ pe lânga Consiliul Europei, asupra problemelor pentru care acestea sunt special calificate, ca, de exemplu, bunastarea sociala si protectia economica si sociala a familiei.

3. Sub-comitetul va prezenta Comitetului Ministrilor un raport continând concluziile sale, la care va anexa raportul comitetului de experti.

ARTICOLUL 28

Adunarea Consultativa

Secretarul general al Consiliului Europei va transmite Adunarii Consultative concluziile comitetului de experti. Adunarea Consultativa va comunica Comitetului Ministrilor parerea sa asupra acestei concluzii.

ARTICOLUL 29

Comitetul Ministrilor

Cu majoritatea de doua treimi a membrilor având dreptul de a ocupa un loc în acesta, Comitetul Ministrilor va putea pe baza raportului sub-comitetului si dupa consultarea Adunarii Consultative, sa adreseze orice recomandari necesare fiecareia din partile contractante.

PARTEA a V-a

ARTICOLUL 30

Derogari în caz de razboi sau de pericol public

1. În caz de razboi sau în caz de alt pericol public amenintând viata natiunii, orice parte contractanta poate sa ia masuri care sa deroge de la obligatiile prevazute de prezenta Carta, în stricta masura în care situatia o reclama si cu conditia ca aceste masuri sa nu fie în contradictie cu celelalte obligatii decurgând din dreptul international;

2. Orice parte contractanta care si-a exercitat acest drept de derogare îl va informa, într-un termen rezonabil, pe Secretarul general al Consiliului Europei despre toate masurile luate si motivele care le-au inspirat. Ea trebuie sa informeze de

asemenea pe Secretarul general asupra datei la care aceste masuri au încetat sa fie în vigoare si la care dispozitiile Cartei pe care a acceptat-o primesc din nou deplina aplicare;

3. Secretarul general va informa celelalte parti contractante si pe directorul general al Biroului International al Muncii cu toate comunicarile primite conform paragrafului 2 al prezentului articol.

ARTICOLUL 31

Restrictii

1. Drepturile si principiile enuntate în Partea I-a, când vor fi efectiv aplicate si exercitarea efectiva a acestor drepturi si principii, asa cum este prevazuta în Partea a II-a, nu vor putea face obiectul restrictiilor sau limitarilor nespecificate în Partea I-a si a II-a, cu exceptia celor prescrise de lege si care sunt necesare într-o societate democratica pentru a garanta respectarea drepturilor si libertatilor altora sau pentru a proteja ordinea publica, securitatea nationala, sanatatea publica sau bunele moravuri;

2. Restrângerile aduse în virtutea prezentei Carte drepturilor si obligatiilor recunoscute în acesta nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care ele au fost prevazute.

ARTICOLUL 32

Relatiile între Carta si dreptul intern sau acordurile internationale

Dispozitiile prezentei Carte nu aduc atingere dispozitiilor de drept intern si ale tratatelor, conventiilor sau acordurilor bilaterale sau multilaterale care sunt sau vor intra în vigoare si care ar fi favorabile persoanelor protejate.

ARTICOLUL 33

Aplicare cu ajutorul conventiilor colective

1. În statele membre în care dispozitiile paragrafelor 1, 2, 3, 4 si 5 ale articolului 2, paragrafele 4, 6 si 7 ale articolului 7 si paragrafele 1, 2, 3 si 4 ale articolului 10 ale Partii a II-a a prezentei Carte decurg în mod normal din conventii încheiate între patroni sau organizatii de patroni si organizatii de lucratori, sau sunt în mod normal aplicate altfel decât pe cale legala, partile contractante pot sa ia angajamente corespunzatoare si aceste angajamente vor fi considerate ca îndeplinite din momentul când aceste dispozitii vor fi aplicate la marea majoritate a lucratorilor interesati prin astfel de conventii sau prin alte mijloace;

2. În statele membre în care aceste dispozitii decurg în mod normal din legislatie, partile contractante pot de asemenea, sa ia angajamente corespunzatoare si aceste angajamente vor fi considerate îndeplinite din momentul când aceste dispozitii vor fi aplicate prin lege marii majoritati a lucratorilor interesati.

ARTICOLUL 34

Aplicare teritoriala

1. Prezenta Carta se aplica pe teritoriul metropolitan al fiecarei parti contractante. Orice guvern semnatar poate, în momentul semnarii sau în momentul depunerii instrumentului sau de ratificare sau de aprobare, sa precizeze prin declaratie facuta Secretarului general al Consiliului Europei, teritoriul care este considerat în acest scop ca teritoriul sau metropolitan;

2. Orice parte contractanta poate, în momentul ratificarii sau aprobarii prezentei Carte, sau în oricare alt moment ulterior sa dedare prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei, ca prezenta Carta, în totalitate sau în parte se va aplica acelui sau acelor teritorii nemetropolitane desemnate în numita declaratie si carora le asigura relatiile internationale pentru care îsi asuma responsabilitatea internationala. Ea va specifica în aceasta declaratie articolele sau paragrafele Partii a II-a a Cartei pe care le accepta ca obligatorii în ceea ce priveste fiecare din teritoriile desemnate în declaratie;

3. Carta se va aplica pe teritoriul sau teritoriile desemnate în declaratia vizata în paragraful precedent începând din a treisprezecea zi urmatoare datei la care Secretarul general ve fi primit notificare acestei declaratii;

4. Orice parte contractanta va putea în orice moment ulterior, sa declare prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei ca, în ceea ce priveste unul sau mai multe din teritoriile la care Carta se aplica în virtutea paragrafului 2 al prezentului articol, ea accepta ca obligatoriu orice articol sau paragraf numerotat pe care nu-l acceptase înca în ceea ce priveste acest teritoriu sau aceste teritorii. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integranta a declaratiei originale în ceea ce priveste teritoriul în chestiune si vor produce aceleasi efecte începând din a treisprezecea zi urmatoare datei notificarii.

5. Secretarul general va comunica celorlalte guverne semnatare si directorului general al Biroului International al Muncii orice notificare ce îi va fi fo st transmisa în virtutea prezentului articol.

ARTICOLUL 35

Semnare, ratificare, intrare în vigoare

1. Prezenta Carta este deschisa semnarii membrilor Consiliului Europei. Ea va fi ratificata sau aprobata. Instrumentele de ratificare sau aprobare vor fi depuse a Secretarul general;

2. Prezenta Carta va intra în vigoare în a treisprezecea zi urmatoare datei depunerii celui de-al cincilea instrument de ratificare sau aprobare;

3. Pentru orice semnatar care o va ratifica ulterior, Carta va intra în vigoare în a treisprezecea zi urmatoare datei depunerii instrumentului sau de ratificare sau aprobare;

4. Secretarul general va notifica tuturor membrilor Consiliului Europei si directorului general al Biroului International al Muncii intrarea în vigoare a Cartei, numele partilor contractante care vor fi ratificat-o sau aprobat-o si depunerea oricarui instrument de ratificare sau de aprobare intervenita ulterior.

ARTICOLUL 36

Amendamente

Orice membru al Consiliului Europei poate propune amendamente la prezenta Carta prin comunicare adresata Secretarului general al Consiliului Europei. Secretarul general va transmite celorlalti membri ai Consiliului Europei amendamentele astfel propuse pentru avizare Adunarii Consultative. Orice amendament astfel aprobat de Comitetul Ministrilor va intra în vigoare în a treisprezecea zi dupa ce toate partile contractante vor fi informat pe Secretarul general de acceptarea lor. Secretarul general va notifica tuturor statelor membre ale Consiliului Europei si directorului ge neral al Biroului International al Muncii intrarea în vigoare a acestor amendamente.

ARTICOLUL 37

Denuntarea

1. Nici o parte contractanta nu poate denunta prezenta Carta înainte de expirarea unei perioade de cinci ani dupa data la care Carta a intrat în vigoare în ceea ce o priveste, sau înainte de expirarea oricarei alte perioade ulterioare de doi ani, în toate cazurile un preaviz de sase luni va fi notificat Secretarului general al Consiliului Europei, care va informa despre aceasta celelalte parti contractante si pe directorul general al Biroului International al Muncii. Aceasta denuntare nu afecteaza validitatea Cartei fata de celelalte parti contractante, sub rezerva ca numarul acestora sa nu fie niciodata mai mic de cinci.

2. Orice parte contractanta poate, în termenii dispozitiilor enuntate în paragraful precedent, sa denunte orice articol sau paragraf al Partii a II-a a Cartei pe care ea l-a acceptat, sub rezerva ca numarul articolelor sau paragrafelor de care aceasta parte contractanta depinde sa nu fie niciodata mai mic de 10 în primul caz si de 45 în al doilea caz, si ca acest numar de articole sau paragrafe sa continue sa cuprinda articolele alese de aceasta parte contractanta dintre cele la care o referinta speciala este facuta în articolul 20, paragraful 1, aliniatul "b";

3. Orice parte contractanta poate denunta prezenta Carta sau orice articol sau paragraf al Partii a II-a a Cartei în conditiile prevazute în paragraful 1 al prezentului articol în ceea ce priveste orice teritoriu caruia i se aplica prezenta Carta în virtutea unei declaratii facute în conformitate cu paragraful 2 al articolului 24.

ARTICOLUL 38

ANEXA

Anexa la prezenta Carta face parte integranta din aceasta.

Drept pentru care, subsemnatii, în mod corespunzator autorizati în acest scop, au semnat prezenta Carta.

Întocmita la Torino, la 18 octombrie 1961, în franceza si engleza, cele doua texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va comunica copii certificate conforme tuturor semnatarilor.

ANEXA LA CARTA SOCIALA

Sfera de cuprindere a Cartei sociale în ceea ce priveste persoanele protejate

1. Sub rezerva dispozitiilor articolului 12, paragraful 4 si a articolului 13, paragraful 4, persoanele vizate în articolele 1-17 nu cuprind strainii decât în masura în care ei sunt cetateni ai altor parti contractante rezidând legal sau lucrând în mod regulat pe teritoriul partii contractante interesate, fiind de înteles ca articolele mentionate mai sus vor fi interpretate în lumina dispozitiilor articolelor 18 si 19.

Prezenta interpretare nu exclude extinderea de drepturi analoage la alte persoane de catre oricare alta din partile contractante.

2. Fiecare parte contractanta va acorda refugiatilor raspunzând definitiei date de Conventia de la Geneva din 28 iulie 1951, referitoare la statutul refugiatilor, si rezidând în mod regulat pe teritoriul sau, un tratament tot atât de favorabil pe cât posibil si, în orice caz, nu mai putin favorabil decât acela la care ea s-a angajat în virtutea Conventiei din 1951, ca si tuturor celorlalte acorduri internationale existente si aplicabile refugiatilor mentionati mai sus.

PARTEA I, PARAGRAFUL 18 SI PARTEA A II-A, ARTICOLUL 18, PARAGRAFUL 1

Este de înteles ca aceste dispozitii nu privesc intrarea pe teritoriul partilor contractante si nu aduc atingere celor ale Conventiei europene de stabilire, semnata la Paris la 13 decembrie 1955.

PARTEA A II-A

ARTICOLUL 1

paragraful 2

Aceasta dispozitie nu ar putea fi interpretata nici ca interzicând, nici ca autorizând clauzele sau practicile de securitate sociala.

ARTICOLUL 4

paragraful 4

Aceasta dispozitie va fi interpretata în asa fel, încât sa nu interzica o concediere imediata în caz de greseala grava.

ARTICOLUL 4

paragraful 5

Este de înteles ca o parte contractanta poate sasi ia angajamentul cerut în acest paragraf daca retinerile din salariu vor fi interzise pentru majoritatea muncitorilor, fie prin lege, fie prin conventii colective sau sentinte arbitrale, singurele exceptii fiind constituite de persoanele nevizate de aceste instrumente.

ARTICOLUL 6

paragraful 4

Este de înteles ca fiecare parte contractanta îsi va fi îndeplinit angajamentul cerut în acest paragraf daca ea se conformeaza spiritului acestui angajament, prevazând în legislatia sa ca marea majoritate a minorilor sub 18 ani nu va fi folosita la lucrari de noapte.

ARTICOLUL 7

paragraful 8

Este de înteles ca o parte contractanta îsi va fi îndeplinit angajamentul cerut în acest paragraf daca ea se conformeaza spiritului acestui angajament, prevazând în legislatia sa ca marea majoritate a minorilor sub 18 ani nu va fi folosita la lucrari de noapte.

ARTICOLUL 12

paragraful 4

Cuvintele "si sub rezerva conditiilor stipulate în aceste acorduri" figurând în introducerea acestui paragraf, sunt considerate ca semnificând ca, în ceea ce priveste prestatiile existând independent de un sistem de contributie, o parte contractanta poate cere îndeplinirea unei perioade de rezidenta prescrisa înainte de a acorda aceste prestatii cetatenilor altor parti contractante.

ARTICOLUL 13

paragraful 4

Guvernele care nu sunt parti la Conventia europeana de asistenta sociala si medicala pot sa ratifice Carta sociala în ceea ce priveste acest paragraf, sub rezerva ca ele sa acorde cetatenilor celorlalte parti contractante un tratament conform dispozitiilor numitei Conventii.

ARTICOLUL 19

paragraful 6

În scopul aplicarii prezentei dispozitii, termenii "familie a lucratorului migrant" sunt interpretati ca vizând cel putin sotia lucratorului si copiii mai mici de 21 de ani care sunt în întretinerea sa.

PARTEA A III-A

Este de înteles ca prezenta Carta contine angajamente juridice cu caracter international, a caror aplicare este supusa singurului control avut în vedere de partea IV.

ARTICOLUL 20

paragraful 1

Este de înteles ca "paragrafele numerotate" pot cuprinde articole care nu contin decât un singur paragraf.

PARTEA A V-A

ARTICOLUL 30

Termenii " în caz de razboi sau în caz de alt pericol public" vor fi interpretati astfel încât sa acopere si amenintarea de razboi.

CARTA SOCIALA EUROPEANA – REVIZUITA
(STE. 163 – 1996)*

PREAMBUL

Guvernele semnatare, membre ale Consiliului Europei,

Considerând ca obiectivul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsa între membrii sai, cu scopul de a proteja si promova idealurile si principiile care sunt patrimoniul lor comun, si de a favoriza progresul lor economic si social, în special prin apararea si dezvoltarea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale;

Considerând ca prin Conventia europeana pentruapararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale, semnata la Roma la 4 noiembrie 1950, si prin Protocoalele sale, statele membre ale Consiliului Europei au convenit sa asigure populatiilor lor drepturile civile si politice si libertatile specifi cate în aceste instrumente;

Considerând ca prin Carta sociala europeana, deschisa în vederea semnarii la Torino la 18 octombrie 1961, si prin Protocoalele sale aditionale, statele membre ale Consiliului Europei au convenit sa asigure populatiilor lor drep turile sociale specificate în aceste instrumente pentru a ameliora nivelul de trai si a promova bunastarea lor sociala;

Reamintind ca în cadrul Conferintei ministeriale a drepturilor omului, desfasurata la Roma la 5 noiembrie 1990, a fost subliniata necesitatea, pe de o parte, de a prezerva caracterul indivizibil al tuturor drepturilor omului, fie ca sunt civile, politice, economice, sociale sau culturale si, pe de alta parte, de a conferi Cartei sociale europene un nou impuls;

Hotarâte, asa cum s-a decis pe parcursul Conferintei ministeriale desfasurate la Torino în 21 si 22 octombrie 1992, sa actualizeze si sa adapteze continutul material al Cartei, pentru a tine cont în special de schimbarile sociale fundamentale intervenite dupa adoptarea sa;

Recunoscând avantajul de a înscrie într-o Carta revizuita, destinata sa se substituie treptat Cartei sociale europene, drepturile garantate de Protocolul aditional din 1988 si sa adauge noi drepturi;

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

PARTEA I

Partile contractante recunosc ca obiectiv al politicii lor, a carui realizare o vor urmari, prin toate mijloacele utile, pe plan national si international, atingerea conditiilor specifice asigurarii exercitarii efective a urmatoarelor drepturi si principii:

1. Orice persoana trebuie sa aiba posibilitatea de a-si câstiga existenta printr-o munca liber întreprinsa;

2. Toti lucratorii au dreptul la conditii de munca echitabile;

3. Toti lucratorii au dreptul la securitate si igiena în munca;

---

* Adoptata la Strasbourg la 3 mai 1996. A intrat în vigoare la 1 iulie. 1999.
România a semnat Carta la 15 mai 1997 si a ratificat-o la 7 mai 1999 prin Legea nr. 74 din 4 mai 1999, publicata în "Monitorul Oficial" nr. 193 din 4 mai 1999.

4. Toti lucratorii au dreptul la o salarizare echitabila, care sa le asigure lor, precum si familiilor lor, un nivel de trai satisfacator;

5. Toti lucratorii si patronii au dreptul de a se asocia liber în organizatii nationale sau internationale pentru protectia intereselor lor economice si sociale;

6. Toti lucratorii si patronii au dreptul la negociere colectiva;

7. Copiii si tinerii au dreptul la o protectie speciala împotriva pericolelor fizice si morale la care sunt expusi;

8. Lucratoarele, în caz de maternitate, au dreptul la o protectie speciala;

9. Orice persoana are dreptul la mijloace corespunzatoare de orientare profesionala, în vederea sprijinirii sale în alegerea unei profesii adecvate intereselor si aptitudinilor sale profesionale;

10. Orice persoana are dreptul la mijloace corespunzatoare de formare profesionala;

11. Orice persoana are dreptul de a beneficia de toate masurile care îi permit sa se bucure de cea mai buna stare de sanatate pe care o poate atinge;

12. Toti lucratorii si persoanele aflate în întretinerea acestora au dreptul la securitate sociala;

13. Orice persoana lipsita de resurse suficiente are dreptul la asistenta sociala si medicala;

14. Orice persoana are dreptul de a beneficia de servicii sociale calificate;

15. Orice persoana handicapata aredreptul la autonomie, la integrare sociala si la participare în viata comunitatii;

16. Familia, în calitate de celula fundamentala a societatii, are dreptul la o protectie sociala, juridica si economica corespunzatoare în vederea asigurarii deplinei sale dezvoltari;

17. Copii si tinerii au dreptul la o protectie sociala, juridica si economica corespunzatoare;

18. Cetatenii uneia din partile contractante au dreptul de a exercita orice activitate lucrativa pe teritoriul unei alte parti contractante, pe picior de egalitate cu cetatenii acesteia din urma, sub rezerva restrictiilor motivate de ratiuni serioase cu caracter economic sau social;

19. Lucratorii migranti cetateni ai uneia din partile contractante si familiile lor au dreptul la protectie si asistenta pe teritoriul oricarei alte parti contractante;

20. Toti lucratorii au dreptul la egalitate de sanse si de tratament în materie de angajare si de profesie fara discriminare în functie de sex;

21. Lucratorii au dreptul de a fi informati si consultati în cadrul întreprinderii;

22. Lucratorii au dreptul de a participa la determinarea si ameliorarea conditiilor de munca si a mediului de munca din cadrulîntreprinderii;

23. Orice persoana vârstnica are dreptul la protectie sociala;

24. Toti lucratori i au dreptul la protectie în caz de concediere;

25. Toti lucratorii au dreptul la protectia propriilor creante în caz de insolvabilitate a patronului lor;

26. Toti lucratorii au dreptul la demnitate în munca;

27. Toate persoanele cu responsabilitati familiale si care sunt angajate sau doresc sa se angajeze în munca au dreptul sa o faca fara a fi supuse discriminarilor si, pe cât posibil, fara sa existe un conflict între responsabilitatile lor profesionale si familiale;

28. Reprezentantii lucratorilor dintr-o întreprindere au dreptul la protectie împotriva actelor susceptibile sa le produca prejudicii si trebuie sa li se acorde facilitati corespunzatoare pentru a-si îndeplini propriile atributii;

29. Toti lucratorii au dreptul de a fi informati si consultati în procedurile de concediere colectiva;

30. Orice persoana are dreptul la protectie împotriva saraciei si a excluderii sociale;

31. Orice persoana are dreptul la locuinta.

PARTEA II

Partile se angajeaza sa se considere legate, conform dispozitiilor partii a III-a, prin obligatiile ce rezulta din articolele si paragrafele urmatoare.

ARTICOLUL 1

Dreptul la munca

In vederea exercitarii efective a dreptului la munca, partile se angajeaza:

1. sa recunoasca drept unul dintre principalele obiective si responsabilitati, realizarea si mentinerea nivelului cel mai ridicat si stabil posibil al locului de munca în vederea realizarii unui loc de munca cu norma întreaga;

2. sa protejeze de o maniera eficienta dreptul lucratorului de a-si câstiga existenta printr-o munca liber întreprinsa;

3. sa stabileasca sau sa mentina servicii gratuite de angajare pentru toti lucratorii;

4. sa asigure sau sa favorizeze o orientare, formare si readaptare profesionala corespunzatoare.

ARTICOLUL 2

Dreptul la conditii de munca echitabile

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la conditii de munca echitabile, partile se angajeaza:

1. sa fixeze o durata rezonabila a timpului de munca zilnic si saptamânal, saptamâna de lucru trebuind sa fie redusa treptat în masura în care cresterea productivitatii si ceilalti factori relevanti o permit;

2. sa prevada zile de sarbatoare platite;

3. sa asigure acordarea unui concediu anual platit de minimum 4 saptamâni;

4. sa elimine riscurile inerente ocupatiilor periculoase sau insalubre si, atunci când aceste riscuri nu au putut fi înca eliminate sau suficient reduse, sa asigure lucratorilor angajati în astfel de ocupatii, fie o reducere a duratei muncii, fie concedii platite suplimentare;

5. sa asigure un repaus saptamânal care sa coincida, în masura în care este posibil, cu ziua saptamânii recunoscuta ca zi de repaus prin traditia sau uzantele tarii sau regiunii.

6. sa asigure ca lucratorii sa fie informati în scris, cât mai curând posibil, si în nici un caz mai târziu de doua luni dupa angajare, asupra aspectelor esentiale ale contractului sau relatiilor de munca;

7. sa asigure ca lucratorii ce desfasoara o munca de noapte sa beneficieze de masuri care tin cont de natura speciala a acestei munci.

ARTICOLUL 3

Dreptul la securitate si la igiena muncii

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la securitate si igiena a muncii, partile se angajeaza, în consultare cu organizatiile patronilor si lucratorilor:

1. sa defineasca, sa puna în practica si sa reexamineze periodic o politica nationala coerenta în materie de securitate, de sanatate a lucratorilor si de mediu de munca. Aceasta politica va avea drept obiect primordial ameliorarea securitatii si a igienei profesionale si prevenirea accidentelor si lezarii sanatatii care rezulta din munca, sunt legate de munca sau survin în cursul muncii, în special prin reducerea la minimum a cauzelor riscurilor inerente mediului de munca;

2. sa emita regulamente de securitate si igiena;

3. sa asigure masuri de control al aplicarii acestor regulamente;

4. sa promoveze instituirea progresiva a serviciilor de sanatate în munca pentru toti lucratorii, cu functiuni eminamente preventive si de îndrumare.

ARTICOLUL 4

Dreptul la salarizare echitabila

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la o salarizare echitabila, partile se angajeaza:

1. sa recunoasca dreptul lucratorilor la o salarizare suficienta care sa le asigure acestora, precum si familiilor acestora, un nivel de trai decent;

2. sa recunoasca dreptul lucratorilor la un coeficient majorat de salarizare pentru orele suplimentare de munca cu exceptia unor cazuri particulare;

3. sa recunoasca dreptul lucratorilor si lucratoarelor la salarizare egala pentru munca de valoare egala;

4. sa recunoasca dreptul tuturor lucratorilor la o perioada de preaviz rezonabila în cazul încetarii angajarii;

5. sa nu autorizeze retinerile din salarii decât în conditiile si în limitele prescrise de legislatia sau reglementarea nationala ori fixate prin conventii colective sau sentinte de arbitraj.

Exercitarea acestor drepturi trebuie sa fie asigurata fie prin intermediul conventiilor colective încheiate în mod liber, fie prin metode legale de fixare a salariilor, fie prin orice alta modalitate adecvata conditiilor nationale.

ARTICOLUL 5

Dreptul sindical

In vederea garantarii sau promovarii libertatii lucratorilor si patronilor de a constitui organizatii locale, nationale sau internationale pentru apararea intereselor lor economice si sociale si de a adera la aceste organizatii, partile se angajeaza ca legislatia nationala sa nu aduca atingere sau sa fie aplicata de o maniera care sa aduca atingere acestei libertati. Masura în care garantiile prevazute în prezentul articol se vor aplica politiei va fi determinata prin legislatia sau reglementarea nationala.

Principiul aplicarii acestor garantii membrilor fortelor armate si masura în care ele se vor aplica acestei categorii de persoane sunt de asemenea determinate prin legislatia sau reglementarea nationala.

ARTICOLUL 6

Dreptul la negociere colectiva

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului de negociere colectiva, partile se angajeaza:

1. sa favorizeze consultarea paritara între lucratori si patroni;

2. sa promoveze, atunci când aceasta este necesara si utila, instituirea procedurilor de negociere voluntara între patroni sau organizatiile patronale, pe de o parte, si organizatiile lucratorilor, pe de alta parte, în vederea reglementarii conditiilor de angajare prin conventii colective;

3. sa favorizeze instituirea si utilizarea procedurilor adecvate de conciliere si arbitraj voluntar pentru reglementarea conflictelor de munca;

si recunosc:

4. dreptul lucratorilor si patronilor la actiuni colective în caz de conflict de interese, inclusiv dreptul la greva, sub rezerva obligatiilor care ar putea rezulta din conventiile colective în vigoare.

ARTICOLUL 7

Dreptul copiilor si tinerilor la protectie

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului copiilor si tinerilor la protectie, partile se angajeaza:

1. sa fixeze la 15 ani vârsta minima de angajare, derogari fiind totusi admise pentru copiii angajati în munci usoare determinate care nu risca sa aduca atingere sanatatii, moralitatii sau educatiei acestora;

2. sa fixeze la 18 ani vârsta minima de angajare pentru anumite ocupatii determinate, considerate periculoase sau insalubre;

3. sa interzica angajarea copiilor, care sunt înca supusi învatamântului obligatoriu, într-o munca care îi priveaza de beneficiul deplin al acestei instructii;

4. sa limiteze durata timpului de munca a lucratorilor sub 18 ani pentru ca aceasta sa corespunda exigentelor dezvoltarii lor si mai ales nevoilor lor de formare profesionala;

5. sa recunoasca dreptul tinerilor lucratori si ucenici la o salarizare echitabila sau la o alocatie corespunzatoare;

6. sa prevada ca orele pe care tinerii le consacra formarii profesionale pe durata timpului normal de munca cu consimtamântul patronului sa fie considerate ca fiind incluse în ziua de munca;

7. sa fixeze la cel putin 4 saptamâni durata concediilor anuale platite lucratorilor sub 18 ani;

8. sa interzica angajarea lucratorilor sub 18 ani în munci de noapte, cu exceptia anumitor locuri de munca determinate prin legislatia sau reglementarea nationala;

9. sa prevada ca lucratorii sub 18 ani angajati în locuri de munca determinate prin legislatia sau reglementarea nationala sa fie supusi unui control medical periodic;

10. sa asigure o protectie speciala împotriva riscurilor fizice si morale la care copiii si tinerii sunt expusi si în special împotriva celor care rezulta de o maniera directa sau indirecta din munca lor.

ARTICOLUL 8

Dreptul lucratoarelor la protectia maternitatii

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratoarelor la protectia maternitatii, partile se angajeaza:

1. sa asigure lucratoarelor, înainte si dupa nastere, un repaus cu o durata totala de cel putin 14 saptamâni fie prin concediu platit, fie prin prestatii adecvate de securitate sociala sau prin fonduri publice;

2. sa considere ilegal ca un patron sa anunte concedierea unei femei în perioada cuprinsa între momentul în care a notificat starea de graviditate si încheierea concediului sau de maternitate, sau la o data la care termenul de preaviz expira în cursul acestei perioade;

3. sa asigure mamelor care îsi alapteaza copiii pauze suficiente în acest scop;

4. sa reglementeze munca de noapte a femeilor însarcinate, a femeilor care au nascut recent sau a celor care îsi alapteaza copiii;

5. sa interzica angajarea femeilor însarcinate, a femeilor care au nascut recent sau a celor care îsi alapteaza copiii în munci subterane în mine si în orice alte munci cu caracter periculos, insalubru sau greu si sa ia masuri corespunzatoare pentru protejarea drepturilor acestor femei în materie de angajare.

ARTICOLUL 9

Dreptul la orientare profesionala

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la orientare profesionala, partile se angajeaza sa asigure sau sa promoveze, în functie de necesitati, un serviciu care va sprijini toate persoanele, inclusiv pe cele handicapate, sa rezolve problemele referitoare la alegerea unei profesii sau avansarea profesionala, tinând cont de caracteristicile individului si de legatura dintre acestea si posibilitatile pietei muncii; acest sprijin trebuie sa fie asigurat gratuit atât tinerilor, inclusiv copiilor de vârsta scolara, cât si adultilor.

ARTICOLUL 10

Dreptul la formare profesionala

In vederea exercitarii efective a dreptului la formare profesionala, partile se angajeaza:

1. sa asigure sau sa favorizeze, în functie de necesitati, formarea tehnica si profesionala a tuturor persoanelor, inclusiv a celor handicapate, în consultare cu organizatiile profesionale ale lucratorilor si patronilor, si sa acorde mijloacele care sa permita accesul la învatamântul tehnic superior si la învatamântul universitar numai în conformitate cu criteriul aptitudinii individuale;

2. sa asigure sau sa favorizeze un sistem de ucenicie si alte sisteme de formare a tinerilor baieti si fete, în diverse locuri de munca;

3. sa asigure sau sa favorizeze, în functie de necesitati:

a) masuri corespunzatoare si usor accesibile în vederea formarii lucratorilor adulti;

b) masuri speciale în vederea recalificarii profesionale a lucratorilor adulti, necesare ca urmare a evolutiei tehnice sau a unei orientari a pietei muncii;

4. sa asigure sau sa favorizeze, în functie de necesitati, masuri speciale de recalificare si de reintegrare a somerilor de lunga durata;

5. sa încurajeze deplina utilizare a mijloacelor prevazute prin masuri corespunzatoare, cum ar fi:

a) reducerea sau desfiintarea tuturor taxelor si a cheltuielilor;

b) acordarea unei asistente financiare în cazurile adecvate;

c) includerea, în programul normal de lucru a timpului consacrat cursurilor suplimentare de formare, urmate de un lucrator pe durata angajarii la cererea patronului sau;

d) garantarea, printr-un control corespunzator, în consultare cu organizatiile profesionale ale lucratorilor si patronilor, eficientei sistemului de ucenicie si a oricarui alt sistem de formare pentru tinerii lucratori si, la modul general, a unei protectii adecvate a tinerilor lucratori.

ARTICOLUL 11

Dreptul la protectia sanatatii

In vederea exercitarii efective a dreptului la protectia sanatatii, partile se angajeaza sa ia, fie direct, fie în cooperare cu organizatiile publice si private, masuri corespunzatoare, care vizeaza în special:

1. sa elimine, în masura în care este posibil, cauzele unei sanatati deficiente;

2. sa prevada servicii de consultare si de educare în ceea ce priveste ameliorarea sanatatii si dezvoltarea simtului responsabilitatii individuale în materie de sanatate;

3. sa previna, în masura în care este posibil, bolile epidemice, endemice si alte boli, precum si accidentele.

ARTICOLUL 12

Dreptul la securitate sociala

In vederea exercitarii efective a dreptului la securitate sociala, partile se angajeaza:

1. sa stabileasca sau sa mentina un regim de securitate sociala;

2. sa mentina regimul de securitate sociala la un nivel satisfacator, cel putin egal cu cel necesar pentru ratificarea Codului european de securitate sociala;

3. sa depuna eforturi pentru a aduce treptat regimul de securitate sociala la un nivel mai ridicat;

4. sa ia masuri, prin încheierea de acorduri bilaterale sau multilaterale corespunzatoare sau prin alte mijloace si sub rezerva conditiilor stipulate în aceste acorduri, pentru a asigura:

a) egalitatea de tratament între cetatenii fiecarei parti si cetatenii celorlalte parti în ceea ce priveste drepturile la securitate sociala, inclusiv pastrarea avantajelor acordate de legislatiile de securitate sociala, indiferent de deplasarile pe care persoanele protejate le-ar putea efectua între teritoriile partilor;

b) acordarea, mentinerea si restabilirea drepturilor la securitate sociala prin astfel de mijloace încât totalizarea perioadelor de asigurare sau de angajare sa fie îndeplinite conform legislatiei fiecareia dintre parti.

ARTICOLUL 13

Dreptul la asistenta sociala si medicala

In vederea exercitarii efective a dreptului la asistenta sociala si medicala, partile se angajeaza:

1. sa vegheze ca orice persoana care nu dispune de resurse suficiente si care nu este în masura sa si le procure prin propriile mijloace sau sa le primeasca dintr-o alta sursa, în special prin prestatii rezultate dintr-un regim de securitate sociala, sa poata beneficia de o asistenta corespunzatoare si, în caz de boala, de îngrijirile impuse de starea sa;

2. sa vegheze ca persoanele care beneficiaza de o astfel de asistenta sa nu sufere, din acest motiv, o diminuare a drepturilor lor politice sau sociale;

3. sa prevada ca fiecare sa poata obtine, prin servicii competente cu caracter public sau privat, orice sfat si orice ajutor personal necesar pentru a preveni, îndeparta sau atenua starea de nevoiede ordin personal si de ordin familial;

4. sa aplice dispozitiile paragrafelor 1, 2 si 3 ale prezentului articol, pe picior de egalitate cu cetatenii lor, cetatenilor celorlalte parti, care se afla în mod legal pe teritoriul lor, în conformitate cu obligatiile pe care partile si le asuma în virtutea Conventiei europene de asistenta sociala si medicala, semnata la Paris la 11 decembrie 1953.

ARTICOLUL 14

Dreptul de a beneficia de servicii sociale

In vederea exercitarii efective a dreptului de a beneficia de servicii sociale, partile se angajeaza:

1. sa încurajeze sau sa organizeze serviciile folosind metode specifice serviciului social si care contribuie la bunastarea si la dezvoltarea indivizilor si gruparilor în cadrul comunitatii, precum si la adaptarea lor la mediul social;

2. sa încurajeze participarea indivizilor si organizatiilor benevole sau altor organizatii la crearea sau la mentinerea acestor servicii.

ARTICOLUL 15

Dreptul persoanelor handicapate la autonomie, la integrare sociala si la participare în viata comunitatii

In vederea garantarii exercitarii efective de catre persoanele handicapate, indiferent de vârsta, de natura si de originea handicapului lor, a dreptului la autonomie, la integrare sociala si la participare în viata comunitatii, partile se angajeaza, în special:

1. sa ia masurile necesare pentru a furniza persoanelor handicapate o orientare, o educatie si o formare profesionala în cadrul schemelor generale ori de câte ori este

posibil sau, daca nu este posibil, prin intermediul institutiei specializate publice sau private;

2. sa favorizeze accesul la angajare al acestor persoane, prin orice masura susceptibila de a încuraja patronii sa angajeze si sa mentina în activitate persoane handicapate în mediul obisnuit de munca si sa adapteze conditiile de munca la nevoile acestor persoane sau, atunci când datorita handicapului acest lucru nu este posibil, prin organizarea sau crearea de locuri de munca protejate în functie de gradul de invaliditate. Aceste masuri pot justifica, daca este cazul, recurgerea la servicii specializate de plasare si de însotire;

3. sa favorizeze deplina lor integrare si participare la viata sociala, în special prin masuri, inclusiv ajutoare tehnice, care vizeaza depasirea dificultatilor lor de comunicare si mobilitate si care sa le permita accesul la mijloacele de transport, la locuinta, la activitati culturale si la petrecerea timpului liber.

ARTICOLUL 16

Dreptul familiei la protectie sociala, juridica si economica

In vederea realizarii conditiilor de viata indispensabile dezvoltarii depline a familiei, celula fundamentala a societatii, partile se angajeaza sa promoveze protectia economica, juridica si sociala a vietii de familie, în special prin intermediul prestatiilor sociale si familiale, a l dispozitiilor fiscale, al încurajarii constructiei de locuinte adaptate nevoilor familiale, al ajutoarelor pentru tinerele familii sau orice alte masuri corespunzatoare.

ARTICOLUL 17

Dreptul copiilor la protectie sociala, juridica si economica

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului copiilor si tinerilor de a creste într-un mediu favorabil dezvoltarii personalitatii lor si a aptitudinilor lor fizice si mentale, partile se angajeaza sa ia fie direct, fie în cooperare cu organizatiile publice sau private toate masurile necesare si corespunzatoare care:

1. a) sa asigure copiilor si tinerilor, tinând cont de drepturile si obligatiile parintilor, îngrijirile, asistenta, educatia si pregatirea de care au nevoie, în special prin crearea sau mentinerea unor institutii sau servicii adecvate si suficiente în acest scop;

b) sa protejeze copiii si tinerii împotriva neglijentei, violentei sau exploatarii;

c) sa asigure o protectie si un ajutor special din partea statului pentru copilul sau tânarul privat temporar sau definitiv de sprijinul familiei;

2. sa asigure copiilor si tinerilor învatamânt primar si secundar gratuit, precum si sa favorizeze ritmicitatea frecventei scolare.

ARTICOLUL 18

Dreptul la exercitarea unei activitati lucrative pe teritoriul celorlalte parti

In vederea asigurarii efective a dreptului la exercitarea unei activitati lucrative pe teritoriul oricarei alte parti, partile se angajeaza:

1. sa aplice regulamentele existente într-un spirit liberal;

2. sa simplifice formalitatile în vigoare si sa reduca sau sa desfiinteze taxele consulare si alte taxe platibile de catre lucratorii straini sau de catre patronii lor;

3. sa flexibilizeze, în mod individual sau colectiv, reglementarile care guverneaza angajarea lucratorilor straini;

si recunosc:

4. dreptul de iesire al cetatenilor lor care doresc sa exercite o activitate lucrativa pe teritoriul celorlalte parti.

ARTICOLUL 19

Dreptul lucratorilor migranti si al familiilor lor la protectie si asistenta

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratorilor migranti si al familiilor lor la protectie si asistenta pe teritoriul oricarei alte parti, partile se angajeaza:

1. sa mentina sau sa se asigure ca exista servicii gratuite corespunzatoare care sa îi sprijine pe acesti lucratori si, în special, sa le furnizeze informatii exacte si sa ia toate masurile utile, pe care le permit legislatia si reglementarile nationale, împotriva oricarei propagande înselatoare privind emigrarea si imigrarea;

2. sa adopte, în limitele jurisdictiei lor, masuri corespunzatoare pentru a facilita plecarea, transportul si primirea acestor lucratori si a familiilor lor si pentru a le asigura în limitele jurisdictiei lor, în timpul calatoriei, servicii sanitare si medicale necesare, precum si conditii bune de igiena;

3. sa promoveze colaborarea, dupa caz, între serviciile sociale, publice sau private, din tarile de emigrare si de imigrare;

4. sa garanteze lucratorilor care se gasesc în mod legal pe teritoriul lor, în masura în care aceste chestiuni sunt reglementate prin legislatie sau alte prevederi ori sunt supuse controlului autoritatilor administrative, un tratament nu mai putin favorabil decât cel acordat cetatenilor lor în ceea ce priveste urmatoarele elemente:

a) salarizarea si alte conditii de angajare si de munca;

b) afilierea la organizatiile sindicale si beneficiul avantajelor oferite de conventiile colective;

c) locuinta.

5. sa asigure lucratorilor care se gasesc în mod legal pe teritoriul lor un tratament nu mai putin favorabil decât cel acordat cetatenilor lor în ceea ce priveste impozitele, taxele si contributiile aferente muncii, încasate în privinta lucratorului;

6. sa faciliteze, pe cât posibil, reîntregirea familiei lucratorului migrant autorizat sa se stabileasca pe teritoriul sau;

7. sa asigure lucratorilor, care se gasesc în mod legal pe teritoriul lor, un tratament nu mai putin favorabil decât cel acordat cetatenilor lor pentru actiunile în justitie referitoare la chestiuni mentionate în prezentul articol;

8. sa garanteze acestor lucratori care locuiesc în mod legal pe teritoriul lor ca nu vor putea fi expulzati decât daca ameninta securitatea statului sau contravin ordinei publice sau bunelor moravuri;

9. sa permita, în cadrul limitelor fixate de legislatie, transferul oricarei parti din câstigurile si din economiile lucratorilor migranti, pe care acestia doresc sa le transfere;

10. sa extinda protectia si asistenta prevazute de prezentul articol asupra lucratorilor migranti care lucreaza pe cont propriu, daca masurile respective sunt aplicabile acestei categorii;

11. sa favorizeze si sa faciliteze învatarea limbii nationale a statului de primire sau, daca sunt mai multe limbi, a uneia dintre ele, de catre lucratorii migranti si membrii familiilor lor;

12. sa favorizeze si sa faciliteze, în masura în care este posibil, învatarea limbii materne a lucratorului migrant de catre copiii acestuia.

ARTICOLUL 20

Dreptul la egalitate de sanse si de tratament în materie de angajare si profesie, fara discriminare în functie de sex

In vederea exercitarii efective a dreptului la egalitate de sanse si de tratament în materie de angajare si de profesie fara discriminare în functie de sex, partile se angajeaza sa recunoasca acest drept si sa ia masurile adecvate pentru a asigura si a promova aplicarea sa în urmatoarele domenii:

a) accesul la angajare, protectia împotriva concedierii si reintegrarea profesionala;

b) orientarea si formarea profesionala, recalificarea si readaptarea profesionala;

c) conditiile de angajare si de munca, inclusiv salarizarea;

d) evolutia carierei, inclusiv promovarea.

ARTICOLUL 21

Dreptul la informare si consultare

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratorilor la informare si consultare în cadrul întreprinderilor, partile se angajeaza sa ia sau sa promoveze masuri care sa permita lucratorilor sau reprezentatilor acestora, în conformitate cu legislatia si practica nationala:

- sa fie informati periodic sau la momentul oportun si de o maniera clara asupra situatiei economice si financiare a întreprinderii în care sunt încadrati, fiind înteles ca divulgarea anumitor informatii care pot prejudicia întreprinderea va putea fi refuzata sau ca se va putea solicita ca acestea sa fie confidentiale; si

- sa fie consultati în timp util asupra deciziilor propuse care sunt susceptibile de a afecta substantial interesele lucratorilor si în special asupra celor care ar putea avea consecinte importante în privinta angajarii în întreprindere.

ARTICOLUL 22

Dreptul de a lua parte la stabilirea si ameliorarea conditiilor de munca si a mediului de munca

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului lucratorilor de a lua parte la stabilirea si ameliorarea conditiilor de munca si a mediului de munca în întreprindere, partile se angajeaza sa ia sau sa promoveze masurile care sa permita lucratorilor sau reprezentantilor acestora, în conformitate cu legislatia si practica nationala, sa contribuie:

a) la stabilirea si ameliorarea conditiilor de munca, de organizare a muncii si a mediului de munca;

b) la protectia sanatatii si a securitatii în cadrul întreprinderii;

c) la organizarea serviciilor si facilitatilor sociale si socio -culturale ale întreprinderilor;

d) la controlul respectarii reglementarilor în acest domeniu;

ARTICOLUL 23

Dreptul persoanelor vârstnice la protectie sociala

In vederea exercitarii efective a dreptului persoanelor vârstnice la protectie sociala, partile se angajeaza sa ia sau sa promoveze fie direct, fie în cooperare cu organizatiile publice sau private masuri adecvate destinate, în special:

- sa permita persoanelor vârstnice sa ramâna membri deplini ai societatii cât mai mult timp posibil prin intermediul:

a) unor resurse suficiente care sa le permita sa duca o existenta decenta si sa participe activ la viata publica, sociala si culturala;

b) difuzarii informatiilor privind serviciile si facilitatile disponibile pentru persoanele vârstnice si posibilitatile lor de a recurge la acestea;

- sa permita persoanelor vârstnice sa aleaga liber propriul stil de viata si sa duca o existenta independenta în mediul lor obisnuit atâta timp cât doresc si cât acest lucru este posibil, prin:

a) punerea la dispozitie a unor locuinte corespunzatoare nevoilor acestora si starii lor de sanatate sau sprijin adecvat în vederea amenajarii locuintei;

b) îngrijirea sanatatii si servicii pe care starea acestora le impune;

- sa garanteze persoanelor vârstnice care traiesc în institutii o asistenta corespunzatoare în privinta vietii private si participarea la stabilirea conditiilor de viata în institutie.

ARTICOLUL 24

Dreptul la protectie în caz de concediere

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la protectie în caz de concediere, partile se angajeaza sa recunoasca:

a) dreptul lucratorilor de a nu fi concediati fara un motiv valabil legat de aptitudinea sau conduita acestora, sau de cerintele de functionare a întreprinderii, a institutiei sau a serviciului;

b) dreptul lucratorilor concediati fara motiv valabil la o indemnizatie adecvata sau la o alta reparatie corespunzatoare.

In acest scop, partile se angajeaza sa asigure ca un lucrator care considera ca a facut obiectul unei masuri de concediere fara un motiv valabil sa aiba drept de apel împotriva acestei masuri în fata unui organ impartial.

ARTICOLUL 25

Dreptul lucratorilor la protectia propriilor creante în caz de insolvabilitate a patronului acestora

In vederea asigurarii efective a dreptului lucratorilor la protectia propriilor creante în caz de insolvabilitate a patronului lor, partile se angajeaza sa prevada garantarea creantelor lucratorilor, care rezulta din contractele de munca sau din raporturi de munca, de catre o institutie de garantie sau prin orice alta forma efectiva de protectie.

ARTICOLUL 26

Dreptul la demnitate în munca

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului tuturor lucratorilor la protectia demnitatii lor în munca, partile se angajeaza, în consultare cu organizatiile patronilor si lucratorilor:

1. sa promoveze sensibilizarea, informarea si prevenirea în materie de hartuire sexuala la locul de munca sau în legatura cu munca si sa ia orice masura adecvata pentru protejarea lucratorilor împotriva unor astfel de comportamente;

2. sa promoveze sensibilizarea, informarea si prevenirea în materie de acte condamnabile sau explicit ostile si ofensive dirijate în mod repetat împotriva fiecarui salariat la locul de munca sau în legatura cu munca si sa ia orice masura adecvata pentru protejarea lucratorilor împotriva unor astfel de comportamente.

ARTICOLUL 27

Dreptul lucratorilor având responsabilitati familiale la egalitate de sanse si de tratament

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la egalitate de sanse si de tratament între lucratorii de ambele sexe având responsabilitati familiale si între acesti lucratori si ceilalti lucratori, partile se angajeaza:

1. sa ia masuri adecvate:

a) pentru a permite lucratorilor care au responsabilitati familiale sa intre si sa ramâna în viata activa sau sa revina la aceasta dupa o absenta datorata acestor responsabilitati, inclusiv în domeniul orientarii si formarii profesionale;

b) pentru a tine cont de nevoile acestora în ceea ce priveste conditiile de angajare si securitate sociala;

c) pentru dezvoltarea sau promovarea serviciilor publice sau private, în special a serviciilor prescolare de zi si a altor modalitati de îngrijire;

2. sa prevada posibilitatea pentru fiecare parinte, în cursul unei perioade dupa concediul de maternitate, de a obtine un concediu parental pentru îngrijirea copilului,

ale carui durata si conditii vor fi fixate prin legislatia nationala, conventiile colective sau practica;

3. sa asigure ca responsabilitatile familiale sa nu poata, ca atare, sa constituie un motiv valabil de concediere.

ARTICOLUL 28

Dreptul reprezentantilor lucratorilor la protectie în întreprindere si facilitatile acordate acestora

In scopul asigurarii exercitarii efective a dreptului reprezentantilor lucratorilor de a-si îndeplini atributiile de reprezentanti, partile se angajeaza sa asigure ca în întreprindere:

a) acestia sa beneficieze de o protectie efectiva împotriva actelor care ar putea sa le aduca un prejudiciu, inclusiv a concedierii, si care ar fi motivate de calitatea sau de activitatile acestora ca reprezentanti ai lucratorilor din întreprindere;

b) acestia sa beneficieze de facilitati adecvate care sa le permita sa îsi îndeplineasca rapid si eficient propriile atributii, tinând cont de sistemul de relatii profesionale care prevaleaza în tara precum si de necesitatile, de importanta si de posibilitatile întreprinderii respective.

ARTICOLUL 29

Dreptul la informare si consultare în procedurile de concediere colectiva

In scopul asigurarii exercitarii efective a dreptului reprezentantilor lucratorilor de a fi informati si consultati în caz de concedieri colective, partile se angajeaza sa asigure ca patronii sa informeze si sa consulte reprezentantii lucratorilor în timp util, înaintea acestor concedieri colective, asupra posibilitatilor de a evita concedierile colective sau de a limita numarul si de a atenua consecintele acestora, recurgând de exemplu la masuri sociale însotitoare care vizeaza în special ajutorul pentru redistribuirea sau recalificarea lucratorilor respectivi.

ARTICOLUL 30

Dreptul la protectia împotriva saraciei si a excluderii sociale

In scopul asigurarii exercitarii efective a dreptului la protectie împotriva saraciei si a excluderii sociale, partile se angajeaza:

a) sa ia masuri în cadrul unei abordari globale si coordonate pentru promovarea accesului efectiv în special la angajare, locuinta, formare, învatamânt, cultura, asistenta sociala si medicala al persoanelor care se gasesc sau risca sa se gaseasca într-o situatie de excludere sociala sau de saracie si al familiei acestora;

b) daca este necesar,sa reexamineze aceste masuri în vederea adaptarii lor.

ARTICOLUL 31

Dreptul la locuinta

In vederea asigurarii exercitarii efective a dreptului la locuinta, partile se angajeaza sa ia masuri destinate:

1. sa favorizeze accesul la locuinta la un nivel adecvat;

2. sa previna si sa atenueze lipsa locuintelor în vederea eliminarii progresive a acestei situatii;

3. sa faca accesibil costul locuintei pentru persoanele care nu dispun de resurse suficiente.

PARTEA A III-A

ARTICOLUL A

Angajamente

1. Sub rezerva dispozitiilor articolului B de mai jos, fiecare parte contractanta se angajeaza:

a) sa considere Partea I din prezenta Carta ca o declaratie determinând obiectivele a caror realizare o va urmari prin toate mijloacele utile, conform paragrafului introductiv din partea respectiva;

b) sa se considere legata de cel putin 6 din urmatoarele 9 articole ale Partii a II-a a Cartei: articolele 1, 5, 6, 7, 12, 13, 16, 19 si 20;

c) sa se considere legata de un numar suplimentar de articole sau de paragrafe numerotate ale Partii a II-a a Cartei pe care la va alege astfel încât numarul total de articole si de paragrafe numerotate care o leaga sa nu fie mai mic de 16 articole sau de 63 de paragrafe numerotate.

2. Articolele sau paragrafele alese conform prevederilor alineatelor b si c ale paragrafelor 1 din prezentul articol vor fi notificate Secretarului general al Consiliului Europei în momentul depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

3. Fiecare dintre parti va putea, în orice moment ulterior, sa declare, prin notificare adresata Secretarului general, ca se considera legata de oricare alt articol sau paragraf numerotat care figureaza în Partea a II-a a Cartei si pe care nu îl acceptase înca în conformitate cu paragraful 1 din prezentul articol. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integranta a ratificarii, acceptarii sau aprobarii si vor produce aceleasi efecte începând din prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna dupa data notificarii.

4. Fiecare parte va dispune de un sistem de inspectie a muncii adecvat conditiilor sale nationale.

ARTICOLUL B

Relatia cu Carta sociala europeana si Protocolul aditional din 1988

1. Nici o parte contractanta la Carta sociala europeana sau parte la Protocolul aditional din 5 mai 1988 nu poate ratifica, accepta sau aproba prezenta Carta fara a se

considera legata cel putin de prevederile corespunzatoare prevederilor Cartei sociale europene si, daca este cazul, ale Protocolului aditional de care era legata.

2. Acceptarea obligatiilor oricarei prevederi din prezenta Carta va avea ca efect faptul ca, de la data intrarii în vigoare a acelor obligatii pentru partea contractanta respectiva, prevederile corespunzatoare din Carta sociala europeana si, daca este cazul, din Protocolul aditional din 1988 nu se vor mai aplica partii respective în cazul în care acea parte era legata de primul dintre cele doua instrumente citate anterior sau de cele doua instrumente.

PARTEA A IV-A

ARTICOLUL C

Controlul aplicarii angajamentelor continute în prezenta Carta

Aplicarea angajamentelor juridice continute în prezenta Carta va fi supusa aceluiasi control ca si în cazul Cartei sociale europene.

ARTICOLUL D

Reclamatii colective

1. Prevederile Protocolului aditional la Carta sociala europeana prevazând un sistem de reclamatii colective se vor aplica angajamentelor înscrise în prezenta Carta pentru statele care au ratificat Protocolul mentionat.

2. Orice stat care nu este legat de Protocolul aditional la Carta sociala europeana prevazând un sistem de reclamatii colective va putea, prin depunerea instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare a prezentei Carte sau în orice alt moment ulterior, sa declare prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei ca accepta controlul obligatiilor înscrise în prezenta Carta conform procedurii prevazute în Protocolul mentionat.

PARTEA A V-A

ARTICOLUL E

Nediscriminarea

Respectarea drepturilor recunoscute în prezenta Carta trebuie asigurata fara deosebire de rasa, sex, limba, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine nationala sau sociala, sanatate, apartenenta la o minoritate nationala, nastere sau orice alta situatie.

ARTICOLUL F

Derogari în caz de razboi sau pericol public

1. In caz de razboi sau în cazul altui pericol public care ameninta viata natiunii, orice parte contractanta poate lua masuri care sa deroge de la obligatiile prevazute în prezenta Carta, în stricta masura în care situatia o reclama si cu conditia

ca aceste masuri sa nu fie în contradictie cu celelalte obligatii decurgând din dreptul international.

2. Orice parte contractanta care si-a exercitat acest drept de derogare îl va informa, într-un interval de timp rezonabil, pe Secretarul general al Consiliului Europei despre toate masurile luate si motivele care le-au inspirat. De asemenea, aceasta trebuie sa informeze Secretarul general asupra datei la care aceste masuri au încetat sa fie în vigoare si la care dispozitiile Cartei pe care le-a acceptat sunt din nou aplicabile în întregime.

ARTICOLUL G

Restrictii

1. Drepturile si principiile enuntate în Partea I, atunci când vor fi efectiv aplicate, si exercitarea efectiva a acestor drepturi si principii, asa cum este prevazut în Partea a II-a, nu vor putea face obiectul unor restrictii sau limitari nespecificate în Partile I si a II-a, cu exceptia celor prescrise prin lege si care sunt necesare, într-o societate democratica, pentru a garanta respectarea drepturilor si libertatilor altora sau pentru a proteja ordinea publica, securitatea nationala, sanatatea publica sau bunele moravuri.

2. Restrictiile permise în cadrul prezentei Carte si obligatiile recunoscute în aceasta nu pot fi aplicate decât în scopul pentru care au fost prevazute.

ARTICOLUL H

Relatii între Carta si dreptul intern sau acordurile internationale

Prevederile prezentei Carte nu vor aduce atingere dispozitiilor dreptului intern si ale tratatelor, conventiilor sau acordurilor bilaterale sau multilaterale care sunt sau vor intra în vigoare si care acorda un tratament mai favorabil persoanelor protejate.

ARTICOLUL I

Punerea în aplicare a angajamentelor asumate

1. Fara a aduce atingere mijloacelor de punere în aplicare prevazute în aceste articole, dispozitiile relevante ale articolelor 1 -31 ale Partii a II-a din prezenta Carta sunt puse în aplicare prin:

a) legislatie sau reglementare;

b) conventii încheiate între patroni sau organizatii patronale si organizatii ale lucratorilor;

c) o combinatie a acestor doua metode;

d) alte mijloace corespunzatoare.

2. Angajamentele decurgând din paragrafele 1, 2, 3, 4, 5 si 7 ale articolului 2, din paragrafele 4, 6 si 7 ale articolului 7, din paragrafele 1, 2, 3 si 5 ale articolului 10 si ale articolelor 21 si 22 ale Partii a II -a din prezenta Carta vor fi considerate ca respectate de îndata ce aceste dispozitii vor fi aplicate, conform paragrafului 1 din prezentul articol, marii majoritati a lucratorilor respectivi.

ARTICOLUL J

Amendamente

1. Orice amendament la Partile I si a II-a din prezenta Carta destinat sa extinda drepturile garantate prin Carta si orice amendament la Partile a III-a si a VI-a, propus de o parte contractanta sau de Comitetul guvernamental, este comunicat Secretarului general al Consiliului Europei si transmis de Secretarul general partilor contractante la prezenta Carta.

2. Orice amendament propus conform prevederilor paragrafului precedent este examinat de Comitetul guvernamental care înainteaza textul adoptat Comitetului Ministrilor dupa consultarea Adunarii Parlamentare. Dupa aprobarea sa de catre Comitetul Ministrilor, acest text este comunicat partilor contractante în vederea acceptarii sale.

3. Orice amendament la Partea I sau la Partea a II-a din prezenta Carta va intra în vigoare, pentru partile contractante care l-au acceptat, în prima zi din luna urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data la care trei parti contractante îl vor fi informat pe Secretarul general ca l-au acceptat.

Pentru orice parte contractanta care îl va accepta ulterior, amendamentul va intra în vigoare în prima zi din luna urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data la care partea respectiva îl va fi informat pe Secretarul general despre acceptarea sa.

4. Orice amendament la Partile a II-a si a VI-a ale prezentei Carte vor intra în vigoare în prima zi din luna urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data la care toate partile contractante îl vor fi informat pe Secretarul general ca l-au acceptat.

PARTEA A VI-A

ARTICOLUL K

Semnarea, ratificarea si intrarea în vigoare

1. Prezenta Carta este deschisa semnarii statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusa ratificarii, acceptarii sau aprobarii. Instrumentele de ratificare, acceptare sau aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Carta va intra în vigoare în prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data la care trei state ale Consiliului Europei îsi vor fi exprimat consimtamântul de a fi legate de prezenta Carta, conform prevederilor paragrafului precedent.

3. Pentru orice stat membru care îsi va exprima ulterior consimtamântul de a fi legat de prezenta Carta, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare.

ARTICOLUL L

Aplicare teritoriala

1. Prezenta Carta se aplica pe teritoriul metropolitan al fiecarei parti contractante. Orice semnatar poate, în momentul semnariisau în momentul depunerii instrumentului sau de ratificare, acceptare sau aprobare, sa precizeze prin declaratie adresata Secretarului general al Consiliului Europei teritoriul care este considerat în acest scop drept teritoriul sau metropolitan.

2. Orice semnatar poate, în momentul semnarii sau în momentul depunerii instrumentului de ratificare, acceptare sau aprobare sau în orice alt moment ulterior, sa declare, prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei, ca prezenta Carta se va aplica, în întregime sau în parte, asupra acelui sau acelor teritorii metropolitane specificate în respectiva declaratie si carora le asigura relatiile internationale sau pentru care îsi asuma responsabilitatea internationala. Acesta va specifica în aceasta declaratie articolele sau paragrafele din Partea a II-a a Cartei pe care le accepta ca obligatorii în privinta fiecaruia dintre teritoriile desemnate în declaratie.

3. Carta se va aplica pe teritoriul sau teritoriile desemnate în declaratia mentionata în paragraful precedent începând din prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data primirii notificarii acestei declaratii de catre Secretarul general.

4. Orice parte contractanta va putea, în orice moment ulterior, sa declare, prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei, ca, în, ceea ce priveste unul sau mai multe dintre teritoriile la care Carta se aplica în virtutea paragrafului 2 din prezentul articol, aceasta accepta ca obligatoriu orice articol sau paragraf numerotat pe care nu îl acceptase încaîn privinta acestui teritoriu sau acestor teritorii. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integranta a declaratiei originale în ceea ce priveste teritoriul respectiv si vor produce aceleasi efecte începând din prima zi a lunii urmatoare expirarii unei perioade de o luna de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL M

Denuntarea

1. Nici o parte contractanta nu poate denunta prezenta Carta înainte de expirarea unei perioade de 5 ani de la data la care Carta a intrat în vigoare în ceea ce o priveste sau înainte de expirarea oricarei alte perioade ulterioare de doi ani si, în toate cazurile, un preaviz de 6 luni va fi notificat Secretarului general al Consiliului Europei, care va informa în aceasta privinta celelalte parti contractante.

2. Orice parte contractanta poate, conform dispozitiilor enuntate în paragraful precedent, sa denunte orice articol sau paragraf al Partii a II-a din Carta pe care l-a acceptat, sub rezerva ca numarul articolelor sau paragrafelor prin care se leaga aceasta parte contractanta sa nu fie niciodata mai mic de 16 în primul caz si de 63 în cel deal doilea si ca acest numar de articole sau paragrafe sa continue sa cuprinda articolele selectate de aceasta parte contractanta dintre cele la care se face referire speciala în articolul A, paragraful 1, alineatul b.

3. Orice parte contractanta poate denunta prezenta Carta sau orice articol sau paragraf al Parti a II-a din Carta în conditiile prevazute în paragraful 1 din prezentul

articol, în privinta oricarui teritoriu la care prezenta Carta se aplica în virtutea unei declaratii facuta în conformitate cu paragraful 2 din articolul L.

ARTICOLUL N

Anexa

Anexa la prezenta Carta face parte integranta din aceasta.

ARTICOLUL O

Notificari

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului Europei si Directorului general al Biroului International al Muncii:

a) orice semnare;

b) depunerea oricarui instrument de ratificare, acceptare sau aprobare;

c) orice data de intrare în vigoare a prezentei Carte în conformitate cu articolul K;

d) orice declaratie facuta în aplicarea articolelor A, paragrafele 2 si 3, D, paragrafele 1 si 2, F, paragraful 2 si L, paragrafele 1, 2, 3 si 4.

e) orice amendament în conformitate cu articolul J;

f) orice denuntare în conformitate cu articolul M;

g) orice alt act, notificare sau comunicare în legatura cu prezenta Carta.

Drept pentru care, subsemnatii, autorizati în mod corespunzator în acest scop, au semnat Carta revizuita.

Întocmita la Strasbourg la 3 mai 1996, în franceza si în engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite copii certificate conforme fiecarui stat membru al Consiliului Europei si Directorului general al Biroului International al Muncii.

ANEXA LA CARTA SOCIALA EUROPEANA REVIZUITA

Câmpul de aplicare a Cartei sociale europene revizuite în privinta persoanelor protejate

1. Sub rezerva prevederilor art. 12, paragraful 4 si art. 13, paragraful 4, persoanele vizate de articolele 1-17 si 20-31 nu includ strainii decât în masura în care sunt cetateni ai altor parti care îsi au resedinta legala sau lucreaza în mod regulat pe teritoriul partii respective, fiind înteles ca articolele sus-mentionate vor fi interpretate în lumina dispozitiilor articolelor 18 si 19.

Prezenta interpretare nu exclude acordarea drepturilor analoge si altor persoane de catre una dintre parti.

2. Fiecare parte va acorda refugiatilor ce corespund definitiei Conventiei de la Geneva din 28 iulie 1951 privind statutul refugiatilor si Protocolul din 31 ianuarie 1967, care locuiesc legal pe teritoriul sau, un tratament cât mai favorabil posibil si în

orice caz nu mai putin favorabil decât cel la care aceasta s-a angajat în virtutea Conventiei din 1951, precum si a celorlalte acorduri internationale existente si aplicabile refugiatilor mai sus mentionati.

PARTEA I, PARAGRAFUL 18
SI PARTEA A II-A, ARTICOLUL 18, PARAGRAFUL 1

Se întelege ca aceste prevederi nu privesc intrarea pe teritoriul partilor si nu aduc atingere prevederilor Conventiei europene privind stabilirea, semnata la Paris pe 13 decembrie 1955.

PARTEA A II-A

ARTICOLUL 1

paragraful 2

Aceasta prevedere nu trebuie sa fie interpretata ca interzicând sau ca autorizând clauzele sau practicile de securitate sindicala.

ARTICOLUL 2

paragraful 6

Partile vor putea dispune ca aceasta prevedere sa nu se aplice:

a) lucratorilor având un contract sau un raport de munca a carui durata totala nu depaseste o luna si/sau a carui durata saptamânala de lucru nu depaseste 8 ore.

b) atunci când contractul sau raportul de munca au un caracter ocazional si/sau specific, cu conditia, în acest caz, ca motive obiective sa justifice neaplicarea.

ARTICOLUL 3

paragraful 4

In scopul aplicarii acestei prevederi atributiile, organizarea si conditiile de functionare ale acestor servicii trebuie sa fie determinate de legislatie sau reglementari internationale, de conventii colective sau de orice alt mijloc adecvat conditiilor nationale.

ARTICOLUL 4

paragraful 4

Aceasta prevedere va fi interpretata astfel încât sa nu interzica o concediere imediata în cazul unei grave greseli.

ARTICOLUL 4

paragraful 5

Se întelege ca o parte se poate obliga la angajamentul cerut în acest paragraf daca retinerile din salarii sunt interzise pentru marea majoritate a lucratorilor fie prin

lege, fie prin conventii colective sau sentinte de arbitraj, singurele exceptii fiind constituite de persoanele ce nu sunt acoperite de aceste instrumente.

ARTICOLUL 6

paragraful 4

Se întelege ca fiecare parte poate, în ceea ce o priveste, sa reglementeze exercitarea dreptului la greva prin lege, cu conditia ca oricare alta eventuala restrictie a acestui drept sa poata fi justificata în termenii articolului G.

ARTICOLUL 7

paragraful 2

Prezenta prevedere nu împiedica partile sa prevada în lege posibilitatea ca tinerii care nu au împlinit vârsta minima prevazuta sa realizeze munci strict necesare pregatirii profesionale proprii atunci când munca se realizeaza sub controlul personalului competent autorizat si cu conditia ca securitatea si protectia sanatatii tinerilor în munca sa fie garantate.

ARTICOLUL 7

paragraful 8

Se întelege ca o parte va îndeplini angajamentul cerut în acest paragraf daca se conformeaza spiritului acestui angajament prevazând prin legislatia proprie ca marea majoritate a persoanelor sub 18 ani sa fie angajata în munci de noapte.

ARTICOLUL 8

paragraful 2

Aceasta dispozitie nu va fi interpretata ca si cum ar consacra o interdictie cu caracter absolut. Pot interveni exceptii, de exemplu, în cazurile urmatoare:

a) daca lucratoarea a comis o greseala ce justifica încetarea raportului de munca;

b) daca întreprinderea respectiva îsi înceteaza activitatea;

c) daca termenul prevazut de contractul de munca a încetat.

ARTICOLUL 12

paragraful 4

Cuvintele "si sub rezerva conditiilor stipulate în aceste acorduri" care figureaza în introducerea acestui paragraf, sunt considerate ca având semnificatia ca, referitor la prestatiile ce exista independent de un sistem contributiv, o parte poate cere realizarea unei perioade de sedere prescrisa înainte de acordarea acestor prestatii cetatenilor altor parti.

ARTICOLUL 13

paragraful 4

Guvernele care nu sunt parti la Conventia europeana de asistenta sociala si medicala pot ratifica Carta în ceea ce priveste acest paragraf sub rezerva acordarii pentru cetatenii altor parti a unui tratament conform prevederilor Conventiei mentionate.

ARTICOLUL 16

Se întelege ca protectia acordata de aceasta prevedere acopera familiile monoparentale.

ARTICOLUL 17

Se întelege ca aceasta prevedere acopera toate persoanele sub 18 ani, cu exceptia situatiei în care majoratul este atins mai devreme, în virtutea legislatiei aplicabile, fara prejudicierea altor dispozitii specifice prevazute de Carta, si anume de articolul 7.

Aceasta nu implica obligatia de a asigura învatamântul obligatoriu pâna la vârsta mentionata mai sus.

ARTICOLUL 19

paragraful 6

In scopul aplicarii prezentei dispozitii prin "familie a lucratorului migrant" se întelege cel putin sotul/sotia lucratorului si copiii sai necasatoriti, atâta vreme cât ei sunt considerati minori de legislatia pertinenta a statului primitor si sunt întretinuti de catre lucrator.

ARTICOLUL 20

1. Se întelege ca materiile ce apartin domeniului securitatii sociale, precum si prevederile referitoare la prestatiile de somaj, la prestatiile pentru persoanele în vârsta si la prestatiile de urmas pot fi excluse din câmpul de aplicare a acestui articol.

2. Nu vor fi considerate ca discriminari în sensul prezentului articol prevederile referitoare la protectia femeii, mai ales în ceea ce priveste sarcina, nasterea si perioada postnatala.

3. Prezentul articol nu împiedica adoptarea de masuri specifice vizând remedierea inegalitatilor de fapt.

4. Pot fi excluse din câmpul de aplicare a prezentului articol sau din a unora dintre dispozitiile sale activitatile profesionale care, în functie de natura lor sau de conditiile de exercitare, nu pot fi încredintate decât persoanelor de un anumit sex. Aceasta dispozitie nu va fi interpretata ca obligând partile sa decida pe cale legislativa sau regulamentara lista activitatilor profesionale care, în functie de natura lor, pot fi rezervate lucratorilor de un anumit sex.

ARTICOLELE 21 SI 22

1. In scopul aplicarii acestor articole, termenii "reprezentanti ai lucratorilor" desemneaza persoanele recunoscute ca atare de legislatia sau de practica nationala.

2. Termenii "legislatia si practica nationala" vizeaza, dupa caz, în afara de legi si de regulamente, conventiile colective, alte acorduri între patron si reprezentantii lucratorilor, uzantele si hotarârile judecatoresti pertinente.

3. In scopul aplicarii acestor articole termenul "întreprindere" este interpretat ca vizând un ansamblu de elemente materiale si nemateriale, având sau nu personalitate juridica, destinat productiei de bunuri sau prestarii de servicii, în scop economic, si dispunând de putere de decizie în privinta comportamentului sau pe piata.

4. Se întelege ca pot fi excluse de la aplicarea acestor articole comunitatile religioase si institutiile lor, chiar atunci când aceste institutii sunt "întreprinderi" în sensul paragrafului 3. Institutiile ce desfasoara activitati inspirate de anumite idealuri sau care se ghideaza dupa anumite concepte morale, idealuri si concepte protejate de legislatia nationala pot fi excluse de la aplicarea acestor articole în masura necesara pentru protejarea orientarii întreprinderii.

5. Se întelege ca, atunci când într-un stat drepturile enuntate în prezentele articole sunt exercitate în cadrul diverselor filiale ale întreprinderii, partea respectiva trebuie sa fie considerata ca îndeplinind obligatiile ce decurg din aceste prevederi.

6. Partile vor putea exclude din câmpul de aplicare a prezentelor articole întreprinderile ale caror efective nu ating un prag stipulat de legislatie sau practica nationala.

ARTICOLUL 22

1. Aceasta prevedere nu afecteaza atributiile si obligatiile statelor în materie de adoptare a reglementarilor referitoare la igiena si securitatea la locul de munca sau competentele si responsabilitatile organelor însarcinate cu supravegherea respectarii aplicarii acestora.

2. Termenii "servicii si facilitati s ociale si socio-culturale" vizeaza serviciile si facilitatile de natura sociala si/sau culturala pe care le ofera anumite întreprinderi lucratorilor, cum ar fi asistenta sociala, terenurile de sport, salile pentru hranirea sugarilor, bibliotecile, taberele de vacanta etc.

ARTICOLUL 23

paragraful 1

In scopul aplicarii acestui paragraf, expresia "cât mai mult timp posibil" se refera la capacitatile fizice, psihologice si intelectuale ale persoanei în vârsta.

ARTICOLUL 24

1. Bineînteles ca în scopul aplicarii acestui articol termenul "concediere" semnifica încetarea raportului de munca la initiativa patronului.

2. Se întelege ca acest articol acopera toti lucratorii dar ca o parte poate sustrage în întregime sau partial de sub protectia sa urmatoarele categorii de salariati:

a) lucratorii angajati în baza unui contract de munca pe o perioada determinata sau care prevede o munca determinata;

b) lucratorii ce efectueaza o perioada de încercare sau care nu realizeaza perioada de vechime ceruta, cu conditia ca durata acesteia sa fie stabilita dinainte si ca ea sa fie rezonabila;

c) lucratorii angajati cu titlu ocazional pe o perioada scurta.

3. In scopul aplicarii acestui articol, urmatoarele situatii nu constituie motive valabile de concediere:

a) afilierea sindicala sau participarea la activitati sindicale în afara orelor de program sau, cu consimtamântul patronului, în timpul orelor de program;

b) faptul de a solicita, de a exercita sau de a avea mandat de reprezentant al lucratorilor;

c) faptul de a fi depus o plângere sau de a fi participat la proceduri angajate împotriva unui patron pe motivul unor pretinse încalcari ale legislatiei sau de a fi prezentat un recurs în fata autoritatilor administrative competente;

d) rasa, culoarea, sexul, starea civila, responsabilitatile familiale, sarcina, religia, opinia politica, originea nationala sau sociala;

e) concediul de maternitate sau concediul parental;

f) absenta temporara din munca pe motiv de boala sau accident.

4. Se întelege ca indemnizatia sau orice alta reparatie adecvata în caz de concediere fara motiv valabil trebuie sa fie determinata de legislatia sau reglementarea nationala, prin conventii colective sau de orice alta maniera adecvata conditiilor nationale.

ARTICOLUL 25

1. Autoritatea competenta poate, în mod exceptional si dupa consultarea organizatiilor patronilor si lucratorilor, sa excluda categorii determinate de lucratori de la protectia prevazuta în aceasta dispozitie, pe motivul naturii speciale a raporturilor de munca.

2. Se întelege ca termenul de "insolvabilitate" va fi definit de legea si de practica nationala.

3. Creantele lucratorilor care fac obiectul acestei dispozitii vor trebui sa cuprinda cel putin:

a) creantele lucratorilor cu titlu de salarii aferente unei perioade determinate, care nu trebuie sa fie mai mica de 3 luni într-un sistem de privilegii si de 8 saptamâni într-un sistem de garantii, care precede insolvabilitatea sau încetarea raportului de munca;

b) creantele lucratorilor platite cu titlu de concediu, datorate ca urmare a muncii efectuate în cursul anului în care a survenit insolvabilitatea sau încetarea raportului de munca;

c) creantele lucratorilor cu titlu de sume datorate pentru alte absente remunerate aferente unei perioade determinate, care nu trebuie sa fie mai mica de 3 luni într-un sistem de privilegii si de 8 saptamâni într-un sistem de garantii si care precede insolvabilitatea sau încetarea raportului de munca.

4. Legislatia si reglementarile nationale pot limita protectia creantelor lucratorilor la o suma determinata care va trebui sa fie de un nivel social acceptabil.

ARTICOLUL 26

Se întelege ca acest articol nu obliga partile sa adopte un act normativ.

Se întelege ca paragraful 2 nu acopera hartuirea sexuala.

ARTICOLUL 27

Se întelege ca acest articol se aplica lucratorilor de ambele sexe care au responsabilitati familiale în privinta copiilor aflati în îngrijirea lor, precum si a altor membri ai familiei lor directe care au nevoie, în mod evident, de îngrijirea sau de sprijinul lor, atunci când aceste responsabilitati limiteaza posibilitatile lucratorilor de a se pregati, a intra, a participa sau a progresa într-o activitate economica.

Termenii "copii în întretinere" si "alt membru al familiei directe care are nevoie în mod evident de îngrijire si de sprijin" sunt întelesi în sensul definit de legislatia nationala a partilor.

ARTICOLUL 28 SI 29

In sensul aplicarii acestor articole, termenul "reprezentanti ai lucratorilor" desemneaza persoanele recunoscute ca atare de legislatia sau de practica nationala.

PARTEA A III-A

Se întelege ca prezenta Carta contine angajamente juridice cu caracter international a caror aplicare este supusa numai controlului vizat în Partea a IV-a.

ARTICOLUL A

paragraful 1

Se întelege ca paragrafele numerotate pot cuprinde articole care nu contin decât un singur paragraf.

ARTICOLUL B

paragraful 2

In sensul paragrafului 2 al articolului B, prevederile Cartei revizuite corespund prevederilor Cartei care au acelasi numar de articol sau de paragraf, cu exceptia:

a. articolului 3, paragraful 2, al Cartei revizuite care corespunde articolului 3, paragrafele 1 si 3, al Cartei;

b. articolului 3, paragraful 3, al Cartei revizuite care coresp unde articolului 3, paragrafele 2 si 3, al Cartei;

c. articolului 10, paragraful 5, al Cartei revizuite care corespunde articolului 10, paragraful 4, al Cartei;

d. articolului 17, paragraful 1, al Cartei revizuite care corespunde articolului 17, al Cartei.

PARTEA A V-A

ARTICOLUL E

O diferenta de tratament pe un motiv obiectiv si rezonabil nu este considerata ca discriminatorie.

ARTICOLUL F

Termenii "în caz de razboi sau în cazul unui pericol public" vor fi interpretati astfel încât sa acopere si amenintarea de razboi.

ARTICOLUL I

Se întelege ca lucratorii exclusi, conform anexei articolelor 21 si 22 nu sunt luati în considerare la stabilirea numarului lucratorilor respectivi.

ARTICOLUL J

Termenul "amendament" va fi înteles astfel încât sa acopere si includerea de noi articole în Carta.

CARTA EUROPEANA A AUTONOMIEI LOCALE
(STE. 122 – 1985)[x]

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Carte,

Considerând ca scopul Consiliului Europei este de a realiza o uniune mai strânsa între membrii sai, pentru a ocroti si pentru a promova idealurile si principiile care reprezinta patrimoniul lor comun,

Considerând ca unul dintre mijloacele prin care se atinge acest scop este încheierea de acorduri în domeniul administrativ,

Considerând ca autoritatile publice locale reprezinta unul dintre principalele fundamente ale oricarui regim democratic,

Considerând ca dreptul cetatenilor de a participa la rezolvarea treburilor publice face parte din principiile democratice comune tuturor statelor membre ale Consiliului Europei,

Convinse ca, la nivel local, acest drept poate fi exercitat în modul cel mai direct,

Convinse ca existenta autoritatilor administratiei publice locale împuternicite cu responsabilitati efective permite o administratie, în acelasi timp, eficienta si apropiata de cetateni,

Constiente de faptul ca apararea si întarirea autonomiei locale în diferitele tari ale Europei reprezinta o contributie importanta la edificarea unei Europe fondate pe principiile democratiei si ale descentralizarii puterii,

Afirmând ca aceasta presupune existenta de autoritati ale administratiei publice locale înzestrate cu organe decizionale, constituite democratic si beneficiind de o larga autonomie în ceea ce priveste competentele, modalitatile de a le exercita si mijloacele necesare pentru îndeplinirea misiunii lor,

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

ARTICOLUL 1

Partile contractante se angajeaza sa se considere legate de articolele urmatoare, în modalitatea si în masura prevazute la art. 12 din prezenta Carta.

PARTEA I

ARTICOLUL 2

Fundamentarea constitutionala si legala a autonomiei locale

Principiul autonomiei locale trebuie sa fie recunoscut în legislatia interna si, pe cât posibil, în Constitutie.

---

[x] Adoptata la Strasbourg în 15 octombrie 1985, a intrat în vigoare la 1 septembrie 1988. România a semnat Carta la 4 octombrie 1994 si a ratificat-o prin Legea nr. 199 din 17 noiembrie 1997, publicata în "Monitorul Oficial", Partea I, nr. 331 din 26 noiembrie 1997, cu exceptia art. 7, paragraful 2 din acest instrument juridic european.

ARTICOLUL 3

Conceptul de autonomie locala

1. Prin *autonomie locala* se întelege dreptul si capacitatea efectiva ale autoritatilor administratiei publice locale de a solutiona si de a gestiona, în cadrul legii, în nume propriu si în interesul populatiei locale, o parte importanta a treburilor publice.

2. Acest drept se exercita de consilii sau adunari, compuse din membri alesi prin vot liber, secret, egal, direct si universal, care pot dispune de organe executive si deliberative care raspund în fata lor. Aceasta dispozitie nu aduce atingere, în nici un fel, posibilitatii de a recurge la adunari cetatenesti, referendum sau orice alta forma de participare directa a cetatenilor, acolo unde aceasta este permisa de lege.

ARTICOLUL 4

Întinderea autonomiei locale

1. Competentele de baza ale autoritatilor administratiei publice locale sunt prevazute de Constitutie sau de lege. Totusi aceasta dispozitie nu împiedica atribuirea unor competente autoritatilor administratiei publice locale, în scopuri specifice si în conformitate cu legea.

2. Autoritatilor administratiei publice locale le este recunoscuta, în cadrul legii, capacitatea deplina de a-si exercita initiativa în toate domeniile ce nu sunt excluse din cadrul competentelor lor sau care nu sunt atribuite unei alte autoritati.

3. Exercitiul responsabilitatilor publice trebuie, de maniera generala, sa revina, de preferinta, acelor autoritati care sunt cele mai apropiate de cetateni. La atribuirea unei responsabilitati catre o alta autoritate trebuie sa se tina seama de amploarea si de natura sarcinii, precum si de cerintele de eficienta si economie.

4. Competentele atribuite autoritatilor administratiei publice locale trebuie sa fie, în mod normal, depline si exclusive. Ele nu pot fi puse în cauza sau limitate de catre o alta autoritate centrala sau regionala, decât în cazurile prevazute de lege.[1]

5. In cazul delegarii competentelor de catre o autoritate centrala sau regionala, autoritatile administratiei publice locale trebuie sa beneficieze, pe cât posibil, de libertatea de a adapta actiunea lor la conditiile locale.[2]

6. Autoritatile administratiei publice locale trebuie sa fie consultate, pe cât posibil, în timp util si în mod adecvat, în cursul procesului de planificare si de luare a deciziilor pentru toate chestiunile care le privesc în mod direct.

---

[1] România declara ca prin notiunea *autoritate regionala,* prevazuta la art. 4, paragrafele 4 si 5 din Carta europeana, se întelege, potrivit legislatiei sale în vigoare, *autoritatea judeteana* a administratiei publice locale (V. Art. 2 din Legea nr. 199 pentru ratificarea Cartei europene a autonomiei locale, adoptata la Strasbourg la 15 octombrie 1985).

[2] Vezi nota 1.

ARTICOLUL 5

Protectia limitelor teritoriale ale unitatilor administrativ-teritoriale

Pentru orice modificare a limitelor teritoriale locale, colectivitatile locale în cauza trebuie sa fie consultate în prealabil, eventual pe cale de referendum, acolo unde legea permite.

ARTICOLUL 6

Concordanta structurilor si mijloacelor administrative cu sarcinile autoritatilor administratiei publice locale

1. Fara a aduce atingere dispozitiilor generale prevazute de lege, autoritatile administratiei publice locale trebuie sa poata stabili, ele însele, structurile lor administrative interne, în vederea adaptarii acestora la nevoile lor specifice si asigurarii unei gestiuni eficiente.

2. Statutul personalului autoritatilor administratiei publice locale trebuie sa permita o recrutare de calitate, fondata pe principii de merit si competenta; vor fi prevazute, în acest scop, conditii adecvate privind pregatirea, remunerarea si afirmarea profesionala.

ARTICOLUL 7

Conditiile de exercitare a responsabilitatilor la nivel local

1. Statutul alesilor locali trebuie sa asigure liberul exercitiu al mandatului lor.

2. Acesta trebuie sa permita o compensatie financiara adecvata pentru cheltuielile efectuate în legatura cu exercitarea mandatului lor, precum si, daca este cazul, o compensatie adecvata pentru câstigul pierdut sau remuneratii pentru munca depusa si o asigurare sociala aferenta.

3. Functiile si activitatile incompatibile cu mandatul de ales local nu pot fi stabilite decât prin lege sau pe baza principiilor juridice fundamentale.

ARTICOLUL 8

Controlul administrativ al activitatii autoritatilor administratiei publice locale

1. Orice control administrativ asupra activitatii autoritatilor administratiei publice locale nu poate fi exercitat decât în formele si în cazurile prevazute de Constitutie sau de lege.

2. Orice control administrativ asupra activitatii autoritatilor administratiei publice locale nu trebuie sa priveasca, în mod normal, decât asigurarea respectarii legalitatii si a principiilor constitutionale. Controlul administrativ poate totusi sa includa un control de oportunitate, exercitat de catre autoritatile ierarhic superioare, în ceea ce priveste sarcinile a caror executare este delegata administratiei publice locale.

3. Controlul administrativ asupra activitatii autoritatilor administratiei publice locale trebuie exercitat cu respectarea unei proportionalitati între amploarea

interventiei autoritatii de control si importanta intereselor pe care aceasta întelege sa le protejeze.

ARTICOLUL 9

Resursele financiare a le autoritatilor administratiei publice locale

1. In cadrul politicii economice nationale, autoritatile administratiei publice locale au dreptul la resurse proprii, suficiente, de care pot dispune în mod liber în exercitarea atributiilor lor.

2. Resursele financiare ale autoritatilor administratiei publice locale trebuie sa fie proportionale cu competentele prevazute de constitutie sau de lege.

3. Cel putin o parte dintre resursele financiare ale autoritatilor administratiei publice locale trebuie sa provina din taxele si impozitele locale, al caror nivel acestea au competenta sa îl stabileasca în limitele legale.

4. Sistemele de prelevare pe care se bazeaza resursele de care dispun autoritatile administratiei publice locale trebuie sa fie de natura suficient de diversificata si evolutiva pentru a le permite sa urmeze practic, pe cât posibil, evolutia reala a costurilor exercitarii competentelor acestora.

5. Protejarea unitatilor administrativ-teritoriale cu o situatie mai grea din punct de vedere financiar necesita instituirea de proceduri de egalizare financiara sau de masuri echivalente, destinate sa corecteze efectele repartitiei inegale a resurselor potentiale de finantare, precum si a sarcinilor fiscale care le incumba. Asemenea proceduri sau masuri nu trebuie sa restrânga libertatea de optiune a autoritatilor administratiei publice locale în sfera lor de competenta.

6. Autoritatile administratiei publice locale trebuie sa fie consultate, de o maniera adecvata, asupra modalitatilor de repartizare a resurselor redistribuite care le revin.

7. Subventiile alocate unitatilor administrativ-teritoriale trebuie, pe cât posibil, sa nu fie destinate finantarii unor proiecte specifice. Alocarea de subventii nu trebuie sa aduca atingere libertatii fundamentale a politicilor autoritatilor administratiei publice locale în domeniul lor de competenta.

8. In scopul finantarii cheltuielilor lor de investitii, autoritatile administratiei publice locale trebuie sa aiba acces, în conformitate cu legea, la piata nationala a capitalurilor.

ARTICOLUL 10

Dreptul de asociere al autoritatilor administratiei publice locale

1. Autoritatile administratiei publice locale au dreptul, în exercitarea competentelor lor, de a coopera si de a se asocia, în conditiile legii, cu alte autoritati ale administratiei publice locale, pentru realizarea de sarcini de interes comun.

2. Dreptul autoritatilor administratiei publice locale de a adera la o asociatie pentru protectia si promovarea intereselor lor comune si acela de a adera la o asociatie internationala de autoritati administrative publice locale trebuie sa fie recunoscut de fiecare stat.

3. Autoritatile administratiei publice locale pot sa coopereze, în conditiile prevazute de lege, cu autoritatile administratiei publice locale ale altor state.

ARTICOLUL 11

Protectia legala a autonomiei locale

Autoritatile administratiei publice locale trebuie sa dispuna de dreptul de a se adresa instantelor judecatoresti, în scopul asigurarii liberului exercitiu al competentelor lor si al respectului principiilor de autonomie locala care sunt prevazute de Constitutie sau de legislatia interna.

PARTEA A II -A

DISPOZITII DIVERSE

ARTICOLUL 12

Angajamente

1. Fiecare parte contractanta se angajeaza sa se considere legata de cel putin 20 de paragrafe din partea I a Cartei, dintre care cel putin zece, alese dintre paragrafele urmatoare:

- articolul 2
- articolul 3 paragrafele 1 si 2
- articolul 4 paragrafele 1, 2 si 4
- articolul 5
- articolul 7 paragraful 1
- articolul 8 paragraful 2
- articolul 9 paragrafele 1, 2 si 3
- articolul 10 paragraful 1
- articolul 11.

2. Fiecare parte contractanta, în momentul depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare sau de aprobare, notifica Secretarului general al Consiliului Europei paragrafele alese în conformitate cu dispozitiile paragrafului 1 al prezentului articol.

3. Fiecare parte contractanta poate, în orice moment ulterior, sa notifice Secretarului general ca se considera legata de orice alt paragraf din prezenta Carta, pe care ea nu l-a acceptat înca, conform dispozitiilor paragrafului 1 al prezentului articol. Aceste angajamente ulterioare vor fi considerate parte integranta a ratificarii, acceptarii sau aprobarii de catre partea contractanta care a facut notificarea si vor avea aceleasi efecte din prima zi a lunii care urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 13

Autoritatile administratiei publice locale la care se aplica Carta

Principiile de autonomie locala prevazute în prezenta Carta se aplica tuturor categoriilor de autoritati ale administratiei publice locale, care exista pe teritoriul

partii contractante. Orice parte contractanta poate, în momentul depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare, sa indice categoriile la care întelege sa limiteze câmpul de aplicare sau pe care întelege sa le excluda din câmpul de aplicare a prezentei carte. Ea poate, de asemenea, sa includa alte categorii de autoritati ale administratiei publice locale sau regionale în câmpul de aplicare a Cartei, pe calea notificarii ulterioare catre Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 14

Comunicarea informatiilor

Fiecare parte contractanta transmite Secretarului general al Consiliului Europei orice informatie pertinenta privitoare la prevederile legale si la alte masuri pe care le-a luat în scopul de a se conforma dispozitiilor prezentei Carte.

PARTEA A III -A

ARTICOLUL 15

Semnare, ratificare, intrare în vigoare

1. Prezenta Carta este deschisa spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusa ratificarii, acceptarii sau aprobarii. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul general al Consiliului Europei.

2. Prezenta Carta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data la care patru state membre ale Consiliului Europei vor exprima consimtamântul lor de a fi legate prin Carta, conform dispozitiilor paragrafului precedent.

3. Pentru orice stat membru care îsi va exprima ulterior consimtamântul sau de a fi legat de prevederile Cartei, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza dupa expirarea unei perioade de 3 luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare sau de aprobare.

ARTICOLUL 16

Clauze teritoriale

1. Orice stat poate, în momentul semnarii sau în momentul depunerii instrumentelor de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sa desemneze teritoriul sau teritoriile cu privire la care se va aplica prezenta Carta.

2. Orice stat poate, în orice moment ulterior, printr-o declaratie adresata Secretarului general al Consiliului Europei, sa extinda aplicarea prezentei Carte la orice teritoriu desemnat în declaratie. Carta va intra în vigoare, în ceea ce priveste acest teritoriu, în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data primirii declaratiei de catre Secretarul general al Consiliului Europei.

3. Orice declaratie facuta în virtutea celor doua paragrafe precedente poate fi retrasa, în ceea ce priveste orice teritoriu desemnat prin aceasta declaratie, prin notificare adresata Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efecte în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de 3 luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 17

Denuntare

1. Nici o parte contractanta nu poate denunta prezenta Carta înaintea expirarii unei perioade de 5 ani de la data la care Carta a intrat în vigoare în ceea ce o priveste. Un preaviz de 6 luni va fi notificat Secretarului general al Consiliului Europei. Aceasta denuntare nu afecteaza validitatea Cartei fata de celelalte parti contractante, sub rezerva ca numarul acestora sa nu fie niciodata mai mic de patru.

2. Orice parte contactanta poate, conform dispozitiilor enuntate în paragraful precedent, sa denunte orice paragraf din partea I a Cartei pe care l-a acceptat, cu rezerva ca numarul si categoria paragrafelor de care aceasta parte contractanta este legata sa ramâna conforme cu dispozitiile art. 12 paragraful 1. Orice parte contractanta care, ca urmare a denuntarii unui paragraf, nu se mai conformeaza dispozitiilor art. 12 paragraful 1 va fi considerata ca a denuntat Carta însasi.

ARTICOLUL 18

Notificari

Secretarul general al Consiliului Europei, notifica statelor membre ale Consiliului Europei:

a) orice semnare;
b) depunerea oricarui instrument de ratificare, de acceptare sau de aprobare;
c) orice data de intrare în vigoare a prezentei Carte, conform prevederilor art. 15 din Carta;
d) orice notificare primita în aplicarea prevederilor art. 12 paragrafele 2 si 3;
e) orice notificare primita în aplicarea prevederilor art. 13;
f) orice alt act, notificare sau declaratie în legatura cu prezenta Carta.

In considerarea celor de mai sus, subsemnatii, având depline puteri în acest scop, au semnat prezenta Carta.

Întocmita la Strasbourg la 15 octombrie 1985, în limbile franceza si engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar, care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general al Consiliului Europei va transmite o copie certificata de pe aceasta fiecaruia dintre statele membre ale Consiliului Europei.

CARTA EUROPEANA A LIMBILOR REGIONALE SAU MINORITARE (STE. 148 – 1992)[x]

PREAMBUL

Statele membre ale Consiliului Europei, semnatare ale prezentei Carte,

Considerând ca scopul Consiliului Europei este realizarea unei uniuni mai strânse între membrii sai, îndeosebi pentru salvgardarea si promovarea idealurilor si principiilor care constituie patrimoniul lor comun;

Considerând ca protectia limbilor regionale sau minoritare istorice din Europa, dintre care unele risca, în decursul timpului, sa dispara, contribuie la mentinerea si dezvoltarea traditiilor si a bogatiei culturale a Europei;

Considerând ca dreptul de a folosi o limba regionala sau minoritara în viata privata si publica reprezinta un drept imprescriptibil, în conformitate cu principiile cuprinse în Pactul international relativ la drepturile civile si politice al Natiunilor Unite, si în conformitate cu spiritul Conventiei pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale a Consiliului Europei;

Luând în considerare activitatea realizata în cadrul C.S.C.E. si în special Actul final de la Helsinki din 1975 si documentul reuniunii de la Copenhaga din 1990;

Subliniind valoarea interculturalitatii si a plurilingvismului, si considerând ca protectia si încurajarea limbilor regionale sau minoritare nu trebuie sa se faca în detrimentul limbilor oficiale si a necesitatii de a le însusi;

Constiente de faptul ca protectia si promovarea limbilor regionale sau minoritare în diferite tari si regiuni ale Europei reprezinta o contributie importanta la construirea unei Europe bazata pe principiile democratiei si ale diversitatii culturale, în cadrul suveranitatii nationale si al integritatii teritoriale;

Tinând seama de conditiile specifice si de traditiile istorice proprii diferitelor regiuni ale statelor Europei;

Au convenit asupra celor ce urmeaza:

PARTEA I

DISPOZITII GENERALE

ARTICOLUL 1

Definitii

In sensul prezentei Carte:

---

[x] Adoptata la Strasbourg la 5 noiembrie 1992. A intrat în vigoare la 1.03.1998.
România a semnat Carta la 17 iulie 1995.

a. prin expresia “limbi regionale sau minoritare” se înteleg limbile:

i. folosite în mod traditional într-o anumita zona a unui stat de catre cetatenii acelui stat care constituie un grup numeric inferior restului populatiei statului; si

ii. diferite de limba (-ile) oficiala (-ale) a (ale) acelui stat; ea nu include nici dialectele limbii (-ilor) oficiale a (ale) statului, nici limbile migrantilor;

b. prin “zona în cadrul careia o limba regionala sau minoritara este folosita” se întelege aria geografica în care aceasta limba reprezinta modul de exprimare al unui numar de persoane justificând adoptarea a diferite masuri de protectie si de promovare prevazute prin prezenta Carta;

c. prin “limbi non-teritoriale” se înteleg limbile folosite de cetatenii unui stat care sunt diferite de limba (-ile) folosita (-ite) de restul populatiei statului, dar care, desi folosite în mod traditional pe teritoriul statului, nu pot fi asociate cu o anumita arie geografica a acestuia.

ARTICOLUL 2

Angajamente

1. Fiecare Parte se angajeaza sa aplice prevederile Partii II la ansamblul limbilor regionale sau minoritare folosite pe teritoriul sau, care corespund definitiilor din articolul 1.

2. In ceea ce priveste orice limba indicata în momentul ratificarii, al acceptarii sau al aprobarii, în conformitate cu articolul 3, fiecare Parte se angajeaza sa aplice un minimum de treizeci si cinci de paragrafe sau alineate selectionate dintre prevederile Partii III a prezentei Carte, dintre care cel putin trei selectionate din fiecare din articolele 8 si 12 si unul (cel putin) din fiecare din articolele 9, 10, 11 si 13.

ARTICOLUL 3

Modalitati

1. Fiecare stat contractant trebuie sa specifice în instrumentul sau de ratificare, de acceptare sau de aprobare fiecare limba regionala sau minoritara, sau fiecare limba oficiala mai putin raspândita pe ansamblul sau pe o parte a teritoriului sau, la care se aplica paragrafele selectionate în conformitate cu paragraful 2 al articolului 2.

2. Orice Parte poate, în orice moment ulterior, sa notifice Secretarului general ca accepta obligatiile decurgând din prevederile oricarui alt paragraf al Cartei care nu fusese specificat în instrumentul de ratificare, de acceptare sau de aprobare, sau ca va aplica paragraful 1 al prezentului articol altor limbi regionale sau minoritare sau altor limbi oficiale mai putin raspândite pe ansamblul sau pe o parte a teritoriului sau.

3. Angajamentele prevazute în paragraful precedent vor fi considerate parte integranta a ratificarii, a acceptarii sau a aprobarii si vor avea aceleasi efecte cu începere de la data notificarii lor.

ARTICOLUL 4

Regimuri de protectie existente

1. Nici o prevedere a prezentei Carte nu poate fi interpretata ca o limitare sau derogare de la drepturile garantate prin Conventia europeana a drepturilor omului.

2. Prevederile prezentei Carte nu aduc atingere prevederilor mai favorabile care reglementeaza situatia limbilor regionale sau minoritare, sau statutul juridic al persoanelor apartinând minoritatilor, existente deja într-un Stat Parte sau care sunt prevazute de acordurile internationale bilaterale sau multilaterale pertinente.

ARTICOLUL 5

Obligatii existente

Nici o prevedere a prezentei Carte nu va putea fi interpretata ca implicând dreptul de a angaja o activitate sau de a realiza o actiune ce contravine scopurilor Cartei Natiunilor Unite sau altor obligatii de drept international, incusiv principiului suveranitatii si integritatii teritoriale a statelor.

ARTICOLUL 6

Informare

Partile se angajeaza sa vegheze ca autoritatile, organizatiile si persoanele interesate sa fie informate asupra drepturilor si obligatiilor stabilite prin prezenta Carta.

PARTEA II

Obiective si principii urmarite în conformitate cu paragraful 1 si 2 al articolului 2

ARTICOLUL 7

Obiective si principii

1. In ceea ce priveste limbile regionale sau minoritare, în zonele în care aceste limbi sunt folosite si în functie de situatia fiecarei limbi, Partile îsi întemeiaza politica, legislatia si practica pe urmatoarele obiective si principii:

a. recunoasterea limbilor regionale sau minoritare ca o expresie a bogatiei culturale;

b. respectarea ariei geografice a fiecarei limbi regionale sau minoritare, în asa fel încât diviziunile administrative existente sau noi sa nu constituie un obstacol pentru promovarea respectivei limbi regionale sau minoritare;

c. necesitatea unei actiuni hotarâte pentru promovarea limbilor regionale sau minoritare în vederea salvgardarii lor;

d. facilitarea si/sau încurajarea folosirii oral sau si în scris, a limbilor regionale sau minoritare, în viata publica sau în viata privata;

e. mentinerea si dezvoltarea relatiilor, în domeniile prevazute în prezenta Carta, între grupurile folosind o limba regionala sau minoritara si alte grupuri ale aceluiasi stat ce vorbesc o limba practicata într-o forma identica sau apropiata, ca si stabilirea de relatii culturale cu alte grupuri din respectivul stat folosind limbi diferite;

f. stabilirea de forme si mijloace adecvate de predare si studiere a limbilor regionale sau minoritare, la toate nivelurile corespunzatoare;

g. stabilirea de mijloace permitând celor ce nu vorbesc o limba regionala sau minoritara si care locuiesc într-o arie unde aceasta limba este folosita sa o învete, daca doresc acest lucru;

h. promovarea studiilor si a cercetarilor în domeniul limbilor regionale sau minoritare în universitati sau institutii echivalente;

i. promovarea unor forme corespunzatoare de schimburi transnationale, în domeniile prevazute de prezenta Carta, pentru limbile regionale sau minoritare folosite într-o forma identica sau apropiata în doua sau mai multe state.

2. Partile se angajeaza sa elimine, daca nu au facut-o deja, orice distinctie, excludere, restrictie sau preferinta nejustificata relativa la folosirea unei limbi regionale sau minoritare si având drept scop descurajarea sau punerea în pericol a mentinerii sau dezvoltarii acesteia. Adoptarea de masuri speciale în favoarea limbilor regionale sau minoritare, destinate sa promoveze egalitatea între vorbitorii acestor limbi si restul populatiei, sau urmarind sa tina seama de situatiile lor specifice, nu este considerata ca un act de discriminare fata de vorbitorii limbilor mai raspândite.

3. Partile se angajeaza sa promoveze, prin masuri corespunzatoare, întelegerea reciproca între toate grupurile lingvistice ale tarii, îndeosebi actionând în asa fel încât respectul, întelegerea si toleranta fata de limbile regionale sau minoritare sa figureze printre obiectivele educatiei si instruirii desfasurate în tara, si sa încurajeze mijloacele de comunicare în masa sa urmareasca acelasi obiectiv.

4. In determinarea politicii fata de limbile regionale sau minoritare, Partile se angajeaza sa ia in considerare necesitatile si dorintele exprimate de grupurile ce folosesc aceste limbi. Ele sunt încurajate sa creeze, daca este necesar, organe cu rol consultativ asupra tuturor chestiunilor legate de limbile regionale sau minoritare.

5. Partile se angajeaza sa aplice, *mutatis mutandis* , principiile enumerate în paragrafele 1-4 de mai sus, la limbile non-teritoriale. Totusi, în cazul acestor limbi, natura si cuprinderea masurilor ce urmeaza a fi luate pentru a da efect prezentei Carte, vor fi determinate într-o maniera flexibila, tinând seama de necesitati si dorinte, si respectând traditiile si caracteristicile grupurilor care folosesc limbile respective.

PARTEA III

Masuri în favoarea folosirii limbilor regionale sau minoritare în viata publica, ce urmeaza a fi adoptate în conformitate cu angajamentele asumate în virtutea paragrafului 2 al articolului 2

ARTICOLUL 8

Învatamânt

1. In materie de învatamânt, Partile se angajeaza, în ceea ce priveste zonele în care sunt folosite astfel de limbi, în functie de situatia fiecareia dintre aceste limbi si fara a aduce atingere limbii (-ilor) oficiale a (ale) statului:

a. i. Sa prevada desfasurarea unei educatii prescolare în limbile regionale sau minoritare respective; sau

ii. sa prevada desfasurarea unei parti substantiale a educatiei prescolare în limbile regionale sau minoritare respective; sau

iii. sa aplice una din masurile vizate la punctele i si ii de mai sus, cel putin elevilor ale caror familii o solicita si al caror numar este considerat suficient; sau

iv. daca autoritatile publice nu au competente directe în domeniul educatiei prescolare, sa favorizeze si/sau încurajeze aplicarea masurilor vizate la punctele i-iii de mai sus;

b. i. sa prevada desfasurarea unui învatamânt primar în limbile regionale sau minoritare respective; sau

ii. sa prevada desfasurarea unei parti substantiale a învatamântului primar în limbile regionale sau minoritare respective; sau

iii. sa prevada, în cadrul învatamântului primar, ca predarea limbilor regionale sau minoritare respective sa faca parte integranta din programa de învatamânt; sau

iv. sa aplice una din masurile vizate la punctele i-iii de mai sus, cel putin elevilor ale caror familii o solicita si al caror numar este considerat suficient;

c. i. sa prevada desfasurarea unui învatamânt secundar în limbile regionale sau minoritare respective; sau

ii. sa prevada desfasurarea unei parti substantiale a învatamântului secundar în limbile regionale sau minoritare respective; sau

iii. sa prevada, în cadrul învatamântului secundar, predarea limbilor regionale sau minoritare ca parte integranta a programei de învatamânt; sau

iv. sa aplice una din masurile vizate la punctele i-iii de mai sus, cel putin elevilor care o solicita – sau, daca este cazul, al caror familii o solicita – în numar considerat suficient;

d. i. sa prevada desfasurarea unui învatamânt tehnic si vocational în limbile regionale sau minoritare respective; sau

ii. sa prevada desfasurarea unei parti substantiale a învatamântului tehnic si vocational în limbile regionale sau minoritare respective; sau

iii. sa prevada, în cadrul educatiei tehnice si vocationale, predarea limbilor regionale sau minoritare respective, ca parte integranta a programei de învatamânt; sau

iv. sa aplice una din masurile vizate la punctele i-iii de mai sus cel putin elevilor care o solicita – sau, daca este cazul, ale caror familii o solicita – în numar considerat suficient;

e. i. sa prevada desfasurarea unui învatamânt universitar si a altor forme de învatamânt superior în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. sa prevada studiul acestor limbi, ca disciplina a învatamântului universitar si superior; sau

iii. daca, în temeiul rolului statului în raport cu institutiile de învatamânt superior, alineatele i si ii nu pot fi aplicate, sa încurajeze si/sau sa autorizeze crearea unui învatamânt superior în limbile regionale sau minoritare sau a unor modalitati permitând studierea acestor limbi în universitate sau în alte institutii de învatamânt superior;

f. i. sa ia masuri pentru organizarea de cursuri de educatie pentru adulti sau de educatie permanenta desfasurate în principal sau integral în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. sa propuna aceste limbi ca discipline de educatie pentru adulti sau de educatie permanenta; sau

iii. daca autoritatile publice nu au competente directe în domeniul educatiei adultilor, sa favorizeze si/sau sa încurajeze predarea acestor limbi în cadrul educatiei pentru adulti sau al educatiei permanente;

g. sa ia masuri pentru asigurarea predarii istoriei si a culturii pe care limba regionala sau minoritara le exprima;

h. sa asigure pregatirea de baza si permanenta a cadrelor didactice necesare punerii în aplicare a acelora dintre paragrafele de la a. la g. acceptate de Parte;

i. sa creeze unul sau mai multe organe de control însarcinate sa urmareasca masurile adoptate si progresele realizate în directia instituirii sau a

dezvoltarii predarii limbilor regionale sau minoritare si sa realizeze asupra acestor chestiuni rapoarte periodice care vor fi facute publice.

2. In materie de învatamânt si în ceea ce priveste zonele altele decât cele în care sunt folosite în mod traditional limbile regionale sau minoritare, Partile se angajeaza sa autorizeze, sa încurajeze si sa creeze, daca numarul vorbitorilor unei limbi regionale sau minoritare o justifica, predarea în limba regionala sau minoritara, sau predarea acestei limbi la niveluri de învatamânt corespunzatoare.

ARTICOLUL 9

Justitia

1. Partile se angajeaza, în ceea ce priveste circumscriptiile autoritatilor judiciare în care numarul persoanelor folosind limbile regionale sau minoritare justifica masurile specificate mai jos, în functie de situatia fiecareia din aceste limbi, si cu conditia ca utilizarea posibilitatilor oferite de prezentul paragraf sa nu fie considerata de catre judecator ca împiedicând buna administrare a justitiei:

a. în cadrul procedurilor penale:

i. sa prevada ca, la cererea uneia din parti, tribunalele sa îsi desfasoare procedurile în limbile regionale sau minoritare; si/sau

ii. sa garanteze acuzatului dreptul de a se exprima în limba sa regionala sau minoritara; si/sau

iii. sa prevada ca cererile si probele, scrise sau orale, sa nu fie considerate ca inadmisibile numai pe motivul ca sunt formulate într-o limba regionala sau minoritara; si/sau

iv. sa administreze în aceste limbi regionale sau minoritare, la cerere, actele în legatura cu procedurile judiciare, daca este necesar prin recurgerea la interpreti si traduceri care sa nu implice cheltuieli suplimentare pentru cei interesati;

b. în cadrul procedurilor civile:

i. sa prevada ca, la cererea unei parti, tribunalele sa îsi desfasoare procedurile în limbile regionale sau minoritare; si/sau

ii. sa permita, ca atunci când o parte la un litigiu trebuie sa compara personal în fata unui tribunal, aceasta sa se exprime în limba sa regionala sau minoritara, fara ca prin aceasta sa se expuna la cheltuieli suplimentare; si/sau

iii. sa permita administrarea de documente si probe în limbile regionale sau minoritare, daca este necesar prin recurgerea la interpreti si traduceri;

c. în procedurile în fata jurisdictiilor competente în materie administrativa:

i. sa prevada ca jurisdictiile la cererea uneia din parti, sa conduca procedura într-una din limbile regionale sau minoritare;

ii. sa permita, în cazul în care o parte aflata în litigiu trebuie sa compara în persoana în fata unui tribunal, sa se exprime în limba sa regionala sau minoritara fara ca pentru aceasta sa se expuna la cheltuieli suplimentare;

iii. sa permita producerea de documente si de probe în limbile regionale sau minoritare; daca este necesar se va recurge la interpreti si la traduceri.

d. sa ia masuri pentru a asigura aplicarea alineatelor i-iii ale paragrafelor b si c de mai sus si utilizarea eventuala de interpreti si traduceri, fara ca aceasta sa atraga cheltuieli suplimentare pentru cei interesati.

2. Partile se angajeaza:

a. sa nu conteste validitatea actelor juridice întocmite în tara numai pe motivul ca acestea sunt redactate într-o limba regionala sau minoritara; sau

b. sa nu conteste validitatea, între parti, a actelor juridice întocmite în tara numai pe motivul ca acestea sunt redactate într-o limba regionala sau minoritara, si sa prevada ca acestea pot fi invocate împotriva unor parti terte interesate care nu folosesc respectivele limbi, cu conditia **ca continutul** actului (-elor) sa fie adus la cunostinta acestora de catre persoanele care îl (le) invoca; sau

c. sa nu conteste validitatea, între parti, a actelor juridice întocmite în tara numai pe motivul ca sunt redactate într-o limba regionala sau minoritara.

3. Partile se angajeaza sa faca accesibile, în limbile regionale sau minoritare, textele legislative nationale cele mai importante si pe acelea care intereseaza în mod special pe cei ce utilizeaza aceste limbi, daca aceste texte nu sunt deja disponibile în alt fel.

ARTICOLUL 10

Autoritatile administrative si s erviciile publice

In circumscriptiile administrative ale statului locuite de un numar de vorbitori de limbi regionale sau minoritare, care justifica masurile specificate mai jos, si în functie de situatia fiecarei limbi, Partile se angajeaza, în masura în care este posibil:

a. i. sa vegheze ca autoritatile administrative sa utilizeze limbile regionale sau minoritare ; sau

ii. sa vegheze ca functionarii autoritatilor administrative care asigura relatia cu publicul sa foloseasca limbile regionale sau minoritare în raporturile lor cu persoanele care li se adreseaza în aceste limbi; sau

iii. sa vegheze ca vorbitorii de limbi regionale sau minoritare sa poata prezenta cereri orale sau scrise si sa primeasca raspunsuri în aceste limbi; sau

iv. sa vegheze ca vorbitorii de limbi regionale sau minoritare sa poata prezenta cereri orale sau scrise în aceste limbi;

v. sa vegheze ca vorbitorii de limbi regionale sau minoritare sa poata prezenta ca valabil un document întocmit în aceste limbi;

b. sa puna la dispozitie formulare si texte administrative de uz curent pentru populatie în limbile regionale sau minoritare, sau în versiuni bilingve;

c. sa permita autoritatilor administrative sa întocmeasca documente într-o limba regionala sau minoritara.

2. In ceea ce priveste autoritatile locale si regionale din zonele locuite de un numar de vorbitori de limbi regionale sau minoritare în care se justifica masurile specificate mai jos,

Partile se angajeaza sa permita si/sau sa încurajeze:

a. folosirea limbilor regionale sau minoritare în cadrul administratiei regionale sau locale;

b. posibilitatea pentru vorbitorii de limbi regionale sau minoritare de a prezenta cereri orale sau scrise în aceste limbi;

c. publicarea de catre autoritatile regionale a textelor oficiale si în limbile regionale sau minoritare;

d. publicarea de catre autoritatile locale a textelor oficiale si în limbile regionale sau minoritare;

e. folosirea de catre autoritatile regionale a limbilor regionale sau minoritare în dezbaterile din Consiliile lor, fara a exclude, totusi, folosirea limbii (-lor) oficiale a (ale) statului;

f. folosirea de catre autoritatile locale a limbilor regionale sau minoritare în dezbaterile din Consiliile lor, fara a exclude, totusi, folosirea limbii (-ilor) oficiale a (ale) statului;

g. folosirea sau adoptarea, daca este cazul alaturi de denumirea în limba (-ile) oficiala (-ale), a formelor traditionale si corecte ale toponimiei în limbile regionale sau minoritare.

3. In ceea ce priveste serviciile publice asigurate de catre autoritatile administrative sau de catre alte persoane care actioneaza în cadrul competentei acestora Partile contractante se angajeaza, în zonele în care limbile regionale sau minoritare sunt folosite, în functie de situatia fiecarei limbi si în masura în care acest lucru este posibil:

a. sa vegheze ca limbile regionale sau minoritare sa fie folosite în cadrul serviciilor publice; sau

b. sa permita vorbitorilor de limbi regionale sau minoritare sa formuleze cereri si sa primeasca raspunsul în aceste limbi; sau

c. sa permita vorbitorilor de limbi regionale sau minoritare sa formuleze cereri în aceste limbi.

4. In vederea aplicarii dispozitiilor paragrafelor 1, 2 si 3 pe care le-au acceptat, Partile se angajeaza sa ia una sau mai multe dintre masurile ce urmeaza:

a. traducerea sau interpretarea eventual solicitate;

b. alegerea si, daca este cazul, formarea unui numar suficient de functionari si alti agenti publici;

c. satisfacerea, în masura în care este posibil, a cererilor agentilor publici care cunosc o limba regionala sau minoritara de a fi repartizati în zona în care aceasta limba este folosita.

5. Partile se angajeaza sa permita, la cererea celor interesati, folosirea sau adoptarea de patronime în limbile regionale sau minoritare.

ARTICOLUL 11

Mijloace de comunicare

1. Partile se angajeaza, pentru vorbitorii limbilor regionale sau minoritare, în zonele în care aceste limbi sunt folosite, în functie de situatia fiecarei limbi, în masura în care autoritatile publice au, în mod direct sau indirect, competente, atributii sau un rol în acest domeniu, cu respectarea principiilor de independenta si autonomie a mijloacelor de comunicare:

a. în masura în care radioul si televiziunea au caracterul de servicii publice:

i. sa asigure crearea cel putin a unei statii de radio si a unui canal de televiziune în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. sa încurajeze si/sau sa faciliteze crearea cel putin a unei statii de radio si a unui canal de televiziune în limbile regionale sau minoritare; sau

iii. sa ia masuri corespunzatoare pentru ca difuzorii sa programeze emisiuni în limbile regionale sau minoritare;

b. i. sa încurajeze si/sau sa faciliteze crearea cel putin a unei statii de radio în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. sa încurajeze si/sau sa faciliteze emiterea de programe de radio în limbile regionale sau minoritare, în mod periodic;

c. i. sa încurajeze si/sau sa faciliteze crearea cel putin a unui canal de televiziune în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. sa încurajeze si/sau sa faciliteze difuzarea de programe de televiziune în limbile regionale sau minoritare, în mod periodic;

d. sa încurajeze si/sau sa faciliteze realizarea si difuzarea de productii audio si audiovizuale în limbile regionale sau minoritare;

e. i. sa încurajeze si/sau sa faciliteze crearea si/sau mentinerea cel putin a unui organ de presa în limbile regionale sau minoritare; sau

ii. sa încurajeze si/sau sa faciliteze publicarea de articole de presa în limbile regionale sau minoritare, în mod periodic;

f. i. sa acopere costurile suplimentare ale mijloacelor de comunicare ce utilizeaza limbile regionale sau minoritare, atunci când legea prevede o asistenta financiara, în general, pentru mijloacele de comunicare; sau

ii. sa extinda masurile existente de asistenta financiara la productiile audiovizuale în limbile regionale sau minoritare;

g. sa sprijine formarea jurnalistilor si a personalului pentru mijloacele de comunicare ce utilizeaza limbile regionale sau minoritare.

2. Partile se angajeaza sa garanteze libertatea de receptie directa a emisiunilor de radio si de televiziune ale tarilor vecine realizate într-o limba folosita într-o forma identica sau apropiata de o limba regionala sau minoritara si sa nu se opuna retransmiterii de emisiuni de radio si televiziune din tarile vecine, realizate într-o astfel de limba. Ele se angajeaza în plus sa vegheze ca nici o restrictie a libertatii de expresie si a liberei circulatii a informatiei într-o limba folosita într-o forma identica sau apropiata de o limba regionala sau minoritara, sa nu fie impusa presei scrise. Exercitarea libertatilor mentionate mai sus, atragând cu sine obligatii si responsabilitati, poate fi supusa anumitor formalitati, conditii, restrictii sau sanctiuni prevazute de lege, care constituie masuri necesare, într-o societate democratica, în interesul securitatii nationale, al integritatii teritoriale sau a sigurantei publice, al apararii ordinii si al prevenirii crimei, al protectiei sanatatii sau a moralei, al protectiei reputatiei sau a drepturilor altora, pentru împiedicarea divulgarii informatiilor confidentiale, sau pentru garantarea autoritatii si a impartialitatii puterii judecatoresti.

3. Partile se angajeaza sa vegheze ca interesele vorbitorilor limbilor regionale sau minoritare sa fie reprezentate sau luate în considerare în cazul structurilor eventual create, în conformitate cu legea, având ca sarcina garantarea libertatii si a pluralitatii mijloacelor de comunicare.

ARTICOLUL 12

Activitati si facilitati culturale

1. In ceea ce priveste activitatile si facilitatile culturale – în special biblioteci, videoteci, centre culturale, muzee, arhive, academii, teatre si cinematografe, precum si operele literare si productia cinematografica, folclorul, festivalurile, industria culturala, incluzând în special utilizarea de noi tehnologii – partile se angajeaza, în zonele în care aceste limbi sunt folosite si în masura în care autoritatile publice au competente, puteri sau un rol în acest domeniu:

a. sa încurajeze formele de exprimare si initiativele specifice limbilor regionale sau minoritare si sa favorizeze diferite mijloace de acces la operele produse în aceste limbi;

b. sa favorizeze diferitele modalitati de acces în alte limbi la operele produse în limbile regionale sau minoritare, sprijinind si dezvoltând activitatile de traducere, dublare, post-sincronizare si subtitrare;

c. sa favorizeze accesul în limbile regionale sau minoritare la operele produse în alte limbi, sprijinind si dezvoltând activitatile de traducere, dublare, post-sincronizare si subtitrare;

d. sa vegheze ca organismele însarcinate sa întreprinda si sa sustina diferite forme de activitati culturale, sa integreze într-o masura adecvata, cunoasterea si folosirea limbilor si culturilor regionale sau minoritare în actiunile a caror initiativa o au, sau pe care le sprijina;

e. sa favorizeze punerea la dispozitia organismelor însarcinate sa întreprinda sau sa sustina activitati culturale, a unui personal cunoscator al limbii regionale sau minoritare ca si al limbii (-lor) restului populatiei;

f. sa încurajeze participarea directa a reprezentantilor limbilor regionale sau minoritare la demersurile de organizare a facilitatilor si de planificare a activitatilor culturale;

g. sa încurajeze si/sau sa faciliteze crearea unuia sau mai multor organisme însarcinate sa colecteze, depoziteze si sa prezinte sau sa publice operele realizate în limbile regionale sau minoritare;

h. daca este necesar, sa creeze si/sau sa promoveze si sa finanteze servicii de traducere si de cercetare terminologica, în vederea, în special, a mentinerii si dezvoltarii în fiecare limba regionala sau minoritara a unei terminologii administrative, comerciale, economice, sociale, tehnologice sau juridice adecvate.

2. In ceea ce priveste alte zone decât cele în care limbile regionale sau minoritare sunt, în mod traditional, folosite, partile se angajeaza sa autorizeze, sa încurajeze si/sau sa prevada, daca numarul vorbitorilor unei limbi regionale sau minoritare justifica aceasta, activitati sau facilitati culturale adecvate, în conformitate cu paragraful precedent.

3. Partile se angajeaza ca în politica lor culturala pe plan extern sa acorde un loc corespunzator limbilor regionale sau minoritare si culturii pe care ele o exprima.

ARTICOLUL 13

Viata economica si sociala

1. In ceea ce priveste activitatile economice si sociale, Partile se angajeaza, pentru ansamblul tarii:

a. sa excluda din propria legislatie, orice dispozitie care interzice sau limiteaza în mod nejustificat, folosirea limbilor regionale sau minoritare în documentele referitoare la viata economica sau sociala, si, mai ales, în contractele de munca si în documentele tehnice, cum ar fi instructiunile de utilizare a produselor sau a echipamentelor tehnice;

b. sa interzica introducerea în regulamentele interne ale întreprinderilor si în actele private a oricaror clauze ce exclud sau limiteaza folosirea limbilor regionale sau minoritare, cel putin între vorbitorii aceleiasi limbi;

c. sa se opuna practicilor ce tind sa descurajeze folosirea limbilor regionale sau minoritare în cadrul activitatilor economice si sociale;

d. sa faciliteze si/sau sa încurajeze prin alte mijloace decât cele vizate în alineatul precedent, folosirea limbilor regionale sau minoritare.

2. In domeniul activitatilor economice si sociale, Partile se angajeaza, în masura în care autoritatile publice sunt competente în zona în care limbile regionale sau minoritare sunt folosite, si daca acest lucru este posibil:

a. sa defineasca, prin reglementarile financiare si bancare, modalitatile ce permit, în conditii compatibile cu uzantele comerciale, folosirea limbilor regionale sau minoritare la redactarea ordinelor de plata (CEC, cambie, etc.) sau a altor documente financiare sau, daca este cazul, sa vegheze la initierea unui astfel de proces;

b. în sectoarele economice si sociale aflate direct sub controlul lor (sectorul public) sa realizeze actiuni destinate sa încurajeze folosirea limbilor regionale sau minoritare;

c. sa vegheze ca institutiile sociale cum ar fi spitalele, caminele de batrâni, azilurile sa ofere posibilitatea de a primi si de a îngriji, în propria lor limba, pe vorbitorii unei limbi regionale sau minoritare, care necesita îngrijiri din motive de sanatate, vârsta sau altele;

d. sa supravegheze, prin mijloace corespunzatoare, ca instructiunile de siguranta sa fie înscrise si în limbile regionale sau minoritare;

e. sa faca accesibile în limbile regionale sau minoritare informatiile furnizate de autoritatile competente, în ceea ce priveste drepturile consumatorilor.

ARTICOLUL 14

Schimburi transfrontaliere

Partile se angajeaza:

a. sa aplice acordurile bilaterale si multilaterale existente care le angajeaza fata de statele în care aceeasi limba este folosita într-o forma identica sau apropiata sau, daca este necesar, sa depuna toate eforturile pentru a încheia astfel de acorduri, de natura sa favorizeze contactele între vorbitorii aceleiasi limbi din statele respective, în domeniile culturii, învatamântului, informatiei, formarii profesionale si educatiei permanente;

b. în interesul limbilor regionale sau minoritare, sa faciliteze si/sau sa promoveze cooperarea transfrontaliera, mai ales între autoritatile regionale sau locale din zonele în care aceeasi limba este folosita într-o forma identica sau apropiata.

PARTEA IV
Aplicarea Cartei

ARTICOLUL 15

Rapoarte periodice

1. Partile vor prezenta periodic Secretarului general al Consiliului Europei, într-o forma ce urmeaza a fi stabilita de Comitetul Ministrilor, un raport asupra politicii urmarite, în conformitate cu Partea a II-a prezentei Carte si asupra masurilor luate pentru aplicarea dispozitiilor Partii a III-a pe care le-au acceptat. Primul raport trebuie sa fie prezentat în anul imediat urmator intrarii în vigoare a Cartei pentru Partea respectiva, iar celelalte rapoarte la intervale de trei ani dupa primul raport.

2. Partile vor face publice rapoartele.

ARTICOLUL 16

Examinarea rapoartelor

1. Rapoartele prezentate Secretarului general al Consiliului Europei, în aplicarea articolului 15, vor fi examinate de un Comitet de experti constituit în conformitate cu articolul 17.

2. Organismele sau asociatiile legal constituite într-una din Parti vor putea sa atraga atentia Comitetului de experti asupra problemelor referitoare la angajamentele asumate de aceasta parte în conformitate cu Partea a III-a din prezenta Carta. Dupa consultarea Partii interesate, Comitetul de experti va putea sa tina seama de aceste informatii în pregatirea raportului mentionat în paragraful 3 al prezentului articol. In

plus, aceste organisme sau asociatii vor putea sa prezinte declaratii privind politica urmarita de catre o Parte, în conformitate cu Partea a II-a.

3. Pe baza rapoartelor mentionate în paragraful 1 si a informatiilor mentionate în paragraful 2, Comitetul de experti va pregati un raport care va fi supus atentiei Comitetului Ministrilor. Acest raport va fi însotit de observatiile pe care Partile au fost invitate sa le formuleze si poate fi facut public de catre Comitetul Ministrilor.

4. Raportul mentionat în paragraful 3 va contine, în special, propunerile Comitetului de experti al Comitetului Ministrilor în vederea pregatirii, daca este cazul, a oricarei recomandari a acestuia catre una sau mai multe Parti.

5. Secretarul general al Consiliului Europei va face un raport bianual detaliat asupra aplicarii Cartei, catre Adunarea Parlamentara.

ARTICOLUL 17

Comitetul de experti

1. Comitetul de experti va fi compus dintr-un membru pentru fiecare Parte, desemnat de catre Comitetul Ministrilor de pe o lista de persoane de cea mai înalta integritate, recunoscute pentru competenta lor în domeniul tratat de Carta, care vor fi propuse de catre Partea respectiva.

2. Membrii Comitetului vor fi numiti pentru o perioada de 6 ani si mandatul lor va putea fi reînnoit. Daca un membru nu-si poate îndeplini mandatul, el va fi înlocuit, în conformitate cu procedura prevazuta în paragraful 1, iar membrul numit în locul lui va duce la bun sfârsit mandatul predecesorului sau.

3. Comitetul de experti va adopta regulamentul sau interior. Secretariatul sau va fi asigurat de catre Secretarul general al Consiliului Europei.

PARTEA V
Dispozitii finale

ARTICOLUL 18

Prezenta Carta este deschisa spre semnare statelor membre ale Consiliului Europei. Ea va fi supusa ratificarii, acceptarii sau aprobarii. Instrumentele de ratificare, de acceptare sau de aprobare vor fi depuse la Secretarul General al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 19

1. Prezenta Carta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de trei luni de la data la care 5 state membre ale Consiliului Europei îsi vor fi exprimat consimtamântul de a fi legate prin Carta, în conformitate cu dispozitiile articolului 18.

2. Pentru orice stat membru care îsi va exprima ulterior consimtamântul de a fi legat prin Carta, aceasta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza expirarii

unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de ratificare, de acceptare, sau de aprobare.

ARTICOLUL 20

1. Dupa intrarea în vigoare a prezentei Carte, Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei va putea invita orice stat membru al Consiliului Europei sa adere la Carta.

2. Pentru orice stat care adera, Carta va intra în vigoare în prima zi a lunii care urmeaza unei perioade de trei luni de la data depunerii instrumentului de aderare la Secretarul general al Consiliului Europei.

ARTICOLUL 21

1. Orice stat poate, în momentul semnarii sau al depunerii instrumentului sau de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare sa formuleze una sau mai multe rezerve la paragrafele 2-5 ale articolului 7 din prezenta Carta. Nici o alta rezerva nu este admisa.

2. Orice stat contractant care a formulat o rezerva în temeiul paragrafului precedent poate sa o retraga în totalitate sau în parte, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei. Retragerea va produce efect la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 22

1. Orice Parte poate, în orice moment, sa denunte prezenta Carta, adresând o notificare Secretarului general al Consiliului Europei.

2. Denuntarea va produce efect în prima zi a lunii care urmeaza expirarii unei perioade de sase luni de la data primirii notificarii de catre Secretarul general.

ARTICOLUL 23

Secretarul general al Consiliului Europei va notifica statelor membre ale Consiliului si oricarui stat care va adera la prezenta Carta:

a. orice semnare;

b. depunerea oricarui instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare;

c. orice intrare în vigoare a prezentei Carte, în conformitate cu articolele 19 si 20;

d. orice notificare primita, în conformitate cu articolul 3, paragraful 2;

e. orice alt act, notificare sau comunicare având legatura cu prezenta Carta.

In considerarea celor de mai sus, subsemnatii, având depline puteri în acest scop, au semnat prezenta Carta.

Încheiata la Strasbourg, la 5 noiembrie 1992, în franceza si în engleza, ambele texte fiind egal autentice, într-un singur exemplar care va fi depus în arhivele Consiliului Europei. Secretarul general va trimite copie certificata fiecaruia dintre statele membre ale Consiliului Europei si oricarui stat invitat sa adere la prezenta Carta.

CAPITOLUL XII

ROMÂNIA SI CONSILIUL EUROPEI

ADMITEREA ÎN ORGANIZATIE

România a devenit membra a Consiliului Europei la data de 7 octombrie 1993, odata cu depunerea instrumentului de aderare la Statutul Organizatiei. În prealabil, Parlamentul României dobândise statutul de invitat special la Adunarea Parlamentara (1 februarie 1991), un statut similar fiind obtinut si de Guvernul României ca urmare a aderarii la Conventia culturala europeana (19 decembrie 1991).

România este reprezentata în Comitetul Ministrilor de ministrul afacerilor externe, iar în Adunarea Parlamentara de o delegatie formata din 10 reprezentanti si 10 supleanti. Delegatia româna la Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa are o compozitie similara. De asemenea, România este reprezentata de un judecator la Curtea Europeana a Drepturilor Omului.

La un an de la primirea statului român în Organizatie, la Bucuresti a avut loc un seminar de informare asupra Consiliului Europei, lucrarile acestuia desfasurându-se în zilele de 25 si 26 octombrie 1994, la Palatul Parlamentului.

Înalti functionari si alti specialisti de prestigiu din Secretariatul Consiliului au prezentat comunicari privind teme si preocupari majore ale Organizatiei, precum: rolul politic al Consiliului Europei; drepturile omului ca fundament al constructiei europene; Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei; activitatile juridice ale Consiliului; drepturile sociale în Europa; cooperarea culturala în cadrul Consiliului Europei.

Cu acelasi prilej Secretarul general al Consiliului Europei, Daniel Tarschys, aflat în vizita oficiala în România, a participat la inaugurarea Centrului de Informare si Documentare al Consiliului Europei la Bucuresti, la 26 octombrie.

Împreuna cu ceilalti sefi de stat si de guvern din tarile membre ale Consiliului Europei, presedintele Ion Iliescu a participat la Summitul de la Viena al Organizatiei (8-9 octombrie 1993), iar presedintele Emil Constantinescu a luat parte la Summitul de la Strasbourg (10-11 octombrie 1997). Presedintele Ion Iliescu a efectuat, de asemenea, o vizita oficiala la Consiliul Europei, la 4 octombrie 1994, luând cuvântul în plenul Adunarii Parlamentare.

Împlinirea a cinci ani de la admitere a fost marcata în toamna anului 1998, la Bucuresti, pe 7 octombrie, în cadrul unei sesiuni solemne a Parlamentului României la care a participat doamna Leni Fischer, Presedintele Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei. Cu acelasi prilej a fost organizata prima conferinta internationala având ca tema *Rolul diplomatiei parlamentare în stabilirea unei ordini durabile de securitate democratica*. Beneficiind de o prestigioasa participare, formata din parlamentari si specialisti români si straini, conferinta a abordat urmatoarele aspecte principale: emergenta, dezvoltarea si întelesul actual al conceptului de diplomatie parlamentara; contributia diplomatiei parlamentare la adoptarea de reguli, standarde si institutii ale unei ordini democratice de securitate; diplomatia parlamentara preventiva si perspectivele dezvoltarii ei; principiile democratice general acceptate de conduita internationala, schimbarea pasnica si rolul diplomatiei parlamentare în reglementarea pasnica a disputelor; promovarea pacii, stabilitatii si securitatii internationale ca obiectiv primordial al diplomatiei parlamentare.

În cei zece ani de când este membru al Consiliului Europei, România a semnat 18 si a devenit parte la 75[1] de instrumente juridice internationale adoptate sub egida acestei institutii, dintre care cele mai importante sunt:

- Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale si cele 13 protocoale aditionale;
- Conventia culturala europeana;
- Carta autonomiei locale;
- Conventia europeana pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor crude, inumane sau degradante, precum si cele doua protocoale aditionale la aceasta conventie;
- Conventia-cadru pentru protectia minoritatilor nationale, România fiind prima tara care a ratificat aceasta conventie;
- Carta sociala europeana (revizuita).

Au mai fost ratificate, de asemenea, o serie de conventii având drept scop cooperarea în diverse domenii: juridic, învatamânt, cultura, protectia patrimoniului, protectia mediului, reprimarea terorismului, lupta împotriva coruptiei etc.

Au fost semnate si se afla în diferite stadii de avizare în vederea ratificarii o serie de alte conventii importante cum sunt: Conventia europeana privind televiziunea transfrontaliera si Carta limbilor regionale sau minoritare (a se vedea, pentru un tablou de ansamblu, sectiunea România si instrumentele internationale ale Consiliului Europei din cadrul acestui capitol).

Multe dintre instrumentele juridice adoptate de-a lungul anilor sub egida Consiliului Europei sunt, în acelasi timp, obligatorii pentru statele candidate la integrarea în Uniunea Europeana.

În aprilie 1997 a fost adoptata decizia APCE de încetare a monitorizarii României în ceea ce priveste angajamentele asumate la admiterea ca membru, conditionata de îndeplinirea anumitor cerinte (Recomandarea 1326/97 si Rezolutia 1123/97 ale APCE).

Documentele mentionate stabileau pentru România urmatoarele directii prioritare de actiune:

- reforma sistemului penitenciar;
- ameliorarea sistemului de protectie a copilului;
- amendarea Codului Penal si a Codului de Procedura Penala, în sensul eliminarii prevederilor contrare libertatilor fundamentale cuprinse în instrumentele juridice ale Consiliului Europei;
- amendarea legislatiei privind retrocedarea proprietatilor confiscate, astfel încât sa se asigure proprietarilor fie "restitutio in integrum", fie o despagubire echitabila;
- promovarea unei campanii împotriva rasismului, xenofobiei si intolerantei si initierea de masuri pentru integrarea sociala a romilor.

La împlinirea unui an de la încheierea conditionata a monitorizarii României, Comisia juridica a APCE a analizat stadiul îndeplinirii angajamentelor asumate de tara noastra. În urma dezbaterilor din Comisie, la 27 mai 1998 a fost adoptata o declaratie prin care se confirma încheierea procedurii de monitorizare a României de catre Adunarea Parlamentara si se felicita România pentru realizarile sale ca membru cu drepturi depline al Consiliului Europei. La invitatia Delegatiei Parlamentare a României

[1] Consiliul Europei a elaborat 194 de tratate internationale pâna la 1 septembrie 2003

la Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei, în mai 2002 a avut loc o vizita a Comisiei de monitorizare pentru respectarea obligatiilor si angajamentelor statelor membre la Bucuresti, în finalul careia Comisia a anuntat încheierea tuturor obligatiilor asumate de România.

România participa la diferite programe de cooperare si asistenta ale Consiliului Europei (Demostene, Themis, LODE, GRECO, SPAI, PACO). Un numar însemnat de activitati se realizeaza în cadrul Programului Comun al Consiliului Europei si Comisiei Europene de la Bruxelles. Anual au loc diferite conferinte, seminarii, cursuri de pregatire si se efectueaza misiuni de experti în multiple domenii relevante pentru procesul democratic, cum ar fi: expertiza pentru transformarea Curtii Supreme de Justitie în Curtea de Casatie, elaborarea strategiei Institutului National al Magistraturii, ocuparea fortei de munca Roma, egalitatea de sanse etc.

În ianuarie 2001, domnul Adrian Nastase s-a adresat plenului APCE, în prima sa vizita oficiala în strainatate în calitate de prim-ministru al Guvernului României.

Domnul Ion Iliescu, presedintele României, a realizat o vizita oficiala la Consiliul Europei în aprilie 2002, fiind invitat sa se adreseze Adunarii Parlamentare.

La 10 ani de la aderarea României la Consiliul Europei, România este un membru activ al organizatiei, cu o contributie importanta la promovarea democratiei si drepturilor omului în Europa. Reprezentantii României s-au implicat constant, atât la nivel guvernamental cât si parlamentar, în dezbaterea asupra rolului Consiliului Europei în viitoarea arhitectura institutionala în Europa, care va fi tema principala a celui de-al treilea Summit al organizatiei, convenit în principiu de statele membre a avea loc în anii imediat urmatori.

CAMPANIA "EUROPA, UN PATRIMONIU COMUN" INAUGURATA ÎN ROMÂNIA

La data de 11 septembrie 1999 a fost lansata oficial, la Ateneul Român, Campania "Europa, un patrimoniu comun" de domnii Emil Constantinescu, Presedintele României si Walter Schwimmer, Secretarul General al Consiliului Europei.

Ceremonia de la Bucuresti a avut loc la o saptamâna dupa lansarea Zilelor europene ale patrimoniului la Glasgow, care a preluat în anul respectiv tema campaniei. Zilele europene ale patrimoniului au constituit activitatea Consiliului Europei cu cel mai mare succes de public în 1998, peste 19 milioane de persoane au vizitat circa 28.000 de situri în 44 de tari.

Decizia privind organizarea campaniei, având deopotriva o semnificatie politica si una culturala, a fost adoptata de cel de-al doilea Summit al Consiliului Europei de la Strasbourg. Reafirmând în Declaratia finala adoptata cu acel prilej importanta pe care o acorda protectiei patrimoniului nostru cultural si natural, liderii tarilor membre au asezat aceasta noua dimensiune alaturi de cele trei elemente fundamentale care definesc ratiunea de a fi Consiliului Europei – democratia pluralista si parlamentara, indivizibilitatea si universalitatea drepturilor omului si preeminenta dreptului.

Înscriindu-se ca una din actiunile proeminente în suita de manifestari prilejuite de cea de-a 50-a aniversare a Consiliului Europei, campania are loc dupa un sfert de secol de la Anul european al patrimoniului arhitectural (1975), care a avut un rol important în realizarea Conventiei pentru salvgardarea patrimoniului arhitectural european (Grenada,

1985), precum si a Conventiei europene (revizuite) pentruprotectia patrimoniului arheologic (La Valetta, 1992). Ea urmeaza, totodata, Anului European pentru Conservarea Naturii (1995) care a contribuit la promovarea Conventiei relative la conservarea vietii salbatice si a mediului natural european (Berna, 1979). În cadrul campaniei, a fost deschisa spre semnare Conventia europeana a peisajului (Florenta, 2000).

Obiectivul campaniei a fost acela de a suscita, prin intermediul patrimoniului, un sentiment de apartenenta comuna prin punerea în evidenta a unui stil de viata european, marcat de valorile promovate de Consiliul Europei, printr-o constientizare a dimensiunii europene a patrimoniului cultural al tarilor membre ale Organizatiei si prin sublinierea bogatiei, diversitatii si multiculturalitatii acestuia.

S-a urmarit sa se puna în evidenta uriasul potential educativ al patrimoniului, începând cu cel de proximitate, în scopul responsabilizarii tuturor generatiilor asupra interesului de a prezerva si de a promova identitatea culturala europeana.

Se doreste, în acelasi timp, sa se arate ca, în afara de valoarea pur culturala, patrimoniul reprezinta un capital uman, o sursa de valoare, o bogatie economica si un izvor de creare de locuri de munca si de dezvoltare locala.

Desfasurata pe o perioada de un an (septembrie 1999 – decembrie 2000), cu participarea celor 47 de state parti, la acea vreme, la Conventia culturala europeana, campania a permis un acces mai larg, o mai buna cunoastere si o punere în valoare adecvata a patrimoniului statelor îndeosebi din Europa Centrala si de Est.

În discursul sau la deschiderea oficiala a campaniei, Secretarul General al Consiliului Europei, Walter Schwimmer, definea astfel mesajul acesteia:

“Istoria europeana a fost mereu o istorie a oamenilor în miscare, a urmelor lasate de cei care au trait înainte într-o regiune data si care au fost integrate în obiceiurile noilor veniti – si viceversa. Acesta a fost – si este – un proces permanent de dezvoltare comuna, si uneori de separare.

Având acest lucru în minte, realizam ca patrimoniul nostru cultural nu ne desparte, dimpotriva, el este un mijloc de a ne face constienti de complexitatea relatiilor dintre noi. Patrimoniul cultural, fie ca este vorba de obiecte materiale, de valori intelectuale, etice sau spirituale, nu trebuie folosit în mod abuziv ca o justificare pentru a glorifica identitati particulare sau pentru a promova idei nationaliste. Dimpotriva, el ar trebui sa duca la o întarire a cunoasterii reciproce si a întelegerii între diferitele comunitati.

Patrimoniul nostru nu se restrânge la partea de mediu în care mâna omului a intervenit deja. Patrimoniul natural si în special diversitatea biologica si peisagistica constituie atuuri indispensabile pentru mentinerea conditiilor de viata, pentru calitatea mediului si a activitatilor destinate timpului liber în Europa”.

În plan functional, responsabilitatea realizarii campaniei a revenit Comitetului Ministrilor, cu sprijinul Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei. Membrii Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa au fost, la rândul lor, implicati în unele dintre proiecte. Consiliul Europei si Uniunea Europeana au dezvoltat un program comun, constituit din câteva proiecte transnationale. Alte organizatii internationale, interguvernamentale sau nonguvernamentale au contribuit la desfasurarea cu succes a campaniei.

Evaluarea globala a campaniei a avut loc cu ocazia Conferintei europene a ministrilor responsabili cu patrimoniul cultural (Portoroz, Slovenia, 2001). Unul dintre rezultatele concrete ale conferintei a fost crearea, cu titlu permanent, a retelei europene a patrimoniului HEREIN, ca un nou instrument de cooperare europeana în domeniul patrimoniului cultural si natural.

CENTRUL DE INFORMARESI DOCUMENTARE AL CONSILIULUI EUROPEI LA BUCURESTI

Centrul de Informare si Documentare al Consiliului Europei a fost inaugurat la 26 octombrie 1994, în prezenta presedintelui României si a Secretarului General al Consiliului Europei, fiind gazduit de Institutul Român de Studii Internationale. El a devenit o componenta a reteleicentral si est-europeana a institutiilor similare, înfiintate de Consiliul Europei dupa 1990 la Baku, Belgrad, Bratislava, Budapesta, Chisinau, Kiev, Ljubliana, Moscova, Praga, Riga, Sarajevo, Skopje, Sofia, Talinn, Tbilisi, Tirana, Varsovia, Vilnius.

Configurarea principalelor functii ale Centrului de Informare si Documentare al Consiliului Europei la Bucuresti este urmatoarea:

Informarea institutiilor din România (guvernamentale, judiciare, academice, universitare si altele), a autoritatilor centrale si locale, a reprezentantilor partidelor politice, a societatii civile (organizatii neguvernamentale sau profesionale) si a mass media asupra scopurilor, activitatilor si realizarilor Consiliului Europei.

În acest sens Centrul pune la dispozitia publicului larg si a specialistilor documentele Consiliului Europei care constau în special din: publicatii diverse privind structura, functionarea si activitatea Consiliului Europei, conventiile elaborate de Organizatie, deciziile si rezolutiile Comitetului Ministrilor, recomandarile Adunarii Parlamentare, documentele Congresului Puterilor Locale si Regionale din Europa cât si cele referitoare la democratie, drepturile omului, probleme sociale, educatie, cultura si patrimoniu, sport, tineret, sanatate, protejarea mediului, administratia si autonomia locala, cooperare juridica internationala, mass-media.

Centrul dispune de o biblioteca unica prin specificul ei în România si o eleganta sala de lectura în care pot fi consultate peste 12.000 de publicatii ale Consiliului Europei, inclusiv periodice, calendarul evenimentelor institutiei de la Strasbourg, comunicatele de presa, documentele audio-vizuale si electronice si unde este oferit accesul la bazele de date si la pagina web[2] a Consiliului Europei.

Reflectând realizarile institutiei de la Strasbourg în intervalul celor peste 50 de ani de existenta, activitatea Centrului este extinsa pe întreg teritoriul tarii, Centrul asigurând o larga difuzare a publicatiilor Consiliului Europei în diferite orase (biblioteci, centre universitare, autoritati locale etc.).

Cu prilejul celei de-a 50-a aniversari a Organizatiei, Centrul a initiat constituirea unei retele de puncte de informare privind Consiliul Europei amplasate pe teritoriul României. Astfel de puncte de informare, generalesau specializate, gazduite de organisme de informare comunitara sau integrare europeana din cadrul primariilor,

[2] http://www.coe.int

prefecturilor sau de organizatii neguvernamentale au fost deschise pâna în prezent la: Alba Iulia, Arad, Cluj-Napoca, Iasi, Timisoara, Târgu Mures, Husi, Sighetul Marmatiei.

Traducerea si editarea unor documente si publicatii ale Consiliului Europei sau care se înscriu în sfera de preocupari ale Organizatiei.

În 1995, Institutul Român de Studii Internationale si Centrul de Informare si Documentare al Consiliului Europei la Bucuresti au editat un numar special al revistei IRSI intitulat *România si Consiliul Europei*. Volumul reuneste textele alocutiunilor rostite de Presedintele României în plenul Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei (4 octombrie 1994), de ministrul român al afacerilor externe si de Secretarul general al Consiliului Europei cu prilejul inaugurarii Centrului de Informare si Documentare, precum si comunicarile înaltilor functionari ai Consiliului Europei la seminarul de informare asupra preocuparilor si activitatilor Organizatiei (25-26 octombrie 1994).

Este demn de mentionat, spre ilustrare, publicarea în colaborare cu Fundatia Evenimentul pentru Cultivarea Pacii si a Spiritului Tolerant, a unei lucrari reprezentând o premiera mondiala prin tematica si mod de tratare: *Dictionarul spiritului tolerant (1997).* Elaborat cu participarea a peste doua sute de intelectuali de prestigiu din România si din alte tari, dictionarul a reprezentat o continuare fireasca a *Anului international al tolerantei (1995).*

În colaborare cu Institutul Român de Studii Internationale, Centrul a publicat lucrarea profesorului Heinrich Klebes, grefier onorific al Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei intitulata *"Diplomatia Parlamentara"*. Constituind, deasemenea, o premiera, volumul a vazut lumina tiparului odata cu aniversarea a cinci ani de la aderarea României la Consiliul Europei.

Au fost de asemenea editate publicatii de baza ale Consiliului Europei: *Albumul drepturilor omului* (1998), *Drepturile omului în viata de zi cu zi* (1998), *Drepturile omului si politia* (1999). Lansarea volumului *"Drepturilor Omului si politia"* a fost facuta cu ocazia vizitei la sediul Centrului a presedintelui Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei, lordul Russell-Johnston.

În vederea marcarii celei de-a 50-a aniversari a Consiliului Europei, Centrul a elaborat si publicat în cursul anului 1999 *Manualul Consiliului Europei.* Acesta a fost alcatuit pe baza documentelor oficiale ale institutiei de la Strasbourg si prezinta alaturi de structura functionala si principalele domenii de activitate si documentele de baza ale Consiliului. Cu aceeasi ocazie s-a publicat, de asemenea, *Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale amendata prin Protocolul Nr. 11* si Raportul Comitetului Înteleptilor catre Comitetul Ministrilor: *Construirea unei Europe mai mari fara linii de separare,* care contine recomandari semnificative referitoare la politica si directiile de actiune ale Consiliului Europei în secolul XXI.

Pentru cunoasterea politicilor si valorilor Consiliului Europei în diversele domenii de activitate ale acestuia si pentru accelerarea procesului democratic în România, Centrul a tradus si publicat:

- *Manualul de Cooperare Transfrontaliera,*
- *Politici culturale – Un scurt ghid, autor Simon Mundy,*
- *Consiliul Europei si lupta împotriva coruptiei (Conventia civila împotriva coruptiei si Conventia penala împotriva coruptiei),*
- *Carta sociala europeana – un scurt ghid.*

În colaborare cu Ministerul Muncii a fost diseminata publicatia "Politici corecte pentru egalitatea sanselor".

Promovarea politicilor Consiliului Europei. Centrul si-a dat concursul si a participat cu regularitate la diversele conferinte internationale organizate de Consiliul Europei în tara noastra saua organizat întâlniri internationale între expertii Consiliului Europei si reprezentantii de specialitate români, cum ar fi:

- întâlnirea expertilor din cadrul misiunii Secretarului General al Consiliului Europei din domeniul libertatii de exprimare si informare cu reprezentanti ai ONG-urilor de specialitate (2001);
- întâlnirea reprezentantilor retelelor europene în domeniul sanatatii pe tema "Analiza strategica a coeziunii sociale în Europa de sud-est" (2001);
- Seminarul international "Media si Interesul Public – rolul media în aplicarea legii privind liberul acces la informatia publica" (2002, Hotel Hilton, Bucuresti);
- Masa rotunda a ECRI în România (2002, Hotel Hilton, Bucuresti);
- întâlnirea reprezentantilor proiectului regional din Europa de sud-est de promovare a oportunitatilor de angajare pentru Roma (2002).

El a asigurat, totodata, ori de câte ori a fost solicitat, documentele necesare organizarii unor expozitii tematice cu prilejul unor importante reuniuni desfasurate la Bucuresti sau în alte localitati din tara.

Centrul a organizat la sediul sau întâlniri la nivel înalt între reprezentantii de marca ai Consiliului Europei si personalitatile societatii românesti:

- cocktailul oferit în onoarea domnului Walter Schwimmer, Secretar General al Consiliului Europei, la care au fost invitati reprezentantii Academiei Române si factori de decizie ai mass media, organizat în colaborare cu Cabinetul Secretarului General, cu ocazia lansarii proiectului "Turul Capitalelor", (2001);
- întâlnirea domnului Christian Krüger, Secretar General adjunct cu studentii Scolii Nationale de Stiinte Politice si Administrative si ai Centrului pentru românii de pretutindeni, (2002);
- întâlnirea domnului Alvaro Robles, Comisar pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei cu reprezentanti ai ONG-urilor specializate, (2002).

De asemenea, el a avut onoarea sa primeasca vizita domnului Peter Schieder, Presedintele Adunarii Parlamentare si a doamnei Maud de Boer-Buquicchio, Secretar General adjunct.

Pentru aniversarea a 10 ani de activitate a României în cadrul Consiliului Europei, Biroul de Informare al Consiliului Europei a organizat împreuna cu Punctul de informare al Consiliului Europei la Iasi (din cadrul Centrului de Informare Comunitara Iasi) si Prefectura judetului Iasi seminarul "Consiliul Europei primul pas de integrare europeana" (2003) în care au fost analizate acumularile pe care România le-a realizat în cadrul institutiei de la Strasbourg, în special maniera de reflectare a acestora la nivel local prin perspectiva prioritatii de integrare în Uniunea Europeana. Valorile Consiliului Europei si integrarea acestora la nivel local au fost analizate si la Arad în cadrul dezbaterii: "Tineretul si democratia" (mai 2003) organizate împreuna cu Punctul de informare al Consiliului Europei la Arad si Primaria Municipiului Arad.

Centrul a fost asociat, de asemenea, la pregatirea unor conferinte internationale organizate de Institutul Român de Studii Internationale în colaborare cu Ministerul Afacerilor Externe sau de alte organisme guvernamentale sau neguvernamentale si Consiliul Europei. Dintre acestea se cuvin a fi mentionate:

- Seminarul international privind *Securitatea Democratica (1996)* ale carui lucrari au fost publicate în "Romanian Journal of International Affairs", volumul II, Supplement (1996);
- Conferinta internationala privind *Rolul diplomatiei parlamentare în stabilirea unei ordini democratice de securitate (1998),* textele prezentate fiind publicate în "Romanian Journal of International Affairs", volumul V, nr. 1 (1999);
- Masa rotunda de aniversare a 50 de ani de la aparitia Conventiei europene a drepturilor omului "România si drepturile omului", (2000);
- Seminarul international "Carta Sociala Europeana Revizuita – primul raport national", (2001).

Centrul a acordat sprijinul sau constant diferitelor proiecte vizând promovarea drepturilor omului, a unei mai bune întelegeri între diferite comunitati etnice si a luptei împotriva rasismului si intolerantei. O mentiune deosebita comporta, în acest context proiectul "Memorialul Sighet", proiectului de promovare a Codului european de conduita privind integrarea politica a reprezentantilor alesi locali si regionali si proiectul "Standarde europene de protectie a drepturilor persoanelor private de libertate".

Statutul actual al Centrului: Birou de Informare al Consiliului Europei

În sedinta sa din 28 iulie 1999 Comitetul Ministrilor a întocmit un bilant al activitatilor desfasurate de Centrele de Informare si Documentare ale Consiliului Europei (CIDCE) dupa crearea primelor centre în 1991. S-a constatat cu satisfactie faptul ca aceste activitati au fost mai ample decât mandatul initial, stabilind relatii aprofundate si constructive cu institutiile guvernamentale nationale, reprezentantii societatii civile si mass-media. De asemenea, ele au lansat initiative semnificative în domeniul relatiilor publice.

Importanta si calitatea acestor activitati au retinut atentia Comitetului Înteleptilor care a recomandat, printre altele, Comitetului Ministrilor sa *"întareasca rolul Centrelor de Informare si Documentare ale Consiliului Europei cu scopul de a îmbunatati vizibilitatea Organizatiei, fapt ce ar putea necesita transformarea statutului acestora"*. La rândul lui, Comitetul Ministrilor a ajuns la concluzia ca statutul centrelor reprezenta o frâna în dezvoltarea armonioasa si rationala a activitatilor acestora, din punct de vedere institutional structurile lor fiind caracterizate de o anumita ambiguitate. Între altele, absenta personalitatii juridice proprii s-a dovedit a fi un handicap pentru buna executare a sarcinilor cotidiene ce le erau trasate.

În virtutea acestor considerente, Comitetul Ministrilor a adoptat Rezolutia 99(9) prin care a hotarât sa:

a. redefineasca mandatul Centrelor de Informare si Documentare si sa
b. modifice statutul lor juridic si administrativ prevazând transformarea acestora în **Birouri de Informare ale Consiliului Europei** (BICE), având personalitate juridica în calitate de *"Institutii ale Consiliului Europei"*.

Comitetul Ministrilor a însarcinat Secretariatul sa ia masurile necesare pentru transformarea CID-urilor existente în BICE, încheind cu autoritatile competente ale tarilor gazda aranjamentele corespunzatoare.

În termenii Rezolutiei 99(9) Birourilor de Informare al Consiliului Europei le revin *în principal urmatoarele sarcini:*

- sa sustina persoanele fizice, ONG-urile si institutiile politice în stabilirea de contacte cu Consiliul Europei si în obtinerea de informatii despre activitatile întreprinse de acesta;
- sa contribuie si sa sustina realizarea programelor de cooperare si a altor proiecte ale Consiliului Europei în tarile gazda;
- sa favorizeze cooperarea Consiliului Europei cu alte organizatii internationale ce opereaza în domenii similare în tarile lor;
- sa traduca, sa publice si sa difuzeze textele Consiliului Europei si alte documente ale acestuia ce prezinta un interes deosebit si sa elaboreze noi publicatii;
- sa contribuie la punerea în aplicare a strategiei de informare a Consiliului Europei, în mod deosebit în rândul categoriilor profesionale interesate de activitatile acestuia si a mass-media;
- sa furnizeze sustinerea logistica, informatiile si acoperirea mediatica a vizitelor si reuniunilor Consiliului Europei ce au loc în tara gazda;
- sa participe, în numele Secretariatului Consiliului Europei, la manifestari nationale prezentând un interes european.

Rolul Biroului de Informare al Consiliului Europei, în lumina sarcinilor enuntate, comporta trei dimensiuni, respectiv instrument de informare, promovarea Consiliului Europei si sustinerea actiunilor Organizatiei, mai ales a programelor acesteia de asistenta în tarile respective.

1. Instrument de informare

- accesul liber în biblioteci, la colectiile reprezentative de documente ale Consiliului Europei;
- traducerea si publicarea documentelor Consiliului Europei în limbile Europei centrale si de est precum si publicarea unor carti specifice elaborate de catre birouri cu teme raportate la activitatile Consiliului;
- distribuirea documentelor Consiliului Europei catre partenerii din sectorul public si privat;
- construirea unor siteuri pe Internet pentru furnizarea informatiei si promovarea acquis-ului Consiliului Europei la nivel national, dar si pentru facilitarea accesului la documente existente în forma electronica în limbile oficiale si nationale;
- feedback-ul informatiei pentru uzul Secretariatului relativ la teme politice specifice fiecarei tari gazda. Buletin lunar de actualitati politice (10 aparitii pe an).

2. Promovarea Consiliului Europei

- organizarea de seminarii, mese rotunde, conferinte si dezbateri cu reprezentantii presei si ai institutiilor publice privind activitatile Consiliului Europei;

? aranjamente si/sau contributii la expuneri pe tema relatiilor dintre tara gazda si Consiliul Europei si pe tema identitatii europene în general;
? organizarea de concursuri sau jocuri televizate pe teme europene;
? coparticiparea la organizare unor campanii la nivel national ale Consiliului Europei (Anii europeni, Concursul "Europa si scoala", Zilele europene ale patrimoniului, Ziua Internationala a drepturilor omului etc.);
? reprezentarea Consiliului Europei la diferite evenimente europene desfasurate în tara respectiva.

3. Sustinerea actiunilor Consiliului Europei în tarile gazda

? sustinerea logistica a actiunilor Consiliului Europei în tarile respective la cererea Secretariatului General privind organizarea unor activitati locale în cadrul programelor interguvernamentale sau a programelor de cooperare si asistenta ale Organizatiei;
? primirea, în numele Consiliului Europei, a unor functionari si/sau experti internationali în misiuni speciale (expertize legale, controale, consultari la cererea unui guvern sau a unei institutii internationale partenere);
? promovarea Consiliului Europei prin mass-media (presa scrisa sau audiovizualul) sub forma de: conferinte de presa, traduceri si distribuire de comunicate de presa, contributii în mod regulat la emisiuni radiofonice etc.;
? stabilirea de contacte si de parteneriat cu reprezentantii societatii civile care opereaza în domenii vizând promovarea democratiei, a suprematiei dreptului si a drepturilor omului; sustinerea, daca este necesar, a pregatirii si realizarii a unor proiecte în cadrul programului de masuri de încredere.

Conform Rezolutiei (99)9 a Comitetului Ministrilor, statutul Birourilor de Informare ale Consiliului Europei este **esentialmente diferit** *de cel al centrelor care le-au precedat.*

Astfel,

- Birourile de Informare au fost create ca **institutii ale Consiliului Europei,** bazate pe reguli precise, anexate Rezolutiei respective. Birourile înlocuiesc Centrele de Informare si Documentare ale Consiliului Europei care îsi înceteaza existenta la data crearii noilor Birouri de Informare.
- Resursele financiare a Birourilor provin de la Bugetul general al Consiliului Europei si beneficiaza în acest fel de privilegiile si imunitatile Consiliului.
- Locatia fiecarui Birou de Informare este hotarâta de Comitetul Ministrilor pe baza unei propuneri a Secretarului General dupa consultari cu autoritatile nationale competente.
- Personalul Biroului de Informare este recrutat de catre Secretarul General al Consiliului Europei pe baza unor contracte temporare a caror perioada nu depaseste durata unui mandat al Biroului. Remunerarea personalului acestor birouri este fixata la acelasi nivel ca cel aplicat de alte organizatii internationale personalului local de aceeasi categorie.
- Secretarul General si tarile gazda semneaza un Memorandum de întelegere privind, în special, aranjamentele practice pentru aplicarea Acordului general privind privilegiile si imunitatile în cazul fiecarui Birou de Informare si al personalului acestuia.

Acordul dintre GuvernulRomâniei si Consiliul Europei, semnat la Strasbourg la 23 aprilie 2002 si intrat în vigoare prin legea nr. 635/7.12.2002 defineste în termeni lipsiti de echivoc statutul Biroului de Informare al Consiliului Europei la Bucuresti, ca institutie a acestuia (textul acordului este reprodus în anexa).

Documentele Consiliului Europei cât si publicatiile Biroului sunt puse gratuit la dispozitia publicului larg si pot fi trim ise prin posta la cerere.

Formularele tip pentru plângerile cetatenilor români la Curtea Europeana a Drepturilor Omului, se gasesc la sediul Biroului de Informare al Consiliului Europei din:

str. Alexandru Donici nr. 6
70224 Bucuresti sector 2
tel: 40(21) 211.68.10.
fax: 40(21) 211. 99.97.
email: dcbuc@attglobal.net
http://www.dcbucat

ROMÂNIA SI INSTRUMENTELE INTERNATIONALE ELABORATE DE CONSILIUL EUROPEI

Din totalul celor 194 de conventii si protocoale ale Consiliului Europei deschise pentru semnare si ratificare, România a semnat si ratificat 75 si a semnat fara a fi ratificate pâna în prezent[*] alte 18 de astfel de documente. Dupa cum o atesta cifrele evocate, autoritatile române competente au facut dovada unei preocupari remarcabile pentru conectarea tarii la reteaua atât de bogata si de diversificata de acorduri europene. Este în acelasi timp evident ca se cer depuse în continuare eforturi perseverente în vederea aderarii la numeroase alte instrumente internationale cu vocatie europeana, concomitent cu adaptarea legislatiei nationale la normele si standardele stabilite prin acestea.

[*] Pâna la 1 septembrie 2003

Tratate semnate si ratificate de România[*]

STE Nr.	***Denumire***	***Data ratificarii***
0	1	2
001	Statutul Consiliului Europei	07.10.1993
002	Acordul general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei	04.10.1994
005	Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale	20.06.1994
009	Protocolul aditional la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale	20.06.1994
010	Protocolul aditional la Acordul general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei	04.10.1994
015	Conventia europeana cu privire la echivalarea diplomelor de admitere în universitati	22.04.1998
018	Conventia culturala europeana	19.12.1991
021	Conventia europeana privind echivalarea perioadelor de studii universitare	19.05.1998
022	Al doilea Protocol aditional la Acordul general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei	04.10.1994
024	Conventia europeana de extradare	10.09.1997
030	Conventia europeana de asistenta judiciara în materie penala	17.03.1999
031	Acordul European referitor la desfiintarea vizelor pentru refugiati	24.04.2001
032	Conventia europeana privind recunoasterea academica a calificarilor universitare	19.05.1998
036	Al patrulea protocol aditional la Acordul general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei	04.10.1994
044	Protocolul nr. 2 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale prin care se confera Curtii Europene a Drepturilor Omului competenta de a acorda opinii consultative	20.06.1994
045	Protocolul nr. 3 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale, prin care se aduc amendamente articolelor 29, 30 si 34 din Conventiei	20.06.1994
046	Protocolul nr. 4 la Conventia pentru apararea drepturilor si libertatilor fundamentale, care	20.06.1994

[*] Pâna la 1 septembrie 2003.

	recunoaste anumite drepturi si libertati altele decât cele care figureaza deja în Conventie si în primul Protocolul aditional la Conventie	
049	Protocol aditional la Conventia europeana privind echivalarea diplomelor ce permit accesul în institutii universitare	19.05.1998
050	Conventia relativa la elaborarea unei Farmacopee europene	23.06.2003
052	Conventia europeana pentru reprimarea infractiunilor rutiere	25.02.1998
055	Protocolul nr. 5 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale, modificând articolele 22 si 40 ale Conventiei	20.06.1994
058	Conventia europeana în materia adoptiei de copii	18.05.1993
062	Conventia europeana în domeniul informatiei asupra dreptului strain	26.04.1991
065	Conventia europeana privind protectia animalelor în transportul international	26.04.1991
067	Acordul european privind persoanele care compar înaintea Comisiei Europene si Curtii Europene a Drepturilor Omului	09.05.1998
070	Conventia europeana privind recunoasterea internationala a hotarârilor judecatoresti în materie penala	08.06.2000
073	Conventia europeana privind transmiterea procedurilor penale	08.06.2000
082	Conventia europeana privind imprescriptibilitatea crimelor împotriva umanitatii si a crimelor de razboi	08.06.2000
085	Conventia europeana privind statutul juridic al copiilor nascuti în afara casatoriei	30.11.1992
086	Protocol aditional la Conventia europeana de extradarea	10.09.1997
088	Conventia europeana cu privire la efectele internationale ale interzicerii exercitarii dreptului de a conduce un vehicul cu motor	10.09.1997
090	Conventia europeana pentru reprimarea terorismului	02.05.1997
097	Protocol aditional la Conventia europeana în domeniul informatiei asupra dreptului strain	26.04.1991
098	Al doilea protocol aditional la Conventia europeana de extradarea	10.09.1997
099	Protocol aditional la Conventia europeana de asistenta judiciara în materie penala	17.03.1999
101	Conventia europeana privind controlul achizitiei si detinerii de arme de foc de catre particulari	07.12.1998

103	Protocol aditional la Conventia europeana privind protectia animalelor în transportul international	26.04.1991
104	Conventia privind conservarea vietii salbatice si a habitatelor naturale în Europa	18.05.1993
106	Conventia-cadru europeana cu privire la cooperarea transfrontaliera a colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale	11.05.1999
107	Acordul european privind transferul raspunderii fata de refugiati	19.07.2000
108	Conventia pentru protectia persoanelor fata de tratamentul automatizat al datelor cu caracter personal	27.02.2002
112	Conventia asupra transferarii persoanelor condamnate	23.08.1996
114	Protocolul nr. 6 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale privind abolirea pedepsei cu moartea	20.06.1994
117	Protocolul nr. 7 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatile fundamentale	20.06.1994
118	Protocolul nr. 8 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale	20.06.1994
120	Conventia europeana privind violenta si iesirile necontrolate ale spectatorilor în cursul manifestarilor sportive, în special al meciurilor de fotbal	19.05.1998
121	Conventia pentru protectia patrimoniului arhitectural al Europei	21.11.1997
122	Carta europeana a autonomiei locale	28.01.1998
126	Conventia europeana pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante	04.10.1994
135	Conventia împotriva dopajului	07.12.1998
137	Al cincie-lea Protocol la Acordul general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei	04.10.1994
138	Conventia europeana pentru echivalarea generala a perioadelor de studii universitare	01.07.1998
140	Protocolul nr. 9 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale	20.06.1994
141	Conventia referitoare la spalarea, depistarea, retinerea si confiscarea produselor infractiunilor	06.08.2002
143	Conventia europeana pentru protectia patrimoniului arheologic (revizuita)	20.11.1997
146	Protocolul nr. 10 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale	20.06.1994

147	Conventia europeana privind coproductia cinematografica	28.03.2002
151	Protocolul nr. 1 la Conventia europeana pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante	04.10.1994
152	Protocolul nr. 2 la Conventia europeana pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante	04.10.1994
155	Protocolul nr. 11 la Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale, prin care se restructureaza mecanismele de control stabilite prin conventie	11.08.1995
156	Acordul referitor la traficul ilicit pe mare, care pune în aplicare articolul 17 al Conventiei Natiunilor Unite împotriva traficului ilicit de stupefiante si de substante psihotrope	26.08.2002
157	Conventia-cadru pentru protectia minoritatilor nationale	11.05.1995
161	Acordul european privind persoanele care participa la procedurile Curtii europene a drepturilor omului	09.04.1999
162	Al sase-lea protocol la Acordul general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei	09.04.1999
163	Carta sociala europeana revizuita	04.05.1999
164	Conventia pentru apararea drepturilor omului si a demnitatii fiintei umane cu privire la aplicarea biologiei si medicini: Conventia privind drepturile omului si biomedicina	24.04.2001
165	Conventia privind recunoasterea calificarilor referitoare la învatamântul superior în regiunea europeana	12.01.1999
167	Protocol aditional la Conventia asupra transferarii persoanelor condamnate	07.12.2001
168	Conventia pentru apararea drepturilor omului si a demnitatii fiintei umane cu privire la aplicarea biologiei si medicinei care interzice clonarea fiintei umane	24.04.2001
173	Conventia penala privind coruptia	11.07.2002
174	Conventia civila privind coruptia	23.04.2002
176	Conventia europeana privind peisajul	07.11.2002
178	Conventia europeana asupra protectiei juridice a serviciilor bazate sau constând pe acces conditionat	26.08.2002
187	Protocolul nr. 13 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale, privind abolirea pedepsei cu moartea în toate circumstantele	07.04.2003

Tratate semnate de România[*]

STE Nr.	*Denumire*	*Data semnarii*
0	1	2
035	Cartea sociala europeana	04.10.1994
048	Codul european de securitate sociala	22.05.2002
066	Conventia europeana pentru apararea patrimoniului arheologic	18.03.1997
092	Acordul european privind transmiterea cererilor de asistenta judiciara	04.10.2001
132	Conventia europeana privind televiziunea transfrontaliera	18.03.1997
148	Carta europeana a limbilor regionale sau minoritare	17.07.1995
159	Protocol aditional la Conventia cadru europeana privind cooperarea transfrontaliera a colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale	05.05.1998
166	Conventia europeana privind cetatenia	06.11.1997
169	Protocolul nr.2 la Conventia cadru europeana privind cooperarea transfrontaliera a colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale referitor la cooperarea inter-teritoriala	05.05.1998
172	Conventia privind protectia mediului prin dreptul penal	15.02.1999
175	Conventia europeana asupra promovarii serviciului de voluntariat transnational pe termen lung pentru tineret	19.07.2000
177	Protocolul nr. 12 la Conventia pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale	04.11.2000
179	Protocol aditional la Acordul european privind transmiterea cererilor de asistenta judiciara	04.10.2001
182	Al doilea protocol aditional la Conventia europeana de asistenta judiciara în materie penala	08.11.2001
183	Conventia europeana privind protectia patrimoniului audiovizual	30.05.2002
184	Protocol la Conventia europeana privind protectia patrimoniului audiovizual si protectia productiilor televizate	30.05.2002
185	Conventia privind cibercriminalitatea	23.11.2001
190	Protocolul care analizeaza conventia europeana pentru reprimarea terorismului	15.05.2003

[*] Pâna la 1 septembrie 2003.

ACORD[*]
între Guvernul României si Consiliul Europei
privind înfiintarea si functionarea
Biroului de Informare al Consiliului Europei la Bucuresti

Guvernul României si Consiliul Europei,

Referindu-se la Rezolutia (99)9 a Comitetului de Ministri al Consiliului Europei privind înfiintarea Birourilor de Informare ale Consiliului Europei care sa înlocuiasca actualele Centre de Informare si Documentare ale Consiliului Europei,

Având în vedere ca Biroul de Informare al Consiliului Europei este o institutie a Consiliului Europei;

Având în vedere ca România este parte la Acordul general asupra privilegiilor si imunitatilor Consiliului Europei încheiat la Paris la 2 septembrie 1949;

Luând în considerare prevederile articolului 6, litera b din Ordonanta nr. 7/2001 adoptata la 19 iulie 2001 de catre Guvernul României;

Considerând ca este necesara încheierea unui Acord care sa reglementeze anumite aspecte legate de resursele si localurile Biroului de Informare al Consiliului Europei;

Au convenit cele ce urmeaza:

1. Biroul de Informare al Consiliului Europei, denumit în continuare Birou, se înfiinteaza la Bucuresti.
2. În activitatea sa, Biroul va avea urmatoarele obiective:
   a) sprijinirea aplicarii programelor de cooperare si a altor proiecte ale Consiliului Europei;
   b) traducerea, publicarea si raspândirea textelor Consiliului Europei si elaborarea de noi publicatii;
   c) promovarea de activitati, în cooperare cu parteneri locali, în scopul consolidarii cunoasterii standardelor promovate de Consiliul Europei;
   d) asigurarea suportului logistic, informational si mediatic pentru reuniunile Consiliului Europei care au loc în România;
   e) participarea, în numele Secretariatului Consiliului Europei, la manifestari interne organizate în România care sunt de interes european.
3. Guvernul României, prin Ministerul Afacerilor Externe, pune la dispozitie, fara chirie, un local pentru functionarea Biroului. Cheltuielile de functionare a Biroului sunt acoperite în întregime de Consiliul Europei.
4. Ca institutie a Consiliului Europei, Biroul beneficiaza de dispozitiile Acordului general asupra privilegiilor si imunitatilor Consiliului Europei, încheiat la Paris, la 2 septembrie 1949. Biroul are personalitate juridica. El are capacitatea de a încheia contracte, de a dobândi si dispune de bunuri mobile si imobile, cu exceptia terenurilor, si sa fie parte în justitie.

[*] Intrat în vigoare la 19 decembrie 2002 ca urmare a Legii nr. 635/7 decembrie 2002 publicata în Monitorul Oficial nr. 900/11 decembrie 2002.

5. Directorul Biroului reprezinta Biroul. Contactele cu autoritatile române se desfasoara în conformitate cu articolul 2 al Acordului general privind privilegiile si imunitatile Consiliului Europei.
6. Fondurile, activele, veniturile si alte bunuri în proprietatea Biroului sunt scutite de:
    a) orice forme de taxe directe, cu conditia ca Biroul sa nu solicite scutirea de la achitarea platii pentru serviciile publice locale;
    b) taxe vamale, prohibitii si restrictii la import si export cu privire la bunurile destinate folosintei sale oficiale; bunurile astfel importate, cu scutire vamala, nu vor fi vândute pe teritoriul României, decât în conditiile aprobate de Guvern;
    c) taxe vamale, prohibitii si restrictii la import si export cu privire la publicatiile sale, precum si cele transmise de Consiliul Europei;
7. Localurile si cladirile Biroului sunt inviolabile. Bunurile si activele sale, oriunde se afla acestea si oricine este detinatorul lor, sunt exceptate de la perchezitie, rechizitie, confiscare, expropriere sau orice alta forma de constrângere printr-o actiune administrativa, judiciara sau legislativa.
8. Arhivele Biroului si toate documentele care apartin sau pe care le detin sunt inviolabile.
9. Biroul beneficiaza, în vederea comunicarilor sale oficiale, de tratamentul cel putin la fel de favorabil ca acela acordat misiunii diplomatice a oricarui guvern, în privinta prioritatilor, tarifelor sau taxelor la posta, comunicarii prin cablu, telegrame, telefon, telegraf, telex, alte mijloace de comunicare, si de asemenea, la serviciile informative de presa si radio. Guvernul asigura inviolabilitatea comunicarilor oficiale ale Biroului si a corespondentei, inclusiv a comunicarilor electronice (ex.: E-mail, Web site…) si nu va cenzura comunicarile sau corespondenta sa. Aceasta inviolabilitate – nelimitata la enumerarea precedenta – se aplica si publicatiilor, fotografiilor, diapozitivelor, filmelor si înregistrarilor sonore.
10. Biroul are permisiunea de a afisa emblema Consiliului Europei pe cladirile si în localurile sale.
11. Personalul Biroului (Directorul si membrii) include personal al Consiliului Europei si personal recrutat pe plan local.
12. Secretarul General al Consiliului Europei va comunica Guvernului României numele membrilor personalului Biroului care beneficiaza de privilegiile si imunitatile prevazute de articolul 18 al Acordului general asupra privilegiilor si imunitatilor Consiliului Europei. În ceea ce priveste ridicarea imunitatii membrilor personalului Biroului, se aplica dispozitiile articolului 19 al Acordului general asupra privilegiilor si imunitatilor Consiliului Europei.
13. Membrii personalului Biroului recrutati pe plan local si având cetatenia româna sau resedinta permanenta în România ramân supusi legilor si reglementarilor în vigoare în România. Totusi, autoritatile române îsi vor exercita jurisdictia asupra acestor persoane astfel încât sa nu stânjeneasca în mod nejustificat îndeplinirea functiilor Biroului.

14. Biroul beneficiaza de toate resursele, echipamentele si documentatia aflata anterior la dispozitia Centrului de Informare si Documentare al Consiliului Europei.
15. Prezentul Acord intra în vigoare la data notificarii de catre partea româna catre Consiliul Europei a îndeplinirii procedurilor interne pentru intrarea sa în vigoare si ramâne valabil pe o perioada de 3 ani, cu posibilitatea prelungirii.
Semnat la Strasbourg, 23 aprilie 2002, în doua exemplare originale, în limbile engleza si româna, ambele texte fiind egal autentice.

Pentru Consiliul Europei	Pentru Guvernul României
Walter SCHWIMMER	Mircea GEOANA

CAPITOLUL XI

TINERET

În domeniul tineretului, principalele obiective vizate de Consiliul Europei constau în:

- încurajarea participarii tinerilor la consolidarea societatii civile în Europa si sustinerea lor în depasirea obstacolelor cu care se confrunta si în îndeplinirea aspiratiilor lor prin educatia ne-formala si prin participare;
- promovarea si dezvoltarea politicilor de tineret în Europa, definirea politicilor europene comune care încurajeaza participarea tinerilor, spiritul cetatenesc responsabil, oportunitatile de educatie si locurile de munca mai bune.

În acest sens, Directia pentru tineret si sport elaboreaza principiile directoare, programele si instrumentele juridice pentru dezvoltarea unor politici eficiente si corecte pentru tineri la nivel local, national si european. El ofera sprijin financiar si educational pentru activitatile internationale ale tinerilor care urmaresc promovarea participarii tinerilor cetateni, mobilitatii tinerilor si a valorilor drepturilor omului, democratiei si pluralismului democratic. El urmareste, de asemenea, sa puna în comun si sa disemineze expertiza si experiente despre diferite situatii de viata, aspiratii si modalitati de exprimare a tinerilor.

În acest scop, tinerii, societatea civila, agentiile guvernamentale si expertii participa la un proces de consultare permanenta privind obiectivele si practicile politicilor în domeniul tineretului. Consiliul Europei încurajeaza, de asemenea, dezvoltarea de asociatii, de retele si de initiative ale tineretului si stimuleaza cooperarea internationala între organizatiile de tineret.

Domeniile prioritare ale activitatii sectorului de tineret al Consiliului Europei în perioada 2003-2005 sunt:

- **promovarea de catre tineri a dialogului intercultural si al pacii** prin:
  - prevenirea conflictelor si a violentei;
  - lupta împotriva violentei cotidiene;
  - promovarea medierii si a dezvoltarii conflictelor;
  - dialogul intercultural si între organizatii.

  În 2003 atentia se va concentra asupra dezvoltarii sau aplicarii:
  - initiativelor tinerilor care urmaresc prevenirea si combaterea violentei cotidiene;
  - cursurilor euro-mediteraneene de pregatire pentru tinerii conducatori privind dialogul intercultural si educatia în domeniul drepturilor omului;
  - proiectelor tinerilor pentru regiunile în conflict, care promoveaza întelegerea interculturala;
  - cursurilor de pregatire pentru tinerii conducatori din Europa de sud-est si Caucaz, privind medierea î rezolvarea conflictelor;
  - principiilor directoare din domeniul combaterii violentei în scoli sau comunitati locale;
  - principiilor directoare în domeniul prevenirii violentei la evenimentele sportive.

- **promovarea de catre tineri a drepturilor omului, demnitatii si coeziunii sociale** prin:
  - promovarea educatiei în domeniul drepturilor omului;
  - lupta împotriva rasismului, intolerantei si a tuturor formelor de discriminare;
  - dezvoltarea coeziunii sociale;

- lupta împotriva excluderii sociale si a tinerilor.

În 2003 atentia se va concentra asupra dezvoltarii sau aplicarii:

- recomandarilor de îmbunatatire a relatiilor între tineri, copii si familie;
- recomandarilor privind informarea si consilierea tinerilor;
- initiativelor tinerilor si proiectelor care lupta împotriva rasismului si discriminarii.

• **participarea tinerilor si cetatenia activa** prin:

- instruirea tinerilor conducatori democratici;
- sprijinirea organizatiilor democratice si pluraliste neguvernamentale de tineret si retelele acestora;
- participarea si accesul tinerilor, în special al celor dezavantajati si grupurilor minoritare, la activitatea institutiilor democratice;
- reducerea barierelor de participare a tinerilor la nivel local;
- dezvoltarea si functionarea adecvata a organismelor consultative pentru tineret la nivel local si national.

În 2003 atentia se va concentra asupra dezvoltarii sau aplicarii:

- recomandarilor privind crearea si functionarea consiliilor nationale si organismelor consultative ale tinerilor;
- Cartei privind participarea tinerilor la nivel local sau regional;
- principiilor directoare privind îmbunatatirea participarii politice a fetelor si tinerelor femei;
- activitatilo r de instruire si a proiectelor de cooperare internationala a tinerilor si de cetatenie europeana.

Aceste prioritati se reflecta în gama larga de activitati pe care Consiliul Europei o întreprinde: cursuri de pregatire, sesiuni de studiu, cursuri de învatare a limbilor, seminarii, simpozioane, întâlniri ale expertilor, cercetari, publicatii, expertizare în domeniul politicilor de tineret etc. În acest sens, Consiliul Europei a stabilit un numar de acorduri speciale si parteneriate:

- Acordul de parteneriat cu Comisia Europeana privind instruirea tinerilor activisti europeni;
- Acordul partial cu Asociatia europeana a cardurilor de tineret (EYCA);
- Acordul de parteneriat cu Agentia europeana de consultanta si informare pentru tineret (ERYICA).

Activitatile realiz ate în domeniul tineretului au inclus principiile Consiliului Europei privind educatia interculturala, metodele participative si o metodologie interactiva în contextul unei educatii neformale si a unui forum deschis pentru dezbaterea problemelor politice. Toate activitatile sunt pregatite, realizate si evaluate de echipe internationale alcatuite din reprezentanti ai organizatiilor de tineret, experti, functionari ai Consiliului Europei si în anumite cazuri, oficiali guvernamentali.

Centrele europene de tineret de la Strasbourg si de la Budapesta si Fundatia europeana pentru tineret sunt instrumente vitale de implementare a acestor activitati.

Centrele pentru tineret

Centrele europene pentru tineret din Strasbourg (1972) si Budapesta (1995) reprezinta structuri permanente de aplicare a politicilor de tineret ale Consiliului Europei. Ele constituie centre intermediare de instruire si întâlniri care gazduiesc majoritatea activitatilor sectorului de tineret. Cu sali de întâlnire echipate pentru traduceri simultane, biblioteci, facilitati audio -vizuale si computere, ele ofera un mediu modern de munca pentru activitatile internationale. Personalul centrelor include o

echipa de consultanti care ofera asistenta educationala si tehnica în pregatirea, realizarea si urmarirea activitatilor.

Centrele dezvolta un program anual de 40-50 activitati în strânsa colaborare cu organizatiile neguvernamentale, care reprezinta o gama variata de interese: politice, de partid, grupuri de tineret religioase si socio-educationale, miscari rurale de tineret, organizatii sindicale pentru tineri, organizatii pentru copii si retelele pentru mediu.

Fondul european pentru tineret

Fondul european pentru tineret (FET) a fost creat de Consiliul Europei pentru a aduce un sprijin financiar activitatilor nationale sau internationale pentru tineret. El dispune de un buget anual de cca. 25 milioane euro. Din 1972, peste 280.000 de tineri, în cea mai mare parte originari din tarile membre ale Consiliul Europei, au beneficiat de activitati finantate de FET.

Instruirea tinerilor activisti europeni

O gama larga de cursuri de instruire este oferita tinerilor conducatori, multiplicatorilor, tinerilor cercetatori, functionarilor publici si trainerilor din domeniul activitatii de tineret. Aceste cursuri urmaresc dezvoltarea competentelor si talentelor necesare activitatii de tineret, referindu-se la: activitatea în structurile internationale de tineret, cooperarea internationala a tinerilor, managementul conflictelor, educatia pentru drepturile omului, cetatenia europeana, participarea tinerilor si cetatenia democratica.

Sesiunile de studii si cercetarea europeana

În fiecare an, aproape 35 de seminarii internationale de tineret (sesiuni de studii) pe parcursul unei saptamâni regrupeaza membri ai organizatiilor de tineret si experti pentru a discuta asupra: integrarii europene, excluderii sociale, rasism si intoleranta, interdependenta globala etc.

O retea europeana de cercetare promoveaza contactul între oamenii de stiinta, guverne si organizatii neguvernamentale de tineret si initiaza proiecte comparative multinationale de cercetare. Seminariile si întâlnirile între cercetatori contribuie la crearea unei baze de date în domeniul problematicii tineretului, cum ar fi: participarea, identitatea nationala, conflictele interculturale, violenta etc.

Cursurile interculturale pentru învatarea limbilor

Cunoasterea limbilor si competentelor interculturale sunt preconditii esentiale pentru mobilitatea tinerilor si pentru dezvoltarea activitatilor internationale de tineret. În acest sens, Directoratul pentru tineret si sport organizeaza în mod traditional cursuri intensive de pregatire, pe parcursul a 4 saptamâni, necesare activitatii de tineret într-o societate europeana multiculturala. Aceste cursuri reprezinta exemple novatoare de educatie neformala si ating o gama larga de probleme în domeniul tineretului.

Premiul "Tinerilor cetateni activi"

Un premiu pentru proiecte novatoare privind participarea tinerilor la nivel local si regional a fost creat în 2002. S-a propus reînnoirea premiului în 2003 pentru tema "Participarea tinerelor femei în viata politica".

Fondul de solidaritate pentru mobilitatea tinerilor

Consiliul Europei si Uniunea Internationala a Cailor Ferate (UIC) s-au asociat pentru a crea un Fond de mobilitate pentru tinerii defavorizati. De la crearea sa în

1995, acest fond de ajutor este angajat în cca. 140 de proiecte si a permis unui numar de aproximativ 2500 de tineri sa calatoreasca în Europa pentru a participa la întâlniri si proiecte internationale. Aproximativ un euro la fiecare bilet de transport cu trenul este donat Fondului permitând astfel tinerilor europeni dezavantajati sa participe la activitatea internationala.

Cardurile pentru tineret

Acordul partial încheiat între Consiliul Europei si Asociatia europeana a cardurilor tineretului (AECT) asigura un sistem de Carduri pentru tineri sub 26 de ani, pentru facilitarea mobilitatii si accesului lor la diverse bunuri si servicii necesare dezvoltarii lor umane si culturale.

Politicile în domeniul tineretului

Directia pentru tineret si sport sprijina statele membre în definirea si aplicarea politicilor lor de tineret prin intermediul vizitelor de lucru si al unui sistem international de analiza a politicilor nationale de tineret. Ea organizeaza, de asemenea, seminarii privind dezvoltarea politicilor de tineret pentru reprezentantii guvernamentali si neguvernamentali

Comitetul director european pentru tineret (CDEJ) reuneste reprezentanti ai ministerelor sau organelor însarcinate cu problemele tineretului din patruzeci si opt de state Parti la Conventia culturala europeana. El actioneaza în special în probleme ce vizeaza participarea tinerilor si spiritul cetatenesc, educatia neformala si serviciul voluntar al tineretului.

În vederea atingerii obiectivelor asumate au fost configurate urmatoarele programe speciale în domeniul tineretului:

Dezvoltarea si consolidarea stabilitatii democratice

În cadrul activitatilor Consiliul Europei pentru dezvoltarea si consolidarea stabilitatii democratice (ADACS), sunt organizate vizite de studii si consultari în tarile Europei centrale si de est pentru a:

? sustine crearea si dezvoltarea asociatiilor de tineret în tarile Europei centrale si de est în scopul dinamizarii societatii civile;
? ajuta aceste tari sa-si defineasca si sa elaboreze politica în favoarea tineretului la nivel national;
? stimula dialogul intercultural;
? privilegia si promova schimburile de tineri în întreaga Europa.

Programul de conducere democratica

Obiectivul programului de conducere democratica (PDL) consta în dezvoltarea competentelor tinerilor (viitorilor) responsabili politici, tinerilor jurnalisti si responsabili ai ONG-urilor din tarile Europei centrale si orientale pentru a contribui la o mai buna securitate democratica.

De asemenea, programul vizeaza consolidarea încrederii între diferitele categorii de tineri responsabili ai diverselor societati si comunitati etnice si crearea unei retele "PDL Alumni" care sa initieze activitati în cadrul programului central.

Programul de parteneriat pentru formarea tinerilor muncitori europeni

Acest program comun Comisia Europeana - Consiliul Europei ofera un cadru de dezvoltare instruirii tinerilor muncitori europeni. El urmareste sa consolideze

valorile si principiile fundamentale ale ambelor institutii, cu un accent mai puternic pe promovarea cetateniei europene.

Programul cuprinde: cursuri de instruire pentru tinerii muncitori si conducatori, un program de instruire pentru tinerii activisti europeni, producerea unei serii de publicatii educative si de instruire (T-kits) si revista Coyote, un web-site, un forum pentru tinerii activisti, activitati pentru dezvoltarea programei scolare si a standardelor de calitate în domeniul activitatii de instruire a tinerilor.

CAPITOLUL X

SPORT

Ca urmare al celui de-al doilea Summit, Consiliul Europei este activ pe doua fronturi pentru a mentine integritatea si virtutile sportului:

- cel al promovarii sportului pentru toti, ca metoda de îmbunatatire a calitatii vietii, care faciliteaza integrarea sociala si contribuie la coeziunea sociala, în special printre tineri;
- cel al consolidarii tolerantei prin intermediul sportului si al apararii sportului împotriva amenintarilor serioase cu care acesta se confrunta în mod curent.

Consiliul Europei este implicat în aceste activitati specifice deoarece considera sportul important pentru exemplele pe care le ofera, pentru rolul lui în societate si pentru contributia pe care o aduce la sanatatea populatiei.

Comitetul pentru dezvoltarea sportului (CDDS) are misiunea de a pune în aplicare conventiile, de a gestiona un program de lucru paneuropean si de a pregati conferintele europene ale ministrilor sportului. Un comitet permanent si un Grup de control au ca responsabilitate supervizarea respectarii conventiilor privind violenta spectatorilor si dopajul în sport.

Sportul pentru toti

În prezent îngrijorarea pentru lipsa de antrenament sportiv al unui procent semnificativ de tineri si copii este în crestere. Se estimeaza ca aproape 30% dintre copii si tineri nu fac destul sport ca urmare a diversilor factori cum ar fi:

- computerele si televiziunea au luat locul jocurilor de strada sau terenuri;
- masina sau transportul public a înlocuit mersul pe jos la scoala;
- adolescentii fiind stresati mereu de obtinerea unor rezultate academice bune ca urmare a nesigurantei pietei locurilor de munca, nu mai au timp pentru sport.

Un grup de experti a fost creat pentru a analiza aceasta problema care a devenit punctul de interes al întâlnirii ministrilor sportului (Varsovia, 2002). A fost initiata o cercetare asupra situatiei si a statutului educatiei fizice în scoala în cele 48 de state membre ale Comitetului pentru dezvoltarea sportului al Consiliului Europei, strângându-se date despre orele obligatorii si facultative pentru cei de vârsta scolara. Rezultatele acestei cercetari vor sta la baza discutiilor si a viitoarei actiuni în domeniu.

Democratie prin intermediul si în cadrul sportului

Adoptarea în 1975 a Cartei sportului pentru toti a transformat domeniul sportului european si a ajutat la democratizarea sportului într-o maniera fara precedent. Dupa 20 de ani, Consiliul Europei se confrunta cu repetarea acestui succes încurajând dezvoltari similare în noile state membre prin promovarea, de exemplu, a activitatilor voluntare.

Începând cu 1992, activitatea Comitetului pentru dezvoltarea sportului (CDDS) a fost ghidata de Carta europeana a sportului (Carta din 1975 adusa la zi) si de Codul eticii sportive. Scopul lui consta în crearea unei accesibilitati pentru toti la un sport etic, sigur si sanatos printr-o cât mai larga cooperare si cât mai adecvata distributie a responsabilitatilor între organizatiile guvernamentale si neguvernamentale.

Trei elemente au avut prioritate în perioada 1997-2000: "Sportul si legea", "Sportul ca miscare democratica" si "Sportul si coeziunea sociala". Pe prim plan ramâne însa dezvoltarea sportului ca o miscare democratica printr-o participare generalizata mai mult si implicarea sportului în activitatile tuturor grupurilor, indiferent de vârsta, pentru beneficiul social si medical. Miscarile voluntarilor în domeniul sportului trebuie încurajate sa-si îndeplineasca rolul în societate.

EUROFIT

Consiliul Europei a pus la punct, pentru copii si adolescenti, setul de teste Eurofit, permitând masurarea supletei, a vitezei, a rezistentei (andurantei) si a fortei. Aceste teste sunt aplicate din 1988 în numeroase institutii scolare europene. În 1995 au fost puse la punct testele Eurofit pentru adulti.

Chiar din faza experimentala, testele EUROFIT au aratat ca pot fi utilizate în mai multe directii:

- în scurt timp ele pot oferi o informatie descriptiva pe baza careia atitudini si politici privind conditia fizica a copiilor pot fi evaluate sau revizuite;
- masurarea conditie fizice poate conduce la dezvoltarea unei atitudini pozitive fata de organism, motiveaza îmbunatatirea ei si încurajeaza parintii sa se implice în dezvoltarea conditiei fizice a copiilor;
- testele pot depista deficiente medicale ale grupului sau individului si pot conduce la evaluarea posibilelor remedii;
- ele pot fi modificate pentru uzului copiilor cu dizabilitati, inc lusiv a copiilor cu dizabilitati mintale.

În timp ce EUROFIT reprezinta o reflectare a celor mai moderne practici, nici un set de teste nu poate fi permanent. De aceea setul este supus modificarii în lumina noilor cunostinte si experiente.

Dopajul

Conventia antidoping (STE nr. 135) (1989) îsi propune sa reduca, apoi sa elimine dopajul în sport la toate nivelurile, fixând norme obligatorii pentru a armoniza reglementarile nationale privind acest subiect. Conventia a fost ratificata pâna în prezent de 41 de state membre ale Consiliului Europei, precum si de Australia si Canada.

Conventia prevede masuri menite sa:

? reduca traficul de substante dopante;
? întareasca controlul antidoping si sa îmbunatateasca tehnicile de depistare;
? sustina programe de educare si de sensibilizare;
? garanteze eficienta sanctiunilor luate în privinta contravenientilor.

Un dosar educativ, "Ghidul sportului curat", pregatit în comun cu Uniunea Europeana, este pus la dispozitia scolilor si a organizatiilor sportive.

Consiliul Europei a jucat un rol activ în crearea Agentiei mondiale anti-doping, prima "societate mixta" între miscarea sportiva si autoritatile politice din domeniul. Doua din cele patru locuri rezervate pentru Europa în Consiliul Agentiei sunt ocupate de Consiliul Europei, reprezentat de Secretarul General si presedintele grupului de monitorizare.

Siguranta spectatorilor – fotbalul: placerea jocului sau violenta în tribune?

Tragedia de la Heysel (1985) a lasat amintiri nesterse. La scurt timp a fost elaborata Conventia europeana privind violenta spectatorilor si izbucnirile la manifestarile sportive (STE nr.120) în special la meciurile de fotbal (1985).

Un comitet permanent supravegheaza respectarea masurilor pe care ea le defineste pentru a stopa violenta si propune modalitati de aplicare (în special o lista cu saizeci si sase de puncte care trebuie verificate înainte de organizarea evenimentelor sportive majore).

Conventia contine un articol privind educatia în scopul insuflarii tolerantei si spiritului sportiv catre noua generatie de amatori de sport. Actiuni specifice vizeaza, de asemenea, prevenirea comportamentelor rasiste si a atitudinilor discriminatorii cu prilejul întâlnirilor sportive. Conventia a fost deja ratificata de treizeci si trei de state membre si de Iugoslavia.

Consiliul Europei actioneaza în strânsa colaborare cu UEFA si FIFA în domeniul fotbalului, Comitetul olimpic national italian (CONI) cu care administreaza în comun un Premiu european în sport.

Toleranta prin intermediul sportului

În mai 1996, CDDS a organizat împreuna cu autoritatile olandeze o Masa rotunda privind sportul, toleranta si spiritul sportiv, care a avut un mare succes. Acest eveniment a avut drept rezultat numirea în peste jumatate din tarile membre a unui Ambasador national pentru sport, toleranta si spirit sportiv. Acesti ambasadori au misiunea de a încuraja în tarile lor spiritul sportiv, toleranta si respectarea celorlalti parteneri în sport si de a aplica programe care sa vizeze educarea si promovarea tolerantei si a altor valori etice în sport si prin sport.

Sportul si coeziunea sociala

Un alt domeniu în care Consiliului Europei îsi aduce contributia la procesul de democratizare, în special în rândul tinerilor, priveste rolul sportului în favoarea coeziunii sociale, preconizat de o recomandare a Comitetului Ministrilor referitoare la acest subiect.

Accentul a fost pus în special pe oferta de activitati sportive pentru grupurile minoritare: imigranti, refugiati, someri, detinuti, tineri delicventi si persoane cu handicap.

Programele sunt fie organizate în strânsa legatura cu autoritatile centrale, regionale sau locale, fie sunt încredintate asociatiilor sportive benevole din tarile interesate. Coeziunea sociala prin sport are un rol deosebit si foarte important în procesul de reconstructie si de reconciliere din Europa de sud-est.

Programul SPRINT – asistenta reciproca pentru noile state membre

Ca urmare a cresterii rapide a numarului de membri, CDDS a înfiintat un program de cooperare reciproca SPRINT (Sports, Reform Inovation and Training) pentru a ajuta noile tari membre în efectuarea reformei structurilor lor sportive.

Acest program priveste în special:

? legislatia sportiva;
? finantarea sportului;
? pregatirea pentru managementul în sport;
? promovarea voluntariatului.

Preocupat de a vedea principiile Cartei europene a sportului aplicate în întreaga Europa, CDDS urmareste realizarea anumitor actiuni specifice (seminarii de formare si de promovare) destinate sa încurajeze aplicarea concreta a unui articol sau al altuia din Carta privind în special:

? protejarea sportului împotriva influentelor nefaste (lupta împotriva intolerantei, încurajarea sportivitatii);

? nediscriminarea în sport (difuzarea de informatii privind aplicarea principiilor Cartei europene a sportului pentru femei si persoane cu handicap);
? informarea privind legatura între sport si sanatate;
? apararea locului pe care sportul trebuie sa îl ocupe în educatia tinerilor pe baza Manifestului de la Lisabona din 1995;
? schimbul de informatii privind noile tipuri de instalatii sportive;
? cercetarea impactului economic al sportului.

Din 1991 aproape 300 de evenimente diferite: întâlniri pe teme juridice, seminarii internationale si mobile, vizite de studii au fost realizate în cadrul acestui program.

CAPITOLUL IX

PROTECTIA MEDIULUI, PROTECTIA PEISAJULUI SI DEZVOLTAREA DURABILA

In domeniul mediului, al dezvoltarii durabile si al amenajarii teritoriului, statele membre ale Consiliului Europei sunt confruntate cu probleme diverse care adeseori nu pot fi rezolvate decât la nivel international.

Consiliul Europei pune la dispozitia statelor membre mai multe instrumente destinate:

- protejarii si gestionarii mediului natural al Europei;
- conservarii si valorificarii mediului si habitatului uman;
- definirii conceptelor de amenajare si dezvoltare;
- promovarii unei abordari integrate a dezvoltarii durabile.

Strategia europeana din domeniul diversitatii biologice si peisagistice

Cu prilejul Conferintei ministeriale consacrate temei "Un mediu pentru Europa" (Sofia, 1995), Ministrii mediului din cincizeci si cinci de tari europene au aprobat Strategia pan-europeana care reuneste initiative, mecanisme, fonduri, cercetari stiintifice si informatii pentru pastrarea si ameliorarea diversitatii biologice si peisagistice din Europa pentru a atinge urmatoarele obiective:

- reducerea în mod sensibil a amenintarilor ce planeaza în prezent asupra diversitatii biologice si peisagistice din Europa;
- consolidarea diversitatii biologice si peisagistice din Europa;
- întarirea coerentei ecologice a Europei în ansamblu;
- asigurarea deplinei participari a publicului la conservarea diferitelor aspecte ale diversitatii biologice si peisagistice.

Strategia reprezinta o abordare novatoare si activa destinata frânarii si inversarii procesului de degradare a diversitatii biologice si peisagistice din Europa. Ea urmareste integrarea politicilor ecologice în sectoarele sociale si economice, punerea în valoare a masurilor existente si defineste noile actiuni ce trebuie întreprinse în urmatoare doua decenii. Ea serveste, de asemenea, drept cadru de referinta pentru aplicarea în planurile nationale si regionale a Conventiei Natiunilor Unite privind diversitatea biologica.

Strategia este pusa în aplicare prin aportul principalelor organizatii europene. Secretariatul acesteia este asigurat în comun de Programul Natiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) si Consiliul Europei.

Conventia privind conservarea vietii salbatice si a mediului natural european

Cunoscuta sub numele de Conventia de la Berna (1982), aceasta urmareste sa protejeze speciile animale sau vegetale rare sau amenintate, precum si mediile naturale. Ea mentioneaza speciile care trebuie protejate în mod deosebit, defineste metodele care trebuie folosite pentru exploatarea anumitor specii si invita statele sa reglementeze comertul cu animale, în special importul de specii exotice.

Conventia este deschisa tarilor europene si africane nemembre ale Consiliului Europei. Treizeci si opt de state membre ale Consiliului Europei au ratificat-o, alaturi de Comunitatea Europeana, Monaco si trei state africane (Burkina Faso, Senegal si Tunisia).

De asemenea, Conventia prevede asistenta tehnica pentru probleme juridice si stiintifice, crearea Retelei Emerald – reteaua zonelor cu un interes special de

conservare creata în 1998 si compatibila cu reteaua Natura 2000 a Uniunii Europene, cât si actiuni de monitorizare si control pentru speciile amenintate.

Reteaua europeana a rezervatiilor biogenetice cuprinde 340 de rezervatii "biogenetice" care acopera mai mult de 3 milioane de hectare.

Reflectare a diversitatii culturale europene, Conventia europeana a peisajului (STE nr. 176) adoptata la Florenta în 2000 subliniaza importanta peisajului european si urmareste promovarea protectiei, managementului si amenajarii lui prin adoptarea unor masuri la nivel national si prin cooperare europeana. Scopul ultim al Conventiei, mentionat înca din preambul, consta în realizarea*"unei dezvoltari durabile bazate pe o relatie armonioasa si echilibrata între nevoile sociale, activitatea economica si mediu"* în statele membre, peisajul fiind o componenta importanta a mediului atât în mediu urban si rural, indiferent ca el este un peisaj obisnuit sau de o rara frumusete.

Diploma europeana a zonelor protejate, initiata în 1965, este decernata acelor zone cu totul remarcabile prin fauna, flora sau peisajul lor care sunt protejate în mod adecvat. Pâna în prezent au fost recompensate circa 60 de zone europene printre care rezervatia naturala Camargue (Franta), parcul national elvetian, parcul Donana (Spania), landul Lunebourg (Germania), Wachau si cascada Krimml (Austria), rezervatia Teberda (Rusia).

Reteaua de agentii nationale si de corespondenti (circa 40) contribuie la promovarea conservarii diversitatii biologice si a peisajului. Revista "Naturopa" ilustreaza diferitele activitati ale Consiliului Europei si prezinta teme care sustin protectia mediului: conservarea peisajului, dezvoltarea durabila etc.

Pentru a sensibiliza mai bine tineretul fata de problemele mediului înconjurator, Consiliul Europei a recomandat, înca din 1971, introducerea notiunilor de ecologie în programele scolare. Comitetul Ministrilor, prin Recomandarea (71) 14, declara: *"ecologia este baza stiintifica a unei noi atitudini fata de natura si fata de gestionarea rationala a resurselor sal e. Din acest motiv, ecologia, cât si aplicatiile practice, grupate sub imperiul conservarii naturii, trebuie sa figureze în programele de învatamânt, la toate nivelurile"*.

Conferinta europeana a ministrilor responsabili de amenajarea teritoriului (CEMAT)

În anii '60, Adunarea Parlamentara si Conferinta Permanenta a Autoritatilor Locale si Regionale ale Consiliului Europei au promovat pentru prima oara o teorie a amenajarii teritoriului precizând ca: *"o dezvoltare geografica armonioasa a acestor activitati (economice)…este imposibila în absenta unei politici a dezvoltarii regionale"*. Doua recomandari ale Adunarii (nr. 525 si nr. 526) au propus Comitetului Ministrilor sa creeze o Conferinta permanenta a ministrilor care sa elaboreze principiile directoare în domeniu si care sa aduca la acelasi nivel diferitele politici nationale. Prima conferinta a ministrilor de resort a fost gazduita de R.F. Germania la Berlin în 1970. Din trei în trei ani lucrarile CEMAT se concentreaza asupra problemelor din domeniul dezvoltarii durabile a economiei mediului si sferei sociale.

De-a lungul timpului au fost adoptate un numar de tratate care au orientat politica în domeniul amenajarii spatiale. Unul dintre acestea, Carta europeana a amenajarii regionale /spatiale adoptata la cea de-a 6-a Conferinta stabileste strategia de amenajare regionala europeana care, trebuie sa fie democratica, cuprinzatoare,

functionala si orientata pe termen lung. Obiectivele amenajarii regionale/spatiale europene sunt:

- dezvoltarea socio-economica echilibrata a regiunii;
- îmbunatatirea calitatii vietii;
- managementul responsabil al resurselor naturale si protectia mediului;
- utilizarea rationala a terenurilor.

La cea de-a 12-a sesiune a CEMAT (Hanovra, 2000) ministrii au adoptat Principiile directoare ale dezvoltarii spatiale durabile ale continentului european, conferind o viziune larga conceptului de dezvoltare durabila si oferind un cadru flexibil si de perspectiva cooperarii între statele membre. Principiile directoare au fost prezentate Summit-ului mondial privind dezvoltarea durabila al Statelor Unite (Johannesburg, 2002).

Acordul privind dezastrele majore EUR -OPA

Dezastrele majore naturale si tehnologice reprezinta un motiv important de îngrijorare pentru cetateni si guverne. Sfârsitul secolului 20 si începutul secolului 21 au fost marcate de un numar semnificativ de crize majore generate de dezastre majore, cum ar fi: inundatii, uragane, cutremure si dezastre tehnologice, cum ar fi cel de la Cernobil. Au aparut diferite forme de risc: SIDA în domeniul sanatatii, Boala vacii nebune în cel alimentar, terorismul etc. Ca raspuns la aceste amenintari, oficialii internationali, europeni, nationali si locali trebuie sa ia decizii bazate pe "principiul precautiei", el însusi produs al nesigurantei stiintifice. În general, aceasta nesiguranta trebuie redusa iar comunicarea între oamenii de stiinta si decidentii politici trebuie încurajata pentru a fi sustinut procesul de luare a deciziilor în managementul riscurilor. În acest domeniu, Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei a elaborat în 1987 un Acord partial deschis, interguvernamental care reprezinta o platforma de cooperare între Europa de est, sudul Europei mediteraneene, si Europa de vest în ce priveste cunoasterea, prevenirea, managementul riscurilor, analiza post-criza si reabilitarea.

Acordul este numit "partial deschis" pentru ca orice stat, membru sau nu al Consiliului Europei poate adera la acesta. În prezent 25 de state membre au aderat, Japonia are statut de observator, Comisia Europeana, UNESCO, OMS si Biroul pentru coordinarea afacerilor umanitare ale Natiunilor Unite (OCHA) participa la acesta, Federatia internationala a sindicatelor Crucii Rosii este asociata lucrarilor. Obiectivele principale ale Acordului constau în:

- consolidarea si dinamizarea cooperarii pluridisciplinare între statele membre pentru asigurarea celei mai bune preveniri, protectii si organizari a ajutoarelor în cazul catastrofelor naturale si tehnologice majore, facându-se apel la toate resursele si cunostintele actuale pentru asigurarea unei gestiuni eficiente a riscurilor majore;
- asigurarea interesului si participarii directe a statelor membre, favorizându-se crearea de centre europene si euro-mediteraneene. Aceasta retea de centre specializate faciliteaza aplicarea obiectivelor Acordului prin intermediul programelor europene de informare, instruire, cercetare sau expertizare.

Activitatile se desfasoara pe trei niveluri:

- nivelul politic: unde se decide politica Acordului, programele de cooperare, propunerile bugetare. Reuniunile au loc la nivel ministerial, Comitet al corespondentilor permanenti si sub-comisii;

- nivelul stiintific si tehnic: activitati permanente ale Sistemului european de alerta, Comitetul consultativ european de evaluare a previziunilor asupra cutremurelor si ale Retelei euro -mediteraneene a centrelor specializate (21 de centre);
- nivelul programelor specifice: programele de comunicare si informare (Grupul de discutii electronice pentru gestionarea riscurilor EDRIM), programe de utilizare a tehnologiilor spatiale în serviciul gestionarii riscurilor STRIM, programul european de formare în stiintele riscului FORM-OSE.

CAPITOLUL VIII

CULTURA SI PATRIMONIUL

Diversitatea sta la baza bogatiei culturale a Europei, care reprezinta patrimoniul nostru comun si fundamentul unitatii noastre. Programul cultural al Consiliului Europei urmareste sa promoveze constientizarea identitatii culturale multiple, dezvoltând-o si depasind provocarile cu care se confrunta societatea europeana.

Programul de politici culturale

Acest program ofera guvernelor sprijin pentru:

- dezvoltarea politicilor culturale democratice bazate pe respectul principiilor promovate de Consiliul Europei: identitate, diversitate, participare;
- integrarea dimensiunii culturale în conceptul de dezvoltare durabila;
- asistarea statelor membre în elaborarea, planificarea si managementul politicii lor culturale, prin interme diul analizelor comparative.

Diferite modele de politici culturale sunt aplicate în prezent în Europa, mai mult sau mai putin centralizate, mai mult sau mai putin orientate spre trecut sau spre proiecte contemporane, depinzând mai mult sau mai putin de subventii publice dar întotdeauna centrate pe o societate bazata pe valori comune. Principiile de baza ale Consiliului Europei în domeniul cultural sunt:

- respectarea identitatii si a diversitatii culturale;
- respectarea libertatii de exprimare, asociere si opinie;
- sustinerea creativitatii;
- dezvoltarea implicarii si democratizarii culturii.

În 23 de tari politicile culturale au fost analizate de experti ai Consiliului Europei în colaborare cu reprezentantii nationali si în 6 state analiza are loc în prezent.

"Compendiul"[1] politicilor culturale europene constituie primul sistem european de informare electronica în materie de politici culturale. El ofera o varietate de functii care permit accesul la profilele nationale în domeniul politicilor culturale si realizarea unei comparatii la nivel international. Informatiile referitoare la tendintele actuale ale politicilor culturale pe care le prezinta constituie unul dintre punctele sale forte.

Programul de actiuni culturale

Programul de asistenta tehnica si cooperare urmareste sa sustina statele membre în actiunea de integrare a principiilor si recomandarilor Consiliului Europei rezultate din analizele nationale, transversale si sectoriale în politicile lor de actiune culturala. Aceasta activitate este prioritara mai ales pentru noile state membre pentru care aceste analize reprezinta singurul mod de a aplica noi politici, în concordanta cu principiile Organizatiei. Programul ofera oportunitatea unui sprijin în domeniul asistentei legislative, transformarii institutiilo r culturale, instruirii si integrarii în retelele europene de cooperare.

ARCHIVES[2] – Politica europeana în domeniul arhivelor urmareste analiza situatiei existente si a perspectivelor viitoare. Ca urmare a Conferintei "Cooperarea în domeniul arhivelor în Europa", Strasbourg, 1994, care s-a concentrat asupra

[1] www.culturalpolicies.net

[2] http://www.coe.int/T /E/Cultural_Co-operation/Culture/Assistance_&_Development/Archives/

patrimoniului arhivelor, democratizarii sistemelor juridice si a procedurilor si asupra deschiderii si îmbunatatirii accesului la arhive a fost elaborata Recomandarea nr. R(2000)13 [3] a Comitetului Ministrilor catre statele membre privind politica europeana în domeniul accesului la arhive în special pentru tarile din estul si centrul Europei în care situatia arbitrara trebuie înlocuita cu norme bazate pe principii omogene.

MOSAIC[4] – urmareste crearea unui cadru de schimburi si cooperare între tarile din sud-estul Europei si sustinerea lor în procesul de tranzitie al politicilor lor culturale prin:

- încurajarea unei abordari democratice si deschise a politicii culturale si a proceselor de luare a deciziilor;
- conseierea factorilor de decizie nationali, regionali si locali pentru a face fata provocarilor tranzitiei democratice, pastrând diversitatea culturala;
- oferirea asistentei în reformarea si aplicarea legislatiei necesare;
- încurajarea unei abordari multilaterale în coordonarea politicilor, parteneriatelor, retelelor;
- orientarea spre o politica multilaterala "regionala" si dezvoltarea talentelor interculturale.

STAGE[5] – sprijin pentru tranzitia în domeniul artelor si culturii în Europa extinsa urmareste sa creeze un cadru de schimburi si cooperare între tarile din Caucaz (Armenia, Azerbaidjan si Georgia) prin promovarea celor patru principii majore: crearea unei identitati culturale, respectarea diversitatii multiculturale, stimularea creativitatii si încurajarea participarii în viata culturala.

Instruirea administratorilor culturali [6]

Lansat în 1992, acest program urmareste sa instruiasca o noua generatie de administratori culturali care sa fie sensibili la necesitatile locale, sa aiba o viziune europeana si sa atinga înaltele standarde de profesionalism necesare astazi în managementul cultural prin urmatoarele activitati:

- Diploma europeana în managementul proiectelor culturale[7];
- Reteaua europeana a Centrelor de instruire a administratorilor culturali[8];
- Publicarea de manuale pentru politicile culturale si cooperarea în Europa.

Promovarea cinematografiei europene

Cinematografia, cea mai veche forma de media cu o puternica identitate culturala se afla în atentia Comitetului de experti în domeniul cinematografiei. Acesta urmareste prin promovarea coproductiilor de înalta calitate între statele membre: dezvoltarea bogatiei culturale nationale si crearea unei cinematografii europene. În acest sens, piatra de temelie o constituie Conventia europeana privind coproductiile cinematografice (STE nr. 147) care urmareste garantarea unui viitor al Cinematografiei europene, urmata apoi de Conventia privind protectia patrimoniului audiovizual (STE nr. 183).

---

[3] http://www.coe.int/cm

[4] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/Assistance_&_Development /M.O.S.A.I.C/

[5] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/Assistance_&_Development/S.T.A.G.E/

[6] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/Assistance_&_Development/Training/

[7] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/Assistance_&_Development/Training/ecuadm_diploma.asp#TopOfPage

[8] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/Assistance_&_Development/Training/ecuadm_entact.asp#TopOfPage

Eurimages

Fondul european de sprijin pentru coproductia de opere cinematografice (Eurimages) a fost creat în 1989 ca Acord partial al Consiliului Europei pentru coproductia, distributia si prezentarea operelor cinematografice europene. Are în prezent 28 de state membre iar bugetul anual atinge valoarea de 20 milioane de euro.

Promovând industria cinematografica europeana, Eurimages urmareste în plan cultural sustinerea acelor opere care reflecta multiplele fatete ale societatii europene, ale carei radacini reprezinta marturia unei culturi unice iar în plan economic sa investeasca într-o industrie care, pe lânga interesul comercial, doreste sa demonstreze ca cinematografia reprezinta o arta si trebuie tratata ca atare.

Pâna în prezent au fost sustinute peste 800 de filme de lung metraj si documentare dintre care unele au fost premiate cu Oscar-uri, Palma de Aur, Leul de Aur etc.

Regulile si conditiile de primire a asistentei au fost modificate în ianuarie 2000 pentru a reflecta evolutia productiei cinematografice si a raspunde mai bine nevoilor profesionistilor din domeniu. Din aceasta cauza, Fondul a hotarât sa instaureze doua tipuri de ajutor: unul consacrat filmelor care au un real potential de circulatie si celalalt, filmelor ce reflecta diversitatea culturala a cinematografiei europene. Ajutorul destinat distribuirii si salilor priveste statele membre care nu pot sa beneficieze de ajutoarele acordate de programul Media al Uniunii Europene.

Noile tehnologii de informare

Proiectul "Noile tehnologii de informare" [9] aparut ca urmare a mandatului celui de-al doilea Summit al sefilor de stat si de guvern de a *"dezvolta politica europeana de aplicare a noilor tehnologii de informare având în vedere respectarea drepturilor omului si a diversitatii culturale, întarind libertatea de exprimare si informare si maximizând potenti alul educational si cultural al acestor tehnologii"* .

Acest proiect a dat nastere Declaratiei[10] privind politica europeana pentru noile tehnologii de informare. Acesta a constituit primul text international care a subliniat importanta unei politici care preconizeaza aplicarea noilor tehnologii în domeniul culturii si educatiei. Ca urmare a concluziilor proiectului se intentioneaza elaborarea unor principii de politica culturala europeana pentru societatea informationala.

Cartile si editarea electronica

Cartile reprezinta cea mai raspândita unealta a libertatii de exprimare. Astazi, rolul lor a fost suplimentat printr-o gama larga de resurse de informare ce include editarea electronica si Internetul.

Cartile si editarea electronica si-au adus o contributie esentiala în cadrul libertatii de expresie, democratiei si drepturilor omului. Ele joaca, de asemenea, un rol capital în promovarea diversitatii lingvistice si culturale si a exprimarii pluraliste.

Proiectul "Editare electronica, carti si arhive" (1992 -2000) a fost realizat pentru a întari democratia pluralista, pentru a încuraja accesul la informatie în statele Europei centrale si orientale si pentru a adapta sectorul cartii la noul mediu electronic. Mai multe publicatii au fost elaborate în cadrul acestui proiect, printre care "Liniile directoare privind dezvoltarea cartii, editarea electronica si legislatia

[9] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/New_technologies/N.I.T/

[10] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/Resources/Reference_texts/Declarations/edecla07051999.asp#TopOfPage

referitoare la biblioteci", studii ale politicilor nationale ale cartii si demonstratii de tiparire la cerere, procedeu ideal pentru difuzarea documentelor elaborate în limbi mai putin raspândite.

In prezent, serviciul arhivelor îsi concentreaza activitatea asupra politicii europene privind accesul la arhive [Recomandarea nr. R (2000) 13] prin intermediul activitatilor sale, cum ar fi: "Reconstituirea memoriei Poloniei", "Arhivele Komintern-ului" si printr-o contributie la proiectul "Dialogul intercultural si prevenirea conflictelor".

Tiparirea la cerere reprezinta o activitate lansata în 1998 ca raspuns la necesitatile creatorilor literari si ale editurilor mici si mijlocii de a depasi barierele unei distributii sarace, lipsei de capital si ale unei retele sarace de librarii. Aceasta activitate doreste sa consolideze diversitatea literara europeana prin utilizarea tehnologiei de tiparire la cerere. Aceasta tehnologie deschide noi oportunitati în cadrul editurilor, putând fi folosita ca instrument vital în promovarea diversitatii culturale si distribuirea creatiilor literare.

Expozitiile de arta ale Consiliului Europei

Expozitiile Consiliului Europei urmaresc o mai buna cunoastere si apreciere a artei europene. Cele douazeci si sase de expozitii organizate pâna în prezent au acoperit principalele perioade ale istoriei artei – de la civilizatiile preistorice la perioadele moderne. Unele au subliniat rolul cultural al unor personalitati eminente iar altele au abordat marile probleme ale raporturilor între arta si societate în Europa.

Expozitiile din ultimii ani s-au referit la migrarea populatiilor si ideilor care au modelat Europa în forma pe care o cunoastem astazi: vechile civilizatii din Anatolia, Epoca Bronzului, Vikingii, Descoperirile portugheze, Revolutia franceza si idealurile republicane, Razboi si Pace în Europa. Cea de-a 27-a expozitie are doua teme: "Otto I cel Mare, Magdeburg si Europa" (Magdeburg, 2001) si "Centrul Europei în jurul Anului 1000" [succesiv la Budapesta, Berlin, Mannheim, Praga, Bratislava si eventual Poznan (Polonia) între 2000 si 2003].

Pregatirea si organizarea expozitiilor în sine reprezinta un exemplu de cooperare europeana si asistenta reciproca. În timp ce tara gazda preia costurile organizarii, celelalte tari ofera sprijin tehnic si împrumuta opere de arta pentru a fi expuse în muzee. Costurile acestor împrumuturi sunt sustinute dintr-un cont special al Fondului cultural al Consiliului Europei, care este alcatuit din contributiile anuale voluntare ale statelor membre.

Cultura si suburbiile

Considerând ca viata culturala locala poate deveni un mijloc de consolidare a solidaritatii si poate depasi anonimatul si izolarea în sensul depasirii conflictelor sociale, proiectul "Cultura si suburbiile" [11] a urmarit sa stabileasca relevanta culturala a unei suburbii, sa analizeze tendintele activitatilor culturale din districtele europene si sa ofere o imagine a vietii culturale în suburbii, sa îmbunatateasca cantitatea si calitatea vietii culturale locale prin cooperare nationala si internationala si sa exploreze modalitatile prin care politicile culturale pot contribui la dezvoltarea socio-economica în zone neprivilegiate.

[11] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Culture/Other_projects/Neighbourhoods

Dialogul intercultural si prevenirea conflictelor

În cel de-al treilea mileniu, omenirea se afla într-un mediu multicultural bogat în perspective si strabatut de conflicte. În Europa, ca si pe alte continente, cultura este deviata de la scopul ei pentru a justifica conflictele interculturale si inter-religioase ce afecteaza Europa de vest cât si pe cea de est. Evenimentele din 11 septembrie 2001 au aratat ca acest lucru poate conduce la evenimente tragice la scara mondiala. Desi politicile culturale nu pot solutiona problemele societatii, Consiliul Europei este convins ca fiind un excelent mijloc de comunicare, cultura reprezinta un factor care trebuie luat în considerare atât în prevenirea conflictelor cât si în reconcilierea sociala post-conflict.

Noul proiect al Serviciului de politici si actiuni culturale privind dialogul intercultural si prevenirea conflictelor analizeaza sursele si mecanismele conflictelor interculturale si inter-religioase în scopul prevenirii lor si a reconcilierii partilor dupa conflict.

PATRIMONIUL CULTURAL

Patrimoniul cultural si natural reprezinta o masura a identitatii culturale care ajuta la diferentierea comunitatilor într-un climat al globalizarii. Acesta permite comunitatilor culturale sa se înteleaga si sa se descopere una pe alta si, în acelasi timp, reprezinta un element pozitiv al dezvoltarii. Programul de cooperare în domeniul cultural al Consiliului Europei urmareste elaborarea de politici si standarde comune, dezvoltarea retelelor de cooperare transnationale, oferirea de sprijin tehnic pentru statele membre si cresterea gradului de constientizare a valorilor culturale.

Avându-se în vedere responsabilitatile pe care Consiliul Europei le are în sfera eticii societatilor si în functionarea democratiei, Consiliul Europei are datoria de a explora si a orienta noile schimbari prin elaborarea unui cadru de referinta adecvat noii ordini internationale. De mai multe decade Consiliul Europei s-a concentrat asupra mijloacelor de protejare si conservare arhitecturale si arheologice prin programul de cooperare si prin intermediul conventiilor si recomandarilor. În aprilie 2001, la cea de-a 5[a] Conferinta a ministrilor patrimoniul cultural a fost subliniat faptul ca *"persoanele si comunitatile au dreptul fundamental de a-si defini identitatea, de a-si cunoaste istoria si de a-si modela viitorul prin intermediul patrimoniului lor."*

Va fi nevoie de mai multe decenii pâna când economia globala va stabili noile echilibre sociale si abordari etice, dar având în vedere importanta patrimoniului cultural pentru identitatea si demnitatea persoanelor si a comunitatilor, functiile si ramificarile patrimoniului utilizate prin prisma transformarilor radicale ale mediului economic si ale societatii trebuie sa fie anticipate si luate în considerare. În acest sens, în 2003-2004 Consiliul Europei va pregati un nou instrument juridic care îsi propune sa:

- introduca o definitie transversala a patrimoniului cultural si a mediului, mai cuprinzatoare decât cea anterioara (sectoriala) care prezinta patrimoniul ca o colectie de know-how si valori, activitati si tranzitii, o resursa ce se îmbogateste si se reevalueaza permanent, ajutând la dezvoltarea si consolidarea legaturilor sociale;
- stabileasca, urmând activitatea Consiliului Europei si a altor organisme internationale în domeniul drepturilor omului în sfera civila, politica, economica, sociala sau culturala, ca principiul "dreptul la patrimoniu" sa consolideze demnitatea umana si drepturile fundamentale;

- stabileasca principiul responsabilitatii reciproce asupra unui "patrimoniu comun" pentru reprezentantii domeniului patrimoniului ai diferitelor comunitati. Acest principiu va fi sustinut de consultanta în interpretarea patrimoniului si a predarii despre acesta, în sensul promovarii si întelegerii între comunitati, în interesul stabilitatii continentului;
- stabileasca principiile de guvernare pentru statele membre si ca raspuns la schimbarile identificate ale societatii;
- determine luarea în considerare de catre autoritatile publice si societatea civila a rolului resurselor patrimoniului si a imaginilor lor digitalizate în crearea unor regiuni mai atractive si competitive si a rezultatelor distribuirii profiturilor catre operatori si societate;
- redefineasca sferele de competenta si interactiune între public, piata privata si sectoarele asociate de voluntariat;
- defineasca principiile eticii si ale guvernarii în scopul unui "management coordonat" al resurselor patrimoniului si va defini procedeele de a alege în mod democratic metoda de management si capitalizare a patrimoniului în sensul unei dezvoltari durabile;
- stabileasca un cadru international de discutie si un "sistem de monitorizare" pentru analizarea la nivel european a rolului patrimoniului în procesul de globalizare si supervizare a principiilor etice si metodologice.

Statutul juridic al textului (conventie sau recomandare) va fi stabilit în functie de continutul lui si implicarea statelor membre .

Elaborarea si difuzarea normelor din domeniul patrimoniului

În continuarea Conventiilor de la Granada (patrimoniul arhitectural) si de la La Valetta (patrimoniul arheologic), Comitetul director al patrimoniului cultural elaboreaza norme comune, metodologii si practici corecte referitoare la integrarea si explicarea patrimoniului cultural, digitizarea bunurilor culturale, întretinerea si reconstructia edificiilor istorice, reabilitarea locuintelor în centrele istorice, dezvoltarea durabila si finantarea protectiei si punerii în valoare a patrimoniului. S-a reflectat profund asupra implicarii societatii civile, a oamenilor de afaceri si a voluntarilor în îngrijirea patrimoniului deoarece extinderea acestui concept asupra unui vast ansamblu de bunuri materiale si imateriale face imposibila misiunea autoritatilor în conditiile în care acestea nu sunt sustinute.

Cooperarea tehnica si actiunea pe teren

"Cadrul de referinta al programului de cooperare tehnica: strategia de dezvoltare durabila 2003 – 2005" fixeaza principiile de cooperare si de actiune pe teren în domeniul patrimoniului cultural si natural. Aceste principii au la baza experienta acumulata pe parcursul ultimilor 25 de ani si noile prioritati ale Consiliului Europei. Este accentuat în mod deosebit aportul resurselor patrimoniului din teritoriu la dezvoltarea durabila locala si la sustinerea reformelor cadrului institutional si al politicilor tarilor.

Programul regional pentru patrimoniul cultural si natural din sud-estul Europei/dezvoltare teritoriala 2002 – 2004 (7 tari) si programul regional pentru patrimoniul cultural si natural în sudul Caucazului/gestiunea oraselor 2002 – 2004 (3 tari) au fost lansate.

Provocarile digitalizarii

Tehnologiile "societatii informationale" ofera oportunitati majore atât pentru publicitatea patrimoniului cultural cât si pentru managementul lui. Dezvoltarea produselor on-line de tipul web-ului si a instrumentelor off-line (multimedia) a deschis o întreaga gama de posibilitati pentru profesionistii care lucreaza în retea, profesori si industriile turismului si ale timpului liber. Internetul ofera acces instantaneu la valorile culturale, depasind obstacolele traditionale ale distantei si timpului. Cooperarea internationala a evidentiat un numar de provocari legate de procesul de digitalizare:

- accesul tuturor la cunostinte: digitalizarea resurselor culturale ale Europei reprezinta un câstig pentru largirea accesului publicului european la patrimoniul lui. Actiunea autoritatilor publice trebuie sa evite întretinerea unei divizari digitale, o utilizare diferita a acestor resurse, depinzând de regiuni sau de capacitatea economica a categoriilor sociale în cauza;
- digitalizarea valorilor culturale care este necesara pentru pastrarea diversitatii culturale într-o era a globalizarii, atât prin intermediul mijloacelor educationale cât si prin industriile culturale sau ale timpului liber.

Apare necesara elaborarea unor politici pentru dezvoltarea infrastructurii tehnice care ofera acces la crearea retelelor si de asemenea, constituirea unui forum la scara internationala pentru identificarea "instructiunilor de utilizare":

- într-o economie în retea, patrimoniul în sensul larg al cuvântului reprezinta o resursa pentru industriile electronice. Având în vedere specificul valorilor culturale în contextul globalizarii, trebuie redefinite responsabilitatile si valorile respective ale sectoarelor public si comercial;
- cunoasterea si priceperea constituie materia prima într-o societate informationala si într-o economie în retea. Consiliul Europei presupune ca va aparea un "patrimoniu virtual", distinct fata de utilizarea originalelor, care va fi interpretat de operatori si de productiile industriilor specializate. În aceasta situatie identificarea principiilor etice la nivel international devine o necesitate.

Turismul cultural european

Itinerariile culturale ale Consiliului Europei au fost create pentru a evidentia apartenenta patrimoniului cultural la întreaga populatie a Europei, pentru a consolida afinitatea fata de un patrimoniu si un trecut neafectat de granite. Acestea au devenit un instrument de întelegere a valorilor si diversitatii europene. Divizia de politici si actiuni culturale a selectat, în acest sens, un numar de teme referitoare la popoare, migratii si la curentele europene majore ale civilizatiei care reflecta natura complexa a culturilor si societatilor care au format Europa de azi: diferite retele de persoane, institutii, organizatii sau structuri dezvolta fiecare tema. Aceste retele opereaza ca intermediari, dezvoltând proiecte de cooperare pe termen lung (Drumul matasii, itinerariul Santiago de Compostela, Drumul vikingilor etc.) cu centre de schimb al informatiilor si aplicare a noilor initiative. Acestea consolideaza memoria, istoria si patrimoniul european, schimburile culturale si educative între tineri, practica artistica si culturala contemporana, cât si turismul cultural si dezvoltarea culturala durabila. Activitatea Institutului european pentru itinerarii culturale[12] (Luxemburg) va fi acompaniata în viitor de centre regionale si initiative locale în toate tarile Europei.

[12] http://www.culture-routes.lu

Ziua patrimoniului european

Anual, în luna septembrie are loc Ziua patrimoniului european, prilej cu care se deschid spre cunoastere monumente si situri care sunt în mod uzual închise publicului larg. Acesta este invitat sa redescopere sau sa afle mai multe despre patrimoniu, un efort fiind facut ca toate grupurile societatii sa aiba acces la mijloacele materiale si intelectuale ale acestui mediu cultural, în special tinerii si grupurile dezavantajate.

"Europa un patrimoniu comun" reprezinta sloganul permanent al Zilei patrimoniului european. El exprima nu numai dorinta unei continue unitati a dimensiunii europene ci subliniaza si secolele de istorie comuna reflectate în patrimoniu. Prin marea lui diversitate si bogatie, patrimoniul constituie una dintre componentele esentiale ale identitatii multiple a Europei, un mediu pentru memoria colectiva, un instrument educativ remarcabil pentru promovarea cunostintelor reciproce, pentru întelegerea si acceptarea între diferitele comunitati. Descoperirea monumentelor ce apartin altor comunitati si initiativele educative între scoli contribuie la dizolvarea conflictelor; în felul acesta, patrimoniul devine un vector al apropierii si tolerantei.

În 2002, 48 de state parti la Conventia culturala europeana au participat la acest eveniment. Actiunea comuna a Consiliului Europei si a Uniunii Europene asigura o coordonare europeana a acestor zile care ofera cadrul unui ansamblu de manifestari culturale si al unor initiative pedagogice în toate regiunile Europei.

Pedagogia patrimoniului

În ultimii 15 ani Consiliul Europei promoveaza educatia în domeniul patrimoniului, educatie activa interdisciplinara care implica un parteneriat între învatamânt si patrimoniul cultural cât si activitati legate de patrimoniu pentru tineri. Optica lui este de a apropia tinerii facându-i constienti de identitatea lor culturala comuna cât si de diversitatea culturala a Europei. Educatia în domeniul patrimoniului reprezinta un mijloc privilegiat de prevenire a conflictelor, de toleranta, de educatie în domeniul cetateniei democratice si de integrare sociala.

În acest context a fost lansat în 2001 proiectul pilot "Europa, de la o strada la alta" destinat copiilor de la 9 la 12 ani la care au participat circa 30 de tari europene. Acest proiect, care este mereu în curs, propune o multitudine de activitati în cadrul unei strazi din imediata apropiere a tinerilor, care permit elevilor nu numai sa participe la programul scolar într-o maniera activa dar sa se deschida si spre "Celalalt" ajungând la o mai buna cunoastere a propriilor persoane. Încurajându-i sa observe si sa priveasca, proiectul permite compararea similaritatilor si a diferentelor între strazile din Europa.

Un grup de specialisti este responsabil de aplicarea pedagogiei patrimoniului prin intermediul:

- elaborarii, promovarii si implementarii unor actiuni de înalt nivel, cum ar fi: Clasele europene de patrimoniu (schimburi internationale între scoli bazate pe proiecte comune din domeniul patrimoniului cultural), Europa: de la o strada la alta, Patrimoniu: spune-mi cine esti (si voi întelege cine suntem) care se desfasoaraîn tarile Europei de sud-est;
- asistentei tehnice, de exemplu proiectul din Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei "O scoala, un moment";
- unei strânse colaborari cu Directia educativa, care se concretizeaza prin cursuri de pregatire, aplicarea de activitati comune în cadrul proiectului "Educatie pentru cetatenie democratica";

- colaborarii cu Uniunea Europeana, fructuoase prin crearea recenta a unui grup comun de specialisti care se concentreaza asupra unor gândiri comune si asupra implementarii unor activitati specifice.

Reteaua Europeana a patrimoniului (Proiectul HEREIN)

Reteaua europeana a patrimoniului constituie un nou instrument de lucru pentru administratiile publice ale patrimoniului cultural, profesionisti si cercetatori. Banca sa de date privind politicile din domeniul patrimoniului în Europa, thesaurus, portalul de acces spre website-urile nationale, forumurile, expozitiile virtuale etc., faciliteaza activitatea în comun a profesionistilor, difuzarea bunelor practici si aplicarea efectiva a conventiilor privind patrimoniul cultural. În 2003, circa 30 de tari sunt implicate în reteaua care urmareste asocierea celor 48 de state parti la Conventia culturala europeana.

Meserii si mestesuguri în domeniul patrimoniului

Consiliul Europei si-a focalizat atentia asupra dezvoltarii meseriilor si instruirii în domeniul patrimoniului cultural. Cu sprijinul Fundatiei europene pentru meseriile patrimoniului au fost lansate mai multe proiecte:

- Fundatia europeana pentru meseriile patrimoniului[13];
- CARAVELA[14]: pregatire vocationala referitoare la meseriile din domeniul cladirilor istorice;
- Siturile cladirilor istorice [15]: Instruire europeana în managementul siturilor istorice;
- SALAMBO[16]: dezvoltarea meseriilor în domeniul artelor decorative conexe patrimoniului;
- RESIDE[17]: reteaua siturilor pentru dezvoltare;
- AGESA[18]: atelier european pentru managementul siturilor arheologice;
- PISA[19]: programare integrata în domeniul siturilor arheologice;
- Patrimoniu turistic si calatoriile [20];
- NO'MAD[21]: patrimoniu si insertie sociala.

[13] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/FEMP/default.asp#TopOfPage
[14] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/CARAVELA/default.asp#TopOfPage
[15] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/Site_Managers/default.asp#TopOfPage
[16] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/SALAMBO/default.asp#TopOfPage
[17] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/RESIDE/default.asp#TopOfPage
[18] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/AGESA/default.asp#TopOfPage
[19] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/PISA/default.asp#TopOfPage
[20] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/Tourism_Heritage/default.asp#TopOfPage
[21] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/Heritage/Skills/NO'MAD/default.asp#TopOfPage

CAPITOLUL VII

EDUCATIE

Conventia culturala europeana, adoptata la Paris, la 19 decembrie 1954 si intrata în vigoare la 5 mai 1955, defineste cadrul activitatilor Consiliului Europei în domeniul educatiei, culturii, patrimoniului, sportului si tineretului. Pâna în prezent, 48 de state europene au aderat la Conventie si participa la activitatile desfasurate de Consiliu în acest domeniu.

Programele Consiliului Europei în sfera educatiei si culturii sunt gestionate de comitete directoare însarcinate cu problemele educatiei, învatamântului superior si ale cercetarii, culturii si patrimoniului cultural. De asemenea, au loc periodic si conferinte ale ministrilor de resort.

Activitatea de educatie subliniaza rolul de forum european privilegiat pe care îl are Consiliul Europei în privinta problemelor din domeniul politicilor educationale abordate prin perspectiva securitatii democratice si a coeziunii sociale. Ea contribuie la reglementarea problemelor de actualitate si îndeosebi:

? identifica marile probleme educationale în contextul noii Europe;
? evalueaza tendintele, orientarile si alternativele politicilor educationale în Europa;
? faciliteaza la scara europeana dialogul între partenerii implicati (factori decizionali, personal educativ, parinti, ONG-uri), printr-un schimb de informatii si prin difuzarea noilor idei si a exemplelor pozitive.

Au fost publicate rapoarte privind urmatoarele probleme: violenta în scoala, provocarile predarii stiintelor, noile tehnologii în scoala, egalitatea în scoala, strategiile reformelor educationale.

Cum poate educatia promova drepturile omului si libertatile fundamentale si întari democratia pluralista? Cum poate ea sa contribuie la apropierea popoarelor Europei, sa favorizeze întelegerea reciproca si sa dezvolte încrederea în Europa?Cum poate ea ajuta guvernele si cetatenii europeni sa faca fata marilor provocari ale societatii actuale?

Consiliul Europei cauta raspunsuri la aceste întrebari ambitioase prin:

- seria de mari proiecte în domeniile învatamântului secundar si superior, si cel al educatiei adultilor:
- valorificarea în comun a ideilor, experientelor si rezultatelor cercetarilor din acest domeniu;
- promovarea relatiilor si schimburilor, dezvoltarea a noi retele de învatamânt si încurajarea parteneriatului;
- recunoasterea diplomelor acordate de sistemele educative europene;
- publicarea de studii, manuale si alte lucrari practice destinate factorilor de decizie si cadrelor didactice;
- cooperarea cu celelalte institutii europene si anumite organizatii neguvernamentale.

Actiunea **"Parteneriate pentru reînnoirea învatamântului"** regrupeaza actiunile de cooperare si asistenta întreprinse de Directia de educatie scolara, extrascolara si de învatamânt superior a Consiliului Europei. Aceasta actiune raspunde misiunii educative a Consiliului: promovarea democratiei în Europa**,** sustinerea de reforme educative, difuzarea normelor paneuropene si a bunelor practici si, în sfârsit, oferirea de asistenta si consultanta statelor membre.

Asistenta este oferita statelor membre sau viitoarelor state membre în cazul modificarilor structurale ale legislatiei, politicilor, normelor de educatie în

principalele domenii de interventie ale Directiei de educatie: limbile, istoria si cetatenia democratica. Mai mult, Directia de educatie încurajeaza cooperarea regionala si organizeaza actiuni în scopul facilitarii dialogului între regiuni pe subiecte de interes comun, cum ar fi politicile educative, asigurarea calitatii sau reglementarile pentru minoritati.

Securitatea democratica, coeziunea sociala si politicile educative

Aceasta activitate subliniaza rolul de forum european privilegiat pe care îl are Consiliul Europei în privinta problemelor din domeniul politicilor educationale abordate din perspectiva securitatii democratice si a coeziunii sociale. Aceasta activitate are drept scop sa contribuie la reglementarea problemelor de actualitate si îndeosebi:

? sa identifice marile probleme educationale în contextul noii Europe;
? sa evalueze tendintele, orientarile si alternativele politicilor educationale în Europa;
? sa faciliteze la scara europeana dialogul între partenerii implicati (factori decizionali, personal educativ, parinti, ONG-uri), printr-un schimb de informatii si prin difuzarea noilor idei si a exemplelor pozitive.

Au fost publicate rapoarte privind urmatoarele probleme: violenta în scoala, provocarile predarii stiintelor, noile tehnologii în scoala, egalitatea în scoala, strategiile reformelor educationale.

Educatia pentru cetatenia democratica

În 1997, proiectul Educatie pentru cetatenia democratica (ECD) a fost lansat de Consiliul de cooperare culturala (CDCC). Obiectivul sau este de a reevalua sensul democratiei participative si statutul cetateanului, de a identifica valorile si competentele necesare pentru ca indivizii sa poata fi cetateni participativi si mijloacele prin care ele pot fi dobândite si transferate altor persoane.

În faza sa exploratorie (1997 – 2000), activitatile proiectului au avut drept rezultat studii privind competentele si strategiile de formare necesare. Cercetarile au stat la baza activitatilor de formare si a analizei proiectelor, numite "situri de cetatenie".

Noua faza a proiectului (2001 -2003) se concentreaza asupra asistentei oferite pentru dezvoltarea si aplicarea politicilor vizând educatia pentru cetatenie, sprijinirii transmiterii bunelor practici în rândul statelor membre si înfiintarii unei "clearing house" la nivel european pentru activitati si relationari în domeniul cetateniei. Educatia privind drepturile omului si o cetatenie activa si responsabila ramâne cruciala pentru dezvoltarea democratiei pluraliste europene. Consiliul Europei a creat o serie de programe speciale pentru a ajuta tarile în tranzitie democratica sa dezvolte noi programe de studii si de învatamânt privind aceste subiecte cheie. Un numar important de factori de decizie si de educatori au urmat un curs de pregatire în acest sens. Consiliul Europei raspunde de coordonarea activitatilor în domeniul educatiei pentru cetatenie democratica în cadrul Pactului de stabilitate pentru Europa de sud-est.

Educatia interculturala si dialogul interreligios

Consiliul Europei a raspuns tragicelor evenimente din 11 septembrie 2001 intensificându-si actiunile axate pe toleranta si dialog în cadrul diferitelor componente culturale ale societatii Europei extinse. Un nou proiect va trece în revista diferitele concepte de educatie interculturala si deosebita necesitate de a pregati tinerii pentru

dialogul asupra temelor referitoare la religie, care sa depaseasca frontierele confesionale.

Învatamântul superior si cercetarea

Consiliul Europei contribuie în mod semnificativ la crearea unei sfere a învatamântului superior european în special în zona de reforma a sistemului, de recunoastere a calificarilor, cât si la dezvoltarea politicilor de cercetare europeana, îmbunatatire a managementului si protectia patrimoniului universitatilor, promovarea studiilor europene, a cetateniei în cadrul institutiilor de învatamânt superior.

În domeniul învatamântului superior, Programul interguvernamental de activitati al Consiliului Europei este condus de Comitetul director pentru învatamânt superior si cercetare (CD-ESR). Acesta se straduieste sa dezvolte învatamântul superior si cercetarea europeana având la baza principii democratice comune si valori ale patrimoniului universitar european, în special: libertatea de a învata, preda si cerceta si auto-administrarea institutiilor universitare într-o societate democratica.

Printre prioritati figureaza contributia la crearea unui spatiu european de învatamânt superior (Procesul de la Bologna), recunoasterea calificarilor si aplicarea Conventiei referitoare la recunoasterea calificarilor referitoare la învatamântul superior în regiunea europeana (STE nr. 165), reforma învatamântului superior în Europa de sud-est, promovarea accesului la învatamântul superior, prezervarea patrimoniului si autonomia universitatilor europene.

Procesul de la Bolognia

Procesul de la Bologna[1] reprezinta cea mai importanta si vasta reforma a învatamântului superior în Europa dupa consecintele anului 1968. Scopul final al Procesului consta în crearea unei sfere a învatamântului superior european pâna în 2010 în cadrul careia cadrele didactice si studentii se pot misca usor si beneficiaza de o recunoastere corecta a calificarilor. Acest tel final se reflecta în sase directii definite în Declaratia de la Bologna:

- un sistem cu nivele usor de identificat si comparabile;
- un sistem bazat în principiu pe doua cicluri: unul relevant pentru piata muncii, al doilea solicitând completarea primului ciclu;
- un sistem de acumulare si transfer de credite;
- mobilitatea studentilor, profesorilor, cercetatorilor etc.;
- cooperare pentru asigurarea calitatii;
- dimensiunea europeana a învatamântului superior.

Procesul urmareste sa transforme învatamântul superior european într-un sistem mai transparent si reciproc recunoscut care sa plaseze diferitele sisteme nationale într-un cadru comun bazat pe trei nivele: licenta, masterat, doctorat, sa încurajeze educatia pe tot parcursul vietii, sa adapteze învatamântul superior la piata muncii, ajungând astfel gardian al unei culturi democratice.

Patrimoniul universitatilor europene [2]

Unul dintre cele cinci proiecte confirmate de Comisia Europeana care au avut loc în cadrul campaniei Consiliul Europei: "Europa – un patrimoniu comun" este reprezentat de proiectul privind patrimoniul universitatilor europene. Comitetul pentru

[1]http://www.coe.int/T/E/Cultural%5FCo%2Doperation/education/Higher%5Feducation/Activities/Bologna_ Process/default.asp#TopOfPage

[2]http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Higher_education/Activities/Heritage_of_ European_Universities/default.asp#TopOfPage

învatamânt superior si cercetare împreuna cu cel pentru patrimoniul cultural si-au pus întrebarea daca universitatile nu constituie o parte importanta a patrimoniului cultural comun al Europei.

Publicatia Consiliului Europei "Patrimoniul universitatilor europene" ilustreaza activitatea celor doua comitete în încercarea lor de a prezenta, alaturi de experti de marca ai Consiliului Europei, rolul universitatilor în calitatea lor de patrimoniu în Europa: *"În termen de patrimoniu cultural, universitatea are un rolul important în cadrul responsabilitatii colective care garanteaza sensul anumitor valori morale, intelectuale si tehnice. Libertatea de gândire, de educatie si pastrarea memoriei fizice si int electuale determina valorile vietii si respectul între generatii"*

Recunoasterea calificarilor în Europa

Activitatea Consiliului Europei în acest domeniu are loc în cadrul Conventiei asupra recunoasterii calificarilor în regiunea europeana (STE nr. 165) elaborate împreuna cu UNESCO. Ea a fost deschisa semnarii cu ocazia Conferintei diplomatice tinute la Lisabona în aprilie '97 si a intrat în vigoare în februarie 1999. Douazeci si opt de state au ratificat-o si alte cincisprezece au semnat-o.

Consiliul European în colaborare cu UNESCO asigura gestionarea Retelei de centre nationale de informare asupra mobilitatii si recunoasterii universitare (ENIC).

Proiectul **"Învatarea si predarea într-o societate a comunicarii"**[3] lansat în 2001 cuprinde activitatile a doua comitete directoare: CD-ED si CD-ESR care au elaborat propuneri si orientari privind politicile educative care sa corespunda noilor cerinte generate de transformarea globala a societatilor europene. El tine cont în special de impactul noilor tehnologii. Cele trei obiective ale lui sunt:

- elaborarea unui raport asupra situatiei introducerii noilor tehnologii în sistemele educative europene;
- identificarea problemelor întâlnite si a remediilor aplicate;
- elaborarea unor propuneri de politici referitoare la formarea initiala si continua a profesorilor.

Politicile din domeniul limbilor

Consiliul Europei acorda o importanta speciala protejarii diversitatii lingvistice si culturale ale statelor membre. Activitatea acestuia în domeniul limbilor urmareste sa promoveze vorbirea cât mai multor limbi si pluriculturalismul printre cetateni pentru a combate intoleranta si xenofobia, îmbunatatind comunicarea si întelegerea reciproca.

În Europa se vorbesc si se vor vorbi mai multe limbi. În consecinta, prin intermediul proiectului Limbilor Moderne Consiliul Europei a elaborat o politica a limbilor cu urmatoarele obiective:

- protejarea si dezvoltarea patrimoniului lingvistic si a diversitatii culturale a Europei ca sursa reciproca de îmbogatire, ajutând europenii sa accepte, întelege si respecte înfatisarea, sentimentele, valorile, credintele si traditiile celorlalti. În acest scop a fost elaborata de Consiliul Europei Carta europeana a limbilor regionale sau minoritare. Conventia cadru privind protectia minoritatilor nationale contribuie, de asemenea, la atingerea acestui obiectiv;

[3] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Higher_education/Activities/Learning_&_Teaching /default.asp#TopOfPage

- facilitarea mobilitatii persoanelor si schimbul de idei prin încurajarea dezvoltarii abilitatii de comunicare într-o multitudine de limbi, permitând persoanelor sa lucreze împreuna mai eficient;
- dezvoltarea unei abordari armonioase a predarii limbilor, bazata pe principii comune, atragând prin intermediul cooperarii internationale experienta si expertiza statelor membre în acest domeniu. Acest obiectiv este facilitat de cadrul european comun de referinta si de Portofoliul european de limbi;
- promovarea pe scara larga a cunoasterii mai multor limbi, fenomen ce va genera nasterea eficientei întelegerii interculturale, cooperarii internationale, mobilitatii si oportunitatilor de angajare.

Programul pe termen mediu "Limbi, Diversitate, Cetatenie" (2002-2004) include activitati referitoare la: stabilirea normelor si cresterea calitatii învatarii limbilor; asistarea statelor membre în revizuirea politicilor nationale privind limbile, în special pentru promovarea diversificarii limbilor ce vor fi învatate; limbile minoritatilor; Ziua europeana a limbilor.

Ziua europeana a limbilor

Consiliul Europei a declarat 26 septembrie "Ziua europeana a limbilor" în Europa. Tema anului 2002 a fost "învatarea limbilor pe toata durata vietii", care constituie o suita logica a Anului european al limbilor organizat în 2001 de Consiliul Europei si Uniunea Europeana. Aceasta campanie sa adresat miilor de persoane din 45 de tari prin intermediul activitatilor care au aniversat avantajele exprimarii în mai multe limbi.

Anul european al limbilor insista asupra importantei competentelor lingvistice pentru întelegerea reciproca, asupra stabilitatii democratice, angajarii si mobilitatii. El a evidentiat valoarea diversitatii lingvistice si importanta oferirii tuturor cetatenilor a oportunitatii de a învata diferite limbi. Obiectivul Zilei europene a limbilor este de a continua acest elan si de a aprofunda principalele teme ale campaniei.

Centrul european pentru limbi moderne

Centrul, înfiintat la Graz (Austria) în 1994 sub forma unui acord partial extins pentru o durata de trei ani, este în prezent o institutie permanenta a Consiliul Europei. El reuneste douazeci si opt de tari si serveste drept platforma si loc de schimburi pentru formatorii de profesori, administratorii de programe de formare, autorii de manuale scolare si responsabilii cu elaborarea programelor de învatamânt, de norme educationale, metode de evaluare si certificare si de politici lingvistice. Misiunea specifica a Centrului este de a aplica politicile lingvistice si de a promova o abordare inovatoare, precum si de a difuza practicile bune din domeniul predarii si învatarii de limbi moderne. Activitatile lui se articuleaza în prezent în jurul unui program pe patru ani.

Predarea istoriei în scoli

Proiectul "A învata si a preda istoria Europei secolului XX" a produs documente destinate în special formarii profesorilor pentru scoala secundara. Manualul pentru profesori referitor la diferitele metode de predare a secolului XX este suplimentat cu ghiduri sau pachete pedagogice privind metoda de integrare a istoriei femeilor, nationalismului, holocaustului, fluxurilor migratoare (atât voluntare cât si fortate) si a utilizarii filmelor în predarea istoriei. Proiectul a pus accen t în mod egal asupra diversitatii surselor: muzeele, istoria orala, audiovizualul si arhivele pentru a

ajuta elevii sa-si dezvolte simtul civic necesar întelegerii fortelor care au fasonat ultimul secol.

Un rezultat direct al proiectului a fost Recomandarea nr. R(2001)15 a Comitetului Ministrilor, primul text adoptat la nivel pan-european care stabileste principiile obiectivelor predarii istoriei într-o Europa democratica si pluralista. Recomandarea se refera la scopurile predarii istoriei, dimensiunea europeana, continutul programei, metodele de învatare, instruirea profesorilor, tehnologiile de informare si comunicare si deturnarea istoriei.

Ca urmare a acestei Recomandari si a celor convenite de ministrii din domeniul educatiei (Cracovia, octombrie 2000), scolile statelor membre ale Consiliului Europei vor aniversa "Ziua memoriei Holocaustului si a prevenirii crimelor împotriva umanitatii". Ziua va fi aleasa de fiecare stat în concordanta cu istoria proprie.

Reforma predarii istoriei si pregatirea noilor manuale

Predarea istoriei aduce o contributie deosebita la dobândirea cunostintelor, aptitudinilor si atitudinilor cetatenilor societatilor democratice. Consiliul Europei are o îndelunga traditie în predarea istoriei pe care o pune în slujba noilor state membre, ajutându-le sa-si reformeze programele scolare de istorie, sa publice noi manuale si sa-si formeze profesori de istorie. Trei programe importante sunt în curs: primul, în Federatia Rusa, se refera la programele scolare, normele, noile manuale si formarea de profesori; initiativa pentru istorie în regiunea Marii Negre[4] reuneste profesori de istorie din Bulgaria, Georgia, Moldova, România, Federatia Rusa, Turcia si Ucraina în cadrul seminariilor, proiectelor si pentru realizarea unui dosar pedagogic; în sfârsit, initiativa de la Tbilisi[5] reuneste autorii de carti de istorie din Armenia, Azerbaidjan, Georgia si din Federatia Rusa pentru pregatirea unui manual comun de istorie.

Consiliul Europei este, de asemenea, însarcinat sa coordoneze activitatile privind predarea istoriei în Europa de sud-est în cadrul Pactului de stabilitate[6]. Acest program este centrat pe formarea de profesori de istorie, dezvoltarea de resurse pedagogice, învatamântul superior si educatia neformala a tineretului.

Concursul "Europa în scoala"

Acest concurs anual, destinat scolilor, se afla sub patronajul Consiliul Europei, al Comisiei Europene, al Parlamentului European si al Fundatiei Europene pentru Cultura. Scopul sau este de a capta interesul tinerilor de vârsta scolara pentru problemele europene. În fiecare an, câteva sute de mii de tineri din statele parti la Conventia culturala europeana, inclusiv un numar în crestere din cadrul noilor democratii participa la concurs. O competitie pe Internet "Internet Award Scheme" a fost creata în 1999-2000 în cadrul concursului "Europa în scoala" si a fost deschisa pentru 32 de tari participante. Laureatii sunt invitati la Strsbourg în iulie în fiecare an pentru o saptamâna la Centru european de tineret. Acolo ei primesc informatii despre principalele programe ale Consiliului Europei, în special cele din domeniul educatiei si despre Curtea Europeana a Drepturilor Omului si Adunarea Parlamentara.

---

[4] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/History_Teaching/Reform_of_History_Teaching /Black%20Sea%20Initiative/default.asp#TopOfPage

[5] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/History_Teaching/Reform_of_ History_ Teaching /Tibilisi_Initiative/default.asp#TopOf Page

[6] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/History_Teaching/Reform_of_History_Teaching /South_East_Europe/default.asp#TopOfPage

Programul de formare continua a personalului educativ

Programul pentru formarea continua a personalului educativ are ca scop oferirea unei dimensiuni europene învatamântului scolar si formarii pedagogice din cele patruzeci si opt de state semnatare ale Conventiei culturale europene. Programul se refera la personalul educativ din sfera primara si secundara care poate difuza larg rezultatele acumulate pe parcursul pregatirii lui. Aproximativ 5000 de profesionisti din domeniul educativ participa în fiecare an la acest program.

Aproape optzeci de stagii si seminarii sunt organizate în fiecare an în jurul axelor prioritare si proiectelor Consiliului Europei: educatia democratica si cea pentru drepturile omului, predarea istoriei, raspunsurile la violenta cotidiana într-o societate democratica, educatia copiilor romi/tigani, dialogul intercultural si interreligios, evolutia meseriei de profesor, impactul noilor tehnologii si dimensiunea europeana în scoala.

De doua ori pe an, în mai si în noiembrie, Consiliul Europei publica ofertele de strategii si seminarii, organizate în diferite state semnatare ale Conventiei culturale europene. Ofertele pentru stagii, posibilitatea de aplicare, lista agentilor nationali de legatura din patruzeci si opt de sate semnatare cât si informatii practice sunt disponibile pe Internet.[7]

Programul european al schimburilor de liceeni

Acest program, lansat în 1998, ofera burse elevilor din învatamântul secundar permitându-le sa efectueze studii timp de trei luni în alta tara europeana. Programul se sprijina în mod esential pe conceptul schimburilor culturale, considerentele lingvistice având un rol minor. Participantii sunt cazati la familii gazda si frecventeaza aceleasi scoli ca si elevii tarii gazda. Programul este realizat în cooperare cu organizatii cu experienta în domeniul schimburilor scolare. Accentul se pune pe schimburile est-vest si pe bursele pentru studentii din Europa de sud-est. Pentru prelungirea acestui program a avut loc o conferinta de evaluare la Atena în mai 2002.

[7] http://www.coe.int/T/E/Cultural_Co-operation/education/Teacher_training/

CAPITOLUL VI

PROTECTIA SANATATII

În cadrul obiectivului general al Consiliului Europei de a crea o unitate din ce în ce mai strânsa între statele membre si de a contribui la progresul social, implicarea Organizatiei în domeniul sanatatii urmareste atât ridicarea standardelor îngrijirii medicale cât si promovarea conditiilor de viata sanatoasa.

Principalele obiective urmarite de Consiliul Europei în scopul dezvoltarii unei politici europene bazate pe etica sunt cele ce urmeaza:

- reunirea domeniilor drepturilor omului, coeziunii sociale si sanatatii;
- armonizarea politicilor de sanatate ale statelor membre din punctul de vedere al securitatii si calitatii;
- dezvoltarea prevenirii si educatiei în materie de sanatate;
- promovarea accesului la îngrijire, a drepturilor pacientilor, participarii cetateanului si protectia grupurilor vulnerabile.

Conferinta ministrilor europeni ai sanatatii, care se reuneste cu regularitate, are menirea de a pune la punct politicile în materie de sanatate. Astfel, cea de-a 7-a Conferinta care a avut loc la Oslo în iunie 2003 a abordat tema: "Sanatate, demnitate si drepturile omului. Rolul si responsabilitatile ministrilor sanatatii".

Rolul **Comitetului european pentru sanatate** consta în formularea de principii practice pentru politicile care abordeaza problemele de sanatate ce afecteaza zilnic cetatenii, realizarea de studii comune, schimbul de informatii si expertize prin intermediul recomandarilor sau conventiilor. Strategia lui se bazeaza pe o abordare integrata a dezvoltarilor medicale si pe valorile individului: juridice, etice, sociale, urmarind democratizarea si umanizarea serviciilor medicale.

Comitetul actioneaza în urmatoarele domenii:

Transfuzia de sânge

Comitetul pentru transfuzia de sânge si imunohematologie (SP-HM) si Comitetul pentru asigurarea calitatii serviciilor de transfuzie de sânge (SP-R-GS) au alcatuit programul de transfuzie de sânge având la baza trei principii majore: necomercializarea substantelor de origine umana prin donatii voluntare si neremunerate, dorinta de a atinge echilibrul între cerere si oferta si protectia atât a donatorilor cât si a primitorilor. În acest sens, Consiliul Europei s-a concentrat asupra studierii aspectelor juridice, etice si de organizare ale transfuziei de sânge pentru a asigura calitatea, cresterea disponibilitatii de sânge, evitarea pierderilor de substante umane, utilizarea optima si analizarea impactului etic si organizational al noilor evolutii stiintifice. Documentele relevante în aceste domenii sunt: Recomandarea nr. R(95)14 privind protectia sanatatii donatorilor si primitorilor din sfera transfuziei de sânge, Recomandarea nr. R(88)4 privind responsabilitatile autoritatilor din sanatate în sfera transfuziei de sânge si Recomandarea nr. R(95)15 privind prepararea, utilizarea si calitatea componentelor sângelui.

Rolul pacientilor si al cetatenilor

Conceptul privind participarea cetatenilor si a pacientilor în procesul de luare a deciziilor s-a dezvoltat la toate nivelele societatii pentru a determina serviciile medicale sa fie mai adecvate la necesitatile utilizatorilor si mai democratice. Pacientii si cetatenii solicita mai mult în ce priveste necesitatile lor si calitatea îngrijirii pe care o primesc.

Criza finantarii sistemului sanitar a fortat guvernele sa introduca reforme majore de reducere a costurilor si crestere a eficientei în care s-a tinut cont, pâna de curând, de dorintele pacientilor. Desi "atentia acordata pacientului" era primordiala, punerea ei în practica nu a fost realizata întotdeauna. Recomandarea nr. R(2000)5 reliefeaza importanta implicarii cetatenilor în îmbunatatirea functionarii sistemului sanitar si propune metode de implicare a pacientilor si cetatenilor în procesul de luare a deciziilor. Ea solicita guvernelor sa încurajeze participarea cetatenilor în toate aspectele si la toate nivelurile sistemului sanitar prin crearea unor structuri si a unor politici care sa sustina promovarea participarii cetatenilor si drepturile pacientilor.

Utilizarea tot mai intensa a Internetului are un impact considerabil si asupra serviciilor medicale, în special asupra informatiilor din domeniul medical si a serviciilor medicale oferite. Într-un sistem ca cel al sanatatii utilizarea corecta a Internetului este esentiala. De aceea, a fost înfiintat Comitetul expertilor privind impactul tehnologiilor de informare din domeniul medical, care are ca scop:

- analizarea avantajelor si dezavantajelor Internetului pentru pacienti;
- examinarea masurilor necesare utilizarii cât mai benefice a Internetului pentru pacient si pentru îngrijirea medicala;
- analizarea impactului accesului electronic la informatia medicala si la serviciile medicale asupra atitudinii pacientului si asupra organizarii si calitatii serviciilor medicale;
- propunerea unui cadru de practici corecte referitoare la informatiile si serviciile medicale disponibile pe Internet;
- recomandarea celor mai bune metode de utilizare a Internetului.

Dezvoltarea politicilor în domeniul sanatatii

Rolul major al mass media într-o democratie capata o semnificatie deosebita în ce priveste problematica sanatatii. Informatia din domeniul îngrijirii medicale sau lipsa acesteia are consecinte profunde nu numai asupra sanatatii populatiei dar, în anumite cazuri, si asupra economiei unei tari. De aceea, atât autoritatile din domeniul sanatatii cât si media trebuie sa fie constiente de responsabilitatea de a furniza informatia potrivita la timpul potrivit.

În acest sens, Comitetul de experti privind media si sanatatea urmareste sa: analizeze relatiile între media si autoritatile din domeniul sanatatii în statele membre (aspectele institutionale, sociale, economice, etice, culturale si juridice); examineze rolul media în promovarea sanatatii populatiei în special în promovarea unui stil de viata sanatos; examineze zonele de posibil conflict si metodele de îmbunatatire a relatiilor media-autoritati; elaboreze linii directoare pentru cresterea rolului media în promovarea sanatatii.

Comitetul de experti pentru dezvoltarea unei metodologii de elaborare a principiilor privind cele mai bune practici medicale urmareste sa ghideze statele membre în elaborarea principiilor practicii clinice, în special în ce priveste obiectivele, responsabilitatile pentru elaborarea lor, rolul diversilor actori implicati (organisme profesionale, guvernamentale, companii de asigurare, pacienti), metodologia de elaborare, metoda de punere în practica si evaluarea eficientei lor. În acest sens a fost elaborata Recomandarea R(2001)13 privind un cadru coerent al politicii nationale pentru producerea, evaluarea, aducerea la zi si diseminarea activa a principiilor de practici clinice corecte bazate pe marturii medicale.

Promovarea sanatatii

Consiliul Europei, Comisia Europeana si Organizatia Mondiala a Sanatatii (Biroul regional pentru Europa) s-au asociat în 1991 – 1992 pentru a crea Reteaua europeana de scoli pentru promovarea sanatatii. Reteaua a debutat ca proiect pilot în patru tari din Europa centrala si de est si include acum peste 500 de scoli pilot si 400000 elevi în peste 40 de tari. Scopul scolilor pentru sanatate este ca ansamblul populatiei scolare sa aiba un mod de viata sanatos prin crearea de parteneriate mobilizatoare cu profesori, elevi, parinti si ansamblul comunitatii, pentru ca toti sa coopereze în scopul îmbunatatirii sanatatii fiecaruia.

Transplantul de organe

Consiliul Europei a dezvoltat principii etice care reglementeaza transplantul de organe. Au fost publicate linii directoare privind donatia de organe si sunt în curs de pregatire norme europene privind securitatea si asigurarea calitatii organelor si a tesuturilor. În curând vor fi publicate liniile directoare privind implicatiile etice si sociale ale xenotransplantarii, si anume utilizarea organelor sau a tesuturilor vii ale animalelor pentru transplantarea lor în corpul uman.

Protectia consumatorului

Evolutia din domeniul stiintelor si tehnologiei a avut o influenta considerabila asupra întregului lant de producere si distributie a alimentelor. În ciuda beneficiilor evidente pentru umanitate, utilizarea din ce în ce mai intensa a aditivilor chimici, cum ar fi substantele care dau gust alimentelor, a generat o îngrijorare crescânda asupra protectiei sanatatii consumatorului si asupra necesitatii testarii sigurantei la consum a acestor substante.

Trebuie avute în vedere si substantele chimice care nu sunt folosite direct în alimente dar care sunt prezente sub forma de reziduri, ca urmare a tratamentelor anterioare. Acesta este cazul produselor farmaceutice administrate animalelor sau al pesticidelor agricole. O alta sursa de contaminare poate apare ca urmare a ambalarii produselor, deoarece anumite substante chimice din compozitia ambalajului pot migra în alimente. În aceste cazuri, substantele prezente în alimente sunt cunoscute ca aditivi neintentionati. A treia categorie de aditivi pot fi gasiti, de asemenea, în mâncare si apa potabila ca urmare a contaminarii accidentale sau a mediului, cum ar fi rezidurile de metale grele.

Necesitatea protejarii împotriva riscului din ce în ce mai mare al contaminarii microbiologice a alimentelor (fast food-uri, catering) a devenit din ce în ce mai importanta si stricta aplicare a principiilor de igiena alimentelor este esentiala pentru protejarea consumatorului fata de otravirea cu alimente.

În acest sens, Consiliul Europei urmareste cresterea nivelului de protectie sanitara a consumatorului printr-o noua abordare a nutritiei si a securitatii alimentare. El a avut un rol important în elaborarea de legi nationale si a mai multor directive comunitare pentru a armoniza legislatiile, reglementarile si practicile ce guverneaza controlul calitatii, al eficacitatii si al securitatii produselor, care afecteaza produsele lantului alimentar, inclusiv a pesticidelor, medicamentelor si a cosmeticelor.

Grupul Pompidou

Implicarea Consiliului Europei în lupta împotriva traficului si abuzului de droguri se realizeaza prin intermediul activitatilor grupului de cooperare

multidisciplinara cunoscut sub numele de Grupul Pompidou[1]. Acesta a fost înfiintat în 1971 la sugestia presedintelui francez Georges Pompidou si a fost incorporat în Consiliul Europei în 1980. În prezent are 34 de state membre. Grupul ofera un forum de discutii ministrilor europeni, oficialilor, specialistilor si altor profesionisti.

Grupul a adoptat o abordare multidisciplinara, cooperând cu toate sectoarele implicate în efortul reducerii abuzului de droguri, cum ar fi: sanatatea, socialul, educatia, justitia, sportul si tineretul. Flexibilitatea lui se reflecta prin varietatea de metode de actiune, care porneste de la retele de monitorizare urbana, pâna la programele de instruire. Acesti factori permit grupului, care face parte din Directia generala de coeziune sociala a Consiliului Europei, sa ofere bazele unei actiuni coordonate eficiente la nivelul european.

Având ca scop coordonarea si promovarea abordarii novatoare, grupul:

- stimuleaza schimbul de politici, programe si experiente între factorii de decizie, grupurile profesionale si cercetatori referitoare la problema drogurilor;
- promoveaza strategii anti-drog la nivel national, regional si local;
- îmbunatateste sistemul de date în Europa, monitorizeaza noile tendinte si defineste liniile de actiune;
- initiaza actiuni focalizate de prevenire ca raspuns la noile tendinte de utilizarea drogurilor si promoveaza un acces mai larg la informatie pentru cei confruntati cu problema drogurilor;
- dezvolta politici de reducere a repetarii consumului de droguri prin promovarea alternativelor de închisoare (programe de tratament terapeutic) si sustinerea initiativelor de crestere a numarului de prevederi si îngrijirea utilizatorilor de droguri aflati în închisoare sau dupa eliberarea acestora.

Grupul Pompidou se întruneste o data la trei ani la nivel ministerial pentru a-si actualiza activitatile si a defini noile exigente si prioritati: prevenirea abuzului de droguri, reintegrarea sociala a toxicomanilor si a consumatorilor de droguri, functionarea sistemului penal si promovarea cursurilor de pregatire si a cercetarii în special a costurilor sociale ale toxicomaniei si a problemelor de etica. În materie de epidemiologie, se realizeaza o cooperare cu tarile bazinului mediteranean pentru crearea unei retele de experti.

Farmacopeea europeana

Farmacopeea europeana[2] garanteaza calitatea medicamentelor, elaborând norme comune si obligatorii destinate a fi aplicate în ansamblul tarilor membre. Organizatia promoveaza metode analitice uniforme si standardizeaza toate substantele utilizate în medicina umana si veterinara. Standardele nationale sunt coordonate si exista acum mai mult de 1600 standarde europene obligatorii pentru noile medicamente.

Aceasta munca se efectueaza în cadrul unei conventii europene ratificata de Uniunea Europeana si de treizeci de state membre. Dar influenta Farmacopeei europene depaseste cu mult frontierele Europei: numeroase alte tari utilizeaza astazi normele europene în legislatia lor nationala.

Farmacopeea europeana este obligatorie începând cu 1 ianuarie 2002. Ea este disponibila sub forma unei lucrari tiparite (editia a patra) a unui CD-Rom si în versiune electronica. Este adusa la zi de 3 ori pe an în suplimente tiparite.

[1] http://www.coe.int/T/E/Social_Cohesion/Pompidou_Group/

[2] http://www.pheur.org

Programul de standardizare biologica realizat în colaborare cu Uniunea Europeana are ca scop: elaborarea substantelor de referinta si a standardelor europene de lucru în domeniul produselor biologice; standardizarea metodelor de testare pentru controlul calitatii substantelor biologice; elaborarea metodelor alternative pentru controlul calitatii substantelor biologice care sa aplice conceptul celor 3R-uri (rafinarea, reducerea, înlocuirea experimentelor pe animale); sa contribuie la armonizarea internationala în sfera produselor biologice.

Programul este deschis partenerilor din industrie si din laboratoarele oficiale de control care se preocupa de calitatea produselor biologice si urmareste realizarea unei cooperari strânse între parteneri, promovarea know-how-ului si facilitarea recunoasterii reciproce a rezultatelor utilizând mijloacele eficiente de testare a produselor biologice (standarde, metode validate etc.) care au aparut. Pentru fiecare studiu sunt numiti conducatori de proiect. Acestia asista administratorii stiintifici ai Directoratului european pentru calitatea medicamentelor (EDQM) în elaborarea protocoalelor de colaborare si evaluarea studiilor.

Reteaua laboratoarelor oficiale de control a medicamentelor a fost creta de EDQM în strânsa cooperare cu Uniunea Europeana pentru: a coordona activitatea laboratoarelor; a facilita schimbul de cunostinte între ele; a promova dezvoltarea unor standarde comune armonizate.

CAPITOLUL V

COEZIUNE SOCIALA

Ultimii ani au demonstrat cât de importanta este coeziunea sociala pentru asigurarea climatului de securitate democratica. Societatile divizate si dezechilibrate se dovedesc nu numai nedrepte dar nici nu pot sa garanteze stabilitatea pe termen lung. Se recunoaste din ce în ce mai puternic faptul ca guvernele trebuie sa urmareasca nu numai functionarea factorului economic ci si functionarea societatii: dezvoltarea economica neînsotita de o dezvoltare sociala va genera probleme serioase mai devreme sau mai târziu.

De aceea, sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei care s-au întâlnit în octombrie 1997 în cadrul celui de-al doilea Summit al Organizatiei au identificat coeziunea sociala ca "una dintre necesitatile stringente ale Europei extinse si factorul complementar esential al promovarii drepturilor omului si a demnitatii".

Creat de Comitetul Ministrilor în 1999, **Comitetul european pentru coeziune sociala** (CDCS) are ca prima responsabilitate elaborarea strategiei de coeziune sociala, care stabileste principiile unei abordari integrate a problemelor sociale în Europa de astazi prin:

a. promovarea ratificarii instrumentelor juridice ale Consiliului Europei referitoare la securitatea sociala si aplicarea prevederilor lor;
b. elaborarea principiilor politicii privind respectarea drepturilor sociale, în special ocuparea fortei de munca, accesul la protectie sociala si la locuinte;
c. realizarea unei serii de activitati privind copiii, familiile si persoanele în vârsta;
d. asistarea statelor membre din Europa centrala si de est în procesul de aplicare a principiilor Consiliului Europei în diversele sfere ale politicii sociale;
e. înfiintarea unei Divizii de dezvoltare a coeziunii sociale care sa realizeze cercetari si analize în sprijinul activitatilor incluse în strategie.

Activitatile Comitetului se refera la:

Accesul la drepturile sociale

a. accesul la protectie sociala: CDCS a încredintat unui Grup de specialisti privind accesul la protectie sociala (CS-PS) sarcina de a elabora liniile directoare ale politicii de îmbunatatire a accesului la asistenta si servicii sociale. Rezultatele concrete ale CS-PS au constat în elaborarea raportului "Obstacole întâmpinate la accesul protectiei sociale în Europa", si a liniilor directoare[1] de îmbunatatire a accesului la protectie sociala;
b. accesul la locuinte: programul privind accesul la locuinte a fost lansat în 1999, constând în oferirea accesului la locuinte pentru grupurile vulnerabile. Înfiintat pentru colectarea informatiilor asupra sistemului de locuire în statele membre, pentru a analiza si propune masuri de crestere a accesului la locuinte, Grupul de specialisti privind accesul la locuire si-a încheiat aceasta activitate în 2001. Din toamna lui 2002 un nou grup de

[1] http://www.coe.int/T/E/Social_cohesion/Activities_for_Social_Cohesion/Activities/1_Access_to_social_rights/1_Social_Protection/02_GUIDELINES%20FOR%20IMPROVING%20ACCESS%20-EN.asp#TopOfPage

specialisti a actionat asupra *"contributiei politicii privind locuintele la coeziunea sociala"*.

Accesul la locurile de munca

Una dintre activitatile cheie ale strategiei de coeziune sociala a Consiliului Europei este promovarea accesului la locurile de munca pentru milioanele de persoane din statele Consiliului care sunt somere sau cauta de lucru. Înfiintat în 1999 Comitetul de experti asupra promovarii accesului la locurile de munca (CS-EM) a identificat practici corecte si a elaborat o propunere de linii directoare[2] privind dezvoltarea locala a ocuparii fortei de munca. Aceste linii directoare sunt în special relevante pentru situatia pietelor locurilor de munca din statele membre ale Europei centrale si de est si au la baza cinci criterii principale: parteneriatul, egalitatea de sanse si nediscriminarea, antreprenoriatul, educatia si pregatirea continua. Printre altele, acest Comitet asigura urmarirea si evaluarea propriilor lucrari.

Forumul pentru copii si familie

Acesta reprezinta un organism multidisciplinar care coordoneaza programul "Focus asupra copiilor si familiei". Forumul care are loc de doua ori la Strasbourg, reuneste actori internationali proeminenti în sfera problematicii copiilor, reprezentanti nationali, organizatii guvernamentale si neguvernamentale, comitete directoare ale Consiliului Europei, experti si cel mai important, copii. Problemele abordate de Forum se refera la democratie si participare în societate, reconcilierea vietii de familie, asistenta sociala pentru elevi, violenta fata de copii, saracie, exploatarea muncii copiilor, drepturile copiilor, abuzul sexual etc.

Securitatea sociala

Ca urmare a instrumentelor sale juridice pertinente, Consiliul Europei încurajeaza statele membre sa stabileasca între ele relatii de coordonare în sfera securitatii sociale. De asemenea, Consiliul Europei organizeaza periodic conferintele ministrilor de resort în domeniul securitatii sociale. Obiectivele acestora constau în studierea celor mai importante probleme si provocari care afecteaza statele membre în sfera securitatii sociale si în facilitarea contactelor directe între ministrii.

Pâna în prezent au avut loc opt conferinte ministeriale care au avut ca tema: finantarea securitatii sociale, rolul si costul politicii în domeniul asistentei medicale (Strasbourg, 1979), securitatea sociala în perioade dificile din punct de vedere economic (Atena, 1985), securitatea sociala într-o societate în schimbare (Lugano, 1989), politicile de securitate sociala si ocuparea fortei de munca (Limerick, 1992), dependenta si securitatea sociala (Lisabona, 1985), securitatea sociala si tranzitia spre sec. XXI (Valetta, 1998), implicatiile migratiei fortei de munca asupra sistemelor de securitate sociala în tarile europene (Bratislava, 2002).

Conventiile europene specifice, cum ar fi: Carta sociala europeana, Carta revizuita si protocoalele acestora garanteaza un ansamblu de drepturi sociale fundamentale. Codul european de securitate sociala si protocolul sau garanteaza un nivel minim de prestatii în domeniul îngrijirilor medicale, ajutoarelor pentru boala si pentru accidente de munca, de maternitate si a alocatiilor familiale, de somaj, pensiilor de invaliditate si ajutoarelor pentru urmasi. Codul revizuit (1990) tine seama de

[2]http://www.coe.int/T/E/Social_cohesion/Activities_for_Social_Cohesion/Activities/1_Access_to_social_rights/ 3_ Employment/4_Final_Activity_Report.asp#TopOfPage

evolutia legislatiei priv ind securitatea sociala din statele membre în cursul ultimilor ani si îmbunatateste protectia garantata la nivel national.

Mobilitatea internationala a muncitorilor si a familiilor lor, integrarea în tarile gazda fara pierderea identitatii culturale, a protectiei juridice si sociale sunt facilitate de urmatoarele acorduri:

? Conventia europeana privind securitatea sociala (STE nr. 78) care se bazeaza pe patru principii fundamentale: egalitatea de tratament, uniformitatea legislatiei aplicabile, pastrarea drepturilor si a alocatiilor în strainatate.;
? Conventia europeana privind asistenta sociala si medicala (STE nr. 14) al carui principiu fundamental este egalitatea de tratament;
? Conventia europeana privind statutul juridic al muncitorului migrant (STE nr. 93) care consfinteste principiul egalitatii de tratament între muncitorii nationali si muncitorii migranti si recunoaste dreptul reunificarii familiei muncitorului migrant, sub controlul unui comitet consultativ.

Divizia de dezvoltare a coeziunii sociale, înfiintata de Comitetul Ministrilor în 1998, realizeaza, în strânsa colaborare cu statele membre, analize conceptuale si metodologice asupra politicilor de insertie sociala a grupurilor vulnerabile, participarii si guvernului, capacitatii institutionale de a raspunde urgentelor. Obiectivele Diviziei constau în sustinerea aplicarii Strategiei de coeziune sociala (adoptata de Comitetul Ministrilor în iulie 2000) si în lupta împotriva saraciei în statele membre. De asemenea, Divizia urmareste sa:

- încurajeze schimbul de pareri între factorii de decizie, cercetatori si organizatii internationale;
- sustina statele membre în activitatea lor de monitorizare a impactului politicilor sociale;
- examineze problema coeziunii sociale la nivel local prin intermediul proiectelor pilot.

Printre cercetarile efectuate de Divizie se numara cele referitoare la:

- asistenta sociala pentru grupurile vulnerabile[3];
- combaterea saraciei în Caucaz[4];
- practici corecte – modele de insertie sociala[5];
- indicatori sociali [6];
- reteaua institutiilor de cercetare în domeniul social[7];
- noile solicitari sociale si guvernarea (Forum 2001) [8];
- noile responsabilitati sociale (forum 2003) [9].

[3] http://www.coe.int/T/E/social_cohesion/Analysis_and_Research/Activities/Benefits/default.asp#TopOfPage

[4] http://www.coe.int/T/E/social_cohesion/Analysis_and_Research/Activities/Caucasus_Project/default.asp#TopOfPage

[5] http://www.coe.int/T/E/social_cohesion/Analysis_and_Research/Activities/Good_practice/default.asp#TopOf Page

[6] http://www.coe.int/T/E/social_cohesion/Analysis_and_Research/Activities/Indicators/default.asp#TopOfPage

[7] http://www.coe.int/T/E/social_cohesion/Analysis_and_Research/Activities/Network_of_Researchers/default.asp#TopOfPage

[8] http://www.coe.int/T/E/social_cohesion/Analysis_and_Research/Activities/Forum_2001/default.asp#TopOfPage

[9] http://www.coe.int/T/E/social_cohesion/Analysis_and_Research/Activities/Forum_2003/default.asp#TopOfPage

Integrarea persoanelor cu dizabilitati

S-a estimat ca în medie 10% din populatia globului are o dizabilitate. Din cele 800 de milioane cât însumeaza cele 45 de state membre ale Consiliului Europei, 80 de milioane au dizabilitati. Desi s-au realizat progrese semnificative în variate domenii, multe dintre persoane se confrunta astazi în Europa cu bariere în ce priveste oportunitatile egale si deplina participare la viata comunitatii (nivele scazute de educatie si pregatire profesionala, rate mari de somaj, venituri mici, obstacole în mediul construit, excludere sociala, intoleranta, stereotipuri, discriminare directa si indirecta, violenta si abuz).

Consiliul Europei îsi propune o politica coerenta pentru persoanele cu dizabilitati, în special în privinta readaptarii functionale, a integrarii sociale si a participarii pe deplin la viata comunitatii. Modelul politicii sale prezente în recomandarea R(92)6 urmareste eliminarea excluderii de orice natura: psihologica, educationala, familiala, culturala, sociala, profesionala, financiara sau arhitecturala si promovarea principiilor de viata autonoma si de participare cetateneasca deplina si faciliteaza aplicarea lor inspirând reformele legislative nationale cât si diferitele initiative la nivel european.

Migratiile

Consiliul Europei urmareste sa consolideze cooperarea europeana în domeniul migratiei concentrându-se asupra migratiilor, statutului juridic al migrantului, integrarea migrantilor si a refugiatilor. Integrarea reprezinta o problema majora în special în tarile Europei centrale si de est. Politicile Consiliului se refera la aceasta si ofera linii directoare pentru îmbunatatirea relatiilor în comunitate, pentru încurajarea coeziunii si tolerantei si pentru garantarea drepturilor sociale ale migrantilor. În acest sens, o seama de texte au fost adoptate de Comitetul Ministrilor si de Adunarea Parlamentara de-a lungul anilor. Punctul culminant al acestui proces l-a constituit elaborarea Conventiei europene privind statutul juridic al muncitorului migrant, (STE nr. 93) care a intrat în vigoare în 1983.

Migrarea neregulata este un subiect major de reflexie. Consiliul Europei recomanda gestionarea fluxurilor migratorii încurajând dialogul si parteneriatul între tarile de origine, de tranzit si de destinatie a migrantilor. El examineaza, de altfel, situatia legislatiilor si a practicilor care reglementeaza statutul juridic al rezidentilor straini si al altor persoane admise pe teritoriul statelor membre.

Organismul interguvernamental principal responsabil de problemele migratiei în cadrul Consiliului Europei este Comitetul european privind migratia (CDMG).

Roma/Tiganii

Roma/tiganii formeaza un grup de aproximativ 8-10 milioane de persoane în Europa. Ei pot fi gasiti în aproape toate statele membre ale Consiliului Europei si în anumite tari ale Europei centrale si de est reprezinta peste 5% din populatie. Desi exista în Europa începând din secolul al XIV-lea, deseori ei nu sunt recunoscuti de populatia majoritara ca un popor european si au suferit de-a lungul istoriei fiind alungati si persecutati, culminând cu încercarea nazistilor de a-i extermina. Ca urmare a secolelor de alungare multe comunitati Roma/de tigani traiesc astazi în conditii dificile, deseori la marginea societatii, iar participarea lor la viata publica este foarte limitata. De asemenea, este foarte dificil pentru ei sa asigure cunoasterea contributiei lor la cultura europeana.

Unul dintre principalele obiective ale Consiliului Europei este sa încurajeze statele membre sa abordeze problematica Roma/tiganilor în cadrul unei viziuni pe

termen lung. Unul dintre principiile fundamentale care guverneaza abordarea problematicii Roma/tiganilor de catre Consiliul Europei este participarea comunitatilor în cauza prin intermediul reprezentantilor si asociatiilor Roma/de tigani.

Din 1993, problema Roma/tiganilor a devenit punctul focal în trei domenii prioritare ale Consiliului Europei: protectia minoritatilor, lupta împotriva rasismului si intolerantei si lupta împotriva excluderii sociale. Într-adevar, situatiile dificile cu care se confrunta numeroase comunitati Roma/de tigani reprezinta în ultima instantao amenintare pentru coeziunea sociala a statelor membre. Asociatiile Roma/de tigani au apelat frecvent la Consiliul Europei pentru a se asigura ca drepturile fundamentale ale minoritatilor sunt recunoscute în statele membre.

Consiliul Europei a decis sa analizeze problema Roma/tiganilor pentru a determina o îmbunatatire pe termen lung a situatiei lor. Pentru ca aceasta problema sa fie tratata institutional, Comitetul Ministrilor a înfiintat în 1995 un grup de specialisti privind Roma/tiganii având ca responsabilitate oferirea consultantei de specialitate statelor membre si încurajarea autoritatilor internationale sa actioneze unde este necesar. Rolul acestui grup este complementar celui al Coordonatorului de activitati privind Roma/tigani care promoveaza cooperarea cu alte organizatii internationale relevante si dezvolta relatii de lucru cu organizatiile Roma/de tigani. Planul de activitati al grupului, adoptat de Comitetul Ministrilor, identifica teme variate care urmeaza sa fie abordate progresiv si sa genereze elaborarea de principii pentru statele membre.

Consiliul Europei împreuna cu OSCE–ODIHR, sustinuti financiar de Comisia Europeana au decis ca împreuna în cadrul Pactului de stabilitate[10] sa îmbunatateasca situatia Roma/tiganilor, observând ca o politica coerenta care sa implice toti actorii si în primul rând Roma/tiganii deseori lipsea. În acest sens a fost elaborat proiectul "Roma în cadrul Pactului de stabilitate". Acesta urmareste promovarea statutului Roma/tiganilor si este compus din trei elemente: adresarea celor mai acute situatii de criza; dezvoltarea politicilor în domeniul Roma/tiganilor; participarea Roma/tiganilor la activitatea societatii.

Analiza strategica a Europei de sud – est

Analiza strategica a Europei de sud-est referitoare la coeziunea sociala reprezinta un element important al programului de asistenta pentru 2001 si 2002 si o contributie a Consiliului Europei la Pactul de stabilitate pentru Europa de sud-est. Obiectivul ei principal consta în examinarea posibilitatilor de dezvoltare sociala durabila în regiune si identificarea unui program social în scopul obtinerii stabilitatii si a dezvoltarii durabile.

Activitatea este orientata spre:

1. consolidarea rolului ministerelor prin conferirea responsabilitatii în promovarea coeziunii sociale (locuri de munca, sanatate, locuinte, protectie sociala, educatie) prin îmbunatatirea proceselor de dezvoltare a politicilor si de stabilire a prioritatilor;
2. încurajarea cooperarii regionale prin dezvoltarea schimburilor de informatii, experiente si practici corecte;
3. aducerea la zi a politicilor si a legislatiilor statelor participante în conformitate cu standardele europene.

Analiza strategica tine cont de principiile Consiliului Europei în domeniul coeziunii sociale, si anume:

[10] www.coe.int/T/E/Social_ Cohesion/Roma_Gypsies/

- abordarea multidisciplinara;
- activitati multidisciplinare;
- implicarea actorilor neguvernamentali;
- dezvoltarea proiectelor de la nivel local.

Aceasta activitate este deschisa pentru toate tarile din Europa de sud-est (membre si nemembre ale Consiliului Europei). În prezent, urmatoarele state sunt implicate activ: Albania, Bulgaria, Croatia, România, Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei, Bosnia si Hertegovina, Republica Federala a Iugoslaviei si Moldova.

Populatia si dezvoltarea demografica

Cu o populatie de aproape 800 milioane de locuitori, având o medie de viata tot mai ridicata în majoritatea statelor europene, confruntata însa cu un proces accentuat de îmbatrânire, Europa celor "45" trebuie, înca de pe acum, sa se pregateasca sa faca fata provocarilor determinate de evolutia sa demografica.

Din perspectiva unei dezvoltari umane durabile, problema populatiei necesita o atentie deosebita: aceasta determina într-o mare masura decizii politice referitoare la bunastarea sociala si economica, sanatate, educatie, dezvoltare locala si regionala. În egala masura, tendintele populatiei sunt afectate de impactul demografic al deciziilor politice.

Comitetul european pentru populatie, creat de Comitetul Ministrilor în 1973, monitorizeaza si analizeaza tendintele demografice în statele membre ale Consiliului Europei. El publica un raport anual privind "Dezvoltari demografice recente în Europa" care prezinta datele cele mai recente si semnificative asupra tendintelor populatiei în Europa.

SOLIDARITATEA

Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei

Creata în 1956 printr-un acord partial al Consiliului Europei, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei (CEB) reprezinta cea mai veche institutie financiara din Europa si singura cu vocatie exclusiv sociala. CEB[11] este instrumentul financiar al politicii de solidaritate creat de Consiliul Europei.

Desi este plasata sub autoritatea Consiliului Europei, Banca are personalitate juridica si autonomie financiara deplina. Prin oferirea de împrumuturi, nu de subventii, statelor membre din Europa Banca participa la finantarea proiectelor sociale, raspunde situatiilor de criza, contribuind astfel la îmbunatatirea conditiilor de viata si a coeziunii sociale în regiunile mai putin avantajate ale Europei.

Câmpul de actiune al Bancii consta în: ajutorul acordat refugiatilor si migrantilor; ajutorul acordat victimelor dezastrelor naturale si ecologice; crearea de locuri de munca în IMM-uri; pregatire profesionala; educatie; sanatate; locuinte sociale; îmbunatatirea conditiilor de viata în zonele urbane dezavantajate; protectia mediului; modernizare rurala; protectia si reabilitarea patrimoniului istoric.

Conditiile generale pentru obtinerea finantarii: Proiectele prezentate trebuie sa corespunda urmatoarelor criterii:

- sa fie alcatuite în conformitate cu tratatele (conventiile) Consiliului Europei;
- sa respecte mediul, având la baza conventiile internationale si standardele de calitate;

[11] www.coe.int/ceb

- solicitarea de finantare nu trebuie sa depaseasca 50% din costul eligibil al proiectului, restul putând fi cofinantat de alte institutii internationale (www.coebank.org/en/activities/frpartenariats.htm);
- sa corespunda procedurilor de licitare conforme cu directivele nationale si internationale.

În cadrul procesului de finantare exista doua nivele pe care CEB le stabileste pentru cel care se împrumuta (aplicant):

- proiectul, care corespunde cererii de împrumut depuse de aplicant, ale carui tip, durata si suma trebuie aprobate de Consiliul de administratie;
- împrumutul în sine, ale carui conditii sunt negociate direct între Banca si aplicant.

Aceasta distinctie între proiecte si împrumuturi corespunde celor doua secvente distincte ale aceluiasi proces denumit "ciclul proiectului" prin care un aplicant depune o cerere de finantare catre CEB, prezinta un proiect spre evaluare, primeste aprobarea pentru proiect si obtine sumele respectivului împrumut.

Tipurile de proiecte:

1. proiecte individuale caracterizate printr-o singura entitate care se împrumuta si un singur manager de proiect;
2. programe sectoriale cu proiecte multiple care grupeaza mai mult de un proiect ce actioneaza în mai multe domenii de actiune ale Bancii si asupra mai multor beneficiari.

Doua categorii de operatiuni

Este importanta distinctia între cele doua operatii bancare propuse de CEB în cadrul proiectelor sale:

• împrumuturile acordate direct aplicantilor responsabili de implementarea proiectelor (state, autoritati locale) fie institutiilor financiare în cazul proiectelor care grupeaza mai multi beneficiari;

• garantiile în cadrul operatiilor de împrumut realizate de alte surse financiare.

Ciclul proiectului

Banca a constituit un "cont financiar selectiv" care îi permite sa utilizeze o parte din beneficiile sale anuale pentru a subventiona dobânzile împrumuturilor pentru unele proiecte de mare valoare sociala din cele mai defavorizate state membre.

Suma totala a împrumuturilor acordate de banca de la înfiintarea sa se cifreaza la peste 15 miliarde euro. Capitalul sau subscris este de 1,6 miliarde euro. Dupa a cincea majorare de capital hotarâta în noiembrie 1999, capitalul bancii s-a ridicat la 4 miliarde euro si fondurile proprii (rezerve, capital varsat) la aproximativ 1,3 miliarde de euro.

Centrul Nord-Sud

Centrul european pentru interdependenta si solidaritate globala (Centrul Nord-Sud) a fost înfiintat în 1989 la Lisabona (Portugalia) de Consiliul Europei pentru a încuraja cooperarea si solidaritatea nord-sud si a îmbunatati educatia si informarea prin intermediul interdependentei dintre locuitorii globului. Deseori reprezentat ca fereastra Consiliului Europei spre lume el analizeaza valorile (respectarea drepturilor omului, democratiei si coeziunii sociale) peste granitele continentului european.

El urmareste un dublu obiectiv: sensibilizarea europenilor la interdependenta si la solidaritatea Nord-Sud si dezvoltarea de contacte cu guvernele, colectivitatile locale, ONG-urile, parlamentarii si mass media tarilor din alte regiuni ale lumii, în scopul promovarii dezvoltarii drepturilor omului si a democratiei pluraliste, precum si a educatiei globale. În acest mod, Centrul Nord-Sud reflecta principiile Consiliului

Europei referitor la universalitatea drepturilor omului si credinta acestuia ca viitorul Europei este strâns legat de soarta celorlalte continente într-o lume în care globalizarea are loc din ce în ce mai rapid.

Centrul si-a determinat o arie geopolitica pentru a-si întari eficienta si pentru a evita dispersarea prea mare. Prioritatea este reprezentata de Africa si zona mediteraneeana. Consolidarea societatii civile si relationarea vor constitui principiile programelor. În cazul Africii, activitatile vor reflecta procesul extensiv de consolidare cu societatea civila africana.

Activitatea Centrului este organizata în programe de trei ani: 1999-2001, 2002 - 2004. Prioritatile programului 2002 -2004 sunt reprezentate de:

- **Educatia si instruirea pentru cetatenie globala.** Scopul acestui program este de a asigura promovarea, îmbunatatirea si cresterea educatiei globale care cuprinde educatia pentru dezvoltare, drepturile omului, durabilitate, pentru pace si prevenirea conflictelor, interculturala, pentru cetateni;
- **Dialogul politic si consolidarea solidaritatii într-o lume interdependenta.** Principalul obiectiv politic al Consiliului Europei îl constituie drepturile omului. Drepturile economie, sociale si culturale sunt avute în vedere alaturi de cele civile si politice în dimensiunea lor universala, indivizibile si interdependente;
- **Strategia multimedia.** Centrul doreste sa devina un pol al expertizei în domeniul informarii si comunicarii. El deserveste propriile unitati ale Consiliului Europei, statele membre si Consiliul executiv pentru a creste vizibilitatea lui si a activitatilor lui din sfera interdependentei si solidaritatii globale.

Prin ateliere de lucru, forum-uri, seminarii, material educational, publicatii si alte activitati, inclusiv un Premiu anual Nord-Sud si o Saptamâna de educatie globala, Centrul se straduieste sa puna în valoare dimensiunea drepturilor omului si rolul societatii civile, sa dezvolte solidaritatea internationala la nivel local, sa sustina ajutorul international pentru dezvoltare, sa promoveze libertatea media si sa îmbunatateasca relatiile Nord-Sud.

Centrul Nord-Sud publica lunar un buletin de informatii, *Interdependentul* .

CAPITOLUL IV

DEMOCRATIE LOCALA SI REGIONALA

În viziunea Consiliului Europei, functionarea eficienta a institutiilor democratice la nivel local si regional reprezinta un factor-cheie al asigurarii stabilitatii democratice a tarilor europene. De aceea, unul din scopurile fundamentale ale Consiliului este de a promova si consolida democratia locala si regionala în statele membre, de a elabora si aplica un set de standarde pentru buna functionare a statului, a institutiilor sale centrale si a structurilor intermediare, cum sunt autoritatile municipale, comunale si regionale, si de a încuraja schimbul de experienta si informatii în problemele administratiei locale.

Activitatile întreprinse în cadrul Consiliului Europei în vederea realizarii acestui obiectiv se desfasoara pe câteva planuri complementare:

- efectuarea unui schimb continuu de informatii si experienta între statele membre în problemele democratiei locale si regionale;
- protectia si promovarea diversitatii culturale si spirituale la nivel local si regional;
- sprijinirea statelor membre, în special a celor din Europa centrala de est în desfasurare reformelor si consolidarea sistemelor lor democratice, inclusiv în domeniul democratiei locale si regionale;
- extinderea cooperarii între ministrii responsabili cu problemele administratiei publice locale si regionale;
- promovarea cooperarii transfrontaliere ca mijloc eficient de întarire a securitatii democratice si stabilitatii si ca factor important de crestere a încrederii între state vecine;
- sprijinirea activa a obiectivelor Pactului de stabilitate pentru Europa de sud-est vizând democratia locala si cooperarea transfrontaliera;
- dezvoltarea activitatilor si programelor Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa.

În conformitate cu Carta europeana privind autonomia locala, premizele democratiei locale se întemeiaza pe diviziunea raspunderilor de guvernare între guvernul central si autoritatile locale, pe repartizarea catre aceste autoritati a unor resurse financiare proportionale cu serviciile de care raspund si pe libertatea de a decide singure asupra folosirii acestor resurse.

Cooperarea interguvernamentala în problemele democratiei locale din cadrul Consiliului Europei a primit un puternic impuls politic din partea celei de-a doua reuniuni la nivel înalt a Consiliului din 10-11 octombrie 1997 de la Strasbourg. De asemenea, ministrii statelor membre responsabili cu problemele administratiei publice locale si regionale se întrunesc în conferinte periodice pentru a efectua schimburi de vederi si a conveni asupra unor linii directoare privind dezvoltarile politice din acest domeniu. Activitatea principalului for interguvernamental al Consiliului în materie – Comitetul director pentru democratia locala si regionala (CDLR) – se finalizeaza, de regula, prin publicarea unor rapoarte si propuneri si prin adoptarea de catre Comitetul Ministrilor a unor recomandari si conventii.

Cooperarea interguvernamentala, care este deschisa tuturor statelor membre, este completata cu activitati specifice, cum ar fi acordarea de avize legislative, sprijinirea reformelor, întarirea capacitatilor manageriale la nivel local si participarea democratica în tarile membre si nemembre ale Consiliului, inclusiv participarea democratica la cooperarea transfrontaliera. Aceste activitati vizeaza în special consolidarea stabilitatii democratice în tarile din Europa centrala si de est si promovarea obiectivelor Pactului de stabilitate pentru Europa de sud-est.

Comitetul director pentru democratia locala si regionala (CDLR)

Acest Comitet reprezinta centrul actiunii interguvernamentale a Consiliului Europei în materie de democratie locala si regionala. Principalele lui functii cuprind:

? examinarea, la cererea Comitetului Ministrilor, a oricarei probleme privind activitatile locale si regionale;
? elaborarea de propuneri referitoare la cooperarea transfrontaliera;
? pregatirea conferintelor ministrilor responsabili cu administratia publica locala;
? urmarirea aplicarii Cartei europene pentru autonomia locala, a Conventiei europene privind cooperarea transfrontaliera dintre comunitati sau autoritati teritoriale si a Conventiei privind participarea strainilor la viata publica la nivel local;
? cooperarea cu alte comitete directoare sau comitete ad-hoc în înfaptuirea unor proiecte multidisciplinare.

Comitetul este format din reprezentanti ai tuturor statelor membre si la lucrarile lui pot participa reprezentanti sau observatori din partea altor state sau organizatii internationale de profil, însa fara drept de vot.

Protectia diversitatii culturale si spirituale

Protectia si promovarea bogatiei si diversitatii patrimoniului cultural european constituie un alt obiectiv esential al Consiliului Europei. Limbile regionale sau minoritare reprezinta o parte componenta a acestui patrimoniu. Începând cu 1992, un numar însemnat de state membre ale Consiliului si-au confirmat angajamentul fata de conservarea si dezvoltarea diversitatii culturale si spirituale a Europei prin semnarea si ratificarea Cartei europene a limbilor regionale sau minoritare.

Acest important instrument juridic a fost adoptat de Comitetul Ministrilor, la propunerea Conferintei permanente a puterilor locale si regionale din Europa (CLRAE), la 25 iunie 1992. Acesta a fost deschis spre semnare la 5 noiembrie 1992 si a intrat în vigoare la 5 noiembrie 1998. El apare ca o dezvoltare a dreptului la folosirea limbii materne stipulate în Conventia europeana a drepturilor omului si ca un act complementar la prevederile respective ale Conventiei-cadru pentru protectia minoritatilor nationale.

Pâna la 18 august 2002 , Carta a fost ratificata de 17 state – Anglia, Armenia, Austria, Cipru, Croatia, Danemarca, Elvetia, Finlanda, Germania, Liechtenstein, Norvegia, Olanda, Slovacia, Slovenia, Spania, Suedia si Ungaria – si semnata de 12 state.

Aplicarea prevederilor Cartei de catre statele parti este supravegheata de catre Comitetul de experti al acesteia.

Întarirea stabilitatii democratice

Începând cu 1989, Consiliul Europei a elaborat si aplicat un program de asistenta pentru dezvoltarea stabilitatii democratice în statele europene, cu accent pe tarile din Europa centrala si de est. Acest program, inspirat din prevederile Cartei europene pentru autonomia locala, opereaza pe doua planuri: interguvernamental si local.

Programul de asistenta desfasurat la nivel interguvemamental vizeaza crearea unui cadru legislativ eficient pentru autoritatile locale si stabilirea în cadrul guvernului central a unor structuri capabile sa gestioneze autoritatile locale. Esenta acestui program este o expresie a principiilor Cartei europene pentru autonomia locala.

Programul aplicat la nivel local si regional este stabilit în directa cooperare cu autoritatile locale si regionale alese si cu asociatiile nationale ale acestora, precum si cu membrii Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa (CLRAE).

Principalele domenii de colaborare sunt asistenta pentru elaborarea legislatiei de baza pentru autoritatile locale si regionale; asistenta în stabilirea pentru aceste autoritati a unor aranjamente financiare echitabile în vederea încurajarii descentralizarii fiscale; dezvoltarea capacitatilor de conducere si management ale autoritatilor locale; stabilirea si întarirea asociatiilor nationale ale autoritatilor locale si regionale.

Metodele de lucru pentru aplicarea acestui program cuprind conferinte, acordarea de expertiza legislativa, seminarii si ateliere de lucru, vizite de studiu si cursuri de specializare.

Conferintele ministrilor responsabili cu administratia locala

Aceste conferinte au loc periodic si sunt consacrate unor aspecte referitoare la problematica democratiei locale si regionale. Ultima asemenea conferinta, cea de-a 13-a, s-a tinut la Helsinki în 2002 si a avut ca tema "Autonomia regionala – modele si principii europene". Ministrii au propus Comitetului Ministrilor al Consiliului Europei sa ceara Comitetului director pentru democratia locala si regionala sa elaboreze proiecte de instrumente juridice pe aceasta tema, tinând cont de sugestiile formulate la Conferinta.

Conferinta anterioara de la Istambul din anul 2000 a fost consacrata rolului autoritatilor locale în ameliorarea serviciilor sociale si combaterea excluderii sociale.

Cooperarea transfrontaliera

Cooperarea transfrontaliera, promovata activ de catre Consiliul Europei, a capatat amploare în contextul schimbarilor de pe continentul european dupa 1989. Aceasta cooperare este promovata ca un mijloc de dezvoltare a relatiilor de buna vecinatate între state, de crestere a tolerantei, încrederii si întelegerii reciproce între populatiile situate de o parte si de alta a frontierelor nationale, precum si ca un factor de consolidare a stabilitatii democratice si securitatii europene.

Activitatea Consiliului Europei în aceasta materie se desfasoara prin intermediul a doua foruri: Comitetul de experti pentru cooperarea transfrontaliera, organism interguvernamental format din reprezentanti ai statelor membre si Comitetul de consilieri pentru dezvoltarea cooperarii transfrontaliere în Europa centrala si de est, creat de Comitetul Ministrilor în 1993.

În acest context, s-a dezvoltat si conceptul crearii de euroregiuni în diverse parti ale continentului european ca forme eficiente de promovare a cooperarii transfrontaliere.

Democratia locala si cooperarea transfrontaliera în Europa de sud-est

Începând cu anul 2000, Consiliul Europei a initiat programe menite sa contribuie la realizarea obiectivelor Pactului de stabilitate pentru Europa de sud-est în domeniul consolidarii democratiei locale si extinderii cooperarii transfrontaliere.

În prezent, Consiliul Europei îsi concentreaza atentia asupra problemelor descentralizarii administrative si autonomiei locale, descentralizarii fiscale, cetateniei democratice si extinderii cooperarii transfrontaliere, inclusiv prin încurajarea crearii de euroregiuni.

Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa

Un rol esential în dezvoltarea democratiei si autonomiei locale si regionale revine Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa, creat în 1995 ca organ principal al Consiliului Europei, alaturi de Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara. Congresul a luat fiinta ca urmare a initiativei primei reuniuni la nivel înalt a Consiliului Europei din octombrie 1993 de la Viena si ca o continuare pe un plan superior a actiunii anterioare a Conferintei permanente a puterilor locale si regionale din Europa.

Congresul este format din reprezentanti ai autoritatilor locale si regionale alese din statele membre ale Consiliului Europei si se întruneste în sesiuni anuale pentru a examina si formula recomandari cu privire la diversele aspecte ale functionarii administratiei publice si autonomiei locale si regionale în tarile europene (vezi detalii, *supra,* p..).

CAPITOLUL III

COOPERARE JURIDICA

Pe plan juridic, Consiliul Europei contribuie într-o masura substantiala la armonizarea sistemelor juridice din Europa pe baza standardelor adoptate în cadrul Organizatiei. Obiectivul sau central în aceasta privinta este de a încuraja stabilitatea si dezvoltarea institutiilor si procedurilor democratice la nivel national, regional si local, si de a promova respectul fata de principiile statului de drept. Pentru atingerea acestor obiective Consiliul Europei a structurat:

? programul interguvernamental de activitate în cadrul caruia se pregatesc instrumentele juridice sub forma conventiilor (care sunt obligatorii pentru statele membre sau nemembre care le ratifica) sau recomandarilor (texte neobligatorii care enunta principii directoare);
? programul de cooperare în scopul consolidarii statului de drept, care asista statele membre si candidate (în particular statele din Europa centrala si orientala) în procesul lor de reforma institutionala, legislativa si administrativa si în formarea profesionistilor din drept în conformitate cu normele europene.

În esenta, activitatea Consiliului în acest domeniu se desfasoara pe trei planuri principale:

? modernizarea si armonizarea legislatiilor nationale în perspectiva asigurarii democratiei drepturilor omului si statului de drept;
? eficientizarea justitiei prin elaborarea unor proceduri judiciare mai simple si mai suple;
? cautarea de solutii comune pentru problemele juridice si etice generate de evolutia stiintifica si tehnica, adoptând reguli juridice pentru noile dezvoltari ale societatilor moderne.

Consiliul Europei s-a manifestat si se manifesta ca principala forta de inspiratie si ca laborator pentru elaborarea si adoptarea a aproape 190 de conventii si acorduri si a sute de recomandari în cei 54 de ani de existenta. În ultimii zece ani, structura si metodele de lucru ale acestuia au fost modificate radical pentru a face fata nevoilor de cooperare generate de schimbarile rapide de pe scena politica europeana, precum si sfidarilor extinderii treptate prin admiterea tarilor din Europa centrala si de est.

Activitatile Consiliului Europei în domeniul cooperarii juridice îmbraca forma a doua categorii de instrumente juridice: conventii si recomandari.

DEZVOLTAREA RELATIILOR JURIDICE ÎNTRE STATE

Conventiile: supremaţia dreptului

Potrivit articolului 15.a al Statutului Consiliului Europei, Comitetul Ministrilor examineaza masurile necesare realizarii obiectivului Organizatiei, " inclusiv încheierea de conventii si acorduri" .

Aceste conventii si acorduri reprezinta instrumente indispensabile pentru cooperarea juridica între state. Ele au un caracter obligatoriu pentru statele care le ratifica, prezentându-se în acelasi timp, ca instrumente de cooperare si simplificare: o conventie multilaterala a Consiliului Europei poate înlocui numeroase conventii bilaterale dintre statele membre în materia respectiva.

Multe din conventiile Consiliului Europei sunt deschise si statelor nemembre. Astfel, aceasta forma de cooperare juridica internationala s-a extins dincolo de limitele continentului european. Aceste conventii se refera la un numar considerabil

de domenii ca, de exemplu: extradarea; confiscarea produselor crimei; protectia vietii salbatice si a habitatelor naturale; dopajul în sport; bioetica si clonare; cetatenie; coruptie.

Recomandarile: linii directoare

Evident ca nu toate problemele sunt rezolvate pe calea conventiilor si acordurilor. Atunci când este vorba de definirea liniilor directoare de perspectiva ale legislatiei si practicii judiciare ale sta telor membre, Comitetul Ministrilor adopta recomandari. Acestea nu sunt obligatorii pentru statele membre, însa, în temeiul articolului 15.b al Statutului Consiliului, Comitetul Ministrilor are calitatea de a cere guvernelor statelor membre sa îl informeze asupra masurilor luate pentru aplicarea recomandarilor.

În esenta, recomandarile constituie pentru guvernele statelor membre un mijloc de a promova solutii eficiente pentru problemele noi care apar.

Dreptul international public

Forul de actiune în acest domeniu este Comitetul ad-hoc al consilierilor juridici pentru dreptul international public (CAHDI), singurul organism pan-european în care juristi ai ministerelor de externe îsi expun punctele de vedere asupra unor subiecte de interes comun tinând de dezvoltarea progresiva si codificarea dreptului international public. Comitetul se întruneste de doua ori pe an si are ca principale obiective dezvoltarea rolului dreptului international public si apropierea punctelor de vedere ale statelor în aceasta privinta; discutarea unor probleme actuale de drept international si compararea experientei si practicii statelor în problemele respective; crearea unui cadru de cooperare internationala pentru întarirea rolului si influentarea dezvoltarii dreptului international public prin schimb de opinii si experienta între juristi ai statelor membre; urmarirea activitatii altor organisme internationale în domeniile sale de competenta si dezvoltarea unor puncte de vedere comune ale statelor membre.

În urmarirea acestor obiective, Comitetul consilierilor juridici pentru dreptul international public a examinat probleme cum ar fi:

- succesiunea statelor si recunoasterea statelor;
- clasificarea documentelor privind practica statelor în domeniul dreptului international public;
- rolul depozitarilor de tratate internationale;
- datoriile misiunilor diplomatice;
- imunitatea statelor;
- dezvoltari privind tribunalele penale internationale si Curtea Penala Internationala.

Combaterea terorismului

În urma atacurilor teroriste din 11 septembrie 2001 împotriva Statelor Unite ale Americii, Consiliul Europei a raspuns prompt si ferm atât la nivelul Comitetului Ministrilor cât si la cel al Adunarii P arlamentare. Astfel, au fost adoptate la 11 iulie 2002 "liniile directoare în sfera drepturilor omului si a luptei împotriva terorismului" [1], primul document international juridic în materie.

În cadrul sesiunii Comitetului Ministrilor din 8 noiembrie 2001 s-a decis înfiintarea unui Grup multidisciplinar al actiunii internationale împotriva terorismului

[1] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Fight_against_terrorism/Texts_&_documents/GMT(2001)2back.grounddocs.asp#TopOfPage

(GMT)[2] ca urmare a puternicului atasament politic al Consiliului Europei fata de crearea unor instrumente internationale eficiente în materie. Natura multidisciplinara a acestui grup a aratat largul consens în ce priveste faptul ca o abordare sectoriala nu va conduce la rezultate prompte împotriva noilor forme de terorism, ci este necesara o abordare complexa care sa cuprinda elemente civile, comerciale, administrative, penale si alte elemente juridice.

Activitatea GMT a condus la actualizarea Conventiei europene privind reprimarea terorismului (STE nr. 90) din 1977 prin adoptarea de catre Comitetul Ministrilor la 13 februarie 2003 a unui Protocol de amendare (STE nr. 190). Protocolul a fost deschis spre semnare la sesiunea ministeriala a Comitetului Ministrilor din 15 mai 2003, când acest instrument a fost semnat de catre 30 de state membre.

Totodata, GMT a definit urmatoarele domenii prioritare de actiune ale Consiliului în lupta împotriva terorismului:

- cercetari asupra conceptelor "apologiei terorismului" si " incitarii la terorism";
- tehnici speciale de investigare;
- protectia martorilor;
- cooperarea internationala în impunerea legii;
- actiuni de suprimare a surselor de finantare a terorismului;
- problemele documentelor de identitate care se pun în legatura cu teroismul.

Alaturi de rezultatele activitatilor GMT, Consiliul Europei are convingerea ca dialogul intercultural si interreligios poate contribui la reducerea unor anumite cauze ale terorismului. În acest sens el a sustinut lansarea a noi proiecte pentru promovarea dialogului, Centrul Nord-Sud si-a extins sfera de actiune în zona mediteraneana, Secretarul General a impulsionat contactele cu Liga araba si Organizatia confederatiei islamice (OIC).

Combaterea coruptiei si crimei organizate

Comitetul Ministrilor a adoptat doua instrumente internationale vizând întarirea luptei Consiliului Europei împotriva coruptiei: Conventia penala privind coruptia (STE nr. 174) si Conventia civila privind coruptia (STE nr. 174). Un cod de conduita modelat pentru functionarii publici (Recomandarea R(2000)10) a fost, de asemenea, adoptat în anul 2000. În acelasi spirit, Consiliul a înfiintat un mecanism de control cunoscut sub denumirea "Grupul de state împotriva coruptiei – GRECO"[3], întemeiat pe principiile evaluarii si controlului reciproc. El asigura aplicarea de catre statele parti a celor doua conventii în materie, a celor 20 de principii directoare pentru lupta împotriva coruptiei[4], precum si a altor instrumente juridice internationale aflate în proces de elaborare în domeniul luptei împotriva coruptiei.

Cât priveste crima organizata, Consiliul Europei elaboreaza anual rapoarte continând idei si recomandari vizând intensificarea luptei împotriva acestui fenomen.

Pentru combaterea coruptiei si a crimei organizate în tarile în tranzitie, Comisia Europeana si Consiliul Europei au lansat o initiativa comuna – "Proiectul Octopus"[5], având ca obiectiv îmbunatatirea legislatiei, a institutiilor si practicii judiciare în cele 18 state în cauza.

---

[2] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Fight_against_terrorism/

[3] http://www.greco.coe.int

[4] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Combating_economic_crime/Corruption/

[5] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Combating_economic_crime/Programme_OCTOPUS

Comitetul Ministrilor a adoptat, de asemenea, un program împotriva coruptiei si crimei organizate în Europa de sud-est (PACO)[6]. Acesta este un program de cooperare tehnica menit sa sprijine tarile din regiune în aplicarea initiativelor Pactului de stabilitate împotriva coruptiei (SPAI)[7] si a crimei organizate, SPOC[8].

Initiativa anti-coruptie a Pactului de stabilitate (SPAI), adoptata la Sarajevo în februarie 2000, cuprinde cinci componente, printre care: adoptarea si aplicarea standardelor europene si internationale, consolidarea legislatiei si promovarea principiilor statului de drept. Acestea revin Consiliului Europei, membru al Comisiei de management a SPAI.

Initiativa împotriva crimei organizate a Pactului de stabilitate (SPOC), adoptata la Sofia în octombrie 2000, propune o serie de masuri în domenii în care expertiza Consiliului Europei este recunoscuta: consolidarea si aplicarea legislatiei împotriva crimei organizate si spalarii banilor în concordanta cu instrumentele europene, îmbunatatirea cooperarii între agentii si unitati specializate si promovarea cooperarii regionale si internationale.

Consiliul Europei organizeaza în fiecare an o conferinta a serviciilor specializate în lupta împotriva coruptiei, la care sunt examinate diferite aspecte ale acestui fenomen.

Lupta împotriva spalarii banilor

Comitetul restrâns de experti pentru evaluarea masurilor întreprinse în lupta împotriva spalarii banilor examineaza, printr-o procedura de evaluare reciproca si de presiune între parti, legile si practicile aplicate în acest domeniu în statele membre ale Consiliului Europei si care nu fac parte din Grupul de actiune financiara (Gafi).

Ca urmare a negocierilor între Comisia Europeana si Consiliul Europei si a prioritatii pe care cele doua organizatii o acorda acestei problematici au fost lansate doua importante proiecte împotriva spalarii banilor:

- proiectul din Federatia Rusa (MOLI-RU) care are ca obiectiv consolidarea Comisiei de monitorizare financiara a Federatiei Ruse (KFM);
- proiectul din Ucraina (MOLI-UA) care va sustine Departamentul de stat pentru monitorizarea financiara (DFM).

Pe de alta parte, Conventia privind spalarea banilor, depistarea, sesizarea si confiscarea produselor crimei (STE nr. 141), care contine dispozitii vizând privarea delicventilor de produsele crimei, ramâne un instrument juridic esential pentru o lupta eficienta împotriva spalarii banilor.

Protectia copiilor

Consiliul Europei este puternic angajat în protectia drepturilor copilului. În mai 2001 a fost adoptat la nivel european la Budapesta un plan de actiune împotriva exploatarii sexuale a copiilor, premergator celui de-al 2-lea Congres mondial împotriva exploatarii sexuale a copiilor în scopuri comerciale (Yokohama, decembrie 2001). Consiliul Europei a adoptat Recomandarea (2001) 16 privind exploatarea

[6] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Combating_economic_crime/Programme_PACO

[7] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Combating_economic_crime/Programme_SPAI

[8] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Combating_economic_crime/Programme_SPOC

sexuala a copiilor, luând în considerare textele juridice existente. Un mecanism de control al propriilor texte juridice este acum elaborat de Consiliul Europei.

În materie civila, Consiliul Europei consolideaza protectia copiilor prin intermediul normelor referitoare la contactele periodice între copil si parinti, la custodie si dreptul de vizitare transfrontaliera. El trateaza, de asemenea, chestiuni referitoare la stabilirea legaturilor de afiliere.

Combaterea criminalitatii în spatiul cibernetic

Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei a finalizat textul unei Conventii privind criminalitatea în spatiul cibernetic (STE nr. 185), unul dintre primele instrumente juridice în materie, pentru combaterea acestui tip de crima care capata o amploare alarmanta. Textul incrimineaza un anumit tip de infractiuni comise prin intermediul sau împotriva calculatoarelor si sistemelor de telecomunicatii, cât si infractiunile legate de continutul unor programe transmise prin Internet, cum ar fi difuzarea pornografiei infantile.

Conventia prevede, de asemenea, masuri concrete de cooperare internationala pentru facilitarea investigatiilor si urmaririlor împotriva acestor forme de criminalitate în domeniul informatic.

Prevenirea crimei

Consiliul Europei formuleaza linii directoare în materia prevenirii crimei si a delicventei minorilor prin intermediul organismelor specializate (Comisii de experti privind parteneriatul în prevenirea crimei, interventia psihosociala, delicventa juvenila, etc.). Organizatia evalueaza eficacitatea fiecarei politici nationale si enunta principii generale la care statele sunt invitate sa se refere pentru ameliorarea propriilor sisteme de prevenire.

REFORMA INSTITUTIILOR BAZATA PE RESPECTAREA STATULUI DE DREPT

Comisia europeana pentru democratie prin drept (Comisia de la Venetia)

Comisia europeana pentru democratie prin drept, numita si Comisia de la Venetia[9], a fost înfiintata pe baza unui acord partial al Consiliului Europei din mai 1990. La începutul anului 2001, aceasta Comisie numara 40 membri, patru membri asociati si zece observatori.

Comisia studiaza principiile si tehnologiile constitutionale, legislative si administrative care permit aplicarea principiilor fundamentale ale Consiliului Europei. Ea se afla la dispozitia statelor membre pentru a sprijini desfasurarea proceselor lor constitutionale.

Principalele probleme înscrise pe ordinea de zi a Comisiei cuprind:

? regimul juridic al provinciei Kosovo;
? reforma institutiilor statului Bosnia-Hertegovina dupa încheierea perioadei de tranzitie prevazute în acordul de la Dayton;
? revizuirea regimului juridic al minoritatilor din Croatia;
? compatibilitatea reformei constitutionale din Republica Moldova cu normele democratice ale Consiliului Europei;
? compatibilitatea procesului reformei constitutionale din Ucraina cu normele europene.

[9] http://www.venice.coe.int

Comisia studiaza, totodata, probleme legate de executarea deciziilor curtilor constitutionale.

Studiile Comisiei de la Venetia privind dreptul comparat, precum si actele seminarului UniDem (Universitatea pentru democratie) sunt publicate în colectia "Stiinta si tehnica democratiei".

Comisia editeaza, de asemenea, Buletinul jurisprudentei constitutionale care prezinta rezumate ale celor mai importante decizii ale curtilor constitutionale din 45 de tari, cât si ale Curtii europene a drepturilor omului si ale Curtii de justitie a Uniunii Europene.

Reforme legislative

Consiliul Europei coopereaza cu statele membre si candidate pentru a asigura o conformitate a ordinilor juridice interne cu normele europene în toate domeniile dreptului, de la dreptul civil, penal sau administrativ la bioetica sau protectia datelor**.** El organizeaza grupe de lucru si ofera avizul expertilor asupra textelor juridice si asupra dezvoltarii tehnicilor moderne de redactare a legilor, pentru a crea un sistem juridic mai suplu pentru public, indispensabil pentru un stat democratic.

Ameliorarea functionarii justitiei

Eficienta unui sistem judiciar independent este o preocupare majora a Consiliului Europei. Comitetul Ministrilor a adoptat numeroase instrumente care reflecta vointa de a crea o justitie mai justa si mai eficienta. Masurile de dezvoltare a independentei si impartialitatii judecatorilor, ameliorarea functionarii procedurilor de recurs si de executare a deciziilor justitiei, reducerea gradului de aglomerare a activitatii tribunalului si diminuarea termenelor judiciare, simplificarea procedurilor, asistenta judiciara si ameliorarea eficientei si calitatii sistemului judiciar fac parte din politica Consiliului. Organizatia încurajeaza, de asemene, folosirea medierii ca alternativa la procedurile "traditionale" de rezolvare a litigiilor cât si utilizarea noilor tehnologii informatice care asigura rapiditate, eficienta si calitate sistemelor judiciare. Consiliul consultativ al judecatorilor europeni (CCJE) asista Comitetul Ministrilor în elaborarea acestei politici.

Programul de actiune pentru dezvoltarea si consolidarea stabilitatii democratice (ADACS) ofera asistenta pentru reforma sistemelor juridice în spiritul principiilor statului de drept. Acesta contribuie la facilitarea integrarii armonioase a tarilor în cauza în structurile de cooperare europeana si, în primul rând, în cadrul Consiliului Europei.

În aplicarea acestui program, sunt organizate diverse manifestari: seminarii bi si multilaterale, ateliere de lucru, expertize asupra unor proiecte legislative, asistenta pentru înfiintarea unor structuri de pregatire în profesile juridice si judiciare, vizite de studii. Anumite activitati de cooperare cu noile democratii sunt organizate în cadrul programelor comune cu Comisia Europeana.

Formarea profesiunilor juridice

Pentru asigurarea functionarii eficiente a unei justitii, garantie a statului de drept, Consiliul Europei participa la pregatirea profesionistilor din justitie si anume: judecatori si procurori, avocati, portarei, grefieri si notari dar si functionari din politie sau personal al penitenciarelor. Aceasta pregatire cuprinde organizarea unor structuri de formare, cum ar fi: scolile pentru magistrati sau academiile de politie.

Consiliul Europei favorizeaza contactele directe între membrii unei profesii si defineste principiile directoare. Reuniunile si conferintele periodice reunesc actori ai

aceleiasi profesii din sistemul judiciar: presedintii curtilor supreme europene, asociatiile judecatorilor, procurorii europeni si barourile.

Politia si securitatea interna

Consiliul Europei acorda un loc important organizarii si eticii politiei. În 2001 el a elaborat Codul etic al politiei [10] pe baza caruia el sustine reformele în statele membre si candidate.

Ministrii de interne ai statelor membre se reunesc periodic pentru a creste eficienta rolului politiei în special în cadrul luptei împotriva criminalitatii internationale, având la baza respectarea principiilor fundamentale ale Organizatiei. De altfel, Consiliul Europei va studia rolul si responsabilitatile serviciilor interne de securitate si va elabora un raport privind fezabilitatea recomandarilor în acest domeniu.

Sistemul penitenciar

Consiliul Europei stabileste liniile directoare pentru statele membre în scopul ameliorarii conditiilor de detentie a detinutilor. Eliberarea conditionata, situatia detinutilor de lunga durata si detentia provizorie sunt tratate în acest cadru. Concomitent cu cercetarea umanizarii sistemului carceral, Consiliul Europei studiaza dezvoltarea de mijloace alternative la detentia în închisoare. Expertii Consiliului Europei si specialistii tarilor reuniti în cadrul grupurilor pilot sunt împuterniciti sa asiste statele independente în procesul reformei penitenciarelor.

RELATIILE ÎNTRE STAT SI CETATENI

Cetatenia

Consiliul Europei este un loc privilegiat de centralizare si schimb de informatii referitoare la problemele de nationalitate, solicitarile de azil si circulatia persoanelor. El tinde sa obtina un consens din partea ansamblului de state pentru a limita situatiile de apatridie si pentru a gasi solutia la problemele juridice conexe. Consiliul Europei a adoptat, în 1997, prima Conventie europeana generala în materie de cetatenie (STE nr. 166) care trateaza diversele aspecte ale acestui subiect, vizând, în special, evitarea situatiei de apatridie.

Refugiatii si solicitantii de azil

Activitatile interguvernamentale în acest domeniu au contribuit la elaborarea unor norme juridice si politice si la realizarea unui schimb periodic de informatii pe aceasta tema. Conventiile si recomandarile adoptate de Consiliul Europei au contribuit substantial la dezvoltarea unor norme europene comune referitoare la aspecte actuale, cum ar fi primirea, tratamentul si protectia juridica a refugiatilor, solicitantilor de azil si a persoanelor stramutate care au nevoie de o protectie internationala în Europa.

Societatea civila

Dreptul de exprimare al cetateanului este si colectiv si individual. Organizatiile de cetateni sunt din ce în ce mai numeroase în Europa, devenind o forta motrice în viata comunitatii, un scut al drepturilor omului si o contragreutate pentru activitatea statului. In acest sens, Consiliul Europei doreste sa ofere activitatilor ONG-

[10] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Police_and_internal_security/Documents/_Intro_Documents.asp#TopOfPage

urilor o baza juridica adecvata în statele membre prin: Conventia europeana relativa la recunoasterea personalitatii juridice a organizatiilor internationale neguvernamentale (STE nr. 124), singurul text juridic al materiei. O Carta privind statutul juridic al ONG-urilor este în pregatire. Ea va servi ca element de orientare pentru statele care doresc sa confere o baza juridica ONG-urilor prezente pe teritoriul lor.

Justitia administrativa si autoritatile publice

Consiliul Europei privilegiaza dezvoltarea raporturilor între administratie si cetatean. El coopereaza cu statele membre pentru a asigura în special respectarea de catre autoritatile administrative a regulilor de drept si pentru a organiza un control eficient al activitatilor administratiei, inclusiv prin intermediul unui judecator. În acest sens, el a înfiintat proiectul Grupul privind legislatia administrativa care s-a preocupat în ultimii ani de statutul oficialilor publici, executarea deciziilor în sfera administratiei, alternativele la conflictele dintre autoritatile administrative si persoane juridice private.

Democratia locala si regionala

Consiliul Europei urmareste protejarea si consolidarea democratiei locale si regionale si încurajeaza acordarea de responsabilitati si participarea cetatenilor la guvernarea locala si regionala. În acest sens a fost elaborata Carta europeana a autonomiei locale (STE nr. 122). De altfel, activitatea Consiliului Europei se refera la toate problemele din domeniul juridic, al structurilor, responsabilitatilor, resurselor si al functionarii colectivitatilor teritoriale.

Programul de colaborare se refera în special la:

- asistenta legislativa din domeniul democratiei locale si regionale;
- repartizarea competentelor între diferitele niveluri de guvernare si la relatiile între aceste niveluri;
- asistenta legislativa si tehnica pentru elaborarea sistemelor financiare, locale si regionale si pentru gestionarea serviciilor publice municipale;
- instruirea alesilor si functionarilor colectivitatilor;
- gestionarea asociatiilor autoritatilor locale si regionale.

Politica Consiliului Europei în domeniul dezvoltarii cooperarii transfrontaliere are un dublu obiectiv: instaurarea încrederii, stabilirea relatiilor de buna vecinatate si depasirea obstacolelor, în special juridice, care împiedica o buna cooperare între colectivitatile teritoriale. Cadrul juridic al cooperarii este definit prin Conventia cadru europeana privind cooperarea transfrontaliera a colectivitatilor sau autoritatilor teritoriale (STE nr.106). Limbile regionale sau minoritare constituie o parte o parte integranta a patrimoniului cultural european, care trebuie salvata si promovata. Din 1992, Consiliul Europei a propus statelor membre sa-si reafirme angajamentul de a proteja aceasta parte a patrimoniului prin intermediul Cartei europene a limbilor regional sau minoritare (STE nr. 148).

PROTECTIA DREPTURILOR SI LIBERTATILOR PERSOANELOR

Dreptul familiei

Consolidarea protectiei juridice a copiilor si promovarea standardelor juridice comune în domeniul legislatiei familiei reprezinta prioritati ale Consiliului Europei.

Comisia de experti în dreptul familiei (CJ-FA) a adoptat în mai 2003 Conventia privind contactul referitor la copii (STE nr. 192) (dreptul de acces) si Carta alba continând principiile de stabilire a parintilor si a consecintelor juridice aferente.

Ca urmare a rezultatelor Conferintei europene în sfera dreptului familiei (Strasbourg, 2002), Comisia va analiza protectia juridica a copilului, sotului sau a altui membru de familie supravietuitor în domeniul succesiunii.

Conventia europeana asupra recunoasterii si aplicarii deciziilor în materia custodiei copiilor si a refacerii custodiei copiilor (STE nr. 105) asigura repatrierea copiilor scosi ilegal din tara.

Comisia din domeniul Conventiei privind custodia (T-CC) studiaza modalitatile de facilitare a consolidarii deciziilor privind custodia si accesul, în special în cazurile în care copilul a fost luat în alta tara fara a avea o decizie în vigoare.

Comitetul director (T-ED) al Conventiei europene privind exercitarea drepturilor copiilor (STE nr. 160) examineaza problematica referitoare la aplicarea respectivei conventii.

Centrul de informare si documentare (EURODOC) disemineaza si aduce la zi documentul "Realizarile Consiliului Europei în domeniul dreptului familiei".

Bioetica, xenotransplantarea, biotehnologia si securitatea alimentara

Cu toate ca noile tehnologii medicale reprezinta progrese importante pentru sanatate, ele ridica, în acelasi timp, probleme serioase referitoare la individ, societate, fiinta umana. Conventia privind drepturile omului si biomedicina (STE nr. 164), semnata la Oviedo în 1997, enunta un ansamblu de principii care, dezvoltate în protocoale aditionale, vizeaza asigurarea suprematiei persoanei asupra tehnicii si constituie nucleul unui cod european modern în materia drepturilor pacientului. În completarea Protocolului privind interzicerea clonarii fiintelor umane, semnat la Paris în 1998, sunt în curs de elaborare protocoalele privind statutul embrionului si a fetusul uman, genetica umana, biotehnologia, eutanasia si cercetareabiomedicala (Proiectul DEBRA – Analiza etica a activitatii de cercetare biomedicala[11]). O recomandare privind xenotransplantul urmeaza sa fie adoptata. Impactul noilor tehnologii asupra securitatii alimentare figureaza, de asemenea, pe agenda comitetelor de profil.

A fost creata Conferinta europeana a comitetelor nationale privind etica (COMETH)[12], care urmareste promovarea cooperarii între organismele nationale (schimbul de informatii si experiente, crearea unei baze de date europene), sustinerea statelor în crearea acestor comitete si promovarea dezbaterii publice asupra subiectelor de factura etica din domeniul sanatatii si a stiintelor biomedicale.

Protectia animalelor

Consiliul Europei a definit în cinci conventii principiile si normele minimale pentru binele animalelor pe parcursul transporturilor internationale si a animalelor de ferma, din abatoare, de laborator sau de companie. Acestea au devenit baza sau au influentat legislatia relevanta în Europa.

Protectia mediului

Consiliul Europei a adoptat în 1993 Conventia europeana privind raspunderea civila pentru pagubele rezultate din activitati periculoase pentru mediu (STE nr. 150), care stabileste un echilibru just între cerintele dezvoltarii economiei si cele ale protectiei mediului.

O a doua conventie referitoare la protectia mediului prin intermediul dreptului penal (STE nr. 172) a fost deschisa spre semnare în 1998.

[11] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Bioethics/Activities/Human_embryo_and_foetus/

[12] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Bioethics/COMETH

Psihiatria si drepturile omului

Consiliul Europei acorda o atentie particulara protectiei persoanelor atinse de probleme mentale, atunci când sunt plasate împotriva vointei lor în institutiile psihiatrice. O "Carte alba"[13] care enunta principiile directoare a fost elaborata pentru a defini un viitor instrument juridic.

Protectia datelor

Protectia vietii private este o problema de mare actualitate, având în vedere cresterea ultrarapida a capacitatilor electronice de transferare a informatiilor, în special prin Internet.

În acest sens, Conventia europeana asupra protectiei persoanelor privind prelucrarea automata a datelor (STE nr. 108) enunta un numar de principii, potrivit carora datele cu caracter personal trebuie sa fie păstrate si folosite de o maniera loiala si licita.

Tehnologiile de informare si dreptul

Comitetul de experti pentru tehnologiile de informare si dreptul urmareste cercetarea, evolutia si predarea în sistemul de învatamânt a orientarilor privind aplicarea acestor tehnologii în domeniul juridic pe continentul european. Comitetul promoveaza folosirea tehnologiilor de informare si comunicare în sectorul juridic în vederea cresterii eficacitatii administrarii justitiei.

[13] http://www.coe.int/T/E/Legal_affairs/Legal_co-operation/Bioethics/Activities/Psychiatry_and_human_rights/

CAPITOLUL II

MEDIA SI DEMOCRATIA

Articolul 10 al Conventiei europene a drepturilor omului stipuleaza ca O media libera, independenta si pluralista are o însemnatate cruciala pentru functionarea unei societati democratice. Activitatea Consiliului Europei în acest domeniu se desfasoara pe trei planuri principale:

- ? consolidarea libertatii de exprimare si de informare si a liberei circulatii a ideilor si informatiilor peste frontiere;
- ? dezvoltarea masurilor politice pan-europene si a instrumentelor adecvate;
- ? elaborarea si adoptarea de masuri vizând armonizarea dreptului si politicii media cu mutatiile tehnologice, economice si legislative din societate.

De-a lungul existentei sale, Consiliului Europei a adoptat un numar considerabil de acte si conventii cu privire la asigurarea libertatii de exprimare si de informare si libera circulatie a ideilor si informatiilor.

Un moment important în aceasta privinta îl constituie adoptarea de catre Comitetul Ministrilor în 1982 a Declaratiei europene privind libertatea de exprimare si de informare, prin care guvernele statelor membre s-au angajat sa respecte si sa încurajeze aceste comandamente majore ale societatii moderne.

În acelasi spirit, Consiliul Europei a adoptat, în1993, Conventia europeana privind televiziunea transfrontaliera, menita sa asigure circulatia peste granite a programelor televizate, garantând libertatea de receptie si de retransmisie a acestor programe pe teritoriul partilor contractante. Conventia promoveaza acest obiectiv asigurând respectarea de catre partile contractante a unui ansamblu minimal de principii privind continutul unor astfel de programe, dreptul la replica, la publicitate si la sponsorizare. În 1998, Comitetul Ministrilor a adoptat un protocol prin care conventia este amendata în sensul mentinerii unei coerente între acest instrument si directiva "Televiziunii fara frontiere" revizuita de Uniunea Europeana.

Sub auspiciile Consiliului Europei s-au adoptat, de asemenea, acorduri europene cu privire la schimbul de programe prin intermediul filmelor de televiziune (în vigoare din 1961), protectia emisiunilor televizate (în vigoare din 1961) si reprimarea emisiunilor de radiodifuziune emise de statii din afara teritoriilor nationale (în vigoare din 1967). Totodata, s-au încheiat Conventiile europene privind problemele dreptului de autor si ale dreptului de vecinatate în cadrul radiodifuziunii transfrontiere prin satelit si protectia juridica a serviciilor cu acces conditionat.

În acelasi scop, Comitetul Ministrilor a adoptat o serie de recomandari cu caracter juridic si politic referitoare la diverse aspecte ale media:

- ? protectia surselor de informare ale jurnalistilor;
- ? media si alegerile;
- ? pirateria sonora si audiovizuala;
- ? transparenta si pluralismul media;
- ? protectia juridica a serviciilor codate de televiziune;
- ? protectia detinatorilor de drepturi;
- ? drepturile exclusive pentru radiodifuzarea evenimentelor majore;
- ? independenta serviciului public de radiodifuziune;
- ? "discursul plin de ura";
- ? distribuirea videogramelor cu un continut violent, brutal sau pornografic.

Principalele activitati ale Consiliului Europei în domeniul media sunt coordonate de Comitetul coordonator pentru media (CDMM), care are urmatoarele atributiuni esentiale:

- dezvoltarea cooperarii europene în materie de mijloace de comunicare publice;
- elaborarea de masuri politice si instrumente juridice în probleme privind functionarea mijloacelor de comunicare publice într-o societate democratica;
- urmarirea respectarii de catre statele membre a prevederilor instrumentelor neobligatorii pregatite sub auspiciile sale;
- aplicarea procedurilor de monitorizare ale Comitetului Ministrilor referitoare la libertatea de expresie si informare;
- pregatirea Conferintelor ministeriale privind media si urmarirea aplicarii concluziilor acestora;
- dezvoltarea cooperarii si a schimburilor cu alte tari s organizatii asupra unor probleme tinând de aria sa de competenta.

Un rol deosebit de important în promovarea libertatii de informare si exprimare îl au Conferintele ministeriale privind media, organizate periodic, care sunt menite sa reafirme obligatiile fata de libertatea media, sa adopte propuneri de strategii si sa stabileasca orientari ale activitatii viitoare a Consiliului Europei în domeniul media.

Astfel, Conferinta din 1997 de la Salonic a fost consacrata noilor tehnologii, noilor servicii de comunicare si impactului acestora asupra drepturilor omului si valorilor democratice. Cu prilejul Conferintei ministeriale de la Cracovia din iunie 2000, ministrii au examinat viitorul politicii Consiliului Europei în domeniul media, într-un peisaj audiovizual în continua schimbare.

Pentru promovarea functionarii unei media profesionale, independente si pluraliste în Europa, Consiliul Europei a oferit noilor state un program de asistenta si cooperare tehnica în domeniul media (ATCM). Acest program cuprinde un spectru larg de probleme ca, de exemplu, drepturile si raspunderile jurnalistilor; reglementarea sectoarelor de presa, radio si televiziune; accesul la informatii etc. Actualmente, programul ATCM se concentreaza asupra tarilor Comunitatii Statelor Independente (CSI), Caucazului de sud si Europei de sud-est.

Activitatile desfasurate în baza acestui program au în vedere doua obiective principale:

- protectia si promovarea libertatii de exprimare si informare prin masuri legale, publice si practice;
- dezvoltarea mijloacelor legale si publice pentru combaterea rasismului, xenofobiei, anti-semitismului si intolerantei, precum si promovarea unor practici pozitive în acest domeniu.

Proiectele în curs ale Consiliului Europei cu privire la media s e desfasoara pe trei axe esentiale:

- media si democratia (supravegherea concentrarilor media, examinarea impactului noilor tehnologii de comunicare asupra drepturilor omului si democratiei, garantarea unui grad superior de protectie pentru detinatorii de drepturi, libertatea de informare etc.);
- media într-o perspectiva pan-europeana (elaborarea strategiilor pentru aprofundarea obligatiilor asupra libertatii media);
- media si drepturile omului (reportaje media asupra procedurilor judiciare, restrictiile acceptabile la difuzarea informatiilor si opiniilor în media asupra personalitatilor si functionarilor publici).

În acelasi context, este demn de mentionat **Observatorul audiovizual european,** creat în 1992 în temeiul unui acord partial. Acesta culege, trateaza si distribuie informatii privind dezvoltarea pietei, a dreptului si a finantarii audiovizualului – cele trei aspecte cheie ale acestui sector în Europe. Informatiile respective, care provin din 34 de state membre ale Observatorului, precum si de la Comisia europeana, sunt difuzate prin intermediul publicatiilor sale: anuarul statistic si revista juridica lunara Iris.

Site-ul Internet al Observatorului[1] contine un numar considerabil de referinte si permite conectarea la alte site-uri.

Principalii utilizatori a i serviciilor oferite de Observator sunt profesionistii sectorului audiovizual european si institutiile publice ale statelor membre.

[1] http://www.obs.coe.int

CAPITOLUL I

DREPTURILE OMULUI: PROTECTIE, PROMOVARE, PREVENIRE

Promovarea si asigurarea constanta a drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului reprezinta una dintre misiunile centrale ale Consiliului Europei. În acest scop, el se manifesta pe patru planuri principale de actiune:

- realizarea unor sisteme de control si de protectie eficace a drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului;
- identificarea noilor amenintari la adresa drepturilor omului si a demnitatii umane;
- sensibilizarea publicului asupra importantei drepturilor omului;
- promovarea educatiei si a formarii profesionale în materia drepturilor omului.

Principalele instrumente încheiate în acest scop în cadrul si sub auspiciile Consiliului Europei sunt Conventia europeana a drepturilor omului, Carta sociala europeana, Conventia europeana pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, Conventia-cadru pentru protectia minoritatilor nationale precum si numeroase alte conventii, tratate si acorduri privind multiplele aspecte ale drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului. Direct sau indirect, actiunea Consiliului Europei în domeniul drepturilor omului afecteaza viata a milioane de oameni de pe întreg cuprinsul Europei.

Schimbarile majore care au avut loc în Europa la sfârsitul anilor '80 au determinat Consiliul Europei sa depuna eforturi sustinute în directia lansarii unor noi actiuni cuprinzatoare, prin care sa fie reafirmate si consolidate principiile esentiale ale democratiei, pluralismului, statului de drept si respectarii drepturilor omului.

Democratia pluralista parlamentara reprezinta o componenta esentiala a mostenirii europene. Mostenire care nu este însa statica, ci este rezultatul unei realitati dinamice în continua schimbare. Aceasta realitate democratica a societatilor europene nu poate fi neglijata; ea constituie o provocare continua, un proiect politic care se construieste si se dezvolta pe zi ce trece, in vederea atingerii de noi parametri si noi obiective.

S-a considerat necesar, în acest context, ca o noua traditie democratica sa prinda radacini în structurile de baza ale societatii, încurajând cetatenii sa-si asume responsabilitati sporite în viata publica si dezvoltând o noua abordare a democratiei, care sa tina mai bine seama de realitatile vietii sociale si care sa nu se limiteze la aspectele formale ale democratiei, care, desi necesare, nu sunt suficiente.

Acestea au fost motivele principale care au condus la o abordare multidisciplinara a democratiei si la realizarea unui plan de actiune prioritar privind drepturile omului si democratia pluralista în cadrul Consiliului Europei, începând cu anul 1992.

Principalele domenii în care se manifesta actiunea Consiliului Europei de promovare a drepturilor omului sunt:

- protectia drepturilor civile si politice prin intermediul procedurii de plângere individuala, care permite audierea unor presupuse încalcari ale Conventiei europene a drepturilor omului de catre Comisia Europeana si de catre Curtea Drepturilor Omului;
- protectia drepturilor sociale si economice prin intermediul sistemelor de monitorizare, respectarii angajamentelor asumate de statele membre, pe de o parte

prin redactarea unor rapoarte asupra acestor chestiuni; si, pe de alta parte, prin intermediul unui sistem de plângeri colective;

- protectia persoanelor private de libertate, prin intermediul unui sistem de vizite efectuate de catre Comitetul pentru prevenirea torturii si a tratamentelor sau a pedepselor inumane sau degradante;
- protectia drepturilor minoritatilor nationale;
- actiunea în favoarea egalitatii dintre femei si barbati;
- lupta împotriva rasismului, a xenofobiei, a antisemitismului si a intolerantei;
- conlucrarea strânsa cu mass-media în probleme legate de libertatea de expresie si drepturile omului;
- promovarea informarii asupra drepturilor omului si sustinerea educatiei în scoli si a unor grupuri profesionale în domeniul drepturilor omului;
- cooperarea cu organizatii ale drepturilor omului si institutii pentru protectia drepturilor omului (Ombudsmen, Comisii nationale etc.).

Activitatile Consiliului în acest domeniu implica atât statele membre, cât si tari europene nemembre care au recladit institutiile democratice, dar care se confrunta in continuare cu fenomene de respingere sau indiferenta din partea cetatenilor fata de viata politica si participarea la functionarea institutiilor respective.

O atentie aparte este acordata cresterii interesului public fata de functionarea institutiilor democratice, cât si responsabilitatii partidelor politice în cadrul unui asemenea sistem.

În acelasi timp, crearea institutiilor democratice la nivel local si regional este considerata a fi una din bazele fundamentale ale oricarui regim democratic, iar dreptul cetatenilor de a participa la treburile publice reprezinta un principiu care trebuie împartasit de toate statele membre ale Consiliului Europei. Carta europeana a autonomiei locale, adoptata si deschisa spre semnare în 1985, este menita sa promoveze si sa asigure aplicarea acestui principiu, definind unele din trasaturile de baza ale procesului de descentralizare, inclusiv necesitatea ca statele sa elaboreze prevederi legale (de preferinta la nivel constitutional) privind autonomia locala.

Conventia europeana a drepturilor omului

Daca Consiliul Europei este recunoscut prin excelenta ca organizatia pentru drepturile omului, acest lucru se datoreaza în primul rând Conventiei privind protectia drepturilor omului si a libertatilor fundamentale - denumita în mod curent Conventia europeana a drepturilor omului - semnata la 4 noiembrie 1950 la Roma si intrata în vigoare cu trei ani mai târziu, la 3 septembrie 1953.

Fiind primul tratat adoptat de Comitetul Ministrilor, la doar 15 luni dupa prima sa reuniune (august 1949), Conventia reprezinta chintesenta Consiliului Europei.

Exprimându-si "atasamentul fata de valorile spirituale si morale care reprezinta mostenirea comuna a popoarelor lor si care stau la baza principiilor libertatii individuale, libertatii politice si preeminentei dreptului, ca fundament al oricarei democratii reale", cele zece state semnatare ale Tratatului de la Londra prin care se crea Consiliul Europei au definit de la bun început misiunea principala pe care acesta era chemat sa o îndeplineasca.

Predecesoarea directa a Conventiei este Declaratia universala a drepturilor omului a Natiunilor Unite, din 1948. Printre precedentele istorice notabile se numara Magna Carta în Anglia, din 1215, care instituie dreptul la un proces echitabil si la o ordine juridica impartiala, Declaratia de Independenta a Statelor Unite ale Americii, adoptata în 1776, si Declaratia drepturilor omului si a cetateanului votata în Franta în 1789. Desi, astazi, aceste documente sunt depasite de evolutia domeniului, ele

constituie trepte importante pe drumul egalitatii drepturilor pentru toate fiintele umane.

Textul Conventiei reafirma drepturile esentiale înscrise în Declaratia universala a drepturilor omului. Printre acestea, se numara dreptul la viata (articolul 2), interzicerea sclaviei si a muncii fortate (articolul 3), dreptul la libertate si la siguranta si drepturile persoanei retinute ca urmare a unor decizii judiciare (articolul 5), dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public si într-un termen rezonabil, prezumtia nevinovatiei si dreptul la asistenta juridica (articolul 6), dreptul la viata privata, inviolabilitatea domiciliului si a corespondentei (articolul 8), libertatea de gândire, de convingere si de religie (articolul 9), libertatea de expresie (articolul 10), dreptul la întrunire pasnica si dreptul la asociere (articolul 11), nediscriminarea în exercitarea drepturilor si libertatilor (articolul 14).

Prin protocoale aditionale s-au adaugat alte drepturi, cum este cazul abolirii pedepsei cu moartea (Protocolul nr. 6), garantate prin Conventie.

Conventia a instituit, totodata, un mecanism international de protectie: orice persoana fizica din statele membre, indiferent de nationalitate, poate sesiza Comisia Europeana a drepturilor omului, stabilita prin aceasta Conventie, daca ea considera ca este victima unei încalcari a drepturilor si libertatilor garantate prin Conventie.

Vechiul mecanism de control cuprindea doua institutii: Comisia europeana a drepturilor omului, creata în 1954, care avea esentialmente un rol de filtru al plângerilor adresate Consiliului Europei, si Curtea Europeana a Drepturilor Omului, înfiintata în 1959, care se pronunta si decide asupra cazurilor transmise de Comisie sau de guverne. Comitetul Ministrilor, forul de decizie al Consiliului Europei, controla aplicarea deciziilor Curtii si se pronunta în cazurile declarate ca admisibile de catre Comisie, dar care nu erau transmise Curtii.

Ca urmare a multiplicarii numarului de plângeri adresate Consiliului Europei si în special a cresterii rapide a componentei acestei Organizatii dupa 1989, a devenit necesara o reforma a mecanismului de control. Astfel, prin Protocolul nr. 11 la Conventia europeana a drepturilor omului, intrat în vigoare la 1 noiembrie 1998, s-a înfiintat o Curte unica permanenta, înlocuind cele doua institutii anterioare.

Aceasta reforma, initiata la prima reuniune la nivel înalt a Consiliului Europei (Viena, 9 octombrie 1993), a vizat cresterea eficientei mijloacelor de protectie, reducerea duratei procedurilor de examinare a plângerilor, sporirea accesibilitatii persoanelor la sistemul de control si întarirea protectiei drepturilor omului.

Curtea Europeana a Drepturilor Omului a devenit direct accesibila persoanelor prejudiciate în drepturile lor garantate de Conventie, iar jurisdictia sa este obligatorie pentru toate statele membre ale Consiliului. Ea functioneaza pe o baza permanenta, ocupându-se de întregul proces de examinare si solutionare a tuturor cazurilor care îi sunt adresate.

Controlul asupra aplicarii deciziilor Curtii si constatarea eventualelor încalcari ale acestora revin Comitetului Ministrilor, care asigura, în special, adoptarea de catre state a masurilor generale (modificarea legislatiei, jurisprudentei, reglementarilor si practicilor) necesare evitarii unor noi încalcari similare. Comitetul Ministrilor asigura, de asemenea, plata catre partea reclamanta a despagubirii stabilite de Curte si, în anumite cazuri, aplicarea masurilor concrete menite sa garanteze o reparatie integrala (redeschiderea procedurii, ridicarea unei decizii de interdictie sau a unei ordonante de confiscare, stergerea mentiunilor din cazierul judiciar, acordarea unui permis de sedere etc.).

Cât priveste substanta plângerilor individuale adresate Curtii, aceasta se refera la aspecte tot mai diverse:

? disparitii si asasinate;
? situatii de torturi si tratamente inumane ale detinutilor;
? privarea arbitrara de libertate;
? absenta accesului la un tribunal;
? absenta unui proces echitabil într-un interval rezonabil de timp;
? cazuri de ascultare a telefoanelor;
? deportarea si extradarea;
? violarea libertatii presei;
? drepturile parintilor copiilor plasati în institutii;
? afectarea dreptului la proprietate;
? functionarea partidelor politice;
? discriminarea homosexualilor.

Carta sociala europeana[1]

Acest important document adoptat de Consiliul Europei în 1961 si Protocolul sau aditional din 1988 garanteaza o serie de drepturi fundamentale clasate în doua categorii: una, care se refera la conditiile de munca si cealalta, tratând aspecte legate de coeziunea sociala.

Drepturile care se refera la conditiile de munca cuprind, printre altele, dreptul la munca, inclusiv dreptul la orientare si formare profesionala, la nediscriminare, la un loc de munca si la interzicerea muncii fortate, dreptul la organizare sindicala si la negociere colectiva, dreptul femeilor si barbatilor la remuneratie egala pentru o munca egala ca valoare. Protectia sociala cuprinde dreptul la protectia sanatatii, dreptul la securitate sociala.

Un sistem de control international supravegheaza aplicarea Cartei de catre statele parti. Guvernele acestor state si-au asumat obligatia de a prezenta periodic rapoarte privind stadiul si situatia îndeplinirii dispozitiilor Cartei. Aceste rapoarte sunt examinate de Comitetul european al drepturilor sociale (CEDS), format din experti independenti si impartiali, care evalueaza din punct de vedere juridic conformitatea situatiilor prezentate cu dispozitiile Cartei. Comitetul Ministrilor alege cei 15 membri pentru o perioada de 6 ani care se poate reînnoi o singura data. CEDS este organismul care apreciaza daca legislatia si practica statelor membre sunt conforme sau nu cu dispozitiile Cartei.

Statele parti raporteaza anual cum implementeaza Carta la nivel legislativ si practic. CEDS examineaza rapoartele, decide daca aceste proceduri se supun Cartei si publica anual concluziile sale. Daca un stat nu actioneaza ca urmare a deciziei CEDS, Comitetul Ministrilor îi adreseaza recomandari, solicitându-i daca este cazul, sa-si modifice legislatia sau practica pentru a se conforma prevederilor Cartei.

Un Protocol aditional la Carta sociala europeana, adoptat în 1995 si intrat în vigoare în 1998, ofera unor asociatii muncitoresti si patronale si unor organizatii neguvernamentale posibilitatea de a prezenta Comitetului european al drepturilor sociale cazurile de încalcare a unor obligatii ale Cartei. Conform acestui protocol plângerile privind încalcarile Cartei pot fi adresate CEDS:

? Pentru toate statele care au acceptat procedura, de catre:
- Conferinta europeana a sindicatelor (CTUS), Uniunea confederatiilor industriasilor si patronilor din Europa (UNICE) si Organizatia internationala a patronilor (IOE);

[1] A nu se confunda cu documentul Uniunii Europene: Carta drepturilor fundamentale adoptata în decembrie 2003 ca urmare a Consiliului european de la Nisa.

- organizatiile neguvernamentale (ONG-urile cu statut consultativ pe lânga Consiliul Europei care au fost enumerate în acest scop de Comitetul guvernamental;
- organizatiile patronale si sindicale din tara respectiva.

• Pentru cazurile în care statele au acceptat, de catre ONG-uri nationale.

Plângerile trebuie transmise libere de orice constrângere, preferabil în engleza sau franceza.

CEDS examineaza plângerile si le declara admisible daca îndeplinesc cerintele formale. Dupa declararea admisibilitatii urmeaza o procedura scrisa care implica un schimb de memorii în urma carora CEDS poate decide audierea publica. Apoi CEDS decide asupra cazului pe baza probelor si raporteaza concluziile lui Comitetului Ministrilor si partilor în cauza. Raportul este publicat în interval de 4 luni de la decizie. În final, Comitetul Ministrilor adopta o rezolutie. Daca este cazul, el poate recomanda masuri specifice pentru a aduce legislatia si practica statului în conformitate cu Carta.

Ca urmare a sistemului de monitorizare, statele membre îsi schimba mult legislatia si practica pentru a se supune dispozitiilor Cartei. Detaliile si modificarile curente sunt deschise în "Studiul" publicat anual de Secretariatul Cartei.

Este important de retinut ca , în 1996, Carta sociala europeana a facut obiectul unei actualizari în vederea extinderii sale asupra unor categorii suplimentare de drepturi. Aceste drepturi cuprind, în special, protectia împotriva saraciei si excluderii sociale, dreptul la o locuinta decenta si dreptul la protectie în caz de concediere. Noua forma a Cartei, denumita Carta sociala europeana revizuita a intrat în vigoare în 1999, ea înlocuind treptat instrumentul adoptat în 1961.

Aceste dezvoltari semnificative sunt o consecinta directa a celei de-a doua reuniuni la nivel înalt a Consiliului Europei, de la Strasbourg, când sefii de stat sau de guvern ai statelor membre s-au angajat "sa promoveze normele sociale stipulate în Carta sociala si în alte instrumente ale Consiliului Europei" si au facut apel "la cea mai larga aderare posibila la aceste instrumente" pâna la sfârsitul lunii aprilie 2003.

Carta sociala europeana a fost semnata de 6 din cele 45 state membre si ratificata de 26 de state, iar Carta sociala europeana revizuita a fost semnata de 17 state si ratificata de 15.

Conventia europeana pentru prevenirea torturii

Asigurarea unor conditii umane de detentie pentru persoanele detinute în închisori, comisariate de politie si institutii psihiatrice constituie una din preocuparile esentiale ale Consiliului Europei. În acest sens, în 1987 a fost adoptata Conventia pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, intrata în vigoare în 1989. Acest important instrument completeaza sistemul de protectie asigurat de Conventia europeana a drepturilor omului, instituind un Comitet european pentru prevenirea torturii (CPT).

Comitetul sus-mentionat este format din experti independenti si impartiali, care vin din domenii diferite: juristi, medici, specialisti în probleme penitenciare, parlamentari.

Este demn de relevat contributia Comitetului la dezvoltarea conceptului privind prevenirea torturii. Astfel, el:

? a subliniat importanta formarii profesionale a personalului însarcinat cu aplicarea legii (în domenii cum ar fi aptitudini de comunicare interpersonala, diversitatea culturala si prevenirea sinuciderii);

? a recomandat ca persoanele retinute de politie sa aiba dreptul de a informa pe cineva despre retinerea lor, de a fi asistate de un avocat si de a fi examinate de un doctor la alegerea lor;
? a criticat conditiile necorespunzatoare de detentie si regimurile inacceptabile din penitenciare ;
? a recomandat ca detinutii sa petreaca o parte însemnata a zilei în afara celulei si sa poata realiza activitati variate (inclusiv sa studieze, sa faca sport, sa presteze activitati profesionale);
? a insistat asupra dreptului persoanelor detinute de a primi îngrijire medicala;
? a stabilit norme într-o serie de domenii (ex. izolarea în celula, disciplina, contactul cu lumea exterioara, plângerile si procedurile de inspectie).

"Relele tratamente aplicate persoanelor private de libertate se afla în contradictie cu conduita civilizata, chiar daca sunt folosite sub forme mai blânde" si "nu sunt daunatoare doar pentru victima, dar sunt degradante si pentru autoritatile care le impun si le autorizeaza", se mentioneaza în primul raport general al Comitetului european pentru prevenirea torturii.

Comitetul a elaborat, de la înfiintarea sa în 1989, numeroase acte normative în scopul protectiei detinutilor împotriva torturii si tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante. Acestea acopera diverse aspecte ale detentiei, printre care izolarea în celula, disciplina, contactul cu lumea de afara, plângeri si proceduri de inspectie. O mare parte din activitatea CPT se concentreaza asupra examinarii conditiilor vietii de zi cu zi a detinutilor, probleme precum cazarea, activitatile zilnice, igiena personala si serviciile medicale.

În exercitarea functiilor sale, CPT poate vizita fara restrictii orice loc de detentie – închisori si centre de detentie pentru minori, posturi de politie, cazarmi militare, spitale psihiatrice – pentru a examina tratamentul aplicat persoanelor private de libertate. El poate lua interviuri fara martori detinutilor si poate intra în contact în mod liber cu orice persoana sau organizatie neguvernamentala în masura sa furnizeze informatii relevante.

Între 1989 si februarie 2002, Comitetul a efectuat 130 de vizite în state parti la Convention, inclusiv inspectii periodice sau ad-hoc. În cursul anului 2001, membrii Comitetului au petrecut 160 de zile vizitând state membre pentru a inspecta locuri de detentie, iar în 2002 experti ai Comitetului au vizitat 16 state: Anglia, Armenia, Azerbaijan, Bulgaria, Republica Ceha, Danemarca, Franta, Islanda, Letonia, Macedonia, Olanda, Portugalia, România, Rusia, Turcia si Ucraina.

Obiectivul urmarit prin astfel de vizite este nu atât condamnarea statelor pentru eventuale încalcari, cât întarirea protectiei detinutilor împotriva torturii si pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante. Dupa o vizita periodica sau ad hoc într-o tara, Comitetul întocmeste un raport la care aceasta raspunde în termen de sase luni în cazul unui raport interimar si în termen de 12 luni în cazul unui raport complet. Rapoartele CPT si eventualele lui recomandari, ca si raspunsurile statelor în cauza, sunt confidentiale, dar statele si-au dezvoltat practica de a le face publice.

În mod exceptional, daca un stat nu coopereaza, Comitetul poate decide publicarea unei declaratii.

Conventia cadru pentru protectia minoritatilor nationale

În spiritul hotarârilor reuniunii sefilor de stat sau de guvern de la Viena din octombrie 1993, Consiliului Europei a adoptat în 1994 Conventia-cadru pentru protectia minoritatilor nationale, primul instrument juridic international destinat ocrotirii drepturilor minoritatilor nationale. Aceasta convention defineste anumite

obiective pe care statele contractante se angajeaza sa le urmareasca prin intermediul legislatiei si politicilor nationale, cum ar fi egalitatea în fata legii, adoptarea de masuri vizând pastrarea si punerea în valoare a diverselor culturi de pe teritoriul lor, protectia identitatilor, religiilor, limbilor minoritare si traditiilor, garantarea accesului la mijloacele de comunicare în masa, stabilirea unor relatii transfrontaliere libere si de cooperare cu persoanele care locuiesc legal pe teritoriul altor state.

Conventia-cadru a intrat în vigoare la 1 februarie 1995. Potrivit prevederilor acesteia, statele parti trebuie sa prezinte în termen de un an de la data ratificarii si apoi la fiecare cinci ani rapoarte asupra masurilor adoptate în aplicarea dispozitiilor Conventiei statele pot fi solicitate, de asemenea, sa furnizeze rapoarte ad-hoc.

Comitetul Ministrilor, ajutat de un Comitet consultativ format din 18 experti independenti, evalueaza aceste rapoarte, determina daca obligatiile asumate au fost îndeplinite în totalitate si, daca este cazul, formuleaza recomandari statelor în cauza. Regulile acestei proceduri de urmarire a respectarii angajamentelor, sau, în termenii Consiliului Europei, de "monitorizare", contin un anumit numar de garantii care îi asigura transparenta.

Consiliul Europei a imaginat o serie de activitati pentru protectia minoritatilor nationale ca parte a programului sau de cooperare si asistenta: organizeaza întâlniri pentru a oferi informatii detaliate despre Conventia cadru pentru minoritatile nationale (si alte instrumente juridice europene) si încurajeaza statele care nu sunt parte la Conventia cadru sa o semneze si sa o ratifice. Statele parti participa la aceste întâlniri pentru a discuta evenimentele interne si aplicarea Conventiei în detaliu. Delegatiile includ parlamentari, oficiali guvernamentali si reprezentanti ai minoritatilor nationale. Expertii Consiliului ofera opinii asupra legislatiei pentru protectia minoritatilor nationale si organizeaza seminarii de pregatire asupra elaborarii rapoartelor statului cu scopul de a eficientiza procedura de supervizare.

Aceste activitati stau la baza a trei mari proiecte în contextul referitor la minoritati al Pactului de stabilitate pentru Europa de sud-est. Ele includ: o trecere în revista a non-discriminarilor care identifica discriminarile din legislatie, politicile si practicile regionale si aduce legislatia si practicile în concordanta cu practicile europene; un proiect de acceptare si aplicare de standarde; un proiect de cooperare pentru întarirea si dezvoltarea cooperarii bilaterale referitoare la minoritati în concordanta cu standardele multilaterale existente, în special cele ale Conventiei cadru pentru protectia minoritatilor nationale.

Adoptarea Conventiei-cadru si a mecanismului sau de control au fost însotite de o serie de manifestari organizate în cadrul Programului interguvernamental de activitati ale Consiliului si al Programului comun al Comisiei Europene si Consiliului Europei "Minoritati nationale în Europa". Acest programul comun al a fost lansat în 1999 pe o perioada initiala de 18 luni. El a constituit un rezultat al Planului de actiune adoptat la cea de-a doua reuniune la nivel înalt a Consiliului Europei de la Strasbourg. Acest program, deschis tuturor statelor membre si tarilor candidate la aderarea la Consiliului Europei se întemeiaza pe un demers tematic, implicând proiecte subregionale sau bilaterale (seminarii, mese rotunde, simpozioane, vizite de studiu) si urmarind o participare cât mai larga a reprezentantilor minoritatilor nationale.

Consiliul dezvolta, de asemenea, activitati nationale specifice urmând concluziile noului program comun al Consiliului Europei si al Comisiei europene. Acesta se refera la Armenia, Azerbaijan, Georgia si Ucraina.

Egalitatea între femei si barbati

Din perspectiva generala a protectiei si promovarii drepturilor omului, Consiliului Europei are, de asemenea, ca o preocupare esentiala, combaterea oricaror manifestari îndreptate împotriva libertatii si demnitatii femeilor, cum ar fi violenta la adresa femeilor, traficul de fiinte umane în scopul exploatarii sexuale, libera alegere în materie de procreare. Consiliul Europei actioneaza, totodata, pentru eliminarea discriminarilor bazate pe sex si pentru promovarea unei reprezentari echitabile a femeilor si barbatilor în viata politica si sociala.

Comitetul director pentru egalitatea între femei si barbati pregateste conferintele ministeriale, organizeaza seminarii si publica studii pe aceasta tema. Principalele activitati ale Comitetului se refera la:

1. actiuni împotriva traficului de persoane în scopul exploatarii sexuale: ca urmare a seminarului privind aceasta tematica (Strasbourg, 1991) a fost pregatit un Plan de actiuni împotriva traficului de femei, care sta la baza programelor specializate ale guvernelor. În 2000, a fost creat un Grup de specialisti privind utilizarea noilor tehnologii în domeniul traficului de persoane. Alte activitati organizate se refera la seminarele pentru cresterea constientizarii de catre public a pericolelor la care victimele traficului se expun, identificarea "bunelor practici", elaborarea de texte juridice (Recomandarea R(2000)11 a Comitetului Ministrilor privind traficul de fiinte umane în scopul exploatarii sexuale, Recomandarea R(91)11 a Comitetului Ministrilor privind exploatarea sexuala, pornografia si prostitutia copiilor si traficul de copii si tineri, Recomandarea 1325 (1997) privind traficul de femei si prostitutia fortata în statele membre ale Consiliului Europei). Proiectul Lara – reformarea legislatiei penale în Europa de sud-est urmareste coordonarea si armonizarea legislativa în domeniul luptei împotriva traficului de persoane si este alcatuit în cadrul Pactului de stabilitate – Grupul de lucru pentru traficul de persoane.
2. Combaterea violentei împotriva femeilor: în cadrul celei de-a treia Conferinta europeana a ministrilor din domeniul egalitatii între femei si barbati au fost identificate strategiile de interventie pentru combaterea violentei împotriva femeilor. Acestea au stat la baza activitatii Grupului de specialisti pentru combaterea violentei împotriva femeilor (1994) care a realizat Planul de actiune în domeniu pentru guvernele statelor membre (disponibil la cerere). De asemenea, a fost elaborata si adusa la zi o compilatie a legislatiilor existente în statele membre ale Consiliului Europei în domeniul violentei împotriva femeilor. Lucrarile seminariilor de crestere a constientizarii problematicii cât si textele juridice specializate sunt puse la dispozitia publicului.

Comitetul urmareste:

- examinarea situatiei egalitatii între femei si barbati si identificarea progreselor realizate;
- promovarea cooperarii între statele membre pentru atingerea unei egalitati reale între femei si barbati si stimularea actiunilor la nivel national si european;
- elaborarea de studii, evaluari, analize asupra politicilor nationale, elaborarea unor strategii concrete de implementare a egalitatii si pregatirea unor instrumente juridice;
- colaborarea cu alte comitete directoare pentru aplicarea proiectelor si încurajarea lor în sensul aplicarii strategiei egalitatii de gen. Un raport anual este întocmit

pentru Secretarul General privind implementarea egalitatii de gen în cadrul Secretariatului si a activitatilor Consiliului Europei.

Combaterea rasismului si a intolerantei

Comisia europeana împotriva rasismului si intolerantei (ECRI) a fost înfiintata în urma Summit-ului de la Viena din 1993. ECRI este un mecanism independent de monitorizare a carui sarcina este combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei în toate statele membre ale Consiliului Europei prin perspectiva protectiei drepturilor omului. Activitatea ECRI cuprinde toate masurile de combatere a violentei, discriminarii si prejudiciilor cu care se confrunta persoanele sau grupurile de persoane si care au la baza rasa, culoarea, limba, religia, nationalitatea si originea nationala sau etnica.

Programul de activitati al ECRI cuprinde trei aspecte: abordari tara–cu-tara, activitati pe teme generale, relatia cu societatea civila.

În cadrul abordarilor tara-cu-tara, ECRI elaboreaza rapoarte care contin o analiza în profunzime a situatiei din fiecare stat membru al Consiliului Europei în ce priveste instantele din domeniul rasismului si al discriminarii dar are si propuneri practice pentru a ajuta guvernele sa abordeze orice problema identificata.

Rapoartele ECRI sunt întâi transmise în forma de proiect statelor membre în cauza, initiindu-se un dialog confidential cu autoritatile nationale respective. Dupa definitivarea raportului, forma finala a acestuia este transmisa guvernului statului în cauza prin intermediul Comitetului Ministrilor. Apoi raportul este facut public, cu exceptia situatiei în care guvernul respectiv solicita în mod expres nepublicarea acestuia. Activitatea de raportare are un ciclu de 4-5 ani, acoperind 10-12 tari pe an. Au fost încheiate doua cicluri de raportari (1998, 2002) iar al treilea ciclu va începe în ianuarie 2003.

Al treilea ciclu se va concentra asupra "implementarii", examinându-se daca principalele recomandari ECRI din rapoartele anterioare au fost aplicate si gradul de succes si eficienta al acestora. În functie de situatia din fiecare tara, rapoartele pot analiza "teme specifice". Rapoartele ce vor fi elaborate în 2003 (Belgia, Bulgaria, Cehia, Germania, Grecia, Ungaria, Norvegia, Slovacia si Elvetia) vor fi publicate în 2004, cele din 2004 (Albania, Austria, Bosnia si Hertegovina, Croatia, Franta, Polonia, Suedia, Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei, Turcia si Marea Britanie) în 2005, iar cele din 2005 (Cipru , Danemarca, Estonia, Italia, Lituania, Luxemburg, România, Federatia Rusa si Spania) vor fi publicate în 2006.

Ca parte a activitatii pe teme generale, ECRI a adoptat sase recomandari de politica generala pentru guvernele tuturor statelor membre. Acestea se refera la principalele sfere ale rasismului si intolerantei si ofera principiile de baza pentru dezvoltarea amplelor politici nationale:

- Recomandarea nr. 1 de politica generala: combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei;
- Recomandarea nr. 2 de politica generala: organisme specializate de combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei la nivel national;
- Recomandarea nr. 3 de politica generala: combaterea rasismului si intolerantei împotriva Roma/Tiganilor;
- Recomandarea nr. 4 de politica generala: analiza nationala a experimentelor si perceperii discriminarii si rasismului din punct de vedere al potentialelor victime;
- Recomandarea nr. 5 de politica generala: combaterea intolerantei si discriminarii împotriva musulmanilor;

- Recomandarea nr. 6 de politica generala: combaterea diseminarii materialelor rasiste, xenofobe si antisemite prin intermediul Internetului;
- Recomandarea nr. 7 de politica generala: legislatia nationala de combatere a rasismului si a discriminarii rasiale.

Activitatea ECRI implica si selectarea exemplelor de "bune practici" în domeniul luptei împotriva rasismului si intolerantei si diseminarea ampla a acestora în sferele relevante. Cele mai recente practici corecte se refera la: organismele nationale specializate de combaterea rasismului si intolerantei, practici corecte în domeniul media si exemple practice de combaterea rasismului si intolerantei împotriva Roma/tiganilor.

Ca urmare a propunerii ECRI, organismele specializate ale Consiliului Europei au pregatit Protocolul aditional nr. 12 al Conventiei europene a drepturilor omului care largeste scopul articolului 14 si contine o lista neexhaustiva a motivelor de discriminare.

ECRI a fost activ implicata în pregatirea Conferintei mondiale organizate de Natiunile Unite în Durban, Africa de Sud (31 august – 8 septembrie 2001) si a contribuit la organizarea Conferintei regionale împotriva rasismului "Toti diferiti, toti egali – de la principii la practica", organizata de Consiliul Europei la Strasbourg (11-13 octombrie 2000), care a reprezentat contributia regionala la Conferinta mondiala.

Pentru implementarea activitatilor, ECRI colaboreaza si cu Centrul european de monitorizare a rasismului si xenofobiei (EUNC) pe baza întelegerii semnate în 1999 de Consiliul Europei si Comunitatea Europeana.

Programul de actiune al ECRI, referitor la relatiile cu societatea civila urmareste sa implice pe deplin societatea civila în lupta împotriva rasismului si intolerantei si sa promoveze dialogul intercultural bazat pe respectul reciproc, între diferitele sectoare ale societatii.

Politia si drepturile omului

În 1997, Consiliul Europei a lansat Programul "Politia si drep turile omului" în scopul realizarii unei bune cunoasteri de catre institutiile de politie din întreaga Europa a standardelor existente în materie de drepturi ale omului.

În decembrie 2000, în timpul Conferintei de încheiere a înfaptuirii acestui proiect, s-a stabilit lansarea unui nou program, "Politia si drepturile omului – dincolo de anul 2000", pentru a asigura continuitatea actiunii. Scopul acestui nou program este de a permite tuturor lucratorilor de politie din statele membre ale Consiliului sa-si însuseasca cunostinte solide privind drepturile omului si drepturile necesare pentru aplicarea acestor cunostinte în activitatea lor cotidiana. O atentie deosebita este acordata în cadrul acestui program noilor membrii ai Consiliului Europei.

Cooperarea si sensibilizarea în materia drepturilor omului

Consiliul Europei sprijina statele membre si organizatiile neguvernamentale în actiunile lor de promovare a respectarii drepturilor omului. Programele de actiune pentru dezvoltarea si consolidarea stabilitatii democratice (ADACS) ofera Consiliului temeiul pentru sprijinirea unei serii de activitati, cum ar fi pregatirea judecatorilor si juristilor în privinta aplicarii Conventiei europene a drepturilor omului; efectuarea de expertize legislative asupra compatibilitatii legilor sau proiectelor de legi cu normele europene de protectie a drepturilor omului; traducerea si publicarea documentelor în materia drepturilor omului în limbile noilor state membre; organizarea de seminarii si mese rotunde consacrate institutiilor nationale pentru protectia drepturilor omului sau

alte cursuri de pregatire a juristilor care reprezinta guvernele în fata Curtii europene a drepturilor omului.

Programelor ADACS din domeniul drepturilor omului li s-au adaugat activitati de sensibilizare, pregatire si informare care se adreseaza publicului larg, cât si persoanelor de specialitate. Aceste activitati cuprind:

- dezvoltarea sensibilizarii asupra drepturilor omului si întelegerii lor în unitatile scolare si universitare, precum si în anumite sectoare profesionale, cum sunt instantele judecatoresti si fortele de politie;
- sensibilizarea publicului asupra marilor probleme ale drepturilor omului (campanii de informare, publicatii, programe audiovizuale, site-uri Internet);
- sprijinirea unei retele a institutelor pentru drepturile omului si a organizatiilor neguvernamentale active în acest domeniu.

Comisarul pentru drepturile omului

Postul de Comisar pentru drepturile omului[2] a fost instituit de Consiliul Europei în 1999. Potrivit mandatului pe care îl are, Comisarul promoveaza educatia în spiritul drepturilor omului, sensibilizarea asupra acestora, cât si respectarea acestor drepturi si urmareste aplicarea efectiva a instrumentelor si deciziilor Consiliului Europei.

Jucând un rol complementar si esentialmente preventiv, Comisarul exercita functii diferite în raport cu cele ale Curtii europene a drepturilor omului si ale altor organe conventionale. El nu are putere jurisdictionala, ci un rol de îndrumare si informare în materia protectiei drepturilor omului si a prevenirii încalcarii lor.

Mandatul sau prevede, de asemenea, cooperarea cu alte institutii internationale pentru promovarea si protectia drepturilor omului, cât si posibilitatea de a interveni pe baza oricarei informatii pertinente furnizate de guverne, parlamente, mediatori nationali sau alte institutii similare, particulari sau organizatii neguvernamentale.

Actionând împreuna cu alte institutii ale Consiliului Europei, Comisarul poate adresa Comitetului Ministrilor si Adunarii Parlamentare, daca considera oportun, rapoarte, recomandari sau avize asupra oricaror cazuri de nerespectare a drepturilor omului.

Primul Comisar al drepturilor omului este Alvaro Gil-Robles (Spania), ales de Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei în septembrie 1999 pentru un mandat de 6 ani, care nu se poate reînnoi.

[2] http://www.commissioner.coe.int

CAPITOLUL VIII

EUROPA PRIN INTERMEDIUL ASOCIATIILOR SALE

Consiliul Europei: deschis lumii asociative

Cine, mai bine decât lumea asociativa, poate exprima preocuparile cetatenilor simpli din Europa?

Organizatiile neguvernamentale independente (ONG) reprezinta un element vital al societatii europene; ele reflecta libertatea de expresie si asociere care este un principiu fundamental al democratiei. Fara scop lucrativ, ele intervin pe plan local, regional si national în domenii cruciale: drepturile omului, educatie, cultura, actiune sociala, medii, munca, actiune politica, stiinte, ajutor umanitar.

Consiliul Europei a recunoscut influenta ONG-urilor din 1952, prevazând posibilitatea de a le acorda statut consultativ. Regulile de cooperare au fost îmbunatatite si actualizate în decursul anilor, în prezent ele fiind stabilite prin *Rezolutia (93) 38 a Comitetului Ministrilor*. Fiecare organizatie candidata trebuie sa prezinte, în sustinerea cererii sale, un dosar întocmit în limba franceza sau engleza si, de preferinta, în aceste doua limbi oficiale ale Consiliului. Organizatiile candidate sunt, de asemenea, obligate sa completeze un chestionar privind modalitatile cooperarii lor cu Consiliul Europei.

O legatura cu publicul

Amorsând dialogul cu ONG-urile, Consiliul a vrut sa raspunda unei triple necesitati: sa-i asculte pe cetatenii europeni, sa le asigure o reprezentare directa si sa-si faca cunoscuta actiunea prin aceste asociatii, din care peste 370 beneficiaza în prezent de statutul consultativ.

Pentru a obtine acest statut, ONG-urile trebuie sa îndeplineasca urmatoarele conditii:

- sa împartaseasca obiectivele Consiliului Europei si sa participe la actiunea sa;
- sa fie internationale si reprezentative pe plan geografic si în domeniul specific de activitate, sa dispuna de sediu permanent si de o organizare structurata si sa aiba un secretar general.

O participare activa

Consiliul Europei coopereaza cu ONG-urile la fiecare din nivelurile sale structurale: *Comitetul Ministrilor , Adunarea Parlamentara* si *Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa* , reprezentând organele locale si regionale alese.

De la simpla consultare la o veritabila colaborare în cazul unor proiecte specifice, cooperarea poate lua forme foarte diverse. Reprezentantii ONG-urilor pot participa în calitate de consultanti la anumite studii sau la activitatea comisiilor interguvernamentale, sa redacteze note catre Secretarul General, sa prezinte expuneri orale sau scrise în fata comisiilor Adunarii Parlamentare si la Congresul Autoritatilor Locale si Regionale sau cu ocazia colocviilor, seminariilor si a altor reuniuni organizate de Consiliul Europei. ONG-urile aduc la cunostinta opiniei publice progresul proiectelor Consiliului Europei din domeniul lor de activitate, punându-si experienta la dispozitia Organizatiei.

Proiectele integrate ale Consiliului Europei (2002 -2004)

În 2002, Consiliul Europei a lansat doua Proiecte integrate multianuale care se concentreaza asupra unor problematici relevante pentru ONGuri, si anume: "Sa

facem institutiile democratice sa functioneze" si "Raspunsuri la violenta din fiecare zi într-o societate democratica".

Proiectele integrate urmaresc crearea retelelor intra-organizationale pentru îmbunatatirea performantelor si impactului activitatii Consiliului Europei prin concentrarea experimentelor acumulate în diferite sectoare asupra unei singure teme. Aceasta metodologie integratoare este cuplata cu introducerea abordarii intersectoriale si interdepartamentale în cadrul sectorului interguvernamental, al Adunarii Parlamentare, al Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa si al ONG-urilor pentru a se putea oferi raspunsuri coerente la necesitatile în evolutie ale statelor membre.

Proiectul integrat numarul 1 "Sa facem institutiile democratice sa functioneze" se concentreaza asupra raspunsurilor si responsabilitatilor institutiilor democratice si asupra participarii societatii civile la procesul de luarea deciziilor si la alegeri.

Proiectul integrat numarul 2 "Raspunsuri la violenta din fiecare zi într-o societate democratica" urmareste definirea principiilor politicilor în domeniul combaterii si reducerii violentei si elaborarea strategiilor de prevenire.

În 2002, un *Forum al cetatenilor* a fost organizat în cadrul fiecarui proiect integrat având temele: proiectul numarul 1 "Statutul juridic al ONG-urilor si guvernarea democratica", proiectul numarul 2 "Societatea civila si prevenirea violentei cotidiene".

Concluziile proiectelor vor putea fi elaborate la sfârsitul perioadei (2004) sub forma: textelor juridice, recomandarilor, rezolutiilor, manualelor de practici corecte, proiecte pilot, activitati de asistenta, adoptarea unor principii directoare.

Un vast câmp de actiune

Competenta ONG-urilor prevazute cu statut consultativ se exercita în toate domeniile de actiune interguvernamentala, parlamentara si normativa (sau "conventionala") a Consiliului Europei. Acestea au creat *grupe de specialisti* în cadrul propriei lor structuri care se ocupa de urmatoarele probleme: Carta europeana sociala, politicile sociale, drepturile omului, educatia si cultura, dialogul si solidaritatea Nord - Sud, societatea civila într-o noua Europa, mediul si ruralitatea, sanatatea, egalitatea de gen, saracia si coeziunea sociala.

O structura pentru facilitarea dialogului

Consiliul Europei dispune de o structura permanenta de cooperare cu ONG-urile internationale:

- *Conferinta plenara* (anuala), care reuneste toate ONG-urile cu statut consultativ, determina actiunile de întreprins pentru îmbunatatirea functionarii acestei structuri si fixeaza obiectivele comisiei sale de legatura;
- *Comisia de legatura a ONG-urilor*, creata în 1976, formata din douazeci si cinci de membri, se reuneste de cel putin trei ori pe an si are urmatoarele functii:
  - sa asigure legatura cu serviciile interesate ale Secretariatului General al Consiliului Europei;
  - sa urmareasca lucrarile reuniunilor sectoriale ale ONG-urilor în diferite domenii de interes;
  - sa pregateasca Conferinta plenara si programul anual de lucru;
  - sa incite ONG-urile sa coopereze cu Consiliul Europei si sa-si faca cunoscute activitatile pe care le desfasoara. Au fost luate, de asemenea,

initiative pentru sustinerea tranzitiei democratice în Europa centrala si de est.

• *Comitetul mixt "Parlamentari – Comisia de legatura a ONG-urilor"*. Creat în 1979, el studiaza modalitatile de dezvoltare a sinergiilor între ONG-uri si Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei. El se compune din ansamblul membrilor Biroului Comisiei de legatura si din unsprezece parlamentari reprezentând Adunarea.

Exemple de cooperare

ONG-urile au contribuit la elaborarea a numeroase conventii si instrumente ale Consiliului Europei, precum Conventia referitoare la statutul juridic al muncitorului migrant (STE nr. 93), Conventia europeana pentru prevenirea torturii (STE nr. 126), Conventia culturala europeana (STE nr. 18), Carta europeana a limbilor regionale sau minoritare (STE nr. 148) si Conventia referitoare la recunoasterea personalitatii juridice a organizatiilor internationale neguvernamentale (care le priveste direct) (STE nr. 124).

Unele exemple de cooperare sunt semnificative. Expertii si observatorii Adunarii Parlamentare îi consulta adeseori pe reprezentantii locali ai ONG-urilor în probleme ale drepturilor omului înainte de a recomanda aderarea unei tari si cu prilejul verificarii caracterului democratic al alegerilor din tarile candidate la aderare. Curtea europeana a drepturilor omului autorizeaza tot mai mult ONG-urile sa-i comunice informatii referitoare la cererile asupra carora a fost sesizata, Comitetul european pentru prevenirea torturii primeste, de asemenea, informatii de la ONGuri, iar pe reprezentatii unora îi întâlneste cu prilejul vizitelor pe care le efectueaza în tarile membre.

ONG-urile participa la colocvii asupra marilor teme ale societatii: "Asociatiile – sprijin sau sfidare pentru democratia parlamentara?", "Noua saracie din Europa", "Voluntariatul în actiunea sociala", "Politica si cetateni: politica în slujba cetatenilor si participarea cetatenilor la politica" si "ONG-urile si societatea civila".

Mobilizarea opiniei publice

ONG-urile iau, de asemenea, parte activa la campaniile europene lansate de Consiliul Europei: privind interdependenta si solidaritatea Nord-Sud (1988), împotriva rasismului, xenofobiei si intolerantei (1995), privind Anul european pentru conservarea naturii (1995), Europa împotriva saraciei si a excluderii sociale (1999-2000), Europa un patrimoniu comun (1999-2000), Anul european al limbilor (2001).

Misiunea esentiala a Consiliului Europei este de a promova drepturile omului si libertatile fundamentale. Colaborarea ONG-urilor apare în aceasta privinta inestimabila, întrucât acestea îi informeaza pe cetateni asupra drepturilor lor, fac sa circule informatia si, mai ales, se asigura ca angajamentele fundamentale sunt respectate.

Un rol constructiv în evolutia democratica

Începând din 1990, Consiliul Europei îsi multiplica contactele cu ONG-urile din Europa centrala si de est, unde acestea joaca un rol proeminent în constructia unei societati democratice bazata pe drepturile omului si supremacy legii. ONG-urile care beneficiaza de statut consultativ au contribuit la organizarea unei serii de seminarii privind "Rolul ONG-urilor în tranzitia spre o societate democratica" la Varsovia (1990), la Sofia si la Vilnius (1993), la Bucuresti si la Bratislava (1994), la Tirana (1995) si la Kiev (1996). Aceste ONG-uri, împreuna cu altele, participa concret la

organizarea de conferinte, seminarii, reuniuni de informare si programe de formare pe plan regional, în special în domeniul drepturilor omului. În 1994, Consiliul Europei a patronat împreuna cu organizatiile neguvernamentale pentru drepturile omului o reuniune pe tema "Organizatiile independente pentru drepturile omului: programe – cooperare – realizare", la Ljubljana.

În octombrie 1996, Consiliul a organizat la Budapesta un seminar de informare pe tema "Rolul si functiile organizatiilor neguvernamentale (ONG) care actioneaza pentru promovarea egalitatii sexelor în Europa centrala si de est". Acest seminar viza sa puna în lumina evolutia relatiilor între ONG-urile de femei si puterile publice din tarile Europei centrale si de est si rolul lor în societate si sa propuna strategii pentru întarirea cooperarii la nivel european.

Consiliul si ONG-urile cu statut consultativ organizeaza activitati în cadrul programului ADACS. Consiliul Europei nu distribuie fonduri organizatiilor neguvernamentale si nici particularilor. Bugetul acestuia este utilizat pentru finantarea propriului program interguvernamental de activitati.

Datorita vastei sale retele de ONG-uri care contribuie în mod util la lucrarile sale si joaca un rol esential în procesul democratic, Consiliul Europei ramâne, astfel, aproape de opinia publica si de fortele schimbarii sociale.

CAPITOLUL VII

SECRETARIATUL: ORGANIZARE SI FUNCTIONARE

PREVEDERI STATUTARE

Comparativ cu prevederile consacrate de Statutul (STE nr. 1) Consiliului Europei Comitetului Ministrilor si Adunarii Parlamentare, dispozitiile referitoare la Secretariat sunt continute în doar doua articole 36 si 37.

În termenii art. 36,

"a) Secretariatul este compus dintr-un Secretar General, un Secretar General adjunct si personalul necesar.

b) Secretarul General si Secretarul General adjunct sunt desemnati de Adunarea Consultativa, la recomandarea Comitetului Ministrilor.

c) Ceilalti membri ai Secretariatului sunt numiti de catre Secretarul General, conform regulamentului administrativ.

d) Nici un membru al Secretariatului nu poate detine o functie remunerata de catre un guvern, nu poate fi membru al Adunarii Consultative sau al unui parlament national sau nu poate îndeplini activitati incompatibile cu atributiile sale.

e) Fiecare membru al Secretariatului trebuie sa faca o declaratie solemna prin care sa-si afirme atasamentul fata de Consiliul Europei si hotarârea sa de a îndeplini atributiile sale, în mod constiincios, neinfluentat de vreun considerent de ordin national, de a nu solicita sau accepta instructiuni, în legatura cu exercitarea functiilor sale, de la nici un guvern sau o alta autoritate din afara consiliului, precum si de a se abtine de la orice act incompatibil cu statutul sau de functionar international raspunzator numai în fata Consiliului. Secretarul General si Secretarul General adjunct vor face aceasta declaratie în fata comitetului, iar ceilalti membri, în fata Secretarului General.

f) Fiecare membru trebuie sa respecte caracterul exclusiv international al functiilor Secretarului General si ale personalului Secretariatului si sa se abtina de a-i influenta în exercitarea functiilor lor".

La rândul lui, art. 37 se limiteaza la doua subparagrafe lapidare:

"a) Secretariatul este situat la sediul Consiliului.

b) Secretarul General raspunde de activitatea Secretariatului în fata Comitetului Ministrilor. El ofera, în special, Adunarii Consultative, sub rezerva art. 38 d), serviciile administrative si alta asistenta de care aceasta ar avea nevoie".

SECRETARUL GENERAL

Atributiile **Secretarului General** sunt definite de Statutul Consiliului Europei, de Statutul personalului si anexele sale, de Regulamentul financiar, precum si de directivele pe care el le primeste din partea Comitetului Ministrilor. Rolul sau în cadrul activitatii de ansamblu a Organizatiei este unul de prim rang, lui revenindu-i responsabilitati multiple de natura politica, administrativa si functionala.

Secretarul General al Consiliului Europei, austriacul Walter Schwimmer, ales de Adunarea Parlamentara în 1999 pentru o durata de cinci ani, are responsabilitatea orientarii strategice globale a programului de activitate si bugetului Consiliului si a supravegherii managementul de zi cu zi al Organizatiei si al Secretariatului.

Programul de lucru interguvernamental, întocmit de Secretarul General pe baza propunerilor de prioritati, este aprobat în fiecare an de Comitetul Ministrilor. Secretarul General raspunde, cu ajutorul Secretariatului, de îndeplinirea programului.

Activitatile operationale de cooperare interguvernamentala sunt coordonate în primul rând de catre directiile generale, care corespund principalelor domenii de activitate ale Organizatiei.

În cadrul unei vaste campanii care vizeaza promovarea viziunii unei Europe mai mari, fondate pe valorile esentiale ale democratiei, supremația dreptului si respectarea drepturilor omului, Secretarul General a lansat un program de actiune în sapte puncte pentru 2001-2005, care sa reliefeze noile provocari ale constructiei unei Europe pe deplin democratice, pacifiste si stabile. Punctele esentiale ale programului se refera la:

- promovarea principiilor democratiei prin consolidarea impactului politic al Organizatiei;
- crearea unui spatiu comun al drepturilor omului în Europa;
- dezvoltarea normelor democratice si garantarea respectarii lor de catre state;
- raspunsul oferit asteptarilor cetatenilor europeni, prin intermediul actiunilor de teren;
- evaluarea rezultatelor proiectelor si actiunilor întreprinse în scopul ameliorarii eficacitatilor lor reale;
- strângerea relatiilor de lucru cu Uniunea Europeana, OSCE si Natiunile Unite;
- dezvoltarea cooperarii politice cu statele având statut de observator.

Secretarul General viziteaza mai multe capitale ale statelor membre pentru a sensibiliza cei mai înalti responsabili ai guvernelor si parlamentelor nationale asupra rolului politic si a importantei crescânde a Consiliului Europei în aplicarea drepturilor omului, democratiei si statutului de drept în Marea Europa.

ADJUNCTII SECRETARULUI GENERAL

În conformitate cu prevederile statutare si cele continute în alte documente de referinta ale Consiliului Europei, Secretarul General este sprijinit în activitatea sa de un Secretar General adjunct si de Secretarul General al Adunarii Parlamentare, cu rang de Secretar General adjunct.

Secretarul General adjunct îl ajuta, cu titlu permanent, pe Secretarul General în conducerea ansamblului serviciilor, cu exceptia Secretariatului Adunarii. În cazul în care Secretarul General este absent sau nu este disponibil, el îl înlocuieste si exercita toate atributiile acestuia.

Secretarul General al Adunarii Parlamentare îsi exercita atributiile sub autoritatea directa a Secretarului General sau daca acesta este absent sau indisponibil, sub autoritatea Secretarului General adjunct.

Secretarul General adjunct si Secretarul General al Adunarii Parlamentare se înlocuiesc unul pe celalalt în caz de absenta prelungita sau de indisponibilitate grava. Ei se informeaza reciproc în privinta activitatilor lor

În caz de absenta simultana a Secretarului General si a adjunctului sau, interimatul functiilor Secretarului General se exercita în ordine, fie de Secretarul General al Adunarii, fie în absenta sa, de directorul cu cea mai mare vechime în cadrul Organizatiei.

Secretariatul Comitetului Ministrilor se afla în subordinea directa a Secretarului General si a adjunctului sau.

Directorii generali, directorii adjunctii, sefii de servicii si ceilalti functionari ai Secretariatului sunt supusi autoritatii ierarhice a Secretarului General. Fiecare

membru al Secretariatului îsi îndeplineste atributiile si fiecare superior ierarhic îsi exercita autoritatea în numele Secretarului General.

STRUCTURA FUNCTIONALA A SECRETARIATULUI

În actuala sa configurare, Secretariatul cuprinde în structura sa:

- Cabinetul Secretarului General si al Secretarului General adjunct;[x]
- Secretariatul Comitetului Ministrilor;
- Secretariatul Adunarii Parlamentare;
- Directia generala pentru probleme politice;
- Directia generala I: probleme juridice;
- Directia generala II: drepturile omului;
- Directia generala III: coeziunea sociala;
- Directia generala IV: educatie, cultura, tineret si sport, media;
- Directia generala pentru administratie si logistica;
- Secretariatul CLRAE;
- Secretariatul Comisarului pentru drepturile omului;
- Grefa Curtii Europene a Drepturilor Omului.

Directorul de cabinet vegheaza la aplicarea directivelor Secretarului General sau ale adjunctului sau si asigura secretariatul lor particular. Cu sprijinul membrilor Cabinetului, el îl asista pe Secretarul General si pe adjunctul sau în coordonarea celorlalte compartimente.

Directia de comunicare si cercetare raspunde de pregatirea proiectului de plan pe termen mediu, a proiectului de program anual al activitatilor interguvernamentale ale Consiliului Europei, precum si de urmarirea executarii sale în cooperare cu serviciile operationale interesate si cu Directia generala pentru administratie si logistica în ceea ce priveste aspectele bugetare.

Ea urmareste ansamblul lucrarilor întreprinse pe plan interguvernamental, ajuta comitetele interguvernamentale la initiativa lor sau a Secretarului General si se afla la dispozitia comisiilor Adunarii Parlamentare.

Aceasta directie se informeaza, în colaborare cu Directia generala pentru probleme politice, asupra lucrarilor întreprinse de alte organizatii internationale în sectoare apropiate domeniului de actiune al Consiliului Europei.

Activitatea de cercetare se desfasoara în strânsa corelare cu cea de planificare.

Capitolul publicatiilor detine, la rândul lui, o pondere însemnata în cadrul preocuparilor specifice acestei unitati, fiind vorba de editarea, tiparirea si distribuirea documentelor si a diverselor publicatii ale Consiliului Europei.

Biblioteca si Divizia de documentare si arhive fac, de asemenea, parte din aceasta directie.

Directiei de planificare strategica, înfiintata în septembrie 2000, îi revine responsabilitatea de a asigura coerenta aplicarii diferitelor programe interguvernamentale spre a contribui la promovarea prioritatilor politice ale Organizatiei, îndeosebi a obiectivelor strategice definite în Declaratia de la Budapesta din mai 1999, adoptata cu ocazia celei de-a 50-a aniversari a Consiliului Europei.

[x] Sunt atasate direct Secretarului General urmatoarele compartimente: Comunicare si cercetare, Planificare strategica, Protocol, Controlul financiar, Relatiile cu media si publicul, Monitorizarea.

Având în componenta sa trei compartimente administrative (departamentul de planificare si evaluare, departamentul de monitorizare si serviciul de coordonare), Directia de planificare strategica îndeplineste urmatoarele cinci functii principale:

- Coordonarea formularii, monitorizarii generale si evaluarii actiunii interguvernamentale;
- Asistarea Comitetului Ministrilor în aplicarea procedurilor de monitorizare si adaptarea sau revizuirea programelor de cooperare;
- Formularea, urmarirea si evaluarea programelor de cooperare cu diverse tari, inclusiv programele comune cu Comisia Europeana;
- Mobilizarea resurselor de finantare externa si de parteneriat;
- Introducerea metodelor si procedurilor menite sa asigure o practica si o cultura sistematica de evaluare continua în cadrul Organizatiei.

Seful Protocolului sfatuieste pe Secretarul General si adjunctul sau, pe Secretarul General al Adunarii Parlamentare si, daca este necesar, pe presedintii Comitetului Ministrilor si Adunarii Parlamentare în privinta aspectelor protocolare ale manifestarilor oficiale. El pregateste si organizeaza desfasurarea ceremoniilor, organizeaza primirea înaltelor personalitati, îi prezinta pe Reprezentantii permanenti ai statelor membre Secretarului General cu prilejul preluarii functiilor lor.

Seful Protocolului tine legatura cu Reprezentantele permanente în ceea ce priveste formalitatile necesare în materie de privilegii si imunitati pe lânga autoritatile locale si Protocolul Ministerului francez al Afacerilor Externe. În calitatea sa de chestor al Adunarii, el poate fi, daca este necesar, însarcinat de Presedintele sau Grefierul Adunarii Parlamentare sa ia masuri de urgenta adecvate pentru a asigura buna desfasurare a sedntelor.

Serviciul care se ocupa de vizitele ce au loc în cadrul Consiliului Europei face parte din compartimentul de protocol si este subordonat sefului acestuia.

Controlul financiar raspunde de exercitarea controlului intern în conditiile definite de Regulamentul financiar. El verifica toate propunerile de angajare a cheltuielilor si vegheaza la buna gestionare a alocatiilor bugetare, la corectitudinea operatiunilor financiare si contabile, precum si la buna organizare si la eficacitatea procedurilor si metodelor folosite. El asigura verificarea conturilor si inventarelor.

Controlul financiar este chemat sa-si dea avizul privind toate proiectele de reglementari si toate dispozitiile noi de natura administrativa sau financiara. Comisia de verificare a conturilor îl poate însarcina sa efectueze orice operatiune pregatitoare în vederea îndeplinirii misiunii sale.

Directia generala pentru probleme politice are, în prim planul preocuparilor sale, pe aceea a formularii *avizelor politice.*

Ei îi revin o serie de alte responsabilitati de particulara însemnatate pentru activitatea si actiunea politica a Consiliului Europei. Acestea includ:

? *Consilierea politica si coordonarea programelor* Organizatiei vizând: asistenta, dezvoltarea si consolidarea stabilitatii democratice, masurile de încredere, cooperarea cu societatea civila, birourile externe si de informare ale Consiliului care functioneaza în statele membre din Europa centrala si de est.

? *Cooperarea interinstitutionala si relatiile externe* ale Consiliului Europei, axate pe urmatoarele trei directii importante de actiune: cooperarea cu Uniunea Europeana, OSCE, ONU si alte organizatii interguvernamentale,

relatiile cu statele cu statut de observator si alte tari care nu fac parte din Organizatie, relatiile cu organizatiile neguvernamentale.

- *Secretariatul acordurilor partiale: Centrul european pentru interdependenta si solidaritatea globala* (Centrul "Nord-Sud", cu sediul la Lisabona).

Directia generala pentru probleme politice negociaza acordurile de cooperare ale Consiliului Europei cu alte organizatii internationale si urmareste aplicarea instrumentelor respective. Ea se informeaza despre activitatea acestor institutii în domeniile de interes pentru Consiliul Europei si organizeaza reprezentarea Secretariatului la reuniunile sau conferintele convocate de acestea.

De aceasta Directie tin, de asemenea, si birourile de la Bruxelles si Paris ale Consiliului Europei.

Biroul de la Bruxelles îndeplineste sarcinile încredintate în virtutea Rezolutiei (74) 13 a Comitetului Ministrilor. El asigura legaturile dintre Consiliul Europei si Comunitatea Europeana.

Biroul de la Paris gazduieste reuniunile Consiliului Europei care au loc la Paris. El asigura legatura curenta cu UNESCO, OCDE si celelalte organizatii interguvernamentale si neguvernamentale care au sediile sau birourile lor la Paris.

Directia generala pentru probleme juridice raspunde de întocmirea *avizelor juridice* si de aplicarea dispozitiilor programului de lucru interguvernamental referitoare la cooperarea în domeniul dreptului vizând în special armonizarea legislatiilor în sectoare specifice.

Ei îi revine sarcina de a acorda asistenta juridica necesara Comitetului Ministrilor, Adunarii Parlamentare si diverselor comisii si comitete care functioneaza în cadrul Organizatiei.

Directia asigura asistenta necesara Secretarului General în calitate de depozitar al conventiilor si acordurilor încheiate sub auspiciile Consiliului Europei si îl reprezinta în procedurile litigioase în fata Comisiei de Apel si în orice litigiu cu tertii.

Ea asigura serviciile de secretariat pentru Conferinta ministrilor europeni ai justitiei, precum si pentru Conferinta ministrilor responsabili cu lupta împotriva terorismului.

Celelalte responsabilitati atribuite acestei directii sunt astfel structurate:

- *Cooperarea juridica,* domeniu vast care include: dreptul privat, dreptul public si cel international, refugiatii si solicitantii de azil politic, protectia datelor, bioetica, problemele vizând combaterea crimei si ale luptei împotriva coruptiei.
- *Cooperarea în domeniul democratiei locale si regionale,* incluzând cooperarea transfrontaliera între autoritati sau comunitati teritoriale, Carta limbilor regionale sau minoritare, programul pentru stabilitate democratica.
- *Secretariatul acordurilor partiale (aspecte juridice): Comisia europeana pentru democratie prin drept.*

Directia generala pentru drepturile omului raspunde de toate problemele referitoare la drepturile omului, cu exceptia sarcinilor specifice ce tin de Grefa Curtii Europene a Drepturilor Omului.

Ea initiaza orice actiune necesara aplicarii Conventiei europene a drepturilor omului.

Directia asigura asistenta de specialitate destinata Comitetului Ministrilor, Adunarii Parlamentare si Secretarului General în problemele referitoare la drepturile omului.

Ea aplica dispozitiile programului de activitati interguvernamentale privind drepturile omului. Ei îi incumba responsabilitatea publicitatii privind activitatea Consiliului Europei în domeniul drepturilor omului.

Centrul de documentare privind drepturile omului, conectat acestei Directii, raspunde în special de crearea bazelor de date referitoare la jurisprudenta conventiei europene a drepturilor omului si de pregatirea publicatiilor "Drepturile Omului" ale Consiliului Europei. Centrului îi revin si alte s arcini documentare în domeniul media, al biogeneticii si al activitatilor de ombudsman.

Schema functionala a directiei cuprinde urmatoarele compartimente:

- *Drepturile omului – executarea hotarârilor Curtii europene a drepturilor omului,* incluzând programul interguvernamental în materie, cooperarea si sensibilizarea în materia drepturilor omului, politica în materie, politia si drepturile omului, Secretariatul Comisiei europene împotriva rasismului si intolerantei.
- *Secretariatul Cartei sociale europene.*
- *Media, egalitate si minoritati*
- *Secretariatul Comitetului pentru prevenirea torturii.*
- *Secretariatul acordurilor partiale: Observatorul audiovizual european.*

Directia generala pentru coeziunea sociala asigura pregatirile necesare realizarii activitatilor prevazu te în programul de lucru interguvernamental privind problemele sociale si socio-economice, securitatea sociala, muncitorii migranti, studiile demografice si promovarea sanatatii. Aceste activitati vizeaza în special unificarea legislatiilor si armonizarea politicilor nationale.

Directia vegheaza la aplicarea conventiilor încheiate în aceste domenii si la pregatirea de noi acorduri, de recomandari si studii. De asemenea, ea asigura secretariatul Conferintelor ministrilor europeni responsabili cu problemele familiei, securitatea sociala, munca, problemele migratiei, sanatatea, egalitatea între femei si barbati.

Responsabilitatile în cadrul directiei sunt repartizate dupa cum urmeaza:

- *Afacerile sociale si sanatatea,* (politici sociale, dezvoltarea coeziunii sociale, migratii, Roma/tigani, politici în domeniul sanatatii, drepturile pacientilor, participarea cetatenilor, integrarea persoanelor cu dizabilitati, sanatate publica: nutritie, securitate alimentara) incluzând programul interguvernamental de cooperare în aceste domenii, Secretariatul acordurilor partiale – componenta sociala si a sanatatii publice, Secretariatul Grupului Pompidou.
- *Secretariatul acordului partial cu Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei.*
- *Departamentul european pentru calitatea medicame ntelor* (Farmacopeea europeana, banci de date, laboratoare, reteaua europeana a laboratoarelor oficiale de control al medicamentelor si standardizarea biologica).

Directia generala pentru educatie, cultura, patrimoniu, tineret si sport raspunde de aplicarea capitolelor din programul de lucru interguvernamental relative la educatie, dezvoltarea culturala, tineret si sport. De asemenea, politicile si activitatile privind protejarea mediului fac parte din atributiile acestei directii.

Schema ei de organizare cuprinde urmatoarele componente:

? *Educatia si învatamântul superior* (cercetare, cooperare si asistenta tehnica, politici educative, cetatenia democratica, politici lingvistice), inclusiv Secretariatul acordurilor partiale care asigura functionarea Centrului european pentru limbi moderne.

? *Cultura si patrimoniul cultural si natural,* cu trei unitati: politici si actiuni culturale, patrimoniul cultural si natural (amenajarea teritoriului) Secretariatul acordurilor partiale referitoare la Fondul european de sustinere a coproductiilor si de difuzare a operelor de creatie cinematografica si audio-vizuala "EURIMAGES" si Secretariatul acordurilor partiale pentru dezastrele naturale majore "EUR-OPA".

? *Tineret* (politici de tineret, Fondul european pentru tineri, Centrele de tineret) *si sport,* inclusiv Secretariatul acordurilor partiale privind carta tineretului.

Directia generala pentru administratie si logistica coordoneaza activitatea serviciilor menite sa asigure buna functionare a Secretariatului pe plan administrativ si financiar. Ea are atributii importante în domeniul documentarii si informaticii, organizarii si desfasurarii conferintelor, asigurarii întretinerii corespunzatoare a cladirilor si instalatiilor, inclusiv masurilor adecvate de securitate. Directia are, de asemenea, în sfera ei de preocupari problemele de ordin administrativ referitoare la personalul Secretariatului. Ea raspunde mai ales de gestiunea personalului, de aplicarea procedurilor de recrutare a angajatilor si a celor temporari, de reglementarile în materie de personal, inclusiv promovarea si formarea functionarilor, de chestiunile privind privilegiile si imunitatile personalului, precum si de probleme de securitate sociala si de asigurare complementara. Ea asigura legatura cu Comitetul personalului.

Directia are urmatoarea structura de organizare:

? *Resurse umane* (gestiunea administrativ - financiara si de dezvoltare a personalului, gestiunea posturilor si angajarilor: recrutare, miscarea personalului si angajati temporari).

? *Finante* (rezolvarea tuturor problemelor legate de finantele organizatiei: elaborarea proiectului de buget anual, colectarea cotizatiilor, calcularea si plata cheltuielilor de orice fel).

? *Logistica* (gestiunea mijloacelor fixe, inventare, papetarie, scutiri taxe, curier diplomatic, securitate, cladiri si studii asupra acestora, instalatii si echipamente, productia documentelor si publicatiilor).

? *Tehnologii informationale* (accesul la informatii, arhitectura web-ului, acces clienti, retea multimedia).

? *Serviciul de traduceri* (terminologie, tratarea textului).

Secretariatul CLRAE, Secretariatul Comisarului drepturilor omului si Grefa Curtii europene a drepturilor omului asigura serviciile necesare bunei functionari a celor trei organisme potrivit specificului atributiilor ce le revin si activitatilor pe care le desfasoara.

SECRETARII GENERALI AI CONSILIULUI EUROPEI

1. Jacques Camille PARIS – Franta:	11.08.1949 – 17.07.1953
2. Léon MARCHAL – Franta:	21.09.1953 – 24.09.1956
3. Lodovico BENVENUTI – Italia:	15.09.1957 – 15.03.1963

4. Peter SMITHERS – Marea Britanie:	16.03.1964 – 15.09.1969
5. Lujo TONCIC-SORINJ – Austria:	16.09.1969 – 16.09.1974
6. Georg KAHN-ACKERMANN – Germania:	17.09.1974 – 17.09.1979
7. Franz KARASEK – Austria:	01.10.1979 – 01.10.1984
8. Marcelino OREJA AGUIRRE – Spania:	01.10.1984 – 01.06.1989
9. Catherine LALUMIERE – Franta:	01.06.1989 – mai 1994
10. Daniel TARSCHYS – Suedia:	20.06.1994 – 31.08.1999
11. Walter SCHWIMMER – Austria:	01.09.1999

CAPITOLUL VI

CURTEA EUROPEANA A DREPTURILOR OMULUI

ETAPA INITIALA

Conventia europeana a drepturilor omului din 1950

Conventia pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale, elaborata în cadrul Consiliului Europei, deschisa pentru semnare la Roma, la 4 noiembrie 1950, a intrat în vigoare în septembrie 1953. În spiritul autorilor sai, este vorba de luarea primelor masuri menite sa asigure garantarea colectiva a unora din drepturile enumerate în Declaratia universala a drepturilor omului din 1948.

Conventia consacra, pe de o parte, o serie de drepturi si libertati civile si politice si stabilea, pe de alta parte, un sistem vizând garantarea, respectarea de catre statele contractante a obligatiilor asumate de acestea. Trei institutii îsi împarteau responsabilitatea acestui control: Comisia Europeana a Drepturilor Omului (înfiintata în 1954), Curtea Europeana a Drepturilor Omului (instituita în 1959) si Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei, compus din ministrii afacerilor externe ai s tatelor membre sau din reprezentantii lor.

Conform Conventiei din 1950, statele contractante si, acolo unde acestea din urma au acceptat dreptul de plângere individuala, solicitantii individuali (particulari, grupuri de particulari sau organizatii neguvernamentale) puteau adresa Comisiei plângeri contra statelor contractante pe considerentul ca ar fi violat drepturile garantate de Conventie.

Cererile faceau mai întâi obiectul unei examinari preliminare de catre Comisie, care se pronunta în privinta admisibilitatii lor. Cele care erau retinute faceau obiectul unei încercari de reglementare amiabila. În caz de esec, Comisia redacta un raport care stabilea faptele si formula un aviz privind fondul afacerii. Raportul se transmitea Comitetului Ministrilor.

Atunci când statul acuzat a acceptat jurisdictia obligatorie a Curtii, Comisia si oricare stat contractant interesat dispunea de un termen de trei luni, de la data transmiterii raportului catre Comitetul Ministrilor, pentru a aduce cazul în fata Curtii, pentru ca aceasta sa ia o hotarâre definitiva si obligatorie. Persoanele particulare nu erau abilitate sa sesizeze Curtea.

Daca un caz nu era deferit Curtii, Comitetul Ministrilor hotara daca s-a violat sau nu Conventia si acorda, daca era cazul, satisfactie echitabila victimei. El era de asemenea raspunzator de supravegherea executarii hotarârilor Curtii.

EVOLUTIA ULTERIOARA

De la intrarea în vigoare a Conventiei au fost adoptate treisprezece Protocoale aditionale. Protocoalele nr. 1, 4, 6, 7, 12 si 13 au ad augat drepturi si libertati celor consacrate de Conventie. Protocolul nr. 2 a conferit Curtii puterea de a emite avize consultative. Protocolul nr. 9 a deschis petitionarilor individuali posibilitatea de a -si prezenta cauza în fata Curtii, sub rezerva ratificarii instrumentului respectiv de catre statul acuzat si a acceptarii de catre un comitet de filtrare. Protocolul nr.11 a restructurat mecanismul de control. Celelalte Protocoale se refereau la organizarea institutiilor înfiintate de Conventie si la procedura de urmat în fata acestora.

Începând din 1980, cresterea continua a numarului de cazuri aduse în fata organelor Conventiei a facut tot mai dificila sarcina de a mentine durata procedurilor în limite acceptabile. Supraîncarcarea sistemului a avut ca efect prelungirea excesiva a

procedurii, care putea sa dureze cinci ani de la introducerea plângerii si pâna la decizia finala. Situatia s-a agravat odata cu aderarea de noi state contractante începând din 1990. Fata de 404 cazuri înregistrate în 1981, Comi sia a înregistrat 2.037 cazuri în 1993 si 4.750 în 1997.

O reforma a procedurii se dovedea necesara ca urmare a multiplicarii numarului de plângeri, a cresterii continue a complexitatii lor si a extinderii Consiliului Europei, care a trecut de la 23 la 4 0 de state membre între 1989 si 1996. Iata de ce un nou protocol la Conventia europeana a drepturilor omului, Protocolul nr. 11, a instituit o Curte unica permanenta care a înlocuit cele doua institutii precedente. Scopul reformei, fixat de sefii de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei reuniti la Viena la 9 octombrie 1993, a fost de a creste eficacitatea mijloacelor de protectie, de a reduce durata procedurilor, de a face sistemul accesibil fiecarei persoane si de a mentine nivelul ridicat al protectiei drepturilor omului. Rolul decizional al Comitetului Ministrilor a fost desfiintat.

O noua reforma

În perioada celor trei ani de la intrarea în vigoare a Protocolului nr. 11 numarul cazurilor aduse în fata Curtii a înregistrat o crestere extraordinar de mare: de la 5.979 în 1998 la 13.858 în 2001, o crestere de aproximativ 130%. Preocuparile în ceea ce priveste capacitatea Curtii de a face fata situatiei create n-au întârziat sa apara. În acest context si-a croit drum ideea unei noi reforme a Curtii. Conferinta ministeriala cu privire la drepturile omului (Roma, 3-4 noiembrie 2000), convocata pentru a marca cea de-a 50-a aniversare a deschiderii spre semnare a Conventiei europene a drepturilor omului, a adoptat o rezolutie prin care a chemat Comitetul Ministrilor sa *"initieze, cât mai curând posibil, un studiu aprofundat al diferitelor posibilitati si optiuni în vederea asigurarii eficacitatii Curtii în lumina noii situatii…"*

Pe temeiul acestei rezolutii, Comitetul Ministrilor a creat, în februarie 2001, un Grup de evaluare, care si-a prezentat raportul în septembrie 2001. Grupul a recomandat elaborarea unui proiect de protocol la Conventie prin care Curtea sa fie autorizata sa decline examinarea plângerilor care nu ridica nici un aspect de fond potrivit Conventiei.

De asemenea, Grupul a recomandat întocmirea unui studiu de fezabilitate vizând *"crearea în cadrul Curtii a unei divizii noi si separate pentru examinarea preliminara a plângerilor"* . La 8 noiembrie 2001, Comitetul Ministrilor a adoptat o declaratie în termenii careia raportul grupului de evaluare a fost salutat în mod calduros; totodata, s-au dat instructiuni Delegatilor ministrilor sa procedeze la examinarea urgenta a tuturor recomandarilor, inclusiv cele referitoare la adoptarea unui protocol de amendare a Conventiei.

NOUA CURTE EUROPEANA A DREPTURILOR OMULUI

Perioada de tranzitie

Depinzând de ratificarea de catre ansamblul statelor contractante, intrarea în vigoare a Protocolului nr. 11 a avut loc la 1 noiembrie 1998, la un an dupa depunerea pe lânga Consiliul Europei a ultimului instrument de ratificare. Conceput ca o perioada pregatitoare, termenul mentionat, de un an, a permis, între altele, alegerea judecatorilor. Acestia au avut o serie de reuniuni pentru a lua masurile organizatorice si procedurale necesare pentru functionarea Curtii. Astfel, ei si-au ales presedintele, doi vicepresedinti (de asemenea presedinti de sectiune), doi presedinti de sectiune,

patru vicepresedinti de sectiune, un grefier si doi grefieri adjuncti. Ei au redactat si un nou regulament.

Noua Curte Europeana a Drepturilor Omului a început sa functioneze la 1 noiembrie 1998, data intrarii în vigoare a Protocolului nr. 11. La 31 octombrie 1998, vechea Curte si-a încetat existenta. Totusi, conform Protocolului nr. 11, Comisia va continua timp de un an (pâna la 31 octombrie 1999) sa instrumenteze cazurile declarate admisibile de catre ea înainte de data intrarii în vigoare a Protocolului nr. 11.

Organizarea Curtii

Curtea Europeana a Drepturilor Omului, instituita de Conventia amendata de Protocolul nr. 11, se compune dintr-un numar de judecatori egal cu acela al statelor contractante. Compozitia Curtii numara 43[1] de judecatori în prezent. Nu exista nici o restrictie în ceea ce priveste numarul de judecatori de aceeasi nationalitate. Judecatorii sunt alesi de fiecare data pentru sase ani, de catre Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei. Totusi, mandatul unei jumatati din numarul judecatorilor alesi la primele alegeri va expira dupa trei ani, astfel încât reînnoirea mandatelor unei jumatati din numarul judecatorilor sa se faca la fiecare trei ani.

Judecatorii îsi exercita activitatea cu titlu individual si nu reprezinta nici un stat. Ei nu pot exercita vreo activitate incompatibila cu obligatiile lor de independenta si impartialitate sau cu disponibilitatea ceruta de o activitate exercitata pe timp complet. Mandatul judecatorilor expira la atingerea vârstei de saptezeci de ani.

Curtea, în plenul ei îsi alege presedintele, doi vicepresedinti si doi presedinti de sectiune pe o perioada de trei ani. Actualul presedinte al Curtii este Luzius Wildhaber (Elvetia).

Conform regulamentului sau, Curtea este formata din patru sectiuni, a caror compozitie, fixata pe trei ani, trebuie sa fie echilibrata atât din punct de vedere geografic, cât si din punct de vedere al reprezentarii pe sexe si tinând seama de diferitele sisteme juridice existente în statele contractante. Fiecare sectiune este prezidata de un presedinte, doi dintre presedintii de sectiune fiind în acelasi timp vicepresedinti ai Curtii. Presedintii de sectiune sunt asistati si, daca este cazul, sunt înlocuiti de vicepresedintii de sectiune.

Comitete formate din trei judecatori sunt constituite pe o perioada de 12 luni, în cadrul fiecarei sectiuni. Acestea reprezinta un element important al noii structuri, întrucât ele efectueaza o mare parte din munca de filtrare efectuata pâna acum de Comisie.

Camere din sapte membri sunt constituite în cadrul fiecarei sectiuni, pe baza sistemului rotatiei, presedintele de sectiune si judecatorul ales în numele statului interesat participând de drept. Atunci când judecatorul ales în numele statului interesat nu este membru al sectiunii, el participa în calitate de membru de drept al camerei. Membrii sectiunii care nu sunt membri plini ai Camerei iau parte ca membri supleanti.

Compusa din saptesprezece judecatori, Marea Camera este constituita pentru o durata de trei ani. În afara membrilor de drept – presedintele, vicepresedintii si presedintii de sectiuni – ea se compune, dupa sistemul rotatiei, pornind de la doua grupe care alterneaza la fiecare noua luni si a caror compozitiei se doreste echilibrata din punct de vedere geografic si tine seama de diferitele sisteme juridice existente în statele contractante.

[1] Locurile judecatorilor din Bosnia-Hertegovina si Serbia-Muntenegru nu au fost ocupate pâna în prezent.

Procedura în fata Curtii

1. Generalitati

Fiecare stat contractant (cerere statala) sau persoana particulara care se considera victima violarii Conventiei (cerere individuala) poate adresa direct Curtii de la Strasbourg o cerere invocând violarea de catre un stat contractant a unuia din drepturile garantate de Conventie. O nota pentru îndrumarea petitionarilor si formulare de cerere pot fi obtinute de la grefa.

Procedura în fata noii Curti europene a drepturilor omului este adversativa si publica. Audientele sunt publice, daca Camera/Marea Camera nu decide altfel din cauza unor circumstante exceptionale. Memoriile si alte documente depuse la grefa Curtii de catre parti sunt accesibile publicului.

Solicitantii individuali pot supune ei însisi cererile, dar se recomanda reprezentarea de catre un avocat si aceasta este chiar necesara pentru audieri sau dupa ce cererea a fost declarata admisibila. Consiliul Europei a înfiintat un sistem de asistenta juridica pentru reclamantii care nu au resurse suficiente.

Limbile oficiale ale Curtii sunt franceza si engleza, dar cererile pot fi redactate în una din limbile oficiale ale statelor contractante. Îndata ce solicitarea a fost declarata admisibila, trebuie utilizata una din limbile oficiale ale Curtii, daca presedintele Camerei/Marii Camere nu autorizeaza folosirea în continuare a limbii folosite în cerere.

2. Procedura referitoare la admisibilitate

Fiecare cerere individuala este repartizata unei sectiuni al carei presedinte desemneaza un raportor. Dupa o examinare preliminara a cazului, raportorul hotaraste daca acesta trebuie examinat de un comitet de trei membri sau de o camera.

Un comitet poate declara, în unanimitate, o cerere inadmisibila sau sa o stearga de pe rolul Curtii atunci când o astfel de hotarâre poate fi luata fara alta examinare.

În afara cazurilor care le sunt repartizate direct de raportori, camerele au cereri individuale nedeclarate inadmisibile de comitetul celor trei membri, precum si cereri statale. Ele se pronunta în privinta admisibilitatii ca si a fondului cererilor, în general prin decizii separate, dar când este cazul, prin decizii unice.

Camerele pot oricând sa renunte în favoarea unei Mari Camere atunci când un caz ridica o problema grava de interpretare a Conventiei, sau daca solutionarea problemei poate conduce la o contradictie cu hotarârea data anterior de Curte, cu conditia ca una din parti sa nu se opuna în termen de o luna de la data notificarii intentiei de renuntare a Camerei.

Prima etapa a procedurii este de obicei scrisa.

Luate cu majoritate de voturi, hotarârile Camerei privind admisibilitatea trebuie sa fie motivate si aduse la cunostinta publicului.

3. Procedura referitoare la fond

Îndata ce Camera a hotarât sa admita cererea, ea poate invita partile sa supuna probe suplimentare si observatii scrise, inclusiv în ceea ce îl priveste pe reclamant, o eventuala cerere de "satisfactie echitabila" si sa asiste la o audiere publica privind fondul cauzei.

Presedintele Camerei poate, în interesul unei bune administrari a dreptatii, sa invite sau sa autorizeze orice stat contractant care nu este parte la procedura, sau orice persoana interesata în afara reclamantului, sa faca observatii scrise, sau, în împrejurari

exceptionale, sa ia parte la audiere. Un stat contractant al carui cetatean estepetitionar în caz poate interveni de drept.

În cursul procedurii referitoare la fond, tratative destinate încheierii unei reglementari amiabile pot fi duse prin intermediul grefierului. Aceste negocieri sunt confidentiale.

4. Hotarârile

Camerele iau hotarâri cu majoritate de voturi. Fiecare judecator care ia parte la examinarea cazului are dreptul de a anexa hotarârii, fie opinia sa separata – concordanta sau diferita - fie o simpla declaratie de dezacord.

În decurs de trei luni de la data pronuntarii hotarârii unei camere, oricare parte poate solicita ca afacerea sa fie deferita Marii Camere, daca ea ridica o problema grava referitoare la interpretarea sau la aplicarea Conventiei sau a Protocoalelor sale, sau o problema grava cu caracter general. Astfel de cereri sunt examinate de un colegiu de cinci judecatori ai Marii Camere, compus din presedintele Curtii, presedintii sectiunilor, cu exceptia presedintelui sectiunii de care apartine camera care a emis hotarârea, si un alt judecator, ales, prin rotatie, dintre judecatorii care nu au fost membrii camerei initiale.

Hotarârea Camerei devine definitiva la expirarea termenului de trei luni sau înainte daca partile declara ca nu au intentia de a face apel la Marea Camera sau daca colegiul de cinci judecatori a respins asemenea cerere.

Daca colegiul accepta cererea, Marea Camera se pronunta asupra cazului cu majoritate de voturi sub forma unei hotarâri care este definitiva.

Toate hotarârile definitive ale Curtii sunt obligatorii pentru statele pârâte în cauza.

Controlarea executarii deciziilor Curtii si constatarea încalcarilor survenite revine Comitetului Ministrilor, care asigura, în special, adoptarea de catre state a masurilor generale (modificarea legislatiei, jurisprudentei, reglementarilor si practicilor) necesare evitarii noilor încalcari. El asigura, de asemenea, plata catre reclamant/a a satisfactiei echitabile acordate de Curte si, în anumite cazuri, aplicarea masurilor concrete care garanteaza o reparatie integrala (redeschiderea procedurii, ridicarea unei decizii de interdictie sau a unei ordonante de confiscare, stergerea mentiunilor din cazierul judiciar, acordarea unui permis de sedere etc.).

Plângerile individuale se refera la chestiuni din ce în ce mai diverse:

- disparitii si asasinate;
- tortura si rele tratamente pentru detinuti;
- privarea arbitrara de libertate;
- absenta accesului la un tribunal;
- absenta unui proces echitabil într-un timp rezonabil;
- ascultarea telefoanelor;
- deportarea si extradarea;
- discriminarea homosexualilor;
- libertatea presei;
- drepturile parintilor copiilor plasati în institutii;
- ingerinte asupra dreptului la proprietate;
- dezvoltarea partidelor politice.

5. Avizele consultative

Curtea poate, la cererea Comitetului Ministrilor, sa dea avize consultative asupra problemelor juridice privind interpretarea Conventiei si a Protocoalelor sale. Hotarârea Comitetului Ministrilor de a cere avizul Curtii este luata cu majoritate de voturi.

Cererile de opinii consultative sunt examinate de Marea Camera, ale carei opinii sunt emise cu majoritate de voturi. Fiecare judecator poate sa-i anexeze fie expozeul opiniei sale separate – concordanta sau diferita – fie o simpla declaratie de dezacord.

ANEXA I
Titlurile articolelor Conventiei europene a drepturilor omului introduse de Protocolul nr. 11

Conventia din 1950
Articolul 2: Dreptul la viata
Articolul 3: Interzicerea torturii
Articolul 4: Interzicerea sclaviei si a muncii fortate
Articolul 5: Dreptul la libertate si securitate
Articolul 6: Dreptul la un proces echitabil
Articolul 7: Nici o pedeapsa fara lege
Articolul 8: Dreptul la respectarea vietii personale si familiale
Articolul 9: Libertatea de gândire, constiinta si religie
Articolul 10: Libertatea de expresie
Articolul 11: Libertatea de întrunire si asociere
Articolul 12: Dreptul la casatorie
Articolul 13: Dreptul la o despagubire efectiva
Articolul 14: Interzicerea discriminarii

Protocolul nr. 1
Articolul 1: Protectia proprietatii
Articolul 2: Dreptul la educatie
Articolul 3: Dreptul la alegeri libere

Protocolul nr. 4
Articolul 1: Interzicerea detentiei pentru datorie
Articolul 2: Libertatea de circulatie
Articolul 3: Interzicerea expulzarii nationalilor
Articolul 4: Interzicerea expulzarilor colective ale strainilor

Protocolul nr. 6
Articolul 1: Abolirea pedepsei cu moartea

Protocolul nr. 7
Articolul 1: Garantii procedurale în caz de expulzare a strainilor
Articolul 2: Dreptul la dublu grad de jurisdictie în probleme penale
Articolul 3: Dreptul la indemnizatie în caz de eroare juridica
Articolul 4: Dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de doua ori
Articolul 5: Egalitatea între soti.

CAPITOLUL V

CONGRESUL AUTORITATILOR LOCALE SI REGIONALE DIN EUROPA

DEMOCRATIA LA NIVELELE DE BAZA

Consiliul Europei a recunoscut întotdeauna importanta decisiva a democratiei la nivel local si regional. Libertatea reprezinta atât o necesitate a individului cât si o necesitate nationala. Autonomia locala trebuie sa raspunda nevoilor fiecarui european la oras si sat, în regiunile centrale si periferice si peste granite.

Din 1957, Consiliul Europei a actionat în favoarea reprezentarii puterilor locale. Activitatea lui s-a extins din Islanda la Federatia Rusa si din Norvegia în Balcani.

În 1957, la Consiliul Europei a început prima faza a elaborarii unei structuri a consilierilor locali si regionali cu înfiintarea Conferintei Permanente a Puterilor Locale si Regionale din Europa. La un interval de peste trei decenii, Conferinta a fost restructurata si transformata în Congres al Autoritatilor Locale si Regionale din Europa (CLRAE), printr-o Rezolutie statutara adoptata de Comitetul Ministrilor, la 14 ianuarie 1994. Aceasta modificare radicala de structura a fost determinata de progresul regionalizarii pe continent, progresul autonomiei administrative locale si regionale din multe tari membre, precum si de rolul jucat de Conferinta Permanenta a Autoritatilor Locale si Regionale din Europa în promovarea democratiei locale în Europa centrala si de est. Congresul functioneaza ca organ consultativ al Consiliului Europei.

Congresul ajuta noile state membre ale Organizatiei sa-si îndeplineasca sarcinile practice necesare realizarii unei autonomii locale si regionale.

Activitatile fostei Conferinte si cele ale actualului Congres se sprijina pe *Carta europeana a autonomiei locale* , ale carei orientari esentiale vor fi expuse înainte de a prezenta principalele actiuni pe care ea le inspira în cadrul Consiliului Europei.

CARTA EUROPEANA A AUTONOMIEI LOCALE

Carta europeana a autonomiei locale (STE nr. 122) a fost semnata la Strasbourg la 15 octombrie 1985. Atât prin principiile pe care le afirma, cât si prin mijloacele pe care le preconizeaza, ea constituie un exemplu de aplicare a principiului subsidiaritatii în organizarea unei societati.

În preambulul sau, Carta prezinta bazele democratiei locale. Colectivitatile locale, afirma ea, reprezinta unul din principalele fundamente ale oricarui regim democratic. Dreptul cetatenilor de a participa la gestiunea afacerilor publice face parte din principiile democratice comune tuturor statelor membre ale Consiliului Europei.

La nivel local acest drept poate fi exercitat cel mai direct. Existenta colectivitatilor locale, investite cu responsabilitati efective, permite o administratie în acelasi timp eficace si apropiata de cetateni. Apararea si întarirea autonomiei locale în diferite tari ale Europei reprezinta o contributie importanta la constructia unei Europe întemeiate pe principiile democratiei si descentralizarii puterii.

Carta precizeaza, de asemenea, limitele autonomiei locale. Principiul autonomiei locale trebuie recunoscut în legislatia interna si, pe cât posibil, în constitutie. Prin autonomie locala se întelege dreptul si capacitatea efectiva, pentru colectivitatile locale, de a regla si administra, în cadrul legii, pe propria lor responsabilitate si în folosul populatiilor lor, o parte importanta a afacerilor publice.

Acest drept este exercitat prin consilii sau adunari compuse din membrii alesi prin vot liber, secret, egalitar, direct si universal si putând sa dispuna de organe executive responsabile în fata lor. Aceasta dispozitie nu aduce prejudicii recurgerii la adunarile cetatenesti, referendum-uri sau la oricare alta forma de participare directa a cetatenilor acolo unde ea este permisa de lege. Exercitarea responsabilitatilor publice trebuie, în general, sa cada, de preferinta, în sarcina autoritatilor celor mai apropiate de cetateni. În cadrul legii, colectivitatile locale au toata latitudinea de a-si exercita initiativa în privinta oricarei probleme care nu este exclusa din competenta lor sau atribuita unei alte autoritati. Competentele, încredintate colectivitatilor locale, în mod normal trebuie sa fie depline. Ele nu pot fi puse în cauza sau limitate de o alta autoritate, centrala sau regionala, decât în temeiul prevederilor legii. Colectivitatile locale trebuie consultate, pe cât posibil, în timp util si în mod adecvat, în cursul procesului de planificare si de decizie pentru toate problemele care le privesc direct.

Gradul autonomiei locale va fi, evident, limitat, daca colectivitatile locale nu dispun de mijloace adecvate în vederea punerii efective în functiune. Carta arata conditiile de exercitare a responsabilitatilor la nivel local. Statutul alesilor locali trebuie sa asigure exercitarea libera a mandatului lor. Orice control administrativ al actelor colectivitatilor locale nu trebuie sa aiba în mod normal ca scop decât asigurarea respectarii legalitatii si a principiilor constitutionale. Fara a prejudicia dispozitiile mai generale stabilite de lege, colectivitatile locale trebuie sa poata sa defineasca ele însele structurile administrative interne cu care ele înteleg sa se doteze, în vederea adaptarii lor la nevoile specifice si pentru a le permite o gestiune eficace. În ceea ce priveste resursele financiare, colectivitatile locale au dreptul, în cadrul politicii economice nationale, la resurse proprii suficiente, de care ele pot dispune liber în exercitarea competentelor lor. Cel putin o parte din resursele financiare ale colectivitatilor locale trebuie sa provina de la redeventele si impozitele locale al caror procent ele au competenta de a-l fixa, în limitele legii. P rotectia colectivitatilor locale mai slabe financiar reclama adoptarea unor proceduri de repartizare egala financiara sau a masurilor echivalente, destinate sa corecteze efectele repartitiei inegale a resurselor potentiale de finantare, precum si a sarcinilor ce le revin. Colectivitatile locale au dreptul, în exercitarea competentelor lor, de a coopera si, în cadrul legii, sa se asocieze cu alte colectivitati locale pentru realizarea unor obiective de interes comun. Ele pot, în conditiile prevazute de lege, sa coopereze cu colectivitatile altor state.

În sfârsit, Carta prevede o protectie legala a autonomiei locale. Colectivitatile locale trebuie sa dispuna de un drept de recurs jurisdictional, pentru a asigura exercitarea libera a competentelor lor si respectarea principiilor autonomiei locale consacrate în constitutie sau în legislatia interna.

Carta europeana a autonomiei locale constituie fundamentul eforturilor de promovare a democratiei locale, întreprinse în cadrul Consiliului Europei. La ea se refera frecvent rezolutiile, recomandarile si rapoartele privind domeniile cele mai diverse elaborate în cadrul lucrarilor fostei Conferinte. De asemenea, pe ea se bazeaza Rezolutia statutara adoptata de Comitetul Ministrilor la 14 ianuarie 1994 în termenii careia a fost instituit Congresul.

PROMOVAREA DEMOCRATIEI LOCALE

În Rezolutia statutara mentionata mai sus, Comitetul Ministrilor afirma ca "una din bazele unei societati democratice este existenta unei democratii locale si regionale solide si eficace, conforma principiului subsidiaritatii inclus în Carta

europeana a autonomiei locale, potrivit caruia exercitarea responsabilitatilor publice revine de preferinta autoritatilor celor mai apropiate de cetateni, tinând seama de amploarea si natura sarcinilor publice, precum si de exigentele eficacitatii si economiei". Scopul urmarit este acela de a ajuta si dezvolta rolul colectivitatilor locale si regionale în cadrul institutional al Consiliului Europei. În termenii Rezolutiei, "Congresul Autoritatilor Locale si Regionale al Europei este organul reprezentarii colectivitatilor locale si regionale".

Într-o viziune sintetica, Congresul:

- este vocea regiunilor si municipiilor;
- ofera un loc privilegiat de dialog unde reprezentantii puterilor locale si regionale dezbat problemele comune, îsi confrunta experientele si îsi prezinta guvernelor punctele de vedere;
- sfatuieste Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei privind toate aspectele politicii locale si regionale;
- actioneaza în strânsa cooperare cu organizatiile nationale si internationale care reprezinta puterile locale si regionale;
- organizeaza audieri si conferinte la nivel local si regional pentru a ajunge la marele public a carui participare ramâne esentiala pentru instaurarea unei veritabile democratii;
- elaboreaza periodic rapoarte tara dupa tara privind situatia democratiei locale si regionale în statele membre cât si în statele candidate la aderare conform Rezolutiei statutare (2001) 1 a Comitetului Ministrilor si vegheaza, în special, asupra aplicarii principiilor Cartei europene a autonomiei locale (STE nr. 122).

Principalele obiective ale Congresului, fixate prin Rezolutia statutara, în concordanta cu noile realitati ale Europei, sunt cele ce urmeaza:

- de a garanta participarea colectivitatilor locale si regionale la realizarea idealului unirii Europei asa cum este definita în articolul 1 al statutului Consiliului Europei;
- de a permite consilierilor locali si regionali sa participe la elaborarea politicilor europene în cadrul Consiliului Europei;
- de a ajuta noile democratii sa stabileasca structuri administrative locale eficace;
- de a promova cooperarea între regiuni, în special regiunile frontaliere, si de a promova cresterea economica, toleranta si pacea;
- de a-i apropia pe cetateni de democratia locala si regionala "de baza" prin intermediul diverselor initiative;
- de a facilita integrarea comunitatilor de migranti si a altor grupuri defavorizate;
- de a observa desfasurarea alegerilor locale si regionale.

Congresul îsi îndeplineste obiectivele sale prin:

- adresarea de recomandari Adunarii Parlamentare sau Comitetului Ministrilor, precum si de rezolutii autoritatilor locale sau regionale pe teme ce intereseaza cu deosebire adunarile locale si regionale;
- conlucrarea cu asociatiile democratice nationale ale puterilor locale si regionale, precum si cu celelalte organizatii internationale reprezentând puterile locale si regionale;

? organizarea de audieri publice, precum si de conferinte sau colocvii de specialisti, pentru a asigura participarea unui public local sau regional cât mai larg posibil;
? discutarea problemelor de actualitate care prezinta interes politic pentru puterile locale si regionale ale întregii Europe.

CONGRESUL SI INSTANTELE SALE

Functionarea Congresului este reglementata prin Rezolutia statutara si Carta Congresului (ambele din 14 ianuarie 1994), precum si prin Regulamentul interior al acestuia. Organ consultativ, Congresul este alcatuit din 313 membri titulari si 313 supleanti reprezentând peste 200.000 de autoritati locale si regionale din statele membre ale Consiliului Europei. El nu cuprinde decât reprezentanti alesi ai colectivitatilor teritoriale, precum si functionari direct responsabili în fata celor din urma. Delegatiile nationale sunt reprezentative diferitelor tipuri de puteri locale si regionale ale fiecarui stat membru. Compozitia fiecarei delegatii nationale trebuie sa asigure o repartizare echitabila pe zone geografice, pe categorii de colectivitati locale si regionale, pe curente politice prezente în organele acestor colectivitati, precum si de barbatii si femeile prezente în aceste organe. La Congres, fiecare stat membru are dreptul la un numar de locuri egal celui pe care îl are în Adunarea Parlamentara. Fiecare stat membru poate trimite un numar de supleanti egal celui al reprezentantilor titulari. Supleantii sunt membri ai Congresului cu acelasi titlu ca reprezentantii titulari. Reprezentantii si supleantii au un mandat cu o durata de doi ani (adica doua sesiuni). Ei ramân în functie pâna la deschiderea sesiuniiurmatoare. Ei sunt desemnati dupa o procedura proprie fiecarui stat membru, dar respectând principiile enuntate mai sus.

Camerele alterneaza în alegerea presedintelui Congresului pentru un mandat de doi ani.

Lucrarile Congresului sunt organizate în cadrul a doua camere: *Camera puterilor locale si Camera regiunilor* . Fiecare camera dispune de un numar de locuri egal cu cel al Congresului însusi. Ea îsi alege la fiecare doi ani presedintele si biroul. Presedintele Congresului este si el ales la fiecare doi ani, prin rotatie, de catre cele doua camere. Biroul Congresului se compune din membrii birourilor celor doua camere, precum si din presedintele Congresului. Secretariatul Congresului este asigurat de Consiliul Europei si este condus de un secretar executiv.Congresul tine în fiecare an o sesiune ordinara. Sesiunile au loc la sediul Consiliului Europei, exceptând cazurile când se hotaraste altfel, de comun acord, de catre Congres sau Comisia sa permanenta si Comitetul Ministrilor. Sesiunile fiecareia din cele doua camere preced si/sau urmeaza imediat sesiunii Congresului. La propunerea Biroului Congresului, fiecare dintre camere poate tine alte sesiuni cu acordul prealabil al Comitetului Ministrilor.

O Comisie permanenta, alcatuita din reprezentantii tuturor delegatiilor nationale, asigura continuitatea lucrarilor între sesiuni si urmareste desfasurarea diverselor activitati interguvernamentale ale Consiliului Europei.

Biroul Congresului este raspunzator de pregatirea sesiunii plenare a Congresului, de coordonarea lucrarilor celor doua camere si în special de distribuirea problemelor între cele doua camere, de elaborarea bugetului si de repartizarea resurselor bugetare.

Lucrarile CLRAE sunt organizate în jurul a patru comisii statutare:

- comisia institutionala a Congresului, împuternicita în special sa pregateasca rapoarte privind evolutia democratiei locale si regionale în Europa;
- comisia pentru cultura si educatie, competenta în materie de media, tineret, sport si comunicare;
- comisia pentru dezvoltare durabila, competenta în dosarele de mediu, de amenajare a teritoriului si de urbanism;
- comisia pentru coeziune sociala, competenta în chestiunile referitoare la locurile de munca, cetatenie, relatii intercomunitare, sanatate publica si egalitatea între femei si barbati.

Pentru a-si îndeplini sarcinile privind gestiunea zilnica, directorul executiv al Congresului este sustinut de un Secretariat format din functionari ai Consiliului Europei.

Fiecare camera numeste grupe de lucru *ad-hoc* pentru diferite probleme: educatie, locuinte, probleme urbane, somaj, dezvoltare rurala, structuri locale, structuri regionale etc. Pentru fiecare problema ce tine de competentele celor doua camere se creeaza un grup mixt de lucru.

Delegatii puterilor locale si regionale ale statelor membre, al caror parlament poseda statutul de invitat special pe lânga Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei, precum si observatorii organizatiilor europene si ai asociatiilor internationale ale puterilor locale si regionale pot, de asemenea, sa asiste la sesiunile Congresului, cu aprobarea acestuia din urma sau a organelor sale competente.

REALIZARI SEMNIFICATIVE

Reteaua europeana a institutiilor de pregatire a colectivitatilor teritoriale (ENTO)

Reteaua ENTO ofera asistenta si pregatire specializata tarilor Europei centrale si de est carora le lipseste experienta în materie de gestiune si de competente tehnice. Ea favorizeaza cooperarea între centrele de formare a puterilor locale si regionale, punând în contact organizatiile nationale cu omologii lor din alte tari.

Programul de sustinere a democratiei locale si regionale în Europa centrala si de est

Acest program abordeaza cu prioritate chestiunea asistentei pentru elaborarea unei legislatii referitoare la puterile locale. El ofera instruire si asistenta de specialitate privind reforma institutiilor locale prin intermediul atelierelor, vizitelor de studiu si stagiilor privind îngrijirea sanatatii în mediul urban, independenta fiscala si finantarea puterilor locale.

Agentiile de democratie locala (ADL)

Create în 1993 în cadrul procesului de pace în fosta Iugoslavie, ADL-urile stabilesc un parteneriat între anumite colectivitati ale regiunii si alte puteri locale ale Europei. Ele favorizeaza respectarea drepturilor omului si a democratiei, cât si înfiintarea unei societati civile si a masurilor de încredere între diferitele grupuri ale populatiei.

Premiul Europa

În domeniul cultural, Congresul sustine, de asemenea, concursul Premiul Europa, care recompenseaza cele mai bune productii de televiziune ale Europei, pentru a le asigura promovarea dincolo de frontiere, ilustrând, astfel, diversitatea culturala a Europei si încurajând schimburile de emisiuni.

Participarea la Pactul de stabilitate

Congresul participa activ la proiectele care vizeaza consolidarea democratiei locale si cooperarea transfrontaliera în Europa de sud-est, prevazute în programul Consiliului Europei pentru Pactul de stabilitate lansat în 1999.

Actiunea Congresului în Kosovo

Congresul s-a manifestat activ în Kosovo de la începutul prezentei internationale. Activitatile lui sunt multiple:

- participarea la recrutarea candidatilor pentru posturile de administratori internationali pentru cele 30 de municipalitati din Kosovo;
- asistenta pentru pregatirea textelor legislative (reglementarilor) referitoare la municipalitati si alegeri;
- observarea derularii alegerilor municipale;
- cooperarea cu Comisia de la Venetia privind statutul interimar al Kosovo pe baza Rezolutiei 1244 a Consiliului de Securitate al Natiunilor Unite;
- vizita presedintelui Congresului: dialogarea cu responsabilii Natiunilor Unite (Minuk), OSCE si ai partidelor politice albaneze si sârbe din Kosovo;
- sustinerea proiectelor de parteneriat cu municipalitatile din Kosovo;
- asistenta pentru înfiintarea de catre OSCE a Institutului de pregatire a administratiei locale în colaborare cu reteaua ENTO.

Politici legislative si linii directoare

Carta europeana a autonomiei locale (1985) subliniaza faptul ca o veritabila autonomie locala ramâne esentiala pentru democratie. Ea serveste ca model pentru reformele legislative ale noilor democratii. Anumite state i-au încorporat deja principiile în constitutiilor lor.

Conventia cadru europeana privind cooperarea transfrontaliera a colectivitatilor si autoritatilor teritoriale (STE nr. 106) (1980) si cele doua protocoale aditionale ale ei recunosc puterilor locale si regionale dreptul de cooperare dincolo de frontiere, în domeniile serviciilor publice si protectiei mediului.

Conventia europeana privind participarea strainilor la viata publica la nivel local (STE nr. 144) (1992) stabileste, pentru rezidentii straini, principiul cresterii progresive a drepturilor civile si politice, dintre care si dreptul la vot.

Carta europeana a limbilor regionale si minoritare (STE nr. 148) (1992) tinde sa pastreze limbile regionale si minoritare care constituie un element unic al patrimoniului cultural al Europei. Ea favorizeaza folosirea lor în domeniul juridic, în scoli, în viata publica, culturala, economica si sociala, cât si în media.

Carta urbana europeana (1992) defineste drepturile cetatenilor în orasele europene. Ea constituie un ghid practic de gestiune urbana cuprinzând locuintele, arhitectura urbana, transporturile, energia, sportul si activitatile din timpul liber, poluarea si securitatea pe strazi.

Carta privind participarea tinerilor la viata municipala si regionala (1992) fixeaza principiile care încurajeaza tinerii sa ia parte la deciziile care îi privesc si la schimbarile sociale care au loc pe strada, cartierul, municipiul sau regiunea lor.

Conventia europeana a peisajului (STE nr. 176) (2000) enunta obligatia autoritatilor publice de a adopta la nivel local, regional, national si international politicile si masurile de protectie, gestionare si amenajare a peisajelor europene.

Comitetul Ministrilor al Consiliului Europei examineaza în prezent un proiect de Carta europeana referitoare la autonomia regionala, instrument aditional Cartei europene a autonomiei locale.

Statele membre si reprezentarea lor

Albania (4), Andora (2), Armenia (4), Austria (6), Azerbaidjan (6), Belgia (7), Bosnia-Hertegovina (5), Bulgaria (6), Croatia (5), Cipru (3), Danemarca (5), Estonia (3), Elvetia (6), Finlanda (5), Franta (18), Federatia Rusa (18), Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei (3), Georgia (5), Germania (18), Grecia (7), Irlanda (4), Italia (18), Islanda (3), Letonia (3), Liechtenstein (2), Lituania (4), Luxemburg (3), Malta (3), Marea Britanie (18), Moldova (5), Norvegia (5), Olanda (7), Polonia (12), Portugalia (7), România (10), Republica Ceha (7), Republica Slovacia (5), San Marino (2), Serbia si Muntenegru (7), Slovenia (3), Spania (12), Suedia (6), Turcia (12), Ucraina (12), Ungaria (7).

CAPITOLUL IV

ADUNAREA PARLAMENTARA: UN FOR PENTRU ÎNTREAGA EUROPA

Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei a constituit prima adunare europeana din istoria continentului. Cu delegatii din 45 de parlamente nationale, ea ramâne cea mai mare adunare într-adevar europeana, fiind considerata în mod întemeiat "Constiinta democratica a Europei".

Adunarea îsi stabileste ordinea de zi, abordeaza subiecte de actualitate si teme cu caracter prospectiv care trateaza, în special, problemele societatii si chestiunilede politica internationala. Deliberarile sale joaca un rol important în orientarea activitatii Comitetului Ministrilor si a sectoarelor interguvernamentale ale Consiliului Europei. În plus, ele se repercuteaza asupra guvernelor nationale.

Evenimentele survenite în tarile Europei centrale si de est la începutul anilor 90 au conferit Adunarii o misiune unica: sa contribuie la integrarea acestor tari în familiile democratiei europeane si sa promoveze o veritabila cooperare parlamentara între toate tarile Europei. Adunarea contribuie, deci, la construirea unei Europe mai mari, fara barierele reprezentate de frontiere.

Statutul de invitat special creat de Adunarea Parlamentara în 1989 a permis, de asemenea, delegatiilor parlamentare ale tarilor Europei centrale si de est, angajate pe drumul democratiei pluraliste dar nefiind, înca, membre ale Organizatiei, sa asiste la sesiunile plenare ale Adunarii si la reuniunile comisiilor ei. Contactele si schimburile astfel stabilite au încurajat procesul de democratizare a acestor tari si facilitarea procesului de aderare la Consiliul Europei.

Cei 313 membri ai Adunarii Parlamentare si cei 313 supleanti ai lor sunt alesi sau desemnati de parlamentele nationale dintre proprii lor membri. Fiecare tara dispune de la 2 pâna la 18 reprezentanti, în functie de marimea populatiei ei. Delegatiile nationale la Adunare sunt compuse din reprezentantii partidelor sau grupurilor din parlamentele nationale.

Adunarea se reuneste de patru ori pe an, timp de o saptamâna, în sesiune plenara publica, în hemiciclul Palatului Europei de la Strasbourg. De asemenea, ea tine o reuniune de primavara într-unul din statele membre ale Consiliului Europei.

Adunarea îsi alege presedintele dintre membrii sai, în mod traditional pentru trei mandate consecutive, de un an. Presedintele, vicepresedintele (18 în prezent) si presedintii celor 5 grupuri politice constituie Biroul Adunarii.

Adunarea alege, de asemenea, Secretarul General si Secretarul General adjunct al Consiliului Europei, Secretarul General al Adunarii, cât si judecatorii Curtii Europene a Drepturilor Omului si Comisarul pentru drepturile omului al Consiliului Europei.

Lucrarile Adunarii sunt pregatite de comisii specializate în urmatoarele domenii: politic, juridic si drepturile omului, social, sanatate si familie, cultura, stiinta si educatie, mediu si agricultura, economie si dezvoltare, migratii, refugiati si demografie, egalitatea sanselor pentru femei si barbati, respectarea obligatiilor si angajamentelor statelor membre.

Cu ocazia fiecarei sesiuni sunt consacrate dezbateri privind evenimentele din Europa si din lume, care se concentreaza, în special, asupra acelora care impun o actiune la nivel european.

Adunarea este, de asemenea, un forum parlamentar la care sunt invitate alte organizatii internationale, cum ar fi: OCDE, Banca Europeana pentru Reconstructie si Dezvoltare (BERD), Agentia Spatiala Europeana si mai multe institutii specializate ale Natiunilor Unite.

Organizatiile neguvernamentale participa în calitate de observatori la lucrarile unui anumit numar de comisii, aducându-si contributia la manifestarile importante organizate de Adunare.

Din 1989, Adunarea contribuie activ la gestionarea crizelor din Europa. Dezbaterile ei privind chestiunile politice s-au fondat adesea pe concluziile misiunilor organizate pe teren si pe dialogul permanent instaurat cu statele în cauza. Ea contribuie astfel la consolidarea rolului politic al Consiliului Europei.

Textele adoptate de Adunare reprezinta orientari importante pentru Comitetul Ministrilor, guverne, parlamente si partidele politice nationale si pentru alti actori importanti ai societatii. De asemenea, Adunarea a fost de multe ori la originea a numeroase tratate internationale, conventii europene si alte instrumente juridice care formeazabaza unei veritabile legislatii europene.

Adunarea organizeaza periodic conferinte, simpozioane si audieri parlamentare publice privind problemele majore ale timpului nostru, cum ar fi: violenta, intoleranta, mediul, imigrarea, drogul, bioetica sau media.Aceste auditii iau forma unui dialog între parlamentari si specialisti.

PREVEDERI STATUTARE SI CALITATEA DE MEMBRU

Dupa cum s-a aratat în primul capitol scopul statutar al Consiliului Europei este de a realiza o mai mare unitate între membrii sai prin dezbateri, încheierea de acorduri si actiuni comune. Conditiile pentru calitatea de membru sunt democratia pluralista, suprematia legii si respectul pentru drepturile omului. Pot deveni membri numai acele state europene care îndeplinesc totalitatea acestor criterii. Desi nu constituie o prevedere statutara, a devenit o regula sa se solicite aderarea la principiile Conventiei europene a drepturilor omului de catre oricare candidat nou. Pe baza avizului adoptat de Adunare, Comitetul de Ministri invita statul candidat sa devina membru cu drepturi depline.

Procesul de admitere începe de obicei cu o cerere adresata Secretarului General al Consiliului Europei, care o transmite Comitetului de Ministri pentru analiza. Acesta din urma consulta Adunarea Parlamentara, care la rândul sau lanseaza o ancheta pentru a afla daca sunt îndeplinite toate cerintele necesare de catre candidat. Aceasta se realizeaza printr-o investigatie la fata locului de catre comisiile parlamentare si, de asemenea, mai recent, de misiunile de informare efectuate de membri ai Comisiei si Curtii Europene pentru Drepturile Omului.

Statele membre si reprezentarea lor

Albania (4), Andora (2), Armenia (4), Austria (6), Azerbaidjan (6), Belgia (7), Bosnia si Hertegovina (5), Bulgaria (6), Croatia (5), Cipru (3), Danemarca (5), Estonia (3), Elvetia (6), Finlanda (5), Franta (18), Federatia Rusa (18), Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei (3), Georgia (5), Germania (18), Grecia (7), Irlanda (4), Italia (18), Islanda (3), Letonia (3), Liechtenstein (2), Lituania (4), Luxemburg (3), Malta (3), Marea Britanie (18), Moldova (5), Norvegia (5), Olanda (7), Polonia (12), Portugalia (7),

România (10), Republica Ceha (7), Republica Slovacia (5), San Marino (2), Serbia si Muntenegru (7), Slovenia (3), Spania (12),Suedia (6), Turcia (12), Ucraina (12), Ungaria (7).

Statutul de invitat special

Pentru a facilita procesul de aderare a tarilor din Europa centrala si de est, Adunarea a introdus în 1989 statutul de invitat special, aplicabil tuturor adunarilor legislative nationale ale statelor europene nemembre care au semnat sau au aderat la Actul Final de la Helsinki. Hotarârea de a acorda statutul de invitat special este luata de Biroul Adunarii Parlamentare. Numarul de locuri alocate fiecarui invitat special este acelasi (desi fara supleanti) cu cel posibil sa-i fie atribuit daca devine membru al Consiliului Europei. Invitatii speciali au *de facto* aceleasi drepturi în Adunare si în comisii (cu exceptia comisiilor de monitorizare, pentru regulament si buget), fara a beneficia însa de dreptul de vot sau de a candida la alegeri.

Cooperarea interparlamentara

Programul pan-european de cooperare si asistenta interparlamentara al Adunarii Parlamentare (DEMOPARL) este deschis statelor membre precum si celor ce se bucura de statutul de invitat special. Programul acopera în special trei domenii: informatii si calificare pentru parlamentari si personalul parlamentar; cooperare multi si bilaterala în domeniul legislativ; asistenta în ceea ce priveste documentatia si organizarea reuniunilor.

Relatiile externe

Relatiile externe ale Adunarii cuprind parlamentele nationale ale statelor membre, precum si ale statelor nemembre, adunarile parlamentare internationale si organizatiile interguvernamentale internationale.

In timp ce relatiile cu parlamentele nationale sunt reglementate de prevederile privind calitatea de membru, statutul de invitat special sau titlul de observator, Adunarea si-a dezvoltat considerabil contactele cu alte institutii parlamentare internationale cum sunt Parlamentul European, Uniunea Europei Occidentale, Uniunea Interparlamentara, Benelux, Adunarea Parlamentara a OSCE, Consiliul Nordic, PABSEC, Comunitatea Statelor Independente si altele.

De multi ani, Adunarea este operationala ca forum parlamentar pentru un anumit numar de organizatii interguvernamentale, cu deosebire OECD, si a dezvoltat relatii strânse cu multe dintre institutiile specializate ale Natiunilor Unite.

În decursul celor cincizeci de ani de existenta, Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei, ca organ parlamentar international, si-a demonstrat marea sa flexibilitate si adaptabilitate la dezvoltarile din Europa si în mod deosebit la schimbarile istorice care au avut loc în ultimii ani. Nici un alt forum parlamentar international nu a fost atât de bine dotat ca Adunarea Parlamentara pentru a integra noile democratii ale Europei centrale si de est în familia celorlalte democratii europene. Avantajul considerabil al membrilor sai, care sunt si membrii parlamentelor lor nationale, ofera Adunarii posibilitatea sa mentina un contact strâns cu politicile nationale. Ea contribuie la pregatirea tarilor candidate la adeziune si sprijina evolutia democratica în statele membre. Pare neîndoielnic faptul ca Adunarea Parlamentara, care acopera tot mai mult întreaga Europa geografica, ramâne cel mai bun instrument pentru cooperarea europeana la scara

cea mai larga cu putinta, corespunzatoare nevoii de a promova securitatea democratica, respectarea criteriilor fundamentale ale democratiei pluraliste, suprematiei legii si a drepturilor omului.

REPREZENTAREA PARLAMENTARA SI SECRETARIATUL

Adunarea Parlamentara este un organism deliberativ constând dintr-un numar de reprezentanti individuali din fiecare stat membru, cu un Presedinte ales în fiecare an dintre ei pentru o perioada maxima de trei sesiuni. In timp ce în Comitetul Ministrilor fiecare stat membru are un vot, în Adunarea Parlamentara numarul de reprezentanti si, în consecinta, de voturi, este determinat de populatia fiecarei tari. Cel mai mare numar este de 18, cel mai mic, de 2. Întrucât exista un numar egal de reprezentanti si de supleanti, numarul total de membri ai Adunarii este de 626, carora li se adauga 7 invitati speciali si 18 observatori.

Fiecare stat membru este liber sa stabileasca modalitatea de desemnare a reprezentantilor sai în Adunarea Parlamentara, cu respectarea conditiei ca acestia sa fie alesi de parlament dintre membrii sai sau sa fie numiti de acesta potrivit unei metode stabilite de el. Compozitia politica a fiecarei delegatii nationale trebuie sa reflecte ponderea detinuta de diverse partide în parlamentele nationale.

Grupurile politice

Pentru a dezvolta o perspectiva europeana, nu una nationala, a fost încurajata formarea de grupuri politice în Adunarea Parlamentara; din 1964 grupurilor politice le-au fost recunoscute anumite drepturi în Regulamentul Adunarii. In prezent, Adunarea numara cinci grupuri politice: Grupul socialist (SOC); Grupul partidului popular european (EPP); Grupul democratilor europeni (EDG); Grupul liberalilor, democratilor si reformatorilor (LDR) si Grupul stângii europene unificate (UEL). Pentru a forma un grup, cel putin cincisprezece membri provenind din cel putin trei nationalitati diferite trebuie sa hotarasca acest lucru. Membrii Adunarii sunt pe deplin liberi sa aleaga grupul din care doresc sa faca parte. Înainte de a lua o decizie, ei pot participa la reuniuni ale unuia sau mai multor grupuri si nu trebuie sa fie constrânsi de apartenenta la partidul lor national, ci sa aleaga grupul care corespunde cel mai bine afinitatilor lor politice.

Biroul

Presedintele, nouasprezece vicepresedinti si presedintii grupurilor politice sau reprezentantii acestora alcatuiesc Biroul Adunarii. În general, tarile mari dispun de un loc permanent în Birou, în timp ce tarile mai mici detin un loc prin rotatie. Functiunile Biroului sunt multiple: pregatirea ordinei de zi a Adunarii, trimiterea documentelor catre comisii, rezolvarea problemelor curente, mentinerea relatiilor cu alte organisme internationale, autorizarea reuniunilor comisiilor Adunarii etc.

Comisia permanenta

Comisia permanenta consta din Birou, sefii delegatiilor nationale si presedintii comisiilor generale. Comisia se reuneste în general de cel putin doua ori pe an, principala sa misiune fiind aceea de a actiona înnumele Adunarii când aceasta din urma nu se afla

în sesiune. Comisia permanenta numeste din rândul membrilor sai pe cei ce vor reprezenta Adunarea în Comisia mixta, forum înfiintat pentru a coordona activitatile si a mentine relatii bune între Comitetul Ministrilor si Adunare. În fiecare an, una din reuniunile Comisiei permanente, împreuna cu alte comisii, are loc de regula în unul din statele membre.

Secretariatul

Secretariatul Adunarii Parlamentare, condus de un Secretar general, are ca scop principal asigurarea existentei necesare forului parlamentar pentru functionarea lui adecvata. El asigura serviciile de secretariat pentru Adunare, organele, comisiile si reuniunile sale, precum si în cazul altor manifestari ale acesteia.

Personalul Secretariatului este repartizat potrivit urmatoarei scheme de organizare: Secretariatul Biroului, Cabinetul presedintelui, Secretariatul Secretarului General, Comisiile Secretarului General, Serviciul de comunicatii, Departamentul pentru probleme politice si juridice, Departamentul pentru relatii interparlamentare, Departamentul administrativ si financiar si o serie de servicii operationale care asigura desfasurarea activitatii comisiilor si derularea ordonata a sedintelor.

COMISIILE ADUNARII

Conform Regulamentului, Adunarea Parlamentara are 10 comisii formate dintr-un numar variabil de locuri, între 50 si 82:

Dupa sfera lor de competente, comisiile sunt astfel configurate:

Probleme politice(82)
Probleme juridice si drepturile omului(82)
Probleme economice si dezvoltare(82)
Probleme sociale, de sanatate si de familie(82)
Migratie, refugiati si demografie(82)
Cultura, stiinta si educatie(82)
Mediu, agricultura si probleme locale si regionale(82)
Egalitatea sanselor pentru femei si barbati(50)
Regulament si imunitati(50)
Monitorizare(76)

Uneori functioneaza, de asemenea, comisii *ad-hoc* aflate în subordine directa a Biroului.

Pentru a se putea achita de sarcinile ce-i revin, o comisie poate sa înfiinteze, la rândul ei, una sau mai multe sub-comisii, componenta acestora fiind stabilita în momentul crearii lor. Numarul de membri ai acestor organisme subsidiare nu trebuie sa depaseasca o treime din numarul total de membri ai comisiilor care le-au creat. Sub-comisiile nu adopta rapoarte. Hotarârile lor sunt supuse spre aprobare sedintelor plenare ale comisiilor care le-au înfiintat.

Componenta si metodele de lucru ale comisiilor

Comisiile se compun din reprezentanti sau supleanti ai acestora. Toate comisiile (cu exceptia Comisiei de monitorizare) au un numar egal de supleanti de acelasi

nationalitate, care au aceleasi drepturi, dar nu pot detine presedintia comisiilor. Alti membri de aceeasi nationalitate pot înlocui pe membri absenti ai comisiilor.

Candidaturile pentru comisii sunt propuse de delegatiile nationale si ratificate de Adunare, Comisia pentru onorarea obligatiilor si angajamentelor de catre statele membre ale Consiliului Europei constituind însa o exceptie.

La începutul fiecarei sesiuni, în luna ianuarie a fiecarui an, comisiile sunt reconstituite, alegându-si presedintele si trei vicepresedinti. Presedintele poate fi reales de doua ori si nu poate ramâne în functie decât pentru maximum trei sesiuni.

In general, o comisie îsi poate desfasura lucrarile atunci când o treime din membrii sai sunt prezenti.

Discutiile au loc cu usile închise, fiecare comisie fiind însa libera sa admita pe oricine doreste la reuniunea sa, o prevedere de care se face uz pe scara larga. Secretarii de pe lânga delegatiile nationale participa la reuniunile Comisiei pentru relatii parlamentare si publice.

Reuniunile Comisiilor

Desi comisiile se ocupa în special de rapoarte, ele au latitudinea de a discuta orice problema în cadrul competentei lor, daca sunt de acord sa procedeze astfel. Ele organizeaza audieri, colocvii sau conferinte privind subiecte deosebite, ale caror rezultate pot fi apoi folosite pentru pregatirea rapoartelor catre Adunare. Reuniunea anuala, combinata cu o vizita într-un stat membru de catre o comisie permite, de asemenea, o informare a comisiei respective în privinta situatiei din acea tara.

În afara acelei reuniuni, comisiile se întrunesc fie la Strasbourg, fie la Paris, posibil la Bruxelles, atunci când o reuniune comuna cu un organism al Parlamentului European este prevazuta, sau la Budapesta, la Centrul Tineretului European. Reuniunile dureaza în general o zi. De asemenea, o sub-comisie se poate reuni o data pe an în afara oraselor Strasbourg sau Paris. Totusi, pentru a participa la reuniuni sau la audieri organizate de organismele interguvernamentale ale Consiliului Europei precum si la conferinte ale ministrilor specializati, ele pot tine reuniuni suplimentare cu autorizarea Biroului Adunarii.

SESIUNI SI SEDINTE

Sesiunile Adunarii Parlamentare se împart în patru sesiuni partiale, fiecare durând aproximativ o saptamâna si au loc în ianuarie, aprilie, iunie si septembrie.

Având în vedere sistemul reprezentantilor si supleantilor la Adunare, a devenit o practica permanenta ca sedintele de dimineata si de dupa amiaza sa fie considerate sedinte separate, ceea ce permite reprezentantilor sa fie înlocuiti de supleanti la sedinte.

Amplasarea

Locurile în sala de sedinte sunt aranjate în forma de potcoava si dispuse în ordine alfabetica; în consecinta, membrii nu ocupa locurile dupa criteriul delegatiilor nationale sau al grupurilor politice. Timpul pentru interventii fiind limitat, un sistem de lumini alba si rosie indica vorbitorilor când timpul ce le este rezervat se apropie de sfârsit sau când s-a terminat.

Limbile folosite

Conform Statutului, limbile oficiale ale Consiliului Europei sunt engleza si franceza. Totusi, traducerea în germana, italiana si rusa este asigurata de Adunare ca limbi de lucru suplimentare, pe seama bugetului Consiliului Europei. Recent au fost adaugate mai multe limbi, cu deosebire pentru dezbaterile de plenare, pe seama delegatiilor care solicita acest lucru. Toate documentele sunt redactate simultan doar în engleza si franceza, cu exceptia textelor adoptate, care ulterior sunt traduse în germana, italiana sau rusa, ca si discursurile tinute în plenara în aceste limbi.

Secretariatul de sedinta

Secretariatul de sedinta are misiunea de a sfatui pe membrii Adunarii, secretarii delegatiilor, ai grupurilor politice si alti oficiali privind modul optim de a-si realiza obiectivele cu respectarea prevederilor Regulamentului, fiind custodele acestuia. De asemenea, el supune opiniile sale Presedintelui Adunarii ori de câte ori se iveste o dificultate procedurala. El are responsabilitati specifice cu privire la deplinele puteri ale membrilor, convocarea Adunarii si tinerea la zi a ordinii de desfasurare a lucrarilor. Prin intermediul sau sunt prezentate motiunile, amendamentele, întrebarile, declaratiile scrise si rapoartele comisiei.

Candidaturile pentru comisii, pentru posturile de presedinte, vicepresedinte si alte posturi sunt prezentate acestui secretariat care întocmeste, de asemenea, lista vorbitorilor.

Dezbaterile

Dezbaterile plenarei Adunarii sunt publice, în timp ce comisiile în general se reunesc cu usile închise. Dezbaterile sunt conduse conform principiilor respectate în parlamentele nationale. Numarul de reprezentanti ce pot participa la o dezbatere nu este limitat, cu exceptia cazurilor specifice cum sunt discutiile pe marginea interventiilor de procedura de urgenta sau a motiunilor de procedura. Datorita lipsei generale de timp pentru dezbateri, Biroul propune Adunarii un program si un orar pentru fiecare dezbatere specifica. Acel orar este adoptat în acelasi timp cu ordinea de desfasurare a lucrarilor. În practica, aceasta înseamna ca o dezbatere generala este întrerupta odata cu expirarea timpului, pentru a putea examina amendamentele si a se trece la votare. În general, oratorii pot vorbi cel putin cinci minute. Daca dezbaterea trebuie sa se încheie înainte ca lista vorbitorilor sa se termine, vorbitorii implicati pot sa remita discursurile Secretariatului de sedinta. Aceste contributii vor fi apoi publicate în raportul oficial, cu conditia ca lungimea lor sa nu depaseasca timpul de vorbire acordat.

Votarea

Au dreptul de vot numai membrii delegatiilor nationale desemnati în acest scop care au semnat registrul de prezenta. Adunarea adopta de obicei hotarârile sale utilizând sistemul electronic de vot. Votul prin apelul nominal se aplica de obicei daca cel putin o sesime din reprezentantii a cel putin cinci delegatii nationale îsi exprima dorinta în acest sens. În cazul alegerilor votul este secret.

Majoritatile

Majoritatea de doua treimi este necesara pentru probleme cum sunt proiectele de recomandare sau de aviz pentru Comitetul Ministrilor, includerea unei motiuni în

registrul Adunarii sau adoptarea unei proceduri de urgenta. În ceea ce priveste un proiect de rezolutie si orice alta hotarâre, este necesara majoritatea voturilor exprimate.

Cvorumul

Cvorumul este de o treime din numarul reprezentantilor în Adunare autorizati sa voteze.

Cu câteva exceptii, Adunarea nu poate sa adopte o decizie daca nu sunt prezenti peste jumatate din reprezentanti. Totusi, Adunarea poate discuta si decide asupra multor probleme, indiferent de numarul de reprezentanti prezenti, daca înainte de votare nu i s-a solicitat presedintelui sa constate numarul celor prezenti.

Cel putin o sesime din reprezentantii autorizati sa voteze apartinând unui numar de cel putin cinci delegatii nationale trebuie sa voteze în sprijinul unei asemenea solicitari.

DOCUMENTELE ADOPTATE DE ADUNARE

Adunarea adopta patru categorii de texte: recomandari, rezolutii, avize si directive.

Recomandarile contin propuneri adresate Comitetul Ministrilor a caror aplicare intra în competenta guvernelor.

Rezolutiile contin hotarârile Adunarii asupra problemelor pe care este împuternicita sa le reglementeze sau în privinta carora exprima opinii care angajeaza doar responsabilitatea ei.

Avizele sunt în cea mai mare parte exprimate de Adunare asupra problemelor care îi sunt supuse de Comitetul Ministrilor, cum sunt admiterea de noi state membre în Consiliul Europei, dar si proiectele de conventii, bugetul sau aplicarea Cartei sociale europene.

Directivele sunt în general instructiuni adresate de Adunare comisiilor sale.

Declaratii scrise

Declaratiile scrise sunt documente care permit membrilor Adunarii sa ia pozitie publica în privinta unor probleme de interes european. O declaratie scrisa trebuie sa fie semnata de cel putin 20 de reprezentanti sau supleanti de 4 nationalitati si sa nu depaseasca 200 de cuvinte. Daca presedintele o considera acceptabila, aceasta este multiplicata si distribuita ca document al Adunarii. Daca o declaratie scrisa obtine noi semnaturi înainte de deschiderea urmatoarei sesiuni partiale, ea este redistribuita.

Redactarea rapoartelor

În general, rapoartele sunt generate de o motiune privind o recomandare sau o rezolutie. Aceasta motiune trebuie sa fie depusa de cel putin zece membri ai Adunarii. Ea este apoi înaintata comisiei pentru raport si posibil altor comisii pentru avizare. Comisia principala desemneaza apoi un raportor care, bazându-se pe propriile sale cunostinte sau cu ajutorul Secretariatului sau al unui expert angajat în acest scop, redacteaza un raport care se împarte în doua parti: proiectul de rezolutie operational, recomandarea, avizul sau directiva si expunerea de motive. Ambele parti sunt discutate în comisie, dar numai partea operationala este votata. Desi expunerea de motive este prezentata în numele

raportorului, acesta trebuie sa aiba în vedere parerile divergente exprimate în comisie. Dupa adoptarea raportului în cadrul comisiei, el este depus pentru discutare de catre Adunare, fie la o parte– sesiune, fie la o reuniune a Comisiei permanente.

Actele Adunarii

Regulamentul Adunarii Parlamentare enumera urmatoarele documente oficiale: ordinele de zi, procesele-verbale, rapoartele dezbaterilor, rapoarte, comunicate, solicitari de avize transmise de Comitetul Ministrilor, întrebari catre si raspunsuri dinpartea Comitetului Ministrilor, comunicari ale Secretarului general, motiuni înregistrate de membrii, rapoarte ale comisiilor si amendamente la acestea, rapoarte ale organizatiilor internationale, declaratii scrise si texte adoptate.

Ordinele de zi sunt publicate pe o foaie tiparita ("Buletin" în franceza), distribuita înainte de fiecare sedinta. Ea contine, de asemenea, alte informatii necesare membrilor Adunarii.

Procesul-verbal este documentul în care sunt consemnate hotarârile luate de Adunare.

Rapoartele dezbaterilor reproduc integral discursurile pronuntate în engleza sau franceza si un rezumat al traducerii sale simultane în cealalta limba oficiala. Astfel, raportul în engleza contine în extenso discursurile tinute în engleza, împreuna cu un rezumatîn engleza al discursurilor tinute în franceza sau în oricare alta limba.

Textele adoptate de Adunare sunt publicate într-o editie provizorie cât mai curând posibil dupa adoptarea lor. Versiunea definitiva, tiparita, este publicata ca volum distinct care reuneste toate textele adoptate în cursul unei sesiuni.

Documentele Adunarii sunt, de asemenea, retiparite într-o culegere, la finele unei sesiuni.

Volumele tiparite ale actelor Adunarii sunt trimise automat secretariatelor delegatiilor nationale îndata dupa publicarea lor. Ele nu sunt trimise membrilor Adunarii decât la cerere.

DOCUMENTARE, INFORMARE SI ARHIVE

Asa cum s-a subliniat anterior, Adunarea Parlamentara beneficiaza de serviciile generale ale Secretariatului. Biblioteca generala, arhivele, unitatea de indexare, divizia de informatica, precum si oficiul postal si tipografia sunt la dispozitia sa, ca si alte servicii ale Organizatiei.

Cu toate acestea, Adunarea a initiat propriul sau sistem menit sa asigure circulatia documentelor si foloseste toate tehnicile moderne ale prelucrarii si transmiterii electronice a datelor, precum e-mail: pace@greffe.coe.int precum si propria sa pagina interna pe Internet.

În septembrie 1996 a fost stabilit un server electronicpentru a furniza informatii privind lucrarile Adunarii Parlamentare, membrilor sai, secretarilor si delegatiilor nationale, guvernelor si publicului. Situl Internet: www.assembly.coe.int face accesibile rubricile urmatoare:

Introducere: evidenta problemelor sesiunilor din 1996 si 1997, rapoarte ale dezbaterilor Adunarii, texte adoptate si rapoarte prezentate începând din ianuarie 1996 si o lista a reuniunilor comisiilor.

Structura: lista membrilor titulari si supleantilor, compozitia grupurilor politice, a comisiilor si delegatiilor nationale, organigrama Grefei Adunarii.

Actualitati: comunicate de presa reflectând activitatile Adunarii si alte informatii publice.

Europenii: o scrisoare de informare electronica, actualizata cu regularitate, cu o versiune tiparita care este produsa în ziua ce precede fiecare sesiune.

Adunarea Parlamentara este, de asemenea, parte a Centrului European pentru Cercetare si Documentare Parlamentara (ECPRD), a carei co-presedintie o detine, un mijloc de a construi o retea de oficialitati parlamentare responsabile cu sectoare deosebite, care tot mai adesea simt ca trebuie sa stie ce se face în alte tari, si de mentinere a legaturilor între adunarile parlamentare nationale si internationale, precum Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei si Parlamentul European.

CONTRIBUTIA COMISIILOR LA ACTIVITATILE ADUNARII PARLAMENTARE

Comisia pentru probleme politice

Datorita extinderii Consiliului Europei începând din 1989, Comisia pentru probleme politice a fost confruntata cu o serie de probleme noi. Continuând sa joace un rol central în examinarea cererilor de adeziune la Organizatie, ea si-a concentrat tot mai mult atentia asupra problemelor legate de securitatea democratica în Europa. Acestea includ în special rezolvarea pasnica a conflictelor, dialogul si medierea pentru rezolvarea crizelor constitutionale si politice, precum si cautarea de solutii pentru a dezvolta în continuare procesul constructiei europene.

Comisia a urmarit îndeaproape dezvoltarile din fosta Iugoslavie de la declansarea ostilitatilor în 1991. Una din prioritatile sale principale a avut în vedere aplicarea Acordului de la Dayton pentru Pace în Bosnia si Hertegovina.

Comisia a participat la eforturile vizând depasirea impasului politic din *Albania* creat ca urmare a contestarii alegerilor parlamentare din mai 1996. Dupa izbucnirea dezordinii si aproape prabusirea institutiilor de stat albaneze în ianuarie 1997, Comisia a jucat un rol esential în eforturile Adunarii de a crea conditii pentru tinerea de alegeri parlamentare în iunie 1997. Domnul René van der Linden (Olanda, EPP/CD), raportor, a fost unul din primii reprezentanti internationali care au vizitat tara, la trei zile dupa ce a fost declarata starea de urgenta, la 2 martie 1997. El a vizitat din nou Albania în aprilie si septembrie 1997, pentru a lua cunostinta de situatia existenta dupa venirea la putere a noului guvern.

Situatia din *Cipru* si procesul de pace din *Orientul Mijlociu* figureaza, de asemenea, la loc de frunte pe agenda Comisiei, cu rapoarte dezbatute de Comisia permanenta în noiembrie 1996 si respectiv de Adunare în ianuarie 1997. Ca raspuns la înrautatirea conflictului în Orientul Mijlociu, ea a prezentat doua rapoarte Adunarii Parlamentare în procedura de urgenta în 2002. Israelul se bucura de statutul de observator în cadrul Adunarii Parlamentare iar aceasta invita în mod periodic reprezentanti ai Consiliului legislativ palestinian sa participe la întâlnirile ei la care se dezbat probleme ale Orientului mijlociu. Contributia ei la cresterea încrederii în zona este seria de seminarii la care vor fi invitate ambele parti. În ce priveste Ciprul, ultimul raport a fost

prezentat în ianuarie 2002. Ca si în cazul Orientului Mijlociu, reprezentantii partidelor politice ale comunitatilor turce si cipriote vor fi invitate la discutiile privind Ciprul.

Tinerea referendumului neconstitutional în *Belarus* în noiembrie 1996 si natura nedemocratica a regimului Presedintelui Lukasenko au determinat Comisia sa propuna suspendarea statutului de invitat special al acestei tari pe lânga Adunarea Parlamentara. Hotarârea Biroului de a suspenda Belarus a fost adoptata la 13 ianuarie 1997. Ca o tentativa de a initia dialogul politic între fortele politice ce sprijina schimbarile constitutionale introduse de Presedintele Lukasenko si fortele politice ce se opun acestor schimbari a fost organizata o audiere de catre Comisie la 23 iunie 1997, la Strasbourg. În decembrie 1998, Biroul Adunarii, decizând sa mentina suspendarea statutului de invitat special, a cerut comisiei sa discute modalitati de natura a permite initierea unui dialog cu diferite forte politice ale tarii, în scopul sustinerii oricarei evolutii pozitive în Belarus. În acest sens, mai multe audieri au fost organizate. Raportorul si presedintele Comisiei participa la vizite comune cu reprezentanti ai Adunarii OSCE si ai Parlamentului European. Un nou raport a fost elaborat în 2002 si o sub-comisie a fost înfiintata pentru monitorizarea situatiei.

Comisia a sustinut organizarea celei de *a doua întâlniri la vârf* a sefilor de stat si de guvern ai Consiliului Europei pentru a da posibilitatea Consiliului de a se ocupa de provocarile perioadei "post-extindere" si a defini rolul Organizatiei în constructia Europei în secolul urmator. Comitetul Ministrilor a fost de acord cu Recomandarea 1303 a Adunarii (1996) emanând de la Comisie, iar reuniunea la vârf a fost convocata de Guvernul francez la 10 si 11 octombrie 1997 la Strasbourg. Declaratia finala si Planul de actiune ale reuniunii la vârf au fost în mare masura inspirate de propunerile Adunarii. Comisia a hotarât sa prezinte Adunarii Parlamentare un raport asupra concluziilor reuniunii la vârf.

Toate tarile membre ale Uniunii Europene si cele care candideaza la aderare sunt membre ale Consiliului Europei. Este deci natural ca deciziile *Conferintei Interguvernamentale (IGC)* care s-a încheiat la Amsterdam, în iunie 1997, precum si planurile Uniunii de extindere cu tarile Europei Centrale si de Est sa prezinte un mare interes pentru Adunare si Comisia pentru probleme politice, în special. Comisia s-a axat cu deosebire pe necesitatea de a pastra suprematia Conventiei europene a drepturilor omului si a mecanismelor sale de control, precum si pe posibilitatile unei cooperari mai strânse între Uniunea Europeana si Consiliul Europei în monitorizarea respectarii standardelor democratice în tarile europene. În 2002 Comisia s-a preocupat de viitoare extindere a Uniunii Europene si de efectele acesteia asupra institutiilor europene. Ea a prezentat un numar de propuneri pentru ca institutia de la Strasbourg sa devina mai eficienta în calitatea ei de garant european al respectarii drepturilor omului si de forum al dialogului politic în Europa.

Urmatoarele subiecte sunt prioritare în urmatorii trei ani în agenda Comisiei:

- Caucazul: ca urmare a unei serii de rapoarte privind situatia în Cecenia, un Grup comun de lucru a fost înfiintat împreuna cu Duma de Stat (Rusia) pentru a elabora propuneri pentru solutionarea politica a situatiei. Comisia pregateste un nou raport pentru a fi prezentat Adunarii Parlamentare. În septembrie 2002 a fost prezentat un raport asupra situatiei din Georgia;
- Balcanii: rapoarte privind situatia în Kosovo si în "Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei" au fost prezentate în 2001: Comisia înca mai monitorizeaza

evenimentede politice în acele zone unde recent au avut loc conflicte. Ea urmareste cu atentie implementarea procedurilor Pactului de stabilitate;

- Lupta împotriva terorismului: În septembrie 2001 Comisia a recomndat Adunarii Parlamentare sa impulsioneze activitateaConsiliului Europei în domeniu, în special prin consolidarea instrumentelor juridice si cooperarea juridica între statele membre.

Dintre lucrarile Comisiei referitoare la problemele esentiale privind *securitatea democratica* în Europa se cuvine a fi menionat un raport asupra protectiei minoritatilor nationale, prezentat Adunarii în septembrie 1997 si ianuarie 2001. De asemenea, au fost elaborate rapoarte privind: pericolele la adresa democratiei aduse de partidele si miscarile extremiste europene, restrictile asupra partidelor politice în statele membre, practica electorala.

Comisia îsi continua activitatea privind *examinarea cererilor de admitere*. În prezent, cererea pentru calitatea de membru din partea Principatului Monaco este inclusa în programul de lucru al Comisiei, având-se în vedere ca aplicatia Belarusului a fost respinsa.

Dialogul cu tarile din nordul Africii figureaza, de asemenea, pe agenda Comisiei. În acest context, au avut loc întâlniri parlamentare la nivel înalt cu delegatii din Algeria si vor urma rapoarte asupra relatiilor cu parlamentul din Maroc si Tunisia.

Comisia pentru probleme juridice si drepturile omului

Comisia pentru probleme juridice si drepturile omului raspunde de o întreaga gama de activitati, ceea ce îi confera un rol major în promovarea si apararea drepturilor omului. Aceasta explica tendinta de erijare în postura de "consilier juridic" al Adunarii Parlamentare.

Doua subcomisii – pentru drepturile omului si pentru dreptul penal si criminologie – sunt organismele subsidiare ale Comisiei.

Extinderea si tranzitia democratica

De la caderea zidului Berlinului, Comisia pentru probleme juridice si drepturile omului joaca un rol major în examinarea meticuloasa a diferitelor aspecte ale monitorizarii la care democratiile în tranzitie sunt supuse de Adunare, pentru a se asigura ca ele aplica supremacy legii si garanteaza drepturile si libertatile fundamentale ale omului, democratia parlamentara si drepturile minoritatilor.

Pâna la adoptarea Rezolutiei 1115/1997, prin care a fost înfiintata o comisie speciala în acest scop, Comisia a fost principalul organism care raspundea de monitorizarea onorarii angajamentelor si obligatiilor asumate de statele membre în momentul aderarii lor în Consiliul Europei. Comisia pentru problemele politice si, când era cazul, Comisia pentru relatii cu tarile europene nemembre erau solicitate sa-si dea avizul lor. O lunga serie de rapoarte, care au fost rodul colaborarii active si pozitive cu statele interesate, a fost elaborata în acest rastimp- Bulgaria, Lituania, Moldova, Rusia, Slovacia, Republica Ceha, Turcia si Ucraina, Albania, Estonia si România.

Comisia trebuie sa-si dea avizul în ceea ce priveste cererea de admitere a oricarui stat nou. (Asupra fondului chestiunii Comisia pentru probleme politice fiind de asemenea sesizata). În acest scop, ea studiaza legislatia statelor candidate pentru a evalua conformitatea cu normele Consiliului Europei.

Drepturile omului si problemele juridice

Comisia acopera o gama larga de domenii, raspunzând preocuparilor statelor membre si ale ONG-urilor care solicita ajutorul sau. Acestea includ: minoritatile nationale si protectia drepturilor lor, protectia drepturilor omului în statele membre ale Consiliului Europei (abolirea pedepsei cu moartea, îmbunatatirea conditiilor din închisori, dreptul de azil etc.) si în regiunile sensibile precum Cecenia, Bosnia si Hertegovina, Turcia, Cipru, Orientul Mijlociu; egalitatea între femei si barbati si problemele discriminarii în general; combaterea rasismului, a xenofobiei, antisemitismului si a intolerantei; orice problema referitoare la criminologie si la dreptul penal (combaterea abuzului de droguri si traficului de stupefiante, traficul de femei si prostituarea fortata, exploatarea sexuala a copiilor, combaterea coruptiei si a spalarii banilor, lupta contra terorismului etc.); protectia datelor personale; masurile vizând lichidarea sistemelor totalitare comuniste.

Comisia joaca un rol important în abolirea pedepsei cu moartea în toate statele membre ale Consiliului Europei si în statele cu statut de observator.

În prezent, Comisia se preocupa de diverse subiecte precum activitatile sectelor, supravegherea serviciilor interne de securitate, drepturile recrutilor, dreptul la împotrivire din constiinta, drepturile copilului, aspectele juridice ale noilor tehnologii de informare si comunicatii, nediscriminarea etc. Ea îsi continua preocuparile în domeniul dreptului penal, în special în ceea ce priveste promovarea unui model de cod penal european.

Conventia europeana a drepturilor omului

Comisia contribuie la ameliorarea mecanismelor Conventiei si la recunoasterea noilor drepturi justitiabile (proiecte de protocoale aditionale, promoveaza accesiunea Uniunii Europene la Convention, procedura de alegere a judecatorilor etc.). Ea are, de asemenea, sarcina de a examina candidaturile pentru judecatorii Curtii înainte ca ei sa fie alesi de Adunare.

Avizarea proiectelor de instrumente juridice ale Consiliului Europei

La cererea Comitetului de Ministri, Adunarea emite un aviz asupra proiectelor de conventii înainte de adoptarea lor finala de catre Comitet. Comisia a pregatit astfel avize asupra: Conventiei-cadru pentru protectia minoritatilor nationale, Conventiei pentru protectia drepturilor omului si demnitatii fiintei umane în ceea ce priveste aplicarea biologiei si medicinei, Cartei sociale europene revizuite, Conventiei europene privind exercitarea drepturilor copiilor, Conventiei europene privind nationalitatea, Conventiei privind protectia mediului cu ajutorul dreptului penal, Conventiilor civila si penala împotriva coruptiei si Convention privind crima în spatiul cibernetic.

Audierile

Comisia a audiat cu regularitate experti în cadrul lucrarilor sale privind reforma mecanismelor de control ale Conventiei europene a drepturile omului (1992), crearea unui tribunal permanent pentru judecarea crimelor împotriva umanitatii (1993), conditiile de detentie (1994), masurile vizând lichidarea sistemelor totalitariste comuniste (1995), drepturile recrutilor (1996), sectele în Europa (1997), viata privata (1997) si controlul serviciilor de securitate în Europa (1998). În 1998, ea a organizat conferinta

"Democratiile europene în lupta cu terorismul", în 2001 au avut loc audierile expertilor în domeniul crimei în spatiul cibernetic si al statutului juridic al Roma în Europa.

Comisia pentru probleme economice si dezvoltare

Bazându-se pe activitatea a trei subcomisii – pentru relatiile economice internationale, pentru problemele bugetare si pentru dezvoltarea turismului, Comisia se ocupa de o gama larga de probleme, cum sunt:

- *Promovarea dezvoltarii si cooperarii economice în întreaga Europa*. O atentie deosebita s-a acordat în ultimii ani promovarii reformei economice din Europe centrala si de est si integrarii regiunii în restul Europei si al lumii, cu un accent special asupra problemelor industriale si ale pietei muncii. Aceste probleme sunt de asemenea abordate în timpul dezbaterii anuale a Comisiei asupra activitatilor Bancii Europene pentru Reconstructie si Dezvoltare (EBRD). De asemenea, Comisia examineaza problemele dezvoltarii economice în sub-regiunile specifice ale Europei (de exemplu: Mediteraneana, Balcanii, Marea Baltica, Marea Barents, Marea Neagra) si unele regiuni din afara Europei (de exemplu: Orientul Mijlociu si Africa de Nord).
- *Dezvoltarea si cooperarea economica pe plan mondial* cu un raport anual privind activitatile Organizatiei pentru Cooperare si Dezvoltare Economica (OECD) dezbatut de catre Adunare.
- *Cooperarea pentru dezvoltarea Nord-Sud* (inclusiv legaturile cu Centrul Nord-Sud din Lisabona al Consiliului Europei).
- *Politicile europene în domeniul transportului* cu rapoarte periodice privind activitatile Conferintei Europene a Ministrilor Transportului (ECMT), Conferintei Europene a Aviatiei Civile (ECAC) si Asociatiei Internationale de Transport Aerian (IATA).

Comisia serveste, de asemenea, ca tribuna parlamentara pentru dezbateri privind activitatile Asociatiei Europene a Liberului Schimb (EFTA) si a Comisiei Economice pentru Europa a Natiunilor Unite (UN-ECE).

Deosebit de importante sunt dezbaterile anuale referitoare la OCDE si EBRD. Ele au loc în virtutea acordurilor speciale dintre Consiliul Europei si aceste organizatii si includ expuneri în fata Adunarii de catre Secretarul General al OCDE si Presedintele EBRD. În afara faptului ca ofera posibilitatea de a fi la curent cu activitatea celor doua organizatii, aceste dezbateri ofera reprezentantilor parlamentelor nationale o ocazie unica de a cunoaste situatia si tendintele economiei mondiale si a progresului reformei economice în Europa centrala si de est.

Comisia urmareste îndeaproape lucrarile altor organizatii si institutii ale caror activitati intra în sfera sa de interes, precum Fondul Monetar International, Banca Mondiala, Programul de Dezvoltare al Natiunilor Unite, Conferinta Natiunilor Unite pentru Comert si Dezvoltare (UNCTAD), Organizatia Mondiala a Comertului, Asociatia Central Europeana a Comertului Liber (CEFTA), Initiativa Central Europeana (CEI) si "Forumul Economic" al Organizatiei pentru Securitate si Cooperare în Europa (OSCE). Comisia se întâlneste cu regularitate cu Comisia pentru relatii economice externe a Parlamentului European.

În plus, Comisia organizeaza conferinte si seminarii pe teme de interes deosebit, cum sunt reforma economica, politicile fiscale sa promovarea întreprinderilor mici si mijlocii.

Rapoartele recente ale comisiei se refera la subiecte precum:

- Implicatiile Uniunii Economice si Monetare a UE,
- Somajul în Europa: cauze si remedii,
- Promovarea Întreprinderilor mici si mijlocii în Europa centrala si de est,
- Implicatiile pentru Europa si întreaga lume a "Cuban Liberty and Democratic Solidarity Act" (Helms-Burton) votat de Congresul Statelor Unite,
- Lupta împotriva criminalitatii economice si a coruptiei,
- Cooperarea economica între tarile regiunii balcanice,
- Relatiile economice între Europa si Japonia,
- Reconstructia economica în Bosnia si Hertegovina si Slavonia de Est,
- Situatia economica din Belarus, Rusia si Ucraina,
- Situatia economica din Albania,
- Politicile europene de transport aerian în tranzitie.

Comisia pentru probleme sociale de sanatate si familie

În afara problemelor relative la utilizarea fortei de munca si la munca, Comisia se concentreaza asupra necesitatii de a asigura coeziunea sociala, indispensabila pentru stabilitatea politica a statelor membre si, în special, a noilor democratii europene în procesul tranzitiei. Domeniile sale de interes includ sanatatea, noile probleme etice ridicate de biomedicina si lupta contra abuzului de droguri. Ea este preocupata, de asemenea, de protectia categoriilor vulnerabile ale populatiei, cum sunt persoanele în vârsta si copiii. Între prioritatile sale actuale se afla aplicarea mai eficienta a drepturilor sociale fundamentale aprobate de Consiliul Europei în instrumentele sale juridice si ratificarea acestora de catre ansamblul statelor membre.

În activitatea sa, Comisia este sprijinita de trei subcomisii: pentru copii, pentru Carta sociala europeana si folosirea fortei de munca, pentru sanatate.

Drepturile sociale fundamentale

De multa vreme Comisia este implicata în monitorizarea aplicarii Cartei sociale europene a Consiliului Europei. De asemenea, ea a initiat revizuirea Cartei care a condus la adoptarea Carte sociale revizuite, mult mai exigenta în materie de norme. Comisia actioneaza pentru ratificarea acestor instrumente de catre toate statele membre ale Consiliului Europei, organizând o vasta campanie de informare si de sensibilizare politica a factorilor de decizie. Obiectivele Comisiei constau în realizarea unei examinari preliminare a bunastarii sociale într-o anumita tara si identificarea problemelor sociale printr-un dialog constructiv social si politic. Procesul a început în Ungaria si Marea Britanie.

În cooperare cu Parlamentul European, Comisia a contribuit la alcatuirea Cartei fundamentale a drepturilor omului a Uniunii Europene.

Utilizarea fortei de munca si somajul

Comisia a contribuit cu propuneri originale la dezbaterea temei privind reducerea orelor de lucru conceputa ca scop în sine si ca unul din mijloacele de reducere a

somajului. Cu toate acestea, înca nu a fost adoptat un text final de catre Adunare în acest sens. Pentru a face fata problemelor decurgând din globalizarea comertului international, Comisia a chemat statele membre care sunt si membre ale Organizatiei Mondiale a Comertului sa promoveze respectarea drepturilor fundamentale ale muncitorilor în acordurile de comert international. Rolul social al cooperativelor si asociatiilor în economie, precum si impactul noilor tehnologii asupra legislatiei muncii si formarii muncitorilor se înscriu, de asemenea, în sfera de preocupari a Comisiei.

Combaterea excluderii si promovarea coeziunii sociale

Comisia a definit conditiile unei politici sociale capabile sa garanteze stabilitatea politica în tarile central si est europene si s-a ocupat de chestiunea urmarilor conferintei de la Copenhaga din 6-12 martie 1995. Coeziunea sociala, care a constituit unul din principalele puncte ale celei de a doua reuniuni la vârf a sefilor de stat si de guvern de la Strasbourg din octombrie 1997, a facut obiectul unui colocviu organizat la Bratislava în septembrie 1997, la initiativa Comisiei. În prezent, Comisia analizeaza reformele politicilor sociale (reforma pensiilor, a serviciilor de sanatate, a timpului de lucru etc.)

Protectia copiilor si a drepturilor lor

Pe baza Conventiei ONU privind drepturile copilului si în cooperare cu UNICEF, Comisia a definit o Strategie europeana pentru copii, destinata sa garanteze aplicarea drepturilor copiilor în practica si sa faca din cauza lor o prioritate politica. Comisia a anuntat statele membre sa stabileasca prioritatile în combaterea exploatarii muncii copiilor. Exploatarea sexuala a copiilor, prostituarea copiilor si pedofilia, precum si mutilarea sexuala a copiilor, se afla pe ordinea de zi a Comisiei. De asemenea, ea intentioneaza sa trateze problema copiilor si media si a propus înfiintarea unui Avocat european al copiilor.

Persoanele în vârsta si solidaritatea între generatii

Îmbatrânirea populatiei Europei a determinat Comisia sa cerceteze aceasta problema în mai multe ocazii. Ea insista ca autoritatile politice sa ia hotarâri clare în ceea ce priveste aceasta categorie vulnerabila a populatiei, cu deosebire în tarile în tranzitie. Prioritatile din Est sunt diferite de cele din Vest. Scopul principal este de a asigura persoanelor în vârsta mijloacele necesare unui trai decent si demn, garantându-le un venit minim, îngrijirea sanatatii si un sprijin adecvat. 1999– Anul international al persoanelor vârstnice – a oferit Comisiei o motivatie suplimentara de implicare activa în aceasta problema.

Sanatatea

Comisia a facut propuneri practice pentru elaborarea de politici europene concertate în domeniul sanatatii (1991); ea s-a angajat foarte activ în munca de ameliorare a situatiei în spitale din Albania si fosta Cehoslovacie (1991-1993). Comisia a preconizat, de asemenea, crearea unui "angajament al calitatii" menit sa încurajeze pe cei care lucreaza în domeniul îngrijirii sanatatii sa asigure servicii de calitate.

Pe baza unui prim bilant al efectelor, asupra sanatatii, a catastrofei nucleare de la Cernobâl, cu deosebire asupra copiilor din Ucraina, Belarus si Federatia Rusa, a fost posibila definirea masurilor necesare de luat. Efectele azbestului asupra mediului si a

sanatatii au fost examinate si vor forma obiectul unor recomandari adresate statelor membre.

Miscarile populatiei în Europa începând din 1989 au provocat o revigorare a epidemiilor, conferind un nou grad de urgenta problemei vaccinarii.

Comisia pregateste rapoarte privind un numar de subiecte de actualitate, inclusiv implicatiile sociale ale dependentei de droguri, politicile de reabilitare pentru handicapati, prostitutie si înfiintarea unui Centru european pentru coeziune sociala.

În domeniul sanatatii, Comisia va continua sa actioneze pentru definirea unei politici privind sanatatea publica si sa examineze folosirea terapiilor neconventionale în medicina, îngrijirea si asistenta de acordat în faza finala a bolii si muribunzilor, precum si principiile etice privind transplantul de organe si grefarea de tesuturi umane.

Comisia pentru migratie, refugiati si demografie

Comisia îndeplineste un dublu scop: mai întâi ea sustine drepturile omului, ale emigrantilor, refugiatilor si ale persoanelor dislocate si actioneaza pentru a le îmbunatati conditiile de viata. În al doilea rând, propunând solutii care respecta valorile umanitare ale Consiliului Europei, ea cauta sa raspunda preocuparilor statelor membre în ceea ce priveste miscarile semnificative ale emigrantilor si refugiatilor, problemelor legate de integrarea emigrantilor si tendintele demografice.

Sub egida Comisiei functioneaza trei subcomisii: pentru migratie, pentru refugiati si pentru demografie.

Comisia îsi desfasoara activitatea în strânsa cooperare cu organizatiile umanitare guvernamentale si neguvernamentale internationale, precum Înaltul Comisar ONU pentru Refugiati (UNHCR), Comitetul International al Crucii Rosii (ICRC), Organizatia Internationala pentru Migratie (IOM) si Amnesty International. Reprezentantii acestor organizatii participa la reuniunile Comisiei ca observatori oferind avantajul experientei lor. La intervale regulate, Comisia supune Adunarii rapoarte privind activitatile UNHCR, ICRC si IOM.

Comisia mentine un contact strâns cu organismele interguvernamentale ale Consiliului Europei active în domeniile care fac obiectul preocuparilor sale, respectiv Comisia europeana pentru migratie (CDMG), Comitetul *ad-hoc* de experti în privinta aspectelor juridice ale azilului teritorial, refugiatilor si apatrizilor (CAHAR) si Comisia europeana pentru populatie (CDPO). De asemenea, ea prezinta Adunarii rapoarte privind activitatile Fondului de dezvoltare sociala al Consiliului Europei.

Migratia

Comisia este interesata în mod deosebit de fluxurile migratoare si relatiile intercomunitare. Ea a initiat numeroase texte adoptate de Adunare privind aceste probleme, inclusiv recomandari privind relatiile între emigranti si sindicate, privind integrarea emigrantilor si relatiile intercomunitare, privind migratia clandestina, privind situatia femeilor emigrante din Europa, privind emigrantii, minoritatile etnice si media si privind emigratia din tarile în curs de dezvoltare spre tarile industrializate europene, precum si chestiunea migratiei în zona Meditaranei.

Refugiatii

Scopul principalul al textelor elaborate de Comisie în favoarea refugiatilor este acela ca orice persoana persecutata care îsi paraseste tara sa poata beneficia de o protectie

conforma standardelor internationale. De asemenea, recomandarile sale încurajeaza statele membre sa-si sporeasca ajutorul umanitar pentru refugiati si persoane dislocate.

Evenimentele dramatice din anumite tari ale Europei de rasarit au determinat Comisia sa-si consacre o mare parte din activitatea sa soartei refugiatilor si celor care cer azil din Europa centrala si de est. Ea a întreprins un studiu aprofundat al situatiei albanezilor din Kosovo care cer azil si a refugiatilor si persoanelor dislocate din Comunitatea Statelor Independente si Transcaucazia. De asemenea, ea monitorizeaza situatia refugiatilor din Palestina si a refugiatilor si persoanelor de origine kurda dislocate.

Comisiei i-a fost, de asemenea, încredintata de catre Adunare sarcina de a "monitoriza situatia refugiatilor si a persoanelor dislocate din fosta Iugoslavie si de a-i raporta la intervale regulate". În cadrul acestui mandat, Comisia a prezentat Adunarii câteva rapoarte, din care unele s-au bazat pe vizite de documentare efectuate la fata locului.

În afara problemelor din regiuni instabile, Comisia a formulat mai multe recomandari menite sa stabileasca o politica europeana concertata în acest domeniu: de exemplu, pregatirea personalului care îi primesc pe cei care cer azil la punctele de frontiera, protectia si întarirea drepturilor omului ale refugiatilor si celor care cer azil în Europa si situatia femeilor refugiate în Europa.

Demografia

Comisia s-a ocupat în special de problemele dezechilibrelor demografice între tarile bazinului mediteranean si structura demografica a comunitatilor cipriote. Ea a contribuit la Conferinta Internationala cu privire la Populatie si la Dezvoltare (Cairo, 5-13 septembrie 1994) si a elaborat propuneri pentru continuarea actiunii de catre Consiliul Europei si statele membre. Ea s-a ocupat, de asemenea, de problema migratiei din Mediterana. Recent Comisia a pregatit un raport privind tendintele demografice îngrijoratoare din unele tari ale Europei centrale si de est.

Alte probleme aflate în atentia Comisiei sunt regruparea familiilor de emigranti si de refugiati si legaturile dintre europenii care traiesc în strainatate si tarile lor de origine.

Comisia pentru cultura, stiinta si educatie

Este Comisia prin care Adunarea Parlamentara exercita un rol activ în promovarea cooperarii culturale, stiintifice si educationale europene. Ea a fost generatoarea Conventiei culturale europene (1954) si a sustinut cooperarea pe baza acesteia. În prezent, Conventia genereaza cooperarea între 47 de state în domeniul patrimoniului, educatiei, tinerilor si sportului. Comisia cauta solutii politice la problemele cu care se confrunta societatile moderne ca urmare a dezvoltarii stiintifice si tehnice.

Pentru a se putea achita de sarcinile ei multiple si complexe, Comisia a creat patru subcomisii: pentru patrimoniul cultural, pentru stiinta si etica, pentru media si pentru tineret si sport.

Cooperarea culturala

Comisia prezinta cu regularitate Adunarii Parlamentare rapoarte privind cooperarea culturala în Europa si cu alte regiuni ale lumii. Noile perspective care s-au

deschis în Europa dupa 1989 au determinat Comisia sa evalueze potentialul cooperarii culturale ca urmare a extinderii Consiliului Europei si sa faca apel la o mai strânsa colaborare în acest domeniu cu Uniunea Europeana. Cooperarea cu alte organizatii guvernamentale si neguvernamentale, în special UNESCO, se dezvolta în mod constant. De asemenea, Comisia este asociata la procesul de pace din Orientul Mijlociu, dezvoltând initiativa în sfera sa de competente cu statele mediteraneene care nu fac parte din Organizatie. Comisia a tratat în domeniul cultural urmatoarele subiecte: libertatea de expresie si rolul artistului, muzica (educatia muzicala pentru toti, Anul european al muzicii, intimitatea sunetului si libertatea individuala a alegerii muzicale), artele interpretative (reînnoire democratica si actiune pentru viitor), cinematograful (anul cinematografului si televiziunii europene, sprijinirea fondurilor Eurimages) si dansul.

Cultura si patrimoniul

Domeniile majore de activitate ale Comisiei sunt arheologia, inclusiv arheologia subacvatica, comertul cu obiecte de arta, conservarea si arta mestesugareasca. Ea este implicata activ în înfiintarea Fundatiei europene a meseriilor patrimoniului, care înlocuieste Fundatia "Pro Venetia Viva". În 1998 Comisia a organizat cea de-a doua conferinta europeana cu întreprinderi specializate în restaurarea bunurilor culturale.

Comisia participa la organizarea premiilor muzeelor europene (Premiul european al muzeului anului si Premiul muzeului al Consiliului Europei), create în urma cu douazeci de ani.

De la începutul razboiului în fosta Iugoslavie, Comisia a facut tot posibilul pentru a atrage atentia asupra "purificarii culturale" în zona si asupra necesitatii cooperarii internationale pentru protejarea patrimoniului. Un total de zece rapoarte cu informatii privind situatia patrimoniului în regiunile fostei Iugoslavii afectate de conflicte au fost prezentate Adunarii. Alte rapoarte în pregatire se refera la edificiile religioase majore si la colectiile particulare.

Raportorul general pentru patrimoniul arhitectural actioneaza ca un fel de "ombudsman", studiind aspectele specifice ale patrimoniului european.

Cultura si societatea

Comisia este profund implicata în Campania europeana contra rasismului, xenofobiei, antisemitismului si intolerantei. Ea promoveaza contacte între diferite culturi si religii pentru favorizarea tolerantei si a respectului reciproc. Dupa organizarea unei importante conferinte privind toleranta religioasa în societatea democrata din 1993, acum se afla în curs de examinare relatia între religie si democratie (un colocviu a avut loc în Antalya-Turcia, în septembrie 1997, si a doua audieri la Paris în 1997-1998).

Cu acelasi scop de a demonstra ca diversitatea culturala a continentului european constituie avutia sa, Comisia a pregatit rapoarte privind contributia civilizatiei islamice la cultura europeana, tiganii din Europa, cultura idis si aromânii si culturile minoritatilor uralice.

Educatia

Educatia poate contribui la consolidarea valorilor democratice. În acest spirit, Comisia a preconizat o mai buna învatare a istoriei în Europa, debarasata de stereotipuri si distorsiuni bazate pe prejudecati nationale, rasiale, religioase sau de alta natura. Ea a

prezentat rapoarte privind dimensiunea europeana a educatiei, finantarea învatamântului superior si cercetarii, evaluarea educationala comparativa, copii talentati, educatia ambientala si egalitatea sexelor în procesul educational. Pregatirea Anului european al limbilor, din 2001, a revenit acestei Comisii. În prezent, Comisia cauta sa promoveze învatarea drepturilor omului, diversificarea lingvistica în învatarea limbilor straine în scoala, precum si accesul minoritatilor la învatamântul superior.

Cooperarea stiintifica si tehnologica în Europa

Una din sarcinile principale ale Comisiei este de a stimula inovatia europeana pentru a face Europa mai competitiva si a îmbunatati calitatea vietii populatiei. Aceasta se poate realiza numai prin folosirea cât mai profitabila a potentialului uman al diferitelor state. Comisia acorda o importanta deosebita cooperarii cu tarile Europei centrale si de est, aflate într-un proces de restructurare.

Comisia examineaza, de asemenea, problemele cooperarii stiintifice si tehnologice în domenii specifice precum retelele de cablu si statiile de televiziune locale, tehnologiile strategice, noile tehnologii din domeniul informatiilor si comunicatiilor. În aprilie 1997, Comisia a organizat un colocviu privind magistralele informationale. În acelasi an ea a abordat problema politicilor spatiale europene. În prezent Comisia este preocupata de viitoarele provocari ale stiintelor si tehnologiei marine în Europa.

Comisia a urmarit de la începutul lor initiativele europene majore precum EUREKA si Fundatia europeana a stiintei si este în curs de pregatire a unei Conferinte asupra stiintei si tehnologiei în Europa ("Conferinta 2000").

Relatiile între lumea stiintifica si reprezentantii alesi

Deciziile politice în domeniul stiintei si tehnologiei trebuie sa realizeze un echilibru corespunzator între progresul stiintific si preocuparile societatii. Pentru a furniza reprezentantilor alesi instrumente mai eficiente în luarea hotarârilor, Comisia a recomandat sa se înfiinteze organisme speciale de evaluare a selectiilor stiintifice si tehnologice în cadrul parlamentelor din Europa. Ea cauta solutii politice problemelor apartinând unor domenii precum modificarea mediului global si rolul stiintei si democratiei, riscurile tehnologice si societatea, stiintele sociale si provocarea tranzitiei, noile tehnologii si folosirea fortei de munca, alfabetizarea stiintifica si rolul femeilor în domeniul stiintei si tehnologiei. Comisia a organizat, de asemenea, un numar important de conferinte parlamentare si stiintifice.

Biotehnologia/bioetica

Dat fiind incredibilul progres facut de biologia medicala si multiplele sale implicatii sociale, juridice si morale, în 1990 Adunarea a început sa exploreze posibilitatea elaborarii unui instrument juridic european în materie de bioetica. Comisia pentru stiinta si tehnologie a initiat pregatirea Conventiei pentru drepturile omului si biomedicina – cunoscuta si sub denumirea de "Conventia bioeticii" – care a fost deschisa spre semnare la 4 aprilie 1997, la Oviedo (Spania).

În prezent, Comisia îsi concentreaza atentia asupra unor probleme specifice, precum ingineria genetica, bolile orfanilor, folosirea de embrioni si fetusi umani pentru scopuri de diagnoza, terapeutice, stiintifice, industriale si comerciale, protectia si

brevetarea produselor de origine umana. Protocoale aditionale privind aceste subiecte sunt în curs de elaborare pentru a suplimenta Conventia bioeticii.

O alta preocupare principala a Comisiei o constituie problema clonarii umane, ea preconizând interdictia totala a acesteia.

Media

Subcomisia pentru media urmareste situatia media din tarile centrale si est-europene, precum si din alte câteva state membre ale Consiliului Europei, în special prin organizarea audierilor si a vizitelor în tarile preconizate si prezentarea de rapoarte Adunarii. În mai 1997, de exemplu, ea a organizat la Lyon o audiere privind "Provocarile informatiilor si audio-vizualului" în Europa centrala si de est, în colaborare cu Euronews.

Comisia acorda o atentie speciala situatiei media în Balcani. Ea a adoptat o pozitie ferma contra violarilor libertatii de expresie în Republica Federala Iugoslavia.

Probleme mai generale, precum etica jurnalismului si puterea imaginii vizuale au format obiectul multor recomandari specifice, între care o recomandare de a se pune un mai mare accent pe educatia privind rolul media în programele scolare.

Tineretul si sportul

Comisia încurajeaza tineretul sa participe la viata institutionala. Ea a organizat câteva mese rotunde între parlamentari si reprezentanti ai organizatiilor de tineret si o serie de conferinte pentru lideri politici tineri. Ea participa la programul de formare democratica a liderilor lansat în 1996 cu scopul a pregati barbati si femei politice tinere pentru apararea drepturilor omului. Ea a contribuit de asemenea la înfiintarea Centrului si Fondurilor europene de la Strasbourg, cat si la deschiderea Centrului European al Tineretului de la Budapesta.

În domeniul sportului Comisia a sprijinit lansarea conceptului "Sportul pentru toti". Începând din 1993, subcomisia sa pentru tineret si sport a luat parte la numeroase întruniri consultative privind legislatia în materie de sport în diverse tari, împreuna cu Biroul Comisiei pentru dezvoltarea sportului. Recent ea s-a preocupat de participarea tinerilor la sportul de performanta, nediscriminarea femeilor în sport si pericolele boxului.

Comisia pentru mediu, agricultura si puterile locale si regionale

Comisia trateaza probleme legate de trei domenii principale: dezvoltarea durabila, care implica mediul, amenajarea teritoriului si dezvoltarea rurala; autoritatile locale în legatura cu democratia locala si regionalizare; agricultura, inclusiv pescuitul si alimentatia; protectia consumatorului prin prisma mediului si a alimentatiei.

În cadrul Comisiei functioneaza cinci subcomisii: pentru dezvoltarea durabila, pentru democratia locala si regionala, pentru agricultura si piscicultura, pentru alimentatia si protectia consumatorului, pentru premiul Europei.

Dezvoltarea durabila

Actiunea Comisiei în acest domeniu consta, pe de o parte, în monitorizarea activitatilor desfasurate de sectorul interguvernamental al Organizatiei (în principal protectia resurselor naturale, planificarea regionala si activitatile pentru aplicarea

diverselor conventii), iar pe de alta parte, în initierea unei analize privind alte domenii de importanta majora pentru protectia si gestiunea mediului.

Scopul urmarit de Comisie este nu numai de a contribui la aplicarea si dezvoltarea programului interguvernamental, ci si de a atrage atentia guvernelor asupra problemelor care, desi depasesc scopul Organizatiei, ar putea beneficia de pe urma implicarii Adunarii Parlamentare si a parlamentelor statelor membre. În acest scop, Adunarea discuta, între altele, rapoarte periodice privind politica europeana a mediului, aplicarea conventiilor menite sa protejeze mediul si urmarile dezastrului de la Cernobâl.

Comisia initiaza adeseori actiuni care pot fi urmarite atât în politicile nationale, cât si ca parte a programului de activitati al Consiliului Europei. Astfel, Conventia privind conservarea vietii animalelor salbatice si a habitatului natural (Conventia de la Berna, STE nr. 104) si Conventia-cadru privind cooperarea transfrontaliera (STE nr.106) au fost încheiate ca urmare a unor initiative ale Adunarii Parlamentare.

La propunerea Comisiei, Adunarea Parlamentara a adoptat recent o Carta europeana a bazinului Dunarii, menita sa asigure cadrul pentru cooperarea între tarile riverane interesate pentru dezvoltarea durabila a regiunii.

Comisia organizeaza, de asemenea, colocvii, conferinte si altele privind teme specifice; concluziile lor au ca rezultat texte, care, odata adoptate, sunt transmise statelor membre. Subiectele tratate includ bazinul mediteranean, Marea Neagra, regiunile montane si cooperarea transfrontaliera. Este în curs de elaborare un raport asupra situatiei mediului din Rusia, care va identifica activitatile pe care Consiliul Europei le-ar putea întreprinde pentru a sprijini protejarea si gestionarea resurselor acestei tari.

Autoritatile locale

Comisia se ocupa de problemele legate de democratia locala, regionalizarea si aplicarea principiului subsidiaritatii. Ei îi revine raspunderea de a urmari activitatile Congresului Autoritatilor Locale si Regionale al Europei (CLRAE), organismul Consiliului Europei alcatuit din reprezentantii autoritatilor locale si regionale din statele membre. De asemenea, Comisia participa la activitatile Congresului ce intra în domeniul competentei sale, adica mediul si planificarea regionala. În acest context, de exemplu, Congresul si Adunarea Parlamentara organizeaza în comun conferinte ale regiunilor mediteraneene si conferinte europene ale regiunilor frontaliere.

Agricultura si dezvoltarea rurala

Unul din principalele domenii de activitate ale Comisiei este procesul reformei agriculturii într-o Europa extinsa. Printr-o serie de rapoarte, precum: cooperarea paneuropeana (1992), reforma rurala si agricola în noile democratii ale Europei centrale si de est (1996) si Carta europeana a spatiului rural (1996), Comisia pune accentul pe cooperarea cu Europa centrala si de est.

La începutul secolului 21 si în pragul tranzitiei de la o societate industriala la era tehnologiei informatiilor zonele rurale sunt si ele supuse unor schimbari profunde. De aceea, Comisia este angajata în cautarea mijloacelor de revitalizare a zonelor rurale, care, pastrându-si caracterul lor specific, trebuie sa beneficieze de o dezvoltare durabila, astfel încât sa asigure bunastarea populatiilor lor. În acest spirit, Comisia a prezentat rapoarte privind elaborarea unei Carte europene pentru zonele rurale (1996) vizând stabilirea unei baze comune pentru noile politici agricole si de dezvoltare rurala. Aceasta Carta

europeana a fost supusa de Adunarea Parlamentara Comitetului de Ministri al Consiliului Europei pentru a pregati o conventie europeana pe aceasta tema.

Alimentatia

Un alt aspect important al activitatii Comisiei se concentreaza asupra rapoartelor privind alimentatia si siguranta alimentelor. Ca urmare a multiplelor întrebari care au fost ridicate în domeniul industriei agro-alimentare s-au luat mai multe masuri la nivel national si international. Comisia a examinat un numar de probleme: dioxinele, antibioticele, hormonii prin perspectiva protectiei consumatorului. În acest sens, ea urmareste ca toti europenii din sau în afara Uniunii Europene sa se bucure de aceleasi garantii în ce priveste siguranta alimentelor.

Pescuitul

Comisia a prezentat rapoarte privind viitorul pescuitului oceanic (1991) si politicile de gestionare a pescuitului (1996). Sunt în curs de elaborare rapoarte privind exploatarea eficienta a resurselor marine viabile, acvacultura si fermele marine, pescuitul în marile semi-închise ale Europei. În septembrie 1998, Adunarea a adoptat raportul Comisiei cu privire la exploatarea durabila a resurselor biologice marine. Raportul a facut obiectul discutiilor la Conferinta parlamentara asupra oceanelor (Paris, martie 1998).

Premiul Europei

În numele Adunarii, Comisia selecteaza candidatii si câstigatorii Premiului Europei. Premiul, creat în 1955, este destinat sa recompenseze municipalitatile si autoritatile locale si regionale care s-au distins prin angajarea lor în promovarea idealului european. În fiecare an, Adunarea Parlamentara decerneaza patru premii (Diploma europeana, Steagul de onoare, Placheta de onoare si Premiul Europei). Selectionarea laureatilor se efectueaza de subcomisia pentru Premiul Europei, care supune propunerile sale Comisiei spre aprobare.

În 1998, Premiul a fost decernat orasului polonez Czestochowa, care a devenit astfel primul laureat situat într-unul din noile state membre ale Organizatiei.

Comisia privind egalitatea sanselor pentru femei si barbati

Acest organism a fost creat de Adunarea Parlamentara la 26 ianuarie 1998 pe temeiul convingerii ca egalitatea sanselor este o conditie necesara a unei democratii adevarate.

Comisiei îi revin urmatoarele responsabilitati:

- De a studia chestiunea egalitatii sanselor, inclusiv situatia existenta în statele membre ale Consiliului Europei, prezentând Adunarii rapoarte în legatura cu aceasta.
- De a examina actiunile de natura sa influenteze politicile si legislatia pentru a promova egalitatea sanselor în statele membre ale Organizatiei.
- De a supraveghea respectarea angajamentelor asumate de statele membre potrivit platformei adoptate de cea de-a 4-a Conferinta mondiala cu privire la femei (Beijing, 1995), prezentând cu regularitate Adunarii rapoarte asupra acestei probleme.

- De a urmari aplicarea de catre statele membre a recomandarilor Adunarii Parlamentare privind egalitatea sanselor.
- De a promova egalitatea sanselor pentru femei si barbati organizând seminarii, conferinte si audieri parlamentare pe aceasta tema.
- De a promova cooperarea între organele parlamentare ale Consiliului Europei în domeniul egalitatii sanselor si de a întretine relatii cu reteaua europeana a comisiilor parlamentare responsabile de respectarea egalitatii sanselor dintre femei si barbati.

Doua subcomisii ajuta Comisia în vederea îndeplinirii mandatului atribuit: una privitoare la femei si noile tehnologii si cealalta referitoare la violenta împotriva femeilor.

Comisia pentru regulament si imunitati

Comisia se ocupa în deosebi de problemele de procedura privind functionarea Adunarii si a comisiilor sale. Ea urmareste ca regulile sa fie corect interpretate si aplicate în practica. De asemenea, Comisia se preocupa de mentinerea unei coerente constante între regulile scrise si practica Adunarii si comisiilor.

Deplinele puteri

Conform articolului 6 din Regulamentul Adunarii, Comisia are rolul de a pregati un raport pentru Adunare în cazul contestarii deplinelor puteri ale unui parlamentar sau ale unei delegatii. Deplinele puteri ale delegatiilor nationale sunt supuse ratificarii de catre Adunarea Parlamentara la deschiderea fiecarei sesiuni. Chiar si dupa ratificarea lor, deplinele puteri pot fi puse sub semnul întrebarii în cursul aceleiasi sesiuni daca o propunere de rezolutie motivata corespunzator a fost prezentata în vederea anularii ratificarii. În acest caz, motiunea este trimisa pentru raport Comisiei pentru probleme politice, precum si Comisiei pentru probleme juridice si drepturile omului si Comisiei pentru Regulament în vederea prezentarii avizului lor.

Privilegii si imunitati

Membrii Adunarii Parlamentare au aceleasi privilegii si imunitati ca parlamentarii nationali. Imunitatea nu este un privilegiu atribuit persoanei ci mai degraba constituie o protectie a exercitarii functiei. Deci, s-ar putea ca un stat membru sa solicite ca imunitatile sa fie abandonate pentru ca procedurile juridice sa fie instituite contra unui membru. În acel caz, Comisia examineaza cererea, dar nu analizeaza motivele invocate. Parlamentarul interesat, poate, la cererea sa, sa fie audiat de Comisie. Pe baza raportului Comisiei, Adunarea dezbate si hotaraste în privinta cererii respective.

Sistemul de comisii ale Adunarii Parlamentare

Au existat mai multe situatii când Comisia a trebuit sa analizeze functionarea comisiilor Adunarii, de exemplu, numarul total al comisiilor permanente (10), calitatea de membru al comisiilor (ori 79 ori 48 de membri) si desemnarea membrilor, numarul de sub-comisii pe care fiecare comisie are dreptul sa le înfiinteze, problema comisiilor *ad-hoc* etc.

Crearea de noi comisii permanente

În 1997 si 1998, Comisia a elaborat doua rapoarte privind crearea de noi comisii permanente: unul privind crearea unei Comisii de monitorizare si altul privind înfiintarea unei Comisii pentru egalitatea sanselor între femei si barbati. Comisia de monitorizare, care controleaza respectarea angajamentelor si obligatiilor statelor membre, a fost creata de Adunare în ianuarie 1997. Comisia pentru egalitatea sanselor a fost înfiintata de Adunare în ianuarie 1998.

Revizuirea generala a regulamentului

În 1999, Comisia a realizat o revizuire generala a Regulilor si procedurilor. Noul regulament a fost adoptat de Comisia directoare în noiembrie 1999 si a intrat în vigoare la prima sedinta a Adunarii în 2000.

Comisia pentru onorarea obligatiilor si angajamentelor de catre statele membre ale Consiliului Europei (Comisia de monitorizare)

Aceasta este cea mai recenta comisie permanenta a Adunarii, întrucât si-a început activitatile abia la 25 aprilie 1997. Crearea sa (Rezolutia 1115/1997) nu a facut decât sa institutionalizeze o practica ce a existat din momentul în care Adunarea a hotarât sa admita rapid "noile democratii" în rândurile sale, în ciuda dificultatilor lor, cu scopul de a facilita tranzitia lor de la regimul totalitar spre un sistem bazat pe democratia pluralista.

Procedura de monitorizare, reglementata în diferite texte ale Adunarii, constituie una din preocuparile sale majore în decursul ultimilor ani.

În iunie 1993, Adunarea a adoptat Directiva nr. 488 (cunoscuta ca " Directiva Halonen") privind onorarea angajamentelor luate de noile state membre. Rezolutia 1031 (1994) precizeaza ca toate statele membre au datoria de a respecta obligatiile conform Statutului Consiliului Europei, Conventiei europene a drepturilor omului si altor conventii la care ele sunt parti.

Conform sistemului instituit în 1995 prin Directiva nr. 508, Comisia pentru probleme juridice si drepturile omului este abilitata sa initieze o procedura de monitorizare privind unul sau altul dintre statele membre. Comisia pentru probleme politice, careia îi revine responsabilitatea principala în materie de adeziuni i se solicita avizul. Comisia pentru relatiile cu tarile europene nemembre trebuie sa fie de asemenea solicitata sa-si exprime opinia cu privire la statele membre, care anterior s-au bucurat de statutul de invitat special.

Dimensiunea si natura pe termen lung a procesului de monitorizare au necesitat înfiintarea unui noi comisii permanente având competenta exclusiva în materie de monitorizare. Pentru a asigura un echilibru politic si geografic si astfel sa se ajunga la concluzii care sa fie cât mai obiective cu putinta, compozitia Comisiei este reglementata dupa cum urmeaza: Biroul numeste pe cei saizeci si cinci de membri ai Comisiei (care nu au supleanti) pe baza propunerilor avansate de grupurile politice. Acestea devin definitive dupa aprobarea lor de catre Adunarea Parlamentara.

De asemenea, a fost modificat sistemul privind începerea unei proceduri de monitorizare a unui stat membru.

În cazul sesizarii Comisiei de monitorizare, sunt numiti doi co-raportori pentru fiecare stat membru pentru care s-a pornit procedura. Altor comisii ale Adunarii Parlamentare li se poate solicita avizul pe o baza *ad-hoc*.

Comisia de monitorizare este obligata sa raporteze anual Adunarii Parlamentare asupra evolutiei generale a procedurilor de monitorizare si sa-i prezinte cel putin odata la doi ani un raport privind fiecare tara monitorizata. Au fost închise procedurile de monitorizare pentru Cehia si Lituania (1997), Slovacia (1999), Bulgaria, Croatia, Fosta Republica Iugoslava a Macedoniei (2000) si Letonia (2001).

Ca regula generala, noua procedura de monitorizare trebuie înteleasa ca o manifestare a vointei Adunarii de a asista tarile vizate în efectuarea reformelor lor democratice pe baza unui dialog constructiv cu delegatiile lor nationale.

Presedintii Adunarii Parlamentare a Consiliului Europei

1. Eduard HERRIOT – Franta:	1949
2. Paul Henri SPAAK – Belgia:	1949/1951
3. François de MENTHON – Franta:	1952/1954
4. Guy MOLLET – Franta:	1954/1956
5. Fernand DEHOUSSE – Belgia:	1956/1959
6. L. John EDWARDS – Marea Britanie:	1959
7. Per FEDERSPIEL – Danemarca:	1960/1963
8. Pierre PFLIMLIN – Franta:	1963/1966
9. Geoffrey S de FREITAS – Marea Britanie:	1966/1969
10. Olivier REVERDIN – Elvetia:	1969/1972
11. Guiseppe VEDOVATO – Italia:	1972/1975
12. Karl CZERNETZ – Austria:	1975/1978
13. Hans J. de KOSTER – Olanda:	1978/1981
14. José Maria de AREILZA – Spania:	1981/1983
15. Karl AHRENS – Germania:	1983/1986
16. Louis JUNG – Franta:	1986/1989
17. Anders BJÖRCH – Suedia:	1989/1991
18. Lord FINSBERG – Marea Britanie:	1992
19. Miguel Angel MARTINEZ – Spania:	1992/1996
20. Leni FISCHER – Germania:	1996/1999
21. Lord RUSSELL-JOHNSTON – Marea Britanie:	1999/2002
22. Peter SCHIEDER – Austria	2002

CAPITOLUL III

COMITETUL MINISTRILOR: VOCEA GUVERNELOR

DEFINITIE, COMPONENTA, ORGANIZARE

Comitetul Ministrilor reprezinta instanta de decizie a Consiliului Europei. El este alcatuit din ministrii afacerilor externe ai tuturor statelor membre sau din reprezentantii permanenti la Strasbourg. Rezultat al guvernelor care îsi prezinta, în conditii de egalitate, demersurile nationale privind problemele cu care se confrunta societatile continentului nostru, Comitetul Ministrilor constituie si forumul în care se e laboreaza raspunsurile europene la aceste provocari. Alaturi de Adunarea Parlamentara, gardian al valorilor fundamentale ale Consiliului Europei, el este investit si cu misiunea de a controla respectarea angajamentelor luate de statele membre.

Comitetul Ministrilor decide activitatile Consiliului Europei. El studiaza, de asemenea, cum trebuie actionat în sensul recomandarilor Adunarii Parlamentare si ale Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa si în sensul propunerilor diverselor comitete interguvernamentale si conferinte ale ministrilor specializati. El adopta programul de activitate si bugetul Consiliului Europei.

Discutiile în cadrul Comitetului Ministrilor se refera la toate subiectele politice de interes comun, cu exceptia problemelor privind apararea: aspectele politice ale integrarii europene, dezvoltarea cooperarii, apararea institutiilor democratice si protectia drepturilor omului, altfel spus la toate problemele care au nevoie de solutii elaborate la nivel european.

Sintetizând functiile si atributiile Comitetului Ministrilor, se evidentiaza un *rol triplu* pe care acesta îl îndeplineste:

- *în primul rând, acela de emanatie a guvernelor, ceea ce permite participantilor sa prezinte, în conditii de egalitate, abordarile si pozitiile nationale cu privire la problemele si provocarile care confrunta societatile Europei;*
- *în al doilea rând, acela de forum colectiv în care se elaboreaza raspunsurile europene la aceste probleme si provocari;*
- *în al treilea rând, acela de aparator, împreuna cu Adunarea Parlamentara, a valorilor care constituie însasi ratiunea de a fi a Consiliului Europei. Ca atare, el este investit cu functia de monitorizare a îndeplinirii angajamentelor asumate de statele membre.*

MINISTRII

Comitetul Ministrilor este format din câte un reprezentant al fiecaruia dintre statele membre - ministrul afacerilor externe. În cazul în care titularul nu este în masura sa participe la lucrarile Comitetului, poate fi desemnat un supleant care sa actioneze în locul sau si care trebuie sa fie, pe cât posibil, membru al guvernului. În fapt, ministrii de externe sunt reprezentati frecvent la sesiunile Comitetului de catre supleanti, care sunt fie membri ai guvernului, fie diplomati de rang superior.

Potrivit Statutului, reprezentantii statelor membre în Adunarea Parlamentara nu pot fi în acelasi timp si membri ai Comitetului Ministrilor. S-a întâmplat, totusi, în câteva ocazii, ca un supleant desemnat sa înlocuiasca un ministru de externe sa fie si reprezentant în Adunare.

Permutatii între Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara se produc atunci când un membru al Comitetului înceteaza sa mai fie membru al guvernului si este numit ulterior reprezentant în Adunare sau, invers, când un reprezentant în Adunare devine ministru al afacerilor externe. Asemenea permutatii favorizeaza, desigur, cooperarea si întelegerea reciproca între cele doua organe ale Consiliului Europei.

Sesiunile Comitetului Ministrilor

În baza practicii stabilite, Comitetul Ministrilor tine o sesiune ordinara pe an la nivel ministerial pentru a trece în revista cooperarea europeana si actualitatea politica si pentru a da impulsul politic necesar activitatii Organizatiei. Ultima sesiune ministeriala a avut loc la Strasbourg, 14-15 mai 2003. La invitatia Secretarului General a avut loc o întâlnire informala, (14 mai) a ministrilor care au discutat implicatiile pentru comunitatea internationala a reconstructiei Irakului. La întâlnire au participat Secretarul General Adjunct al Natiunilor Unite si directorul general al Organizatiei Internationale pentru Migratie. Pe 15 mai ministrii au discutat viitorul rol al Consiliului Europei într-o Europa fara linii de separare si au facut propuneri pentru garantarea eficientei Curtii.

Comitetul Ministrilor se poate reuni în orice moment la cererea unuia dintre membri sai sau a Secretarului general, daca doua treimi dintre membri sunt de acord cu cererea. În acest sens, Comitetul Ministrilor a tinut, în special dupa 1989, câteva reuniuni extraordinare sau speciale la Lisabona (23-24 martie 1990), Madrid (21 februarie 1991), Istambul (10 -11 septembrie 1992) si Vilnius (3 mai 2002).

Presedintia

Calitatea de presedinte al Comitetului Ministrilor este detinuta, prin rotatie, în ordinea alfabetului englez, de catre fiecare din ministrii afacerilor externe ai tarilor membre. Durata mandatului este de sase luni, ceea ce ofera posibilitatea ca aceasta înalta responsabilitate sa fie exercitata anual de doua dintre tarile membre ale Consiliului Europei.

Conform unei decizii din 12 martie 2003, cu începere din 2004 se are în vedere introducerea, pe o baza experimentala, a unui nou sistem de pregatire a sesiunilor ministeriale oficiale – data, organizarea si presedintia – de catre presedintele în exercitiu si presedintele urmator.

Locul reuniunilor

Statutul prevede ca, în absenta unei hotarâri contrare a Comitetului Ministrilor, reuniunile acestuia au loc la sediul Consiliului Europei, la Strasbourg. În trecut, unele reuniuni ordinare au avut loc în afara acestui oras. Pâna în 1975, sesiunea de sfârsit de an se tinea, de obicei, la Paris. Astfel de sesiuni au avut loc, de asemenea, la Roma, în noiembrie 1950, când a fost semnata Conventia europeana a drepturilor omului; la Londra, în mai 1969, pentru marcarea celei de-a XX-a aniversari a semnarii în acest oras a Statutului Consiliului Europei; la Lisabona, în aprilie 1980, si din nou la Roma, în noiembrie 1990, cu prilejul celei de-a 40-a aniversari a semnarii Conventiei europene a drepturilor omului.

Durata reuniunilor

În anii 80, reuniunile începeau frecvent dupa-amiaza cu o sedinta neoficiala, restrânsa la ministrii de externe si Secretarul General al Consiliului Europei, unde se

discutau probleme importante ale actualitatii internationale, si continuau a doua zi cu o sedinta oficiala.

Începând cucea de-a 82-a sesiune a Comitetului, din mai 1988, durata totala a sesiunii a fost stabilita la o zi, reuniunea neoficiala fiind înlocuita cu o sedinta a reprezentantilor permanenti si directorilor politici din ministerele afacerilor externe.

Reducerea duratei sesiunilor Comitetului Ministrilor creaza anumite probleme de organizare în conditiile în care rolul politic al Consiliului Europei si numarul membrilor organizatiei au crescut continuu.

La cea de-a 92-a sesiune, din 14 mai 1993, presedintia britanica a încercat sa remedieze situatia prin limitarea numarului problemelor înscrise pe ordinea de zi si prin desfasurarea dezbaterilor într-o maniera cât mai informala posibil. Initiativa a fost apreciata si aplicata la sesiunile ulterioare.

DELEGATII MINISTRILOR

Reuniunile delegatilor ministrilor

Fireste, ministrii nu pot trata în cursul celor doua sesiuni anuale toate problemele care necesita o examinare sau decizie din partea Comitetului Ministrilor. De aceea, Comitetul a hotarât, în martie 1952, ca fiecare ministru poate desemna un "delegat" împuternicit sa actioneze în numele sau în intervalul dintre sesiunile Comitetului. Conform acestei decizii, delegatii se întrunesc în scopul examinarii tuturor problemelor legate de activitatea Consiliului Europei si al adoptarii de decizii în numele Comitetului Ministrilor. Deciziile astfel adoptate sunt considerate ca fiind luate de Comitetul de Ministri si au aceeasi forta si acelasi efect ca si deciziile Comitetului aprobate la nivel ministerial.

Totusi, delegatii nu pot adopta vreo decizie asupra unei probleme care, în opinia unuia sau mai multor reprezentanti, ar trebui, în virtutea importantei ei politice, sa fie tratata la nivel ministerial. Prin urmare, oricare dintre delegati are dreptul sa ceara ca o anumita problema sa fie transmisa spre examinare ministrilor.

Este de mentionat ca, sub raport institutional, nu exista un "Comitet al Delegatilor" organul executiv al Organizatiei fiind Comitetul Ministrilor care se întruneste fie la nivel ministerial, fie la nivelul delegatilor. Toate deciziile adoptate de delegati reprezinta, prin urmare, decizii ale Comitetului Ministrilor, si aceasta este valabil si în ce priveste adoptarea de instrumente juridice, cum ar fi conventii si acorduri, recomandari, rezolutii sau raspunsuri la recomandarile Adunarii Parlamentare.

Delegatii examineaza majoritatea problemelor aflate în atentia Comitetului Ministrilor, ceea ce permite ministrilor sa se concentreze în cele doua sesiuni anuale asupra celor mai importante probleme ale actualitatii internationale, politicii europene si activitatii Organizatiei. De asemenea, delegatii desfasoara o activitate considerabila pentru pregatirea reuniunilor ministeriale si pentru aplicarea deciziilor acestora.

Delegatii sunt asistati de un Birou, grupuri de raportori si diverse alte organisme subsidiare stabilite *al-hoc*.

Biroul a fost instituit în 1975 pentru a sprijini delegatii în activitatea lor. Din mai 2001 el consta din 6 membri: presedintele, cei doi presedinti precedenti si viitorii trei presedinti.

Biroul se reuneste în mod obisnuit de doua ori pe luna, exercitând functii manageriale si de protocol, între care si pregatirea sedintelor Comitetului Ministrilor. El propune, de exemplu, delegatilor punctele de pe agenda reuniunilor lor care

urmeaza a fi discutate la nivel "A" (reprezentantii permanenti) si cele ce ar trebui discutate la nivel "B" (adjunctii reprezentantilor permanenti).

Presedintia

Presedintia reuniunilor delegatilor este detinuta de reprezentantul permanent al statului care asigura presedintia Comitetului Ministrilor.

Reprezentantii permanenti

Delegatii ministrilor sunt de regula reprezentantii permanenti ai statelor pe lânga Consiliul Europei. Pentru mentinerea contactului între Consiliul Europei si guvernele statelor membre, în conditiile extinderii activitatilor Organizatiei, ale continuitatii si complexitatii acestora, Comitetul Ministrilor a adoptat, în mai 1951, o rezolutie prin care se cerea fiecarui stat membru sa examineze posibilitatea de a se face reprezentat în permanenta la sediul Consiliului. Începând cu martie 1952, fiecare membru desemneaza un reprezentant permanent împuternicit sa actioneze în calitate de delegat al ministrului. Reprezentantii permanenti sunt acreditati oficial pe lânga Consiliu si beneficiaza de statut diplomatic. Cei mai multi dintre acestia provin din rândul functionarilor superiori ai ministerelor de externe, având, de regula, rang de ambasador. Reprezentantul permanent este sprijinit în activitatea sa de un aparat diplomatic si administrativ, a carui dimensiune este determinata de gradul de implicare a statului respectiv în activitatile Consiliului Europei.

Privilegii si imunitati

În virtutea articolului 40 al Statutului, reprezentantii permanenti ai statelor membre si Secretariatul Consiliului Europei se bucura, pe teritoriile statelor membre, de imunitatile si privilegiile necesare exercitarii functiilor lor. Privilegiile si imunitatile reprezentantilor în Comitetul Ministrilor sunt definite în Acordul general asupra privilegiilor si imunitatilor Consiliului Europei din 2 septembrie 1949. Protocolul aditional la acordul amintit, din 1952, extinde aplicarea dispozitiilor acestuia la reprezentantii care iau parte la reuniunile delegatilor ministrilor.

Locul reuniunilor

Reuniunile Delegatilor se desfasoara la Strasbourg, afara de cazul în care ei decid altfel cu majoritatea simpla de voturi. Reuniunile în afara orasului Strasbourg au fost extrem de rare si s-au tinut cu ocazia altei manifestari (de exemplu, cu prilejul unei sesiuni a Comitetului Mixt, format din Delegatii Ministrilor si reprezentanti ai Adunarii Parlamentare).

Frecventa reuniunilor Delegatilor

În perioada 1952-1988, au avut loc între opt si treisprezece reuniuni ale Delegatilor pe an. Începând cu 1989, numarul acestor reuniuni a crescut înregistrând o crestere sensibila. Astfel, în 1991 au avut loc 38 de reuniuni plenare si în anii urmatori numarul lor a continuat sa creasca. În prezent, delegatii se întrunesc saptamânal în sesiuni ordinare. Ei au însa si diferite alte reuniuni saptamânale, în cadrul întrunirilor Grupurilor de raportori si ale sedintelor altor organisme de lucru.

Nivelul A si B

Pentru facilitarea programului tot mai complex de lucru, Delegatii au hotarât, în martie 1975, ca reuniunile lor ordinare sa aiba loc partial la nivelul adjunctilor sefilor de delegatii (nivel B). Sedintele la nivel B fac parte integranta din reuniunile

ordinare ale Delegatilor Ministrilor (nivel A), astfel încât deciziile lor reprezinta decizii ale Comitetului Ministrilor. Este de subliniat ca fiecare delegatie are dreptul de a cere si obtine examinarea unui punct de pe agenda unei sedinte la nivel B la o sedinta la nivel A.

Daca initial sedintele la nivel B tratau un numar destul de restrâns de puncte necontroversate, ele au câstigat în ultimii ani o însemnatate crescânda. În prezent, numeroase probleme, chiar si unele de substanta si controversate, sunt examinate si solutionate la nivel B, facilitând astfel lucrarile la nivel A si permitând Delegatilor sa consacre mai mult timp problemelor mai importante, în special politice.

Sedintele la nivel B se tin de obicei înaintea celor de nivel A. În general, ele se programeaza pentru o zi si jumatate lunar. În cadrul acestor sedinte se examineaza cel putin o treime din punctele de pe ordinea de zi a reuniunilor Delegatilor, cele mai multe dintre ele referindu-se la activitatile interguvernamentale, la rapoartele comitetelor de experti interguvernamentali, la raspunsurile la textele adoptate de Adunarea Parlamentara si la probleme administrative. În ultimii ani, un anumit numar de puncte simple si necontroversate sunt grupate si adoptate în bloc, fara dezbateri, la începutul sedintei. Toate acestea au permis mentinerea în limite normale a duratei reuniunilor la nivel A care, cu exceptia reuniunilor de doua zile consacrate problemelor drepturilor omului, dureaza 3-4 zile lunar.

În contextul reformei metodelor de lucru ale Delegatilor Ministrilor din ianuarie 1994, acestia au împuternicit biroul lor sa continue eforturile în vederea transferarii mai multor puncte de pe ordinea lor de zi la nivel B. De fapt, biroul este acela care propune Comitetului Delegatilor repartitia punctelor între nivelele A si B. Aceste propuneri sunt supuse spre aprobare ultimei sedinte la nivel A a fiecarei reuniuni ordinare pentru sesiunea urmatoare. În cadrul reformei, Delegatii au autorizat, de asemenea, presedintele sa faca ajustarile necesare la propunerile biroului.

Reuniunile "drepturilor omului"

Începând cu 1989, una dintre reuniunile lunare ordinare la nivel A este consacrata în principal functiilor pe care Comitetul Ministrilor le exercita în aplicarea articolelor 32 si 54 ale Conventiei europene a drepturilor omului. Aceste reuniuni se desfasoara dupa 1995 în legatura cu reuniunile la nivel B, între doua reuniuni lunare la nivel A.

SECRETARIATUL

Secretariatul Comitetului Ministrilor (SECCM) asigura serviciile de secretariat pentru reuniunile Comitetului la toate nivelurile si în toate domeniile care intra în sfera acestuia de competente.El cuprinde 25 de membri ai Secretariatului general si este condus de "Secretarul Comitetului Ministrilor", care are rol de director general. SECCM pregateste întâlnirile ministrilor si ai ministrilor deputati.

FUNCTII SI COMPETENTE STATUTARE

Dupa cum se prevede la art. 13 al Statutului, Comitetul Ministrilor este organul competent sa actioneze în numele Consiliului Europei conform articolelor 15 si 16.

Articolul 15 precizeaza modalitatile în care Comitetul îsi exercita aceasta functie:

a) Comitetul Ministrilor examineaza, la recomandarea Adunarii Parlamentare sau din initiativa proprie, masurile vizând realizarea scopului Consiliului Europei, inclusiv încheierea de conventii si acorduri si adoptarea de catre guverne a unei politici comune fata de anumite probleme. Concluziile sale sunt comunicate statelor membre de catre Secretarul General.
b) Concluziile Comitetului Ministrilor pot, daca este cazul, îmbraca forma unor recomandari catre guverne, care pot fi invitate sa comunice Comitetului actiunile întreprinse de ele ca urmare a acestor recomandari. Potrivit articolului 16, Comitetul Ministrilor decide, cu efect obligatoriu, asupra oricarei probleme referitoare la organizarea si la aranjamentele interne ale Consiliului Europei, cu exceptia competentelor Adunarii Parlamentare.

Dupa cum s-a aratat mai sus, sub raport legal nu exista nici o deosebire între sesiunile Comitetului Ministrilor la nivel ministerial si cele la nivelul delegatilor. Exista însa o mare diferenta între ele în ce priveste continutul si desfasurarea lor.

Dreptul Comitetului Ministrilor de a înfiinta, în orice scop pe care îl considera necesar, organe subsidiare – comitete sau comisii – cu caracter consultativ sau tehnic este prevazut de art. 17 din Statut.

În temeiul stipulatiilor art.18, Comitetul Ministrilor adopta propriul regulament interior prevazând în special: cvorum-ul; metoda numirii si durata mandatului presedintelui; procedura pentru configurarea si adoptarea ordinei de zi, inclusiv pentru prezentarea propunerilor de rezolutii; si conditiile în care se notifica desemnarea supleantilor, în aplicarea dispozitiilor art. 14.

Ordinea de zi si continutul sesiunilor la nivel ministerial

Articolul 4 al Regulamentului de procedura al Comitetului Ministrilor dispune:

a) Pentru fiecare sesiune a Comitetului, Secretarul General stabileste o ordine provizorie pe care o comunica membrilor.
b) Ordinea de zi provizorie, care face obiectul unei examinari prealabile din partea Delegatilor, cuprinde:
   - rezolutiile Adunarii Parlamentare mentionate în Statut;
   - problemele a caror examinare a fost solicitata de un membru sau de Secretarul General si eventual propunerile de rezolutii;
   - fixarea datei si locului urmatoarei reuniuni a Comitetului.

Lucrarile si activitatile Comitetului Ministrilor includ:

- *dialogul politic;*
- *interactiunea cu Adunarea Parlamentara;*
- *interactiunea cu Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa (CLRAE);*
- *urmarirea respectarii angajamentelor asumate de statele membre;*
- *admiterea de noi state membre ale Consiliului Europei;*
- *monitorizarea r espectarii obligatiilor statelor membre;*
- *încheierea conventiilor si acordurilor;*
- *adoptarea de recomandari destinate statelor membre;*
- *adoptarea bugetului;*
- *adoptarea si monitorizarea Programului de activitati interguvernamnetale;*
- *îndeplinirea programelor de cooperare si asistenta pentru Europa centrala si de est;*

- *supravegherea executarii de catre statele membre a sentintelor privind aplicarea Conventiei europene a drepturilor omului;*
- *contributia la desfasurarea conferintelor ministeriale specializate.*

Dialogul politic

Ministrii se consacra în special celor mai importante probleme politice referitoare la cooperarea europeana si actualitatea internationala. În acest sens, în rezolutia sa (84)21 din noiembrie 1995 privind actiunea Consiliului Europei în domeniul politic, Comitetul Ministrilor si-a exprimat hotarârea de a dezvolta si aprofunda dialogul politic, în speta schimburile de vederi efectuate în cursul sesiunilor oficiale si ale reuniunilor neoficiale ale Ministrilor.

Acest dialog vizeaza în special urmatoarele obiective:

a) examinarea aspectelor politice ale cooperarii europene în vederea armonizarii pozitiilor tuturor statelor membre cu privire la scopurile, mijloacele si urmarile acestei cooperari în domeniile în care Consiliul Europei a câstigat o experie nta deosebita sau care intereseaza ansamblul acestor state;

b) realizarea unei concertari a pozitiilor asupra problemelor internationale de interes comun si, în masura posibilului, furnizarea statelor membre a unor puncte de reper utile pentru elaborarea poli ticii lor externe;

c) discutarea unor evenimente, în care principiile si idealurile pe care este întemeiata Organizatia, în special drepturile omului, sunt promovate în mod efectiv sau sunt violate flagrant, în vederea adoptarii, pe cât posibil, a unei atitud ini comune fata de aceste evenimente;

d) facilitarea adoptarii de masuri concrete pentru a contribui la rezolvarea problemelor importante care se pun societatii europene si pentru a face fata pericolelor care ameninta idealurile democratice si coeziunea europeana;

e) *contributia, în masura posibilului si de acord cu partile în cauza, la rezolv*area *problemelor existente între statele membre.*

În Declaratia asupra rolului viitor al Consiliului Europei în constructia europeana, adoptata si semnata la cea dea 54 sesiune a Comitetului Ministrilor din 5 mai 1989, cu prilejul celei de-a 40-a aniversari a Organizatiei, ca si în Rezolutia (89)40 adoptata la aceeasi sesiune, Comitetul Ministrilor si-a exprimat hotarârea de a aprofunda dialogul politic mentionat în Rezolutia (84)21, punând accentul asupra aspectelor politice ale cooperarii economice în general si ale activitatilor interguvernamentale ale Consiliului Europei în special. Declaratia si rezolutia din 1989 ofera indicatori precisi în aceasta privinta, îndeosebi în ceea ce priveste relatiile cu tarile din Europa centrala si de est si cu Comunitatea europeana, în prezent Uniunea Europeana, precum si axele prioritare ale actiunii interguvernamentale.

Pe temeiul acestor texte Comitetul Ministrilor a tratat în cursul ultimului deceniu al secolului XX relatiile Est-Vest, dezvoltarile din cadrul OSCE si ONU, relatiile Consiliului Europei cu SUA si Canada, dialogul Nord-Sud, situatia din Orientul Mijlociu sau din America Centrala si, mai ales în ultimii ani, relatiile si cooperarea dintre Consiliul Europei si tarile din Europa centrala si de est sau situatia din unele din aceste state.

Este de remarcat ca, începând cu anul 1989, reuniunile ministeriale au fost consacrate esentialmente contactelor si raporturilor cu tarile din Europa centrala si de est, apoi cooperarii cu aceste state si sprijinirii lor si, în sfârsit, procesului aderarii lor la Organizatie. Acest lucru nu este surprinzator daca se are în vedere faptul ca, în

urma cu un deceniu, Consiliul Europei numara 24 de membri pentru a ajunge astazi la 45. Pe lista candidatilor la aderare se afla Monaco.

În activitatea sa, Comitetul Ministrilor a acordat o atentie deosebita cultivarii raporturilor sale cu alte organizatii si institutii europene, în special cu Uniunea Europeana si OSCE. În acest sens, Comitetul Ministrilor poate invita Comisia Europeana sa participe la discutii asupra unor probleme privind dezvoltarea cooperarii europene, precum si asupra oricarei alte teme de interes comun. De fapt, de mai multi ani, presedintele Comisiei Europene participa sau este reprezentat la majoritatea reuniunilor ministeriale.

Reuniunea sefilor de stat sau de guvern a Consiliului Europei, care a avut loc la Viena în perioada 8-9 octombrie 1993, a dat un nou impuls dialogului politic. Declaratia de la Viena adoptata cu acel prilej este graitoare în aceasta privinta. "*Consiliul Europei* – se arata în Declaratie – *este institutia politica europeana prin excelenta în masura sa primeasca, pe picior de egalitate si în structuri permanente, democratiile din Europa eliberate de opresiunea comunista. Tocmai de aceea aderarea lor la Consiliul Europei este un element central al constructiei europene întemeiata pe valorile Organizatiei noastre… Noi suntem hotarâti sa folosim din plin forul politic pe care îl reprezinta Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara pentru a favoriza, potrivit competentelor si conform vocatiei Organizatiei, întarirea securitatii democratice în Europa. Dialogul politic în cadrul Organizatiei noastre va aduce o contributie valoroasa la stabilitatea pe continentul nostru. Noi vom reusi în aceasta privinta cu atât mai mult cu cât noi suntem în masura sa angajam acest dialog politic cu toate statele europene care si-au manifestat vointa de a respecta principiile Consiliului Europei… Noi întelegem sa punem Consiliul Europei în pozitia de a contribui astfel din plin la securitatea democratica, de a face fata sfidarilor societatii secolului XXI, transpunând în domeniul juridic valorile care definesc identitatea noastra europeana, si de a favoriza ameliorarea calitatii vietii.*"

În termenii Declaratiei de la Viena, dialogul politic este conceput si ca un mijloc de extindere a cooperarii cu statele din afara continentului european care subscriu la valorile democratiei si drepturilor omului. "Întariti de legaturile noastre de prietenie cu statele din afara Europei, care împartasesc aceleasi valori, noi dorim sa dezvoltam cu ele eforturile noastre comune în favoarea pacii si democratiei.

Noi afirmam, printre altele, ca aprofundarea cooperarii pentru a tine cont de noua conjunctura europeana nu trebuie în nici un caz sa ne abata de la raspunderea noastra pentru interdependenta si solidaritatea Nord-Sud".

Orientarea politica a activitatilor interguvernamentale

În mai multe rânduri, si în speta în rezolutiile sale (84)2 si (89)40, mentionate mai sus, ca si în declaratia asupra rolului viitor al Consiliului Europei în constructia europeana, adoptata la 5 mai 1989, Comitetul Ministrilor si-a afirmat hotarârea de a imprima activitatilor interguvernamentale o mai pronuntata orientare politica. Aceasta hotarâre a fost exprimata de o maniera concreta în diverse ocazii prin adoptarea la nivel ministerial a unor instrumente juridice importante si prin deschiderea spre semnare a unor conventii si acorduri cu prilejul sesiunilor Comitetului Ministrilor, spre a se sublinia astfel valoarea lor politica. Acesta a fost cazul, în 1987, al Conventiei europene pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante sau, în 1994, al Protocolului nr. 11 la Conventia europeana a drepturilor omului privind restructurarea sistemului de control al protectiei drepturilor omului prin stabilirea unei Curti unice. În mai multe rânduri, ministrii au examinat probleme referitoare la activitatile interguvernamentale care prezinta si un interes

politic evident, cum este cazul luptei împotriva terorismului sau al egalitatii dintre barbati si femei. Pe de alta parte, Declaratia de la Viena a dat Comitetului Ministrilor un mandat clar privind orientarea activitatilor referitoare în special la protectia minoritatilor nationale, reforma Conventiei europene a drepturilor omului, lupta împotriva intolerantei, cooperarea culturala, cooperarea transfrontaliera, coeziunea sociala, protectia mediului natural si urban, migratia etc.

Functionarea institutionala a Consiliului Europei

Comitetul Ministrilor a adoptat decizii importante privind functionarea institutionala a Consiliului Europei. Astfel, la 5 mai 1989, el a adoptat Declaratia politica asupra rolului viitor al Consiliului Europei în constructia europeana, însotita de Rezolutia (89)40 si, ulterior, în mai 1993, trei rezolutii statutare care sa permita eliminarea unor lacune în functionarea institutionala a Consiliului Europei. Comitetul a dat, de asemenea, impulsuri si orientari determinante în ceea ce priveste mecanismul de control al Conventiei europene a drepturilor omului.

Totodata, Comitetul Ministrilor a jucat un rol esential în pregatirea Reuniunii sefilor de stat si de guvern de la Viena, din 8-9 octombrie 1993, pentru care a elaborat ordinea de zi si proiectele documentelor asupra dezbaterii conferintei. La rândul sau, Declaratia de la Viena a însarcinat Comitetul Ministrilor sa aduca Statutului Organizatiei ameliorarile necesare functionarii sale, luând în considerare propunerile formulate de Adunarea Parlamentara. În acest spirit, Comitetul a cerut Delegatilor sa elaboreze pentru reuniunea sa din noiembrie 1994 un raport concret asupra implicatiilor largirii Consiliului Europei.

În aceeasi ordine de preocupari, se cere relevata contributia substantiala a Comitetului Ministrilor la pregatirea de fond a celei de-a doua reuniuni la nivel înalt a statelor membre ale Consiliului Europei desfasurate la Strasbourg în perioada 10 – 11 octombrie 1997. Declaratia finala adoptata cu acel prilej defineste obiectivele Organizatiei în lumina sfidarilor cu care Europa se gaseste confruntata la începutul secolului 21. În promovarea acestor obiective, Comitetul Ministrilor, care a fost însarcinat sa întreprinda reformele structurale necesare, a înfiintat, la 6 noiembrie 1997, *Comitetul Înteleptilor*. Noul organism a avut ca misiune formularea de propuneri vizând adaptarea Organizatiei la noile sale misiuni si la componenta sa largita, tinând cont de rolul si contributia sa specifica în cadrul arhitecturii europene, si ameliorarea procesului sau decizional. Esenta propunerilor acestui Comitet este reflectata în Declaratia de la Budapesta – Pentru o Europa mai mare fara linii de separare – adoptata de Comitetul Ministrilor la 7 mai 1999, cu prilejul celei de-a 50-a aniversari a organizatiei.

Rezultatele si publicarea lucrarilor

Discutiile la nivel ministerial sunt consemnate într-un proces-verbal confidential si, totodata, sunt sintetizate într-un comunicat comun care se da publicitatii. Acest comunicat, pregatit de regula de catre un grup de redactare al Delegatilor Ministrilor format din 8-10 membri, contine concluziile sesiunii ministeriale asupra principalelor probleme aflate în atentia sa. El reprezinta un instrument valoros pentru sesiunile ulterioare ale Organizatiei si, în acelasi timp, este destinat informarii opiniei publice si mass-media asupra lucrarilor Comitetului.

În cazul anumitor reuniuni, îndeosebi al sesiunilor speciale sau extraordinare, comunicatul final a fost înlocuit cu concluzii ale presedintelui, date publicitatii.

În mai multe rânduri, au fost adoptate declaratii asupra unor probleme de însemnatate deosebita: drepturile omului, 27 aprilie 1978; terorism, 23 noiembrie

1978; dezvoltarea echilibrata în Europa, 16 octombrie 1980; intoleranta – o amenintare la adresa democratiei, 14 mai 1981; libertatea de expresie si informare, 29 aprilie 1982; egalitatea între femei si barbati, 16 noiembrie 1988; rolul viitor al Consiliului Europei, 5 mai 1989 ; Timorul oriental, 26 noiembrie 1991; conflictul în fosta Iugoslavie, 11 septembrie 1992; situatia în fosta Iugoslavie, 5 noiembrie 1992; respectarea angajamentelor asumate de statele membre ale Consiliului Europei, 10 noiembrie 1994.

Potrivit practicii, cu prilejul fiecarei sesiuni ministeriale, presedintele si Secretarul General organizeaza câte o conferinta de presa.

Ordinea de zi si continutul reuniunilor Delegatilor Ministrilor

Articolul 5 al Regulamentului interior al reuniunilor Delegatilor Ministrilor prevede urmatoarele:

În cursul fiecarei reuniuni a Delegatilor, Secretarul General prezinta pentru reuniunea urmatoare un proiect preliminar de ordine de zi cuprinzând:

a) avizele Adunarii Parlamentare;
b) recomandarile Adunarii Parlamentare;
c) celelalte texte adoptate de Adunarea Parlamentara;
d) problemele a caror înscriere a fost ceruta de unul dintre statele membre;
e) rapoartele comitetelor de experti instituite în virtutea articolului 17 al Statutului;
f) problemele a caror examinare este ceruta de Secretarul General.

Pe baza proiectului preliminar astfel stabilit, delegatii se pronunta asupra proiectului ordinei de zi a urmatoarei lor reuniuni. Ordinea de zi este adoptata la începutul fiecarei sesiuni. Un punct suplimentar nu poate fi inclus pe ordinea de zi decât daca Delegatii decid astfel. Hotarârile privind ordinea de zi sunt luate cu majoritate simpla.

Dupa cum s-a aratat mai sus, repartitia punctelor între nivelele A si B este propusa de birou. Aceasta repartitie este aprobata la nivel A la încheierea fiecarei reuniuni pentru reuniunea urmatoare. În sfârsit, fiecare nivel aproba formal ordinea sa de zi la începutul sedintei sale.

În contextul reformei metodelor de lucru ale Delegatilor Ministrilor din ianuarie 1994, s-a decis ca un numar de rapoarte ale unor comitete de experti sa nu mai fie înscrise automat pe ordinea de zi decât daca ele reclama o actiune din partea Comitetului Ministrilor sau daca înscrierea este ceruta expres de una din delegatii. Rapoartele vor fi totusi distribuite delegatilor cu mentiunea ca ele nu vor fi înscrise pe ordinea de zi decât daca o delegatie solicita acest lucru. Aceasta decizie a avut la baza preocuparea de a mentine ordinea de zi în limite rezonabile, în special la nivel A, spre a se permite Delegatilor sa consacre mai mult timp discutiilor politice de substanta.

Dialogul politic

Ca si în cazul reuniunilor la nivel ministerial, dialogul politic ocupa un rol crescând si în cadrul sesiunilor Delegatilor Ministrilor. În acest sens, la întâlnirea ministrilor din octombrie 1985 s-a convenit ca ordinea de zi a reuniunilor Delegatilor sa cuprinda si un punct intitulat "aspecte politice ale cooperarii europene si actualitatii internationale".

Prezenta acestui punct poate oferi presedintelui, uneia sau mai multor delegatii, cât si Secretarului General prilejul de a ridica orice problema care tine de aprofundarea dialogului politic. Acest dialog se refera nu numai la pregatirea unor teme majore pentru reuniunile ministeriale sau la modalitati de aplicare a hotarârilor

acestora, ci si la anumite probleme care fac obiectul unor comunicate sau declaratii ale Comitetului Ministrilor adoptate la nivelul Delegatilor. Acestia examineaza, de asemenea, anumite aspecte politice ale unor activitati interguvernamentale, ca, de exemplu, cooperarea culturala în Europa, dreptul de azil si refugiatii etc.

În acelasi cadru al dialogului politic, Delegatii au efectuat cu regularitate, pâna în 1990 de doua ori pe an, schimburi de opinii asupra procesului Conferintei pentru Securitate si Cooperare în Europa (CSCE). Principalele teme ale acestor discutii vizeaza în principal evaluarea generala a rezultatelor reuniunilor CSCE si apoi ale OSCE, precum si probleme ale drepturilor omului si umanitare care prezinta interes si pentru Consiliul Europei, cât si contributia acestuia la solutionarea lor.

În aceasta privinta, Declaratia de la Viena invita la extinderea conlucrarii dintre cele doua organizatii. *"În vederea promovarii securitatii democratice, se stipuleaza în declaratie, noi suntem în favoarea aprofundarii relatiilor de cooperare institutionala dintre Consiliul Europei si CSCE în domeniul dimensiunii umane. Aranjamente utile ar putea fi încheiate cu aceasta din urma, inclusiv cu Biroul sau pentru institutii democratice si drepturile omului si cu Înaltul Com isar pentru minoritatile nationale"* . În aplicarea acestei prevederi, Delegatii Ministrilor au creat, în aprilie 1994, un grup de lucru pentru relatiile dintre Consiliul Europei si OSCE, cu scopul de a se dezvolta o cooperare pragmatica între cele doua organizatii.

Delegatii au, de asemenea, cel putin o data pe an, schimburi de vederi cu Natiunile Unite, cu participarea unor experti din ministerele de externe, în probleme aflate în sfera de preocupari a ONU. Aceste discutii au ca obiect evaluarea lucrarilor Comisiei drepturilor omului a ONU si perspectivele acesteia, ca si probleme de natura politica aflate în atentia urmatoarei sesiuni a Adunarii Generale a Organizatiei mondiale. Concluziile acestor schimburi de opinii s-au dovedit a fi de certa utilitate pentru reuniunile Ministrilor si pentru armonizarea activitatilor celor doua organizatii în probleme umanitare si ale drepturilor omului.

Dialogul politic în cadrul reuniunilor Delegatilor a capatat noi dimensiuni odata cu deschiderea Consiliului Europei spre tarile din Europa centrala si de est. Într-adevar, dupa 1989, Delegatii au avut numeroase schimburi de vederi cu personalitati guvernamentale din aceasta parte a continentului asupra desfasurarii programelor de cooperare cu tarile respective, ca si asupra problemelor aderarii lor la Consiliul Europei. De fapt, asemenea întâlniri s-au dovedit deosebit de utile pentru examinarea periodica a evolutiei raporturilor acestei Organizatii cu tarile Europei centrale si de est, care, dupa 1990, a facut obiectul unui punct distinct pe ordinea de zi a reuniunilor Delegatilor. Data fiind însemnatatea speciala atribuita de Consiliu acestei probleme, examinarea sa la reuniunile ordinare ale Delegatilor este pregatita de catre "Grupul largit de raportori pentru relatiile cu tarile din Europa centrala si de est" (GREL), care este deschis participarii delegatiilor tuturor statelor membre.

Schimburi de vederi în cadrul dialogului politic au loc periodic cu reprezentantii Uniunii Europene, care participa la înfaptuirea unor programe comune privind dezvoltarea institutiilor democratice în tarile Europei centrale si de est.

Pe lânga examinarea acestor probleme politice, Delegatilor le este încredintata cea mai mare parte a atributiunilor care revin Comitetului Ministrilor în cali tatea sa de organ executiv al Consiliului Europei.

Conventii si acorduri

Dupa cum s-a aratat mai sus, în virtutea articolului 15a al Statutului, Comitetul Ministrilor examineaza, la recomandarea Adunarii Parlamentare sau din proprie

initiativa, masurile ce se impun pentru înfaptuirea telurilor Consiliului Europei, inclusiv încheierea de instrumente juridice într-un domeniu sau altul.

Aceasta prevedere din Statut a fost completata, în mai 1951, cu o rezolutie statutara, potrivit careia "concluziile Comitetului pot, de la caz la caz, îmbraca forma unei conventii sau a unui acord". În rezolutie se precizeaza ca Secretarul General va supune conventia sau acordul în cauza ratificarii de catre statele membre si ca instrumentul respectiv nu va angaja decât tarile care l-au ratificat.

Actiunea desfasurata de Comitetul Ministrilor în virtutea acestor prevederi a permis, în cei 50 de ani de existenta a Consiliului Europei, adoptarea si deschiderea spre semnare si ratificare a peste 180 de conventii si acorduri în diverse domenii de competenta ale Organizatiei. Cele mai importante dintre instrumente cuprind Conventia europeana a drepturilor omului, Carta sociala europeana, Conventia asupra prevenirii torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, Conventia culturala europeana, Convenția-cadru pentru protectia minoritatilor nationale. Unele dintre conventii si acorduri sunt însotite de rapoarte explicative care se dau publicitatii cu aprobarea Comitetului Ministrilor.

Recomandari catre statele membre

Potrivit articolului 15b al Statutului, Comitetul Ministrilor poate, în cadrul adoptarii de catre guverne a unei politici comune fata de anumite probleme concrete, sa adreseze recomandari guvernelor statelor membre. Aceste recomandari sunt adoptate cu votul maxim al tuturor reprezentantilor prezenti la sedinta. Adoptarea acestor recomandari reprezinta o expresie colectiva a opiniei guvernamentale a membrilor Consiliului Europei asupra problemelor pe care le trateaza, ceea ce le confera o autoritate morala certa, chiar daca ele nu au forta juridica obligatorie a conventiilor. Unele din recomandari pot fi însotite de expuneri de motive, care se dau publicitatii cu aprobarea Comitetului Ministrilor. Acesta poate invita guvernele sa-l informeze asupra modului în care au fost aplicate recomandarile. Dat fiind numarul mare de recomandari, la 20 martie 1987, Comitetul a delegat aceasta atributiune, în parte, comitetelor directoare si comitetelor *ad-hoc*, care sunt principalele organe de experti interguvernamentali în diversele domenii de activitate ale Consiliului Europei. Prin aceasta decizie, comitetele au fost invitate sa initieze periodic dezbateri asupra modului în care au fost aplicate unele din recomandarile ce tin de sfera lor de atributii, informând Comitetul Ministrilor asupra concluziilor degajate din dezbaterile respective.

Rezolutii

Deciziile cu caracter definitiv ale Consiliului Europei îmbraca deseori forma unor rezolutii. Comitetul Ministrilor adopta, de asemenea, rezolutii în cazul exercitarii functiilor care îi sunt conferite în virtutea articolelor 32 si 54 ale Conventiei europene a drepturilor omului, a articolului 75 din Codul european de securitate sociala si a articolului 29 din Carta sociala europeana.

Probleme administrative si financiare

Cu exceptia unor prerogative rezervate Adunarii Parlamentare, Comitetul Ministrilor decide, cu efect obligatoriu, asupra oricarei probleme referitoare la organizarea si aranjamentele interioare ale Consiliului Europei, adoptând în acest scop dispozitiile financiare si administrative necesare.

Atributiunile Comitetului Ministrilor în materie financiara sunt precizate în articolul 35 al Statutului. Acesta stipuleaza ca proiectul de buget al Consiliului

Europei se prezinta anual de catre Secretarul General spre examinare si aprobare Comitetului Ministrilor, care repartizeaza cheltuielile Secretariatului si alte cheltuieli comune între statele membre. Proiectul de buget, precum si programul interguvernamental de activitati al Consiliului Europei pentru anul urmator sunt examinate si aprobate de Delegatii Ministrilor în perioada noiembrie-decembrie sub forma unor rezolutii.

Comitetul Ministrilor aproba, de asemenea, periodic statutul functionarilor Secretariatului, baremurile de remunerare a lor si, ca parte integranta a bugetului anual, schema posturilor permanente si organizarea Secretariatului.

În exercitarea functiilor sale bugetare, Comitetul Ministrilor beneficiaza de concursul Comitetului pentru buget, format din 11 experti independenti numiti de Comitet astfel încât sa se asigure un echilibru geografic echitabil. Totodata, Comitetul beneficiaza de concursul Comisiei de verificare a conturilor, ai carei membri sunt desemnati de el. În privinta baremurilor salariilor si pensiilor functionarilor Secretariatului, Comitetul Ministrilor este ajutat de Comitetul de coordonare al expertilor bugetari guvernamentali.

Referitor la problemele administrative, articolul 37b al Statutului stipuleaza ca Secretarul General raspunde în fata Comitetului Ministrilor de activitatea de ansamblu a Secretariatului. Comitetul este astfel autoritatea administrativa si financiara suprema a Organizatiei. Hotarârile Comitetului Ministrilor în aceste probleme îmbraca deseori forma unor rezolutii.

Secretarul General asigura gestiunea administrativa a personalului, facând numirile necesare ale functionarilor. În cazul numirii functionarilor de rang superior (A6, A7), el se consulta în special cu Comitetul Ministrilor, informând asupra intentiilor si a ratiunilor optiunilor sale. Pentru numirea controlorului financiar si a secretarului Comitetului Ministrilor, este necesara însa aprobarea Comitetului. De asemenea, încetarea activitatii acestora în posturile respective se decide de Secretarul General cu asentimentul Comitetului Ministrilor.

Numirea în posturile de Secretar General, Secretar General adjunct si Grefier al Adunarii Parlamentare, care are rang de Secretar General adjunct, face obiectul unor proceduri speciale. Candidaturi pentru cele trei posturi de conducere pot fi prezentate de câte unul sau mai multe guverne, sau de catre Secretarul General pentru posturile de Secretar General adjunct si de Grefier. Pentru ultimul din aceste posturi, propunerile de candidati pot fi prezentate Comitetului Ministrilor si de catre unul sau mai multe grupuri de 5-10 reprezentanti ai Adunarii Parlamentare.

Potrivit Regulamentului de numire a functionarilor, Comitetul Ministrilor examineaza lista candidatilor, acestia putând fi invitati pentru o discutie în Comitet sau într-un subcomitet special desemnat al acestuia. Înainte de transmiterea catre Adunarea Parlamentara a recomandarilor sale pentru numirea în fiecare din cele trei posturi, Comitetul se consulta cu Adunarea în cadrul Comitetului Mixt. Afara de cazul în care Comitetul Mixt nu decide altfel, Comitetul Ministrilor supune Adunarii Parlamentare o lista de candidati continând cel putin doua nume pentru fiecare din cele trei posturi.

În cazul candidaturilor pentru posturile de Secretar General si de Secretar General adjunct, Comitetul Ministrilor are facultatea de a stabili o lista de nume în ordinea preferintei. Alegerea se face de catre Adunarea Parlamentara. Odata alesi, Secretarul General si Secretarul General adjunct depun juramântul sub forma unei declaratii solemne în fata Comitetului Ministrilor întrunit în sesiune ministeriala. Cei trei functionari superiori sunt numiti pentru o perioada de cinci ani si pot fi realesi.

Articolul 36f al Statutului stipuleaza ca fiecare stat membru al Consiliului Europei trebuie sa respecte caracterul exclusiv intemational al functiilor Secretarului General si al personalului Secretariatului si sa se abtina de la influentarea acestora în exercitarea functiilor lor.

Programul interguvernamental de activitati

În virtutea raspunderilor sale politice si a celor de natura administrativa si financiara, Comitetul Ministrilor programeaza si supravegheaza activitatile Consiliului Europei la nivel interguvernamental.

Din 1966, la sfârsitul fiecarui an Delegatii Ministrilor adopta Programul interguvernamental de activitati corelat cu bugetul general pentru anul urmator. Programul defineste activitatile care urmeaza sa fie desfasurate si mijloacele bugetare alocate fiecaruia din cele noua domenii de activitate ale Consiliului Europei: democratie, libertati si drepturi fundamentale ale persoanei; mediu si comunicatie; probleme sociale si economice; educatie, cultura, patrimoniu, sport; tineret; sanatate; gestiunea spatiului si mediului natural; democratie locala; cooperare juridica. Proiectul de program este elaborat de Secretarul General, pe baza propunerilor prezentate de principalele comitete interguvernamentale de experti si a orientarilor cuprinse în Declaratia din 5 mai 1989 asupra rolului viitor al Consiliului Europei. În aceasta Declaratie, Comitetul Ministrilor a recomandat ca actiunea Consiliului Europei sa se dezvolte pe trei axe prioritare:

- *salvgardarea si întarirea democratiei pluraliste, respectarea drepturilor omului;*
- *constientizarea si punerea în valoare a identitatii cultu rale europene;*
- *formularea de raspunsuri comune sau convergente la sfidarile cu care se confrunta societatea europeana contemporana.*

În Rezolutia (89)40 adoptata cu acelasi prilej, Comitetul Ministrilor a definit urmatoarele criterii si orientari pentru stabilirea prioritatilor activitatilor interguvernamentale:

- *contributia la procesul de constructie europeana;*
- *interesul manifestat de catre un numar mare de state pentru o participare activa;*
- *ameliorarea relatiilor cu statele europene nemembre.*

Declaratia de la Viena din 9 octombrie 1993 a adus elemente suplimentare importante cu privire la orientarea programelor Consiliului Europei: cooperarea cu tarile din Europa centrala si de est, protectia minoritatilor nationale, lupta împotriva intolerantei, cooperarea culturala, cooperarea transfrontaliera, coeziunea sociala, mediul natural si urban, fluxurile de migratie.

Înfaptuirea activitatilor interguvernamentale

Înfaptuirea programelor anuale de activitati este încredintata unor comitete de experti, create în virtutea articolului 17 al Statutului, care abiliteaza Comitetul Ministrilor sa creeze în scopurile pe care le considera necesare comitete sau comisii cu caracter consultativ sau tehnic.

În structura Consiliului Europei exista actualmente peste 30 comitete permanente, investite cu raspunderea activitatilor interguvernamentale într-un anumit sector de activitate, si un numar însemnat de comitete *ad-hoc* create într-un scop precis. Mandatul comitetelor permanente si *ad-hoc*, formate din experti ai tuturor statelor membre, se adopta de catre Comitetul Ministrilor care aproba si formarea de organe subsidiare ale acestora.

Rapoartele sintetice ale reuniunilor comitetelor directoare si *ad-hoc* sunt examinate de Delegatii Ministrilor care adopta deciziile ce se impun în legatura cu aplicarea recomandarilor pe care le contin. Aceste recomandari îmbraca forma unor proiecte de instrumente juridice care sunt prezentate spre aprobare sau a unor rapoarte care sunt propuse spre publicare.

Programele de cooperare si asis tenta ale Consiliului Europei pentru tarile din Europa centrala si de est

Dupa 1990, o parte importanta a activitatilor Consiliului Europei o constituie programele de cooperare si asistenta ale acestuia pentru tarile din Europa centrala si de est, programe care s-au extins continuu. Ele au ca obiectiv punerea la dispozitia acestor tari a expertizei Organizatiei cu privire la continutul si functionarea unei societati cu adevarat democratice. Aceasta actiune de "inginerie democratica" nu urmareste sa impuna modele prestabilite, ci sa împartaseasca acestor state experiente si expertize de natura sa le ajute sa avanseze pe drumul ales de ele: acela al instaurarii unui regim de democratie pluralista, de respectare a drepturilor omului si a principiilor statului de drept.

Într-un sens mai larg, aceste programe sunt menite sa sprijine tarile beneficiare sa se integreze treptat în Consiliul Europei, precum si în celelalte structuri ale constructiei europene.

Programele de cooperare si asistenta ale Consiliului Europei pentru tarile din Europa centrala si de est sunt concepute pe trei planuri majore:

- promovarea informatiei, dialogului politic si a unei mai bune cunoasteri reciproce, ca o conditie a unei colaborari reusite;
- cooperare si asistenta pentru promovarea democratiei pluraliste, a drepturilor omului si Statutului de drept în toate aspectele functionarii societatii. Aceasta cooperare cuprinde actiuni de asistenta legislativa si expertiza în cadrul programului Démosthéne si, începând cu 1993, actiuni în domeniul formarii de specialisti pentru aplicarea reformelor institutionale: specialisti în probleme parlamentare formati prin programe ale Adunarii Parlamentare, specialisti în probleme ale administratiei publice locale (programul Lode) si diverse categorii de experti în domeniul dreptului (programul Themis).
- integrarea progresiva în programele, institutiile si structurile Consiliului Europei.

Urmarile recomandarilor Adunarii Parlamentare

Potrivit Statutului Consiliului Europei, Comitetul Ministrilor examinea za, la recomandarea Adunarii sau din proprie initiativa, masuri care sa contribuie la înfaptuirea obiectivului Consiliului Europei, inclusiv încheierea de conventii si acorduri si adoptarea de catre guverne a unei politici comune fata de anumite probleme. În temeiul acestei prevederi si a regulamentelor de procedura ale Comitetului Ministrilor si reuniunilor Delegatilor Ministrilor, hotarârile Adunarii Parlamentare – recomandari, rezolutii, avize, directive – sunt înscrise pe ordinea de zi a primei reuniuni a Delegatilor de dupa fiecare sesiune a Adunarii.

În cursul acestei reuniuni, Delegatii procedeaza la o examinare preliminara a aspectelor politice ale hotarârilor Adunarii. În functie de continutul acestora, Delegatii pot decide sa solicite avizul comitetului sau comitetelor de experti, înainte de a da un raspuns definitiv, în scris, Adunarii. Potrivit reglementarilor adoptate de Comitetul Ministrilor în 1998, raspunsul urmeaza a fi înaintat Adunarii Parlamentare într-un interval de noua luni. Daca procesul de formulare a acestui raspuns necesita o

perioada mai mare de timp, Delegatii adreseaza Adunarii un raspuns preliminar, precizând actiunile întreprinse în vederea elaborarii raspunsului de fond la recomandarile sau propunerile Adunarii.

Delegatii Ministrilor examineaza, de asemenea, întrebarile adresate Comitetului Ministrilor de membri ai Adunarii Parlamentare si adopta raspunsuri scrise pentru fiecare din aceste întrebari.

Este de precizat ca atât raspunsurile scrise la recomandarile Adunarii, cât si cele la întrebarile adresate de parlamentari sunt adoptate de Delegatii Ministrilor prin consens, ceea ce întârzie deseori si uneori împiedica un raspuns. Totusi, în ultimii ani se constata o preocupare accentuata din partea Delegatilor de a raspunde într-o maniera cât mai substantiala si fara întârzieri nejustificate la recomandarile Adunarii.

Admiterea de noi membri

Printre atributiunile statutare cele mai importante ale Comitetului Ministrilor se afla si prerogativa de a invita state europene de a deveni membri sau membri asociati ai Consiliului Europei. De asemenea, Comitetul poate decide suspendarea dreptului de reprezentare al unui membru si sa-l invite sa se retraga din Organizatie. Printr-o rezolutie statutara adoptata în mai 1951, Comitetul Ministrilor a stabilit ca va consulta Adunarea Parlamentara înainte de a invita un stat sa adere la Consiliul Europei în calitate de membru sau membru asociat sau de a cere retragerea unui membru din Organizatie.

Cererea avizului Adunarii se face printr-o rezolutie a Comitetului Ministrilor. Înainte de 1989, aceste rezolutii erau o simpla formalitate, ele urmând acelasi model având în vedere ca tarile candidate dispuneau de institutii democratice corespunzatoare cerintelor prevazute în Statut. În ultimii ani, rezolutiile respective au câstigat în substanta, continând consideratii ale Comitetului privind stadiul reformelor democratice în tarile candidate.

Dupa obtinerea avizului Adunarii, în care sunt formulate recomandari privind problemele carora statul candidat trebuie sa le acorde o atentie prioritara, Comitetul Ministrilor decide printr-o rezolutie admiterea statutului în cauza ca membru al Organizatiei si autorizeaza Secretarul General sa adreseze guvernului acestuia invitatia de aderare. Rezolutia mentioneaza, printre altele, numarul de locuri pe care viitorul membru le va avea în Adunarea Parlamentara, precum si cuantumul contributiei sale financiare la bugetul Consiliului. Rezolutia contine, de asemenea, anumite consideratii ale Comitetului privind aspecte ale aplicarii reformelor democratice de catre statul în cauza, care obtine calitatea de membru din momentul remiterii catre Secretarul General a instrumentului de ratificare a Statutului Consiliului Europei. Aceasta are loc în cadrul unei ceremonii speciale, deseori cu prilejul unei reuniuni ministeriale a Comitetului. Cu acelasi prilej, viitorul membru va semna si Conventia europeana a drepturilor omului, ratificarea acesteia urmând sa aiba loc într-un termen rezonabil (de aproximativ un an).

Prerogativele Comitetului Ministrilor în materie de admiteri pot fi exercitate si de catre Delegatii Ministrilor. În aceasta privinta, este de precizat ca, daca în cazul reuniunilor ministeriale majoritatea necesara pentru invitarea unui stat sa devina membru este de doua treimi, adoptarea aceleiasi decizii la nivelul Delegatilor necesita unanimitate.

Statutul de observator

Printr-o rezolutie statutara din 14 mai 1993, Comitetul Ministrilor a introdus statutul de observator care poate fi atribuit oricarui stat care se declara gata sa accepte

principiile democratiei si supremația dreptului, sa respecte drepturile omului si libertatile fundamentale ale oricarei persoane aflate sub jurisdictia sa si sa coopereze cu Consiliul Europei. Acest statut se acorda de catre Comitetul Ministrilor, dupa consultarea Adunarii Parlamentare.

Statele care obtin un asemenea statut au latitudinea de a trimite observatori la reuniunile comitetelor de experti interguvernamentali si la conferintele ministrilor specializati, însa nu si la cele ale Comitetului Ministrilor sau Adunarii Parlamentare. Aceste state pot numi un observator permanent pe lânga Consiliul Europei.

Statutul de observator poate fi acordat si unei organizatii internationale interguvernamentale care se arata dispusa sa cooperezestrâns cu Consiliul Europei si care este apreciata ca fiind în masura sa aduca o contributie însemnata la lucrarile acestuia.

Comitetul Ministrilor poate suspenda si, dupa consultarea Adunarii Parlamentare, retrage statutul de observator.

Alegeri si numiri

Printre atributiunile importante ale Comitetului Ministrilor se afla, de asemenea, alegerea membrilor Comitetului european pentru prevenirea torturii si a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante si Comitetului de experti independenti, contributia sa la procesul de alegere a judecatorilor Curtii europene a drepturilor omului, Secretarului General, Secretarului General adjunct si Grefierului, transmitând Adunarii Parlamentare candidaturile pentru aceste pozitii si desemnarea membrilor Comitetului pentru buget si ai Comisiei de verificare a conturilor.

Competente prevazute în conventii

Comitetului Ministrilor îi revin anumite raspunderi specifice în aplicarea unor conventii ale Consiliului Europei. Acesta este cazul Conventiei europene a drepturilor omului care confera Comitetului importante functii cvasijurisdictionale. Astfel, articolul 32 al acestei conventii autorizeaza Comitetul ca, în cazul neajungerii la o reglementare amiabila si daca actiunea nu este trimisa Curtii, sa statueze, pe baza unui raport al Comisiei europene a drepturilor omului, asupra violarii unor drepturi sau libertati garantate de conventie.

Deciziile Comitetului în aceasta materie se adopta cu majoritate de doua treimi.

În cazul în care Comitetul Ministrilor decide ca a avut loc o violare a Conventiei, el stabileste un termen în care statul în cauza trebuie sa ia masurile necesare pentru satisfacerea pretentiilor partii vatamate. Daca acesta nu ia asemenea masuri, atunci Comitetul revine asupra cazului în speta pentru a dadeciziei sale initiale "urmarea pe care o comporta". Articolul 32 nu precizeaza în ce consta aceasta "urmare", conventia mentionând numai o forma de sanctiune– publicarea raportului Comisiei. În practica, statele vizate cauta sa evite o astfel de sanctiune prin acceptarea unei formule acceptabile de satisfacere a pretentiilor partii vatamate.

De asemenea, în temeiul articolului 54 al aceleiasi Conventii, Comitetul Ministrilor este informat asupra sentintelor Curtii în scopul urmaririi aplicarii acestora. Deciziile Comitetului în acest domeniu îmbraca forma unor rezolutii.

Este de mentionat ca reuniunea la nivel înalt a Consiliului Europei de la Viena a hotarât crearea unei Curti europene unice a drepturilor omului, în vederea solutionarii mai eficiente si în termene mai scurte a cazurilor de violare a prevederilor Conventiei europene a drepturilor omului. În acest scop, Comitetul Ministrilor a elaborat Protocolul aditional nr.11, care a fost deschis spre semnare la sesiunea sa

ministeriala din 10 mai 1994 si a intrat în vigoare la 1.11.1998. Odata cu intrarea în vigoare a acestui Protocol, Comitetul nu mai are competenta de a se pronunta pe fondul cazurilor adresate Curtii, dar îsi mentine rolul important de control al aplicarii sentintelor acestuia.

Alte instrumente ale Consiliului Europei, ca, de exemplu, Carta sociala europeana sau Codul european de securitate, confera, de asemenea, Comitetului Ministrilor functii privind controlul aplicarii lor.

În sfârsit, numeroase alte conventii rezerva Comitetului raspunderi privind invitarea unor state membre sau a Uniunii Europene sa adere la acestea, constituirea si functionarea unor comitete pentru aplicarea dispozitiilor conventionale etc.

MODUL DE LUCRU AL COMITETULUI MINISTRILOR

Functionarea Comitetului Ministrilor este guvernata de un ansamblu de reguli cuprinse în Statutul Consiliului Europei, regulamentele de procedura ale Comitetului si ale reuniunilor Delegatilor Ministrilor si în decizii *ad-hoc* ale Comitetului, precum si în diferite conventii si acorduri atunci când Comitetul exercita atributiuni legate de verificarea aplicarii acestora.

Dupa cum s-a aratat mai înainte, articolul 18 al Statutului autorizeaza Comitetul sa adopte propriul sau Regulament interior. Totusi, o serie de reguli de procedura sunt definite direct în articolele 20 si 21 ale statutului: majoritatea necesara în caz de vot, locul reuniunilor, tinerea sedintelor cu usile închise.

Adoptarea deciziilor

Din punctul de vedere al majoritatii necesare pentru adoptarea deciziilor de catre Comitet, se disting patru categorii de decizii:

a) *sunt adoptate cu unanimitate de voturi deciziile referitoare la recomandarile adresate guvernelor, comunicarea catre Adunarea Parlamentara a unor informatii asupra activitatii Comitetului, transformarea unei sedin te cu usile închise în sedinta publica, organizarea de sesiuni ale Adunarii în afara sediului Consiliului Europei, amendarea unor prevederi ale Statutului, alte probleme pe care Comitetul decide sa le supuna regulii unanimitatii;*
b) *deciziile asupra problemelor care tin de Regulamentul interior sau de regulamentele financiar si administrativ se adopta cu majoritatea simpla de voturi a membrilor Comitetului;*
c) *deciziile asupra admiterii de noi membri ai Consiliului sunt adoptate cu majoritatea de doua treimi a membrilor Comitetului;*
d) *toate celelalte decizii, inclusiv cele referitoare la adoptarea bugetului, regulamentele interioare ale Comitetului si sedintelor Delegatilor, regulamentelor financiar si administrativ sunt adoptate cu majoritatea de doua treimi de voturi exprimate.*

O sedinta este considerata statutara daca la ea participa majoritatea membrilor Comitetului.

În afara de unele probleme de procedura si de atributiunile exercitate în aplicarea Conventiei europene a drepturilor omului, când se recurge la vot, Comitetul evita de regula sa adopte decizii cu vot majoritar si chiar sa recurga la vot, cautând realizarea consensului în problemele importante de fond.

În cursul sesiunilor ministeriale ale Comitetului, recurgerea la vot este extrem de rara, cea mai mare parte a problemelor politice tratate nereclamând adoptarea de

decizii formale. În cazurile în care Comitetul trebuie totusi sa adopte o asemenea decizie sau un instrument juridic, decizia respectiva este minutios pregatita de catre Delegatii Ministrilor astfel încât ea sa poata fi acceptata prin consens.

Sedintele Comitetului Ministrilor se tin cu usile închise si asupra lucrarilor acestora se publica un comunicat de presa adoptat, asa cum s-a aratat mai sus, în unanimitate.

Alte reguli de procedura sunt prevazute în Regulamentul interior al Comitetului si în Regulamentul interior al reuniunilor Delegatilor, adoptate în aplicarea articolului 18 al Statutului Consiliului Europei.

Unele din masurile examinate de Comitetul Ministrilor în urmarirea realizarii scopurilor Consiliului Europei îmbraca forma unor conventii sau acorduri. Adoptarea de catre Comitetul Ministrilor a textului unei conventii sau a unui acord, care sunt elaborate si convenite în Comitetul de experti interguvernamentali de specialitate sau într-un comitet *ad-hoc*, se face cu majoritate de doua treimi a voturilor exprimate. Prin aceasta decizie, instrumentul juridic în cauza se deschide spre semnare. În cazul în care acesta este însotit de un raport explicativ, Comitetul Ministrilor poate autoriza publicarea lui cu majoritatea de doua treimi a voturilor exprimate.

ORGANISME SUBSIDIARE ÎN CADRUL COMITETULUI MINISTRILOR

Principalele Comisii Permanente si *ad-hoc ale Comitetului Ministrilor*

În aplicarea prerogativei sale statutare de a crea organisme subsidiare, Comitetul Ministrilor a înfiintat un numar apreciabil de comisii permanente sau *ad-hoc*. Fiecare dintre acestea are responsabilitatea unei portiuni însemnate din Programul interguvernamental de activitati (drepturile omului, mass-media, politica sociala, cooperarea culturala etc.), aflându-se în subordinea directa a Comitetului Ministrilor. Guvernele tuturor statelor membre au dreptul de a desemna reprezentanti în aceste organisme, preferabil din rândul oficialilor nationali având un rang superior.

Lista celor mai importante dintre ele este:

- *Comisia permanenta pentru drepturile omului (CDDH)*
- *Comisia permanenta pentru egalitatea dintre femei si barbati (CDEG)*
- *Comitetul ad-hoc de experti pentru schimburi de pareri privind activitatile vizând stabilirea de norme ale Natiunilor Unite în domeniul drepturilor omului (CAHST)*
- *Comitetul ad-hoc de experti privind problemele dimensiunii umane a OSCE (CAHDH)*
- *Comitetul ad-hoc privind mecanismul de îndeplinire a Conventiei -cadru pentru protectia mi noritatilor (CAHMEC)*
- *Comisia permanenta privind mass -media (CDMM)*
- *Comisia securitatii sociale europene (CDSS)*
- *Comisia permanenta privind politica sociala (CDPS)*
- *Comisia permanenta pentru folosirea fortei de munca (CDEM)*
- *Comisia permanenta privind migratia (CDMG)*
- *Comisia populatiei europene (CDPO)*
- *Consiliul cooperarii culturale (CDCC)*
- *Comisia pentru dezvoltarea sportului (CDDS)*
- *Comisia învatamântului superior si cercetarii (CC -HER)*
- *Comisia patrimoniului cultural (CC -PAT)*
- *Comisia educatiei (CC -ED)*

- *Comisia cul turala (CC-CULT)*
- *Comisia permanenta europeana pentru cooperarea interguvernamentala în domeniul tineretului (CDEJ)*
- *Comisia europeana a sanatatii (CDSP)*
- *Consiliul pentru strategia pan -europeana a diversitatii biologice si a peisajului (STRA-CO)*
- *Comisia pent ru activitatile Consiliului Europei în domeniul diversitatii biologice si a peisajului (CO -DBP)*
- *Comisia permanenta privind puterile locale si regionale (CDLR)*
- *Comisia europeana privind cooperarea juridica (CDCJ)*
- *Comisia europeana privind problemele crimina le (CDPC)*
- *Comisia permanenta privind bioetica (CDBI)*
- *Comitetul ad-hoc de experti privind aspectele legale ale azilului teritorial, refugiatilor si apatrizilor (CAHAR)*
- *Comisia consilierilor juridici privind dreptul international public (CAHDI).*

Grupurile de raportori

Sistemul original al grupurilor de raportori a fost introdus de delegati în 1985, cu scopul de a ajuta la pregatirea sedintelor acestora. Ele se compun din delegati, care sunt reprezentati frecvent de supleanti, si beneficiaza de asistenta despecialitate a Secretariatului.

Actualmente îsi desfasoara activitatea urmatoarele 11 grupuri:

- *Grupul de raportori pentru probleme administrative si bugetare (GR – AB);*
- *Grupul de raportori pentru stabilitatea democratica (GR -EDS), fost GREL (Grupul de raportori pentru relatiile cu tarile Europei centrale si de est);*
- *Grupul de raportori pentru educatie, cultura si sport (GR -C);*
- *Grupul de raportori pentru egalitatea dintre femei si barbati (GR -EG);*
- *Grupul de raportori pentru drepturile omului (GR -H);*
- *Grupul de raportori pentru politica informatiei (GR -I);*
- *Grupul de raportori pentru programele interguvernamentale de activitati (GR-IPA);*
- *Grupul de raportori pentru cooperarea juridica (GR -J);*
- *Grupul de raportori pentru relatiile dintre Consiliul Europei si OSCE (GR-OSCE);*
- *Grupul de raportori pentru probleme sociale si de sanatate (GR -SOC);*
- *Grupul de raportori pentru tineret (GR -Y).*

În octombrie 1998, doua alte grupe de raportori au fost înlocuite, pe o baza experimentala, de raportori.

Este vorba de:

- *Grupul de raportori pentru mediu si puteri locale (GR -E);*
- *Grupul de raportori pentru relatiile dintre Consiliul Europei si ONG -uri (GR-ONG).*

Pe lânga structurile mentionate functioneaza un numar de 25 de "grupe subsidiare" ale delegatilor, fiecare fiind prezidata de unul din reprezentantii permanenti ai statelor membre.

RELATIILE COMITETULUI MINISTRILOR ÎN CADRUL CONSILIULUI EUROPEI

Adunarea Parlamentara

Înca de la crearea Consiliului Europei, Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara (initial Adunarea Consultativa) au cautat continuu sa-si armonizeze cât mai bine raporturile dintre ele. În temeiul articolului 15 al Statutului Consiliului, dreptul de initiativa apartine atât Comitetului Ministrilor cât si Adunarii. Comitetul Ministrilor, stipuleaza Statutul, "examineaza, la recomandarea Adunarii sau din proprie initiativa, masurile adecvate pentru realizarea scopului Consiliului Europei". Pe de alta parte, Comitetul Ministrilor este, în acelasi timp, organul executiv al Consiliului Europei. Acest fapt poate constitui un motiv de frictiune, cu atât mai mult cu cât, spre deosebire de anii '50 când dreptul de initiativa a fost exercitat în special de catre Adunarea Parlamentara, în deceniile urmatoare Comitetul Ministrilor a jucat treptat un rol mai activ. El a realizat acest lucru în special prin intermediul planificarii si programarii activitatilor interguvernamentale, dar si pe calea intensificarii dialogului politic ca urmare a adoptarii Rezolutiei sale (84)21 asupra actiunii Consiliului Europei în domeniul politic, a Declaratiei politice si a Rezolutiei (89)40 din 5 mai 1989 asupra rolului viitor al Consiliului Europei în constructia europeana. De altfel, colaborarea dintre cele doua organe a capatat o însemnatate deosebita dupa 1989 în extinderea raporturilor cu tarile Europei centrale si de est, în special în legatura cu rolul care revine fiecaruia dintre ele în procesul de examinare a cererilor acestor state de aderare la Consiliul Europei.

Relatiile dintre Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara îmbraca în principal urmatoarele forme:

- *prezentarea de catre Comitetul Ministrilor a rapoartelor prevazute de Statut;*
- *cereri de avize adresate Adunarii Parlamentare;*
- *prezentarea de catre Adunarea Parlamentara a concluziilor asupra problemelor dezbatute, sub forma unor recomandari adresate Comitetului Ministrilor;*
- *urmarile recomandarilor formulate de Adunarea Parlamentara;*
- *raspunsul la întrebari orale sau scrise;*
- *invitarea presedintelui Adunarii Parlamentare la reuniunile oficiale ale Comitetului Ministrilor începâ nd din 2002;*
- *reprezentarea Comitetului Ministrilor în dezbaterile Adunarii Parlamentare;*
- *Comitetul Mixt.*

Comunicari catre Adunarea Parlamentara

Potrivit Statutului, la fiecare din sesiunile Adunarii Parlamentare, Comitetul Ministrilor prezinta un raport asupra activitatii sale împreuna cu documentatia corespunzatoare. Acest raport contine, printre altele, informatii cu privire la situatia semnarii si ratificarii conventiilor si acordurilor elaborate sub auspiciile Consiliului Europei. Sunt anexate, totodata, principalele texte politice aprobate de Comitetul Ministrilor în intervalul de dupa sesiunea anterioara a Adunarii.

Uneori, Comitetul Ministrilor adreseaza Adunarii si alte comunicari în anumite probleme importante care, dupa parerea sa, necesita atentia speciala a acesteia.

În scopul coordonarii activitatilor celor doua organe principale ale Consiliului Europei, Secretarul General este autorizat sa prezinte comisiilor Adunarii rapoarte sintetice asupra lucrarilor comitetelor de experti interguvernamentali pe teme aflate în atentia comisiilor respective.

În virtutea articolului 17 al Regulamentului interior al Comitetului Ministrilor, acesta poate împuternici pe unul sau mai multi reprezentanti ai sai, sau orice ministru al unui stat membru, sa prezinte în fata Adunarii punctul sau de vedere asupra unei anumite probleme, aflate sau nu pe ordinea de zi a acesteia. În temeiul aceleiasi prevederi, presedintele Comitetului Ministrilor informeaza personal Adunarea Parlamentara, la fiecare din sesiunile acesteia, asupra activitatilor desfasurate de Comitet. Cu acelasi prilej, presedintele raspunde la diferitele întrebari care îi pot fi adresate de catre membri ai Adunarii.

Articolul 18 al Regulamentului interior al Comitetului Ministrilor permite oricaruia dintre membrii acestuia sa se adreseze Adunarii Parlamentare, din partea guvernului sau sau în nume personal, într-o anumita problema aflata pe ordinea de zi a acesteia.

În temeiul practicii existente si în conformitate cu dispozitiile articolului 50 al Regulamentului interior al Adunarii Parlamentare, sefi de stat, de guvern sau ministri de externe ai tarilor membre sunt invitati sa pronunte un discurs la sesiuni ale Adunarii si sa raspunda la întrebari orale ale parlamentarilor.

Potrivit prevederilor aceluiasi articol, orice reprezentant al Comitetului Ministrilor sau un delegat al sau poate asista la lucrarile Adunarii si Comisiilor sale si sa ia cuvântul atunci când solicita acest lucru. În conformitate cu decizia Comisiei permanente a Adunarii din 25 noiembrie 1987, reprezentantii permanenti pe lânga Consiliul Europei, în calitatea lor de delegati ai Comitetului Ministrilor, pot participa la reuniunile plenare ale comisiilor Adunarii cu dreptul de a lua cuvântul în dezbateri. Acest drept de acces la lucrarile comisiilor Adunarii se extinde si la primul colaborator al reprezentantului permanent în cazul în care acesta nu poate participa personal, dupa informarea prealabila a presedintelui comisiei respective.

Comitetul Mixt

Comitetul Mixt, creat printr-o rezolutie statutara a Comitetului Ministrilor din 1951, este principalul organ de coordonare a activitatilor Comitetului si Adunarii Parlamentare. El are ca atributiuni esentiale examinarea problemelor de interes comun pentru cele doua foruri; discutarea unor teme de însemnatate deosebita pentru Consiliul Europei; formularea de propuneri pentru ordinea de zi a Comitetului Ministrilor si Adunarii Parlamentare; analiza unor masuri vizând aplicarea recomandarilor adoptate de catre Comitet sau Adunare.

Comitetul Mixt este compus din câte un reprezentant al guvernului fiecarui stat membru al Consiliului Europei si dintr-un numar egal de reprezentanti ai Adunarii, inclusiv presedintele acesteia, care asigura si presedintia reuniunilor acestui organism. Secretarul General al Consiliului participa la reuniunile Comitetului Mixt cu titlu consultativ.

Comitetul Mixt delibereaza cu usile închise, nu adopta decizii si, prin urmare, nu voteaza, iar concluziile discutiilor nu sunt consemnate în vreun proces-verbal sau protocol.

Comitetul Mixt se întruneste, de regula, o data pe an, cu prilejul sesiunii ministeriale de toamna a Comitetului Ministrilor, în forma unui "Comitet Mixt largit" sau a unui "colocviu". El se întruneste, de asemenea, ori de câte ori situatia o cere cu participarea Delegatilor Ministrilor.

Ordinea de zi a sedintelor Comitetului Mixt, care cuprinde, de regula, un numar limitat de teme de însemnatate deosebita pentru cooperarea europeana, se stabileste de comun acord de catre Comitetul Ministrilor si AdunareaParlamentara. În cadrul acestor reuniuni sunt abordate asemenea probleme esentiale, cum sunt relatiile cu tarile din Europa centrala si de est, cererile de aderare la Consiliul Europei, ca si alte probleme majore ale activitatilor interguvernamentale, reformelor institutionale sau resurselor financiare ale organizatiei.

Printre subiectele examinate de catre Comitetul Mixt se afla si candidaturile pentru posturile de Secretar General, Secretar General adjunct si Grefier al Adunarii, care sunt alesi de Adunarea Parlamentara pe baza propunerilor Comitetului Ministrilor.

Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa (CLRAE)

Potrivit articolului 2 al Rezolutiei statutare de înfiintare a CLRAE, Comitetul Ministrilor si Adunarea Parlamentara consulta Congresul asupra problemelor care sunt de natura sa puna în cauza competentele si interesele esentiale ale colectivitatilor locale si regionale.

Recomandarile si avizele CLRAE sunt adresate, dupa caz, Adunarii Parlamentare, Comitetului Ministrilor sau ambelor foruri. Rezolutiile si alte texte adoptate care nu implica o actiune din partea Adunarii sau Comitetului sunt comunicate acestora numai cu titlu informativ.

Pentru recomandarile adresate Comitetului, Delegatii Ministrilor pot adopta un raspuns catre Congres. În cazul în care aceeasi recomandare este adresata simultan Comitetului si Adunarii, Comitetul Ministrilor formuleaza un raspuns catre CLRAE dupa ce Adunarea se va fi pronuntat asupra recomandarii în cauza.

Continuând practica folosita în cazul Conferintei Permanente a Autoritatilor Locale si Regionale, presedintele Comitetului Ministrilor prezinta sesiunilor anuale ale CLRAE o informare asupra activitatilor acestuia, urmata de întrebari si raspunsuri orale.

La rândul sau, presedintele CLRAE efectueazaperiodic schimburi de vederi cu Delegatii Ministrilor asupra unor teme de interes comun.

Conferintele ministeriale de specialitate

Principiile care guverneaza raporturile dintre Consiliul Europei si conferintele ministeriale de specialitate sunt incluse în Rezolutia (71)44 din 16 decembrie 1971. Rezolutia stabileste o serie de legaturi între aceste conferinte si Consiliu, în special cu privire la pregatirea lor, contributia Secretariatului si aplicarea concluziilor lor.

Comitetul Ministrilor joaca un rol considerabil în stabilirea unor raporturi speciale de lucru cu fiecare dintre conferinte, pregatirea acestora, participarea unor state nemembre si a unor organizatii internationale, ordinea de zi, aplicarea deciziilor conferintelor respective.

O reuniune a unei conferinte ministeriale de specialitate poate fi convocata la invitatia guvernului unui stat membru al Consiliului Europei, acceptata de celelalte state participante. În cazul în care un guvern intentioneaza sa convoace o asemenea conferinta pentru prima data, acesta trebuie sa informeze guvernele celorlalte state membre ale Consiliului Europei si sa obtina consimtamântul general al acestora în favoarea initiativei. Daca nici un guvern nu se arata dispus sa gazduiasca o conferinta a ministrilor specializati, aceasta poate avea loc, la initiativa Secretarului General si cu acordul Comitetului Ministrilor, la sediul Consiliului Europei.

În temeiul aceleiasi rezolutii din 1971, Secretarul General este autorizat sa asigure secretariatul tuturor conferintelor cu care Consiliul întretine sau va întretine raporturi speciale de lucru.

Pregatirea conferintelor este încredintata, de regula, comitetelor permanente de experti guvernamentali din domeniile respective. Unele dintre conferinte sunt însa pregatite de comitete de functionari superiori special create, Comitetul Ministrilor manifestând multa elasticitate în aceasta privinta.

Prin Rezolutia (89)40 asupra rolului viitor al Consiliului Europei în constructia europeana, Comitetul Ministrilor a cerut Delegatilor:

a) *sa vegheze, cu sprijinul Secretarului general si în cooperare cu comitetul pregatitor si tara-gazda, asupra coordonarii lucrarilor conferintelor ministeriale de specialitate cu cele ale Consiliului Europei, în special în ce priveste stabilirea temelor, convocarea si pregatirea lor;*
b) *sa urmareasca, prin conlucrare cu aceste conferinte si cu comitetele lor pregatitoare, concentrarea lucrarilor lor asupra aspectelor politice ale cooperarii europene în domeniile respective de competenta;*
c) *sa examineze într-un spirit pragmatic si simplu posibilitatea delegarii prerogativelor Comitetului Ministrilor, pe baza ad-hoc, uneia sau alteia dintre conferinte în ce priveste alegerea prioritatilor pentru actiunile interguvernamentale ale Consiliului Europei;*
d) *sa stabileasca recurgând la sprijinul Presedintelui Biroului Comitetului Ministrilor, legaturi corespunzatoare cu reuniunile ministeriale de specialitate din cadrul Uniunii Europene.*

Sunt invitate sa participe la o conferinta ministeriala de specialitate, de regula, statele participante la activitatile interguvernamentale întreprinse în cadrul Consiliului Europei în domeniul respectiv. Pentru invitarea unui ministru în calitate de observator, tara gazda trebuie sa consulte în prealabil celelalte state membre ale Consiliului Europei pentru obtinerea în Comitetul Ministrilor a unui consimtamânt general asupra oportunitatii invitatiei respective. Un asemenea consimtamânt este firesc pentru statele nemembre care participa deja, cu titlu de observatori, la activitatile Consiliului din domeniul acoperit de conferinta. Pe de alta parte, reprezentantii statelor membre trebuie sa fie consultati în Comitetul Ministrilor în cazul în care guvernul tarii-gazda nu ar fi în masura sa-l invite pe ministrul unui stat participant cu drepturi depline la activitatile respective ale Consiliului.

Prin analogie, aceleasi reguli se aplica si pentru invitarea organizatiilor internationale. În ce priveste Uniunea Europeana, se aplica aranjamentul dintre Consiliul Europei si Comunitatea Europeana din 16 iunie 1987. Potrivit acestui aranjament, Uniunea Europeana, reprezentata de Comisie, va fi invitata sa participe la lucrarile de interes reciproc ale conferintelor ministeriale de specialitate cu care Consiliul Europei a stabilit raporturi speciale de lucru, sub rezerva deciziilor instantelor competente ale acestor conferinte.

La toate aceste conferinte este invitata si Adunarea Parlamentara.

În ceea ce priveste ordinea de zi, proiectul acesteia este examinat de catre Comitetul Ministrilor pentru a asigura ca temele propuse pentru o anumita conferinta sa posede caracterul politic cerut si ca ele sa fie conforme cu orientarea generala a Consiliului Europei. Comitetul Ministrilor poarta raspunderea pentru prevenirea paralelismelor cu teme ale altor conferinte si evitarea stabilirii unei ordini de zi prea încarcate. Procedând la aceasta examinare, Comitetul Ministrilor este constient de faptul ca ministrilor participanti la conferintele de specialitate le revine ultimul cuvânt în stabilirea ordinei de zi a acestora. Comitetul Ministrilor va fi informat periodic

asupra stadiului pregatirii unei conferinte, inclusiv prin discutii cu presedintele Comitetului pregatitor al conferintei respective.

Referitor la rezultatele conferintelor ministeriale de specialitate, Secretarul General al Consiliului Europei prezinta Comitetului Ministrilor un raport asupra fiecareia din aceste conferinte, însotit de rezolutiile, deciziile si alte documente adoptate. Comitetul transmite aceste rezolutii si decizii organelor sale competente si organizatiilor internationale în vederea promovarii aplicarii lor. Ele sunt transmise, totodata, cu titlu informativ, Adunarii Parlamentare.

În sfârsit, ordinea de zi a fiecarei reuniuni ordinare a Delegatilor Ministrilor contine un punct intitulat "Conferintele ministrilor specializati", care permite o informare asupra stadiului pregatirilor pentru conferintele în cauza si adoptarea deciziilor ce se impun.

RELATIILE CONSILIULUI EUROPEI CU OSCE SI UNIUNEA EUROPEANA

În ultimii ani, a continuat sa se dezvolte cooperarea dintre Consiliul Europei si OSCE vizând promovarea drepturilor omului, inclusiv cele referitoare la protectia minoritatilor nationale pe continent, precum si în legatura cu armonizarea activitatilor celor doua organizatii în Bosnia si Hertegovina, Albania, Caucazi si în alte zone de tensiune din Europa. Principalele coordonate ale acestei cooperari fac obiectul reuniunilor anuale la nivel înalt în formula "2 + 2", la care participa presedintii în exercitiu ai Comitetului Ministrilor a l Consiliului Europei si OSCE si secretarii generali ai celor doua organizatii.

O evolutie similara cunoaste cooperarea dintre Consiliul Europei si Uniunea Europeana, în special în desfasurarea programelor de asistenta pentru promovarea reformelor democratice în tarile Europei centrale si de est.

Principalele teme ale acestei cooperari sunt examinate în cadrul întâlnirilor cvadripartide care au loc periodic între presedintele Comitetului Ministrilor si Secretarul General al Consiliului Europei, pe de o parte, si presedintii Consiliului Uniunii Europene si Comisiei Europene, pe de alta parte.

CAPITOLUL II

SCOP, COMPOZITIE, STRUCTURA FUNCTIONALA

Consiliul Europei este cea mai veche organizatie interguvernamentala si interparlamentara europeana. Orice stat european poate deveni membru al Consiliului Europei cu conditia ca el sa accepte principiul suprematiei legii. De asemenea, el trebuie sa garanteze principiul în virtutea caruia orice persoana aflata sub jurisdictia sa se poate bucura de drepturile omului si de libertatile fundamentale. *Consiliul Europei urmareste în mod deosebit: protejarea dr epturilor omului, a democratiei pluraliste si a supremati ei dreptului; favorizarea constientizarii si încurajarea dezvoltarii identitatii* si *diversitatii culturale ale Europei; cautarea unor solutii pentru problemele cu care se confrunta societatile europe ne (discriminarea minoritatilor, xenofobia, intoleranta, protectia mediului, clonarea umana, sida, drogurile, crima organizata etc.); dezvoltarea stabilitatii democratice în Europa prin sustinerea reformelor politice, legislative si constitutionale.*

SCOP

Obiectivele principale ale Consiliului Europei sunt reflectate, în primul rând, în preambulul statutului acceptat de toate statele membre. Într-o configurare sistematica, acestea si-au gasit urmatoarea exprimare:

- convingerea statelor membre ca edificarea pacii *"bazata pe justitie si cooperare internationala"* reprezinta un interes vital pentru salvgardarea societatii umane si civilizatiei;
- reafirmarea atasamentului partilor pentru valorile spirituale si morale care constituie patrimoniul comun al popoarelor lor si care reprezinta *"sursa reala a libertatii individuale, libertatii politice si a statului de drept, principii care formeaza baza oricarei democratii autentice";*
- convingerea lor ca protejarea si triumful acestui ideal, precum si favorizarea progresului economic si social impun o *"unitate mai strânsa între tarile europene"* însufletite de aceleasi sentimente;
- concluzia ca, pentru a raspunde acestei necesitati si aspiratiilor profunde ale popoarelor lor, este important sa se creeze *"un organism care sa grupeze statele europene într-o asociatie mai strânsa"*.

Calauzite de ansamblul convingerilor si considerentelor evocate, partile contractante au hotarât sa înfiinteze un Consiliu al Europei, format dintr-un comitet al reprezentantilor guvernelor si o adunare consultativa.

În concordanta cu premizele principiale evocate mai sus, Capitolul I din Statut este consacrat definirii scopului Consiliului Europei. Acesta este sintetizat într-un singur articol (art.1), având urmatoarea redactare:

" a) Scopul Consiliului Europei este de a realiza o mai mare unitate între membrii sai pentru salvgardarea si realizarea idealurilor si principiilor care sunt mostenirea lor comuna si pentru facilitarea progresului lor economic si social.

b) Acest scop va fi promovat prin organele Consiliului, prin discutarea chestiunilor de interes comun si prin încheierea de acorduri si adoptarea unor actiuni comune în domeniile economic, social, cultural, stiintific, juridic si administrativ, precum si prin salvgardarea si respectarea pe mai departe a drepturilor si libertatilor fundamentale ale omului.

c) *Participarea membrilor la lucrarile Consiliului Europei nu va afecta activitatea acestora în cadrul O.N.U. si a altor organizatii sau uniuni internationale la care ele sunt parti.*
d) *Chestiunile referitoare la apararea nationala nu tin de competenta Consiliului Europei.*

Prevederile primului paragraf, singurele care se refera în mod explicit la scopul Organizatiei, se cer corelate cu stipulatiile preambulare ale Statutului si cu dispozitiile unei serii impresionante de instrumente internationale elaborate de Consiliul Europei, dintre care se detaseaza ca importanta Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale.

Desi este esentialmente un text care vizeaza metodele, cel de-al doilea paragraf este concludent pentru sfera de competente si domeniile principale ale activitatilor Consiliului Europei. În acelasi timp, accentul este pus în mod evident pe apararea drepturilor omului si libertatilor fundamentale – element central în preocuparile Consiliului.

Cel de-al treilea paragraf se cere plasat în categoria clauzelor uzuale în materie de participare a statelor la diverse organizatii internationale ale caror obiective se afla în raporturi de perfecta compatibilitate.

În fine, prevederile celui de-al patrulea paragraf evidentiaza, pe de o parte, o restrictie evidenta (problemele privind apararea nationala nu fac obiectul activitatilor Consiliului Europei), iar pe de alta parte, subliniaza caracterul politic al Organizatiei. Prin aceasta, membrii fondatori au dorit sa faca o distinctie clara între Consiliul Europei si alte doua organizatii, cu profil politic si de securitate, existente la data aparitiei pe scena europeana a Consiliului – Uniunea Europei Occidentale (UEO) si Organizatia Tratatului Atlanticului de Nord (NATO). Faptul ca problemele de factura tehnica si militara sunt excluse din competenta Consiliului nu împiedica, totusi, examinarea aspectelor politice ale apararii, în cadrul Adunarii Parlamentare

Dupa cum s-a putut vedea din aceasta succinta prezentare, aria de competente si responsabilitati a Consiliului Europei este foarte întinsa, Organizatia având o *vocatie pluralista* . Cu exceptia chestiunilor militare, Programul ei cuprinde: drepturile omului, media, cooperarea juridica, coeziunea sociala, educatia, cultura, patrimoniul, sportul, tineretul, democratia locala si cooperarea transfrontaliera, protectia mediului si amenajarea teritoriala.

COMPOZITIE

Capitolul II al statutului (articolele 2 pâna la 9) trateaza compozitia Consiliului, mai exact gama complexa de aspecte si implicatii ale calitatii de membru al Organizatiei.

Fiind vorba de o institutie interguvernamentala, decurge în mod logic ca numai statele sunt îndrituite sa aiba (sa dobândeasca) calitatea de membru al Consiliului. Din delimitarea geografica precisa – Europa – deriva cealalta consecinta importanta (evident limitativa) si anume ca aceasta calitate poate fi detinuta doar de statele europene cu respectarea conditiilor stabilite prin Statut.

"Membrii Consiliului Europei sunt partile la acest Statut" , precizeaza art.2. Cele 10 state semnatare ale Statutului – Belgia, Danemarca, Franta, Islanda, Italia, Luxemburg, Olanda, Marea Britanie, Norvegia si Suedia – pot fi considerate drept *"membrii initiali"* , cu toate ca în statut nu vom întâlni o astfel de categorisire. În statut nu se face vorbire nici despre *"membrii fondatori"*, formula întâlnita în cazul altor organizatii internationale. Se cere, de asemenea, precizat ca membrii initiali (în

acceptia de mai sus) nu beneficiaza de un tratament diferentiat, sub raportul drepturilor si obligatiilor, în comparatie cu statele admise ulterior în Organizatie.

Unui numar de 4 state li s-a acordat statutul de observator pe lânga Consiliul Europei – SUA (10 ianuarie 1996), Canada (29 mai 1996), Japonia (21 noiembrie 1996) si Mexic (7 decembrie 1999).

Angajamentele asumate de statele membre.

În termenii art.3, fiecare membru al Consiliului *"trebuie sa accepte principiile statului de drept si principiu l în virtutea caruia fiecare persoana aflata sun jurisdictia sa trebuie sa se bucure de drepturile si libertatile fundamentale ale omului"* . Se poate afirma ca aceasta este principala obligatie revenind statelor membre, în privinta principiilor ce se cer respectate. Ea se coreleaza perfect cu a doua obligatie importanta decurgând din paragraful 2 al aceluiasi articol, si anume angajamentul fiecarui membru de a colabora, "sincer si efectiv", la realizarea scopului Consiliului Europei, astfel cum este definit acesta în Capitolul I.

Distincte de aceasta prima categorie de angajamente, care sunt prevazute e*xpresis verbis* în statut, mai exista înca doua categorii de angajamente care revin statelor membre. Unele, foarte numeroase si deosebit de însemnate, decurg di conventiile Consiliului Europei acceptate de state în virtutea calitatii de membre ale Organizatiei. O a treia categorie este formata din asa numitele "angajamente individualizate", asumate de statele nou admise în Consiliu în timpul negocierilor de aderare. De exemplu, angajamentele – adesea programatice – de a semna si ratifica într-un interval de timp determinat unele din instrumentele juridice fundamentale ale Consiliului Europei (Conventia europeana a drepturilor omului, Conventia pentru prevenirea torturii, Carta europeana a autonomiei locale etc), sau angajamentele referitoare la efectuarea unor reforme, adoptarea unor legi ori modificarea unora din ele, în vederea armonizarii lor cu standardele Consiliului Europei.

Categoria "angajamentelor individualizate" a înregistrat o extensiune notabila în special dupa 1989, în procesul complex de admitere în Organizatie a tinerelor democratii din Europa centrala si de est.

Monitorizarea îndeplinirii angajamentelor.

În cadrul Consiliului Europei s-a dezvoltat, de-a lungul anilor, un sistem complex de monitorizare a modului în care statele membre îsi respecta angajamentele asumate, constând atât din proceduri judiciare cât si nejudiciare.

a) Procedura judiciara a fost stabilita de Conventia europeana a drepturilor omului. Aceasta procedura a fost substantial modificata prin intrarea în vigoare a Protocolului nr. 11 la Conventie (1 noiembrie 1998) si crearea unei Curti europene unice, functionând pe o baza parmanenta.
b) Alte conventii ale Consiliului Europei din domeniul drepturilor omului contin, la rândul lor, prevederi referitoare la monitorizarea modului în care partile contractante îsi îndeplinesc angajamentele. În unele cazuri (Conventia sociala europeana, Conventia europeana pentru prevenirea torturii si Conventia-cadru pentru protectia minoritatilor nationale) procedurile recurg în principal la numirea unor experti independenti.
c) Alta forma de monitorizare consta în responsabilitatea comisiilor permanente ale Consiliului Europei, cum sunt Comisia permanenta pentru drepturile omului, Comisia europeana pentru cooperarea juridica s.a., care examineaza periodic aplicarea de catre partile contractante a diferitelor instrumente internationale elaborate sub auspiciile Consiliului. Comisiile

pot recurge la serviciile unor experti independenti ale caror rapoarte sunt date uneori publicitatii.

d) Procedurile de monitorizare au dobândit o dimensiune noua începând cu anul 1993, accentul fiind pus în deosebi pe aspectele politice (îndeplinirea standardelor obligatorii). În actiunea de monitorizare sunt implicate direct Comitetul Ministrilor, Adunarea Parlamentara, Secretariatul si Congresul Autoritatilor Locale si Regionale.

Daca, initial, acest gen de monitorizare se limita la statele membre din Europa centrala si de est, noi admise în Organizatie (Decizia nr. 488/1993 a Adunarii Parlamentare), ulterior el s-a extins la totalitatea statelor membre.

"Declaratia de la Viena" adoptata de reuniunea la vârf la 9 octombrie 1993 a jucat un rol esential în aceasta privinta, sefii de stat si de guvern declarându-se *"hotarâti sa asigure respectarea deplina a angajamentelor acceptate de toate statele membre în cadrul Consiliului Europei"* .

(1). În aplicarea paragrafului citat din Declaratia de la Viena, *Comitetul Ministrilor* a adoptat, la 10 noiembrie 1994, *"Declaratia cu privire la îndeplinirea angajamentelor acceptate de statele membre ale Consiliului Europei"*.

Dupa ce subliniaza, în preambul, importanta observarii depline, de catre fiecare stat membru, a obligatiilor asumate, Declaratia contine, în partea operativa, o hotarâre în 5 puncte, pe baza careia a fost pus la punct un întreg mecanism de monitorizare de catre forul executiv al Consiliului.

Potrivit prevederilor de la pct. 1, "Comitetul Ministrilor va examina problemele respectarii angajamentelor privind situatia democratiei, drepturilor omului si a statului de drept în orice stat membru care îi vor fi supuse atentiei:

- de statele membre,
- de Secretarul General sau
- pe baza unei recomandari din partea Adunarii Parlamentare".

În cadrul unei asemenea examinari, Comitetul Ministrilor va tine seama de orice informatie pertinenta provenind din diferite surse, cum ar fi Adunarea Parlamentara si CSCE (OSCE).

În cazul în care va fi necesara o actiune specifica, Comitetul Ministrilor poate decide: sa ceara Secretarului General sa stabileasca contacte, sa strânga informatii sau sa-si dea avizul; sa emita o opinie sau recomandare; sa faca o comunicare Adunarii Parlamentare; sa "adopte orice alta decizie în cadrul competentelor sale statutare" (pct.4 din Declaratie).

(2). La nivelul *Adunarii Parlamentare,* prima care a initiat o procedura de monitorizare în iunie 1993 (Decizia nr. 488/1993), au avut loc evolutii semnificative, în sensul aplicarii actiunii de monitorizare a tuturor membrilor Organizatiei, fara exceptie (Decizia nr. 500 din aprilie 1995). Prin Rezolutia sa nr. 1115, din ianuarie 1997, procedura de monitorizare, aplicata din aprilie 1997, vizeaza îndeplinirea obligatiilor asumate de statele membre în termenii Statutului Consiliului Europei, ai Conventiei europene a drepturilor omului si ai tuturor celorlalte conventii ale Consiliului la care au aderat, precum si onorarea angajamentelor acceptate de autoritatile statelor membre cu ocazia admiterii în Consiliul Europei. În plan institutional, Adunarea Parlamentara a înfiintat o Comisie de monitorizare, organ a carei activitate are o pondere însemnata în activitatile de ansamblu ale Adunarii.

(3). *Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa* are, de asemenea, un mecanism propriu de monitorizare politica. Congresul a fost abilitat, prin Rezolutia statutara (94) 3 din 14 ianuarie 1994 a Comitetului Ministrilor sa stabileasca un sistem care sa supravegheze modul de îndeplinire de catre partea contractanta a prevederilor

Cartei europene a autonomiei locale. Pe acest temei Congresul a adoptat propriile sale proceduri de monitorizare.

(4). *Secretarului General* i-au fost încredintate, de asemenea, de catre Comitetul Ministrilor o serie de sarcini specifice în materie de monitorizare. Astfel, conform Declaratiei din 10 noiembrie 1994, amintite mai înainte, Secretarul General poate supune atentiei Comitetului Ministrilor o problema privind modul de îndeplinire a angajamentelor sau poate fi solicitat de acesta sa stabileasca contacte, sa strânga informatii sau sa emita avize relative la asemenea chestiuni. Pentru a ajuta Secretarul General sa se achite de astfel de sarcini, în cadrul Secretariatului a fost creata o unitate de monitorizare, în august 1996. Ea se afla în subordinea directa a Secretarului General.

Admiterea de noi membri

Aceasta chestiune si procedura de urmat fac obiectul art. 4 din Statut. Articolul respectiv stipuleaza ca orice stat european, "considerat ca fiind capabil de a se conforma prevederilor art. 3 si având vointa de a le realiza", poate fi "invitat" de Comitetul Ministrilor sa devina membru al Consiliului. Statul astfel invitat va deveni membru în momentul depunerii la Secretarul General a instrumentului de aderare la Statut. Distinct de calitatea de membru, statutul prevede, la art. 5, si posibilitatea invitarii unor state europene, "în circumstante speciale", sa devina *membri asociati* ai Consiliului Europei. Un membru asociat - se precizeaza în acelasi articol – este îndreptatit sa fie reprezentat numai în Adunarea Consultativa (Adunarea Parlamentara). În fine, conform prevederilor celui de-al doilea paragraf al articolului 5, "Termenul de *membru* folosit în acest Statut se refera si la membrii asociati, cu exceptia cazurilor când este folosit în legatura cu reprezentarea în Comitetul Ministrilor' (din care acestia nu fac parte).

Din textele articolelor 4 si 5 rezulta clar ca aprecierea privind capacitatea noilor conditii de a se *conforma* prevederilor statutare înscrise în articolul 3 si *vointa* lor de a le aplica este o *prerogativa* exclusiva si *discretionara* a Comitetului Ministrilor.

În practica, necesitati stringente de ordin politic aveau sa determine o schimbare majora în ceea ce priveste procedurile de admitere în Consiliul Europei, fie ca este vorba de membri sau de membri asociati.

Concret, contextul a fost creat de chestiunea admiterii Germaniei în Consiliu (ca si a Austriei si Sarrului), ridicata la 12 august 1949 de Winston Churchill. Acesta declara atunci, în Adunarea Consultativa: "*O Europa unita nu poate trai fara concursul si puterea Germaniei… Unul din motivele cele mai practice care au dus la formarea Adunarii europene era ca aceasta institutie oferea un mijloc eficace, si poate singurul mijloc eficace imediat, de a asocia democratiilor occidentale o Germanie libera si democratica*" .

În urma dezbaterii astfel angajate, Adunarea a solicitat Comitetul Ministrilor sa examineze problema admiterii de noi membri si de membri asociati si sa o înscrie pe ordinea de zi a viitoarei sesiuni a Adunarii. Concomitent cu aceasta solicitare, Adunarea a recomandat ca procedura de admitere sa fie modificata, în sensul ca prerogativa de a adresa invitatii, conferita de Statut în exclusivitate Comitetului Ministrilor, sa nu fie executata decât cu aprobarea prealabila a Adunarii Consultative. Recomandarea a fost examinata de Comitetul Ministrilor la cea dea doua sesiune a sa în noiembrie 1949. Acesta a fost de acord sa consulte comisia permanenta a Adunarii în legatura cu orice propunere de admitere de noi membri sau membri asociati, fara a se proceda la o amendare a Statutului. Ulterior, Adunarea Parlamentara avea sa joace

un rol esential în chestiunea admiterii de noi membri, în deosebi în ceea ce priveste primirea tarilor din Europa centrala si de est în Organizatie. Între timp rolul Adunarii Parlamentare în privinta admiterii de noi membri si membri asociati si-a gasit consacrarea juridica prin Rezolutia statutara 51 (30) a Comitetului Ministrilor.

Retragerea din Organizatie, suspendarea drepturilor si încetarea calitatii de membru

Retragerea din Consiliu *este un drept suveran* al fiecarui stat membru. În acest sens, conform articolului 7 din Statut, membrul care doreste sa se retraga din Organizatie trebuie sa adreseze o notificare oficiala Secretarului General în legatura cu intentia sa. Retragerea devine efectiva la sfârsitul anului financiar în care s-a facut notificarea, daca aceasta s-a facut în timpul primelor 9 luni ale anului financiar. În cazul în care notificarea s-a facut în ultimele 3 luni ale anului financiar, ea devine efectiva la sfârsitul viitorului an financiar.

Spre deosebire de retragere, suspendarea si retragerea calitatii de membru reprezinta *sanctiuni* aplicate unui stat membru, în anumite conditii. Ambele aspecte sunt reglementate de articolul 8 din Statut. Astfel, oricarui membru al Organizatiei, care a încalcat în mod grav prevederile articolului 3, îi pot fi suspendate drepturile de reprezentare. Mai mult, Comitetul Ministrilor îi poate cere sa se retraga din Consiliu, în conformitate cu articolul 7 (în acest caz retragerea apare ca o sanctiune). "Daca membrul în cauza nu se conformeaza acestei cereri, Comitetul poate sa decida încetarea calitatii de membru al Consiliului de la data pe care Comitetul o hotaraste".

Potrivit articolului 9 din Statut, Comitetul Ministri lor poate adopta masura de suspendare a dreptului de reprezentare în Comitet si în Adunarea Parlamentara a unui stat membru pe perioada în care acesta nu si-a îndeplinit obligatiile financiare.

Este cazul sa subliniem ca, în termenul Rezolutiei statutare 51 (30), înainte de a decide sa invite un stat membru sa se retraga din Consiliu, în aplicarea articolului 13 din Statut, Comitetul Ministrilor trebuie sa consulte Adunarea Parlamentara în legatura cu aceasta intentie a sa. Consultarile si coordonarea în chestiuni de genul celor mentionate în cele ce preced au loc în Comitetul mixt al Consiliului Europei, care functioneaza în virtutea Rezolutiei statutare 51 (30).

STRUCTURA FUNCTIONALA

Sistemul organismelor Consiliului Europei

Potrivit articolului 10 al St atutului, organele Consiliului Europei sunt Comitetul Ministrilor si Adunarea Consultativa. Cele doua organe sunt asistate de Secretariatul Organizatiei. Prin decizia Comisiei Permanente a Adunarii Consultative din iulie 1974, s -a convenit ca aceasta sa fie denumita Adunarea Parlamentara, ca reflectând mai bine structura si natura activitatii sale.

La 14 aprilie 1994 Comitetul Ministrilor a adoptat Rezolutia statutara 94 (3), prin care a luat fiinta Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa (CLRAE), organ important al Consiliului având însa un caracter consultativ.

Comitetul Ministrilor

În conformitate cu articolul 13 al Statutului, Comitetul Ministrilor este organul competent sa actioneze în numele Consiliului Europei.

Fiecare stat membru este reprezentat în Comitetul Ministrilor de catre ministrul afacerilor externe, care dispune de un vot. În cazul în care acesta nu este în

masura sa participe la lucrarile Comitetului, el poate fi reprezentat de un supleant, care trebuie sa fie, în masura posibilului, un membru al guvernului.

Comitetul Ministrilor examineaza, pe baza unei recomandari a Adunarii Parlamentare sau din proprie initiativa, masurile de natura sa realizeze scopul Consiliului Europei, inclusiv încheierea de conventii si acorduri si adoptarea de catre guverne a unei politici comune fata de anumite probleme.

Concluziile Comitetului Ministrilor pot, daca este cazul, îmbraca forma unor recomandari catre guvernele statelor membre, care pot fi invitate sa informeze asupra masurilor adoptate în aplicarea acestor recomandari.

Cu exceptia prerogativelor specifice Adunarii Parlamentare, definite prin Statut, Comitetul Ministrilor decide cu efect obligatoriu, asupra oricarei probleme referitoare la organizarea si aranjamentele interne ale Consiliului Europei. În acest scop, el aproba reglementarile financiare si administrative necesare.

În activitatea sa, Comitetul Ministrilor se sprijina pe comitete si comisii cu caracter consultativ sau tehnic.

Adunarea Parlamentara

Adunarea Parlamentara este organul deliberativ al Consiliului Europei. Ea discuta probleme care, conform Statutului, intra în competenta sa si prezinta concluziile sale Comitetului Ministrilor sub forma de recomandari.

Adunarea Parlamentara poate delibera si formula recomandari cu privire la orice problema care tine de scopul si atributiunile Consiliului Europei sau care îi este supusa pentru aviz de catre Comitetul Ministrilor.

Adunarea este formata din reprezentanti ai parlamentelor nationale ale statelor membre, marimea delegatiei fiecarui parlament variind în functie de dimensiunile teritoriului, populatiei si contributiei bugetare ale statului respectiv.

În activitatea sa, Adunarea Parlamentara se sprijina pe activitatea comitetelor si comisiilor de specialitate create de aceasta.

Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa (CLRAE)

Congresul Autoritatilor Locale si Regionale din Europa a luat fiinta prin Rezolutia statutara 94 (3) din 14 ianuarie 1994, adoptata de Comitetul Ministrilor ca urmare a hotarârii reuniunii la nivel înalt a Consiliului Europei de la Viena, din 8-9 octombrie 1993. La aceasta întâlnire, sefii de stat sau de guvern au aprobat în principiu "crearea unui organism consultativ reprezentând cu adevarat atât colectivitatile locale cât si colectivitatile regionale din Europa", menit sa înlocuiasca Conferinta permanenta a puterilor locale si regionale din Europa, care exista pe o baza *ad-hoc* din 1957 si ca institutie permanenta din 1961.

Congresul constituie, în structura Consiliului Europei, organismul reprezentativ al colectivitatilor locale si regionale din statele membre ale Organizatiei.

Odata cu decizia de instituire a Congresului, Comitetul Ministrilor a adoptat si Carta acestuia. Prima sesiune a Congresului a avut loc în perioada 31 mai – 3 iunie 1994 la Strasbourg.

În raport cu fosta Conferinta a puterilor locale si regionale din Europa, principala schimbare consta în aceea ca atributiunile Congresului sunt exercitate cu concursul a doua camere, una reprezentând autoritatile locale (Camera puterilor locale), cealalta – autoritatile regionale (Camera puterilor regionale).

Congresul Autoritatilor Locale si Regionale se întruneste anual într-o sesiune de o saptamâna la Strasbourg, în afara de cazul când acesta si Comitetul Ministrilor ar decide, de comun acord, tinerea sesiunii într-un alt oras.

Congresul îsi desfasoara activitatea în cele doua camere, precum si în birou, Comisia permanenta si grupuri de lucru *ad-hoc*.

Secretariatul

Desi este prevazut expres în articolul 10 al Statutului, Secretariatul nu face parte din categoria organelor chemate sa defineasca politica si programele Consiliului Europei. Rolul sau, deosebit de important în sine, este esentialmente de natura tehnica si administrativa.

Secretariatul este compus din Secretarul General, un Secretar General adjunct si personalul necesar. Secretarul General si Secretarul General adjunct sunt numiti de Adunarea Parlamentara, la recomandarea Comitetului Ministrilor.

Activitatea Secretariatului este organizata pe compartimente corespunzatoare principalelor domenii de activitate ale Consiliului Europei: probleme politice, probleme sociale si economice, învatamânt, cultura si sport, tineret, mediu si autoritati locale, probleme juridice, drepturile omului.

Grefa Adunarii Parlamentare este parte integranta a Secretariatului.

Conferintele ministeriale de specialitate

Sub auspiciile Consiliului Europei se întrunesc periodic conferinte ale ministrilor specializati în diferite domenii care tin de aria de preocupari ale Organizatiei (ai justitiei, educatiei, familiei, sanatatii, mediului, autoritatilor locale, migratiei, egalitatii între femei si barbati, muncii, mass media, culturii, sportului, tineretului etc). Initiate din considerente practice, conferintele au fost concepute ca un mijloc de promovare a obiectivelor urmarite de activitatile interguvernamentale ale Consiliului Europei în domeniile de competenta respective.

Conferintele analizeaza problemele sectoriale majore, faciliteaza contactele permanente între ministerele de profil din statele membre, elaboreaza proiecte de cooperare si propune activitati pentru programul de lucru al Consiliului Europei. Utilitatea acestor conferinte a fost subliniata în mai multe rânduri de catre Comitetul Ministrilor, cu atât mai mult cu cât pregatirea si concluziile lor sunt integrate structural în activitatile si procedurile Consiliului Europei. Participarea efectiva la aceste conferinte ale ministrilor, care raspund de sectoare specifice ale activitatii guvernamentale, si integrarea conferintelor amintite în dispozitivul cooperarii interguvernamentale a Consiliului Europei sunt de natura sa îmbogateasca considerabil substanta acestei cooperari. Aceste conferinte permit, totodata, concentrarea activitatilor Consiliului Europei asupra unor probleme de interes imediat sau prioritar pentru statele membre.

Organele mandatate prin Statut sa actioneze pentru înfaptuirea obiectivelor Organizatiei, laolalta cu numeroasele structuri subsidiare, permanente sau *ad-hoc*, instituite de ele, carora li se adauga diverse reuniuni de specialitate, seminarii, colocvii, mese rotunde etc., alcatuiesc mecanismul de o mare complexitate al Consiliului Europei.

CAPITOLUL I

CONSILIUL EUROPEI: ORIGINI, PUNCTE DE REPER, ORIENTARI SI PREOCUPARI ACTUALE

ORIGINI

"Va veni o zi în care voi francezi, voi rusi, voi italieni,
voi englezi, voi germani, voi toate natiunile continentului,
fara sa va pierdeti calitatile distincte si glorioasa voastra
individualitate veti fonda împreuna o uniune superioara
si veti constitui fraternitatea europeana"
spunea Victor Hugo în 1849

De atunci, Europa a fost afectata de nenumarate razboaie devastatoare, culminând cu cele doua conflagratii mondiale.

La sfârsitul celui de-al doilea carnagiu planetar s-a facut puternic simtita, la dimensiunea întregului continent, vointa popoarelor europene spre unitate, cooperare si întelegere.

Crearea Consiliului Europei, în 1949, reprezinta concretizarea acestei aspiratii. Actul acesta, având o semnificatie de însemnatate istorica, marcheaza prima tentativa reusita vizând realizarea unei Europe "europene", fondata de europeni si pentru europeni.

Asa cum se cunoaste, dupa încheierea celui deal doilea razboi mondial, Statele Unite au fost cele care, prin intermediul Planului Marshall si al OCDE – prelungirea sa institutionala, apoi datorita NATO, au organizat Europa sub egida lor. Evident, era vorba de o Europa atlantica si nu de una europeana.

Consiliul Europei apare, în acest context, ca o constructie diferita, prin natura sa, de predecesoarele sale. Institutia astfel creata este rezultatul unei manifestari spontane a numeroaselor miscari europene aparute în perioada imediat urmatoare de dupa razboi, reunite în cadrul unui congres tinut în mai 1948, la Haga. Congresul ar fi putut fi unul constituant, daca delegatii ar fi fost desemnati de catre guvernele natiunilor lor, delegatii nu reprezentau însa decât miscarile europene ale acelei epoci.

Formula "Consiliul Europei" a fost avansata si utilizata în mai multe rânduri de premierul britanic Winston Churchill în unele din declaratiile sale din timpul razboiului. Sunt demn de a fi reamintite în acest sens cuvintele folosite de Churchill în octombrie 1942: "*Oricât de departe poate parea astazi acest obiectiv, eu am speranta ferma ca familia europeana va actiona într-o uniune strânsa în cadrul Consiliului Europei. Astept si doresc crearea Statelor Unite ale Europei unde va fi posibila orice calatorie fara obstacole. Sper sa vad economia Europei studiata într-un tot unitar. Sper sa vad un Consiliu care sa regrupeze poate 10 natiuni, printre care fostele Mari Puteri…*"

La un an si doar câteva luni dupa încetarea razboiului, în celebrul sau discurs de la Zürich, din 19 septembrie 1946, dupa evocarea ravagiilor pricinuite de acesta, el a invitat dusmanii din ajun, îndeosebi Franta si Germania, sa se reconcilieze în scopul de a crea progresiv ceea ce el a numit din nou un "Consiliu al Europei". Acesta îi apare drept *"un remediu care, ca prin miracol, va transforma în întregime situatia si, pe parcursul câtorva ani, va conferi Europei aceeasi libertate si fericire ca cea de astazi din Elvetia... Noi va trebui sa edificam Statele Unite ale Europei"*.

Terenul era propice pentru initierea unei actiuni tinzând catre o astfel de finalitate. Era epoca în care aproape pretutindeni si în mod spontan se creeaza miscari, actiuni si organizatii în favoarea Europei, bineînteles de inspiratie politica variata, dar având un numar comun: unificarea europeana[x]. În Marea Britanie îsi facuse deja aparitia Miscarea Europei unite, prezidata chiar de Winston Churchill. Liga europeana de cooperare economica a belgianului Van Zeeland grupa economisti, industriasi si lideri sindicali eminenti ce apartineau mai multor tari ale Europei occidentale. Consiliul francez pentru o Europa unita exercita o mare influenta ca urmare a impulsurilor date de Raoul Dautry. Uniunea Europeana a Federalistilor regrupa, sub presedintia domnului H. Brugmans, fost ministru al Olandei, partizanii unei solutii cu caracter federal. În decembrie 1947 aceste diverse organisme si alte grupari, în special noile formatiuni internationale (organizatii ale partidelor crestin-democrate si de centru) si Miscarea Socialista pentru Statele Unite ale Europei s-au reunit pentru a constitui "Comitetul International de Coordonare a Miscarilor pentru Unitate Europeana", însarcinat cu pregatirea unui "Congres al Europei".

Congresul s-a deschis la 7 mai la Haga, în sala Cavalerilor Statelor Generale (Ridderzaal). Peste 700 de delegati din 16 tari, cât si observatori veniti din alte 10 state au participat la lucrari. Faptul, în sine, sublinia amploarea miscarii în favoarea unei Europe unite, da un nou avânt acestei miscari si formula recomandarile practice pentru realizarea obiectivelor sale. Printre participanti figurau fosti primi ministri si ministri de externe, numerosi parlamentari si alte personalitati de prim rang. Câtiva dintre ei vor deveni mai târziu membri eminenti ai Adunarii Consultative. Presedintele de onoare nu a fost altul decât Winston Churchill, în timp ce în fruntea celor trei comisii ale congresului s-au aflat dl. Ramadier (Franta), dl. Van Zeeland (Belgia) si profesorul de Madariaga (exilat din Spania). În "mesajul catre europeni" adoptat în cursul ultimei sedinte plenare, delegatii au aprobat urmatoarea proclamatie:

> *"Noi dorim o Europa unita restituita în totalitatea ei liberei circulatii a oamenilor, a ideilor si a bunurilor.*
>
> *Noi dorim o Carta a drepturilor omului, care sa garanteze libertatea de gândire, de reuniune si de exprimare, cât si libertatea unei opozitii politice.*
>
> *Noi dorim o Curte de Justitie capabila sa aplice sanctiunile necesare pentru respectarea Cartei.*
>
> *Noi dorim o Adunare europeana unde sa fie reprezentate fortele tuturor natiunilor noastre.*
>
> *Si noi, în deplina libertate, ne luam angajamentul de a depune toate eforturile în mijlocul familiilor si în public, în cadrul partidelor noastre, în bisericile noastre, în cercurile profesionale si sindicale, printre oamenii si guvernele implicate în aceasta*

[x] Uniunea Paneuropeana, fondata de contele Coudenhove-Kalergi, exista înca din 1924. Singura propunere oficiala formulata înainte de razboi în favoarea creerii unei Uniuni Europene a fost Memorandumul referitor la Uniunea Federala Europeana adresat de Aristide Briand, ministrul francez al Afacerilor Externe, membrilor europeni ai Societatii Natiunilor.

opera de salvare publica ce reprezinta o sansa suprema a pacii si dovada unui viitor maret pentru aceasta generatie si pentru cele ce vor urma”.

Comitetul international de coordonare a miscarilor pentru unitate europeanaa formulat un raport politic care propunea masuri concrete. Dupa examinarea acestui raport, Congresul a adoptat o serie de rezolutii care, în esenta, preconizau:

1. Toate tentativele de reconstructie a Europei sunt sortite esecului daca fiecare stat persista numai în pastrarea integritatii sale nationale.
2. Natiunile Europei trebuie sa creeze o uniune economica si politica pentru a asigura securitatea, independenta economica si progresul social; în acest scop ele trebuie sa accepte a pune în comununele din drepturile lor suverane.
3. O Adunare Consultativa Europeana, aleasa de parlamentele natiunilor participante, trebuie convocata cu cea mai mare urgenta.
4. Uniunea sau Federatia Europeana va trebui sa ramâna deschisa tuturor natiunilor democratice europene care se angajeaza sa respecte drepturile fundamentale ale omului.
5. O Curte Europeana a Drepturilor Omului capabila sa aplice sanctiunile de rigoare va trebui organizata pentru a decide asupra cazurilor de violare a drepturilor omului.
6. Legaturile particulare care leaga astazi tarile europene de alte state si teritorii ale lumii vor trebui pastrate.
7. Realizarea unei Europe unite constituie un element esential pentru realizarea unei mapamond unit.

La 28 octombrie 1948, Comitetul international care organizæse Congresul de la Haga a creat “Miscarea Europeana”, organizatie oficiala permanenta destinata progresului unificarii Europei. Presedintii de onoare ai acesteia au devenit francezul Léon Blum, Winston Churchill, italianul De Gasperi si belgianul Spaak, care îi garantau caracterul international si nepartizan.

În acest interval de timp guvernele s-au dovedit si ele deosebit de active. Ele reusisera sa concretizeze unele aspiratii europene înfiintând doua organizatii. Prima dintre ele, “Uniunea Occidentala”, a luat forma unei aliante militare regrupând cele cinci state semnatare ale Tratatului de la Bruxelles din 17 martie 1948: Belgia, Franta, Luxemburg, Olanda si Marea Britanie. Cea de-a doua, “Organizatia Europeana de Cooperare Economica” (OECE) reunea pentru aplicarea Planului Marshall de ajutor economic un numar de 16 state semnatare ale Conventiei de la Paris din 16 aprilie 1948. De asemenea, a fost creat un mecanism fondat pe recunoasterea faptului ca “economiile statelor sunt interdependente” si ca “prosperitatea fiecaruia dintre ele depinde de prosperitatea tuturor”.

Crearea acestor doua organizatii nu raspundea decât partial obiectivelor afirmate la Congresul de la Haga. Ceea ce lipsea era componenta parlamentara, respectiv o Adunare formata din reprezentantii parlamentelor nationale care sa constituie “o tribuna pentru schimbul de idei si pentru exprimarea unei opinii europene…referitor la problemele de actualitate”.

În aceste circumstante, în iulie 1948, dupa doar doua luni de la Congresul de la Haga, ministrul de externe al Frantei, Bidault prezenta cu ocazia unei reuniuni a Consiliului Consultativ al Tratatului de la Bruxelles prima propunere oficiala la nivel guvernamental referitoare la crearea unui parlament european. Propunerea a fost primita cu o anumita retinere. Ulterior, la 26 octombrie 1948, Consiliul de la Bruxelles decide constituirea unui “Comitet pentru studiul si dezvoltarea unitatii europene”, alcatuit din reprezentantii celor cinci state membre ale Uniunii

Occidentale. Reunit la Paris, în octombrie 1948, sub presedintia lui Edouard Herriot, Comitetul a fost sesizat de o propunere franco-belgiana care a solicitat crearea unei Adunari Parlamentare Europene. Delegatia britanica a prezentat o contra-propunere preconizând un Consiliu European competent în problemele de interes comun, exceptând atât apararea militara cât si problemele economice care reveneau OECE. Ea a mai propus ca pe lânga Comitetul Ministrilor sa fiinteze si o Adunare compusa din delegati ai guvernelor. Fidela conceptiei sale privind crearea unei structuri interguvernamentale de tip clasic, Marea Britanie refuza Adunarii orice putere decizionala proprie, practic orice caracter parlamentar.

Paralizând initial activitatea Comitetului, intransigenta s-a atenuat cu timpul. În final, cu ocazia reuniunii Consiliului Consultativ al Tratatului de la Bruxelles, din 27 si 28 ianuarie 1949, moderându-si pozitia, Marea Britanie se declara de acord cu principiul crearii unei Adunari Parlamentare, având însa un rol consultativ. Cei cinci ministri de externe au ajuns la un consens privind înfiintarea unui Consiliu al Europei compus dintr-un comitet ministerial, care se întâlnea cu usile închise, si un corp consultativ, ale carui reuniuni erau publice. Ei au decis sa convoace o conferinta a ambasadorilor pentru a pune la punct atributiile si organizarea acestei noi institutii si au invitat alte cinci state – Danemarca, Irlanda, Italia, Norvegia si Suedia – sa participe la negocieri. Aceasta conferinta trebuia sa elaboreze statutul Consiliului Europei.

În timp ce statele participante îsi continuau negocierile, la 4 aprilie 1949 se semna la Washington Tratatul Atlanticului de Nord. O luna mai târziu, cei zece ministri de externe se reuneau la Londra, în palatul St. James pentru a examina concluziile ambasadorilor si a solutiona ultimele dificultati. La 5 mai 1949, statutul a fost semnat. În comunicatul oficial dat publicitatii se arata: *"…Caracteristica esentiala a statutului… este crearea unui Comitet al Ministrilor si a unei Adunari Consultative al caror ansamblu constituie Consiliul Europei. Comitetul Ministrilor va avea ca atributii dezvoltarea cooperarii între guverne, iar Adunarea Consultativa, exprimând aspiratiile popoarelor din Europa, va furniza guvernelor posibilitatea de a ramâne în permanent contact cu opinia publica europeana"*.

Statutul a intrat în vigoare la 3 august 1949, primele sesiuni ale Comitetului Ministrilor si ale Adunarii Consultative având loc imediat dupa aceasta data, la Strasbourg. Capitala alsaciana a fost desemnata ca sediu al Consiliului Europei la propunerea aceluiasi Winston Churchill, orasul constituind un simbol al celor doua razboaie mondiale care distrusesera continentul european în mai putin de 50 ani.

Organizatia astfel creata a ramas de-a lungul primelor sale patru decenii o institutie vest-europeana. Istoria sa reflecta în fapt pe aceea a continentului. Spre sfârsitul acestei prime faze a existentei sale, Consiliul Europei a atins cifra de 23 de membri. Contributia sa majora a constat în elaborarea unui ansamblu important de norme si acorduri de cooperare.

O turnanta avea sa se produca la încheierea razboiului rece. Într-adevar, dupa 1989, Consiliul Europei a constituit prima structura de primire a tarilor Europei centrale si de est, pe masura optiunilor acestora pentru democratie. Ca urmare a acestui proces spectacular si inedit, din Consiliu fac parte în prezent 45 de state europene. Vocatia sa de organizatie pan-europeana a fost deja demonstrata de o maniera clara si convingatoare.

Rolul Consiliului Europei a fost întarit cu ocazia primei *Conferinte la vârf de la Viena*, în octombrie 1993, sefii de stat si de guvern ai celor 32 de state care erau atunci membre ale Organizatiei recunoscând importanta pentru securitatea si stabilitatea Europei, a unei adeziuni progresive a tuturor statelor la valorile democratiei, drepturile omului si preeminenta dreptului. Deciziile adoptate au permis Consiliului Europei sa joace un rol proeminent în desfasurarea amplelor transformari pozitive ce au urmat conferintei, inclusiv în ceea ce priveste protectia

minoritatilor. Consiliul a sustinut activ procesele tranzitiei democratice si a pus la punct un mecanism complex si eficient de urmarire a modului în care statele membre îsi respecta angajamentele asumate.

Conceptul *securitatii democratice*, lansat pentru prima data în terminologia internationala de Summit-ul de la Viena se înscrie pe traiectoria contributiilor teoretice si politice de marca ale Consiliului Europei. Organizatia a fost astfel angajata sa contribuie la formarea în Europa a unui vast spatiu de securitate democratica. În Europa secolului 21, a devenit din ce în ce mai evident ca securitatea comuna nu este reductibila doar la componenta sa militara, cu garantiile sale de aparare si mecanismele sale de mentinere sau restabilire a pacii, si la componenta sa economica, vizând adesea disparitatile excesive si angajarea pe calea colaborarii si integrarii. Ea comporta, de asemenea, o dimensiune politica – aceea a securitatii democratice – constând în faptul ca toate statele membre se angajeaza, atât în ordinea lor interna cât si în relatiile lor internationale, sa puna în aplicare principiile democratiei pluraliste, primatului dreptului, respectarii drepturilor omului si ale natiunilor.

Acest angajament este expresia concreta a viziunii umaniste a dezvoltarii societatilor statelor membre, proprie Consiliului Europei. El este generator de încredere reciproca si de stabilitate. El favorizeaza transformarile democratice, respectarea drepturilor omului, inclusiv ale minoritatilor, si se opune derivelor autoritare. El introduce o previzibilitate în raporturile internationale. El este conditia însasi a unei cooperari transfrontaliere intense si profitabile tuturor participantilor.

Conceptul securitatii democratice si-a gasit o expresie fecunda în cadrul procesului Pactului de stabilitate propus de Uniunea Europeana statelor Europei centrale si de est, la care Consiliul Europei si-a dat deplinul sau concurs.

La Strasbourg, în 1997, cu ocazia celei de-a doua *Conferinte la vârf*, liderii politici ai celor 40 de state membre au adoptat un plan de actiune bazat pe patru principii fundamentale: **democratia si drepturile omului, coeziunea sociala, securitatea cetatenilor si educatia pentru democratie si diversitatea culturala.** Cele patru principii esentiale ale programului de lucru al Consiliului Europei determina prioritatile Organizatiei pentru noul mileniu.

Ratiunea de a fi a Consiliului Europei, *cooperarea interguvernamentala* consta în crearea între statele membre a unei uniuni mai strânse, bazate pe valori fundamentale comune. Ea pune în legatura guvernele statelor membre prin intermediul ministerelor lor specializate, care sunt reprezentate de experti în circa 200 de comisii, comitete si subcomitete câte are Organizatia.

Dimensiunea parlamentara a Organizatiei îsi gaseste reflectarea în activitatea Adunarii Parlamentare, instanta deliberativa alcatuita din delegatii celor 45 de parlamente nationale ale statelor membre.

În cadrul reuniunilor sale sunt abordate subiecte de actualitate si teme având un caracter prospectiv referitoare la problemele societatii si ale politicii internationale.

Deliberarile Adunarii Parlamentare joaca un rol important în definirea si orientarea activitatilor guvernamentale.

Evenimentele istorice care au avut loc în Europa centrala si de est confera Adunarii o misiune unica: aceea de a contribui la integrarea acestor tari în familia democratiilor europene si de a promova o veritabila cooperare parlamentara între toate statele Europei.

PUNCTE DE REPER

PRIMII PASI

Consiliul Europei a fost creat în urma cu 54 de ani ca rezultat al actiunii si stradaniei câtorva "parinti-fondatori" sustinuti de opinia publica puternic însufletita de idealul unitatii europene.

7-11 mai 1948, Congresul de la Haga
Congresul a fost organizat de Comitetul international al miscarilor pentru Europa unita. Cei o mie de delegati la congres contureaza bazele viitoarei organizatii prin definirea principalelor lui obiective: apararea drepturilor omului, promovarea democratiei pluraliste si realizarea uniunii politice în Europa;

5 mai 1949, **Tratatul de la Londra**
La palatul St. James, 10 tari: Belgia, Danemarca, Franta, Irlanda, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Norvegia, Olanda si Suedia au semnat tratatul de înfiintare al Consiliului Europei, cu sediul la Strasbourg. Situat la granita franco-germana, acest oras simbolizeaza dorinta de conciliere, întelegere si cooperare a marilor puteri divizate în cel de-al doilea razboi mondial.

8 august 1949, Strasbourg
La primaria orasului are loc un eveniment istoric: prima sesiune a Comitetului Ministrilor, ale carei lucrari au fost deschise de Robert Schuman, ministrul de externe al tarii gazda– Franta si prezidate de Paul-Henri Spaak, ministrul belgian al afacerilor externe. Cu aceasta ocazie trei noi state: Grecia, Turcia si Islanda sunt invitate sa se alature celor 10 tari fondatoare. Consiliul Europei îsi începea astfel activitatea.
Ratiunea de a fi a noii institutii a fost exprimata cu claritate în primul capitol din statut: "*Scopul esential al Consiliului Europei este acela de a realiza o uniune mai strânsa între membrii sai, pentru a apara si promova idealurile si principiile care constituie patrimoniul lor comun si pentru a favoriza progresul lor economic si social''.*

9 august 1949, Strasbourg
Adeziunea Greciei la Consiliul Europei.

7 martie 1960, Strasbourg
Adeziunea Islandei la Consiliul Europei.
In aula universitatii din Strasbourg are loc prima sedinta a Adunarii Consultative– devenita ulterior Adunarea Parlamentara - a Consiliului Europei.

13 aprilie 1950, Strasbourg
Adeziunea Turciei la Consiliul Europei.

13 iulie 1950, Strasbourg
Dupa cinci ani de la înfrângerea nazismului se creeaza, pe baza Legii germane fundamentale, adoptata la 23 mai 1949, Republica Federala Germania. Aceasta adera la Consiliul Europei în 2

etape: prima, în 13 iulie 1950, ca membru asociat si apoi ca membru cu drepturi depline, la 2 mai 1951.

4 noiembrie 1950, Roma

Cu ocazia celei de a VI-a sesiuni a Comitetului Ministrilor, se deschide spre semnare***Conventia europeana pentru apararea drepturilor omului si a libertatilor fundamentale.*** Elaborat în 15 luni la solicitarea Adunarii Parlamentare, documentul reprezinta primul instrument juridic international care garanteaza protectia drepturilor omului.

CONSOLIDAREA

Nascut din dorinta de a construi o Europa a pacii, bazata pe principiile statului de drept, respectarea drepturilor omului si a democratiei pluraliste, Consiliul Europei, în primii 40 de ani de existenta, a atras succesiv toate statele libere de pe continentul nostru. Începând cu 10 state membre în 1949, Organizatia a ajuns la 23, în mai 1989. Pe parcursul acestei perioade s-au configurat tratatele majore referitoare la cooperarea culturala, drepturile sociale, democratia locala, sanatate etc. ale Consiliului Europei. Statele membre au învatat sa conlucreze împreuna în beneficiul europenilor de pretutindeni.

19 decembrie 1954, Paris

Se deschide spre semnare ***Conventia europeana culturala*** pentru toate statele care doresc sa coopereze în domeniul educatiei, culturii, tineretului si sportului.

8 decembrie 1955, Strasbourg

Comitetul Ministrilor alege ca emblema a Consiliului Europei***steagul european***: un cerc alcatuit din 12 stele aurii pe un fond albastru. Aceasta a devenit din 1986 si emblema Uniunii Europene.

16 aprilie 1956, Strasbourg

Fondul de dezvoltare (astazi ***Fondul social de dezvoltare***) a fost initiat pentru a ajuta finantarea proiectelor sociale în statele membre.

12-14 ianuarie 1957, Strasbourg

Se pun bazele ***Conferintei Permanente a Autoritatilor Locale si Regionale din Europa***, alaturi de Adunarea Parlamentara si de Comitetul Ministrilor.

18 Septembrie 1959, Strasbourg

Crearea ***Curtii Europene a Drepturilor Omului*** de pe lânga Consiliul Europei, instituita de Conventia europeana a drepturilor omului cu scopul de a asigura respectarea de catre statele contractante a obligatiilor ce decurg din aceasta.

24 mai 1961, Strasbourg

Adeziunea Ciprului la Consiliul Europei.

18 octombrie 1961, Torino

Se deschide spre semnare***Carta sociala europeana,*** conceputa pentru a completa drepturile civile si politice garantate de Conventia europeana a drepturilor omului. Aceasta se refera la sanatate, educatie, dreptul la munca, protectie sociala etc.

6 mai 1963, Strasbourg
Adeziunea Elvetiei la Consiliul Europei.

9 aprilie 1965, Strasbourg
Adeziunea Maltei la Consiliul Europei.

5 mai 1972, Strasbourg
Comitetul Ministrilor adopta ***imnul european***: aranjamentul orchestral al lui Herbert von Karajan al preludiului Odei Bucuriei din simfonia a 9-a de Ludvig van Bethoven.

1 iulie 1972, Strasbourg
Este inaugurat primul ***Centru european al tineretului*** de pe lânga Consiliul Europei.

16 octombrie 1972, Strasbourg
Comitetul Ministrilor adopta regulile privind relatiile dintre Consiliul Europei si organizatiile internationale neguvernamentale.

24 noiembrie 1974, Strasbourg
Din nou un stat democrat, Grecia se alatura a doua oara Consiliului. In urma instaurarii dictaturii coloneilor în 1967, aceasta este amenintata cu excluderea din Consiliul Europei. Doi ani mai târziu armata decide ca Grecia sa se retraga înainte de a fi sanctionata de Organizatie. Dupa lovitura de stat din 1981 o actiune asemanatoare a avut loc împotriva Turciei: delegatia parlamentara a acesteia a fost suspendata si nu a fost readmisa pâna în 1984.

22 septembrie 1976, Strasbourg
Dupa 40 de ani sub regimul Salazar, Portugalia îsi regaseste în 1974 drumul spre democratie. Odata cu instaurarea regimului pluralist a fost deschisa calea spre aderarea la Consiliul Europei.

28 ianuarie 1977, Strasbourg
Presedintele Frantei, Valerie Giscard d'Estaing inaugureaza ***Palatul Europei***, noul sediu al Consiliului, de la înfiintare Organizatia ocupând diferite cladiri ridicate în graba. Noua sala destinata sesiunilor Adunarii Parlamentare este utilizata si de Parlamentul European care se va muta în sediul propriu la mijlocul anului 1999.

24 noiembrie 1977, Strasbourg
Moartea generalului Franco în 1975 si restaurarea democratiei sub conducerea regelui Juan Carlos marcheaza sfârsitul unei lungi perioade autocrate începute în baia de sânge a razboiului civil spaniol si pune capat ultimului dictator al Europei occidentale. Câteva saptamâni înaintea adoptarii unei noi constitutii, care includea principiile majore ale Consiliului Europei, Spania este admisa ca stat membru.

EXTINDEREA SPRE EST

La începutul anilor ’80 Consiliul Europei avea 21 membri toti fiind afectati de dificultatile pe care le întâmpina procesul european. Dar schimbarile din Est vor imprima un nou avânt constructiei europene. In timp ce Comunitatea Europeana punea bazele Actului Unic, Consiliul Europei urmarea strângerea relatiilor dintre Est si Vest. Ministrii de externe confirma faptul ca doresc “un dialog deschis si practic” cu tarile socialiste. La 8 iunie 1989, desi Cortina de Fier continua sa existe Ungariei, Poloniei, URSS-ului si Iugoslaviei li se acorda statutul de invitat special în Adunarea Parlamentara.

27 martie 1980, Strasbourg
Este creat ***Grupul Pompidou,*** for multidisciplinar de cooperare interministeriala, având ca misiune lupta împotriva abuzului si traficului ilicit de stupefiante.

28 aprilie 1983, Strasbourg
Se semneaza Protocolul nr. 6 al Conventiei europeane a drepturilor omului referitor la abolirea pedepsei cu moartea.

4-6 octombrie 1983, Strasbourg
Se desfasoara lucrarile primei Conferinte asupra democratiei parlamentare organizata de Adunarea Parlamentara a Consiliului Europei, Parlamentul European si parlamentele Australiei, Canadei, Japoniei si Noii Zeelande. Alte doua conferinte i-au urmat la intervale de 4 ani.

26 noiembrie 1987, Strasbourg
Se semneaza ***Conventia europeana pentru prevenirea torturii, a tratamentelor si pedepselor inumane***, elaborata de Consiliul Europei.

16 noiembrie 1988, Strasbourg
Adeziunea Republicii San Marino la Consiliul Europei.

5 mai 1989, Strasbourg
Adeziunea Finlandei la Consiliul Europei.

8 iunie 1989, Strasbourg
Adunarea Parlamentara instituie ***statutul de invitat special pe lânga Consiliul Europei*** în scopul consolidarii legaturilor cu noile democratii din Europa centrala si de est.

9 noiembrie 1989, Berlin
Caderea zidului Berlinului a accelerat procesul transformarilor pe continent, Europa descatusându-se de lanturile pe care le purtase de la sfârsitul celui de-al doilea razboi mondial. Consiliul si-a proclamat vocatia paneuropeana si noi state i se alatura, confirmându-i statutul de unica organizatie capabila sa cuprinda toate democratiile de pe continent. În 10 ani numarul membrilor a crescut de la 23 la 41.

13 noiembrie 1989, Strasbourg
Se înfiinteaza ***Comitetul pentru prevenirea torturii,*** însarcinat cu vizitarea tuturor locurilor de detentie din Europa în scopul îmbunatatirii tratamentului aplicat persoanelor private de libertate.

30 aprilie 1990, Lisabona
Se deschide ***Centrul Nord - Sud*** al Consiliului Europei.

10 mai 1990, Venetia
Este creata ***Comisia europeana pentru democratie prin drept*** (Comisia de la Venetia), organism consultativ alcatuit din experti în drept international si constitutional menit sa contribuie la dezvoltarea institutiilor democratice prin recomandari de îmbunatatire a constitutiilor nationale si a legilor de baza.

6 noiembrie 1990, Strasbourg
Adeziunea Ungariei la Consiliul Europei.

21 februarie 1991, Strasbourg
Adeziunea Cehoslovaciei la Consiliul Europei (pâna la autodizolvarea acesteia la 1 ianuarie 1993).

26 noiembrie 1991, Strasbourg
Adeziunea Poloniei la Consiliul Europei.

7 mai 1992, Strasbourg
Adeziunea Bulgariei la Consiliul Europei.

15 decembrie 1992, Strasbourg
Se înfiinteaza ***Observatorul european audiovizual.***

14 mai 1993, Strasbourg
Adeziunea Estoniei, Lituaniei si Sloveniei la Consiliul Europei.

30 iunie 1993, Strasbourg
Adeziunea Cehiei si Slovaciei la Consiliul Europei.

7 octombrie 1993, Strasbourg
Adeziunea României la Consiliul Europei.

8-9 octombrie 1993, Viena
Are loc prima conferinta la vârf a sefilor de stat si de guvern. În Declaratia finala ei reconfirma vocatia paneuropeana a Consiliului si îi confera noi responsabilitati în scopul extinderii democratiei, principiilor statului de drept si respectarii drepturilor omului pe întregul continent.

17 ianuarie 1994, Strasbourg
Comitetul Ministrilor hotaraste înfiintarea ***Congresului Autoritatilor Locale si Regionale din Europa***, care înlocuieste institutia initiala cunoscuta sub numele de Conferinta Permanenta a Puterilor Locale si Regionale din Europa.

8 aprilie 1994, Graz
Se înfiinteaza în Austria***Centrul european de limbi moderne.***

1 februarie 1995, Strasbourg
Se deschide spre semnare ***Conventia cadru pentru protectia minoritatilor nationale***.

10 februarie 1995, Strasbourg
Adeziunea Letoniei la Consiliul Europei.

11 mai 1995, Strasbourg
Se semneaza Protocolul nr. 11 al Conventiei europene a drepturilor omului, în termenii caruia se înfiinteaza o Curte unica ce va înlocui Comisia Europeana si Curtea Europeana a Drepturilor Omului.

29 iunie 1995, Strasbourg
Este inaugurata noua ***Cladire a Drepturilor Omului***, lucrare a arhitectului Richard Rodgers si a companiei Claude Bucher.

13 iulie 1995, Strasbourg
Adeziunea Albaniei si Moldovei la Consiliul Europei.

9 noiembrie 1995, Strasbourg
Adeziunea Ucrainei si a fostei Republici Iugoslave a Macedoniei la Consiliul Europei.

15 decembrie 1995, Budapesta
Se inaugureaza al doilea ***Centru european al tineretului.***

28 februarie 1996, Strasbourg
Adeziunea Federatiei Ruse la Consiliul Europei.

3 mai 1996, Strasbourg
Se deschide spre semnare ***Carta sociala revizuita.***

6 noiembrie 1996, Strasbourg
Adeziunea Croatiei la Consiliul Europei.

4 aprilie 1997, Strasbourg
Se deschide spre semnare ***Conventia europeana privind drepturile omului si biomedicina.*** Acesta se va completa la 12 ianuarie 1998 cu un protocol aditional prin care se interzice clonarea fiintelor umane.

10-11 octombrie 1997, Strasbourg
Are loc cea de-a doua Conferinta la vârf a sefilor de stat si de guvern ai statelor membre ale Consiliului Europei.

1 noiembrie 1998, Strasbourg
Se înfiinteaza ***Curtea Unica Europeana a Drepturilor Omului.***

7 mai 1999, Budapesta

Comitetului Ministrilor adopta ***Declaratia de la Budapesta pentru construirea unei Europe mai mari fara linii de separare*** cu prilejul celei de-a 50-a aniversari a Consiliului Europei.

25 ianuarie 2001
Adeziunea Armeniei si Azerbaidjanului la Consiliul Europei.

24 aprilie 2002
Adeziunea Bosniei-Hertegovinei la Consiliul Europei.

3 aprilie 2003
Adeziunea Serbiei si Muntenegrului la Consiliul Europei.

ORIENTARI SI PREOCUPARI ACTUALE

Evolutia urmatoare a Consiliului Europei, principalele obiective si directiile de actiune ale Organizatiei în deceniile urmatoare au fost configurate în chip sintetic în Declaratia finala adoptata de Reuniunea la vârf de la Strasbourg,din 10-11 octombrie 1997.

Sefii de stat si de guvern ai statelor membre si-au exprimat convingerea ca schimbarile pe termen lung din Europa si marile provocari carora comunitatea internationala va trebui sa le faca fata reclama o cooperare intensificata între toate democratiile europene, în timp ce extinderea continua a Organizatiei creeaza baza pentru o zona mai larga a securitatii democratice pe continentul european. Dupa care au continuat astfel:

"Noi,

- *reafirmam în mod solemn atasamentul nostru fata de **principiile fundamentale ale Consiliului Europei** - democratia pluralista, respectarea drepturilor omului, suprematia legii - si angajamentul guvernelor noastre de a se conforma pe deplin cerintelor si a-si asuma responsabilitatile ce decurg din calitatea de membru al Organizatiei,*
- *subliniem rolul esential al Consiliului Europei în elaborarea de norme în domeniul drepturilor omului si contributia sa la dezvoltarea dreptului international prin conventii europene si afirmam hotarârea noastra de a asigura realizarea completa a acestor norme si conventii, cu deosebire prin întarirea programelor de cooperare pentru consolidarea democratiei în Europa,*
- *confirmam scopul nostru de a realiza o mai mare unitate între statele membre ale noastre, în vederea construirii unei **societati europene mai libere, mai tolerante si mai juste**, bazate pe valori comune, cum sunt libertatea de exprimare si informare, diversitatea culturala si demnitatea egala a tuturor fiintelor umane,*
- *suntem hotarâti, în consecinta, sa dam un nou impuls activitatilor Consiliului Europei destinate sa sprijine statele membre în eforturile lor de a raspunde **schimbarilor din societate** în pragul unui nou secol,*
- *sprijinim pe deplin Consiliul Europei în vederea intensificarii contributiei sale la **coeziunea, stabilitatea si securitatea în Europa** si salutam dezvoltarea cooperarii sale cu alte organizatii europene si transatlantice, în special Uniunea Europeana si Organizatia pentru Securitate si Cooperare în Europa..."*

Peste numai doi ani, Declaratia de la Budapesta, adoptata de Comitetul Ministrilor la 7 mai 1999, releva importanta particulara a urmatoarelor cinci obiective strategice ale Consiliului:

- ? Protectia si promovarea respectarii drepturilor omului în toate statele membre pe o baza nediscriminatorie;
- ? Promovarea si dezvoltarea institutiilor si procedurilor democratice la nivel national, regional si local;
- ? Asigurarea respectarii preeminentei dreptului;
- ? Promovarea identitatii culturale europene, tinând seama de diversitatea si mostenirea culturala a Europei, cu un accent special pe educatie;
- ? Promovarea tolerantei, coeziunii sociale si a drepturilor sociale.

În anii ce au urmat adoptarii acestor documente programatice, Comitetul Ministrilor, Adunarea Parlamentara, celelalte organe principale ale Consiliului Europei si-au concentrat atentia asupra cailor, mijloacelor si modalitatilor celor mai potrivite pentru a transpune în practica orientarile fundamentale evocate mai înainte. Ele au actionat în mod consecvent, creator si constructiv pentru elaborarea de programe concrete si coparticiparea la actiuni de cooperare internationala de natura sa sporeasca gradul de implicare a Organizatiei si contributia ei constanta la procesul de fasonare democratica a istoriei pe continentul european si dincolo de limitele sale geografice.

În concordanta cu orientarile, directiile si obiectivele mentionate, stabilite în documentele de interes primordial la care s-a facut trimitere, în ianuarie 2001 Secretarul General a prezentat Adunarii Parlamentare si Comitetului Ministrilor prioritatile Consiliului Europei în perioada 2000-2005, având urmatoarea configurare conceptuala:

- ? **Afirmarea rolului Consiliului Europei ca institutie pan-europeana** în promovarea si afirmarea principiilor democratice, drepturilor omului si preeminentei dreptului prin cresterea impactului politic al actiunii concertate a Comitetului Ministrilor, Adunarii Parlamentare, Congresului Autoritatilor Locale si Regionale ale Europei si Secretarului General;
- ? Garantarea eficientei sistemului de protectie a drepturilor omului instituit de **Conventia europeana a drepturilor omului,** prin refacerea Curtii Europene a Drepturilor Omului si executarea mai rapida a sentintelor sale;
- ? Dezvoltarea în continuare a **rolului de elaborare de norme** al Consiliului Europei asigurând **aplicarea efectiva a standardelor si principiilor adoptate,** precum si evaluarea continua a conventiilor existente si a impactului mecanismelor de control al conventiilor, în special în domeniul drepturilor omului;
- ? **Îmbunatatirea eficientei procedurilor de monitorizare** printr-o mai mare transparenta si a unor legaturi mai strânse între actiunea interguvernamentala a Consiliului Europei si programele de cooperare;
- ? Întarirea impactului actiunii Consiliului Europei în unele sectoare strategice prin lansarea unor **proiecte multidisciplinare si plurianuale** de natura sa raspunda preocuparilor majore ale popoarelor europene;
- ? Cresterea **capacitatii de actiune pe teren** a Consiliului Europei în principalele domenii de activitate ale acestuia, în special prin programe specifice de cooperare cu statele membre si/sau statele candidate, si stabilirea unor modalitati de evaluare a impactului acestor programe;
- ? Dezvoltarea unor **proceduri flexibile de cooperare** în diferite domenii, în deosebi prin intermediul unor acorduri partiale si acorduri partiale extinse;

- ? Promovarea si institutionalizarea **parteneriatului politic si juridic cu Uniunea Europeana**, având în vedere scopul comun al realizarii unitatii europene, si dezvoltarea unor proiecte comune cu Comisia Europeana;
- ? Dezvoltarea **sinergiilor cu OSCE,** în special pe teren, în scopul realizarii celui mai mare beneficiu posibil din avantajele comparative ale fiecarei organizatii;
- ? Întarirea **relatiilor cu Organizatia Natiunilor Unite**, în deosebi prin dezvoltarea contactelor cu institutiile si agentiile specializate ale Natiunilor Unite si printr-o folosire mai dinamica a statutului de observator al Consiliului Europei pe lânga Adunarea Generala a ONU;
- ? Largirea relatiilor de cooperare, inclusiv în probleme politice, cu **statele având statut de observator;**
- ? Asigurarea primirii unei **finantari adecvate** a Consiliului Europei, corespunzator sarcinilor si responsabilitatilor sale;
- ? Realizarea unei politici manageriale mai flexibile în **folosirea resurselor** umane si rationalizarea continua a **metodelor de lucru;**
- ? Dezvoltarea în continuare a **unei politici de comunicare noi si diversificate.**

Desigur, o lista de prioritati, oricât de cuprinzatoare ar fi ea, reprezinta doar un cadru general de gândire si activitati posibile. Cel care, inspirându-se din ansamblul de prioritati avut în vedere, devine obligatoriu este *Programul de activitati*. Acesta contine obiectivele si actiunile concrete ce urmeaza a fi realizate deopotriva în plan guvernamental si de catre Adunarea Parlamentara si Congresul Puterilor Locale si Regionale. În prima jumatate a anului curent se aproba Programul de activitate pe anul urmator, inclusiv alocatiile bugetare pentru fiecare actiune în parte.

Este, de asemenea, de retinut faptul ca în unele situatii sunt prevazute actiunile care se întreprind pe mai multi ani ("Proiectele integrate", bazate pe conceptul de transversalitate), în timp ce în cazul unor probleme importante si specifice, cum sunt lupta împotriva terorismului, dialogul multicultural si interreligios, chestiunea migratiei (categoria "obiectivelor transversale"), care necesita o continuitate, ele nu mai pot fi restrânse la un interval de câtiva ani.

Corelate cu obiectivele concrete urmarite, prioritatile stabilite în Programul anual de activitate sunt de natura politica, dar au si o componenta manageriala, pusa, evident în slujba celor dintâi. Se cer, totodata, mentionate alte doua componente ale Programelor anuale de activitate – actiunile si prevederile bugetare pentru *Misiunile din teren ("Field Missions")* si prevederile relative la *Programele comune de actiune Uniunea Europeana / Consiliul Europei (EC/CoE Joint Programmes)*. În fine, se cuvine a fi mentionata conceptia de data recenta referitoare la preocuparea pentru *Reforma interna continua (Continuing Internal Reforme)* care îsi gaseste reflectarea corespunzatoare în fiecare Program anual de activitate.